KERTOMUS

HELSINGIN KAUPUNGIN KUNNALLISHALLINNOSTA

64

1951

JÄLKIMMÄINEN OSA

HELSINGIN KAUPUNGIN
TILASTOTOIMISTON
JULKAISEMA

HELSINGIN KAUPUNGIN
HANKINTATOIMISTO
1956

S I S Ä L L Y S L U E T T E L O

Sivu

3. Palkkalautakunta 1

4. Kiinteistölautakunta

1. **Kiinteistötoimiston päällikön ja kansliaosaston toimialaan kuuluvat asiat** 23
2. **Kiinteistötoimiston tonttiosaston toimialaan kuuluvat asiat** . . 27
3. **Kiinteistötoimiston maatalousosaston toimialaan kuuluvat asiat** . 58
4. **Kiinteistötoimiston metsätalousosaston toimialaan kuuluvat asiat** 62
5. **Kiinteistötoimiston asemakaavaosaston toimialaan kuuluvat asiat** 64
6. **Kiinteistötoimiston kaupunkimittausosaston toimialaan kuuluvat asiat** 66
7. **Kiinteistötoimiston talo-osaston toimialaan kuuluvat asiat** . . . 67
8. **Erinäisten kiinteistölautakunnan alaisten viranhaltijain toimintakertomukset** 77

5. Painatus- ja hankintatoimisto 83
6. Järjestelytoimisto 84
6a Huoltokassa 89
7. Tilastotoimisto 90
8. Kaupunginarkisto 97
9. Verotusvalmistelu 100
10. Leski- ja orpoeläkekassa 105
11. Ulosottolaitos 106
12. Rakennustarkastus 110
13. Julkisivupiirustusten tarkastus 111
14. Holhouslautakunta 112
15. Huoneenvuokralautakunnat 113
16. Palotoimi 120
17. Huoltotoimi 129
18. Lastensuojelu 174
19. Oikeusaputoimisto 197
20. Työnvälitys 200
21. Urheilu ja retkeilytoiminta 221
22. Kansanhuolto 231
23. Väestönsuojelu 239
24. Asutuslautakunta 240
25. Raittiuslautakunta 243
26. Nuorisotyö 248
27. Ammattioppilaslautakunta 254
28. Kotitalouslautakunta 255
29. Kaupunginkirjasto 257
30. Kaupunginmuseo 279
31. Musiikkilautakunta 283
32. Konepajatoimikunta 288
33. Yleiset työt 290
34. Liikennelaitos 316
35. Satamahallinto 330
36. Teurastamo 353
37. Elintarvikekeskus 369
38. Puutavara- ja polttoainetoimisto 375

Hakemisto 382

3. Palkkalautakunta

Lautakunnan kokoonpano. Palkkalautakuntaan kuuluivat v. 1951 seuraavat kaupunginvaltuuston valitsemat jäsenet: toimitsija S.G. Friberg, kaasulaitoksen sivutuotemestari L.A. Forsten, hallitussihteeri V.E.I. Katajarinne, liittosihteeri V.A. Laakso, toimitusjohtaja S.Å. Lemström, filosofian maisteri J.V. Procopé, kivityöntekijä E.V. Riipinen, pankinjohtaja V.V. Sipi ja osastopäällikkö P.T. Virkkunen, joista jäsen Sipi toimi puheenjohtajana, varapuheenjohtajakseen lautakunta valitsi jäsen Laakson (16.1. 98 §).

Lautakunnan kokoukset päätettiin pitää tiistaisin klo 15.30 kaupungintalossa (16.1. 100 §).

Kokousten pöytäkirjat päätettiin pitää yleisön nähtävänä kunakin kokousta seuraavan viikon torstaina (16.1. 101 §).

Neuvotteluvaltuudet. Palkkalautakunnan aikaisemmin puheenjohtajalleen myöntämät neuvotteluvaltuudet todettiin siirtyneiksi uudelle puheenjohtajalle; samalla lautakunta valtuutti esittelijän toimimaan neuvottelijana virkasääntöä ja siihen liittyviä muita sääntöjä koskevissa asioissa (16.1. 160 §).

Palkkalautakunnan toimiston viranhaltijat. Kertomusvuoden ajaksi päätettiin edelleen palkata lautakunnan toimistoon seuraava tilapäinen henkilökunta: työläisasiainhoitaja J.P. Kuntsi, notaari E.E.O. Forsberg, toimistoapulaiset L.L.I. Leinonen ja A.A. Koskus sekä lähetti A. Lindell (2.1. 80 §). Näistä toimistoapulainen L. Leinonen sai pyytämänsä eron toukokuun 1 p:stä alkaen (17.4. 837 §).

Toimistoapulaisen V.P. Yletyisen virkaa määrättiin toistaiseksi hoitamaan 20.palkkaluokan peruspalkalla neiti T. Kärkölä (4.9. 1682 §). Peruuttaen edellä mainitun päätöksensä palkkalautakunta määräsi neiti I. Grahnin viransijaisena hoitamaan ko. toimistoapulaisen virkaa syyskuun 10 p:stä alkaen toistaiseksi ja kauintaan siksi, kunnes Yletyiselle annettu määräys toimia kanslisti M.E. Ivalon viransijaisena päättyisi (11.9. 1749 §).

Toimistopäällikkö oikeutettiin ryhtymään palkkalautakunnan toimivaltaan kuuluviin tehtäviin henkilökunnan suhteen saattaakseen erinäisten sairaus- ja virkavapaustapausten johdosta ruuhkautuneet toimiston työt järjestykseen (23.10. 2030 §).

Käteiskassa. Kaupunginhallitukselle päätettiin esittää käteiskassan suurentamista enintään 5 000 mk:ksi ilmoituksin, että kassanhoitajana toimii edelleen kirjaaja T. Ojonen (10.4. 765 §).

Laskujen hyväksyminen. Rahatoimiston mainittua asiaa koskevan kiertokirjeen johdosta päätettiin ilmoittaa rahatoimistolle, että laskujen ja muiden maksettavaksi aiottujen asiakirjojen hyväksyminen kuului toimistopäällikölle (2.1. 81 §).

Tulo- ja menojäämien ilmoittamista koskevaan rahatoimiston kiertokirjeeseen, missä kehoitettiin tammikuun 15 p:ään mennessä lähettämään luettelo kaupunginkassaan vielä tilittämättä olevista v:n 1950 tuloista sekä jättämään saman vuoden laskut rahatoimistoon mainittuun määräpäivään mennessä, päätettiin vastata, ettei lautakunnalla ole mitään tulojäämiä (2.1. 82 §).

Tilapäispalkkojen maksamista ja polttoainevarastojen inventoimista koskevat rahatoimiston kiertokirjeet merkittiin tiedoksi (2.1. 83 §).

V:n 1952 talousarvioehdotus päätettiin lähettää kaupunginhallitukselle (20.8. 1649 §).

Uutta virkasääntöä sekä työntekijäin lomasääntöä ja sairaus- ja hautausapusääntöä koskevat asiat. Sen jälkeen kun kaupunginhallitus oli asettanut ns. I virkasääntökomitean uutta virkasääntöä valmistelemaan, asia oli jätetty lepäämään, koska Kaupunkiliiton hallitus oli ryhtynyt toimenpiteisiin uuden virkasäännön mallin laatimiseksi. Tämän valmistuttua asetti kaupunginhallitus uuden komitean maaliskuun 16 p:nä 1950; se jätti mietintönsä tammikuun 8 p:nä 1951. Sen jälkeen kaupungin ja eri viranhaltija- ja työntekijäjärjestöjen kesken käytyjä neuvotteluja hoiti kaupungin puolesta palkkalautakunnan toimiston päällikkö J. Ståhlberg. Neuvottelut aloitettiin helmikuun 1 p:nä ja lopetettiin helmikuun 12 p:nä. Pyydettynä lausuntonaan kaupunginhallitukselle lautakunta päätti esittää virkasääntökomitean ehdotukset virkasäännöksi, työntekijäin vuosilomasäännöksi ja työntekijäin sairaus- ja hautausapusäännöksi vahvistettavaksi eräine lautakunnan tekemine lisäyksineen (20.2. 426 §, ks. khn mtö n:o 6,8 ja 9).

Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunta oli kaupunginhallitukselle lähettämässään kirjelmässä anonut, että kaupunginhallitus ryhtyisi sellaisiin toimenpiteisiin, että edellä mainitut säännöt tulisivat hyväksytyiksi siinä muodossa kuin neuvotteluissa oli sovittu. Keskustoimikunnan käsityksen mukaan oli nimittäin niin virka- kuin työntekijäinkin lomasääntöön esitetty huononnuksia huolimatta siitä, mitä neuvotteluissa oli sovittu. Kaupunginhallituksen pyydettyä mainitusta asiasta lausuntoa lautakunta päätti muuttaa aikaisemmin antamaansa lausuntoa siltä osalta, joka koski riidanalaista 21 vuoden ikärajaa, poistaen tämän määräyksen mainitusta sääntöehdotuksesta. Samoin ehdotettiin työntekijöille kahden työpäivän loma kuukautta kohden jo 2 vuoden kuluttua, jolloin virkasäännön 36 § ja työntekijäin vuosilomasäännön 2, 3 ja 4 § tulisivat muuttumaan (6.3. 537 §, 14.3. 603 §).

Kaupunginhallituksen jäsenet Meltti ja Saastamoinen olivat tehneet aloitteen, jossa ehdotettiin, että virkasääntö ja työntekijäin lomasääntö otettaisiin valtuustossa uudelleen käsiteltäväksi, koska aloitteen tekijäin käsityksen mukaan mainittuja sääntöjä oli muutettu työntekijäin kannalta huonommiksi. Palkkalautakunta totesi, että ko. sääntöjen viime käsittelyssä oli palauduttu sille linjalle, jota lautakunta oli jo aikaisemmassa vaiheessa suositellut. Näin ollen ei lautakunta katsonut olevan syytä asian uudelleen esille ottamiseen, minkä käsityksen mukainen lausunto päätettiin antaa aloitteesta kaupunginhallitukselle (21.6. 1226 §).

Uuden virkasäännön tulkinnan mukaisesti palkkalautakunta päätti, että sellaiset viranhaltijat, jotka olivat olleet yli 6 kuukautta tuntipalkkaisessa työssä kaupungin palveluksessa ja siirtyivät sen jälkeen välittömästi tilapäisiksi viranhaltijoiksi, olivat oikeutetut saamaan ikälisää virkasäännön 25 §:n 2 mom:n nojalla heti tp. viranhaltijaksi tultuaan. Palkkalautakunnan toimisto oikeutettiin samalla ilman erikseen tehtävää päätöstä esittämään ikälisät myönnettäviksi ko. henkilöille mainitussa järjestyksessä (17.7. 1500 §).

Sairaalalautakunnan esitys virkasäännön tarkistamisesta laitoksissa annettavan varoituksen osalta oli lautakunnan käsityksen mukaan tarpeetonta, minkä mukainen lausunto päätettiin antaa kaupunginhallitukselle (20.2. 428 §).

Synnytyslomamääräysten uudistamista koskevan vt Hiisivaara-Mörkin ym. aloitteen johdosta päätettiin kaupunginhallitukselle annettavassa lausunnossa esittää, että aloite ei anna aihetta muutoksiin (20.2. 431 §).

Työntekijäin lomasäännön ja sairaus- ja hautausapusäännön tulkintakysymyksiä koskevat seuraavat selitykset päätettiin ilmoittaa kaikille lauta- ja johtokunnille: työntekijäin vuosilomasäännön 4 §:n 1 mom:n 2 kohdan mukaan on työsuhteen jatkumisaikaan työntekijälle luettava aika, jonka työntekijä ennen kaupungin palvelukseen siirtymistään on vähintään yhden vuoden ajan ollut päätoimeksi katsottavassa valtion, toisen kunnan tai kuntayhtymän jne. palveluksessa. Mainitun kohdan tulkinnassa on ko. "yhden vuoden" pituinen palvelusaika käsitettävä siten, että työntekijälle, joka on vähintään 6 kuukautta keskeytyksettä ollut kaupungin palveluksessa, on valtion, toisen kunnan jne. palveluksessa-oloajasta otettava huomioon kaikki ne ajanjaksot, jotka ovat vähintään yhden kuukauden pituisia ja yhteenlaskettuina muodostavat vähintään vuoden mittaisen palvelusajan. Jos yhden vuoden palvelusajan tulisi olla yhtäjaksoista, olisi siitä nimenomaan ollut mainittava vuosilomasäännön ko. kohdassa.
2) Vuosilomasäännön 4 §:n 2 mom:n 3 kohdan mukaan luetaan työsuhteen jatkumisaikaan työntekijälle, joka on vähintään 6 kuukautta keskeytyksettä ollut kau-

pungin palveluksessa aika, jonka kaupungin haltuun siirtyneen yrityksen työntekijä on välittömästi ennen kaupungin palvelukseen tuloaan palvellut tällaisessa yrityksessä. Edellä mainitun kohdan sanonta "välittömästi" on ymmärrettävä niin, että kukin esille tuleva kohta on tässä suhteessa harkittava erikseen, koska vuosilomasäännössä ei mainitun sanan lisäksi ole määrätty mitään minimiaikaa eikä myöskään analogista tulkintaa käyttäen voida katsoa, että sen tulisi olla virkasäännön vastaavan kohdan mukaisesti enintään 2 kuukautta. 3) Uuden työntekijäin sairaus- ja hautausapusäännön 4 §:n 1 mom:n 3 kohdan mukaan työsuhteen keskeytykseksi ei tätä sääntöä sovellettaessa ole katsottava työntekijän sellaista työstä poisjäämistä, jonka on aiheuttanut julkisen tehtävän suorittamista varten tai yksityisten asioiden vuoksi myönnetty loma, joka 12 kuukauden kuluessa ei ylitä kahta kuukautta. Saman pykälän 2 mom:ssa määrätään, että työsuhteen keskeytykseksi ei myöskään ole katsottava työstä poisjäämistä asianomaisella luvalla. "Yksityisten asioiden vuoksi myönnetyllä lomalla" ja "työstä poisjäämisellä asianomaisella luvalla" on erona se, että yksityisten asiain vuoksi myönnetty loma on kysymyksessä silloin, kun työntekijä esim. osallistuakseen kursseille tai muuten opintotarkoituksessa on anonut erityistä opinto- tms. lomaa. Yleensä loman tulee olla pitempiaikainen, kun sensijaan poisjääminen ao. luvalla tarkoittaa tapauksia, jolloin työntekijä työnjohdon antamalla luvalla on jäänyt pois työstä ilman että hän olisi etukäteen suunnitellut hakevansa erityistä lomaa. Nämä tulevat yleensä kysymykseen silloin, kun työntekijä edeltä arvaamattomien seikkojen vuoksi on pakotettu jäämään pois työstä (17.7. 1481 §).

Eräiden uuden virkasäännön ja työntekijäin lomasäännön tulkintakysymyksiä koskevan Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunnan tiedustelun johdosta lautakunta päätti kaikille laitoksille ilmoittaa seuraavaa: 1) ylityökorvauksen suorittamisessa muilta pyhäpäiviltä paitsi sunnuntailta on otettava huomioon, että 31 §:n 1 mom:n mukaan oikeus ylityökorvaukseen on riippuvainen laissa, virkasäännössä tai eri päätöksellä määrätystä työajan pituudesta. Työaikalain alaisiin viranhaltijoihin on tällöin sovellettava sanottua lakia myös ylityötä määriteltäessä, eikä tällaisen henkilökunnan osalta ns. arkipyhänä tehty työ voi olla ylityötä, ellei se ylitä 8 tuntia päivässä tai 47 tuntia viikossa. Sen sijaan ei esim. virastoissa työskenteleväin viranhaltijain työaikaan voida katsoa sisältyvän ns. arkipyhiä, vaan on tällaisina pyhinä tehty työ pidettävä ylityönä. Tällöin on viranhaltija yleisen säännön mukaan oikeutettu ns. arkipyhinä tehdystä työstä erilliseen tuntipalkkioon, joka kahdelta ensimmäiseltä tunnilta korotetaan 50 % ja seuraavilta tunneilta 100 %. Lisäksi ovat kaikki viranhaltijat oikeutettuja sunnuntaityökorvaukseen. 2) Työntekijän vuosilomaa määrättäessä oli katsottava, että hän ainakin osittain oli ansainnut vuosiloman entisen virkasäännön voimassa ollessa ja sen määräysten mukaan jo saavuttanut määrätyt lomaetuudet, joita ei voida vähentää. Erimielisyyttä aiheuttaneeseen palvelusjakson laskemiseen nähden oli huomattava, että loman pituus on laskettava aikaisempien määräysten mukaan, joten siis työntekijä ei voi olla oikeutettu lukemaan hyväkseen sekä aikaisempien määräysten mukaista palvelusjaksoa että uusien määräysten mukaan laskettuja lomapäiviä. 3) Työntekijäin vuosilomasäännön 2 §:n 1 mom:n mukaan työntekijällä on oikeus saada työssäolokuukausia kohti vuosilomaa 2 työpäivää, jos työsuhde on jatkunut 5 vuotta. Jos työntekijä 12 kalenterikuukauden aikana on ollut oikeutettu vähintään 2 päivän lomaan kuukautta kohden, älköön loman kokonaispituus alittako yhtä kuukautta. Erimielisyyttä oli syntynyt siitä, onko viimeksi mainittu määräys tulkittava siten, että oikeus kahden päivän lomaan syntyy vasta 5 vuoden palveluksen jälkeen, joten työntekijä vasta kuudentena vuonna olisi oikeutettu kuukauden lomaan, vai syntyykö tämä lomaoikeus jo viidentenä vuonna. Lomakorvauksia koskevia määräyksiä on tulkittava siten, että kukin työssäolokuukausi oikeuttaa niin pitkään lomaan kuin mihin työntekijä seuraavan huhtikuun loppuun mennessä tulisi oikeutetuksi. Tämä merkitsee sitä, että kunakin kuukautena ansaitaan seuraavan vuoden vuosilomaa täysimääräisenä. Esillä olevaan kysymykseen sovitettuna mainittu periaate johtaa siihen, että työntekijä jo viidennen palvelusvuoden kuluessa on ollut oikeutettu vähintään kahden päivän lomaan kuukautta kohden ja näin ollen, jos muut edellytykset ovat olemassa, on jo viidentenä vuonna oikeutettu saamaan hyväkseen yhden kuukauden loman. 4) Vuosilomasäännön 4 §:n 1 mom:n mukaan luetaan työntekijöille hyväksi aikaisempaa palvelusta ainoastaan edellytyksellä, että hän on vähintään 6 kuukautta keskeytyksettä ollut kaupungin

palveluksessa. Lomaan oikeuttavan palvelusjakson siirtäminen syksystä keväämpään voi antaa aihetta epäjohdonmukaisuuksiin silloin, kun on kysymyksessä henkilöt, jotka ovat tulleet kaupungin työhön aikaisempien määräysten voimassa ollessa ja edellytyksellä, että he saavat entistä palvelusaikaa hyväkseen aikaisempien määräysten mukaisesti. Kertomusvuoden vuosilomiin nähden olisi kohtuullista menetellä siten, että aikaisempien palvelusaikojen hyväksi laskeminen saa tulla kysymykseen kaikissa niissä tapauksissa, joissa 6 kuukauden määräaika päättyy syyskuun loppuun mennessä. 5) Vuosilomasäännön 3 §:ssä myönnetään mm. vuorotyöntekijälle oikeus tavallista pitempään vuosilomaan. Koska epätietoisuutta oli syntynyt siitä, tarkoitettiinko po. kohdassa ainoastaan 3-vuorotyötä vaiko myöskin 2-vuorotyötä, huomautettiin siitä, että kun työntekijäin vuosilomasäännössä ei ole tehty jakoa eri vuorotyötä tekevien työntekijäin osalta, asia on ymmärrettävä niin, että vuorotyötä koskevat määräykset koskevat kumpaakin ryhmää. 2-vuorotyötä tekevien osalta tämä tosin merkitsee lomaoikeuden pidentämistä, mutta kun samalla on ilmeistä, että näihin työntekijöihin on ryhdyttävä soveltamaan myös esim. työehtosopimuksen määräyksiä vuorotyöntekijäin työajoista, jotka erityisesti lauantaipäivien osalta ovat epäedullisemmat kuin muilla työntekijöillä, voitanee tulkintaa pitää asiallisestikin oikeudenmukaisena (26.6. 1340 §).

Helsingin kaupungin virkamiesyhdistyksen esityksen johdosta, että myös arkipyhinä tehty työ korvattaisiin samoilla perusteilla kuin ns. sunnuntaityö, palkkalautakunta päätti virkasäännön 31 §:n 2 mom:n tulkinnassa puoltaa virkamiesyhdistyksen esitystä kaupunginhallitukselle annettavassa lausunnossaan (17.7. 1509 §).

Kaupunginhallituksen pyydettyä uutta lausuntoa palkkalautakunnalta edellä mainitusta, arkipyhinä tehdyn työn korvaamista koskevasta asiasta lautakunta päätti pysyttää kokouksessaan kesäkuun 26 p:nä vahvistamansa tulkinnan, koska sillä ei ollut aihetta päätöksensä muuttamiseen (28.8. 1640 §).

Vuosiloma- ym. määräysten tulkintakysymyksiä. Teollisuuslaitosten palkkakonttorille päätettiin ilmoittaa sen tiedustelun johdosta, että vuosilomalain 9 §:n 2 mom:n mukaan tuli työntekijälle maksaa korvausta 4 % hänen saamastaan rahapalkasta siinä tapauksessa, että hän on niin harvoina päivinä kuukaudesta työssä, ettei hänellä lain mukaan ole oikeutta vuosilomaan. Samoin oli työntekijäin sairausapua koskevien määräysten mukaan ko. työntekijälle tarvittaessa myönnettävä sairauslomaa, jolloin hän esim. viikon kalenteriajan mukaisen loman ajalta tuli saamaan niiden kahden työpäivän täyden palkan, jotka hän normaalisesti oli töissä viikossa (3.4. 726 §).

Myöskin ilmoitettiin teollisuuslaitosten palkkakonttorin tiedoksi ja noudatettavaksi erään sähkölaitoksen mittarintarkistajan vuosiloma- ja sairausloma-ajan palkkaetuja koskevassa asiassa seuraava työneuvoston v. 1949 antama lausunto: Jos työntekijän työsopimuksen mukaan tulee olla työssä tiettyinä päivinä, kuitenkin niin, että työpäivien luku kalenterikuukauden aikana on vähintään 16, määräytyy hänen vuosilomansa pituus vuosilomalain 2 ja 3 §:n mukaan samalla tavalla kuin siinäkin tapauksessa, että työsopimus edellyttäisi työssä oloa kaikkina päivinä. Lomaan ei tällöin kuitenkaan lueta niitä päiviä, jotka työsopimuksen mukaan ovat työntekijän työpäiviä, vaan kaikki arkipäivät. Työntekijällä on oikeus saada jokaiselta lomaan kuuluvalta arkipäivältä palkkansa, mutta kun hän tekee työtä vain määrättyinä päivinä, lasketaan hänen päiväansionsa vuosilomalain 7 §:n 3 mom:n mukaan samalla tavoin kuin urakkatyötä tekevän työntekijän päiväansio. Tällöin ei niitä päiviä, jotka työsopimuksen mukaan eivät ole työntekijän työpäiviä, pidetä sellaisina poissaolopäivinä, jotka sanotun lainkohdan mukaan on vähennettävä päiväansioita laskettaessa jakajana käytettävästä 75:stä (10.4. 779 §).

Rakennustoimiston varasto-osaston tiedusteluun, joka koski viranhaltijoiden oikeutta saada vuosilomansa pidennettynä, palkkalautakunta ilmoitti, että viraston ei yleensä ole annettava vuosilomaa viranhaltijoille muuna kuin varsinaisena lomanantokautena. Jos viranhaltija tarvitsee lomaa muuhun tarkoitukseen, on se annettava muussa muodossa eli joko palkallisena tai palkattomana virkavapautena. Kun virkasäännön ko. kohta olisi näin tulkittava, seuraa tästä, että virkistystarkoitukseen aiottu vuosiloma on aina annettava pidennettynä määräysten mukaisesti, milloin se annetaan muuna kuin varsinaisena lomanantokautena (22.5. 1057 §).

Viranhaltijain ja työntekijäin eläkesääntöjen muuttaminen. Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunta oli tehnyt lautakunnalle esityksen neuvot-

telujen aloittamisesta kaupungin viranhaltijain ja työntekijäin eläkesääntöjen muuttamista koskevassa asiassa, koska se on ollut vireillä jo lähes viisi vuotta. Keskustoimikunnalle ilmoitettiin, että Kaupunkiliiton eläkesääntöjä koskevat mallit olivat jo valmiina ja ilmestyisivät painosta kuukauden kuluessa. Heti niiden valmistuttua voitaisiin palkkalautakunnan toimiston taholta ryhtyä valmisteleviin toimenpiteisiin neuvottelujen aloittamiseksi ja varsinaisiin neuvotteluihin ryhtyä välittömästi tämän jälkeen (20.11. 2245 §).

Työsääntöjen muuttaminen. Kaupungin eri laitosten työsäännöt olivat suurelta osalta vahvistettu noudatettaviksi jo v. 1924. Koska niihin ei sen jälkeen ollut tehty mitään muutoksia, olivat ne kokonaan vanhentuneet. Näin ollen työsäännöissä olevat määräykset ja muut samoja asioita koskevat määräykset saattoivat olla jopa keskenään ristiriitaisia. Tästä syystä katsottiin työsääntöjen uudistaminen välttämättömäksi. Lautakunta päättikin esittää kaupunginhallitukselle, että työsääntöjen uudistamista varten asetettaisiin erityinen toimikunta, jonka tehtäväksi tulisi tutkia, missä määrin voimassa olevat työsäännöt olivat vanhentuneet sekä tutkimustensa perusteella ehdottaa, miten niitä olisi muutettava (23.10. 2014 §).

Matkustussäännön oikaiseminen. Huoltoviraston taholta tapahtuneen anomuksen johdosta lautakunta teki esityksen kaupunginhallitukselle kaupunginvaltuuston maaliskuun 7 p:nä vahvistamaan matkustussääntöön tulleen erehdyksen oikaisemiseksi (11.9. 1729 §).

Päivärahan maksaminen työntekijöille vierailla paikkakunnilla olevissa, kaupungin omistamissa laitoksissa. Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunnan tekemän esityksen johdosta päätettiin kaupunginhallitukselle annettavassa lausunnossa esittää, että jos työntekijä tyytyy ao. laitoksen tarjoamaan majoitukseen ja muonitukseen, niin päivärahaa ei maksettaisi, mutta jos hän itse huoltaa majoituksensa ja muonituksensa, saisi hän matkustussäännön mukaisen päivärahan. Jos laitoksessa ei ole työntekijäin mielestä tyydyttävää majoitusta ja muonitusta, eivätkä he voi sitä laitosten ulkopuoleltakaan saada, ei heille olisi maksettava päivärahaa, vaan olisi heidän tyydyttävä siihen majoitukseen ja muonitukseen, minkä laitos voi järjestää. Tämä järjestely olisi ulotettava koskemaan myöskin laitoksissa virkatehtävissä matkalla oleskelevia kaupungin viranhaltijoita (13.11. 2215 §).

Luettelon laatiminen johtavista viranhaltijoista, jotka eivät ole oikeutettuja ylityökorvauksiin. Kaupunginhallitukselle päätettiin tehdä ehdotus luetteloksi niistä johtavista viranhaltijoista, jotka eivät olleet oikeutettuja ylityökorvauksiin. Tässä yhteydessä oli otettava huomioon, 1) että viranhaltijalle, jonka työajan pituus ei ole laissa, virkasäännössä tai eri päätöksellä määrätty, ei virkasäännön 31 §:n 1 mom:n mukaan makseta ylityökorvausta; 2) että virkasivutuloja nauttivat viranhaltijat eivät asemasta riippumatta voi olla oikeutettuja ylityökorvauksiin; sekä 3) että esim. opetuslaitosten johdossa olevat viranhaltijat, jotka nauttivat erityistä johtajanpalkkiota, eivät tämän palkkion osalta voi olla oikeutettuja ylityökorvauksiin. Hallinnollisesti johtavan viranhaltijan käsite määriteltiin tässä yhteydessä käsittämään palkkauksen suuruudesta riippumatta ne viranhaltijat, jotka ilman ylemmän viranomaisen välitöntä valvontaa johtajina tai apulaisjohtajina joutuvat huolehtimaan suuremman tai pienemmän laitoksen, sen osaston tai toimiston hallinnosta, sen sijaan luettelon ulkopuolelle jätettiin ne viranhaltijat, joiden johtoasema oli luonteeltaan lähinnä teknillisluontoinen. Edelleen todettiin, että palkan tarkistukset, joihin ylityökorvauksen puuttuminen johtavilta viranhaltijoilta ehkä saattoi antaa aihetta, käsiteltäisiin myöhemmin erikseen (18.9. 1768 §).

Edellä mainittua luetteloa oli ehdotettu täydennettäväksi lisäämällä siihen palolaitoksen kohdalla tp. paloinsinööri ja tp. paloteknikko. Kaupunginhallitukselle antamassaan lausunnossa palkkalautakunta päätti puoltaa palolautakunnan esitystä (11.12. 2378 §).

Viranhaltijain ja työntekijäin palkkojen ja eläkkeiden indeksikorotukset. Kaupunkiliiton palkka-asiainneuvosto oli kiertokirjeellä ilmoittanut, että koska kaupunkien ja kauppalain viranhaltijain palkat oli valtuustojen tekemillä päätöksillä sidottu työmarkkinajärjestöjen indeksijärjestelmään ja valtioneuvoston marraskuun 7 p:nä 1950 työpalkkojen säännöstelystä antaman päätöksen mukaan uutta indeksilisää ei toistaiseksi voitu suorittaa työsopimus-

suhteessa olevien työntekijäin palkkoihin, palkka-asiainneuvoston käsityksen mukaan ei kaupunkien ja kauppalain viranhaltijoillekaan voitu toistaiseksi maksaa toista indeksilisää. Kaupunginvaltuusto oli jo joulukuun 7 p:nä 1950 tehnyt ko. asiassa kiertokirjeen mukaisen päätöksen, mistä syystä kiertokirje merkittiin vain tiedoksi (2.1. 76 §).

Merkittiin tiedoksi Kaupunkiliiton palkka-asiainneuvoston kiertokirje, missä kaupungin- ja kauppalanhallituksia kehoitettiin pidättäytymään kunnantyöntekijäin ammattiosastojen esittämistä palkkaneuvotteluista siihen saakka, kunnes palkka-asiainneuvosto lähettäisi selventävät ohjeet työmarkkinajärjestöjen keskenään hyväksymien työsopimussuhteessa olevien työntekijäin ohjepalkkojen ja niihin liittyvien erikoislisien soveltamisesta (23.1. 206 §).

Valtioneuvosto oli tammikuun 20 p:nä päättänyt sallia 5 %:n indeksikorotusten maksamisen työntekijäin palkkoihin marraskuun 16 p:stä 1950 alkaen ja samansuuruisen korotuksen maksamisen tammikuun 16 p:stä 1951 alkaen. Tämän johdosta lautakunta päätti kiertokirjeellä kaikille ao. laitoksille antaa asiaa koskevat ohjeet, niin pian kuin sosiaaliministeriö oli ne vahvistanut. Sosiaaliministeriö antoi mainitut ohjeet tammikuun 26 p:nä (ks. Kunn.as.kok. s. 14). Samalla lautakunta päätti ilmoittaa kaupunginhallitukselle, että valtioneuvoston marraskuun 7 p:nä 1950 tekemä päätös ei enää ollut esteenä kaupunginvaltuuston kesäkuun 29 p:nä 1950 tekemän, indeksikorotuksia koskevan päätöksen täytäntöönpanolle sekä esittää, että uudet indeksikorotukset näihin palkkoihin maksettaisiin joulukuun 1 p:stä 1950 ja helmikuun 1 p:stä 1951 lähtien (23.1. 223 §).

Viranhaltijain ja työntekijäin palkkojen ns. kuoppatasausten toimeenpano. Kaupunginvaltuusto oli kesäkuun 29 p:nä 1950 päättänyt silloin suoritetun viranhaltijain palkkojen perustarkistuksen yhteydessä, että jos kaupunginhallituksen tekemän ehdotuksen hyväksyminen johtaisi siihen, että kaupungin viranhaltija jäisi palkankorotuksessa pienemmälle palkalle kuin vastaavassa asemassa oleva valtion viranhaltija, kaupunginhallituksen olisi tehtävä esitys tällaisen epäkohdan korjaamisesta ns. kuoppakorotuksena. Kaupunginhallitus olikin sittemmin antanut lautakunnan valmisteltavaksi ehdotuksen ns. kuoppatasauksiksi. Tällaisen ehdotuksen laatimista varten oli neuvottelukelpoisia järjestöjä pyydetty perustellusti ilmoittamaan käsityksensä siitä, mitkä viranhaltijat tai viranhaltijaryhmät valtuuston päätöksen perusteella olisi saatettava kuoppakorotuksesta osallisiksi. Saatuaan eri järjestöjen lausunnot lautakunta päätti tehdä kaupunginhallitukselle kuoppakorotusesityksen hyväksyttäväksi tulemaan voimaan taannehtivasti lokakuun 1 p:stä 1950 alkaen. Samalla ehdotettiin, että sairaalalautakunnalle annettaisiin tehtäväksi tutkia kysymystä sairaalain siivoojain kokonaispalkkauksesta huomioon ottaen valtion sairaalain maksamat ns. vuokra-avustukset (30.1. 266 §).

Helsingin kaupungin virkamiesyhdistyksen esityksen johdosta, missä ehdotettiin edellä mainittu palkkojen kuoppakorotusasia otettavaksi uudelleen valtuustossa käsiteltäväksi nimenomaan palkkalautakunnan ehdotuksen pohjalla, lautakunta päätti vastaukseksi kaupunginhallituksen lähetteeseen viitata edellä selostettuun tammikuun 30 p:nä tekemäänsä esitykseen sekä puoltaa edelleen sen hyväksymistä (10.4. 778 §).

Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunnan taholta oli tehty esitys eräiden *tilapäisten viranhaltijain palkkojen kuoppatasauksista* valtuuston kesäkuun 29 p:nä 1950 tekemän päätöksen periaatteiden nojalla sekä vedoten valtuuston maaliskuun 7 p:nä suorittamaan vakinaisten viranhaltijain palkkojen kuoppakorotuksiin. Tehtyä esitystä ei lautakunta voinut puoltaa liikennelaitoksen tilapäisten viranhaltijain osalta, mutta sen sijaan ehdotettuja kuoppakorotuksia päätettiin puoltaa kaupunginhallitukselle annettavassa lausunnossa siltä osalta, joka koski rakennustoimiston, satamalaitoksen, kulkutautisairaalan ja elintarvikekeskuksen tilapäisiä viranhaltijoita (20.3. 667 §, 3.7. 1406 §).

Suomen Kunnantyöntekijäin Liitto oli kirjelmässään anonut, että neuvotteluț edellä mainitussa kuoppakorotusasiassa aloitettaisiin ensi tilassa, koska mm. liikennelaitoksen henkilökunnan kohdalta ei ollut hyväksytty niitä korotuksia, joita oli esitetty raitiovaunukuljettajille ja -rahastajille. Palkkalautakunta päätti ryhtyä asiassa neuvotteluihin ja määrätä kaupungin edustajaksi neuvotteluissa puheenjohtajan, mistä tehtiin ilmoitus Kunnantyöntekijäin Liitolle (25.9. 1826 §).

Palkkalautakunta päätti valtuuttaa toimistopäällikkö J. Ståhlbergin kaupungin neuvottelijaksi liikennelaitoksen viranhaltijain kuoppakorotuksesta käytäviin neuvotteluihin, sen jälkeen kun palkkalautakunnan puheenjohtaja V.V. Sipi oli tullut estyneeksi ko. tehtävää hoitamaan (2.10. 1882 §).

Sosiaaliministeriön palkkaosasto oli vastauksessaan edellä mainittua asiaa koskevaan kaupunginhallituksen kirjelmään ilmoittanut käsityksenään, että koska valtion palveluksessa olevien linja- ja kuorma-autonkuljettajien palkkaus suurimmalta osalta jäi alle kaupungin kuorma-autonkuljettajien tähänastisen palkkauksen, ei sosiaaliministeriö katsonut olevan perusteltua aihetta hyväksyä tehtyä esitystä liikennelaitoksen linja-autonkuljettajien palkan korottamisesta, jota kaupunginhallitus oli esittänyt liikennelaitoksen lautakunnan kielteisestä kannasta huolimatta. Sen sijaan muiden kirjelmässä mainittujen toimenhaltijain kuoppakorotukset ministeriö ilmoitti hyväksyvänsä. Ko. sosiaaliministeriön palkkaosaston päätös merkittiin tiedoksi (16.10. 1961 §).

Viranhaltijain ja työntekijäin palkkojen korottaminen A-sopimusta vastaavalle tasolle. Kaupunkiliiton palkka-asiainneuvoston mainittua asiaa koskevan kiertokirjeen johdosta lautakunnan puheenjohtaja valtuutettiin käymään ko. korotusten edellyttämät neuvottelut (20.2. 417 §). Neuvottelupyyntöjen johdosta puheenjohtaja ryhtyi neuvotteluihin maaliskuun 10 p:nä. Kaupunkiliiton palkka-asiainneuvosto oli kiertokirjeellä ilmoittanut, että sen käsityksen mukaan kunnallisten viranhaltijain palkkojen korotuksissa olisi meneteltävä siten, että palkkoja korotetaan samassa suhteessa kuin valtio tulee korottamaan valtion viranhaltijain palkkoja. Palkka-asiainneuvoston uuden, samaa asiaa koskevan kiertokirjeen ja viranhaltijajärjestöjen esittämien vaatimusten perusteella palkkalautakunta päätti kaupunginhallitukselle esittää, että kaupungin viranhaltijain palkkoja korotettaisiin A-sopimuksen perusteella seuraavasti: 1) viranhaltijain peruspalkat korotettaisiin tammikuun 1 p:stä lähtien väliaikaisesti 8 %; 2) ammatti- ja kansakoulujen opettajien perustuntipalkat, ammattikurssien opettajien kokonaistuntipalkat, työväenopiston luento- ja tuntiopettajien palkat sekä ammattikoulujen ja kansakoulujen johtajien palkkiot korotettaisiin tammikuun 1 p:stä alkaen 8 % sekä 3) kaikki kaupungin ennen tammikuun 1 p:ää voimassa olleet eläkkeet korotettaisiin sanotusta päivämäärästä lähtien 8 % (17.4. 835 § ja 24.4. 839 a §, ks. Kunn.as.kok. s. 126). Edelleen lautakunta esitti, että kaupunginhallitus asettaisi kiireellisesti 4-jäsenisen toimikunnan, jossa kahden kaupungin edustajan, joiksi olisi määrättävä palkkalautakunnan puheenjohtaja ja toimistopäällikkö, lisäksi olisi yksi virkamiesyhdistyksen ja yksi Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunnan nimeämä edustaja, tutkimaan kaupungin työntekijäin ansiotason muutosta A-sopimuksen johdosta sekä saattamaan tutkimuksen tulokset viipymättä palkkalautakunnan ja järjestöjen tietoon viranhaltijain palkkojen mahdollista uutta tarkistamista varten.

Merkittiin tiedoksi Kaupunkiliiton palkka-asiainneuvoston kiertokirjeet, jotka koskivat työntekijäin palkkojen indeksikorotusten toimeenpano-ohjeita sekä A-sopimuksen mukaisia palkkoja, joiden johdosta jo oli ryhdytty asian aiheuttamiin valmisteleviin toimenpiteisiin (30.1. 278 §, 6.2. 323 §).

Sen jälkeen kun lautakunta oli helmikuun 13 p:nä hyväksynyt kaupungin työntekijäin A-sopimuksen mukaisia palkkoja koskevan palkkalautakunnan toimiston laatiman ehdotuksen otettavaksi kaupungin ja Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunnan välillä ko. palkoista käytävien neuvottelujen pohjaksi, saatiin neuvottelujen tuloksena syntymään tariffiehdotus mainituiksi palkoiksi. Uudet palkat esitettiin maksettaviksi taannehtivasti joulukuun 16 p:stä 1950 alkaen. Ko. ehdotus päätettiin hyväksyä kaupungin puolesta kaupungin ja Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskusliiton väliseen työehtosopimukseen liittyväksi palkkahinnoitteluksi (13.2. 363 §, 14.3. 610 §, ks. Kunn.as.kok. s.274).

Maatalouspalkkojen A-tason mukaiset ohjetuntipalkat vahvistettiin noudatettaviksi kaupungin töissä maaliskuun 1 p:stä alkaen (14.3. 612 § , ks. Kunn. as.kok. s. 80).

Merkittiin tiedoksi Kaupunkiliiton palkka-asiainneuvoston kiertokirje kuntien viranhaltijain palkkauksessa esiintyvien kuoppien tasoittamisesta ja A-korotuksen toimeenpanosta ns. linnarauhan aikana (22.5. 1077 §).

Samoin merkittiin tiedoksi valtioneuvoston toukokuun 23 p:nä antama päätös kuntien viranhaltijain palkkojen säännöstelystä (5.6. 1150 §, ks. Kunn. as.kok. s. 160).

Työehtosopimukset. Helsingin Kaupungin Maataloustyöntekijäin Ammattiosaston kanssa oli viimeksi hyväksytty työehtosopimus lokakuun 27 p:nä 1948. Tämä sopimus irtisanottiin molemmin puolin tammikuun 31 p:stä 1950. Sen jälkeen käytiin neuvotteluja uuden sopimuksen solmiamisesta huhti-kesäkuun 1951 aikana. Kesäkuun 18 p:nä päästiin yksimielisyyteen siitä, että nyt tehtävä työehtosopimus säilytetään viimeksi voimassa olleen työehtosopimuksen kanssa samankaltaisena muuten, paitsi että sopimuksen 6 §:n 1 mom:a muutetaan siten, että sen ensimmäinen lause tulee kuulumaan seuraavasti: Työntekijäin palkkauksessa noudatetaan niitä määräyksiä, jotka sisältyvät Maataloustyönantajain Valtuuskunnan ja Maa- ja Sekatyöväen Liiton välillä kulloinkin voimassa olevaan työehtosopimukseen. Lisäksi päätettiin neuvottelupöytäkirjaan tehdä merkintä siitä, että työehtosopimuksen 6 §:n 5 mom:ssa mainituissa hinnoitteluissa on noudatettava yleissopimukseen ehkä liittyviä paikkakunnallisia erikoissopimuksia. Edellä olevan mukainen lausunto päätettiin antaa kaupunginhallitukselle esittäen, että sopimus tulisi voimaan heinäkuun 1 p:stä ja päättyisi huhtikuun 30 p:nä 1952 (21.6. 1224 §, ks. Kunn.as.kok. s. 263).

Kaupunginvaltuusto oli viimeksi hyväksynyt kaupungin ja Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunnan välisen työehtosopimuksen marraskuun 5 p:nä 1947 siten, että se päättyi toukokuun 1 p:nä 1949, mistä päivästä se kuitenkin jatkui vuoden kerrallaan, ellei sitä viimeistään kolmea kuukautta ennen sen päättymiseksi määrättyä aikaa jommalta kummalta puolen irtisanottu. Mainittu sopimus sanottiin sitten irti puolin ja toisin tammikuun 31 p:nä 1950. Neuvottelut työehtosopimukseen liittyvän uuden palkkatariffin aikaansaamiseksi aloitettiin huhtikuussa 1950 ja jatkettiin, niiden välillä rauettua, saman vuoden syksyllä. Tällöin ryhdyttiin käsittelemään työehtosopimuksen tekstipuolta ja neuvottelut saatiin siltä osalta päätökseen joulukuun 1 p:nä 1950 lukuunottamatta 12 §:ää. Yleisen palkkakehityksen tultua uuteen vaiheeseen A-sopimuksen johdosta siirryttiin käsittelemään ko. sopimuksen tariffipuolta. Nämä neuvottelut aloitettiin helmikuun 16 p:nä 1951 ja päättyivät maaliskuun 9 p:nä, minkä jälkeen palkkalautakunta vahvisti maaliskuun 20 p:nä uuden palkkatariffin.

Työehtosopimuksen tekstipuolta koskevaan riitakysymykseen saapui Keskustoimikunnan vastaus toukokuun 4 p:nä, minkä jälkeen liikennelaitoksen lautakunta vielä antoi siitä lausuntonsa. Neuvotteluja jatkettiin kesäkuun 13 p:nä, jolloin päästiin yksimielisyyteen niin hyvin sopimuksen tekstipuolesta kuin pöytäkirjamerkinnöistäkin. Tekstipuoli hyväksyttiin samanlaisena kuin se oli joulukuussa 1950 käydyissä neuvotteluissa hyväksytty kuitenkin erinäisin muutoksin. Lautakunta päätti kaupunginhallitukselle esittää työehtosopimuksen vahvistamista tässä muodossa, mihin neuvotteluissa oli päädytty (21.6. 1223 §). Palkkalautakunta ja Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunta allekirjoittivat ko. sopimuksen heinäkuun 18 p:nä (ks. Kunn.as.kok. s. 266).

Merkittiin tiedoksi kaupunginhallituksen ilmoitus kaupunginvaltuuston heinäkuun 4 p:nä tekemien päätösten hyväksymisestä pantaviksi täytäntöön, mitkä päätökset koskivat kaupungin ja Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunnan välistä sekä kaupungin ja Helsingin Kaupungin Maataloustyöntekijäin Ammattiosaston välistä työehtosopimusta. Samalla valtuutettiin palkkalautakunnan puheenjohtaja V.V. Sipi kaupungin puolesta allekirjoittamaan ko. työehtosopimukset (17.7. 1503 §).

Palkkahinnoittelut. Sitten kuin kaupungin ja Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunnan väliseen työehtosopimukseen liittyvä uusi palkkahinnoittelu oli allekirjoitettu maaliskuun 22 p:nä (3.4. 724 §), lautakunta päätti ilmoittaa lauta- ja johtokunnille, että mainittu palkkahinnoittelu tulisi voimaan maaliskuun 25 p:stä alkaen (20.3. 672 §, ks. Kunn.as.kok. s. 274); samoin päätettiin ilmoittaa laitoksille, että uuden palkkatariffin mukaiset työntekijäin kokonaistuntipalkat oli pyöristettävä siten, että ne päättyivät lähimpiin 50 penneihin (3.4. 723 §).

Suomen Kunnantyöntekijäin Liiton kanssa oli käyty epävirallisia neuvotteluja uuden palkkatariffin soveltamisesta ja päädytty siihen, että uusia palkkoja noudatettaisiin vasta huhtikuun 8 p:stä, jotta laitoksille jäisi aikaa urakkatöiden hinnoitteluun, "hyvänmiehenlisien" määrittelyyn yms. välttämättömiin järjestelyihin. Lautakunta päätti hyväksyä esittelijän toimenpiteet sekä valtuutti jäsen T. Virkkusen lautakunnan puolesta neuvottelemaan uuden palkkatariffin toimeenpanossa ilmenneistä tulkintaerimielisyyksistä, siksi kunnes puheenjohtaja Sipi olisi esteetön niitä hoitamaan. Samalla päätettiin,

että neuvotteluissa sovittaisiin palkkahinnoittelun uuden voimaanastumispäivän määräämisestä siten, että neuvottelut ja laitosten valmistelutyöt sitä ennen saataisiin päätökseen (3.4. 735 §).

Edellä mainittujen neuvottelujen tuloksena syntyi sopimusehdotus, jonka lautakunta päätti hyväksyä käytettäväksi pohjana uutta palkkahinnoittelua eri laitoksissa täytäntöön pantaessa. Sopimus sisälsi seuraavat periaatteet palkkahinnoittelun soveltamisesta: 1) Keinotekoisena urakkana, joka palkkahinnoittelun 4. kohdan mukaan ei saa tulla kysymykseen, pidetään sellaista työtä, josta ei voida perustellusti osoittaa, että siitä maksettava palkka on edellytetty riippuvaksi työn tuloksesta. Todellista urakkatyötä teetetään vähintään entisessä laajuudessa. 2) Keinotekoiset urakat katsotaan niiden todellisen luonteen mukaisesti aikatyöksi, ja niihin sovelletaan palkkahinnoittelun aikatyötä koskevia määräyksiä. Kun palkkahinnoittelun 13. kohdan mukaan hinnoittelun soveltaminen ei saa aiheuttaa aikatyössä maksetun palkan alenemista, suoritetaan keinotekoisessa urakkatyössä olleelle työntekijälle, jonka palkka muutoin alenisi, henkilökohtaisena palkanlisänä sopimuksen mukaisen palkan ja hänen aikaisemmin tällaisessa työssä saamansa keskiansion välinen erotus. Keskiansio lasketaan siten, että työntekijän muussa kuin todellisessa, mitattavissa olevassa urakkatyössä 13 viikon aikana maaliskuun 25 p:ään mennessä säännöllisenä työaikana saavuttama ansio ilman indeksikorotuksia jaetaan hänen tällaisessa työssä suorittamiensa työtuntien lukumäärällä. Näin saatuun keskiansioon lasketaan nyt voimassa oleva indeksikorotus. Jos sellainen työntekijä, joka 13 viikon aikana maaliskuun 25 p:ään mennessä ei ole suorittanut aikatyötä eikä keinotekoista urakkatyötä, siirretään aikatyöhön, lasketaan hänen henkilökohtainen palkanlisänsä ko. työntekijäryhmän edellä mainituilla perusteilla määrätyn keskiansion perusteella. Kaikki kulloinkin kysymyksessä olevat palkkahinnoittelussa mainitut lisät lasketaan sanotun hinnoittelun mukaiselle ohjepalkalle, ja jos näin laskettu loppupalkka ei nouse aikaisemman keskiansion määrään, suoritetaan em. henkilökohtainen lisä. Sähkölaitoksella noudatetaan soveltuvin osin samoja periaatteeita. Siitä huolimatta, että keinotekoinen urakka on luonteeltaan aikatyötä ja ettei urakkatyön osalta sovitun takautuvan maksun niin ollen tulisi koskea sitä, suoritetaan takautuvat maksut myös tällaisten urakoiden osalta, mutta niitä ei oteta huomioon em. keskiansiota laskettaessa. 3) Palkkahinnoittelun 10. kohdan määräystä enintään 15 %:n korjauslisästä sovelletaan myös aikapalkalla työskenteleviin korjauspajojen alaisiin korjausmiehiin siten, että kulloinkin suoritettavan lisän suuruus riippuu ao. työntekijän työtehosta. 4) Palkkahinnoittelun 4. kohdassa mainittua "hyvänmiehenlisää" maksetaan enintään 2/3:lle kunkin laitoksen työntekijöistä siten, että se suoritetaan n. 25 %:lle työntekijöistä 5 %:n suuruisena, n. 25 %:lle 10 %:n suuruisena ja n. 20 %:lle 15 %:n suuruisena. 5) Uutta palkkahinnoittelua ryhdytään soveltamaan lähinnä huhtikuun 15 p:ää alkavan tiliviikon alusta ja takautuvat maksut suoritetaan siihen asti, kunnes palkkahinnoittelu on otettu käytäntöön (10.4. 790 §).

Kaupunginhallitus oli pyytänyt palkkalautakunnalta lausuntoa kaupunginhallituksen jäsenten Meltin ja Saastamoisen kirjelmän johdosta, missä kaupunginhallitusta oli kehoitettu kiireellisesti ryhtymään toimenpiteisiin kaupungin työntekijäin palkkojen järjestämiseksi siten kuin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunta oli neuvotteluissa esittänyt. Lautakunta päätti lausunnossaan kaupunginhallitukselle selostaa niitä neuvotteluja, joita ko. asiassa oli käyty ja joiden avulla kaupungin neuvotteluja hoitaneet viranhaltijat olivat pyrkineet saattamaan ko. palkkatason mitä pikaisimmin säännöllistä neuvottelutietä molempia osapuolia tyydyttävään ratkaisuun (10.4. 791 §).

Lautakunnan huhtikuun 10 p:nä hyväksymän lisäsopimuksen hyväksyi myöskin Suomen Kunnantyöntekijäin Liitto huhtikuun 12 p:nä, mutta Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunta päätti olla toistaiseksi hyväksymättä ko. lisäsopimusta. Tämän johdosta lautakunta päätti liikennelaitokselle ja rakennustoimistolle ilmoittaa, että lisäsopimuksessa taattuja tuntipalkkoja sovelletaan Keskustoimikunnan hyväksymisestä riippumatta sovitusta ajankohdasta lähtien ja että ns. taannehtivan korvauksen maksaminen lopetetaan samasta ajankohdasta lähtien. Taannehtivat maksut olisi maksettava ensi tilassa myös niiden laitosten työntekijöille, joiden osalta lisäsopimusta ei vielä tällä hetkellä ole hyväksytty. Laitosten sisäisiin, yksityiskohtaisiin neuvotteluihin olisi näissä laitoksissa ryhdyttävä niin pian kuin lisäsopimus on niiden osalta hyväksytty (17.4. 836 §).

Uusien palkankorotusten johdosta lautakunta teki useissa *tulkintakysymyksissä* päätöksiä tehtyjen sopimusten soveltamisesta. Näistä mainittakoon seuraavat:

Edellä selostettuun työehtosopimukseen liittyvään palkkahinnoitteluun sisältyvän 7.kohdan edellyttämä erikoisammattimiehen palkka päätettiin sähkölaitoksen esityksestä maksaa eräille tämän laitoksen aikapalkalla työskenteleville työntekijöille (8.5. 927 §), samoin päätti lautakunta hyväksyä kaasulaitoksen esityksen 30 %:n erikoisammattimiehen lisän maksamisesta eräille tämän laitoksen työntekijöille (8.5. 929 §).

Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunnan esityksen johdosta, joka koski ns. korjauslisän soveltamista kaupungin sähkölaitoksen kaapeli- ja korjaustöitä suorittavien työntekijäin palkkoihin, palkkalautakunnan toimisto oli tiedustellut valtion palkkaviranomaisten kantaa ko. asiasta nimenomaan siinä mielessä, voidaanko nyt esillä olevaa korotusta pitää sellaisena, ettei se ole ristiriidassa voimassa olevan palkkasäännöstelypäätöksen kanssa. Sosiaaliministeriön palkkaosasto ilmoitti epävirallisesti, että sellainen tulkinta, jonka mukaan jokin tällä hetkellä noudatettavana olevan työehtosopimuksen sisältämän palkkahinnoittelun erityinen lisä ulotettaisiin laajemmalle kuin mitä yksityisalojen sopimukset edellyttävät, on katsottava voimassa olevan palkkasäännöstelypäätöksen vastaiseksi. Keskustoimikunnan esitys hylättiin (5.6. 1154 §).

Suomen Muurarien Liiton ja Rakennustyöläisten Liiton tiedustelun johdosta sosiaaliministeriön palkkaosasto oli indeksikorotusten soveltamisesta rakennusalalla antanut vastauksen, jossa ilmoitettiin, että koska valtioneuvosto oli työpalkkojen säännöstelystä tammikuun 20 p:nä antanut päätöksen, jonka mukaan voimassa olevia työehto- ja palkkasopimukseen perustuvia palkkaperusteita oli noudatettava ja niiden nojalla muodostunut ansiotaso pysytettävä, ei muunlaisia palkkaperusteita ja ansioita yleensä voitu pitää voimassa olevien säännöstelymääräysten mukaisina. Näin ollen myöskin rakennusalalla, jolla oli voimassa työehtosopimus, voitiin katsoa vain ko. työehtosopimuksen perusteella muodostuvat palkat ja ansiot palkkasäännöstelypäätöksen mukaisiksi palkoiksi. Indeksikorotuksetkin tuli siten yleensä maksaa vain näille. Urakkatöissä, joita varten tariffeissa on olemassa määrätyt urakkahinnat, indeksikorotukset maksetaan tariffin mukaiseen urakkahinnoitteluun perustuville ansioille. Niissä töissä, jotka ovat tehdyt eri sopimuksen mukaan, indeksikorotukset maksetaan tämän sopimuksen perusteella muodostuville ansioille, ellei sopimusta tehtäessä ole nimenomaan sovittu siitä, että urakkahintaan katsotaan sisältyvän myöskin indeksikorotukset. Tuntitöissä niinikään indeksikorotukset maksetaan ainoastaan työehtosopimuksen perusteella muodostuville tuntipalkoille (14.3. 596 §).

Merkittiin tiedoksi Kaupunkiliiton palkka-asiainneuvoston kiertokirje ns. "hyvänmiehenlisän" soveltamisesta rakennusalalla (29.5. 1125 §).

Rakennusalan työehtosopimukseen liittyvä urakkapalkkahinnoittelu ja korvausmääräykset. Suomen Rakennusteollisuusliiton ja Suomen Rakennustyöläisten Liiton sekä Suomen Muurarien Liiton välillä oli tehty työehtosopimus, joka siihen liittyvine urakkapalkkahinnoitteluineen ja omien työkalujen käyttämisestä aiheutuvia korvauksia koskevine määräyksineen astui voimaan elokuun 23 p:stä alkaen. Koska kaupungin ja Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunnan välisen, voimassa olevan työehtosopimuksen mukaan urakkatyössä soveltuvin osin oli noudatettava niitä hinnoitteluja, jotka sisältyvät kaupungissa voimassa oleviin yksityisten työnantajajärjestöjen ja ao. ammatillisten järjestöjen välisiin työehtosopimuksiin ja koska saman sopimuksen mukaan omia työkalujaan käyttämään joutuville työntekijöille oli suoritettava siitä kohtuullinen korvaus yksityisten työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen välisten sopimusten mukaisesti, palkkalautakunnantoimisto oli saattanut em. rakennusalan uuteen työehtosopimukseen liittyvät urakkapalkkahinnoittelua ja työkalujen korvausta koskevat määräykset ao. kaupungin laitosten tietoon ja noudatettavaksi niissä töissä, joissa työntekijöiden palkat ovat määräytyneet rakennusalan palkkojen mukaisesti, mikä merkittiin tiedoksi (9.10. 1910 §).

Lauantaityöaika. Eräät rakennustoimiston ja liikennelaitoksen työntekijät olivat kesäkuun aikana poistuneet työstä lauantaisin jo klo 12 voimassa olleen työehtosopimuksen vastaisesti ja kielloista huolimatta. Uusi työehtosopimus tosin sisälsi määräyksen, että lauantaisin ja juhlapäivien aattoina työt lopetetaan jo klo 12, mutta kaupunginhallitus oli päättänyt mainitun

määräyksen pantavaksi täytäntöön vasta heinäkuun 1 p:stä alkaen. Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunnan vastausta mainitun työehtosopimuksen tekstipuolen ratkaisemiseksi odotettiin joulukuun 19 p:stä 1950 toukokuun 4 p:ään 1951 saakka, joten työehtosopimuksen voimaan tulon viivästyminen johtui Keskustoimikunnan viivyttelystä. Koska mainitut työstä pois jäämiset olivat tapahtuneet Keskustoimikunnan tieten eikä se toistaiseksi ollut ryhtynyt mihinkään toimenpiteisiin asian suhteen, päätti lautakunta vaatia Keskustoimikunnalta selitystä ko. asiassa sekä kehoittaa sitä vastaisuudessa huolehtimaan siitä, ettei työehtosopimusta työntekijäpuolelta tieten tahtoen rikota (17.7. 1482 §).

Merkittiin tiedoksi, että kaupunginhallitus oli saattanut välittömästi asianomaisten laitosten tietoon heinäkuun 5 p:nä tekemänsä päätöksen siitä, että valtuuston heinäkuun 4 p:nä hyväksymän kaupungin ja Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunnan välillä solmittavan työehtosopimuksen määräys töiden lopettamisesta lauantaisin kesä-, heinä- ja elokuun aikana klo 12 tulee heti noudatettavaksi työehtosopimuksen allekirjoittamista odottamatta (17.7.1477 §).

Palkkalautakunta päätti todeta, että rikkomus voimassa ollutta työehtosopimusta vastaan oli tapahtunut eräiden laitosten työntekijäin osalta, kuten edellä on selostettu, sekä että Keskustoimikunta oli myöntänyt olevansa vastuussa työehtosopimuksen noudattamisesta. Koska kysymys kuitenkin jo oli käytännössä poissa päiväjärjestyksestä, päätettiin, että asia ei antanut aihetta enempiin toimenpiteisiin (28.8. 1636 §).

Työntekijäin lauantaipäivien kahvitaukoja koskeva asia. Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunnan ilmoitettua, että kaupungin eri laitoksissa noudatettiin lauantaisin, jolloin työt päättyvät klo 14, toisistaan poikkeavaa käytäntöä kahvi- ja ruokailutaukojen pitämisessä. Palkkalautakunta valtuutti puheenjohtajansa käymään asian vaatimat neuvottelut. (18.9. 1795 §). Näitä käytiinkin syyskuun 24 ja 27 p:nä ja sovittiin menettelystä, jonka mukaan ko. tauot toistaiseksi pidettäisiin sellaisina kuin ne olivat olleet edellisen toukokuun viimeisenä lauantaina. Lautakunta hyväksyi neuvottelijan toimenpiteen ja merkittiin tiedoksi, että asiasta oli kiertokirjeellä ilmoitettu ko. laitoksille (2.10. 1881 §). Neuvotteluja jatkettiin lokakuun 25 p:nä, mutta niissä ei päästy yksimielisyyteen, minkä jälkeen lautakunta päätti, että aikaisempaa käytäntöä lauantaipäivien kahvitaukojen suhteen jatkettaisiin marraskuun 6 p:stä lähtien yhden kuukauden ajan, minkä ajan kuluessa Keskustoimikunnan oli työtuomioistuimessa pantava vireille oikeudenkäynti kaupunkia vastaan ko. asiassa. Ellei näin tapahtuisi, ko. kahvitaukojen suhteen oli ruvettava noudattamaan voimassa olevan työehtosopimuksen määräyksiä. Mikäli poikkeamiset työehtosopimuksen määräyksistä olivat laitoksen toiminnan, töiden asianmukaisen järjestelyn tms. syiden takia tarpeen vaatimia, oli tällaisiin poikkeamisiin kussakin tapauksessa hankittava palkkalautakunnan suostumus (6.11. 2142 §). Merkittiin tiedoksi Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunnan ilmoitus lauantaipäivien kahvitaukoja koskevan asian saattamisesta työtuomioistuimen ratkaistavaksi (4.12. 2363 §). Kaupunginhallitukselle annettavassa lausunnossaan lautakunta päätti esittää, että työehtosopimuksen määräykset lauantaipäivien kahvitauoista ehdotettaisiin työtuomioistuimen vahvistettaviksi (18.12. 2427 §).

Työmatkoihin käytetystä ajasta maksettava korvaus. Rakennustoimiston puhtaanapito-osastolla oli sattunut erimielisyys, joka koski korvauksen suorittamista ns. "kävelytunneista" pyhätyön yhteydessä. Työnseisauksen jälkeen oli puhtaanapito-osasto suostunut työntekijäin vaatimukseen neuvottelujen jälkeen, joita oli käyty palkkalautakunnan toimiston aloitteesta kaupunginsinöörin ja puhtaanapito-osaston johdon sekä osaston työntekijäin välillä. Koska kuitenkin oli todettu, että rakennustoimiston muilla osastoilla ei lainkaan maksettu korvausta "kävelytunnista" tavallisen sunnuntaityön ollessa kyseessä, vaan ainoastaan sunnuntaiylityön yhteydessä, lautakunta totesi, että puhtaanapito-osaston menettely oli ollut virheellistä ja osastolle päätettiin ilmoittaa, että ko. työmatkoihin käytetystä ajasta maksettavaa korvausta olisi vastedes suoritettava työehtosopimuksen mukaisesti eli siis siten, että korvaus tuli kyseeseen vain silloin kun työntekijä kutsuttiin ylityöhön aikaisintaan 5 tuntia varsinaisen työajan jälkeen tai milloin oli kysymyksessä sunnuntaina suoritettava ylityö (16.1. 156 §).

Korvauksen suorittaminen oman moottoripyörän käytöstä virkamatkoilla. Maistraatti oli esittänyt maksettavaksi korvausta rakennustarkastuskonttorin piirivalvojalle oman moottoripyörän käytöstä virkatehtävissä 8 mk kilometriltä lokakuun 26 p:ään 1959 asti ja 10 mk kilometriltä sen jälkeen. Lautakunta piti ehdotettua korvausta kohtuullisena ja päätti antaa sen mukaisen puoltavan lausunnon kaupunginhallitukselle ko. asiassa (16.1. 158 §).

Kaupunginhallituksen lokakuun 26 p:nä 1950 tekemän päätöksen mukaan viranhaltija sai korvausta oman henkilöautonsa käytöstä virassa 19 mk juoksukilometriltä. Tätä korvausta ei kuitenkaan voitu soveltaa liitosalueen äitiys- ja lastenneuvolain lääkäreihin, sillä osalle heistä suoritetusta matkakustannusten korvauksesta saadaan korvaus valtion varoista. Terveydenhoitolautakunta oli esittänyt, että mainituille lääkäreille maksettaisiin 14 mk kilometriltä ja vastaisuudessakin samojen perusteiden mukaan kuin valtion viranhaltijoille. Koska neuvoloiden lääkärien virat liitosalueella ovat palkkiotoimisia, heille oli yleensä maksettu korvaus matkoista laskutuksensa mukaisesti yleisten kulkuneuvojen käytöstä, joskus myös vuokra-autosta, ja koska esitys koski vain mainittuja lääkäreitä, joista harvoilla oli auto, lautakunta päätti lausunnossaan kaupunginhallitukselle puoltaa tehtyä esitystä (30.1. 274 §).

Uusien virkojen perustaminen ja palkkaluokkien muuttaminen. Palkkalautakunta antoi kertomusvuoden aikana kaupunginhallitukselle useita lausuntoja, jotka koskivat uusien virkojen perustamista, entisten lakkauttamista, virkojen vakinaistamista, viranhaltijain palkkaluokkien tai palkkioiden tarkistamista ja muuttamista, niiden indeksikorotuksia tai indeksiin sitomista. Edelleen lautakunta antoi lausuntonsa useista virkanimikkeiden muuttamista koskevista asioista. Uusien virkojen perustamisen ollessa kysymyksessä palkkalautakunta yleensä tyytyi esittämään käsityksensä ehdotetun palkkaluokan sopivaisuudesta, puuttumatta muuten viran tarpeellisuuden arvioimiseen.

Suojapukujen, työrukkasten ja sadetakkien hankkiminen puutavara- ja polttoainetoimiston alaisille työntekijöille. Lautakunta päätti ilmoittaa, että voimassa olevan työehtosopimuksen 12 §:n 2 kohdan mukaan annetaan suojapukuja ja työrukkasia työntekijäin käyttöön sellaisissa töissä, joissa vaatteiden ja käsineiden kuluminen ja likaantuminen on tavallista suurempi. Koska ko. toimiston lausunnosta ilmeni, että halkojen käsittely oli sellaista työtä, jonka voitiin katsoa kuluttavan normaalia enemmän työrukkasia kylmänä aikana, olisi mainitun toimiston työntekijöille annettava rukkaset kaupungin puolesta. Mitä taasen muihin työehtosopimuksessa mainittuihin varusteihin tuli, ei niiden antaminen toimiston lausunnosta ilmenneitten työolosuhteitten perusteella ollut palkkalautakunnan mielestä aiheellista (13.11. 2199 §).

Talvilakkien ja suojapukujen hankkiminen satamalaitoksen varastoimis- ja laiturihuolto-osaston henkilökuntaan kuuluville. Satamalaitoksen henkilökunnan yhdistys oli esittänyt, että varastoimis- ja laiturihuollon työntekijöille olisi hankittava talvilakki ja suojapuku, koska he oman työnsä ohella osallistuvat töihin, joissa kuluminen ja likaantumisvaara on suuri. Annetussa lausunnossa varastoimis- ja laiturihuolto-osasto totesi, että talvilakki on päällystakkiin tai muuhun suojaavaan vaatetusesineeseen verrattava. Mitään haittaa ei ole ollut omien talvilakkien käytöstä. Koska satamalautakunta on oikeutettu suorittamaan vain entisen käytännön mukaisia vaatetushankintoja, mikä käsittää suojapuvut, työtakit ja rukkaset varastomiehille ym., mutta ei virkalakkia, ei satamalautakunta olisi oikeutettu sellaisten hankkimiseen talvilakin nimelläkään ilman kaupunginhallituksen lupaa. Suojapukuina käytettyjen työtakkin entistä määrää oli pidettävä riittävänä. Edellä oleva päätettiin esittää satamalautakunnalle tiedoksi (3.4. 706 §).

Työsopimusten ulkopuolella työsopimussuhteessa olevan henkilökunnan asema. Jo aikaisemmin, edellisen virkasäännön voimassa ollessa, kaupungin palveluksessa oli ollut ryhmiä, jotka eivät olleet olleet virkasäännön eivätkä työehtosopimuksen alaisia. Palvelusehdot näiden ryhmien osalta olivat muodostuneet yksityisten työsopimusten perusteella eikä niiden suhteen ollut annettu mitään yleisiä määräyksiä. Kun kuitenkin mainitun henkilökunnan määrä oli yhä lisääntynyt ja uuden virkasäännön voimaan tultua osa virkasuhteessa ollutta henkilökuntaa siirtyi työsopimussuhteeseen, oli välttämätöntä määritellä eräitä tärkeimpiä etuja, joita tehtävissä työsopimuksissa oli otettava huomioon. Viimeksi mainittujen asemaa harkittaessa oli syytä huomata, että tämä ryhmä todella oli ollut tilapäistä sikäli, että sen jatkuva kiinnittämi-

nen virkasuhteeseen oli ollut riippuvainen kunakin vuonna talousarvioon otetusta määrärahasta. Tässä suhteessa lautakuntia kehoitettiin vastaisuudessa kiinnittämään huomiota seuraavaan: 1) mikäli tilapäinen viranhaltija otetaan palvelukseen vain osaksi vuotta, on virkasuhde jo virkamääräystä annettaessa määriteltävä määräaikaiseksi, jolloin se päättyy määräajan umpeen kuluttua ilman irtisanomisajan huomioonottamista ja 2) mikäli tilapäinen viranhaltija on palveluksessa toistaiseksi, on virkasuhde vuosittain määriteltävä kestämään toistaiseksi, kuitenkin kulloinkin enintään vuoden loppuun, jolloin se, ellei määrärahaa seuraavan vuoden talousarvioon hyväksytä, päättyy vuoden lopussa ilman irtisanomisajan huomioonottamista. Työsopimussuhteessa oleva henkilökunta voidaan jakaa kolmeen ryhmään: A) henkilöihin, joilla määrärahapalkkaisina viranhaltijoina maaliskuun 1 p:ään mennessä tai sen jälkeen työsopimussuhteeseen siirtyessään on vähintään viisi viranhaltijain eläkesäännön mukaan eläkkeeseen oikeuttavaa palvelusvuotta kaupungin palveluksessa. Tähän ryhmään kuuluvat olisi uusilla työsopimuksilla määrättävä henkilökohtaisesti olemaan virkasäännön ja viranhaltijain eläkesäännön määräysten alaisia niin kauan kuin he hoitavat mainittuna ajankohtana heille kuuluvia tehtäviä; B) henkilöihin, jotka kuulumatta A) kohdassa tarkoitettuun ryhmään on maaliskuun 1 p:ään mennessä otettu kaupungin palvelukseen määrärahapalkkaisina viranhaltijoina ja joihin kaupunginvaltuuston päätöksen mukaan on nykyisessä toimessaan sovellettava jatkuvasti niitä oikeuksia, jotka he ikäkorotuksia vastaavien palkankorotusten ja vuosilomien osalta mainittuun päivämäärään mennessä jo ovat saavuttaneet. Kaikissa muissa suhteissa olisi tähän ryhmään nähden sovellettava jälempänä b) kohdassa mainittuja etuisuuksia; C) henkilöihin, jotka maaliskuun 1 p:ään 1952 mennessä eivät ole saavuttaneet oikeuksia ikäkorotuksia vastaaviin palkankorotuksiin eikä erityisiin vuosilomaetuihin, tai jotka otetaan palvelukseen vasta mainitun ajankohdan jälkeen. Tämän ryhmän suhteen olisi annettava eräitä yleisohjeita a) palkkauksesta, b) vuosiloma-eduista, c) sairaus- ja hautausavustuksista, d) irtisanomisajasta, e) toimien haettavaksi julistamisesta ja f) eläkeoikeudesta.

a) palkkaus jää kuukausi- tai tuntipalkkauksena eri laitosten harkintaan hyväksytyn talousarvion, kaupungin yleisen palkkausjärjestelmän ja palkkasäännöstelyn puitteissa. Palkkalautakunta voi jatkuvasti antaa yleisohjeita tähän ryhmään kuuluvan henkilökunnan palkkaeduista; b) vuosiloman suhteen sovelletaan kaupunginvaltuuston toukokuun 16 p:nä vahvistamaa kaupungin palveluksessa työsopimussuhteessa olevien työntekijäin vuosilomasääntöä.

c) sairaus- ja hautausapuetujen suhteen sovelletaan kaupunginvaltuuston huhtikuun 25 p:nä vahvistamaa kaupungin palveluksessa työsopimussuhteessa olevien työntekijäin sairaus- ja hautausapusääntöä;

d) irtisanomisajan suhteen noudatetaan sitä, mitä laissa ja asetuksissa sekä vahvistetuissa työsäännöissä on säädetty tai määrätty;

e) kaupunkiin työsuhteessa olevien viranhaltijain toimien pakolliseen haettavaksi julistamiseen ei ilmeisesti ole aihetta, vaan voidaan kysymys jättää ao. laitoksen harkittavaksi kussakin yksityistapauksessa erikseen;

f) eläkeoikeus määräytyy kaupungin työntekijäin eläkesäännön mukaisesti.

Edellä olevan mukainen esitys päätettiin saattaa Helsingin kaupungin virkamiesyhdistyksen ja Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunnan tietoon näiden mahdollisesti haluamia neuvotteluja varten (9.10. 1923 §. 16.10. 1966 §).

Sen jälkeen kun eri virkamies- ja työntekijäjärjestöjen kanssa oli käyty neuvotteluja edellä mainitusta asiasta, mihin oli yhdistetty myös kysymys talousarvioon merkittävien tilapäisten viranhaltijain palkkamomenttien kokoonpanosta, palkkalautakunta päätti hyväksyä omasta puolestaan edellä selostetun ehdotuksen kaupunginhallitukselle lähetettäväksi (9.10. 1923 §, 6.11. 2155 §).

Kaupunginhallituksen pyydettyä lausuntoa tilapäistä työvoimaa koskevien talousarviokysymysten johdosta lautakunta päätti hyväksyä v:n 1952 talousarviomomenttien käsittelyä varten seuraavat yleiset periaatteet: 1) Tilapäisten viranhaltijain momentille ehdotetaan jätettäväksi ainoastaan viranhaltija-asemaan saatettavan muun kuin kaupunginvaltuuston perustamissa viroissa olevan henkilökunnan varsinainen palkkaus ja ikälisät; 2) määriteltäessä kysymystä siitä, mikä henkilökunta on saatettava viranhaltija-asemaan, on kiinnitettävä huomiota I virkasääntökomitean esityksestä ilmenevään yleiseen linjaan, kuitenkin huomioonottaen a) mahdollisen julkisen vallan käyttämisen,

b) työn laadun, c) henkilökunnan aseman kaupungin laitosten edustajana yleisöä kohtaan, d) työpaikkojen erilaisuuden sekä e) työajan määrittelyn; 3) palkkiovirkoihin luetaan toistaiseksi ainoastaan sellaiset tehtäväryhmät, joiden suorittajat työn laadun johdosta on työajan hajanaisuudesta ja epämääräisyydestä huolimatta vastuuta silmälläpitäen saatettava virkasuhteeseen, vaikka heitä varten ei ole perustettu vakinaisia virkoja (18.9. 1781 §, 9.10. 1923 §).

Kaupunginhallitukselle päätettiin tehdä esitys kiertokirjeen lähettämisestä lauta- ja johtokunnille, missä kirjeessä kiinnitettäisiin lautakuntien huomiota tilapäisen henkilökunnan palvelusajan määrittelyn tarpeellisuuteen jo henkilökuntaa palvelukseen otettaessa (16.1. 161 §, ks. Kunn.as.kok. s.16).

Oman viran ohella hoidetusta toisesta virasta maksettava palkkio. Palolautakunta oli esittänyt, että palomestari H. Virranteelle ja ruiskumestari A. Winqvistille suoritettaisiin palkkiona niistä toimistonhoitajan ja kanslistin tehtävistä, joita he henkilökunnan keskuudessa sattuneiden virastapidättämisten johdosta olivat joutuneet hoitamaan oman virkansa ohella, puolet kummankin ao. viran pohjapalkasta ja lisäksi korvausta vapaapäivinä tehdystä työstä heidän oman sunnuntaityö-tuntipalkkansa mukaisesti. Palkkalautakunta päätti ilmoittaa, että se oli hyväksynyt mainittujen henkilöiden anomat korvaukset maksettaviksi viimeksi toimitettujen indeksikorotusten aiheuttamine lisäyksineen (27.2. 455 §, 6.3. 527 §).

Sokeritautia sairastavan henkilön ottaminen kaupungin palvelukseen. Lastensuojelulautakunnan tiedusteluun, joka koski lastenkodin emännöitsijän virkaan nimitetyn talousopettaja A. Keron lääkärintodistuksesta ilmenneen sairauden aiheuttamaa estettä viran hoitamiseen, palkkalautakunta päätti ilmoittaa, että annetuista lääkärinlausunnoista voitiin vetää johtopäätös, että asianomaisen sairaus ei varsinaisesti haitannut viran hoitoa, vaikkakin hän voi joutua anomaan sairauslomia enemmän kuin täysin terve henkilö. Näin ollen ja jotta saataisiin kokemusta käytännössä siitä, miten oli yleensä suhtauduttava vastaavanlaisissa tapauksissa sokeritautia sairastaviin henkilöihin, voitiin katsoa, ettei talousopettaja Keron sairaus estänyt nimittämästä häntä ko. virkaan (4.9. 1688 §).

Huoltotarkastajan palkan maksamtnen huoltoviraston vahtimestarille. Huoltoviraston vahtimestari oli hoitanut huoltotarkastajan tehtäviä useiden kuukausien ajan omalla vahtimestarin palkallaan suostuen itse tällaiseen järjestelyyn ilman että hänet olisi määrätty ko. tehtäviin. Mainitun vahtimestarin anottua sittemmin huoltotarkastajan palkkaa sillä perusteella, että hän hoitaisi korkeampaa virkaa kuin omaansa palkkalautakunta päätti, että sanottua korvausta ei voida suorittaa siinä tapauksessa, että anoja ei hoida mitään tiettyä huoltotarkastajan virkaa, vaan omassa virassaan sen palkkaa nauttien suorittaa huoltotarkastajan tehtäviä. Sen sijaan olisi hänelle maksettava palkka virkasäännön mukaisesti mikäli hänet on määrätty nimenomaan jonkun huoltotarkastajan viransijaiseksi taikka hoitamaan määrättyä huoltotarkastajan virkaa joinakin aikoina. Edellä oleva ilmoitettiin huoltovirastolle tiedoksi (11.9. 1730 §).

Alempipalkkaiseen virkaan siirtyneiden viranhaltijain palkan järjestely. Kansanhuoltotoimiston eräs toimistoapulainen oli siirretty toiseen virkaan, jossa palkka oli kahta palkkaluokkaa alhaisempi kuin edellisessä. Kansanhuoltotoimiston tiedusteltua, miten ko. tapauksessa olisi meneteltävä, jotta ei virkasäännön määräyksiä rikottaisi, päätettiin toimistolle ilmoittaa, että ko. toimistoapulainen oli oikeutettu saamaan henkilökohtaisena palkanlisänä 20:nnen ja 18. palkkaluokkien erotuksen, minkä vuoksi kansanhuoltolautakunnan olisi anottava tarpeellista määrärahaa mainittuun tarkoitukseen (6.2. 312 §).

Huoltolautakunnalle ilmoitettiin sen tiedustelun johdosta, joka koski auton- ja traktorinkuljettaja M. Naparin palkkaetuja hänen siirtyessään alempipalkkaiseen virkaan, että virkasäännön mukaan Napari säilyttäisi 24. palkkaluokan palkkauksen, jos hänet laitoksen aloitteesta siirrettäisiin po. alempaan virkaan. Kun tässä tapauksessa kuitenkin siirto tapahtui asianomaisen omasta aloitteesta, ei mainittua määräystä voitu häneen soveltaa. Virkasäännöstä ei myöskään löytynyt tukea huoltolautakunnan esitykselle, joka tarkoitti ikälisien maksamista entisen, korkeamman palkkaluokan mukaan, joten sääntöjen mukaan hänen olisi tyydyttävä hakemansa alemman viran palkkaetuihin. Kun kuitenkin toistaiseksi oli kysymys vain kolmen kuukauden ajasta, joka Naparin palveluksena tuli kaupungin hyväksi, ja koska hän sairauslomalla ollen-

kin saisi kahdelta kuukaudelta täydet palkkaedut ja muulta ajalta täydet ikälisät ja 2/3 peruspalkastaan, lautakunta piti kohtuullisena, että hänelle tältä ajalta myönnettäisiin esitetty 22. palkkaluokan peruspalkka ja 24. palkkaluokan ikälisät (16.10. 1954 §).

Pakollisen talviloman myöntäminen eräille lääkäreille ja sairaanhoitajille. Tuberkuloositoimiston lääkäreille ja sairaanhoitajille myönnettäväksi ehdotetun pakollisen talviloman järjestämisestä valtuutettiin puheenjohtaja käymään tarpeelliset neuvottelut (6.2. 311 §).

Neuvottelujen tuloksena oli käynyt selville, että tuberkuloositoimiston röntgenhenkilökunta oli rinnastettavissa röntgenosastojen henkilökuntaan ja näin ollen päätettiin, että ne ko. toimiston henkilökuntaan kuuluvat henkilöt, jotka jatkuvasti keskimäärin neljä tuntia päivässä ovat työssään alttiina röntgensäteilylle, oikeutetaan kaupunginvaltuuston maaliskuun 29 p:nä 1950 tekemän päätöksen mukaiseen talvilomaan (14.3. 614 §, ks. v:n 1950 kert. I osaa).

Sunnuntaityökorvauksen maksaminen eräille kansakoulujen viranhaltijoille. Kansakoulujen henkilökunnan yhdistyksen esityksen johdosta, joka koski sunnuntaityökorvauksen maksamista Lapinlahdenkadun 6:ssa toimivan kansakoulun talonmiehelle, palkkalautakunta päätti ilmoittaa mainitulle yhdistykselle ja kansakoulujen johtokunnalle, että kun talonmieslämmittäjien enimmäispalkkio voimassa olevan määräyksen mukaan on 6½ tuntia sunnuntailta, ei ko. koulun talonmiehelle voida sanotusta palkkiosta myöntää suurempaa osuutta kuin mitä hän on saanut. Näin ollen hän ei voi saada korkeampaa palkkiota sunnuntaityöstä muuten kuin siten, että lämmitystyö osaksi tai kokonaan siirretään hänelle. Talonmies, jolle kuuluu lumenluonti, saa lisäksi lumisina sunnuntaina sunnuntaityökorvausta todellisten työtuntien mukaan, mutta enintään 6½ tunnilta. Esitys ei antanut aihetta uusiin toimenpiteisiin (3.4. 705 §).

Asemakaava-arkkitehti Brunilan palkkaedut kunnallisneuvosmiehen viransijaisuudesta. Maistraatti oli esittänyt, että eläkkeellä olevalle asemakaava-arkkitehdille B.A.K. Brunilalle maksettaisiin sijaispalkkiona hänen hoitaessaan kunnallisneuvosmies J. Lappi-Seppälän virkaa hänelle luvattu Lappi-Seppälän kokonaispalkka oman eläkkeensä lisäksi. Koska ko. sijaisuus jo oli täysin palveltu ja koska mainittu korvaus oli asianomaiselle luvattu olettaen, ettei sanottua sijaisuutta hoitamaan olisi saatu ketään muuta eläkkeennauttijaa sen pienemmin palkkaeduin, päätti palkkalautakunta suostua esitykseen huomautuksin, ettei lautakunta vastaisuudessa tulisi hyväksymään samalla tavoin esitettyä palkkausta eläkettä nauttivalle sijaiselle, vaan pitää oikeana, että tällaisissa tapauksissa olisi eläkkeennauttijalle maksettava 40 % hoidetun viran kokonaispalkasta (2.10. 1865 §, 16.10. 1960 §).

Korvauksen suorittaminen oikeusraatimiehelle kunnallispormestarin viran hoidosta. Korkeimman oikeuden tammikuun 17 p:nä maistraatin kokoonpanosta ja toiminnasta antaman päätöksen mukaan pormestari saa vuosilomansa aikana viran sivutulot ja kaupunki korvaa tämän oikeusraatimiehelle, joka hoitaa em. virkaa sijaisena. Virkasäännön mukaan ei viranhaltijalle, joka samassa laitoksessa hoitaa toisen viranhaltijan vuosiloman aikana joko yksinomaan tai oman virkansa ohella toisen virkaa, kuulu muuta palkkiota kuin ylityökorvaus. Koska kuitenkin oikeusraatimiehen poikkeuksellinen oikeus on vahvistettu lainsäädäntöön verrattavalla määräyksellä, päätti palkkalautakunta suostua maistraatin esitykseen em. korvauksen maksamisesta (9.10. 1902 §).

Työneuvoston päätös rakennustoimiston työajasta. Työneuvosto oli kaupunginhallituksen esityksestä päättänyt, että rakennustoimiston töissä pimeänä vuodenaikana työntekijäin suostumuksella saatiin työntekijöille säädetty yhden tunnin lepoaika lyhentää 30 minuutiksi. Ko. päätös, joka oli voimassa toistaiseksi, kuitenkin enintään kertomusvuoden loppuun saakka, merkittiin tiedoksi (2.1. 79 §).

Kiinteistötoimiston metsätalousosaston alaisissa töissä noudatettava työaika. Mainitun osaston tiedustelun johdosta lautakunta päätti ilmoittaa kiinteistölautakunnalle, että sen metsätalousosaston alaisissa ulkona suoritettavissa tuntitöissä työaika voitiin marraskuun 1 p:n 1951 ja helmikuun 28 p:n 1952 välisenä aikana lyhentää 7 tunniksi (20.11. 2244 §).

SAK:n edustajakokouksen vaalien pitämisestä työpaikoilla. Lautakunta päätti ilmoittaa hyväksyneensä Kaupunkiliiton palkka-asiainneuvoston mainittua asiaa koskevan kiertokirjeen ao. laitosten noudatettavaksi (20.3. 671 §).

Kaupungin kuorma-autotaksa. Maistraatti oli kumoten syyskuun 30 p:nä 1950 vahvistetun kuorma-autotaksan vahvistanut uuden noudatettavaksi maaliskuun 20 p:stä 1951 alkaen. Palkkalautakunta päätti 1) ao. laitoksille ilmoittaa, että uuden taksan mukaiset laskutukset kaupungin ajoissa oleviin kuorma-autoihin nähden voitiin hyväksyä maaliskuun 20 p:n jälkeen tapahtuneissa ajoissa; 2) että uusi taksa otettaisiin omaa autoaan ajavien kuorma-autoilijoiden osalta käytäntöön työlistoissa huhtikuun 8 p:stä alkaen; edelleen annettiin päätöksessä määräyksiä jälkimaksun suorittamisesta, urakka-ajoista ym. taksan korotuksesta aiheutuneista seikoista (3.4. 725 §, ks. Kunn.as.kok. s.103).

Maksut lumenkuljetuksesta päätettiin vahvistaa yleisten töiden lautakunnan esityksen mukaisesti tuleviksi voimaan tammikuun 28 p:stä alkaen (23.1. 205 §, ks. Kunn.as.kok. s.20).

Virkojen täyttäminen sopimuspalkoin. Koska eräisiin kiinteistö- ja rakennustoimiston insinöörin ja arkkitehdin virkoihin oli ollut vaikea saada hakijoita muutoin, oli virat julistettu haettaviksi hakijan omin palkkavaatimuksin. Näissä tapauksissa palkkalautakunta antoi lausuntonsa kaupunginhallitukselle asettuen joko puoltamaan esitettyjä palkkavaatimuksia tai tehden oman ehdotuksensa niiden suhteen.

Virkojen täyttäminen niitä haettavaksi julistamatta. Elintarvikekeskuksen lautakunta oli esittänyt, että sille myönnettäisiin oikeus täyttää tp. keittiöapulaisen ja autonapumiehen virat niitä haettavaksi julistamatta, koska sanotut viranhaltijat vaihtuivat alinomaan eikä kirjallisiin hakemuksiin perustuvaa viranhakumenetelmää voitu pitää heihin hyvin soveltuvana. Vaikka ko. esitys oli virkasäännön yleisistä periaatteista poikkeava, asettui palkkalautakunta puoltamaan sitä kaupunginhallitukselle annettavassa lausunnossaan, koska se huomattavasti tulisi helpottamaan elintarvikekeskuksen toimintaa ko. virkoja täytettäessä (18.9. 1772 §).

Eräissä yksityistapauksissa muidenkin virastojen ja laitosten kohdalla palkkalautakunta antoi kaupunginhallitukselle lausuntoja tapauksista, joissa virka täytettiin sitä haettavaksi julistamatta.

Palkasta pidätetyn elinkoron takaisin maksaminen. Rakennustoimiston tiedustelun johdosta lautakunta päätti ilmoittaa, että työntekijän palkasta ei ollut vähennettävä sitä elinkorkoa, minkä vakuutusyhtiö oli hänen työssäoloajaltaan maksanut sekä että jo pidätetyt erät oli maksettava hänelle takaisin (30.1. 277 §). Muissa vastaavissa tapauksissa, joissa oli kyseessä elinkoron pidättäminen palkasta palkkalautakunta teki edellämainitun periaatteen mukaisen päätöksen, että palkka oli maksettava ko. ajalta vähentämättömänä.

Kone- ja pikakirjoituslisät. Kaupunginvaltuuston marraskuun 22 p:nä 1950 tekemän päätöksen ja palkkalautakunnan joulukuun 12 p:nä 1950 hyväksymien konekirjoittajien pätevyysvaatimuksia koskevien ohjeiden mukaisesti sellaiselle viranhaltijalle, jonka pääasiallisena työnä oli konekirjoitus ja joka omasi vähintään 9 000 nettolyönnin kirjoitusnopeuden puolessa tunnissa, voitiin maksaa konekirjoituslisä edellyttäen, että asianomainen ei nauttinut 21. palkkaluokkaa korkeampaa palkkaa ja että konekirjoitustaidosta voitiin katsoa olevan huomattavaa etua ko. viran hoidolle. Konekirjoituslisän suuruus oli 1 000 mk kuukaudessa. Konekirjoituslisiä myönnettiin kertomusvuonna 20 viranhaltijalle.

Edellä mainitun päätöksen mukaisesti viranhaltijalle, jonka viran tai toimen hoitamiselle voitiin katsoa olevan huomattavaa etua pikakirjoitustaidosta, suoritettiin pikakirjoituslisä edellyttäen, ettei asianomainen ollut varsinaisessa pikakirjoittajan toimessa. Pikakirjoituslisän suuruus 60 sanaa minuutissa pikakirjoittavalle oli 1 000 mk ja 80 sanaa kirjoittavalle 2 000 mk. Pikakirjoituslisiä myönnettiin 13 viranhaltijalle. (Ks. v:n 1950 kert. I ja II osaa)

Luontoisetukorvaukset. Kertomusvuoden aikana lautakunta vahvisti useita satoja luontoisetukorvauksia sekä teki muita päätöksiä, jotka koskivat

esim. virka-asunnon määräämistä, luontoisetujen nauttimista niin että viranhaltija joko vapautettiin niistä kokonaan, jolloin palkka maksettiin yksinomaan rahana tai osittain, esim. sairaalassa ruokailusta, asuntoedusta jne. Eräissä tapauksissa oikeutettiin viranhaltija pitämään lapsensa luonaan virka-asunnossaan tai jonkun toisen viranhaltijan asunnossa, tämä edellyttäen, ettei asianomaiselle myönnetty muita etuja laitoksessa sekä ettei ko. toinen viranhaltija saanut tästä korvausta. Palkkalautakunta päätti, muuttaen kesäkuun 27 p:nä 1950 tekemäänsä päätöstä, vahvistaa luontoisetukorvauksen suuruuden asuntoedusta 35 mk:ksi m^2:ltä syyskuun 1 p:stä alkaen. Päätöksestä ilmoitettiin kaikille lauta- ja johtokunnille (4.9. 1679 §).

Kaupungin virkailijoiden virka-asuntonormien tarkistaminen. Yleisten töiden lautakunta oli kaupunginarkkitehdin ehdotuksen mukaisesti esittänyt, että kaupunginhallitus asettaisi komitean tarkistamaan kaupungin virkailijoita koskevat virka-asuntonormit vallitsevia oloja vastaaviksi, koska ko. normit viimeksi oli vahvistettu v. 1933. Lautakunta mainitsi kaupunginhallitukselle annetussa lausunnossaan, että kysymys luontoisetukorvausten yleisestä uudelleen järjestämisestä oli ollut jo pitkän aikaa valmisteltavana palkkalautakunnan toimistossa, mutta koska kysymys oli varsin monitahoinen, olisi se jätettävä erityisen asiantuntijakomitean valmisteltavaksi. Puoltaen yleisten töiden lautakunnan esitystä komitean asettamisesta päätettiin kuitenkin ehdottaa komitean tehtävää laajennettavaksi niin, että se käsittäisi koko luontoisetujärjestelmän (6.12. 313 §).

Eräistä viranhaltijain luontoisetuja koskevista asioista annettiin lausuntoja kaupunginhallitukselle. Näistä mainittakoon mm. sairaalain ulkopuolella asuvain viranhaltijain oikeutta alennettuihin sairaalamaksuihin koskeva sairaalalautakunnan esitys, jonka johdosta päätettiin esittää, että koska parhaillaan oli vireillä koko luontoisetujärjestelmän uusiminen, ei ko. esitystä olisi otettava käsiteltäväksi virkasäännön uudistamisen yhteydessä, vaan se olisi toimitettava luontoisetukomitean harkittavaksi (7.2. 430 §).

Edelleen annettiin puoltava lausunto lastentarhain johtokunnan esityksestä lastentarhoissa tapahtuvasta tilapäisestä aterioinnista perittävän maksun korottamisesta (3.4. 717 §).

Samoin puollettiin sairaalalautakunnan esitystä sairaalan ulkopuolella asuvan henkilökunnan oikeudesta pesettää vaatteensa ao. sairaalan pesulassa (17.7. 1451 §).

Virka-asuntojen luovuttamista Olympian kisojen vieraiden käyttöön puollettiin annetussa lausunnossa (6.11. 2150 §).

Osapäivätyö. Sairaalalautakunnalle myönnetyn yleisen luvan ohella käyttää eläkkeellä olevia viranhaltijoita mm. osapäivätyössä myönnettiin eräissä tapauksissa ao. virastoille oikeus ottaa toimistoapulaisia tai joitakin muita viranhaltijoita osapäivätyöhön joko terveydellisistä tms. syistä, jolloin palkkaus järjestettiin suhteelliseksi kokonaispalkkaan nähden.

Oikeus jäädä virkaansa säädetyn eroamisiän saavutettuaan myönnettiin kertomusvuonna 17 henkilölle. Eräitä mainittua asiaa koskevia anomuksia hylättiin ja joissakin tapauksissa annettiin kaupunginhallitukselle lausunto viranhaltijan oikeuttamisesta pysymään virassaan eläkeiän saavutettuaa

Sivutoimet. Oikeus hoitaa sivutointa myönnettiin yhteensä 46 viranhaltijalle. Useimmissa tapauksissa oli kysymyksessä opettajan tehtävän hoitaminen yliopistossa, teknillisessä korkeakoulussa tai jossakin muussa oppilaitoksessa.

Oikeus asua kaupungin ulkopuolella myönnettiin yhteensä 31 viranhaltijalle; näistä 24 lupaa myönnettiin v:n 1952 loppuun ja 7 v:n 1953 loppuun.

Ikälisien myöntäminen. Palkkalautakunta ratkaisi kertomusvuonna ikälisien myöntämistä koskevia asioita 2 288 sekä teki esityksen kaupunginhallitukselle ikälisiä vastaavien palkankorotusten myöntämisestä 262 tapauksessa. Kaupunginhallituksen ratkaistavista ikälisäanomuksista annettiin 22

lausuntoa. **Lisäksi lautakunta antoi lausuntonsa** useista ikälisien myöntämistä koskevista valitusasioista sekä sellaisista tapauksista, joissa oli kysymyksessä viranhaltijan oikeuttaminen laskemaan virkavuosiksi ikälisiä varten eri laitoksissa, esim. Suomen Pankissa, Kansaneläkelaitoksessa jne. palvelemansa ajat. Edelleen annettiin kaupunginhallitukselle lausunto niiden terveyssisarien ja kätilöiden ikälisien suorittamisesta, joiden palkkaukseen saadaan valtionapua (6.2. 326 §).

V:n 1952 ikälisien käsittelyä koskevassa asiassa päätettiin kaikille lauta- ja johtokunnille ilmoittaa, että niiden ikälisien suhteen, jotka tulevat maksettaviksi myöntämistä seuraavana kalenterivuonna, on meneteltävä siten, että ko. ikälisä myönnetään virkasäännön 26 §:stä johtuvin varauksin, ts. palvelusaikaa laskettaessa vähennetään se aika, jona viranhaltija ei ole virantoimituksen keskeytymisen vuoksi virkaansa hoitanut, ottaen huomioon, että vähennykseksi ei kuitenkaan lueta vuosiloman, sairauden tms. aiheuttamaa virkavapautta (29.5. 1124 §).

Vastaanottokodin tarkkailuluokan opettajalle maksettavat ikälisät. Lastensuojelulautakunnalle päätettiin vastaukseksi sen tiedusteluun ilmoittaa, että viranhaltija, joka oli määrätty hoitamaan yksinomaan muuta korkeampaa virkaa kuin omaansa muutoin kuin vuosiloman aikana saa peruspalkan ja ikälisät hoitamansa viran mukaan. Tosin nyt ko. opettajan viransijaisena hoitama virka suomenkielisissä kansakouluissa kuului samaan palkkaluokkaan kuin hänen vakinainen virkansa, eikä häneen näin ollen voitu suoranaisesti soveltaa virkasäännön em. määräystä, mutta sanotusta säädöksestä voitiin kuitenkin vetää se johtopäätös, että viranhaltija aina saa peruspalkan ja ikälisät hoitamansa viran mukaan, ei kuitenkaan siinä tapauksessa, että viranhaltijan oma virka on korkeammassa palkkaluokassa kuin hänen viransijaisena hoitamansa virka (11.9. 1746 §).

Sairauslomasijaisuudet. Palkkalautakunta myönsi kertomusvuonna sairauslomaa nauttivien viranhaltijain sijaisille palkkioita 650 tapauksessa. Eräissä tapauksissa annettiin kaupunginhallitukselle lausuntoja sairausloman myöntämistä koskevissa asioissa, mm. täysien tai vähennettyjen palkkaetujen nauttimisesta jatketun sairausloman ollessa kysymyksessä. Sairauslomasijaisten palkkaamiseen käytetyt määrärahat jakautuivat eri laitosten ja virastojen kesken seuraavasti:

	Mk		Mk
Kaupunginvaltuusto	16 248	Terveydellisten tutkimusten laboratorio	74 080
Revisiolaitos	310 815	Eläinlääkintäosasto	128 550
Kaupunginhallitus	150 500	Maidontarkastamo	328 700
Kaupunginkanslia	304 620	Asuntojen tarkastus	60 350
Kaupunginhallituksen asiamiesosasto	28 280	Ammattientarkastus	86 485
Rahatoimisto	323 350	Tuberkuloosihuoltotoimisto	503 115
Tilastotoimisto	644 690	Tuberkuloosihuollon asuntolat	17 930
Maistraatti	341 380	Sielullisesti sairaiden vastaanottoasema	575 340
Ensimmäisen kaupunginvoudin konttori	25 000	Kouluhammasklinikka	563 590
Toisen kaupunginvoudin konttori	666 655	Veneeristen tautien poliklinikat	24 470
Helsingin-Malmin kaupunginvoudin konttori	32 150	Äitiys- ja lastenneuvolat	608 585
Raastuvanoikeus	571 165	Desinfioimislaitos	5 675
Syyttäjistö	230 020	Sairaalavirasto	6 795
Raastuvanoikeuden arkisto ja puhtaaksikirjoituskanslia	176 840	Sairaalain tilivirasto	45 065
Poliisilaitos	11 385	Huoltolautakunta ja huoltoviraston yleinen toimisto	222 895
Holhouslautakunta	10 160	Huoltolautakunnan kassa- ja tilivirasto	4 615
Huoneenvuokralautakunnat	40 275		

	Mk
Terveydenhoitolautakunta ja sen toimisto	372 360
Lastensuojelulautakunta	218 350
Lastenhuoltolaitokset	542 476
Lastenhuoltolaitosten tilat	44 785
Työnvälitystoimisto	248 625
Urheilu ja retkeily; uimastadion, pallokenttä, soutustadion, ratsastushalli ja ratsastuskentät	8 000
Raittiuslautakunta	10 715
Suomenkielinen työväenopisto	31 585
Valmistava poikain ammattikoulu	74 760
Valmistava tyttöjen ammattikoulu	788 915
Huoltolautakunnan asiamiesosasto	98 890
Kunnalliskoti laitoksineen	1 824 870
Tervalammen työlaitos ja maatila	8 005
Työtuvat	74 565
Kotitalouslautakunta	146 110
Kaupunginkirjasto	1 285 065
Kaupunginmuseo	49 400
Kaupunginorkesteri	525 180
Kiinteistölautakunta ja kiinteistötoimisto	293 535
Yleisten töiden lautakunta ja rakennustoimisto	378 470
Yleisten töiden tilivirasto	32 250
Yhteensä	14 196 684

Palkkaetujen nauttiminen sairausloman ajalta. Sairaalalautakunnan tiedusteluun, joka koski vahtimestarin palkkaetuja, päätettiin vastata, että uuden virkasäännön ao. määräys oli siten muuttunut, että saman, jatkuvan sairausloman aikana, viranhaltijan nautittua 2/3 palkkaeduistaan, hän ei enää voi saada täysiä palkkaetuja. Vanhassa virkasäännössä oli ollut määräys, jonka mukaan viranhaltijalla oli oikeus 12 kalenterikuukauden aikana saada kahdelta kuukaudelta täydet palkkaedut, siitä huolimatta oliko sairaus ollut jatkuvaa. Palkkalautakunnan käsityksen mukaan oli uutta virkasääntöä sovellettava, kun oli kysymyksessä uusiin todistuksiin perustuvan ja uudella päätöksellä myönnetyn sairausloman jatkaminen uuden virkasäännön voimaan tultua. Näin ollen ko. vahtimestarille oli suoritettava lokakuun 16 p:n ja marraskuun 2 p:n väliseltä ajalta hänen ikälisänsä täysimääräisinä ja 2/3 muista palkkaeduista uuden virkasäännön mukaisesti (11.9. 1742 §).

Kiinteistötoimiston maatalousosaston tiedusteluun, joka koski työntekijän oikeutta sairauslomapalkkaan sekä muita seikkoja, jotka olisi otettava huomioon työntekijöitä muualle talvitöihin luovutettaessa, palkkalautakunta päätti vastata, että huhtikuun 30 p:ään 1951 saakka voimassa olleitten sairausapua koskevien määräysten mukaan työsuhdetta ei keskeytä säännöllisesti uusiutuva työvoiman vähentäminen, ellei sellainen keskeytys ole kestänyt kolmea kuukautta kauempaa, mitä keskeytymisaikaa ei kuitenkaan lasketa työsuhteen kestämisaikaan sisältyväksi. Toisaalta työntekijällä on oikeus saada sairausapua vain kaupungin palveluksessa ollessaan. Kun ko. työntekijä sairastuessaan keuhkotuberkuloosiin ei ollut kaupungin, vaan yksityisen palveluksessa, ei hänellä ollut oikeutta sairausavun saamiseen, varsinkin, kun hänelle jo ennakolta oli ilmoitettu keskeytyksen tulevan jatkumaan yli 3 kk. Muilta osiltaan lautakunta ei tässä yhteydessä voinut ottaa asiaa käsiteltäväkseen (5.6. 1151 §).

Viransijaisuuspalkkioita muun syyn kuin sairauden takia myönnettiin kertomusvuoden aikana talousarvioon tarkoitusta varten varatusta määrärahasta seuraavasti:

	Mk
Kaupunginkanslia	22 890
Kaupunginarkisto	3 085
Raastuvanoikeus	25 990
Palolaitos	57 855
Terveydenhoitovirasto	89 700
Terveyd.tutkimusten laborat.	6 014
Lastenpsykiatrin toimisto	91 170
Kouluhammasklinikka	2 660
Veneristen tautien poliklin.	106 945
Äitiys- ja lastenneuvolat	293 735
Kunnalliskoti	215 120
Lastenhuoltolaitokset	36 425
Kähertäjäkoulu	16 080
Valm.poikain ammattikoulu	91 080
" tyttöjen "	15 870
Kotitalouslautakunta	30 590
Kaupunginorkesteri	34 330
Yleisten töiden lautakunta	2 310
Yhteensä	1 141 849

Virkavapaudet. Kertomusvuoden aikana myönnettiin 207 viranhaltijalle virkavapautta täysin palkkaeduin. Lisäksi lautakunta eräissä tapauksissa päätti peruuttaa jo myönnetyn virkavapauden tai siirtää sen toiseen ajankohtaan. Joitakin virkavapausanomuksia hylättiin. Virkavapautta myönnettiin useimmiten ulkomaista opintomatkaa varten, kursseille tai neuvottelupäiville tai urheilukilpailuihin osallistumista varten, vaalilautakuntaan valituksi tulemisen takia tai eräissä tapauksissa, jolloin asianomaiset terveydenhoitoviranomaisten määräyksestä olivat estyneitä virkaansa hoitamasta. Virkavapaus myönnettiin yleensä sillä ehdolla, että ao. viranhaltija pysyy kaupungin palveluksessa kaksi vuotta tai sitä ennen erotessaan suorittaa takaisin loma-ajaltaan saamansa palkkaedut. Edelleen annettiin kaupunginhallitukselle lausuntoja sellaisissa tapauksissa, joissa oli kysymyksessä virkavapauden myöntäminen työntekijöille edellä mainitun kaltaisten syiden vuoksi.

Palkatonta virkavapautta myönnettiin 59 viranhaltijalle opintomatkaa, toisen viran hoitamista tai yksityisasioiden järjestämistä varten yhdeksi vuodeksi tai lyhyemmiksi ajoiksi. Tällöin maksettiin asianomaisille joissakin tapauksissa puolet, kolmasosa tai 10 - 20 % palkasta. Työntekijäin osalta annettiin myöskin palkatonta virkavapautta koskevissa asioissa kaupunginhallitukselle lausuntoja.

Eräissä tulkinnanvaraisissa tapauksissa palkkalautakunta antoi päätöksensä, esim. palkkaetujen takaisinmaksuvelvollisuuden ollessa kyseessä sellaisessa tapauksessa, jolloin asianomainen henkilö oli suurimman osan edellä mainitun ehdon edellyttämästä määräajasta ollut sairaana. Tällöin häntä ei velvoitettu korvaamaan takaisin kaupungille saamiaan palkkaetuja. Ei myöskään siinä tapauksessa, että henkilö, joka ennen palkallisen virkavapauden alkamista oli kahden edellisen vuoden aikana ollut vastaavanlaisella opintomatkalla, ollut velvollinen suorittamaan takaisin hänelle myönnettyjä etuja, vaan uudistettiin mainittu, kahden vuoden virassapysymis-ehto uuden virkavapauden jälkeen.

Yleisen luvan myöntäminen vuosiloma- ja viransijaisina toimivien sairaanhoitajien palkkaamiseen. Lautakunta päätti kaupunginhallitukselle annettavassa lausunnossaan puoltaa poikkeuksellisesti yleisluvan myöntämistä sairaalalautakunnalle eläkeiässä olevien sairaanhoitajien palkkaamiseen sijaisiksi, koska koulutettuja sairaanhoitajia oli vaikeata saada vuosiloma- ja viransijaisiksi ja koska ko. toimenpide helpottaisi sijaisten saantia. Mainituissa tapauksissa eläkkeellä olevalle viranhaltijalle maksettaisiin sairaanhoitajan viran loppupalkan ja eläkkeen välinen erotus. Palkkalautakunnalle olisi kuukausittain toimitettava luettelo sijaisiksi palkatuista henkilöistä. Myöskin puolipäivätyöhön halukkaita koulutettuja sairaanhoitajia saisi sairaalalautakunta ottaa työhön mainitun luvan perusteella ja maksaa heille sijaispalkkiona puolet ao. viran pohjapalkasta (14.3. 582 §).

Myöskin muissa kaupungin virastoissa ja laitoksissa myönnettiin yksityistapauksissa eläkkeellä oleville viranhaltijoille oikeus hoitaa virkaa sijaisena, jolloin yleensä palkkaukseen nähden noudatettiin samaa periaatetta, mitä edellä selostettiin sairaanhoitajien osalta.

Työntekijäin eläkkeiden korottaminen. Kaupunginvaltuuston päätettyä huhtikuun 25 p:nä korottaa kaikki kaupungin tammikuun 1 p:nä voimassa olleet eläkkeet 8 % jäivät mainitun päivämäärän jälkeen myönnetyt työntekijäin eläkkeet vaille sitä korotusta, joka eläkesäännön 8 §:n 3 mom:n mukaan olisi niille kuulunut. Tämän johdosta palkkalautakunta päätti kaupunginhallitukselle esittää, että kaupungin työntekijöille myönnettäisiin A-korotusta vastaava korotus tammikuun 1 p:n jälkeen voimaan tulleisiin eläkkeisiin siten, että eläkepohjan perusteena olevaan ansioon ajalta ennen joulukuun 16 p:ää 1950 lisättäisiin 8 % (15.5. 974 §).

Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunta oli tehnyt esityksen työntekijäin eläkkeiden korottamisesta vedoten kaupunginvaltuuston kesäkuun 29 p:nä 1950 tekemään päätökseen, jonka mukaisesti kaupunginhalli-

tuksen oli tehtävä korjausesitys, mikäli uusien periaatteiden mukaiset eläkkeet johtivat epäsuhteisiin. Keskustoimikunnan käsityksen mukaan niitä työntekijäin eläkkeitä oli korotettava, jotka mainitun valtuuston päätöksen mukaan olivat joutuneet epäsuhteeseen myöhemmin myönnettyihin työntekijäin ja viranhaltijain eläkkeisiin nähden. Lautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle, että ennen tammikuun 1 p:ää 1948 myönnetyt eläkkeet korotettaisiin 15 % lokakuun 1 p:stä lähtien (11.9. 1731 §).

Eläkkeiden myöntäminen. Kertomusvuonna myönnettiin 255:lle kaupungin palveluksessa olleelle henkilölle sääntöjen mukainen eläke. Kaupunginhallitukselle annettiin useita ylimääräisen eläkkeen myöntämistä koskevia lausuntoja. Kaupunginvaltuuston huhtikuun 25 p:nä tekemän päätöksen perusteella, jonka mukaan kaikki kaupungin tammikuun 1 p:nä 1951 voimassa olleet eläkkeet korotettiin 8 %, suoritettiin eläkkeiden uudelleen laskemisia 77 tapauksessa. Lisäksi lautakunta antoi kaupunginhallitukselle lausuntoja, jotka koskivat eläkepäätöksistä tehtyjä valituksia. Eräässä tapauksessa palkkalautakunta teki päätöksen myönnetyn eläkkeen oikaisemisesta muuttaen kaupunginhallituksen syyskuun 9 p:nä 1945 tekemää eläkepäätöstä (20.11. 2250 §). Lisäksi tehtiin kaupunginhallitukselle useita esityksiä asioista, jotka koskivat viranhaltijain oikeuttamista laskemaan virkavuosiksi eläkettä varten eri laitoksissa, esim. Helsingin Teurastuslaitos oy:ssä tai Toukolan Konepajalla ym. palvelemansa ajat.

Leski- ja orpoeläkekassan suorittamien leskieläkkeiden kohtuullisen korotuksen toimeenpanemisesta, josta valtuutettu Öhman ym. olivat valtuustossa tehneet aloitteen, lautakunta antoi kaupunginhallitukselle lausunnon, jossa pääasiassa kosketeltiin vain ylimääräisten eläkkeiden myöntämisessä sovellettua käytäntöä ja niiden myöntämiseen vaikuttavia syitä (20.3. 661 §).

Ab. Folkhemmet -nimisen yhtiön palveluksessa olleiden henkilöiden eläkeoikeudesta sen jälkeen, kun ko. yhtiö oli lahjoitustarjouksen kautta siirtynyt kaupungin haltuun, annettiin lausunto kaupunginhallitukselle (20.11. 2255 §).

Raastuvanoikeuden ent. siviilinotaarin Hj. Honkasen anomuksesta saada valita aikaisemmin voimassa ollut eläkesääntö uuden sijasta eläkkeensä perustaksi palkkalautakunta antoi kaupunginhallitukselle hylkäävän lausunnon, koska vanhan eläkesäännön valitseminen merkitsisi kehityksessä taaksepäin menoa (3.7. 1392 §).

Hautausapua myönnettiin 136 tapauksessa, yhteensä 3 989 355 mk. Lisäksi lautakunta teki parissa tapauksessa esityksen kaupunginhallitukselle ylimääräisen hautausavun myöntämisestä (2.1. 44 §).

Esitykset. Paitsi edellä eri yhteyksissä mainittuja esityksiä annettiin kaupunginhallitukselle mm. seuraavia asioita koskevat esitykset: s/s Otson ja m/s Turson päälliköiden iltavuorokorvauksen ja ylityökorvauksen uudelleen järjestämisestä alusten erikoisluonteen aiheuttamien epäkohtien korjaamiseksi (6.11. 2133 §); työkorvauksen suorittamisesta teknillisten laitosten urheiluseuran jalkapalloilijoille 11 vuorokautta kestäneen Norjan matkan ajalta (3.7. 1391 §); ent. rakennustarkastaja A. Toivosen anomusta palkan maksamisesta eroamispäivän ja eläkkeen alkamispäivän väliseltä ajalta (6.3. 526 §); musiikkilautakunnan ja Suomen Muusikkojen Liiton esitystä kaupunginorkesterin soittajien palkan korotuksesta (6.2. 320 §); musiikkilautakunnan esitystä soitin- ja pukukorvauksen maksamisesta kaupunginorkesterin jäsenille (6.2. 321 §).

Lausuntoja kaupunginhallitukselle annettiin, paitsi edellä eri yhteyksissä mainittuja palkkaus-, ikälisä-, eläke- ym. kysymyksiä koskevia, mm. asioista, jotka koskivat: ent. toimistovirkailija O. Leppäsen lomakorvausta koskevaa valitusasiaa (16.1. 162 §); eräiden kaupunginvaltuutettujen aloitetta lauantai-työajan käytön laajentamista (20.2. 429 §); järjestelytoimiston aloitetta palvelustodistuslomakkeen laatimisesta kaupungin palveluksesta eroaville (25.9. 1834 §); ehdotusta virkaan otettaessa vaadittavasta lääkärintodistuksesta (2.10. 1879 §); kansakoulujen tar-

kastajan P. Kuosmasen oikeutta käyttää omaa henkilöautoa virkamatkoilla (9.10. 1906 §); työtehotoimiston esitystä siivouksen korvausperusteiden määräämisestä (23.10. 2028 §); kansakoulun johtaja V. Svanströmin vuosiloman rahalla korvaamista (6.11. 2132 §); verotusvalmisteluviraston tuntipalkkaisten toimihenkilöiden siirtämistä kuukausipalkalle (26.6. 1314 §); virkasäännön soveltamista verotusvalmisteluvirastossa työskenteleviin, valtion varoista tuntipalkkaa nauttiviin virastotyöntekijöihin (26.6. 1349 §); raastuvanoikeuden jäsenten vuosilomien järjestelyä harkitsevan komitean mietintöä (27.11. 2295 §); vt. kaupunginviskaali G. Unoniuksen kesäloman rahalla korvaamista (14.8. 1603 §); korvauksen maksamista palotarkastuksia suorittaville palomiehille (27.2. 458 §); ikälisää vastaavan palkkion maksamista henkilökohtaisena palkanlisänä desinfioimislaitoksen vt. kylvettäjälle (30.1. 249 §); Sofianlehdon lastenkodissa vapautuneen huonetilan luovuttamista harjoittelijan käyttöön (10.4. 792 §); henkilökohtaisen palkanlisän maksamista Ryttylän koulukodin hoitajalle (3.4. 727 §); järjestelytoimiston ehdotusta kaupungin sisäisen työnvälityksen tehostamisesta (20.2. 427 §); kansanhuoltotoimiston toisen siivoojan viran lakkauttamista ja ao. siivoojan irtisanomista sairausloman aikana (2.1. 87 §); ruotsinkielisten kansakoulujen orkesterin ja tyttökuoron toiminnan aloittamista (13.2. 354 §); matkakorvauksen maksamista liitosalueen kansakoulujen opettajille ja siivoojille (13.2. 364 ja 365 §); soitto-opetuksen järjestämistä oppilasorkesterin soittajille (14.3. 589 §, 5.6. 1166 §); erikoisluokan perustamista kuulovaikeuksista kärsiville (5.6. 1148 §); poikkeuksellisten lasten koulunkäynnin ja jälkihuollon järjestelyä (20.8. 1641 §); valmistavan poikien ammattikoulun ja tyttöjen ammattikoulun harjoittelijoiden lukumäärän lisäämistä (15.5. 990 §); vapaaehtoisen kielenopetuksen järjestämistä valmistavaan poikien ammattikouluun (17.7. 1479 §); kirjapainokoulun opettajien opetusvelvollisuuden vähentämistä (17.4. 822 §); verhoilija-ammattikoulun rehtorin tehtävien hoitamista (17.7. 1478 §); siivoustyön järjestelyä Käpylän, Pitäjänmäen ja Herttoniemen sivukirjastoissa (2.1. 69 §, 27.2. 464 §); kaupunginkirjaston tuntipalkkaisten kirjastoapulaisten virkasuhteen luonteesta (26.6. 1550 §, 17.7. 1485 §); erikoispalkkioiden maksamista kaupunginmetsänhoitajien tehtävien hoitajille (6.2. 310 §); talon Mäkelänkatu 37 - 41 siivouksen jakamista kahtia (30.1. 247 §, 27.2. 466 §, 3.4. 713 §); valtuutettujen Enteen ym. Putkimiesliiton ja kaupungin töitä teettävien rakennus- ja putkiliikkeiden välistä työselkkausta koskevaa välikysymystä (24.4. 877 §, 21.6. 1225 §); rakennustoimiston puhtaanapito-osaston eräiden virkojen järjestelyä (6.3. 517 §); vesilaitoksen vedenpuhdistusaseman kemistien ja laboranttien työajan järjestelyä (24.7. 1541 §); kaasulaitoksen eräiden työntekijäin oikeutta siirtyä yksityisen palvelukseen työsuhteen kaupunkiin katkeamatta (14.3. 595 §); kaasu- ja sähkölaitoksen myymälän ja näyttelyn aukioloaikaa (9.10. 1917 §). Lisäksi lautakunta antoi useita lausuntoja, jotka koskivat tilapäisen työvoiman palkkaamista eri laitoksiin ja virastoihin v:ksi 1952.

4. Kiinteistölautakunta

Kiinteistölautakunnan kokoonpano. Kaupunginvaltuuston valitsemana (15.1. 54 §) kiinteistölautakunnan puheenjohtajana toimi kertomusvuonna pankinjohtaja L.J. Ahva sekä jäseninä johtaja K.T. Salmio, järjestösihteeri V.N. Puskala, arkkitehti J. Lappi-Seppälä, toimitusjohtaja E.V. Hasa, nuohooja E.E. Hakala, kanslianeuvos G.M. Modeen, arkkitehti K. Englund ja lainsäädäntöneuvos E.K. Kytömaa. Lautakunnan valitsemana (15.1. 55 §) varapuheenjohtajana oli toimitusjohtaja K.T. Salmio ja kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa kiinteistöjohtaja (29.1. 170 §).

Tonttijaostoon kuuluivat puheenjohtajana kanslianeuvos Modeen, varapuheenjohtajana arkkitehti Lappi-Seppälä, jäsenenä järjestösihteeri Puskala sekä varajäseninä pankinjohtaja Ahva, toimitusjohtaja Hasa ja arkkitehti Englund. Maa- ja metsätalousjaostoon kuuluivat puheenjohtajana johtaja Salmio, varapuheenjohtajana pankinjohtaja Ahva, jäsenenä nuohooja Hakala sekä varajäseninä järjestösihteeri Puskala, kanslianeuvos Modeen ja lainsäädäntöneuvos Kytömaa. Talojaostoon kuuluivat puheenjohtajana toimitusjohtaja Hasa, varapuheenjohtajana lainsäädäntöneuvos Kytömaa, jäsenenä arkkitehti Englund sekä varajäseninä arkkitehti Lappi-Seppälä, johtaja Salmio ja nuohooja Hakala (15.1. 56 §).

Kiinteistölautakunnan kokoukset ja sen käsittelemät asiat. Kiinteistölautakunnalla oli vuoden kuluessa 48 kokousta, tonttijaostolla 23, maa- ja metsätalousjaostolla 9 ja talojaostolla 5 kokousta. Lautakunnan pöytäkirjojen pykäläluku oli 2 196 ja lähetettyjen kirjeiden luku 1 325. Tonttijaoston pöytäkirjojen pykäläluku oli 625, maa- ja metsätalousjaoston 131 ja talojaoston 26. Kiinteistötoimiston kansliaosaston diariin merkittyjen asiain luku oli 3 450, joista toimistopäällikön asioita oli 480, kansliaosaston sihteerin asioita oli 37, tonttiosastolle kuuluvia asioita oli 1 662, maatalousosastolle kuuluvia 154, metsätalousosastolle kuuluvia 68, asemakaavaosastolle kuuluvia 312, kaupunkimittausosastolle kuuluvia 176 ja talo-osastolle kuuluvia asioita 561.

Lautakunnan vuoden aikana käsittelemistä asioista mainittakoon seuraavat:

1. Kiinteistötoimiston päällikön ja kansliaosaston toimialaan kuuluvat asiat

Lautakunnan kokoukset päätettiin (8.1. 5 §) pitää maanantaisin klo 15 ja pyhä- tai juhlapäivän sattuessa maanantaiksi seuraavana arkipäivänä. Jaostot saivat itse päättää omien kokoustensa ajoista.

Ilmoitusten ja kuulutusten julkaiseminen. Lautakunnan ilmoitukset ja kuulutukset päätettiin (8.1. 6 §) julkaista seuraavissa sanomalehdissä: Helsingin Sanomat, Hufvudstadsbladet, Suomen Sosialidemokraatti, Svenska Demokraten, Työkansan Sanomat, Uusi Suomi ja Vapaa Sana.

Viranhaltijat. Kiinteistötoimiston eri osastojen henkilökunnassa tapahtui kertomusvuoden aikana seuraavat muutokset: sihteeri E. Ruutu (5.11. 1797 §) määrättiin hoitamaan oman virkansa ohella toimistopäällikkö J.A. Savolaisen tehtäviä tämän estyneenä ollessa, kansliaosaston 21. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaa hoitamaan määrättiin rouva M. Hirn (8.1. 14 §, 5.3. 400 §, 4.6. 951 §, 8.10. 1607 §, 15.10. 1673 §, 5.11. 1800 §, 3.12. 2029 §) tammikuun 1 p:stä sairauslomasijaisena, marraskuun 1 p:stä vt.:nä ja joulukuun 1

p:stä vakinaisena; tonttiosastolle määrättiin 41. palkkaluokan arkkitehdin virkaa v.t:nä hoitamaan arkkitehti A. Kalma (12.3. 451 §) ja joulukuun 17 p:stä valittiin vakinaiseksi samaan virkaan arkkitehti I.H. Ervanne (26.11. 1981 §, 14.12. 2128 §), tilapäisen rakennusmestarin virkaan valittiin H.J. Forsberg (15.5. 797 §); maatalousosaston I apulaisagronomin virkaa määrättiin hoitamaan viransijaisena osaston II apulaisagronomi H. Lappalainen (17.12. 2134 §) joulukuun 1 p:stä toistaiseksi; metsätalousosaston 41. palkkaluokan tilapäiseksi apulaismetsänhoitajaksi valittiin metsänhoitaja M. Pitkäniemi (11.6. 1005 §) kesäkuun 1 p:stä toistaiseksi, kauintaan vuoden loppuun; asemakaavaosastolle valittiin tilapäiseksi apulaiseksi tekniikan ylioppilas P. Uusitalo (15.1. 61 §) tammikuun ajaksi, 41. palkkaluokan arkkitehdin virkaan arkkitehti A.O. Piirainen (19.3. 496 §), tilapäiseksi piirtäjäksi D. Sörensen (24.9. 1521 §) vuoden lopuun sekä liikennelaskentaan perustuvia tilastoja laatimaan tekniikan ylioppilas (12.11. 1853 §) 150 mk:n tuntipalkasta; kaupungingeodeetin E. Salosen kuoleman jälkeen määrättiin apulaiskaupungingeodeetti L. Kärkkäinen (12.11. 1863 §) hoitamaan kaupungingeodeetin virkaa toistaiseksi ja osaston insinööri A. Aarnio (26.11. 1977 §) hoitamaan vastaavan ajan oman toimensa ohella apulaiskaupungingeodeetin virkaa, kaupunkimittausosaston vahtimestarin virkaan valittiin A. Laukkanen (12.3. 455 §), 21. palkkaluokan tilapäiseksi piirtäjäksi määrättiin M. Oranen (23.4. 679 §) toukokuun 7 p:stä heinäkuun 31 p:ään, 31. palkkaluokan kartoittajan virkaan P. Savela (18.6. 1044 §) kesäkuun 19 p:stä alkaen sekä 30. palkkaluokan kartoittajan virkaan mittausesimies A.V. Leppänen (19.11. 1920 §, 3.12. 2029 §); talo-osaston toimistoapulaisen viransijaiseksi määrättiin rouva Y. Laitinen (5.2. 221 §, 19.3. 494 § ja 495 §) helmikuun 3 p:stä kesäkuun 17 p:ään.

Talo-osaston tilapäinen kalliosuojien tarkastajan virka lakkautettiin ja tilalle perustettiin 28. palkkaluokkaan kuuluva tilapäinen toimistonhoitajan virka, johon valittiin herra C.O. Lindell (5.2. 254 §, 4.6. 952 §, taloj. 2.2. 2 §; ks. I osan s.174. Hietalahden halliin perustettiin hallikaitsijan virka, johon talo-osaston päällikkö valitsi T. Laineen toukokuun 1 p:stä (8.1. 4 §). Koska metsätalousosaston v:n 1952 talousarvion menopuolelta oli kaupunginhallituksen ehdotuksesta poistettu kalastuskaitsijan palkkaamista varten varattu 401 640 mk:n suuruinen määräraha, sanottiin kalastusneuvoja M. Vanhanen irti joulukuun 31 p:stä (26.11. 1995 §).

Kertomusvuonna tilapäisinä viranhaltijoina toimineet seuraavat henkilöt päätettiin (17.12. 2136 §) määrätä hoitamaan entisiä virkojaan edelleen enintään v:n 1952 loppuun: tonttiosaston rakennusmestari H. Forsberg, varastoalueiden apulaistarkastaja A. Aalto, toimentaja I. Sandström ja toimistoapulainen A. Fagerlund, maatalousosaston toimistoapulainen A. Tiainen, metsätalousosaston apulaismetsänhoitaja M. Pitkäniemi, asemakaavaosaston sihteeri A. Poukka, kaupunkimittausosaston mittausteknikko J. Rope sekä talo-osaston sihteeri V. Harmanen, toimistonhoitaja C.O. Lindell ja toimistoapulainen M. Rostua.

Sairauslomaa virkasäännön mukaisin palkkaeduin myönnettiin seuraaville viranhaltijoille: kiinteistötoimiston toimistopäällikölle J.A. Savolaiselle marraskuun 12 p:stä joulukuun 31 p:ään (12.11. 1850 §, 10.12. 2080 §), kansliaosaston toimistoapulaisille D. Hohenthalille tammikuun 1 p:stä lokakuun 31 p:ään (8.1. 13 §, 5.3. 399 §, 4.6. 950 §, 8.10. 1606 §), T. Tuomiselle helmikuun 10 p:stä 17 p:ään (26.2. 355 §) ja E. Sandmanille elokuun 28 p:stä syyskuun 5 p:ään (3.9. 1387 §), kirjaajalle H. Helkeniemelle maaliskuun 16 p:stä huhtikuun 16 p:ään (2.4. 545 §, 9.4. 593 §, 16.4. 638 §) sekä vahtimestareille G. Hagelbergille helmikuun 12 p:stä 20 p:ään (19.2. 320 §) ja E.Sihvoselle huhtikuun 26 p:stä toukokuun 17 p:ään (30.4. 727 §, 15.5. 791 §); tonttiosaston arkkitehdille A. Kalmalle kesäkuun 1 p:stä 5 p:ään (25.6. 1109 §), puutarhaneuvojalle H. Förstille syyskuun 26 p:stä lokakuun 6 p:ään (8.10. 1609 §) ja toimistoapulaiselle A. Fagerlundille lokakuun 9 p:stä 22 p:ään (15.10. 1663 §); metsätalousosaston metsänvartijalle A. Aallolle tammikuun 20 p:stä helmikuun 25 p:ään (12.2. 265 §, 12.3. 449 §) ja kalastuksenkaitsijalle M. Vanhaselle maaliskuun 16 p:stä 31 p:ään ja elokuun 11 p:stä syyskuun 24 p:ään (2.4. 550 §, 8.10. 1610 §); asemakaavaosaston asemakaavaarkkitehdille V. Tuukkaselle tammikuun 8 p:stä 31 p:ään (15.1. 63 §), asema-

kaavainsinöörille R. Gefwertille tammikuun 5 p:stä 31 p:ään (22.1. 122 §) ja insinöörille G. Piponiukselle toukokuun 2 p:stä 15 p:ään (7.5. 764 §); kaupunkimittausosaston mittausmiehelle T. Nissiselle joulukuun 27 p:stä 1950 helmikuun 26 p:ään 1951 (8.1. 15 §), mittausteknikoille M.R. Hakiolle tammikuun 1 p:stä 7 p:ään (15.1. 60 §), T. Laineelle heinäkuun 24 p:stä elokuun 4 p:ään (13.8. 1278 §) ja K.E. Ropelle kesäkuun 16 p:stä heinäkuun 10 p:ään (13.8. 1279 §), kartoittajille U. Hyppöselle marraskuun 30 p:stä 1950 heinäkuun 31 p:ään 1951 (15.1. 67 §, 12.3. 453 §) ja V. Tannerille toukokuun 15 p:stä kesäkuun 15 p:ään (3.9. 1382 §), piirtäjille A. Nurmiselle helmikuun 5 p:stä huhtikuun 26 p:ään (26.2. 356 §, 2.4. 549 §), I. Auermalle kesäkuun 16 p:stä 23 p:ään (25.6. 1108 §) ja I. Pitkäselle syyskuun 10 p:stä 16 p:ään ja joulukuun 10 p:stä 22 p:ään (24.9. 1520 §, 17.12. 2133 §) sekä toimistoapulaiselle H. Heinolle elokuun 2 p:stä 16 p:ään (3.9. 1383 §); talo-osaston rakennusmestarille V. Pajakorvelle tammikuun 26 p:stä maaliskuun 2 p:ään ja elokuun 20 p:stä maaliskuun 6 p:ään 1952 (29.1. 169 §, 1.10. 1562 §, 10.12. 2079 §) sekä toimistoapulaiselle E. Suvannolle helmikuun 3 p:stä maaliskuun 17 p:ään (5.2. 220 §, 19.3. 492 §).

Virkavapautta myönnettiin Englantiin tehtävää opintomatkaa varten kaupungingeodeetti E. Saloselle maaliskuun 28 p:stä huhtikuun 12 p:ään (5.3. 404 §, 19.3. 498 §) sekä palkatonta virkavapautta asemakaavaosaston osastosihteerille A. Poukalle huhtikuun 20 p:stä 28 p:ään (16.4. 640 §) ja talo-osaston toimistoapulaiselle E. Suvannolle maaliskuun 18 p:stä kesäkuun 17 p:ään (19.3. 493 §).

Anomansa ero päätettiin myöntää kansliaosaston toimistoapulaiselle D. Hohenthalille marraskuun 1 p:stä alkaen (15.10. 1672 §), tonttiosaston arkkitehdeille E. Ekille helmikuun 1 p:stä (8.1. 11 §) ja A. Kalmalle lokakuun 1 p:stä alkaen (1.10. 1568 §) sekä kaupunkimittausosaston vahtimestarille V. Hellstenille tammikuun 1 p:stä (8.1. 12 §).

Kaupungingeodeetti E. Salonen kuoli marraskuun 11 p:nä (12.8. 1862 §) ja kaupunkimittausosaston kartoittaja U. Hyppönen huhtikuun 9 p:nä (16.4. 636 §).

Kiinteistötoimiston johtavassa asemassa olevien viranhaltijain v:n 1951 kesälomien ehdotus hyväksyttiin (21.5. 837 §) ja toimistopäällikkö oikeutettiin tekemään siihen tarpeelliseksi havaittuja vähäisiä muutoksia. Toimiston muiden viranhaltijain kesälomien järjestäminen, samoin kuin talousarvion edellyttämien kesälomasijaisten palkkaaminen jätettiin toimistopäällikön ratkaistavaksi asianomaisen osastopäällikön esityksestä.

Korvauksen maksaminen toisen viran hoitamisesta. Tonttiosaston päällikölle K. Pettiselle päätettiin (15.1. 65 §) maksaa osaston apulaispäällikön viran hoitamisesta v:n 1950 lokakuun 12 p:n ja joulukuun 31 p:n väliseltä ajalta 16 254 mk:n korvaus kuukaudessa mainitun viran säästyneestä palkasta. Samoin päätettiin (12.11. 1861 §, 19.11. 1926 §) maksaa talo-osaston sihteerille V. Harmaselle 66 390 mk tp. kalliosuojien tarkastajan viran hoitamisesta oman toimen ohella syyskuun 1 p:n 1950 ja huhtikuun 1 p:n 1951 välisenä aikana. Kaupunginhallitus alisti päätöksen myöhemmin tutkittavakseen.

Auton huollosta maksettava lisäpalkkio. Lautakunta päätti (12.2. 266 §) korottaa kiinteistötoimiston vahtimestariautonkuljettajille autojen hoidosta maksettavan lisäpalkkion tammikuun 1 p:stä 3 000 mk:ksi kuukaudessa. Samalla päätettiin, että kaupunkimittausosaston mittausmiehille, jotka toimivat autonkuljettajina, saatiin kaupungingeodeetin harkinnan mukaan maksaa saman suuruinen lisäpalkkio.

Lupa sivutoimen hoitamiseen. Palkkalautakunnalle päätettiin (15.1. 62 ja 64 §, 5.2. 223 §, 12.2. 268 ja 269 §, 13.8. 1280 §, 10.9. 1427 §, 8.10. 1608 §, 22.10. 1717 §) yhdeksässä tapauksessa puoltaa anomuksia, jotka koskivat luvan myöntämistä sivutoimen hoitamiseen.

Bensiininjakeluasemakomiteaan päätettiin (26.11. 1980 §) määrätä puheenjohtajaksi kunnallisneuvosmies J. Lappi-Seppälä sekä jäseniksi järjestösihteeri V. Puskala, asemakaava-arkkitehti ja tonttiosaston päällikkö.

Messuhallin edustan liikenteen järjestelyä koskevan kilpailun palkintolautakuntaan päätettiin (16.4. 646 §) nimetä edustajaksi kiinteistölautakunnan varapuheenjohtaja T. Salmio.

Asunto- ja Ly-lainojen maksumääräysten allekirjoittaminen. Päätettiin (12.11. 1864 §), että asunto- ja Ly-lainoja koskevat maksumääräykset allekir-

joitti marraskuun 11 p:stä alkaen tonttiosaston päällikkö tai hänen estyneenä ollessaan apulaispäällikkö sekä varmensi omakotiarkkitehti tai hänen estyneenä ollessaan rakennusneuvoja.

Laskujen hyväksyminen. Lautakunta päätti (8.1. 9 §), että toimistopäällikkö ja hänen estyneenä ollessaan sihteeri hyväksyi 11. pääluokan I luvun 1-4, 6,7,12-15,21 ja 24 kohtiin, VI luvun 1-3 ja 14-16 kohtiin sekä VIII luvun 2 kohtaan merkityistä määrärahoista maksettavat laskut; että tonttiosaston päällikkö tai hänen estyneenä ollessaan apulaispäällikkö hyväksyi V lukuun sekä VI luvun 9 ja 11 kohtiin merkityistä määrärahoista maksettavat laskut; että kaupunginagronomi tai hänen estyneenä ollessaan I apulaisagronomi hyväksyi II lukuun ja VI luvun 10 kohtaan merkityistä määrärahoista maksettavat laskut sekä allekirjoitti osaston shekkitilin shekit; että kaupunginmetsänhoitaja tai hänen estyneenä ollessaan metsätyönjohtaja O. Töyry tai kiinteistölautakunnan kulloinkin määräämä sijainen hyväksyi III lukuun ja VI luvun 12 kohtaan merkityistä määrärahoista maksettavat laskut; että kaupungingeodeetti tai hänen estyneenä ollessaan apulaisgeodeetti hyväksyi I luvun 16-20, 23 ja 25 kohtiin sekä VI luvun 5 kohtaan merkityistä määrärahoista maksettavat laskut; sekä että talo-osaston päällikkö tai hänen estyneenä ollessaan apulaispäällikkö hyväksyi I luvun 5, 8-11 ja 22 kohtiin, IV luvun 1-75 kohtiin sekä VI luvun 4 ja 7 kohtiin merkityistä määrärahoista maksettavat laskut.

Tontinomistajille kuuluvien vakuuksien määrääminen. Kiinteistölautakunta määräsi (22.1. 119 §, 26.2. 360 ja 365 §, 12.3. 448 §, 19.3. 491 §, 2.4. 548 §, 16.4. 642, 643 ja 645 §, 23.4. 682 §, 30.4. 722 ja 723 §, 7.5. 765 §, 15.5. 789 §, 4.6. 955 §, 18.6. 1040 ja 1041 §, 25.6. 1110 §, 2.7. 1161 ja 1163 §, 2.8. 1202 - 1204 §, 1.10. 1561 ja 1567 §, 15.10. 1671 §, 22.10. 1713 ja 1715 §, 29.10. 1754 §, 5.11. 1802 §, 12.11. 1854, 1855, 1857 ja 1858 §, 19.11. 1921 §, 17.12. 2142 §) rakennuslupaa anoville tontinomistajille asemakaavalain 13 §:n e- ja f-kohdan edellyttämän, kadunrakennuskustannusten korvaamisesta annettavan vakuuden laadun ja määrän. Eräissä tapauksissa annettiin todistus (15.5. 789 §, 17.12. 2141 §) siitä, ettei tontin omistaja ollut velvollinen asettamaan mainitun lain edellyttämiä vakuuksia. Lisäksi lautakunta määräsi (5.3. 405 ja 406 §, 28.5. 890 §, 18.6. 1038 §) rakennusvelvollisuuden täyttämisen sekä maksamattoman kauppahinnan vakuudeksi otettavien kiinnitysten suuruuden.

Vakuusasiakirjojen tarkastus. Lautakunta tarkasti (14.12. 2127 §) kaupungin hallussa olevat myytyjen tonttien maksamatonta kauppahintaa ja rakentamisvelvollisuutta koskevat velkakirjat sekä katumaan arvon ja kadun rakentamiskustannusten korvaamisesta annetut vakuudet. Tarkastuksessa todettiin, että puuttuvat velkakirjat oli maksettuina tai sen takia, että niissä määrätyt ehdot oli täytetty, luovutettu kuittausta vastaan velalliselle tai kiinnityksen uudistamiseksi tai oikeudellista tietä perittäväksi lähetetty kaupunginhallituksen asiamiesosastolle.

Teollisuustonttien vuokrauksessa käytettävä uusi vuokrasopimuskaavake. Lautakunta päätti (29.10. 1756 §) hyväksyä uuden vuokrasopimuskaavakkeen, jota oli käytettävä teollisuustontteja vuokrattaessa sekä soveltuvilta osilta myös tehtäessä varsinaisia varastotontteja koskevia pitkäaikaisia vuokrasopimuksia. Samalla päätettiin määrätä, että kaavakkeen 5.kohdan mukaista ehtoa oli käytettävä soveltuvilta osiltaan myös omakoti- ym. asuntotonttien vuokrauksissa.

Tiliviraston perustaminen kiinteistötoimistoon. Lautakunta päätti (19.11. 1923 §, 26.11. 1978 §) periaatteessa ryhtyä toimenpiteisiin huoneiston varaamiseksi kiinteistötoimistoon perustettavaa tilivirastoa varten ja pyytää rahatoimistolta luetteloa ja selvitystä tilivirastoon siirrettävistä viranhaltijoista.

Talousarvio. Kiinteistölautakunnan v:n 1951 lisätalousarvion ja v:n 1952 talousarvion ehdotukset hyväksyttiin (15.5. 788 §, 12.9. 1474 §, taloj. 27.8. 12 §) ja päätettiin lähettää kaupunginhallitukselle.

Käyttövarat. Lautakunnan käyttövaroista myönnettiin mm. seuraavat määrärahat: 5 000 mk Pikkukosken uimaranta-alueen vuosivuokran maksamiseen (8.1. 16 §); 12 672 mk joulukuusien pystyttämisestä koituneen lisälaskun maksamiseen (5.2. 226 §); 6 685 mk liikennelaitoksen vuosikortin hankkimiseen kiinteistölautakunnan varapuheenjohtajalle (4.6. 949 §); 10 000 mk kaupungingeo-

deetin E. Salosen hautajaisiin ostettavaa seppelettä varten (12.11. 1862 §); 1 400 mk eräiden viranhaltijoiden lääkärintodistuskustannusten korvaamiseen (3.12. 2029 §) sekä 200 000 mk Suurtorille, Hakaniementorille, Arkadian kortteliin n:o 198 ja Kulosaaren kirkon kellotornin alapuolelle sijoitettavien joulukuusien pystyttämiseen (10.12. 2081 §).

Ratkaisemattomien asiain luettelo tarkastettiin ja joukko asioita päätettiin (11.6. 1007 §) poistaa kiinteistölautakunnan diaarista joko vanhentuneina, rauenneina, ei ajankohtaisina tai jostain muusta vastaavanlaisesta syystä.

Esitykset. Kertomusvuoden aikana tehtiin kaupunginhallitukselle esityksiä, jotka mm. koskivat: kiinteistötoimiston käteiskassan hoitamista (8.1. 10 §), palkkoja ja palkkioita (15.1. 59 §, 9.4. 597 §, 2.7. 1158 §, 15.10. 1665 §, 24.9. 1523 §, 26.11. 1976 §, 10.12. 2077 §), rakennusvelvollisuuden täyttämisen vakuudeksi määrätystä korvauksesta muodostuneen tulojäämän poistamista tileistä (15.1. 69 §), tilapäisen työvoiman palkkaamista (22.1. 124 §, 16.4. 647 §, 8.10. 1612 §, 10.12. 2076 §, 17.12. 2138 ja 2140 §), ehdokkaiden nimeämistä aloitetoimikuntaan (29.1. 173 §), kaupunkiliiton ansiomerkin jakamista (26.2. 361 §), erään kiinteistön ostamista (15.5. 790 §), aluevaihtoja (12.3. 454 §, 16.4. 639 §, 2.7. 1162 ja 1164 §, 8.10. 1613 §, 5.11. 1801 §), kiinteistöjen määräämistä eri lautakuntien hallintaan (16.4. 644 §, 17.12. 2135 §, 22.10. 1714 §), matka-apurahojen myöntämistä (30.4. 728 ja 729 §, 2.8. 1206 §), kiinteistötoimiston viranhaltijoiden osallistumista kiinteistölautakunnan ja sen jaostojen kokouksiin (18.6. 1045 §), Oy. Renlundin ja kaupungin välistä Agroksen aluetta koskevaa sopimusta (2.8. 1205 §), autovaurioiden korvaamista (3.9. 1384 §, 10.9. 1428 §), kiinteistötoimiston vahtimestareiden virkapukuja (15.10. 1666 ja 1667 §), oman auton käyttöä virkatehtävissä (22.10. 1718 §), puhelimen hankkimista kiinteistötoimiston vahtimestarin asuntoon (19.11. 1924 §), huoneiston varaamista tonttiosaston arkkitehdille (26.11. 1981 §) sekä kaupungingeodeetin viran haettavaksi julistamista (17.12. 2143 §).

Lausunnot. Kaupunginhallitukselle annettiin vuoden aikana lausuntoja, jotka mm. koskivat: kiinteistöjen ostamista (15.1. 66 §, 21.5. 839 §), aluevaihtoja (15.1. 68 §, 26.2. 362 §, 5.3. 402 §, 2.4. 551 §, 18.6. 1043 §, 22.10. 1719 §), vapautusta erään rakennustarkoituksiin aidatun katualueen vuokrasta (22.1. 120 §), anomuksia saada omistaa ja hallita kiinteistöjä (22.1. 126 §, 29.1. 174 §, 19.3. 499 §, 25.6. 1111 §, 10.9. 1429 §, 12.11. 1865 §, 26.11. 1975 §, 3.12. 2028 §, 10.12. 2072 §), Akseli Gallen-Kallelan museota (5.2. 219 §), avustuksen myöntämistä eri tarkoituksiin (5.2. 222 §, 9.4. 598 §), Helsingin ratapihan laajentamista (12.2. 267 §), alueiden myyntiä (12.2. 270 §, 19.3. 490 §, 18.5. 833 §), asuntorakennustoiminnan tavoitteiden kiireellistä selvittämistä (19.2. 318 §), ehdokkaan nimeämistä British Councilin järjestämälle opintoretkeilylle Englantiin (26.2. 359 §), irtaimistoluettelojen mallia ja ohjeita (9.4. 596 §), kansliaosaston vahtimestarin virkojen muuttamista autonkuljettajan viroiksi (16.4. 637 §), Espoon kunnan eräiden alueiden liittämistä kaupunkiin (15.5. 795 §), Kaartin kasarmin restauroimista ja aluevaihtoa valtion kanssa (18.6. 1046 §), Kampin kentän käyttöä (3.9. 1385 §), v:n 1950 tilintarkastuskertomusta (17.9. 1479 §), v:n 1950 kiinteän ja irtaimen omaisuuden tarkastajien toimintakertomuksia (30.4. 726 §, 1.10. 1566 §), tilapäisten virkojen vakinaistamista (19.11. 1922 §), oppisopimuksen solmimista kaupungin laitoksissa työskentelevien harjoittelijoiden kanssa (26.11. 1973 §), lastentarhakomitean mietintöä (26.11. 1974 §), kiinteistöhallinnon uudelleenjärjestämistä (10.12. 2071 §), urheilu- ja retkeilylautakunnan johtosäännön muuttamista (10.12. 2074 §), Bengtsårin tilan tarkoituksenmukaista käyttöä (10.12. 2075 §) sekä kiinteistölautakunnan johtosäännön täydentämistä (10.12. 2078 §).

Palkkalautakunnalle tehtiin vuoden kuluessa lukuisia esityksiä ja annettiin lausuntoja viranhaltijain palkkausta koskevista asioista.

2. Kiinteistötoimiston tonttiosaston toimialaan kuuluvat asiat

Kiinteistöjen osto. Kertomusvuoden aikana kiinteistölautakunta teki seuraavat kaupunginvaltuuston päättämät (ks. tämän kertomuksen I osaa) kiinteistökaupat, jolloin kaupungille ostettiin Suutarilan kylästä Högvallan tila

RN 1^{47} (29.1. 171 §); Herttoniemestä hiihtomaja ulkorakennuksineen (19.2. 319 §); Mäntsälän pitäjästä Hirvihaaran kartano, jonka metsät siirrettiin metsätalousosaston ja maanviljelysmaa rakennuksineen maatalousosaston hoitoon (2.4. 547 §); lastentarhahuoneistoa varten 30 osaketta Asunto-osakeyhtiö Merimiehenkatu n:o 12 nimisestä yhtiöstä (9.4. 595 §); Hämeentien leventämistä varten Malmin kylästä Apotekstomten -nimisestä tilasta n. 94 m^2:n suuruinen alue (18.6. 1039 §); Konalan kylästä tilat Borg RN 1^8, Pax RN 1^9 ja Pax RN 2^{40} (2.8. 1200 §); Pasilan korttelin n:o 563 tontilla n:o 3 olevat rakennukset (15.10. 1669 §); Hermanni II:n korttelin n:o 15 tontilla n:o 13 olevat rakennukset (22.10. 1729 §, 12.11. 1859 §); Hyvinkään kunnan Ridasjärven kylästä Lemmilän tilan ns. kotilohkon käsittävä, 19 ha:n suuruinen määräala sillä olevine rakennuksineen sekä samassa kylässä sijaitseva Linnanmäen tila (10.12. 2082 §, 17.12. 2135 §).

Aluevaihdot. Vuoden aikana kiinteistölautakunta suoritti kaupunginvaltuuston päätösten (ks. tämän kertomuksen I osaa) mukaiset tontti- ja aluevaihdot, joten kaupungin omistukseen siirtyi Espoon pitäjän Stor-Hoplaksin kylässä sijaitsevasta Päätalo -nimisestä tilasta RN 2^{56} yhteensä n. 783 m^2 (5.3. 401 §); Tapanilan kylästä tila Telefoncentralen RN 8^{518} (2.8. 1200 §); pinta-alaltaan 1 003.6 m^2:n suuruinen Itäinen Teatterikuja -niminen katu (1.10. 1563 §); Munkkiniemestä Aktiebolaget Villa Munksnäs n:o 17 oy:n ym. omistamat tilat ja tilanosat (12.11. 1851 §); Etelä-Kaarelan kylästä Storkens -nimisestä tilasta RN 7^{16} n. 1 020 m^2:n suuruinen alue (26.11. 1979 §); Tapanilan kylästä osa arkkitehti A. Petreliuksen perikunnan omistamista alueista (26.11. 1979 §) sekä Haagan kylästä T.9K.74 -nimisestä tilasta RN 2^{777} n. 124 m^2:n suuruinen alue (17.12. 2135 §).

Rastbölen tila. Rastbölen tilan ostoa koskevan kauppakirjan tultua allekirjoitetuksi kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti kiinteistölautakunta hyväksyi (22.1. 121 §) kauppakirjaa koskevat toimenpiteet ja päätti siirtää tilan toistaiseksi maatalousosaston hallintaan, lukuunottamatta metsiä, jotka siirrettiin metsätalousosaston hoitoon.

Myydyt tontit ja alueet. Kaupunginvaltuuston oikeuttamana (ks. tämän kertomuksen I osaa) kiinteistölautakunta päätti myydä vuoden aikana valtuuston määräämin ehdoin seuraavat tontit ja alueet: 1. kaupunginosasta Suomen Pankille korttelin n:o 43 tontista n:o 17 n. 203.8 m^2:n suuruisen alueen (17.12. 2135 §); 12. kaupunginosasta Asunto Oy. Aleksis Kiven katu 4-6-8 -nimiselle yhtiölle korttelin n:o 359 tontin n:o 3 (1.10. 1571 §, 12.11. 1851 §); 13. kaupunginosasta Suomen hotelli- ja ravintolakoulusäätiölle tai sen toimesta perustettavalle yhtiölle korttelin n:o 419 tontin n:o 11 (19.2. 319 §, 9.4. 612 §), jota koskeva Nobel-Standard oy:n vuokrasopimus katsottiin päättyneeksi helmikuun 19 p:nä; 15. kaupunginosasta Helsingin yliopistolle tai sen toimesta perustettaville asunto-osakeyhtiöille korttelin n:o 611 tontit n:o 50 ja 52, joista E. Walleniukselle vuokrattujen osien vuokraoikeus katsottiin päättyneeksi kesäkuun 30 p:nä, sekä korttelin n:o 620 tontin n:o 5 (7.5. 768 §, 18.6. 1039 ja 1057 §); 16. kaupunginosasta Raisiontien lämpö osakeyhtiölle korttelin n:o 714 tontin n:o 2 (30.4. 731 §), Asunto oy. Nousiaistentie 8 -nimiselle yhtiölle korttelin n:o 716 tontin n:o 8 (4.6. 960 §, 2.8. 1200 §), Asunto oy. Maskuntie 9 -nimiselle yhtiölle korttelin n:o 718 tontin n:o 9 (23.4. 684 §, 4.6. 953 §), tarkastaja E. Elvilälle korttelin n:o 730 tontin n:o 21 (5.3. 401 §) sekä ajuri E. Walleniukselle korttelin n:o 734 tontin n:o 4 (7.5. 769 §, 18.6. 1039 §); 22. kaupunginosasta Kiinteistöosakeyhtiö Teollisuuskatu 1c-1b -nimiselle yhtiölle tehdaskorttelin n:o 532 tontin n:o n:o 1b (23.4. 688 §) ja Helsingin asuntokeskuskunta HAKA -nimiselle osuuskunnalle korttelin n:o 580 tontin n:o 70 (8.1. 4 §); 29. kaupunginosasta Asunto oy. Simsiönkuja 3 -nimiselle yhtiölle korttelin n:o 29113 tontin n:o 2 (24.9. 1526 §, 29.10. 1753 §); 30. kaupunginosasta aviopuolisoille H. ja L. Valjakalle korttelin n:o 30032 tontista n:o 5 kaupungin omistaman osan (11.6. 1009 §, 2.8. 1200 §); 46. kaupunginosasta Kansallis-Osake-Pankille korttelista n:o 10 n. 1 700 m^2:n suuruisen alueen (1.10. 1569 §, 12.11. 1851 §), Nikolajeff oy:lle korttelista n:o 21 n. 4 000 m^2:n alueen (12.3. 460 §, 30.4. 721 §) sekä Renlund oy:lle korttelista n:o 14 n. 22 093 m^2:n suuruisen alueen (12.3. 460 §, 30.4. 721 §); Herttoniemen teollisuusalueelta Oy. Fundus ab:lle korttelista n:o 66 n. 3 400 m^2:n suuruisen alueen (19.2. 319 §); Herttoniemen tilasta RN 5^{30} Oy. E.M. Nordqvistille tai sen toimesta perustettavalle yhtiöl-

le n. 1 769 m²:n suuruisen alueen (22.10. 1720 §, 26.11. 1979 §) sekä Viikin Latokartanon kylästä Viikinmäen tilasta RN 24 vuokra-alueensa lunastukseen oikeutetuille E.S. Berglundille n. 1 838.8 m²:n suuruisen alan, H. Långin kuolinpesän osakkaille n. 1 777.5 m²:n alan, G.R. Karlssonin kuolinpesän osakkaille n. 1 134.1 m²:n alan, H. Åvallin oikeudenomistajille n. 1 310.6 m²:n alan, vahtimestari O. Wartevalle 1 530.5 m²:n alan ja leski A. Tammelinille 1 468.2 m²:n suuruisen määräalan (26.2. 367 §, 18.6. 1039 §).

Lisäksi päätettiin myydä Viikinmäestä vuokra-alueensa lunastukseen oikeutetuille tontteja kaupunginvaltuuston kesäkuun 14 p:nä 1950 määräämin ehdoin sekä kiinteistölautakunnan määräämin lisäehdoin seuraavasti: F.J. Öhrnbergin kuolinpesän osakkaille päätettiin (29.1. 182 §) myydä korttelin 36003 tonttia n:o 7 vastaava n. 1 783 m²:n suuruinen alue 741 728 mk:n kauppahinnasta ja siten, että alueen ulkopuolelle jäänyt asuinrakennus ja tallirakennus saivat jäädä entisille paikoilleen ja olla siinä niin kauan, kuin niitä pidetään siistissä kunnossa, kuitenkin enintään 25 vuotta, että autovaja sai olla entisellä paikallaan siihen saakka, kunnes kaupunki tarvitsisi sen aluetta kadun leventämistä varten, mutta kuitenkin enintään 10 vuotta, ja että betoninen perunakellari sai olla entisellä paikallaan 10 vuotta ja tämänkin jälkeen niin kauan kuin kaupunki ei tarvinnut sitä omaan käyttöönsä, mutta kuitenkin enintään 25 vuotta. A.V.Öhrnbergin kuolinpesän osakkaille päätettiin (29.1. 182 §) myydä korttelin n:o 36001 tonttia n:o 5 vastaava n. 1 497 m²:n suuruinen alue 622 752 mk:n kauppahinnasta. G.V. Reinin kuolinpesän osakkaille päätettiin (28.5. 911 §; ks. tämän kert. s. 67) myydä korttelin n:o 36002 tonttia n:o 5 vastaava n. 1 378 m²:n suuruinen alue 574 000 mk:n kauppahinnasta, jolla kuitattiin maksetuksi vastaava osa kaupungin kuolinpesältä ostaman rakennuksen kauppahintaa. Tontin kauppakirjaan otettiin seuraavat määräykset: kaupunki sitoutui rakentamaan alueen kadut sorapäällysteisiksi ja rakentamaan niihin viemäri- ja vesijohdot v:n 1952 loppuun mennessä sekä suorittamaan myydyn alueen tontinmittauskustannukset. Tehdastyöntekijä K. Jurvalan esitettyä selvityksen O.M. Virtaselta saamansa testamentin lainvoimaisuudesta lautakunta päätti (5.11. 1803 §; ks. v:n 1950 kert. s. 39) myydä hänelle korttelin n:o 36003 tonttia n:o 5 vastaavan alueen 482 310 mk:n kauppahinnasta. Alueen vastaanotto tapahtui marraskuun 1 p:nä, jolloin ostajan vuokraoikeus n. 0.14 ha:n suuruiseen Viikinmäen mäkitupa-alueeseen katsottiin päättyneeksi.

Huutokaupalla myytiin vuoden aikana seuraavat tontit: 12. kaupunginosan korttelin n:o 387 tontti n:o 74 Aleksis Kiven kadun varrelta rakennusmestari V. Vainiolle 2 005 000 mk:n kauppahinnasta (2.8. 1213 §, 10.9. 1430 §); 16. kaupunginosan korttelin n:o 717 tontti n:o 4 Maskuntien varrelta rakennusmestari V.H. Lehtiselle 2 140 000 mk:n hinnasta (23.4. 684 §, 21.5. 848 §) sekä 29. kaupunginosan korttelin n:o 29105 tontti n:o 2 rakennusmestari V. Pirjolalle 2 500 000 mk:n hinnasta (3.12. 2042 §).

Maanhankintalain 157 a §:ssä tarkoitetuille, asutuslautakunnan toimesta perustettaville asunto-osakeyhtiöille myytiin (2.7. 1178 §, 15.10. 1674 §) vuoden aikana seuraavat tontit: 29. kaupunginosan korttelin n:o 29109 tontit 2 ja 3 Asunto oy. Santavuorentie 3 ja 5 -nimiselle yhtiölle 2 990 000 mk:n hinnasta sekä 18. kaupunginosan korttelin n:o 622 tontti n:o 71 Asunto oy. Mannerheimintie 71 -nimiselle yhtiölle 2 970 000 mk:n kauppahinnasta.

Maanhankintalain 74 §:n mukaisesti maansaantiin oikeutetuille myytiin kertomusvuonna seuraavat tontit:

Kortteli n:o	Tontti n:o	O s t a j a	Pinta-ala, m2	Myynti-hinta, mk	Päätöspäivä ja §:n n:o
Etelä-Kaarela					
33027	1	Autonkuljettaja S.F. Huuskonen	1 515	98 500	2.8. 1225 §
33031	6	Kirvesmies M. Tuominen	1 935	96 800	2.8. 1225 §
"	17	Kuparivalssaaja T.J. Asplund	1 775	106 500	28.5. 900 §
33039	8	Puhelinasentaja M. Pyykkönen	2 050	123 000	18.6. 1072 §
"	9	Raitiovaununkuljettaja N.J. Holmberg	1 900	98 800	2.8. 1225 §

Kortteli n:o	Tontti n:o	O s t a j a	Pinta-ala, m2	Myynti-hinta, mk	Päätöspäivä ja §:n n:o
33040	4	Pankkivirkailija K. Talma	1 700	94 000	26.11.1986
"	5	Työntekijä P.S. Lehtonen	2 012	105 000	26.11.1986
"	7	Autonkuljettaja E.A. Oksanen	2 003	120 200	16.4. 653
33042	2	Vanginvartija V.E. Leppänen	1 595	102 080	18.6. 1072
33043	5	Peltiseppä J.A. Helenius	1 535	79 800	16.4. 653
"	6	Kirvesmies I.N. Hannukka	1 581	85 400	28.5. 900
"	7	" E.E. Tiainen	1 581	94 900	28.5. 900
"	8	Varastonhoitaja E.F. Savolainen	1 582	87 000	28.5. 900
"	13	Viilaaja T. Koponen	1 581	94 900	28.5. 900
"	14	Urakoitsija T. Seppänen	1 581	94 860	18.6. 1072
"	15	Sähköasentaja N.J. Ruisaho	1 683	104 346	18.6. 1072
33044	10	" A.A. Kaukonen	1 500	78 000	18.6. 1072
33048	5	Uuttaaja K.E. Fräntilä	1 529	85 700	2.8. 1225
33049	5	Viilaaja P. Rouhiainen	2 076	130 300	2.8. 1228 13.8. 1296
33050	1	Maalari A. Kröger	1 494	89 700	28.5. 900
"	2	Puuseppä L.V. Järviö	1 500	96 000	4.6. 964
"	17	Leskirouva A.H. Julkunen	1 526	91 560	18.6. 1072
"	18	Kirvesmies P.A.E. Lepistö	1 659	99 600	2.8. 1225
33052	1	Sorvaaja E.V. Niemi	3 138	92 000	9.4. 613
"	2	Kultaseppä V. Niukkanen	1 650	52 000	9.4. 613
"	3	Putkenasentaja V.R. Kuusinen	1 612	58 000	21.5. 860
"	4	Herra K.H. Wirkberg	1 610	61 000	7.5. 776
"	5	Autonkuljettaja E.E. Larmela	1 570	62 000	21.5. 860
33053	1	Herra E.E. Granqvist	1 370	54 000	21.5. 860
"	2	Suutari E.J. Angervainen	1 300	52 000	7.5. 776
"	3	Herra K.V. Tamminen	1 300	49 000	21.5. 860
"	4	Autonkuljettaja P.A. Helenius	1 650	66 000	9.4. 613
"	5	Työntekijä U.A.O. Karjalainen x)	1 500	57 000	9.4. 613
"	5	Varastomies V.A. Leskinen	1 500	57 000	3.12. 2034
"	6	Mekaanikko K.J. Puurunen	1 600	57 000	9.4. 613
"	7	Tehdastyöntekijä M. Hyppönen	1 525	57 000	9.4. 613
"	8	Autoilija O.A. Heikkinen	1 500	60 000	4.6. 964
"	9	Mekaanikko K.K. Rautakangas	1 420	53 000	9.4. 613
"	10	Herra A. Karlsson	1 450	55 000	21.5. 860
33054	1	Rakennustyöntekijä M. Tohmo x)	1 550	55 000	9.4. 613
"	1	Johtaja A.O. Kärkkäinen	1 550	55 000	20.8.1326
"	2	Kivityöntekijä K.I. Kourunen	1 510	54 000	21.5. 860
"	3	Muuraaja P.P. Kiviranta	1 675	63 000	21.5. 860
"	4	Asentaja V.T. Aaltonen	1 500	60 000	20.8.1326
"	5	Sähköasentaja E. Honkanen	1 480	59 000	21.5. 860
"	6	Työntekijä J.K. Johansson	1 500	60 000	21.5. 860
"	7	Luutnantti J.K. Perkiö	1 625	65 000	20.8.1326
33056	1	Komisario E.F.R.R. Snellman	4 350	127 000	23.4. 691
"	2	Puutarhateknikko T. Ketonen	3 448	108 000	2.8.1228 13.8.1296
"	3	Konttoristi T.J. Kinha	4 166	110 000	2.8.1228 13.8.1296
"	4	Kaitsija T.J. Honkanen	5 170	143 000	23.4. 691
"	5	Asentaja P. Knuter	2 500	108 000	9.4. 613
"	6	Työnjohtaja J.R. Kolehmainen	2 000	96 000	9.4. 613
"	7	Hitsaaja R.V. Åberg	1 600	76 000	23.4. 691
33057	1	Sähköasentaja E. Kanerva	1 560	66 000	7.5. 776
"	2	Autonkuljettaja V.A. Lehkonen	1 505	66 000	23.4. 691
"	3	Kirvesmies E. Kirjavainen	1 505	66 000	2.8. 1225
"	3	Vääpeli evp. A.E. Eskelinen	1 505	66 000	23.4. 691
"	4	Työntekijä O. Kainulainen	1 505	60 000	16.4. 653

x) Kauppa rauennut.

Kortteli n:o	Tontti n:o	O s t a j a	Pinta-ala, m2	Myynti-hinta, mk	Päätöspäivä ja §:n n:o
33057	5	Kirvesmies P. Saloranta	1 505	63 000	16.4. 653 §
"	6	Puuseppä J.A. Ojanen	1 505	60 000	23.4. 691 §
"	7	Tehdastyöntekijä E.V. Gustafsson	1 505	60 000	16.4. 653 §
"	8	Sähköasentaja E.A. Granberg	1 515	63 000	7.5. 776 §
"	9	Puuseppä V.E. Tuominen	1 570	62 000	21.5. 860 §
"	10	Tullaaja E.T. Kolehmainen	1 620	64 000	3.12.2034 §
33058	1	Sorvaaja V.V. Jaamalahti	1 630	78 000	9.4. 613 §
"	2	Koneasentaja M. Attola	1 550	71 000	9.4. 613 §
"	3	Kirvesmies J.I. Ronkanen	1 503	60 000	23.4. 691 §
"	4	Putkenasentaja O.K. Niemi	1 503	60 000	23.4. 691 §
"	5	Sähköasentaja Y. Vaartama	1 503	63 000	23.4. 691 §
"	7	Myymälänhoitaja A.A. Nieminen	1 503	60 000	9.4. 613 §
"	8	Konttoristi K. Stenbäck	1 470	58 000	7.5. 776 §
33059	1	Ekonomi H.K. Kangaste x)	2 115	82 000	17.9.1490 §
"	1	Esittelijä M.A. Ropponen	2 115	82 000	3.12.2034 §
"	2	Sähköasentaja V.A. Taatila	1 768	70 000	16.4. 653 §
"	3	Putkenasentaja A. Jurvanen	1 676	63 000	2.8. 1228 §, 13.8.1296 §
"	3	Ylikersantti A.A. Leppänen	1 676	63 000	7.5. 776 §
"	4	Varastonhoitaja G.L. Forsblom	1 702	68 000	23.4. 691 §
33060	1	Puuseppä A.A. Hellbom	1 575	81 000	9.4. 613 §
"	2	Mittausteknikko K.T. Turpeinen	1 567	81 000	9.4. 613 §
"	3	Putkenasentaja V. Hildén	1 595	82 000	23.4. 691 §
"	5	Mittausmies K.E. Syrjänen	1 601	70 000	16.4. 653 §
"	6	Työntekijä T.T. Hatakka	1 602	70 000	21.5. 860 §
"	7	Kirjanpainaja O.K. Hallman	1 530	61 000	21.5. 860 §
"	8	Lämmittäjä U. Partanen	1 536	61 000	9.4. 613 §
33061	2	Pastori E.I. Alitalo	1 589	82 000	7.5. 776 §
"	3	Putkenasentaja P.T.J. Riihimäki	1 517	78 000	9.4. 613 §
"	4	Työntekijä F.E. Jalava	1 513	72 000	7.5. 776 §
"	6	Työntekijä H.M. Vinkka	1 650	66 000	23.4. 691 §
"	7	Varastotyöntekijä A.V. Koskinen	1 650	66 000	7.5. 776 §
"	8	Tullaaja H.R. Järnström	1 530	61 000	21.5. 860 §
"	9	Varastonhoitaja Å.K. Järnström	1 575	59 000	21.5. 860 §
"	10	Varastonhoitaja S.R.J. Järnström	1 581	60 000	21.5. 860 §
"	11	Metallihioja K.V. Palenius	1 567	62 000	23.4. 691 §
"	12	Ent.pankkivirkailija V.V.Niemelä	1 500	66 000	17.9.1490 §
"	13	Työntekijä Y.T. Vasara	1 590	69 000	23.4. 691 §
33063	1	Puuseppä O.J. Peltonen	1 650	72 000	7.5. 776 §
"	2	Koneasentaja A.E. Vuorio	1 650	79 000	9.4. 613 §
"	3	Veturimiesoppilas A. Sutinen	1 550	74 000	9.4. 613 §
"	4	Liikkeenhoitaja K.A. Karlsson	1 650	66 000	9.4. 613 §
"	6	Filosofian maisteri A.V. Pipinen	4 020	132 000	9.4. 613 §
"	7	Kirvesmies R.J. Asplund	3 543	121 000	21.5. 860 §
33064	1	Hitsaaja J. Väisänen	1 350	59 000	21.5. 860 §
"	2	Etsivä A.A. Ronkala	1 450	58 000	21.5. 860 §
"	3	Konekaavaaja T.K. Kovanen	1 450	63 000	18.6.1072 §
"	4	Rakennusmestari A.J. Karlsson	1 900	83 000	4.6. 964 §
33068	2	Ostopäällikkö A.E. Siitonen	1 750	84 000	4.6. 964 §
"	3	Talonmies L.P. Björkman	1 625	74 000	7.5. 776 §
"	4	Mittausteknikko H.L. Lagerstam	1 900	87 000	16.4. 653 §
33069	1	Kivityöntekijä J.F. Sundberg	1 695	74 000	7.5. 776 §
"	2	Talonmies Y. Helsin	1 590	69 000	23.4. 691 §
"	3	Kirvesmies J.V. Vuorinen	1 614	71 000	16.4. 653 §
"	4	Levyseppä T.K. Ojanen	1 667	73 000	23.4. 691 §
33070	2	Valimotyöntekijä S.J.Antikainen	1 613	64 000	23.4. 691 §
"	3	Uuniseppä L.A. Hagström	1 577	63 000	21.5. 860 §
"	4	Muuraaja P.K. Säilä	1 541	61 000	21.5. 860 §

Kortteli n:o	Tontti n:o	O s t a j a	Pinta-ala, m2	Myynti-hinta, mk	Päätöspäivä ja §:n n:o
33070	5	Kassanhoitaja K.B. Johansson	1 619	64 000	23.4. 691 §
"	6	Sähköyliasentaja O.T. Salminen	1 687	67 000	23.4. 691 §
33071	1	Osastonhoitaja T.V. Korhonen	1 925	77 000	21.5. 860 §
Herttoniemi		Herttoniemi			
43162	3	Ylivahtimestari V.O. Kauhanen	1 769	84 100	24.9.1533 §
"	4	Maalausliikkeenharjoittaja O.J. Koskinen	1 641	78 000	2.8.1224a §
43163	1	Työntutkija H.B. Lindgren	1 705	89 600	2.8.1224a §
"	2	Koneasentaja J.A.V.Trogen	1 757	92 300	4.6. 965 §
43164	1	Asentaja T.K. Toivola	1 429	89 400	16.4. 654 §
43167	3	Autonkuljettaja H.R. Lindroos	1 834	96 300	2.8. 1224a §
"	4	Kirvesmies K. Kontkanen	1 934	101 600	16.4. 654 §
43168	5	Herra A.E. Heinänen	1 306	81 700	16.4. 654 §
"	7	Autonkuljettaja A.T. Lindqvist	1 482	85 300	4.6. 965 §
"	8	Pursimies K.O. Sjölund	1 329	69 800	2.8. 1224a §
Itä-Pirkkola		Itä-Pirkkola			
307	3	Viilaaja Y.R. Kataja	1 287	111 969	27.8.1357 §
"	3	Kirjaltaja T.H. Salmela	1 287	111 969	21.5. 862 §
"	7	Autonkuljettaja M.P. Salo	1 350	102 600	27.8.1357 §
Laajalahti		Laajalahti			
45	3	Puuseppä E.K. Kallinen	1 590	95 400	11.6.1011 §
"	4	Kirjaltaja F.O. Tuunanen	1 574	94 440	11.6.1011 §
46	12	Teknikko E.E. Lehto	1 614	96 840	30.4. 742 §
56	2	Posteljooni E.G.V. Kulosalo	1 510	144 960	5.2. 243 §
"	3	Posteljooni V. Jussila x)	1 511	145 056	5.2. 243 §
"	3	Kirvesmies F.R. Fransman	1 511	145 056	2.8.1226 §
64	2	Kivityöntekijä T.I. Mäntynen	1 271	87 699	5.2. 243 §
"	3	Puuseppä E.K. Kallinen x)	1 477	97 482	30.4. 742 §
"	3	Työntekijä V. Hirvonen	1 477	97 482	11.6.1011 §
"	5	Sähköasentaja O.U. Salmi	1 567	111 257	10.9.1440 §
"	7	Myyntimies L.V. Jarmo	1 534	101 244	2.8.1226 §
"	9	Työkaluviilaaja H. Satukangas	1 539	93 879	11.6.1011 §
65	3	Kansakoulunopettaja E.A. Vallia	1 692	111 672	30.4. 742 §
95	20	Poliisikonstaapeli V.J. Oinonen	1 189	111 766	10.9.1440 §
"	31	Autonkuljettaja V.V. Aaltonen	1 025	104 550	5.2. 243 §
97	7	Tarkastaja L. Vihavainen	1 521	97 344	5.2. 243 §
121	3	Myymälänhoitaja S.G. Holmberg	1 499	97 435	10.9.1440 §
Oulunkylä		Oulunkylä			
A	4	Autonkuljettaja O. Leppänen	1 298	110 330	10.9.1441 §
300	1	Autonkuljettaja G.M. Mihailoff	1 323	128 331	29.1. 193 §
"	2	Toimistoapulainen P.E.M. Laurikainen	1 388	130 472	29.1. 193 §
"	3	Autonkuljettaja G.A. Malmgren	1 325	123 225	12.2. 286 §
"	4	Verotusvirkailija A.A. Toivola	1 298	123 310	29.1. 193 §
"	5	Putkenasentaja E. Salonen	1 298	123 310	12.2. 286 §
"	6	Konttoristi P.G. Peltonen	1 325	125 875	12.2. 286 §
301	1	Autoilija E.E. Lähde	1 298	125 906	12.3. 463 §
"	2	Putkenasentaja H.K. Roivas	1 312	127 264	29.1. 193 §
"	3	Muuraaja T. Hänninen	1 312	132 120	29.1. 193 §
302	7	Latoja A.M. Harden	1 380	124 200	12.3. 463 §
306	1	Savityöntekijä V. Maljanen	1 400	130 200	4.6. 967 §
"	6	Autonkuljettaja P.J. Malin	1 350	106 650	4.6. 967 §
Pukinmäki		Pukinmäki			
B	1	Pastori J.I. Leino	1 705	153 450	21.5. 861 §
"	2	Konepuuseppä J. Pirttimäki	1 337	127 000	26.11.1987 §

x) Kauppa rauennut.

Kortteli n:o	Tontti n:o	O s t a j a	Pinta-ala, m2	Myynti-hinta, mk	Päätöspäivä ja §:n n:o
B	2	Agronomi B.A. v.Koskull x)	1 337	127 000	27.8. 1359 §
"	5	Laitosmies L.F. Nenonen	1 256	119 000	26.11.1987 §
"	8	Koneenasentaja Y.V. Leino	1 393	125 400	27.8. 1359 §
"	9	Kivityöntekijä Å.V. Thorman	1 570	141 300	21.5. 861 §
"	11	Työnjohtaja F.N. Sakola	1 378	130 900	4.6. 966 §
C	3	Vanginvartija M.J. Perkiömäki	1 375	114 100	4.6. 966 §
"	8	Työntekijä E.V. Nyholm	1 263	113 700	27.8. 1359 §
"	11	Työsiirtolanpäällikkö E.V.Löytty	1 311	112 700	27.8. 1359 §
Tali					
33018	4	Autonkuljettaja T.T. Perklén	4 768	338 500	17.12.2154 §
Tuomarinkylä					
35169	1	Diplomi-insinööri T.T.Louhisola	2 050	92 250	28.5. 901 §
"	2	Rakennusmestari E.A. Louhisola	2 195	98 775	28.5. 901 §
"	3	Huoltotarkastaja B.E. Roschier	2 275	102 400	1.10. 1580 §
"	4	Insinööri S.A. Lehtinen	2 365	106 425	3.9. 1397 §
"	6	Työntekijä V.A. Pihlainen	2 820	126 900	11.6. 1012 §
"	10	Autonasentaja T.M. Peusson	1 460	80 300	2.8. 1227 §
"	11	Kirvesmies A. Kouki	1 415	77 825	28.5. 901 §
35170	1	Työntekijä V.J. Kannisto	1 495	67 300	3.12. 2035 §
35171	1	Autonapumies J. Mäkinen	1 465	84 900	28.5. 901 §
"	3	Peltiseppä J.E. Mantere	1 410	91 650	28.5. 901 §
"	4	Vääpeli evp. A.E. Eskelinen	1 795	116 675	28.5. 901 §
"	5	Kirvesmies O.V. Pirhonen	1 810	108 600	28.5. 901 §
"	6	Ajuri E.S. Juvelius	1 510	105 700	28.5. 901 §
"	7	Konemestari K.K. Sandberg	1 460	94 900	11.6. 1012 §
35172	2	Autonkuljettaja A.E. Vesanen	1 735	104 100	28.5. 901 §
"	5	Työntekijä E.O. Niemi	2 730	177 450	28.5. 901 §
"	6	Kirjeenvaihtaja O.W. Sanngren	2 550	165 750	28.5. 901 §
"	8	Peltiseppä V.E. Koskinen	2 475	173 250	28.5. 901 §
35173	15	Pursimies V.E. Suomalainen	1 675	75 375	28.5. 901 §
35176	10	Kirvesmies V.A. Mäkiranta	1 695	84 800	1.10. 1580 §
"	12	Työntekijä V.E. Pakkanen	1 755	96 500	1.10. 1580 §
"	15	Palomies T.E. Kerminen	1 840	110 400	28.5. 901 §
"	16	Rouva E. Nikulainen	2 650	172 250	28.5. 901 §
					13.10.1292 §
35178	4	Kirvesmies A.E. Virenius	1 025	66 625	28.5. 901 §
"	5	Viilaaja S.V. Korhonen	1 255	81 600	2.8. 1227 §
"	6	Työntekijä I.S. Tuulari	1 450	101 500	28.5. 901 §
"	7	Palomies K.E. Vuoriheimo	2 480	148 800	12.11.1870 §
"	9	Puutarhuri H.P. Autio	2 530	151 800	3.12. 2035 §
"	11	Teknikko E.W. Oksanen	1 640	98 400	11.6. 1012 §
"	12	Teknikko M.J. Horn	1 640	98 400	28.5. 901 §
"	13	Filosofian maisteri S.G. Eklöf	1 640	98 400	3.9. 1397 §
"	14	Typografi C.R. Eklöf	1 640	90 200	1.10. 1580 §
"	15	Tehdastyöntekijä S.H. Klingberg	1 640	90 200	3.9. 1397 §
"	16	Autoilija H. Kautiainen	1 640	82 000	3.9. 1397 §
"	17	Vahtimestari E.I. Eliasson	1 640	82 000	28.5. 901 §
35182	2	Kivityöntekijä L. Kempas	2 010	120 600	12.11.1870 §
"	4	Vahtimestari E.R. Hänninen	1 670	100 200	12.11.1870 §
Vartiokylä					
A	1	Autoteknikko H.V. Mattila	1 230	82 000	27.8. 1358 §
"	2	Poliisikonstaapeli N.R. Boxström	1 265	85 000	27.8. 1358 §
"	3	Puuseppä V.J. Lehtinen	1 195	80 000	10.9. 1439 §
"	4	Traktorinkuljettaja A. Montonen	1 160	78 000	10.9. 1439 §
"	5	Työkaluviilaaja M.M. Laajisto	1 106	72 000	17.12.2153 §

x) Kauppa rauennut.

Kortteli n:o	Tontti n:o	O s t a j a	Pinta-ala, m2	Myynti-hinta, mk	Päätöspäivä ja §:n n:o
A	6	Pursimies T.A. Väisänen	1 122	73 000	27.8. 1358 §
"	7	Maanmittausapulainen V.J. Aittola	1 109	72 000	27.8. 1358 §
"	8	Insinööri T.O. Neovius	1 282	83 000	17.12.2153 §
"	9	Kirvesmies A. Hatakka	1 291	90 000	27.8. 1358 §
"	10	Ekonomi L.L. Rekonen	1 023	72 000	27.8. 1358 §
"	11	Ent. kauppias F.K. Boström	1 005	70 000	27.8. 1358 §
"	12	Teknikko H.S. Tanner	1 000	70 000	5.11. 1818 §
B	2	Kirvesmies S.V. Björklund	1 320	86 000	10.9. 1439 §
"	3	Nuohooja V. Sintonen	1 222	79 000	17.12.2153 §
"	4	Ulosottoapulainen G.E. Lindqvist	1 172	76 000	8.10. 1630 §
"	5	Lakitieteen ylioppilas K.S. Kojonen	1 194	78 000	8.10. 1630 §
"	6	Liikeapulainen V.M. Penttilä	1 045	68 000	27.8. 1358 §
"	7	Puutarhuri A.R. Hägg	1 300	85 000	5.11. 1818 §
"	8	Työntekijä B.E. Koivunen	1 371	89 000	27.8. 1358 §
"	9	Autonasentaja O.E. Vartiainen	1 410	92 000	10.9. 1439 §
"	10	Varastotyöntekijä L.M.Laaksonen ym.	1 354	81 000	27.8. 1358 §
"	11	Koneompelija M. Toivonen ja alaikäinen poika	1 238	80 000	10.9. 1439 §
"	15	Työnjohtaja B. Aller	1 123	73 000	5.11. 1818 §
C	3	Kirvesmies S.I. Järveläinen	2 060	142 000	19.11.1936 §
D	1	Toimitusjohtaja J.E.Silfverberg	2 868	158 000	17.12.2153 §
D	2	Puutarhuri G.F. Landen	3 060	164 000	8.10. 1630 §
E	1	Varastonhoitaja N.E. Engman	1 120	67 000	27.8. 1358 §
"	2	Konttoristi L.M.Jönsson ja lapset	1 176	76 000	19.11.1936 §
"	3	Merimies H. Engblom	1 176	76 000	17.12.2153 §
"	4	Parturi H.M. Rostamo	1 615	105 000	19.11.1936 §
F	1	Autonkuljettaja O.V. Evävaara	1 085	65 000	24.9. 1532 §
"	2	Teknikko E.O. Arvinen	1 080	65 000	24.9. 1532 §
"	4	Työnjohtaja L.S. Laitio	1 080	65 000	19.11.1936 §
"	5	Työnjohtaja U.A.A. Aalto	1 160	70 000	24.9. 1532 §
G	1	Asentaja K.A. Kostet	1 220	73 000	24.9. 1532 §
"	2	Työnjohtaja E.E. Rajala	1 080	65 000	24.9. 1532 §
"	3	Ylikersantti A.A.Leppänen	1 080	70 000	24.9. 1532 §
"	4	Sähköasentaja A.K. Kimiläinen	1 050	70 000	24.9. 1532 §

Edellä lueteltuja tontteja myytäessä määrättiin, että ellei ostaja allekirjoittanut kauppakirjaa 3 kuukauden kuluessa kiinteistölautakunnan päätöspäivästä, kauppa katsottiin rauenneeksi.

Maansaantiin oikeutetut kirjaltaja T.H. Salmela (18.6. 1055 §) ja kirvesmies A.E. Virenius (2.8. 1229 §) ilmoittivat luopuvansa tontistaan, joten heidän kohdaltaan myyntipäätös peruutettiin.

Etelä-Kaarelan tonttien hinnat. Lautakunta päätti (2.4. 555 §) ryhtyä myymään maanhankintalain mukaan maansaantiin oikeutetuille Etelä-Kaarelan alueelta asuntotontteja ja -tiloja maanlunastuslautakunnan määräämistä hinnoista.

Tonttikaupan purkaminen. Jalkinetyöntekijä A. Voltin ja kaupungin välinen, Laajalahden korttelin n:o 89 tonttia n:o 1 vastaavasta määräalasta marraskuun 17 p:nä 1949 tehty kauppa päätettiin (5.11. 1815 §, 17.12. 2135 §) purkaa kaupunginvaltuuston määräämin ehdoin.

Laajalahden tontin n:o 3 omistusoikeuden siirtäminen. Lautakunta päätti (10.9. 1438 §, 5.11. 1816 §) peruuttaa syyskuun 10 p:nä tekemänsä päätöksen, jonka mukaan autonkuljettaja H. Turuselta vaadittiin Laajalahden korttelin n:o 90 tontin n:o 3 150 000 mk:n suuruinen jäännöskauppahinta heti maksettavaksi, ja myöntää työnjohtaja V. Aholalle oikeuden vastata Turusen heinäkuun 8 p:nä 1948 kaupungille antamasta velkakirjasta, jos kaupunginhallitus suostuu kiinteistölautakunnan esityksestä luopumaan velkakirjassa mainitusta sakkokorosta, sikäli kuin se koskee aikaa ennen syyskuun 30 p:ää 1951.

Tonttien kauppakirjat. Lautakunta allekirjoitti (28.5. 894 §, 12.11. 1875 §) kaupungin puolesta myytyjä tontteja koskevat kauppakirjat niissä tapauksissa, joissa tonteilla oli määräajassa tehty myyntiehtojen edellyttämät rakennustyöt.

Yhdessä tapauksessa asetettiin (18.6. 1049 §) tontin kauppakirjan allekirjoittamiselle määräaika ja yhdessä tapauksessa myönnettiin (5.2. 239 §) allekirjoittamisen määräajan pidennystä.

Rakentamisvelvollisuuden täyttäminen. Niissä tapauksissa, joissa tonttia koskeva rakentamisvelvollisuus katsottiin täytetyksi, luovutettiin (15.1. 76 §, 19.2. 332 §, 28.5. 912 §) takaisin rakentamisvelvollisuuden täyttämisen vakuudeksi annetut velkakirjat. Eräissä tapauksissa määrättiin (4.6. 959 ja 975 §, 13.8. 1290 §) rakentamisvelvollisuuden täyttämisen vakuudeksi otettavien kiinnitysten määrät ja kiinnittämisjärjestys.

Päätettiin (4.6. 958 §), että Munkkiniemen tonttien rakentamisvelvollisuuden täyttämisaika vastedes lasketaan kalenterivuosittain ja että mainitun velvollisuuden laiminlyömisestä suoritettavat vuotuismaksut erääntyvät vuosittain joulukuun 30 p:nä.

Vuoden kuluessa lautakunta antoi lukuisia lausuntoja ja teki esityksiä sekä päätöksiä, jotka koskivat rakentamisajan pidentämistä.

Maksunlykkäykset. Joissakin tapauksissa myönnettiin tontin kauppahinnan (20.8. 1321 §, 17.12. 2152 §) sekä maanvuokran (15.1. 82 §, 12.2. 283 §) ja vuokranrästien (12.2. 273 §) maksamisessa lykkäystä sillä ehdolla, että anoja suoritti tavanomaisen viivästyskoron maksettavasta summasta.

Rakennuslainat. Vuoden aikana käsiteltiin useita rakentamislainojen kiinnittämisjärjestystä koskevia anomuksia ja myönnettiin (25.6. 1116 ja 1117 §, 2.7. 1173-1175 §, 13.8. 1287 §, 20.8. 1317 §, 27.8. 1360 §) useimmiten anojille oikeus kiinnittää rakennuslainat ennen kaupungin ehdollisen saamisen vakuudeksi vahvistettua kiinnitystä, kuitenkin maksamattoman kauppahinnan vakuudeksi vahvistetun kiinnityksen jälkeen.

Merkittiin tiedoksi toimenpiteitä varten sosiaaliministeriön ja Aravan päätökset, jotka koskivat lainojen myöntämistä, irtisanomista, siirtämistä, postponoimista ym. Lisäksi käsiteltiin vuoden kuluessa suuri joukko muita rakennustoimintaa koskevia laina-asioita, kuten laina-anomuksia, lainan peruutuksia, maksunlykkäyksiä, lainan takaisin maksamista ym.

Tonttien varaaminen. Päätettiin (25.6. 1113 §), että v:n 1952 arava-rakennustoimintaa varten varataan yksityisille rakennusyrittäjille eri alueilta kerrostalotontteja siinä määrin, että ne edustavat n. 2 000 huoneyksikköä, ja että samoille tonteille voidaan ottaa useampiakin varauksia, mikäli kysyntä ylittää mainitun rajan.

Lautakunta päätti varata mm. tontin Herttoniemestä kaupungin keskuskorjaamoa, liikennelaitoksen korjaus- ja vaunuhalleja sekä vesilaitoksen korjaamoa ja varastoalueita varten (16.4. 650 §), Käpylästä Väinö Tannerin rahaston varoilla rakennettavaa taloa varten (25.6. 1128 §), Maunulasta Osuusliike Elannon liiketaloa varten (2.7. 1172 §) sekä Ruusulan- ja Kammionkadun kulmauksesta tontit n:o 13 ja 15 Suomen Punaiselle Ristille reumasairaalan hoitohenkilökunnan asuntorakennusta varten (10.9. 1445 §).

Lisäksi vuoden aikana varattiin (5.2. 242 §, 12.2. 275 ja 285 §, 12.3. 457 §, 2.8. 1220 ja 1222 §, 27.8. 1356 §, 3.9. 1393 §, 10.9. 1446 §, 17.9. 1488 §, 8.10. 1632 §, 22.10. 1730 §, 29.10. 1761 §, 3.12. 2030 §, 17.12. 2157 §; tonttij. 6.2. 27 §, 26.2. 76 §, 15.3. 89 §, 5.4. 119 §, 5.5. 168-170 §, 17.5. 207 §, 8.8. 366-369 §, 31.8. 386 ja 387 §, 19.9. 413 §, 13.10. 480 §) paljon asunto- ja tehdastontteja, jatkettiin (15.1. 71 §, 22.1. 128 §, 2.8. 1221, 1223 ja 1224 §, 13.8. 1291 §, 20.8. 1320 §, 3.9. 1392 §, 22.10. 1722 §, 12.11. 1869 §; tonttij. 6.2. 30 §, 24.7. 313-316 §, 19.9. 414 §, 13.10. 479 §) eräiden tonttien varaamisaikaa edelleen ja peruutettiin (8.10. 1621 §; tonttij. 8.8. 372 §) anomuksesta joitakin aikaisemmin tehtyjä varaamisia.

Kaupunginvaltuuston päätösten mukaiset vuokraukset päätettiin panna toimeen valtuuston määräämin (ks. tämän kertomuksen I osaa) ehdoin seuraavasti:

Asunto- ja liiketalotontteja päätettiin vuokrata: 24. kaupunginosan korttelista n:o 953 asemakaavan ja tonttijaon vahvistamisen jälkeen tontti n:o 1 Kone ja Sillan työntekijäin toimesta perustettavalle Asunto oy. Koskelantie 29 -nimiselle yhtiölle ja tontti n:o 2 Arabia oy:n työntekijäin toimesta pe-

rustettavalle asunto-osakeyhtiölle (23.4. 695 §, 4.6. 953 §); Koskelan kunnalliskodin ja Lillukkapolun kulmauksesta n. 4 500 m²:n suuruinen alue Pohjolan Pesula oy:lle (21.5. 863 §, 18.6. 1039 §); Käpylän kortteli n:o 815 Asunto oy. Pohjolankatu 43 -nimiselle yhtiölle (11.6. 1020 §, 2.8. 1200 §); Maunulan asuntoalueelta asemakaavan mukainen kortteli n:o 276 Maunulan Kansanasunnot oy:lle (8.1. 4 §), kortteli n:o 278 asuntotuotantokomitean toimesta perustettaville asunto-osakeyhtiöille (24.9. 1539 §, 29.10. 1753 §) ja korttelista n:o 285 914 m²:n suuruinen alue Das Schweizerische Praktikantenhaus -nimiselle säätiölle (20.8. 1318 §, 1.10. 1563 §, 5.11. 1814 §); Oulunkylän asuntoalueelta asemakaavasuunnitelman mukaisia tontteja vastaavat, yht. n. 5 038 ha:n suuruiset alueet Asunto oy. Oulunkylän Rivitalot -nimiselle yhtiölle (24.9. 1543 §, 29.10. 1753 §); Tuomarinkylästä asemakaavaluonnoksen mukaista Torpparinmäen korttelin n:o 35174 tonttia n:o 14 vastaava alue liikkeenharjoittaja E. Tiesvirralle tai hänen toimestaan perustettavalle yhtiölle (18.6. 1051 §, 24.9. 1519 §); sekä Vartiokylästä asemakaavaluonnoksen mukaisen kortteli A:n tonttia n:o 13 vastaava alue kirvesmies K.O. Lönnbergille (27.8. 1352 §, 15.10. 1669 §).

Järjestösihteereille T. Sainiolle ja A. Karviselle päätettiin (19.2. 336 §, 2.4. 566 §, 30.4. 721 §) vuokrata perustettavaa yhtiötä varten Kaivopuiston rannasta Merenkävijäin laiturin itäpuolelta n. 1 000 m²:n suuruinen alue 10 vuodeksi kesäkuun 1 p:stä lähtien 150 000 mk:n indeksiin sidotusta vuosivuokrasta, enintään 100 m²:n laajuisen kahvilarakennuksen rakentamista varten kiinteistölautakunnan tarkemmin määräämin vuokraehdoin. Myöhemmin kaupunginvaltuusto oikeutti lautakunnan alentamaan ensimmäisen vuokravuoden vuokran 50 000 mk:aan (10.9. 1434 §, 15.10. 1669 §). Lautakunta hyväksyi puolestaan kahvilarakennuksen piirustukset ja värimallit (18.6. 1073 §, 24.9. 1540 §).

Lastensuojelun keskusliitolle päätettiin (30.4. 743 §, 4.6. 953 §) vuokrata Alppilan alueen eteläisestä osasta n. 5.37 ha:n suuruinen alue tivolitoimintaa varten. Vuokra määrättiin maksettavaksi vuosittain huhtikuun 1 p:nä. Samalla päätettiin purkaa Lasten Päivän tivolialuetta koskeva vuokrasopimus päättyväksi toukokuun 31 p:nä.

Herttoniemen palovartioasemaa varten päätettiin (28.5. 904 §, 27.8. 1348 §) luovuttaa Viikin- ja Porvoontien risteyksestä n. 2 600 m²:n suuruinen alue.

Malmin lentokentän laajentamista varten päätettiin (13.8. 1293 §, 24.9. 1519 §) luovuttaa valtion hallintaan korvauksetta 4.4 ha:n suuruinen alue Malmin kylästä ns. Tattarisuon viljelysalueesta.

Valtiolle päätettiin (30.4. 739 §, 4.6. 953 §) lisäksi vuokrata, samalla kun valtuuston huhtikuun 19 p:nä päättämä kiinteistöjen vaihto toteutettaisiin, korttelin n:o 363 tontista n:o 6 noin 9 720 m²:n suuruinen, aidalla erotettu osa.

Oy. Kulosaaren Kasino -nimiselle yhtiölle päätettiin (29.10. 1759 §, 17.12. 2135 §) vuokrata noin 29 m²:n suuruinen vesialue kasinoalueen sisäänpääsytien laajentamista varten.

Teollisuusalueilta päätettiin vuokrata: Herttoniemen tehdaskorttelista n:o 58 Yhdyspuu oy:lle 1 600 m²:n suuruinen alue (3.9. 1391 §, 15.10. 1669 §); Kyläsaaren tehdaskorttelista n:o 677 A.W. Liljeberg oy:lle tontti n:o 2 (3.9. 1388 §, 15.10. 1669 §); Pitäjänmäen tehdaskorttelista n:o 14 Laakerikeskus oy:lle tontti n:o 7 (15.10. 1680 §, 26.11. 1979 §) ja korttelista n:o 22 Asfaltti- ja Sementtivalimo oy:lle suunniteltua tonttia n:o 4 vastaava noin 2 382 m²:n suuruinen alue (13.8. 1283 §, 24.9. 1535 §, 29.10. 1753 §), Jääkone oy:lle tonttia n:o 6 vastaava noin 1 600 m²:n suuruinen alue (5.3. 415 §, 4.6. 953 §), Lennart Holmberg oy:lle tonttia n:o 8 vastaava noin 2 508 m²:n suuruinen alue (5.3. 415 §, 4.6. 953 §) sekä Talin kylään kuuluvasta Reimarsin tilasta Kutomohuolto oy:lle noin 1 600 m²:n suuruinen alue (5.3. 415 §, 4.6. 953 §). Samalla päätettiin, ettei vuokrasopimuksissa enää pidätetty kaupungille oikeutta vuokra-alueilla tehtäviin valtauksiin.

Kaupunginvaltuusto oli oikeuttanut kiinteistölautakunnan vuokraamaan liikkeenharjoittaja O. Ahosen ja rouva D. Lindholmin toimesta perustettavalle yhtiölle Koskelan korttelin n:o 990 tontin n:o 2, mutta koska yhtiö ei ollut valmis, päätettiin (12.11. 1851 §) tontti varata mainituille henkilöille, jotka myöhemmin siirtäisivät vuokraoikeuden yhtiön nimiin.

Kyläsaaren varastoalueelta päätettiin (22.10. 1728 §, 17.12. 2135 §) vuokrata Rakennus oy. Cultor -nimiselle yhtiölle korttelin n:o 665 tontti n:o 1.

Vuokralle annetut asunto- ja liiketalotontit. Kiinteistölautakunta vuokrasi kertomusvuoden kuluessa seuraavat asunto- ja liiketalotontit:

T o n t t i	V u o k r a a j a	Vuokrakausi päättyy	Vuosivuokra mk
Espoo, Storhoplaksin kylä, Albergan tilasta n. 4 782 m	Espoon seurakuntien kirkkohallintokunta [2]	31.3.1953 31.12.1956	47 800 1) 4 800
S:n, Tomt 9 kv 3 ja Tomt 11 kv 3, n. 2 230 m	Oy. Albergan Sähkö ab. [3]	Kuten edellä " "	22 300 1) 2 200
Herttoniemi, kortt. n:o 107, tontti n:o 5	Asunto oy. Susitie 21 [4]	31.3.1955 31.12.2010	14 500 1) 2 400
" " " 108, " " 2	Rakennusmestari J. Karu [5]	Kuten edellä " "	54 000 1) 9 000
" " " 109, " " 12	Asunto oy. Karhutie 32-34 [6]	" " " "	48 000 1) 7 800
" " " 126, " " 8	Asunto oy. Karhutie 40 [7]	" " 31.12.2010	14 500 1) 2 400
" " " 127, " " 1	Osuusliike Elanto [8]	31.3.1955 31.12.2010	60 000 1) 10 000
" " " 129, " " 3	Asunto oy. Hiihtomäentie 42-44 [9]	Kuten edellä " "	87 000 1) 14 500
" " " 129, " " 4	Asunto oy. Hiihtomäentie 42-44 [9]	" " " "	84 000 1) 14 000
" " " 135, " " 1	Asunto oy. Mäyrätie 7 [10]	" " " "	18 000 1) 3 000
Koskela, " " 990, " " 2	Liikkeenharjoittaja O. Ahonen [11]	31.3.1953 31.10.1956	38 000 1) 3 500
Marttila, " " 5, " " 9	Rakennusmestari V.Klami [12]	30.6.1954 31.3.1955 31.12.2000	2 750 4 630 1) 2 320
" " " 6, " " 12	Työnjohtaja E. Aaltonen [13]	Kuten edellä " " " "	1 810 3 050 1) 1 530
" " " 6, " " 13	Faktori E. Kanerva [13]	" " " " " "	1 810 3 050 1) 1 530
" " " 7, " " 1	Offsetpainaja A. Friman [13]	" " " " " "	1 620 2 740 1) 1 370
Oulunkylä, it.huvila-alue n:o 34	Johtaja A. Kallio [14]	31.12.1951 31.12.1959	4 000 1) 515
Pakila, kortt.n:o 111, tontti n:o 1	Asentaja V.Kallioinen [15]	31.5.1965 31.12.2000	1) 1 005 1) 715
Pasila, " " 561, " " 9	Insinööri J. Fahlenius [16]	31.12.1960	1) 500

Edellä olevassa taulukossa olevien tietojen lisäksi mainittakoon seuraavaa:

Espoon seurakuntien kirkkohallintokunnan vuokrasopimukseen liittyi lisäksi sellainen ehto, että alueen kautta kulkevien, välttämättömien kulkuyhteyksien vaatimien teiden käyttäjille oli edelleenkin varattava oikeus niiden käyttöön, kunnes uuden, vielä vahvistamattoman asemakaavan edellyttämät tiet olisi rakennettu.

Albergan Sähkö oy:n vuokra-alueelle sallittiin rakentaa vain enintään 2-kerroksinen yhdistetty konttori- ja asuinrakennus, jonka rakennusala sai olla enintään 1/8 vuokra-alueen pinta-alasta, sekä tämän lisäksi väliaikainen ulkohuonerakennus kiinteistölautakunnan hyväksymien piirustusten mukaisesti.

1) Indeksiin sidottu perusvuokra. - 2) Kiint.ltk. 30.4. 736 §, 17.9. 1485 §. - 3) S:n 17.9. 1486 §. - 4) S:n 2.8. 1216 §. - 5) S:n 19.3. 504 §. - 6) S:n 2.8. 1214 §. - 7) S:n 2.8. 1215 §. - 8) S:n 30.4. 735 §. - 9) S:n 9.4. 599 §. - 10) S:n 29.10. 1767 §. - 11) S:n 8.10. 1629 §. - 12) Tonttij. 1.6. 229 §. - 13) S:n 19.4. 138 §. - 14) Kiint.ltk. 19.11. 1932 §. - 15) Tonttij. 19.4. 137 §. - 16) Kiint.ltk. 19.2. 335 §.

V. Kallioiselle vuokratun tontin puutarhaksi tarkoitetun osan vuokra-aika määrättiin päättyväksi toukokuun 31 p:nä 1965.

Tontit vuokrattiin useimmiten ilman vapaata siirto-oikeutta. Joissakin tapauksissa vuokraaja oli oikeutettu 350 mk:n vuotuisesta korvauksesta ottamaan vettä kaupungin vesipostista, kuitenkin korkeintaan vuoden ajan sen jälkeen, kun kaupunki olisi rakennuttanut lopullisen vesijohdon, johon voitaisiin yhdistää tarjoilujohto. Herttoniemen tonttien vuokrasta perittiin monessa tapauksessa vain 50 % toistaiseksi.

Erään Herttoniemen tontin vuokrauspäätöksen muuttaminen. Lautakunta päätti (1.10. 1579 §) muuttaa toukokuun 2 p:nä 1950 tekemäänsä päätöstä, jolla vuokrattiin rakennusmestari A. Kaljuselle sekä kirjaltajille O. Uljaalle ja V. Hänniselle Herttoniemen korttelissa n:o 105 oleva tontti n:o 1, siten että ko. tontti katsottiin vuokratuksi Kiinteistö oy. Raasakka -nimiselle yhtiölle.

Muuntamot. Lautakunta päätti (5.2. 228 §) luovuttaa sähkölaitoksen käyttöön Herttoniemen teollisuusalueelta n. 5 770 m^2:n suuruisen alueen maaliskuun 1 p:n 1951 ja joulukuun 31 p:n 1953 väliseksi ajaksi muuntoasemaa varten 230 000 mk:n vuotuisesta tilitysvuokrasta. Voimassa olevien määräysten mukaan ei alueelle saanut rakentaa muita asuntoja kuin sille muuntamorakennuksen henkilökunnalle, jonka jatkuva läsnäolo muuntamoalueella oli välttämätöntä sen hoidon kannalta. Myöhemmin päätettiin (19.2. 330 §) vuokra-alueen rajojen tarkistusta varten sanoa irti G. Eklundin vuokraoikeus muuntamoalueeseen kuuluvaan, noin 1.5 ha:n suuruiseen viljelysalueeseen.

Sähkölaitos oikeutettiin (4.6. 973 §) rakentamaan väliaikainen, puinen sähkömuuntamo 22. kaupunginosan tehdaskorttelin n:o 694 pohjoispuoleiselle puistoalueelle Lemuntien varrelle.

Lautakunta hyväksyi (12.3. 458 §, 2.4. 558 §; tonttij. 17.5. 215 §) puolestaan sähkölaitoksella laaditut muuntamoiden piirustukset.

Vesilaitoksen Tattarisuon pumppuasema. Lautakunta päätti (24.9. 1534 §) luovuttaa vesilaitoksen käyttöön Tattarisuolta Haga RN 2^{254} -nimisestä tilasta pumppuasemaa varten tarvittavan noin 1 150 m^2:n suuruisen alueen lokakuun 1 p:stä alkaen toistaiseksi 46 000 mk:n tilitysvuosivuokrasta. Samalla hyväksyttiin Malmin lentokentän itäpuolelle, kentän ja Porvoon maantien väliselle maakaistalle rakennettavan pumppuaseman piirustukset.

Radioaseman paikan vuokraaminen puolustusministeriölle. Puolustusministeriölle päätettiin (25.6. 1122 §) vuokrata Taivaskalliolta sen käytössä aikaisemmin, sotatilalain nojalla ollut parakkialue tilapäisen radioaseman paikaksi. Alue vuokrattiin tammikuun 1 p:stä enintään lokakuun 1 p:ään saakka 2 viikon irtisanomisajoin 1 200 mk:n kuukausivuokrasta.

Alueen luovuttaminen Pasilasta sepelinmurskaamoa varten. Rakennustoimiston käyttöön päätettiin (15.1. 79 §) luovuttaa noin 15 000 m^2:n suuruinen alue Pasilasta Maistraatinkadun eteläpuolelta sepelinmurskaamoa varten 900 000 mk:n vuotuisesta tilitysvuokrasta sillä ehdolla, että pölyn leviäminen ympäristöön oli estettävä tehokkailla pölynsitomislaitteilla.

Koiratarha-alueen vuokralleanto. Lautakunta päätti (12.11. 1877 §) vuokrata rouva O.J. Suomiselle koiratarhan pitämistä varten Haaga RN 1^{139} -nimisestä tilasta ns. Aschanin koiratarha-alueen tammikuun 1 p:stä alkaen 5 vuoden ajaksi vuosivuokrasta, joka oli v:n 1952 maaliskuun loppuun 13 600 mk ja sen jälkeen riippuvainen indeksistä perusvuosivuokrana 1 500 mk. Koiratarhan hoitaja oikeutettiin asumaan alueella. Vuokrasopimuksessa noudatettiin muuten tavanomaisia ehtoja, mutta vapaata siirto-oikeutta ei myönnetty ja määrättiin ehto, että mikäli vuokra-aluetta käytettäisiin muuhun tarkoitukseen kuin koiratarhaksi, kaupungilla oli oikeus sanoa sopimus irti päättyväksi kuukauden kuluttua irtisanomisesta.

Malminseudun sosialidemokraattisen yhdistyksen toimistoparakkialue. Malminseudun sosialidemokraattiselle yhdistykselle päätettiin (3.12. 2037 §) toimistoparakkia varten vuokrata tammikuun 1 p:stä 1952 kolmen kuukauden irtisanomisajoin noin 1 150 m^2:n suuruinen alue Malmi-Tapanilassa sijaitsevasta tilasta RN 12^{238} Välitien eteläpuolelta 3 000 mk:n vuosivuokrasta, joka on huhtikuun 1 p:stä 1953 sidottu indeksiin perusvuokrana 270 mk.

Kanoottivaja-alueen vuokralleanto Vantaan rannalta. Vantaan rannalta, Herttoniemen rautatiesillan eteläpuolelta päätettiin (12.2. 284 §) vuokrata

Voimistelu- ja urheiluseura Helsingin Jyrylle 6 x 8 m:n suuruinen alue kanoottivajaa varten 2 000 mk:n vuosivuokrasta 6 kuukauden irtisanomisajoin.

Koirien hautausmaa. Djurskyddsföreningen i Helsingfors -nimiselle yhdistykselle päätettiin (13.8. 1286 §) vuokrata entisen noin 1 000 m²:n laajuisen hautausmaan lisäksi noin 300 m²:n alue, eli yhteensä 1 300 m²:n alue Lill-Mejlans -nimisestä tilasta RN 1 koirien ym. seuraeläinten hautausmaaksi tammikuun 1 p:stä 1952 joulukuun 31 p:ään 1956 1 500 mk:n vuosivuokrasta entisin ehdoin.

Rakennustoimiston puisto-osaston multatarhaksi päätettiin (11.6. 1015 §) luovuttaa Invaliidisäätiön ja Pasilan väliseltä alueelta noin 5 000 m²:n suuruinen peltoalue 5 000 mk:n vuosivuokrasta toistaiseksi.

Vuokralle annetut viljelys- ja syöttöpalstat. Kertomusvuoden viljelyskaudeksi vuokrattiin seuraavat viljelys- ja syöttöpalstat:

A l u e	V u o k r a a j a	Vuokra, mk
Herttoniemi, viljelysmaata 2 500 m² ja syöttömaata	Herra F. Haapanen [1]	4 500
S:n, muuntajan luota viljelysmaata 1 ha	Herra G. Eklund [2]	4 500
" syöttömaa P	-"- [2]	2 500
" niitto-oikeus C	-"- [2]	1 200
" teollisuusalue, syöttömaata 11 ha	Elki oy. [3]	22 000
Kumpula, viljelyspalsta n:o 15	Rouva S. Odell [4]	2 000
S:n, litt g, n. 1 000 m²	Rouva I. Laukkanen [5]	1 000
Kyläsaaren täytemaalta syöttömaata	Herra A. Ståhlberg [1]	2 200
Laajalahti, kortt. n:o 8	Rakennusmestari I. Sainio [1]	900
Meilahti, 4 ha	Sotainvaliidien Veljesliiton Helsingin alaosasto [1]	40 000
S:n, viljelyspalsta n:o 3	Herra S. Strömberg [1]	1 300
Munkkiniemi, korttelista n:o 91 8400 m²	Rouva A.-L. Forsell [1]	400
S:n s:n 200 m²	Rouva L. Kytönen [1]	200
" Haapalahdentien varrelta syöttömaata	Ajuri F. Vuori [1]	1 000
" Tarvontien itäpuolinen niitty	Maanviljelijä J. Vitick [6]	1 800
Niittylä, 0.18 ha	Rouva I. Laine [1]	600
Oulunkylä, Nybondas 4 800 m²	Herra A. Koivula [1]	4 800
S:n, Perkiöstä 1 ha	SOK [1]	7 500
" 2 ha	Wärtsilä-yhtymä oy. [7]	15 000
" Pitkäpelto, syöttömaata	Ajuri F. Vuori [1]	3 000
Pakila, Paloheinästä 2 250 m²	Herra Y. Hietanen [5]	2 000
S:n s:n 400 m²	Herra H. Hagström [8]	400
Pasila, Hannankadun tontilta n:o 10, 600 m²	Osastonesimies A. Aalto [9]	600
Pukinmäki, syöttömaata	Rouva A. Kunnaila [1]	500
Reijola, 480 m²	Rouva E. Mandelin [1]	480
S:n, viljelyspalsta d [1]	Rouva A. Laitanen [1]	300

1) Tonttij. 17.5. 192 §. - 2) S:n 28.6. 286 §. - 3) S:n 24.7. 328 §, vuokrakausi 2 kk. - 4) S:n 17.5. 193 §. - 5) S:n 1.6. 249 §. - 6) S:n 14.6. 255 §. - 7) S:n 19.9. 440 §. - 8) S:n 28.6. 283 §. - 9) S:n 8.8. 356 §.

A l u e	V u o k r a a j a	Vuokra, mk
Reijola, viljelyspalsta d^1 litt C	Herra K.A. From [1]	3 000
S:n s:n litt K^4	Rouva A. Jäppilä [1]	6 000
" syöttömaa f^1 ja f^2	Herra A. Aarnio [1]	1 000
" s:n g^1 ja g^2	Rouva L. Wilenius [2]	3 000
Ruskeasuo, Punamäki litt A	Metsänvartija A. Aalto [1]	1 500
Vanhakaupunki, 0.6 ha	Yhdistyneet Villatehtaat [1]	6 000
Viikin varastoalueen viereltä syöttömaata	Rouva I. Falck [1]	3 500

Lisäksi päätettiin vuokrata H. Åbergille (tonttij. 17.5. 194 §) Leppävaarasta Miinalantien päästä 1 ha viljelysmaata 4 000 mk:n vuosivuokrasta ja hevosmies M. Pöystille (17.5. 195 §) Pakilan Paloheinästä noin 4.5 ha 18 000 mk:n vuosivuokrasta, molemmat kolmeksi vuodeksi ja kolmen kuukauden irtisanomisajoin.

Käpylästä kunnalliskodille vuokrattu viljelysalue päätettiin (17.5. 191 §) pienentää kesäkuun 1 p:stä 3 ha:n suuruiseksi ja vuosivuokra vastaavasti 21 000 mk:ksi.

Vuokran tarkistamista varten päätettiin (24.11. 579 §) sanoa irti ajuri K.A. Saloselle vuokrattua noin 1 000 m^2:n suuruista, Pasilassa sijaitsevaa viljelysaluetta koskeva vuokrasopimus päättyväksi toukokuun 31 p:nä 1952.

Vuokralle annetut varasto- ja pienteollisuusalueet. Kertomusvuonna vuokralle annetuista varasto- ja pienteollisuusalueista mainittakoon seuraavat:

A l u e	V u o k r a a j a	Vuokrakausi päättyy	Vuosivuokra, mk
6.kaupunginosan kortt.n:o 178, varastoalue n:o 7	Helsingin Metalli- ja Putkityö M.V. Keinänen [3]	3 kk:n irtisan. jälkeen	39 200
10.kaupunginosan kortt.n:o 277, tontit 2 ja 4	Oy. Jalokoivu ab. [4]	31.3.1954 31.12.1968 [5]	499 800 51 000
Haaga, kortt.n:o 72, tontin n:o 12 edustalta 430 m^2	Someron Linja oy. [6]	3 kk:n irtisan. jälkeen.	25 800
Hakaniemenrannasta yht.n.840 m^2	Oy. John Stenberg ab. [7]	31.3.1952 31.12.1955	84 000 [5] 8 400
Herttoniemen kyllästyslaitoksen vierestä 6 730 m^2	Rakennustoimiston varasto-osasto [8]	3 kk:n irtisan. jälkeen	201 900
S:n öljysatama. Bensiinikadun kaakkoispuolelta 2 500 m^2	Suomalainen Gulf Oil Company oy. [9]	31.3.1953 31.12.1955	150 000 [5] 16 250
Kyläsaaren tuleva ratapiha-alue, 1 000 m^2	Toiminimi Kallion Puu [10]	3 kk:n irtisan. jälkeen	120 000
S:n 1 200 m^2	Primula oy. [11]	S:n	144 000
" 1 250 m^2	Oy. Lindström [12]	"	150 000
Malmi, aseman eteläpuolelta 600 m^2	A. Niemen romu- ja lumppu kauppa [13]	"	30 000
S:n, Bränn as RN 10^{110}, n. 3 210 m^2	Kaarnapuu oy. [14]	31.3.1954 31.3.1957	160 500 [5] 16 000
S:n s:n 4 293 m^2	Halko- ja Ainespuu oy. [14]	Kuten edellä " "	204 650 [5] 20 400
" " 3 651 m^2	Oy. Concrete ab. [14]	" " " "	182 550 [5] 18 200

1) Tonttij. 17.5. 192 §. - 2) S:n 1.6. 249 §. - 3) S:n 8.8. 361 §. - 4) Kiint.ltk. 19.2. 327 §, 20.8. 1322 §. - 5) Indeksiin sidottu perusvuokra. - 6) Tonttij. 24.11. 578 §. - 7) Kiint.ltk. 30.4. 737 §. - 8) S:n 21.5. 840 §. - 9) S:n 3.12. 2032 §. - 10) Tonttij. 8.12. 599 §. - 11) S:n 13.10. 483 §. - 12) S:n 13.10. 484 §. - 13) S:n 19.9. 420 §. - 14) Kiint.ltk. 8.10. 1622 §.

A l u e	V u o k r a a j a	Vuokrakausi päättyy	Vuosivuokra, mk
" " 5 865 m²	Vallilan Puutavara oy. [1]	" "	293 250
		" "	[17] 29 300
" " 1 564 m²	Konetehdas V.Kumpulainen oy. [1]	" "	62 560
		" "	[17] 6 200
S:n tonttia n:o 3 vastaava 5 659 m²	Tehokalusto oy. [2]	" "	282 950
		" "	[17] 28 300
S:n tonttia n:o 4 vastaava 1 564 m²	Metallitehdas Kohotus oy. [2]	" "	62 560
		" "	[17] 6 250
Meilahden varastoalue n:o 17	Rakennustoimisto Eric Widholm [3]	3 kk:n irtisan. jälkeen	54 000
Mäkelän varastoalue n:o 1/V	Seppä K. Nieminen [4]	6 kk:n irtisan. jälkeen	30 000
S:n n:o 2/V	Rappausliikkeenharjoittaja T. Simolin [5]	S:n	30.000
" " 3/V	T:mi D.S. Smirnoff [6]	S:n	54 000
Taivalniemestä n. 3 500 m²	Rakennustakomo Ovila oy. [7]	31.3.1953	350 000
		31.12.1956	[17] 35 000
Tapanilan kylä, Ahola RN 4:244	Sementtityöntekijä L.Heino [8]	3 kk:n irtisan. jälkeen	30 000
Uudenpellon täytemaalta 500 m²	Autonkuljettaja M.Kannonmaa [9]	S:n	30 000
S:n varastoalue n:o 28	Byggnadsbyrå H.B. Törnqvist & Co. [10]	"	54 000
" s:n n:o 30	Yleinen Rakennuskauppa oy. [11]	"	60 000
" " " 31	Rakennusliike F.Nordblad oy. [12]	"	60 000
" " " 32	Pohja-yhtymä [13]	"	30 000
" " " 33	Toiminimi Ribbons [14]	"	30 000
" " " 34	Rakennustoimisto Lenni Louhos [15]	"	30 000
Viikin varastoalue n:o 2/II	Oy. Raseta ab. [16]	31.3.1952	74 165
		31.12.1953	[17] 8 150

Taulukossa olevien tietojen lisäksi mainittakoon seuraavaa:

Jalokoivu oy:lle vuokrattiin alue ilman rakennusvelvollisuutta ja vuokrasopimukseen liitettiin maininta siitä, ettei kaupunki vastannut tontilla n:o 2, ilman vuokrasuhdetta olevien asuin- ja vajarakennusten poistamisesta, ja että mikäli ko. rakennukset jäivät paikoilleen, ei sen vuoksi voitu vaatia vuokran alentamista.

Stenberg oy:n vuokraoikeuteen liittyi ehto, jonka mukaan yhtiö sitoutui kesäkuun loppuun mennessä aitaamaan varastoalueensa kiinteistölautakunnan hyväksymällä umpinaisella, vähintään 2.5 m korkealla aidalla ja luovuttamaan välittömästi tämän jälkeen muut hallussaan olevista ent. vuokra-alueistaan raivattuina ja siistittyinä kaupungille. Samalla päätettiin ehdottaa kaupunginhallitukselle, että satamalaitoksen tehtäväksi annettaisiin pysyväisen rantamuurin rakentaminen ko. kohdalle ja rakennustoimiston tehtäväksi vapaaksi jääneen alueen kunnostaminen puistoksi.

1) Kiint.ltk. 8.10. 1622 §. - 2) Tonttij. 25.10. 507 §. - 3) S:n 28.9. 444 §. - 4) S:n 13.10. 481 §. - 5) S:n 24.7. 346 §. - 6) S:n 18.1. 18 §. - 7) Kiint.ltk. 27.8. 1355 §. - 8) Tonttij. 14.6. 273 §. - 9) S:n 10.11. 539 §. - 10) S:n 5.5. 186 §. - 11) S:n 8.8. 351 §. - 12) S:n 17.5. 213 §. - 13) S:n 28.9. 448 §. - 14) S:n 19.9. 436 §. - 15) S:n 28.9. 447 §. - 16) S:n 15.3. 96 §. - 17) Indeksiin sidottu perusvuokra.

Suomalaisen Gulf Oil Company oy:n vuokrauksen yhteydessä merkittiin yhtiön vuokraoikeus 1 000 m²:n suuruiseen tilapäisvarastoalueeseen päättyväksi joulukuun 31 p:nä.

Tehokalusto oy:n ja Metallitehdas Kohotus oy:n vuokraoikeuksiin liittyi ehto, että vuokraajan oli kunnostettava istutukset vuokra-alueensa tienpuoleiselta osalta tonttiosaston hyväksymällä tavalla, minkä lisäksi vuokraajalla oli tienteko- ja kunnossapitovelvollisuus vuokra-alueensa osalta.

Rakennustakomo Ovila oy:n vuokrasopimus solmittiin seuraavilla ehdoilla: alueella olevaa varastorakennusta saatiin käyttää autojen varastointiin ja huoltoon ja se oli kunnostettava ainakin ulkonaisesti siten, ettei se ollut ympäristöään rumentava; alue oli aidattava siistillä, tonttiosaston hyväksymällä, umpinaisella lauta-aidalla; vuokraajalla oli oikeus luovuttaa alueella omistamansa rakennus sekä vuokra-alueen käyttöoikeus Laatuvaunu oy:lle; alueella olevan rakennuksen alakerta oli kesällä 1952 luovutettava kuukauden ajaksi olympiakisojen järjestelytoimikunnan käyttöön vuokratta tai kohtuullisesta vuokrasta.

Oy. Raseta ab:n vuokrasopimusta tehtäessä sanottiin aikaisempi aluetta koskeva Kutomohuolto oy:n vuokrasopimus irti.

Olympiarakennustoimiston varastoalue. Olympiakylän rakennusvaiheen ajaksi päätettiin (12.3. 462 §) vuokrata olympiarakennustoimistolle Koskelantien ja Sofianlehdonkadun kulmauksesta noin 3 850 m²:n suuruinen alue varastoimista varten 231 000 mk:n vuosivuokrasta kolmen kuukauden irtisanomisajoin. Alue päätettiin (Tonttij. 24.7. 330 §) kuitenkin pienentää heinäkuun 1 p:stä lähtien 3 000 m²:n suuruiseksi ja merkitä vuosivuokraksi 180 000 mk. Samalla päätettiin vuokrata ko. toimistolle heinäkuun 1 p:stä 850 m²:n suuruinen alue Sofianlehdonkadun ja Vähänkyröntien kulmauksesta 51 000 mk:n vuosivuokrasta kolmen kuukauden irtisanomisajoin.

Suurennetut varasto- ja pienteollisuusalueet. Vuoden aikana suurennettiin mm. seuraaville yhtiöille vuokratut varasto- ja pienteollisuusalueet sekä vastaavasti niiden vuokrat: Kyläsaaren teollisuuskorttelista n:o 677 A.W.Liljeberg oy:lle vuokrattu alue (9.4. 605 §), Vartiokylästä Ilotulitus oy:lle vuokrattu alue (Tonttij. 5.5. 188 §), korttelista n:o 178 Oy. Lapis ab:lle vuokrattu alue (Tonttij. 17.5. 211 §), Mäkelän varastoalueelta Oy. Moser ab:lle (Tonttij. 1.6. 221 §) sekä Malmilta A. Niemen Romu- ja lumppukaupalle (Tonttij. 10.11. 536 §) vuokratut alueet.

Oy. Skanoil ab:n vuokrasopimukseen tehty lisäys. Oy. Skanoil ab:n Herttoniemen öljysatama-alueelta vuokraaman varastoalueen vuokrasopimukseen päätettiin (4.6. 962 §) tehdä lisäys, jonka mukaan yhtiö oli oikeutettu vetämään putkijohdon alueeltaan laiturille satamalautakunnan esittämin ehdoin ja satamarakennusosaston tarkkoja määräyksiä noudattaen.

Varastoalueiden vuokraaminen Kyläsaaren tulevan ratapihan kohdalta. Kiinteistölautakunta päätti (24.9. 1525 §) oikeuttaa tonttijaoston puolestaan luovuttamaan vuokralle Kyläsaaren tulevan ratapihan kohdalta varastoalueita 3 kuukauden irtisanomisajoin 120 mk:n vuosivuokrasta neliömetriltä ehdolla, ettei alueille rakennettu kiinteitä rakennuksia eikä vuokra-ajan lyhyyteen ja maapohjan kestämättömyyteen nähden suhteettomia katoksia tai muita rakennelmia. Samalla päätettiin merkitä Rakennus oy. Cultorille aikaisemmin vuokrattu alue elokuun 1 p:stä alkaen 5 980 m²:n suuruiseksi entisen 4 540 m²:n sijasta ja vuosivuokraksi 390 800 mk entisen 218 000 mk:n asemesta.

Asuntoalueita koskevien vuokrasopimusten pidentäminen. Vuoden kuluessa pidennettiin seuraavia asuntoalueita koskevat vuokrasopimukset:

Tontti tai palsta	Vuokraaja	Vuokrakausi pidennetty		Vuosivuokra, mk
		mistä	mihin	
Haaga, kortt. n:o 39, tontti n:o 5, RN 2 254	Kirvesmiehenleski S.Heinonen 1)	1.11.1951	31.12.1953	3.000
Haaga, kortt. n:o 88, tontti n:o 26, RN 2 371	Muurarinvaimo S.Airaksinen 2)	1.7.1951	S:n	6 000
Haaga, kortt. n:o 89, huvilapalsta RN 2 629	Leskirouva H. Virtanen 3)	1.5.1951	30.4.1956	3 300
Haaga, kortt. n:o 161, tontti n:o 9	Huvilanomistaja J.E. Juhava 4)	1.1.1951	31.12.1952	4 700

1) Kiint.ltk. 21.5. 858 §. - 2) S:n 21.5. 859 §. - 3) S:n 19.11. 1933 §. - 4) S:n 5.2. 236 §.

Tontti tai palsta	Vuokraaja	Vuokrakausi pidennetty		Vuosi-vuokra, mk
		mistä	mihin	
Herttoniemi, huvilapalsta n:o 66	Talonmies T. Kajomeri [1]	1.6.1950	31.5.1952	5 000
Käpylä, huvila-alue n:o 4	Herra E. Ilola ym. [2]	1.1.1951	31.12.1951	6 000
Leppävaara, Suotorppa RN 2:564	Työntekijä V.Korsumäki ym. [3]	1.9.1951	3 kk:n irtisan. jälkeen	3 000
Länt.Kaivopuisto, huvila-alue n:o 1	Neiti N. Alfthan [4]	1.6.1952	31.10.1952	16 000
Länt.Kaivopuisto, huvila-alue n:o 1a	Rouva E. Staudinger [4]	S:n	S:n	4 800
Länt.Kaivopuisto, huvila-alue n:o 2	T.Wegeliuksen kuolinpesä [4]	"	"	6 300
Länt.Kaivopuisto, huvila-alue n:o 3	K. ja E. Lindelöf [4]	"	"	10 000
Oulunkylä, etel.huvila-alue n:o 14	Helsingin Säilyke oy. [5]	1.9.1951	31.8.1952	5 000
Oulunkylä, it.huvila-alue n:o 26	Rouva L.Lönnrot-Seppälä [6]	16.7.1951	15.7.1952	7 000
Oulunkylä, it.huvila-alue n:o 32	Aviopuolisot M.ja A.Landen [7]	1.9.1951	31.8.1952	4 000
Oulunkylä, it.huvila-alue n:o 51	Herra C. Björkquist [8]	S:n	S:n	5 600
Ruskeasuo, huvila-alue n:o 3	Huvila-oy. Tyynelä [9]	1.9.1952	3 kk:n irtisan. jälkeen	6 300
Tapanila, Palokunnantie 9	Rouva S. Siimes [10]	1.1.1952	31.12.1953	4 400
Uudenpellon huvila-alue n:o 42	Kauppias A. Osokin [11]	1.11.1951	3 kk:n irtisan. jälkeen	4 500

Taulukossa olevien tietojen lisäksi mainittakoon seuraavaa:

Haagan huvilapalstan RN 2:629 vuokraoikeuden pidentämisen yhteydessä siirrettiin vuokraoikeus leskirouva H. Virtasen nimiin ja vuokra sidottiin indeksiin.

Haagan korttelin n:o 161 tontin n:o 9 vuokraoikeuden pidentämiselle asetettiin sellainen ehto, että syksyllä 1951 tarkastuksessa määrätyt siistimis- ja kunnostamistyöt oli suoritettava toukokuun 1 p:ään mennessä.

Länt. Kaivopuiston huvila-alueen n:o 1 osalta myönnettiin vuokraoikeuden pidennys sillä ehdolla, että alueella sijaitsevasta ranskalaisen koulun käytössä olevasta talosta oli luovutettava kesäkuun 10 p:n ja elokuun 15 p:n väliseksi ajaksi tarpeelliset tilat olympiakisojen järjestelytoimikunnan käyttöön, joka puolestaan korvaukseksi sitoutui toimittamaan talossa sisäkorjauksia 150 000 mk:n arvosta.

Monessa tapauksessa poistettiin vapaa siirto-oikeus vuokraoikeuden pidentämisen yhteydessä.

Puotinkylän-Marjaniemen Työväentalo oy:n vuokra-ajan pidentäminen. Kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti lautakunta päätti (4.6. 953 §, 23.4. 689 §; ks. tämän kert. I osaa) pidentää Puotinkylän-Marjaniemen työväentalo oy:lle

---

1) Kiint.ltk. 21.5. 857 §. - 2) S:n 21.5. 844 §. - 3) S:n 17.9. 1487 §. - 4) S:n 3.12. 2040 §. - 5) S:n 20.8. 1324 §. - 6) S:n 20.8. 1325 §. - 7) S:n 8.10. 1615 §. - 8) S:n 15.10. 1682 §. - 9) S:n 21.5. 855 §. - 10) S:n 5.11. 1817 §. - 11) S:n 21.5. 856 §.

Vartiokylästä, Majfältet tilasta vuokratun 5 000 m²:n suuruisen alueen, v:n 1955 lopussa päättyvää vuokra-aikaa v:n 1972 loppuun saakka. Samalla päätettiin vanha sopimus purkaa ja uusi määrätä alkamaan kesäkuun 5 p:nä 1951.

Koulumatkailutoimiston parakkialueen vuokrasopimuksen jatkaminen. Lauttasaaren kansanpuistoalueella sijaitsevan, Koulumatkailutoimisto oy:n parakkialueen vuokrasopimusta päätettiin (15.1. 81 §, 12.2. 280 §) jatkaa tammikuun 1 p:stä kesäkuun 30 p:ään 1952 entisestä vuokrasta sillä ehdolla, ettei pois muuttaneiden asukkaiden tilalle enää otettu uusia asukkaita. Yhtiötä kehoitettiin samalla toimittamaan kiinteistölautakunnalle luettelo tammikuun 31 p:nä alueella asuneista henkilöistä.

Haagan VPK:n alue. Lautakunta päätti (5.3. 416 §) vuokrata Haagan VPK:lle ennestään sen käytössä olevan n. 830 m²:n suuruisen, Haagan kylän Backaksen tilaan kuuluvan, Asematien varrella olevan alueen maaliskuun 1 p:stä 1951 toistaiseksi 3 kuukauden irtisanomisajoin 100 mk:n vuosivuokrasta. Samalla päätettiin ilmoittaa anojalle, että asemakaavan tultua vahvistetuksi kaupunki voinee luovuttaa paloasemaa varten sopivan tontin.

Åtsärintien tontin n:o 8 vuokra-ajan jatkaminen. Lautakunta päätti (5.11. 1819 §) vuokrata edelleen ajuri J.V. Majarannalle Åtsärintien tontin n:o 8 Vallilan korttelista n:o 544 tammikuun 1 p:stä 1950 alkaen 3 kuukauden irtisanomisajoin 4 000 mk:n vuosivuokrasta tontilla sijaitsevan tallirakennuksen pitämistä varten sillä ehdolla, että vuokraaja poistaa palaneen rakennuksen kivijalan kellaritiloineen, siistii tontin ja maalauttaa sekä korjauttaa tallirakennuksen sekä vastaa tonttiin kuuluvien katuosuuksien puhtaanapidosta.

Korpivaara oy:n vuokra-alueet. Korpivaara oy:lle 4. kaupunginosan korttelista n:o 217 vuokrattua 400 m²:n suuruista aluetta koskevaa vuokra-oikeutta päätettiin (19.2. 333 §) jatkaa 30 000 mk:n vuosivuokrasta elokuun 16 p:stä 1950 joulukuun 31 p:ään 1954 ja merkitä vuokrasopimukseen vapaa siirto-oikeus. Lisäksi päätettiin (21.5. 843 §), että yhtiö sai edelleen käyttää Munkkiniemen korttelista n:o 91 vuokraamaansa tonttia n:o 31 teollisuustarkoituksiin ja alueelle rakennetut rakennukset saivat myös jäädä entisille paikoilleen.

Herttoniemessä sijaitsevan kauppapuutarhan vuokra-ajan pidentäminen. Kauppapuutarha K. Rantala ja pojat -nimisen toiminimen vuokraoikeutta Herttoniemen huvila-alueeseen n:o 83 päätettiin (15.5. 810 §) jatkaa maaliskuun 15 p:stä 6 kuukauden irtisanomisajoin entisin ehdoin 60 000 mk:n korotetusta vuosivuokrasta. Toiminimen anomus asemakaavan lopullisen toteuttamisen siirtämisestä ei antanut aihetta toimenpiteisiin.

Valkosaaren veneveistämöalueiden vuokra-ajan pidentäminen. Lautakunta päätti (18.6. 1050 §) jatkaa Ab. Wickström Motor Co oy:n Valkosaarelta vuokraaman veneveistämöalueen vuokraoikeutta 5 vuotta entisillä ehdoilla, paitsi että: 1) vuokra-aika alkaa heinäkuun 1 p:nä 1951 ja päättyy kesäkuun 30 p:nä 1956, mutta saattaa kuitenkin 3. kohdassa mainituista syistä päättyä aikaisemminkin, mikäli kiinteistölautakunta katsoo siihen olevan aihetta; 2) vuosivuokra on heinäkuun 1 p:stä 1951 maaliskuun 31 p:ään 1953 15 600 mk, jonka jälkeen se on sidottu elinkustannusindeksiin "elokuu 1938 - heinäkuu 1939 = 100" siten, että indeksiä 100 vastaava perusvuosivuokra on 1 500 mk ja indeksivaihtelut otetaan huomioon ainoastaan täysin 10 %:ein; 3) vuokraajan on pidettävä alue ja sillä olevat rakennukset siistinä sekä paloturvallisuusnäkökohtien ja rakennusjärjestyksen edellyttämässä kunnossa vuokraoikeuden menettämisen uhalla. Samalla lautakunta päätti puolestaan hyväksyä alueelle rakennettavan vajarakennuksen piirustukset.

Edellä mainituin ehdoin päätettiin (25.6. 1112 §) samoin jatkaa 5 vuotta Telva oy:n Valkosaaren vuokra-alueita n:o 1 ja 2 koskevaa vuokraoikeutta 99 360 mk:n vuosivuokrasta perusvuosivuokrana 10 000 mk sekä Suortin veneveistämön vuokra-alueen n:o 3 vuokraoikeutta 36 960 mk:n vuosivuokrasta perusvuokrana 3 700 mk. Suortin veneveistämön työ- ja varastorakennuksen piirustukset päätettiin samalla hyväksyä sillä ehdolla, että työhuoneen seinät ja katto oli päällystettävä sisäpuolelta asbestilevyillä.

Osuusliike Elannon kahden myymäläalueen vuokrasopimuksen jatkaminen. Marjaniemen siirtolapuutarhan edustalla sijaitsevan Osuusliike Elannon myymäläalueen vuokrasopimusta päätettiin (8.1. 18 §) jatkaa tammikuun 1 p:stä v:n 1955 loppuun 15 000 mk:n vuosivuokrasta, joka sidottiin elinkustannusindeksiin huhtikuun 1 p:stä 1953 perusvuokrana 1 500 mk. Koskelan puistokylässä sijaitsevan myymäläalueen vuokraoikeutta päätettiin (18.6. 1053 §) jatkaa

heinäkuun 1 p:stä 1951 kesäkuun 30 p:ään 1956 entisillä ehdoilla, paitsi että vuosivuokra oli 35 000 mk maaliskuun 31 p:ään 1952, minkä jälkeen se oli elinkustannusindeksistä riippuvainen perusvuokrana 3 500 mk.

Vallilan Puutavara oy:n vuokrasopimus. Kaupunginvaltuuston päätettyä varata uutta ruokatehdasta varten korttelissa n:o 534 Teollisuuskadun varrella olevan tontin n:o 3 kiinteistölautakunta sanoi irti (2.4. 547 §) valtuuston oikeuttamana mainittua tonttia koskevan Vallilan Puutavara oy:n vuokrasopimuksen päättyväksi joulukuun 31 p:nä 1951. Samoin sanottiin irti alueelle johtavaa rautatieraidetta koskeva saman yhtiön sopimus. Myöhemmin kiinteistölautakunta kuitenkin päätti (19.11. 1937 §) jatkaa yhtiön ko. tonttia koskevaa vuokraoikeutta sekä raiteen pito-oikeutta vielä vuoden eteenpäin sillä ehdolla, että vuokra-alueen oli oltava tyhjennetty viimeistään joulukuun 31 p:nä 1952 ja nopeasti luovutettavissa kaupungin hallintaan.

Suomen Väri- ja Vernissatehdas oy:n Uunisaaren vuokra-alue. Lautakunta päätti (2.8. 1217 §) jatkaa Suomen Väri- ja Vernissatehdas oy:n vuokraoikeutta Pohj. Uunisaaren koilliskulmauksessa olevaan alueeseen tammikuun 1 p:stä vuoden irtisanomisajoin 92 440 mk:n vuosivuokrasta. Pinta-alaksi merkittiin entisen 9 244 m²:n sijasta 8 619 m² ja yhtiö velvoitettiin siirtämään alueen aita kylpylän moottorivenelaiturin kohdalta vuokra-alueen uudelle rajalle. Samalla lautakunta päätti ehdottaa kaupunginhallitukselle, että vuokra-alueesta eroitettu 625 m²:n suuruinen alue luovutettaisiin urheilu- ja retkeilylautakunnan hallintaan liitettäväksi merikylpyläalueeseen.

Asfaltti oy. Lehtisen vuokraoikeuden jatkaminen. Asfaltti oy. Lehtisen vuokraoikeutta 10. kaupunginosan tehdaskorttelin n:o 275 tonttiin n:o 28 päätettiin (10.9. 1432 §) jatkaa syyskuun 1 p:stä 1951 joulukuun 31 p:ään 1953 saakka 162 890 mk:n vuosivuokrasta, joka oli huhtikuun 1 p:stä 1952 sidottu indeksiin perusvuokrana 17 900 mk.

Oy. Uuden Suomen varastoalue. Päätettiin (Tonttij. 5.4. 130 §) anomuksesta purkaa Oy. Uusi Suomi -nimiselle yhtiölle korttelista n:o 178 vuokrattuja alueita koskevat kaksi vuokrasopimusta maaliskuun 31 p:stä sekä vuokrata alueet yhdistettyinä edelleen samalle yhtiölle huhtikuun 1 p:stä kolmen kuukauden irtisanomisajoin 80 960 mk:n vuosivuokrasta.

Eräiden varastoalueiden vuokraehtojen tarkistaminen. Vallilan metsästä ja Mäkelän varastoalueelta vuokraehtojen tarkistamista varten maaliskuun 31 p:stä irtisanottujen varastoalueiden vuokraoikeuksia päätettiin (2.4. 565 §; tonttij. 21.2. 49 ja 53 §) jatkaa 6 kk:n irtisanomisajoin ja siten tarkistetuin vuosivuokrin, että kaikilta perittiin 60 mk neliömetriltä. Samalla päätettiin, että yhdellä varastotarkoituksiin vuokratulla alueella saatiin harjoittaa halkoliikettä, sekä että kivimurskaamoiden oli varustettava kivipölyä aiheuttavat laitteensa tehokkailla pölynsitomislaitteilla vuoden loppuun mennessä.

Samoin päätettiin (9.4. 602 §, 16.4. 648 ja 652 §) jatkaa eräiden Uudenpellon, Meilahden ja korttelin n:o 178 varastoalueilta vuokraehtojen tarkistamista varten irtisanottujen varastoalueiden vuokrasopimuksia. Uudenpellon ja Meilahden alueiden vuosivuokra korotettiin 60 mk:ksi ja korttelin n:o 178 alueilla 140–150 mk:ksi neliömetriltä.

Bensiininjakelu- ja autonhuoltoasemat. Seuraavien bensiininjakelu- ja autonhuoltoasemien paikkojen vuokraoikeuksia jatkettiin kertomusvuoden loppuun:

P a i k k a	V u o k r a a j a	Vuosivuokra, mk
Kampintori	Oy. Shell ab. [1]	96 000
Liisantori	-"- [1]	96 000
Länt. Brahenkatu	-"- [1]	192 000
" " lisäalue	-"- [1]	48 000
Mäkelän- ja Pohjolankadun risteys	-"- [1]	192 000
Porvoon- ja Degeröntien risteys	-"- [1]	96 000
Reijolankatu	Suomalainen Gulf Oil Co oy. [2]	288 000
Töölöntori	Oy. Shell ab. [1]	96 000
Vaasankatu	-"-	96 000

1) Kiint. ltk. 15.1. 84 §, tonttij. 26.2. 70 §. - 2) Kiint.ltk. 11.6. 1019 §.

Trustivapaa Bensiini oy:n vuokrasopimus, joka koski Malmin kylästä Tallbackan tilasta vuokrattua 900 m²:n suuruista aluetta, päätettiin (19.3. 501 §) purkaa ja vuokrata alue Bensiininkuluttajain oy:lle kertomusvuoden ajaksi 96 000 mk:n vuosivuokrasta tavanmukaisin ehdoin sekä oikeuttaa yhtiö pitämään alueella yhtä bensiininjakelulaitetta. Myöhemmin oikeutettiin (24.9. 1530 §) yhtiö pitämään aluetta autohuoltoaseman paikkana ja vuosivuokraksi merkittiin marraskuun 1 p:stä 192 000 mk. Samalla hyväksyttiin alueelle rakennettavan autohuoltorakennuksen piirustukset.

Oy. Volvo-auto ab. oikeutettiin (26.11. 1992 §) pitämään korttelin n:o 534 tontilla n:o 5 olevaa bensiininjakeluasemaa avoinna autokorjaamon työaikana klo 7-16 kertomusvuoden loppuun saakka. Rahatoimistoa kehoitettiin perimään yhtiöltä korvauksena jakelulaitteen käytöstä tammikuun 1 p:stä 1948 joulukuun 31 p:ään 1951 saakka 24 000 mk. Samalla päätettiin merkitä ko. vuokrasopimus päättyväksi joulukuun 31 p:nä.

Oy. Nobel Standard ab:lle Toukolasta Hämeentien varrelta vuokratun bensiininjakeluaseman vuokra päätettiin (17.12. 2155 §) korottaa kertomusvuoden ajalta 48 000 mk:sta 96 000 mk:aan.

Asuntotonttien ja huvilapalstojen vuokraoikeuden siirto. Kiinteistölautakunta hyväksyi vuoden aikana seuraavien asuntotonttien ja huvilapalstojen vuokraoikeuden siirron:

Tontti tai palsta	Uusi vuokraaja	Tonttijaoston päätös
Eläintarhan huvila-alue n:o 10	Johtaja T. Muurinen ja isännöitsijä H.Paakkanen	19.4. 159 §
-"- -"- " 11	Rouva O. Tähtinen	18.1. 15 §
Haaga, kortt.n:o 15, tontti n:o 17	Leskirouva H. Arvidson	31.8. 405 §
-"- , Tomt 13 Kv 4 RN 2 283	Talonmies S. Kuismin	24.7. 343 §
Hermanni, II, kortt.n:o 15, tontti n:o 2	Kirjansitoja A. Raudanpää	18.1. 21 §
-"- ,II, " " 16, " " 3	Arkistonhoitaja T.O.Järvinen	10.11.554 §
-"- , " " 651, " " 14	Autonkuljettaja S.A. Punkkinen	21.2. 56 §
-"- , I, " " 652, " " 89	Kirvesmies A. Hänninen	5.5. 161 §
-"- , I, " " 655, " " 16	Kirvesmies A.V. Helminen	5.4. 134 §
Herttoniemi, " " 106, " " 5 ja 6	Kiinteistö oy. Jääkärinkatu 6.A.	24.7. 341 §
-"- , " " 112, " " 6	Työnjohtaja E.J.Pylkkänen	5.4. 123 §
-"- , " " 113, " " 4	Metsänhoitaja O.K.Etholen	15.3. 107 §
-"- , " " 113, " " 5	Työntekijä A. Katajisto	21.2. 51 §
-"- , " " 116, " " 5	Toimitusjohtaja V. Kuusakoski	22.12.604 §
-"- , " " 116, " " 5	Toimitusjohtaja O.Rautio	31.8. 406 §
-"- , " " 116, " " 9	Insinööri U.J. Nyberg	5.5. 163 §
Koskela, kortt.n:o 983, tontti n:o 14	Myyntipäällikkö E.Salmela	5.4. 121 §
-"- , " " 985, " " 17	Suomen näyttelijäliiton eläkekassa ja näyttelijöiden vanhuudenkotisäätiö	31.8. 404 §
-"- , " " 985, " " 23	Liikemies K.A.Merilä ja postivirkailija E.K.Lahtinen	31.8. 403 §
-"- , " " 987, " " 13	Metsänhoitaja T. Möttölä	24.7. 342 §
-"- , " " 987, " " 15	Neiti T.L. Ertman	28.9. 461 §
-"- , " " 988, " " 12	Majuri ja hammaslääkäri S. Korvenheimo	28.9. 460 §

Tontti tai palsta	Uusi vuokraaja	Tonttijaoston päätös
Koskela, kortt.n:o 989, tontti n:o 29	Agronomi R. Piirto	25.10.516 §
-"- , " " 993, " " 16	Tarkastaja J. Pyykkö	5.5. 165 §
-"- , " " 993, " " 18	Maanviljelijä Y. Teittinen	5.4. 120 §
Kumpula, " " 932, " " 57	Kalastaja V. Kiviniemi	31.8. 399 §
-"- , " " 934, " " 53 ja 55	Asunto oy. Limingan-niitty	5.5. 167 §
-"- , " " 937, " " 35	Rouva E.M. Kangas	8.8. 377 §
-"- , " " 937, " " 50	Fil.maist. E. Palonperä	15.3. 104 §
-"- , " " 938, " " 41 ja 43(½)	Viipurin NMKY ja peltisepän vaimo A.A. Nyholm	10.11.548 §
-"- , " " 941, " " 18	Putkenasentaja J.K.Halme	13.10.497 §
-"- , " " 944, " " 8	Liikeapulainen O. Halonen	31.8. 396 §
Käpylä, " " 823, " " 11	Kauppias L. Nokelainen	5.4. 135 §
-"- , " " 861, " " 1	Työnjohtaja S.A. Pouttu	10.11.549 §
-"- , " " 861, " " 1	Puuseppä E.J.Saloniemi	5.4. 122 §
-"- , " " 861, " " 8	Konttoristi A.J. Jokinen	6.2. 41 §
-"- , " " 861, " " 17	Everstiluutnantti evp. L. Hiisi	15.3. 102 §
-"- , " " 862, " " 29	K.O. Suiston perikunta	21.2. 46 §
-"- , " " 865, " " 2	Johtaja G. Sandberg	24.11.586 §
-"- , " " 867, " " 23(½)	Insinöörin vaimo A.Lamminen	8.8. 380 §
-"- , " " 868	Rouva T.E. Puustinen	25.10.514 §
-"- , " " 868, " " 12	Toimittaja M.L.ja vaimonsa K.E. Nieminen	13.10.496 §
-"- , " " 876, " " 22(½)	Herra K. Salmi	21.2. 57 §
Marttila, " " 1, " " 10	Viilaaja V.E.ja vaimonsa L.R. Viljanen	15.3. 103 §
-"- , " " 6, " " 2	Muuraaja H. Palmosaari	21.2. 61 §
Maunula, " " 224, " " 40	Myymälänhoitaja S.ja vaimonsa T. Sinikari	28.6. 292 §
Oulunkylä, it.huvilaryhmä, alue n:o 8	Rouva S. Lindman ym.	5.4. 133 §
-"- , it.huvila-alue n:o 33	Leskirouva E.M.Lindstedt	10.11.550 §
-"- , Suursuon huvila-alue n:o 5	Teknikko J.H.Järvinen ym.	8.8. 378 §
Pakila, kortt.n:o 111, tontti n:o 9	Opettaja Y. Lehtomäki	5.5. 164 §
-"- , " " 122, " " 1	Satulaseppä T.J. Tavast	13.10.499 §
Pasila, " " 561, " " 12	Alaikäiset B.M.ja S.O.J. Forss	13.10.500 §
-"- , " " 566, " " 17	Kirvesmies K.K. Lehtonen	28.9. 466 §
-"- , " " 568, " " 3(½)	Leskirouva E.Jokinen ja lapset	18.1. 16 §
-"- , " " 570, " " 7 (1/6)	Asetinlaitemies A. Kaihlaniemi	28.9. 465 §
-"- , " " 570, " " 23	Neiti L.Salovaara ym.	28.6. 295 §
-"- , " " 571, " " 25	Autonkulj. P.Hämäläinen	28.6. 294 §
-"- , " " 572, " " 8 ja 33	Leskirouva O.M. Aalto	15.3. 101 §
-"- , " " 572, " " 27	Asunto oy. Pasilankatu 27	28.6. 293 §
-"- , " " 573, " " 30	Ent.maalarimestari G.J. Blomqvist	18.1. 19 §

Tontti tai palsta	Uusi vuokraaja	Tonttijaoston päätös
Pirkkola, " " 226, " " 5	Liikeapulainen O. Leikas	10.11.547 §
-"- , " " 234, " " 9 (1/3)	Neiti A. Helen	28.6. 296 §
-"- , " " 234, " " 9	Turkisompelija A.E. Helen	5.5. 166 §
-"- , " " 235, " " 17	Kauppias S. Sokura	28.9. 463 §
-"- , " " 235, " " 18	Leskirouva F. Parviainen	31.8. 397 §
-"- , " " 235, " " 25	Maalari P. Vilhola	5.4. 131 §
Reijola,huvila-alue, litt.A	Kukkakauppias K.P.Kinnunen	24.11.569 §
Reimars,kortt.n:o 17,tontti n:o 6	Kirvesmies P.V.ja vaimonsa K.E. Hakala	8.8. 379 §
Ruskeasuo, huvila-alue n:o 6	Oy. Sanitol ab.	10.11.555 §
Taivaskallio, kortt.n:o 892,tontti n:o 4a	Asunto oy. Taivaskalliontie 4 a	22.12.612 §
-"- " " 892, " " 12	Lääket.lis. H.J. ja vaimonsa A.-L. Rinne	22.12.605 §
-"- " " 892, " " 13	Leskirouva M. Rönkä ja lapset	25.10.515 §
Toukola, " " 911, " " 23	Liikemies V.V. Mannila	31.8. 395 §
-"- , " " 915, " " 10(1/2)	Rouvat A.A. Paavilainen ja S.S. Konttinen	13.10.495 §
Uudenpellon huvila-alue n:o 46	Ajuri S.V. Ruotsalainen	28.6. 291 §
Vallila,kortt.n:o 530,tontti n:o 9	Maalari H. ja jyrsijä L.V. Onnela	26.2. 71 §
-"- , " " 531, " " 36	Kirkkoherra V. Kari	17.5. 214 §
-"- , " " 531, " " 40	Kanttoriurkuri V. Alestalo	18.1. 20 §
-"- , " " 540, " " 7	Autoilija K.J.E. ja vaimonsa A.M. Luotoranta	13.10.498 §
-"- , " " 545, " " 27	Maanviljelijä L. Virta	5.5. 162 §
-"- , " " 550, " " 16(1/4)	Autonasentaja A.Reinikainen	22.12.606 §

Oy. Arabian sulauduttua Wärtsilä-yhtymään päätettiin (Tonttij. 15.3. 105 §) sen vuokraoikeudet siirtää Wärtsilä-yhtymän nimiin.

Suomen Partiopoikajärjestön Marttilassa oleva kokoushuone. Lautakunta päätti (8.10. 1620 §) merkitä Sotainvaliidien Veljesliiton vuokraoikeuden Marttilan omakotialueen korttelissa n:o 4, Mottitien varrella olevaan 20 m²:n suuruiseen alueeseen siirtyneeksi Suomen Partiopoikajärjestön Helsingin piirille ja säilyttää vuokraehdot ennallaan sekä oikeuttaa uuden vuokraajan kunnostamaan alueella olevan entisen palokaluvajan lämmitettäväksi kokoushuoneeksi. Samalla lautakunta hyväksyi puolestaan esitetyt muutospiirustukset.

Kulosaaressa oleva kalastusvaja. Kalastaja J. Ekströmillä vuokralla ollut, Kulosaaren korttelissa n:o 119 sijaitseva noin 150 m²:n suuruinen alue päätettiin (29.1. 189 §) vuokrata edesmenneen vuokraajan pojalle kalastaja B.J. Ekströmille kertomusvuoden ajaksi kalastusvajan paikaksi 3 000 mk:n vuosivuokrasta entisin ehdoin.

Varasto- ja pienteollisuusalueiden vuokraoikeuden siirtoja hyväksyttiin vuoden aikana mm. seuraavasti: korttelin n:o 178 varastotontin n:o 8 uudeksi vuokraajaksi hyväksyttiin rouva H. Pohjanlehto (Tonttij. 10.11. 537 §), tontin n:o 17 vuokraajaksi Oy. Uusi Suomi (S:n 18.1. 9 §) sekä Eriste oy:n entisen alueen vuokraajaksi Vesi- ja Lämpö oy. (S:n 8.12. 600 §); Kyläsaaren varastoalueen tontin n:o 8/IV vuokraajaksi neiti K. Kosonen (S:n 15.3. 97 §), tontin n:o 4/V vuokraajaksi Kalex-Import oy. (S:n 18.1. 8 §) sekä tontin n:o 1/X Helsingin Tynnyritehdas oy. (S:n 19.4. 153 §); Mäkelän varastoalueen n:o 3/IV uudeksi vuokraajaksi johtaja V. Andersson (S:n 25.10. 518 §) ja alueen n:o 3/X vuokraajaksi Oy. Telektro ab. (S:n 24.7.349 §); Oulunkylän aseman eteläpuolella olevien, Sahakeskus oy:n entisten alueiden uudeksi vuokraa-

jaksi Oulunkylän Puu oy. (S:n 22.12. 618 §) ja Rakennustoimisto Lenni Louhoksen entisen alueen vuokraajaksi Puutavaraliike Lauri Pitkänen (Kiint.ltk. 1.10. 1576 §); Reijolan metsässä sijaitsevan entisen Tallbergin ruutikellarin paikan vuokraajaksi Oy. Fenno-Filmi (Tonttij. 5.5. 185 §); Toukolan korttelissa n:o 907 Intiankatu 2:n kohdalla olevan varastoalueen uudeksi vuokraajaksi Kestopäällyste Virta & Kumpp. -niminen toiminimi (S:n 13.10. 493 §); Vallilan metsässä olevan 960 m²:n suuruisen autokorjaamoalueen vuokraajaksi Oy. Rakennushiekka (S:n 25.10. 508 §); sekä Uudenpellon varastoalueen n:o 21 uudeksi vuokraajaksi Oy. Eriste ab. (S:n 18.1. 7 §) ja alueen n:o 28a vuokraajaksi Teollisuusjäte oy. (22.12. 620 §).

Vapaa siirto-oikeus myönnettiin (9.4. 607 §, 4.6. 974 §, 25.6. 1129 §, 19.11. 1941 §) voimassa oleviin vuokrasopimuksiin vuoden aikana viidessä tapauksessa.

Työtehoseuran luopuminen tontin vuokraamisoikeudesta. Lautakunta päätti (10.12. 2088 §) peruuttaa helmikuun 26 p:nä 1945 tekemänsä päätöksen 1 920 m²:n suuruisen alueen vuokraamisesta korttelista n:o 859a Työtehoseuralle sekä ilmoittaa kaupunginhallitukselle, ettei kaupunginvaltuuston helmikuun 7 p:nä 1945 asiasta tekemää päätöstä ollut voitu panna täytäntöön.

Laajalahdessa sijaitsevan asuntotontin vuokraoikeuden ostaminen pakkohuutokaupassa. Merkittiin (30.4. 740 §) tiedoksi kaupunginhallituksen asiamiesosaston ilmoitus, että se oli ostanut kaupungille huhtikuun 18 p:nä pidetyssä pakkohuutokaupassa työntekijä E. Hämäläisen vuokraoikeuden Laajalahden asuntoalueelta rakennussuunnitelman korttelin n:o 28 tonttiin n:o 1 19 333 mk:n kauppahinnasta. Samalla päätettiin julistaa Hämäläisen ja kaupungin välinen ko. aluetta koskeva vuokrasopimus puretuksi huhtikuun 18 p:stä lähtien.

Ab. Helsingfors Aktiebostäder oy. -nimisen yhtiön vuokra-alueen pienentäminen. Salomon- ja Malminkadun välisen Runeberginkadun rakentamisen vuoksi päätettiin (29.10. 1765 §) Ab. Helsingfors Aktiebostäder oy. -nimisen yhtiön vuokra-alueesta vapauttaa katurakennustyötä varten tarvittava osa sillä ehdolla, että asuinrakennukset saivat jäädä paikoilleen ja vuokraoikeutta jatkettiin jäljelle jääneiltä alueen osilta joulukuun 1 p:stä 1951 alkaen 6 kuukauden irtisanomisajoin ja 25 000 mk:aan alennetusta vuosivuokrasta. Lisäksi kaupunki sitoutui rakentamaan alueelle vesipostin ja viemärikaivon.

Vesilaitoksen vesisäiliöalue. Merkittiin tiedoksi kaupunginhallituksen ilmoitus, että Vesilinnanmäen kortteli n:o 372a oli luovutettu tammikuun 1 p:stä 1952 vesilaitoksen pysyvään hallintaan 2 400 000 mk:n arvoisena. Samalla päätettiin (Tonttij. 24.11. 568 §) merkitä vesilaitoksen 0.39 ha:n suuruista vesisäiliöaluetta koskevat vuokraus päättyväksi joulukuun 31 p:nä.

Pukkisaaret. Lautakunta päätti (26.11. 1990 §) sanoa irti kauppias A.V. Virtasen vuokraoikeuden Meilahden huvila-alueeseen n:o 27a kuuluvan Länt. Pukkisaaren maa-alueen luovuttamiseksi kesäkuun 15 p:stä elokuun 16 p:ään 1952 olympiakisojen järjestelytoimikunnan käyttöön. Samalla päätettiin antaa kaupunginhallitukselle kielteinen lausunto Pukkisaarten siirtämisestä urheilu- ja retkeilylautakunnan hallintaan.

Helsingin ratsastusseuran kerhoiluparakkialueen, joka sijaitsi Loviisankadun jatkeella, vuokrasopimus merkittiin (Tonttij. 5.5. 181 §) anomuksesta irtisanotuksi joulukuun 31 p:stä 1950.

Suomen Osuuskauppojen Keskuskunnan perunamaan työkalukoppia varten Herttoniemestä vuokraaman 300 m²:n suuruisen alueen vuokrasopimus merkittiin (Tonttij. 18.1. 11 §) anomuksesta päättyneeksi joulukuun 31 p:nä 1950.

Agroksen alue. Lautakunta päätti (15.1. 78 §) kaupunginhallituksen oikeuttamana sanoa irti Renlund oy:n ns. Agroksen aluetta koskevan vuokrasopimuksen päättyväksi maaliskuun 31 p:nä.

Vuokraoikeuden menettäminen. Koteja Tylsämielisille -nimiselle yhdistykselle Koskelan korttelista n:o 954 vuokrattua aluetta koskeva vuokraoikeus julistettiin (5.2.234 §) menetetyksi tammikuun 1 p:stä 1950 vuokrasopimuksen 12. kohdan nojalla. Vuokrasopimuksen ehtojen täyttämättä jättämisen vuoksi päätettiin (4.6. 978 §) julistaa Kastor oy:lle Helsingin pitäjän Talin kylästä, Lassaksen tilasta vuokrattua aluetta koskeva vuokrasopimus heti menetetyksi.

Varasto- ja pienteollisuusaluetta koskevien vuokrasopimusten irtisanominen Maunulan uuden rivitaloalueen rakentamisen vuoksi päätettiin (Tonttij.

21.2. 62 §) sanoa irti ko. alueelta rajojen tarkistusta varten halkotoimiston 20 400 m²:n suuruisen varastoalueen sekä rakennustoimiston 14 600 m²:n suuruisen varastoalueen vuokrasopimukset, edellinen päättyväksi elokuun 31 p:nä ja jälkimmäinen toukokuun 31 p:nä.

Satamalaitoksen satamarakennusosaston pyynnöstä päätettiin (24.9. 1528 §) sanoa irti Suomen Petrooli oy:n Herttoniemessä Bensiininkadun varrella sijaitsevia alueita koskevat vuokrasopimukset päättyviksi joulukuun 31 p:nä.

Sähkölaitoksen vuokraoikeus Herttoniemessä sijaitsevaan 1 250 m²:n suuruiseen pylväsvarastoalueeseen merkittiin (Tonttij. 13.10. 486 §) irtisanotuksi joulukuun 31 p:stä.

Asemakaavan toteuttamisen vaatimia rajajärjestelyjä ja vuokraehtojen tarkistamista varten päätettiin (15.10. 1686 §, 5.11. 1812 §) sanoa irti Kylässaaren varastoalueen suunnitelluista kortteleista n:o 665 ja 666 seuraavien vuokraajien vuokraoikeudet päättyviksi huhtikuun 30 p:nä 1952: asfalttiliikkeenomistaja J. Vainio, Vaahtobetoni oy., Insinööritoimisto Teräsmies oy., Helsingin Tynnyritehdas oy., Puutavaraliike oy. Wager, Paperinkäyttö oy., Hakaniemen Romu ja Toiminimi J.K. Koskinen, Asfaltti oy. Lemminkäinen, Tynnyrikeskus oy. sekä kengityssepät J. Heino ja V. Harju.

Ab. Edvin Forsbäcks Illuminationshandel oy:n vuokraoikeus entiseen Hermanni I:n tonttiin n:o 3/653 päätettiin (22.10. 1728 §) sanoa irti huhtikuun 30 p:stä 1952.

Sauna-Seuran vuokraoikeudet. Humallahdesta kokeilu- ja edustussaunaa varten Sauna-Seuralle vuokratun alueen vuokraoikeutta päätettiin (29.1. 192 §) jatkaa 5 vuotta tammikuun 1 p:stä entisin ehdoin.

Lauttasaaren Vaskiniemessä olevan tutkimussauna-alueen vuokrasopimusta päätettiin (4.6. 968 §, 19.11. 1939 §) muuttaa siten, että vuokraus koskisi esitettyjen piirustusten mukaista saunan paikkaa, eikä aikaisempaa 325 m²:n suuruista aluetta. Samalla lautakunta päätti puolestaan hyväksyä saunan piirustukset. Myöhemmin lisättiin vuokrasopimukseen vapaa siirto-oikeus.

Sauna-Seuran vuokraoikeus Soutustadionin eteläpuolella olevaan 150 m²:n suuruiseen hirsirakennukseen merkittiin (Tonttij. 13.10. 488 §) seuran anomuksesta irtisanotuksi lokakuun 1 p:stä.

Loma- ja virkistysalueet. Päätettiin (2.7. 1169 §), että Kulosaaren kartanon alueella olevalla, Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunnan vuokraamalla loma- ja virkistysalueella saatiin viikonloppumajat rakentaa 3 x 4 x 3.5 metrin suuruisiksi ja että majojen päätyyn saatiin lisäksi tehdä katettu, mutta avoin metrin levyinen kuisti.

Suomen Siviili- ja Asevelvollisuusinvaliidien Liitto oikeutettiin (3.12. 2036 §) käyttämään Turholmasta vuokraamansa virkistysalueen lisäalueena 0.04 ha:n suuruista kaivoaluetta elokuun 18 p:stä 1946 lähtien vuoden irtisanomisajoin 300 mk:n vuotuisesta lisäkorvauksesta.

Duodecimin sairaala oy:n hoitajattarien yhdistyksen Laajasalossa sijaitsevan, noin 1 ha:n suuruisen kesänviettoalueen vuokraoikeutta päätettiin (5.11. 1811 §) jatkaa tammikuun 1 p:stä 1952 alkaen 6 kuukauden irtisanomisajoin 6 000 mk:aan korotetusta vuosivuokrasta. Samalla päätettiin poistaa vuokrasopimuksesta lomamajojen pystyttämisoikeutta koskeva kohta.

Siirtolapuutarhat. Lautakunta päätti (15.10. 1676 §) hyväksyä eri siirtolapuutarhojen majojen varastolisäkkeille seuraavat mitat:

	Pituus cm.	Leveys cm.	Korkeus seinän vier. cm.	Räystäskorkeus cm.
Kumpulan siirtolapuutarha	260	100	175	150
Vallilan siirtolapuutarha	260	110	160	130
Muut siirtolapuutarhat	350	110	150	130

Samalla päätettiin, että mikäli v. 1952 syyskuun 1 p:n jälkeen suoritettavassa tarkastuksessa havaittaisiin varastolisäkkeitä, jotka ylittävät sallitut mitat, tulisi kiinteistölautakunta vaatimaan vuokrasopimuksen mukaisesti vuokraoikeudet menetetyiksi.

Kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti päätettiin (5.3. 401 §; ks. tämän kert. I osan s. 80) tarkistaa Oulunkylän siirtolapuutarhan palstojen

vuokrat siten, että ne sidottiin indeksiin maaliskuun 14 p:stä 1950 lähtien perusvuokrana 75 p neliömetriltä. Päätöksen aiheuttamassa vuosien 1950 ja 1951 vuokrien järjestelyssä päätettiin (9.4. 610 §) vuokralaisille palauttaa kertomusvuoden vuokranmaksun yhteydessä yhteensä 175 900 mk.

Kaupunginvaltuuston oikeuttamana kiinteistölautakunta päätti (22.1. 134 §, 5.3. 401 §) pidentää Vallilan siirtolapuutarhan palstojen vuokraoikeuksia maaliskuun 15 p:stä alkaen 10 vuotta ja sitoa vuokrat indeksiin.

Kumpulan siirtolapuutarhapalstalla n:o 33 oleva siirtolapuutarhamaja päätettiin (5.11. 1810 §, 26.11. 1971 §) myydä puutarhaneuvoja E. Huuskaselle 25 000 mk:n hinnasta.

Itä-Pakilan siirtolapuutarhayhdistykselle päätettiin (5.3. 412 §) vuokrata toukokuun 1 p:stä noin 400 m^2:n suuruinen alue Pakilan siirtolapuutarhan ja Vantaanjoen väliltä, tonttiosaston määräämästä paikasta saunarakennuksen rakentamista varten. Vuosivuokra oli 2 000 mk ja irtisanomisaika 3 kuukautta.

Eräässä tapauksessa kehoitettiin (Tonttij. 24.11. 572 §) vuokraajaa irtisanomisen uhalla korjaamaan Pakilan siirtolapuutarhapalstalla oleva majansa hyväksyttyjen majatyyppipiirustusten mukaiseksi.

Tanssilava-alueet. Sotainvalidien Veljesliiton Malmin alaosastolle vuokrattua, Pukinmäen aseman koillispuolella sijaitsevaa tanssilava-aluetta koskeva vuokrasopimus katsottiin päättyneeksi (5.3. 414 §) joulukuun 31 p:nä 1950.

Ns. Velodromin tanssilava-alueen vuokraoikeus päätettiin (21.5. 849 §, 4.6. 963 §) siirtää Toukolan voimistelu- ja urheiluseura Teräksen nimiin toukokuun 22 p:stä. Alue saatiin aidata köysiaidalla kunkin tilaisuuden ajaksi. Helsingin Invaliidien Yhdistykselle myönnettiin (2.8. 1230 §) oikeus järjestää lavalla 12 ylimääräistä tanssi-iltaa elokuun 9 ja 31 p:n välisenä aikana vuokrasopimuksen sallimien 3 viikkoillan lisäksi.

Kesäteatteri. Malmin Työväennäyttämön Kannatusyhdistys oikeutettiin (18.6. 1066 §) 1 000 mk:n kertakaikkisesta korvauksesta järjestämään kertomusvuoden kesäkautena Malmin Kellaritien varrella, linnoituspattereiden välissä olevalla, 600-800 m^2:n suuruisella alueella ulkoilmanäytäntöjä ehdoin, ettei alueelle saanut pystyttää mitään kiinteitä rakennelmia; että alueelta kantautuva ääni oli tehokkaasti estettävä häiritsemästä ympäristöä; että virvokkeiden myynti oli sallittua vain näytelmätilaisuuksien aikana.

Katukahvila. Ravintola Elite oy:lle päätettiin (18.6. 1063 §) edelleen vuokrata ravintolan edustalla oleva puistikkoalue ulkoilmatarjoilua varten kertomusvuoden kesäkaudeksi 5 000 mk:n vuokrasta entisin ehdoin, paitsi että alue oli pienennetty 100 m^2:n suuruiseksi.

Työväen Pursiseuran Pyysaarta koskevaan vuokrasopimukseen päätettiin (16.4. 657 §) tehdä muutos, jonka mukaan seuralla oli oikeus anoa lupaa ravintolan pitoon ja alkoholin tarjoiluun. Vuosivuokra päätettiin korottaa kertomusvuoden alusta 10 000 mk:ksi, siinä tapauksessa että seura saisi mainitut oikeudet.

Vanhankaupungin huvila-alue litt E. K.A. Spaakin perikunnalle vuokratun Vanhankaupungin huvila-alueen litt E:n pinta-alaksi päätettiin (12.11.1866 §; ks. v:n 1949 kert. I osan s. 198) merkitä 1 100 m^2 ja vuosivuokraksi joulukuun 1 p:stä 1948 alkaen 1 650 mk.

Osuusliike Elannon kapearaiteiden sijoittaminen Sörnäisten rantatiehen. Kaupunginhallituksen suostumuksella kiinteistölautakunta oikeutti (8.1. 21 §) Osuusliike Elannon sijoittamaan neljä 60 cm:n levyistä kapearaidetta Sörnäisten rantatien katumaahan, varastoalueensa länsipuolelle, satamarakennusosaston laatimien karttapiirrosten mukaisesti ja pitämään raiteita paikoillaan 4 000 mk:n vuosittain etukäteen maksettavasta korvauksesta seuraavin ehdoin: 1) rautatieraiteen varrella sijaitsevan kapearaiteen keskiviivan oli oltava 2.6 m:n päässä rautatieraiteen keskiviivasta, elleivät valtion rautatiet vaatineet suurempaa etäisyyttä; 2) kapearaiteen sijoittamiseen rautatieraiteen varrelle oli hankittava valtion rautateiden suostumus, josta oli toimitettava jäljennös satamarakennusosastolle ennen töiden aloittamista; 3) kiskot oli upotettava kadun tasoon, niin etteivät ne haitanneet katuliikennettä ja hoidettava niin, ettei myöskään talvisaikaan syntynyt liikennettä haittaavia kuoppia raiteiden kohdalle; 4) kapearaiteiden omistajan oli kustannettava kaikki niiden tähden suoritettavat työt ja toimenpiteet; 5) katualueella olevia kapearaiteiden osia saatiin käyttää ainoastaan rautatievaunuja purettaes-

sa ja kuormattaessa, joten niitä ei saanut käyttää vaunujen seisonta- tai odotusraiteina; 6) rautatieraiteen ja varastoalueen välisellä katualueella ei saanut pitää autoja tai esineitä niin, että kauttakulku estyi; 7) sopimuksen irtisanomisaika oli 3 kuukautta.

Trustivapaa Bensiini oy:n putkijohtojen sijoittaminen kadun alle. Voiteluöljyn johtamiseksi säiliövaunuista varastoalueelleen Trustivapaa Bensiini oy. oikeutettiin (23.4. 690 §) asentamaan kolme 4":n putkea suojalaatikkoon sijoitettuina Bensiinikadun ja rautatieraiteen alitse sekä putkikaivo raiteiden väliin sopimukseen oheistetun kartan ja yhtiön piirustusten mukaisesti seuraavin ehdoin: laitteiden sijoittamiseen rautatieraiteiden alitse ja väliin yhtiön oli hankittava valtion rautateiden suostumus, jonka jäljennös oli toimitettava satamarakennusosastolle ennen töiden aloittamista; yhtiön oli asennettava laitteet satamarakennusosaston määräyksiä noudattaen, kustannettava kaikki niiden tähden suoritettavat työt ja toimenpiteet sekä pidettävä ne kunnossa, minkä lisäksi yhtiön oli itse vastattava kaupungin tai valtion rautateiden toimenpiteistä mahdollisesti laitteille aiheutuvista vaurioista; sopimuksen irtisanomisaika oli 6 kuukautta.

Osuustukkukaupan oikeuttaminen viljanimulaitteen ja laiturin katoksen rakentamiseen. Lautakunta päätti (24.9. 1527 §) myöntää Osuustukkukaupalle oikeuden viljanimulaitteen sijoittamiseen ja laiturin katoksen ulottamiseen Sörnäisten Rantatieltä vuokratun alueen ulkopuolelle satamarakennusosaston hyväksymän karttapiirroksen mukaisesti, 6 kuukauden irtisanomisajoin sekä ilman eri korvausta. Samalla hyväksyttiin yhtiön esittämät rakennelmien piirustukset sillä ehdolla, että yhtiö toimitti ennen rakentamiseen ryhtymistä jäljennökset rautatiehallituksen suostumuksesta satamalaitoksen satamarakennusosastolle ja kiinteistötoimiston tonttiosastolle.

Bensiinin ym. tulenaran nesteen maanalaiset säiliöt. Autola oy. oikeutettiin (13.8. 1288 §) pitämään Vallilan teollisuuskorttelista n:o 532b vuokraamallaan varastoalueella Trustivapaa Bensiini oy:n 8 200 litran vetoista maanalaista bensiinisäiliötä ja yhtä jakelulaitetta yhtiön omia sekä alueella korjattavia ja kunnostettavia autoja varten 24 000 mk:n vuotuisesta lisäkorvauksesta. Lisäksi päätettiin (13.8. 1289 §) Autola oy:lle vuokrata yhtiön Lemuntie 9:ssä olevan autotallin oven kohdalta alue bensiinisäiliötä ja jakelulaitetta varten syyskuun 1 p:stä 24 000 mk:n vuosivuokrasta 6 kuukauden irtisanomisajoin. Bensiiniä saatiin jakaa samoin vain yhtiön omistamille sekä autotallissa korjattaville autoille. Molempien säiliöiden ja jakelulaitteiden piirustukset hyväksyttiin.

Suomen Väri- ja Vernissatehdas oy:lle myönnettiin (1.10. 1570 §) erinäisin ehdoin oikeus sijoittaa 9 000 litran vetoinen, I-luokan tulenaran nesteen maanalainen säiliö korttelista n:o 788 vuokraamalleen varastoalueelle.

Palokaivot. Rakennustoimiston katurakennusosastolle päätettiin (2.4. 557 §) luovuttaa palokaivojen rakentamista varten tarpeelliset alueet Vartiokylästä, tilasta RN 2^{769}, Laaksolanpuistotien ja Viertolanpuistotien kulmauksesta sekä Tapanilan kylästä, tilasta RN 5^{270}, Puutarhatieltä kaupungin soranottopaikalle johtavasta notkosta.

Maunulan saha-alueen hallintaoikeuden jatkaminen. Lautakunta päätti (24.9. 1542 §; ks. tämän kert. s.49) jatkaa rakennustoimiston hallintaoikeutta Maunulan sahan ent. alueella olevaan varastoalueeseen syyskuun 1 p:stä siten, että alueen suuruudeksi merkittiin 1.9 ha ent. 1.46 ha:n sijasta ja tilitysvuokraksi 190 000 mk ent. 146 000 mk:n asemesta. Rakennustoimistoa päätettiin myös veloittaa lisäalueen käytöstä kesäkuun 1 p:n ja elokuun 31 p:n väliseltä ajalta 11 000 mk sekä kehoittaa purkamaan rivitalotontille jäänyt puutavaravarastosuoja vuoden loppuun mennessä.

Liikennelaitoksen tarkkailukioski. Liikennelaitokselle myönnettiin (8.10. 1633 §) oikeus sijoittaa raitiovaunu- ja autolinjaliikenteen tarkkailukioski katualueelle, Topeliuksenkatu 2:n rakentamattoman tontin kohdalle, jalkakäytävän reunaan sillä ehdolla, että kioski ennen siirtoa maalattiin.

Eräiden kanoottivajojen vuokrasopimusten siirtäminen urheilu- ja retkeilylautakunnalle. Merimelojat ja Helsingfors Kanotklubb -yhdistysten kanoottivajoja ja niiden alueita koskevat vuokrasopimukset päätettiin (26.2. 366 §) siirtää urheilu- ja retkeilylautakunnalle.

Kampin kentällä olevan Koulumatkailutoimiston majoitusparakin poistamiseksi päätettiin (4.6. 969 §) pyytää kaupunginhallituksen asiamiesosastoa ryhtymään tarpeellisiin häätötoimenpiteisiin.

Merisatamaan järjestetyt autohuutokauppatilaisuudet. Toimitusjohtajat E.A. Ruhala ja K. Nordlund oikeutettiin (18.6. 1052 §) järjestämään autohuutokauppatilaisuuksia Merisatamassa, tonttiosaston määräämässä paikassa heinäkuun 1 p:stä alkaen toistaiseksi, kerran viikossa ja 10 000 mk:n kuukausikorvauksesta. Sanottu oikeus päätettiin (8.10. 1627 §) anomuksesta merkitä päättyneeksi heinäkuun 31 p:nä ja korvausta perittiin heinäkuulta vain 2 500 mk.

Finlands Svenska Söndagsskolförbund -yhdistyksen tiealue. Finlands Svenska Söndagsskolförbund -yhdistykselle myönnettiin (17.12. 2148 §) oikeus 500 mk:n vuosikorvauksesta käyttää Haagassa omistamansa Furuberg RN 2^{59} -nimisen tilan ja Laaksotien välistä, 5 m leveää ja 100 m^2:n suuruista maakaistaa ajotienä.

Oikeus rakennuksen pitämiseen kaupungin maalla. Hevosmies M. Pöystille myönnettiin (11.6. 1018 §) lupa rakentaa työkaluvaja Pakilan Paloheinästä vuokraamalleen viljelysmaalle sillä ehdolla, että vaja rakennettiin tonttiosaston määräämään paikkaan ja poistettiin viljelysmaan vuokraoikeuden päätyttyä.

Ylivahtimestari V. Skarpille myönnettiin (1.10. 1577 §) oikeus pitää eräs tä näyttelyä varten rakennettua tilapäistä ravintolarakennusta Ruskeasuon ratsastuskentän eteläpuolella syyskuun 1 p:stä alkaen 2 viikon irtisanomisajoin 1 500 mk:n kuukausivuokrasta, enintään kuitenkin toukokuun 31 p:ään 1952, ellei siihen päivään mennessä ollut tullut selvitetyksi, saattoiko olympiatoimikunta käyttää rakennusta hyväkseen kisojen aikana.

Vuokraaja A. Lepistö oikeutettiin (19.11. 1940 §) pitämään edelleen paikoillaan Malmin kylässä sijaitsevalla Karlsin tilalla rakentamansa sikalarakennus marraskuun 1 p:stä alkaen kuukauden irtisanomisajoin 500 mk:n kuukausivuokrasta sekä lisäksi käyttämään samaa kulkutietä kuin sikalarakennuksesta pohjoiseen olevien asuinrakennusten vuokraajat. Ehdoksi määrättiin, että Lepistön oli suoritettava 11 000 mk korvauksena rakennuksen paikoillaanpitämisestä tammikuun 1 p:n 1950 ja lokakuun 30 p:n 1951 väliseltä ajalta.

Kuljetusliikkeenharjoittaja A.H. Oksaa päätettiin (Tonttij. 21.2. 58 §) veloittaa asuinrakennuksen pitämisestä kaupungin maalla Mannerheimintie 75:n kohdalla huhtikuun 1 p:n ja joulukuun 31 p:n väliseltä ajalta 5 400 mk sekä tallirakennuksen pitämisestä edellisen vieressä heinäkuun 1 p:n ja joulukuun 31 p:n väliseltä ajalta 6 000 mk.

Kaivon rakentaminen kaupungin maalle sallittiin (28.5. 893 §, 8.10. 1626 §) kahdessa tapauksessa 1 000 mk:n kertakaikkisesta korvauksesta sillä ehdolla, että mikäli kaupunki niin vaati, oli kaivo laitteineen poistettava kuuden kuukauden kuluessa kehoituksen saamisesta ja alue tasattava entiselleen.

Vuokra-alueilla toimitettavat vuosikatselmukset. Lautakunta päätti (30.4. 744 §, 3.9. 1404 §) nimetä kiinteistölautakunnan edustajat vuokra-alueilla toimitettaviin katselmuksiin, hyväksyä katselmusohjelmat sekä määrätä kevätkatselmukset toimitettaviksi toukokuun 22 p:n ja kesäkuun 5 p:n välisenä aikana ja syyskatselmukset aloitettaviksi syyskuun 4 p:nä.

Vuoden kuluessa käsiteltiin (8.1. 17 §, 28.5. 902 §, 28.5. 910 §, 18.6. 1070 §, 3.9. 1395 §, 17.9. 1483 §, 8.10. 1616 § ja 1617 §, 10.12. 2091 §) lukuisia anomuksia, joissa pyydettiin katselmuksissa määrättyihin rakennusten korjaus- ja purkamistöihin lykkäystä tai peruutusta.

Lykkäyksen myöntäminen tarkastaja E. Elvilälle asuinrakennuksen purkamisessa. Tarkastaja E. Elvilälle myönnettiin (19.11. 1931 §) lykkäystä huhtikuun 30 p:ään 1952 hänen Meilahden huvila-alueella n:o 26 C omistamansa asuinrakennuksen purkamisessa, jonka suorittaminen oli määrätty hänen vuokra-alueensa pienentämisen yhteydessä.

Hopeasalmenveistämö oy:n palovakuutus. Lautakunta päätti (24.9. 1537 §) oikeuttaa Keskinäisen Vakuutusyhtiön Sammon suorittamaan Hopeasalmenveistämö oy:lle Mustikkamaalta vuokratulla veneveistämöalueella sattuneessa tulipalossa vaurioituneiden rakennusten 900 000 mk:n suuruisen palovakuutuskorvauksen kokonaisuudessaan yhtiölle, koska palosta säilyneiden rakennusten arvo oli vielä huomattavasti vuokrannaksun vakuudeksi annettua kiinnityssummaa suurempi.

Tilapäisvarastoalueita tai muuten lyhyeksi ajaksi vuokrattuja varastoalueita koskevia kysymyksiä käsiteltiin vuoden aikana paljon, kuten esim. halkovarastoalueiden vuokraamisia, varastoalueiden vuokraamisia rakennusvaiheen ajaksi, veloittamisia kaupungin alueen luvattomasta käytöstä ym.

Uudet omakotityypit. Tonttiosaston suunnittelemien omakotirakennustyyppien käyttöoikeus päätettiin (29.1. 178 §) myydä asutustoimistolle 51 000 mk:n hinnasta.

Suomen Arkkitehtiliiton standardisoimislaitoksessa Aravan ohjeiden mukaan laadittujen, Kaupunkiliiton tilaamien omakotirakennusten tyyppipiirustusten myynnistä päätettiin (29.1. 179 §) pyytää painatus- ja hankintatoimistoa huolehtimaan.

Hyväksyttyjä piirustuksia. Vuoden kuluessa hyväksyttiin Herttoniemen (tonttij. 18.1. 4 ja 5 §, 6.2. 37 §, 21.2. 43 §, 5.4. 117 ja 118 §, 19.4. 145 §, 17.5. 208 ja 210 §, 14.6. 262 §; kiint.ltk. 3.9. 1399 §; tonttij. 25.10. 520 §, 10.11. 534 §; kiint.ltk. 12.11. 1879 §; tonttij. 24.11. 561 §), Koskelan (tonttij. 15.3. 91 §, 28.6. 298 §, 24.7. 317 §, 8.8. 375 §; kiint. ltk. 29.10. 1766 §; tonttij. 22.12. 608 §), Käpylän (tonttij. 19.4. 144 §, 5.5. 174 ja 175 §, 1.6. 233 §, 24.7. 318 §; kiint.ltk. 5.11. 1807 §; tonttij. 10.11. 533 §), Marttilan (tonttij. 15.3. 87 §, 19.4. 146 §, 5.5. 173 §, 28.6. 300 §, 31.8. 398 §, 28.9. 453 §), Pakilan (tonttij. 1.6. 237 ja 238 §, 14.6. 271 §, 28.6. 299 §, 24.7. 322 §, 28.9. 462 §, 10.11. 532 §, 24.11. 562 §), Pasilan (tonttij. 28.6. 303 §, 24.7. 337 §; kiint.ltk. 29.10. 1764 §), Pirkkolan (tonttij. 5.4. 116 §, 17.5. 209 §, 1.6. 232, 235 ja 236 §, 8.8. 376 §), Reimarsin (tonttij. 14.6. 269, 28.6. 301 §, 13.10. 472 §, 24.11. 563 §), Suursuon (tonttij. 31.8. 401 §), Taivaskallion (tonttij. 14.6. 270 §) ja Uudenpellon (tonttij. 24.7. 338 §) asuntoalueille sekä eri varasto- ja teollisuusalueille (tonttij. 18.1. 22 §, 21.2. 63 §, 26.2. 72 ja 73 §; kiint.ltk. 5.3. 413 §; tonttij. 15.3. 98-100 ja 106 §, 19.4. 150 §, 5.5. 183 ja 184 §, 17.5. 197, 216 ja 217 §, 1.6. 246-248 §; kiint.ltk. 4.6. 977 §; tonttij. 14.6. 261 §, 24.7. 339 §, 8.8. 362-364 §, 31.8. 400 §; kiint.ltk. 10.9. 1436 §, 17.9. 1482 ja 1484 §; tonttij. 19.9. 415, 421, 432, 433, 438 ja 439 §; tonttij. 28.9. 445, 449 ja 450 §, 13.10. 494 ja 502 §, 25.10. 513 ja 518 §, 10.11. 541-545 ja 552 §; kiint.ltk. 19.11. 1929 §; tonttij. 24.11. 564-566, 582 ja 583 §; kiint.ltk. 26.11. 1993 §; tonttij. 8.12. 595 §, 22.12. 614 §) rakennettavien uudisrakennusten piirustuksia ja sikäläisten vanhojen rakennusten muutos- ja lisäpiirustuksia sekä piirustukset mm. Suomalaisen Pursiseuran Nihtisaareen rakennettavaa lisärakennusta varten (kiint.ltk. 19.3. 505 §), Uuden Olympiakylän alueiden AI, AII ja AIII uudisrakennuksia varten (kiint.ltk. 19.3. 516 §, 28.5. 907 §, 4.6. 972 §), Maunulan Kansanasunnot oy:n kolmea uutta asuinrakennusta sekä sauna- ja pesularakennusta varten (kiint.ltk. 30.4. 741 §), Helsingin kreikkalaiskatolisen seurakunnan hautauskappelia varten (kiint.ltk. 15.5. 799 §), Sotainvaliidien Veljesliiton Tiirakarinniemessä sijaitsevan virkistysalueen rakennuksia varten (kiint.ltk. 28.5. 899 §, tonttij. 28.9. 446 §), Arabian tehtaan työntekijäin toimesta rakennettavaa asuintaloa sekä tehtaan Herttoniemen virkistysalueen saunarakennusta varten (kiint.ltk. 11.6. 1010 §, tonttij. 25.10. 519 §), 24. kaupunginosan korttelin n:o 953 tontin n:o 1 uudisrakennusta varten (kiint.ltk. 2.7. 1171 §), Toukolaan rakennettavien häädettyjen lapsiperheiden asuintaloja varten (kiint.ltk. 2.8. 1207 §), Pohjolan Pesula oy:n pesulaitosta varten (kiint.ltk. 27.8. 1351 §), Salmisaaren voimalaitoksen välppärakennusta varten (kiint.ltk. 17.9. 1489 §), Munkkiniemen yhteiskoulun muutostöitä varten (kiint.ltk. 15.10. 1675 §, 29.10. 1763 §), Espoon seurakunnan pappilarakennusta varten (kiint.ltk. 12.11. 1867 §), Vesilinnan tivolialueen kahvilarakennusta, vuoristorataa ym. varten (tonttij. 19.4. 156 §, 14.6. 275 §, 24.7. 329 §, 19.9. 437 §), Vartiokylän työväentaloa varten (tonttij. 19.4. 157 §), 22. kaupunginosan korttelin n:o 530 tontin n:o 9 uudisrakennusta varten (tonttij. 1.6. 234 §), Oy. Shell ab:n kortteliin n:o 601 suunniteltua autonhuolto- ja bensiininjakeluasemaa varten (tonttij. 14.6. 263 §), Itä-Pakilan siirtolapuutarhayhdistyksen saunarakennusta varten (tonttij. 8.8. 365 §), Mellunkylän Kontio -nimisen voimistelu- ja urheiluseuran Vartiokylään rakennettavaa urheilutaloa varten (tonttij. 8.12. 597 §) sekä Malmilla olevan tilan RN 5:117 pohjavesikaivoa ja pumppuhuonetta varten (tonttij. 22.12. 622 §).

Lentopallokentän kunnostaminen Maunulaan. Toimittaja U. Miettiselle myönnettiin (4.6. 961 §) lupa kunnostaa Metsäpurontie 14:n takana, 60 m tieltä sijaitseva metsäaukio Maunulan lasten väliaikaiseksi lentopallokentäksi. Samalla päätettiin ehdottaa kaupunginhallitukselle, että rakennustoimiston katurakennusosasto ajaisi kentän viereen noin 5 autokuormallista hiekkaa kentän pintakerrosta varten.

Luvan myöntäminen lipputangon pystyttämiseen. Suomen Sokeri Osakeyhtiölle myönnettiin (18.6. 1054 §) määrätyin ehdoin lupa pystyttää lipputanko 10 m:n päähän yhtiön omistaman, korttelissa n:o 472 sijaitsevan tontin n:o 7 rajasta Hesperianpuiston puolelle.

Sirkuksen järjestäminen Kaisaniemeen. Kaisaniemen ravintolan takana oleva täytemaa-alue päätettiin luovuttaa Sotainvaliidien Veljesliiton Keski-Pohjanmaan piirin (18.5. 834 §, 21.5. 864 §, 11.6. 1016 §) käyttöön toukokuun 24 p:stä kesäkuun 10 p:ään sekä Sirkus Sariolan (26.2. 371 §, 23.4. 683 §) käyttöön heinäkuun 25 p:stä elokuun 12 p:ään sirkusnäytäntöjen järjestämistä varten 25 000 mk:n kertakaikkisesta korvauksesta erinäisin ehdoin.

Messukenttä. Pikkumessuhallin puoleinen, Messukentän ja Messuhallin välinen nurmikkokulmaus päätettiin (19.3. 508 §) vuokrata Messuhallin puutarhanäyttelyn järjestäjille huhtikuun 23 p:stä toukokuun 5 p:ään 1 000 mk:n korvauksesta sillä ehdolla, että alueen järjestelyssä oli noudatettava kaupunginpuutarhurin määräyksiä ja korvattava siistimiskulut.

Suomalais-neuvostoliittolaisen kauppakamarin käyttöön päätettiin (15.5. 809 §, 2.7. 1166 §) luovuttaa Messukentän eteläinen puolisko Messuhallissa järjestettävän Neuvostoliiton teollisuusnäyttelyn lisätilaksi toukokuun 16 p:stä kesäkuun 30 p:ään 70 000 mk:n korvauksesta erinäisin ehdoin.

B-Messuhallissa pidettäviä jääbalettinäytäntöjä varten myönnettiin (24.9. 1536 §) Fazerin Konserttitoimistolle oikeus 1 000 mk:n korvauksesta pitää jäädytysvaunua Toivonkadun jalkakäytävällä syyskuun 21 p:stä lokakuun 15 p:ään.

Lupa lentonäytöksen ja yleisölennätysten järjestämiseen. Lautakunta päätti (29.1. 186 §) oikeuttaa Suomen Ilmailuliiton järjestämään lentonäytöksen Kaivopuiston ja Särkän välisellä jääalueella maaliskuun 11 p:nä klo 12:sta 14:ään sekä tämän jälkeen suorittamaan yleisölennätyksiä ko. alueelta klo 18:aan saakka kertakaikkisesta 14 000 mk:n korvauksesta seuraavin ehdoin: 1) Katsomoalueen eristäminen ja Ison Puistotien sekä Länt.Puistotien sulkeminen ajoliikenteeltä sai tapahtua aikaisintaan klo 11. Kaikki näytöstä varten paikalla tarvitut laitteet oli poistettava alueelta heti näytöksen päätyttyä. 2) Puistoalueen käytön suhteen oli noudatettava kaupungin puisto-osaston lähemmin antamia määräyksiä. 3) Järjestäjän oli huolehdittava järjestyksen turvaamisesta alueella näytöksen aikana poliisin lähemmin antamien ohjeiden mukaan. Jäälle ei saanut päästää yleisöä. 4) Itäinen Puistotie ja Ehrenströmintie oli pidettävä ajoliikenteelle vapaana näytöksen aikanakin. 5) Nakkeja sai myydä eristetyn alueen sisäpuolella 4 paikassa näytöksen aikana. 6) Järjestäjän oli korvattava kaupungille rakennustoimiston laskun mukaan käytössä olleen alueen siistimisestä koituneet kulut sekä istutuksille ja muulle kaupungin omaisuudelle mahdollisesti aiheutetut vahingot.

Porolla ajelut. Poroviikon järjestelytoimikunta oikeutettiin (15.1. 77 §) järjestämään Kaisaniemessä ja Kaivopuistossa helmikuun 1 ja 11 p:n välisenä aikana porolla-ajelutilaisuuksia ja myymään ajelureittien lähtökohdissa lämmintä Kaakao-Milkka juomaa. Järjestäjän oli korvattava kaupungin kulut käytössä olleiden alueiden siistimisestä ja istutuksille mahdollisesti aiheutetuista vahingoista.

Koiravaljakkoajot. Eräät yhdistykset oikeutettiin (8.1. 20 §, 22.1. 132 §, 29.1. 184 §, 5.2. 230 §, 17.12. 2150 §) määrätystä korvauksesta järjestämään lapsille koiravaljakkoajoja talvikausina 1950/51 sekä 1951/52 pyhä- ja sunnuntaipäivisin kaupungin eri puistoissa ja urheilukentillä sillä ehdolla, ettei paikallisia kelkkamäkiä ja luistinratoja häiritty.

Eläintarhanajot. Eläintarhan puistoalue päätettiin (16.4. 651 §, 30.4. 745 §) luovuttaa Eläintarhanajojen järjestelytoimikunnan käyttöön 100 000 mk:n korvauksesta toukokuun 6 p:nä järjestettäviä auto- ja moottoripyöräkilpailuja varten seuraavin ehdoin: kilpailujen eristäminen sai tapahtua aikaisintaan klo 10 ja samalla tavoin kuin aikaisempinakin vuosina; kaikki kilpailujen vaatimat rakennustyöt oli tehtävä rakennustoimiston määräysten mukaisesti; järjestäjän oli korvattava rakennustoimiston laskun mukaan kaupungin kustannukset kilpailualueen ja sen ympäristön siistimisestä kilpailujen jäljiltä sekä ko. alueen istutuksille ja puille mahdollisesti aiheutetut vahingot; järjestäjä sai korvauksetta pitää kilpailujen aikana kilpailupaikalla tarjolla virvokkeita, mutta tarjoilu oli sallittu myöskin niissä kioskeissa, jotka kaupunki oli antanut vuokralle kesäksi 1951; Eläintarhan kioskin vuokraajal-

le oli sitä paitsi annettava oikeus virvokkeiden myyntiin kentän porteilla, koska itse kenttäalue oli kilpailujen aikana suljettuna yleisöltä; järjestäjän oli sovittava Alppilan ravintolan vuokraajan kanssa rautatien itäpuolella olevien kulkuteiden mahdollisesta sulkemisesta; järjestäjän oli huolehdittava siitä, että harjoituksiin yöllä tuotavat kilpailuajokit hinattiin paikalle, etteivät ne kovalla äänellään häirinneet kaupunkilaisten yörauhaa; harjoitusajot saatiin panna toimeen alueella toukokuun 4 ja 5 p:nä klo 7:stä 9:ään, jolloin järjestäjän oli tehokkaasti huolehdittava alueella liikkujien turvallisuudesta.

Urheilukilpailut ja ulkoilmajuhlat. Vuoden aikana myönnettiin (5.2. 237 §, 15.5. 807 §, 2.8. 1209 ja 1210 §, 13.8. 1285 §, 3.9. 1396 §, 17.9. 1480 ja 1481 §; tonttij. 24.7. 345 §) lukuisille urheiluseuroille ja -järjestöille erinäisin ehdoin ja määrätystä korvauksesta lupia urheilukilpailujen, kuten juoksu-, soutu-, pyöräily- ja hiihtokilpailujen järjestämiseen siten, että kilpailureitti suuntautui osaksi puistojen, katujen ym. kaupunkialueiden kautta. Ulkoilmajuhlien, kuten itsenäisyyspäivä-, vappu-, juhannus- ja partiojuhlien, kansantanhuesitysten, yhteislauluiltojen, ilotulitusten ym. näihin verrattavien tilaisuuksien järjestämiseen myönnettiin useita lupia maksutta sillä ehdolla, että järjestävät yhdistykset sitoutuivat huolehtimaan käytetyn alueen siistimisestä ja korvaamaan istutuksille mahdollisesti tuotetut vahingot. Mikäli tilaisuuksissa käytettiin kovaäänisiä, joiden havaittiin tuottavan häiriötä ympäristölle, saatettiin niiden käyttö kieltää.

Anomuksesta sallittiin (29.1. 187 §, 5.2. 231 §, 21.5. 853 §; tonttij. 24.7. 344 §) erinäisin ehdoin määrättyjen alueiden eristäminen liikenteeltä monien kilpailujen ja ulkoilmajuhlien ajaksi.

Hesperian verkkopallokentän kenttämaksut. Etelä-Hesperiankadun varrella, Sivutien länsipuolella sijaitsevan Helsingin verkkopalloseuran verkkopallokenttäalueen kenttämaksut hyväksyttiin (28.5. 892 §) arkipäivätunneilta klo 7-15 280 mk:ksi ja arkipäivätunneilta klo 15-21 sekä kaikilta pyhäpäivätunneilta 360 mk:ksi.

Herttoniemen ns. kerrostalotonttien vuokrat. Päätettiin (2.7. 1178 §) vahvistaa eräiden ns. kerrostalolain mukaisten Herttoniemen tonttien vuosivuokrat ja perusvuosivuokrat.

Perunapalstojen vuokraksi v:ksi 1952 määrättiin (10.12. 2092 §) 150 mk aarilta.

Indeksivuokrat. Päätettiin (5.3. 418 §) vahvistaa Herttoniemen öljysatama-alueen vuokrat sekä niiden teollisuusalueiden vuokrat, jotka vuokrasopimuksen mukaan olivat huhtikuun 1 p:nä 1951 tai sitä ennen riippuvaiset elinkustannusindeksistä, jonka perusaika oli v:n 1941 alkupuolisko tai jonka määräys oli "elokuu 1938 - heinäkuu 1939 = 100".

Päätettiin (2.4. 567 §) soveltaa indeksimääräyksiä kaupungin sekä asuntoosakeyhtiöille että kiinteistöyhtiöille vuokralle antamien tonttien vuokrasopimuksiin.

Eräiden vuokrasopimusten kultaklausulilehdon soveltaminen. Lautakunta päätti (8.10. 1634 §), että v:n 1952 alusta ryhdytään soveltamaan Kumpulan, Käpylän, Koskelan ja Vallilan alueita koskevissa vuokrasopimuksissa olevaa ns. kultaklausuliehtoa.

Helsingin Osakepankin ja kaupungin välinen tilitys niistä tuloista ja menoista, joita kaupungilla oli ollut v. 1950 ent. kortteleista n:o 532 ja 272 sekä Verkkosaarista, päätettiin (16.4. 656 §) hyväksyä ja lähettää Helsingin Osakepankin hyväksyttäväksi revisiotoimiston tarkastuksen jälkeen.

Lähivuosien katu-, viemäri- ja vesijohtorakennusohjelma. Lautakunta päätti (2.4. 554 §) puolestaan hyväksyä lähivuosia varten laaditun katu-, viemäri- ja vesijohtorakennusohjelman.

Pakilan omakotialueen tienhoito-osuuksien osittelu hyväksyttiin (5.3. 409 §).

Perheenasuntoavustuksen saantiin liittyvistä asioista annettavat lausunnot. Lautakunta päätti (23.4. 696 §) oikeuttaa tonttiosaston antamaan kaupunginhallitukselle lausuntoja huoneistojen hyväksymisestä perheenasunnoiksi ym. perheenasuntoavustuksen saantiin liittyvistä asioista.

Tonttiosaston hallintaan päätettiin (12.2. 315 §; maa- ja metsätj. 2.10. 77 §) siirtää Malmilla sijaitseva Pankkitie 6:n tontti sekä maanviljelijä G. Öhrnbergille Viikinmäki RN 2 -nimisestä tilasta, Viikin Latokartanon ky-

lästä vuokrattua noin 0.28 ha:n suuruista tonttimaata ja noin 0.33 ha:n suuruista peltomaata koskeva vuokrasopimus tammikuun 1 p:stä 1952.

Käyttövarat. Lautakunta myönsi käyttövaroistaan mm. 40 000 mk perunapalstojen paaluttamiseen.

Esitykset. Kaupunginhallitukselle tehtiin vuoden kuluessa esityksiä asioista, jotka mm. koskivat: tonttien vuokralle antoa (8.1. 24 §, 2.7. 1177 §, 12.11. 1871 §, 19.11. 1927 §, 3.12. 2039 §), tonttien myyntiä (8.1. 25 §, 23.4. 694 §, 22.10. 1721 §, 26.11. 1983 §, 3.12. 2030 §), paikan varaamista kaupungin toimesta rakennettavia puisia asuintaloja varten (18.6. 1074 §), pysyvän huvipuistoalueen varaamista (15.1. 75 §), liikenne- ja lastausraiteiden sekä -laitteiden rakentamista (15.1. 80 §, 16.4. 658 §, 15.5. 804 §, 12.11. 1872 ja 1873 §), omakoti- ym. rakennuslainoja (15.1. 85 §, 5.3. 411 §, 18.6. 1075 §), kiinteistöjen ostoa (23.4. 693 §, 19.11. 1934 §, 10.12. 2083 ja 2084 §), puolustusministeriön veloittamista Puolimatkansaaren käytöstä (5.2. 238 §), Suomen Hotelli- ja Ravintolakoulusäätiölle myydyn tontin maksuehtojen muuttamista (26.2. 374 §), omakotialueiden teiden kunnossapitoa (5.3. 409 §, 26.11. 1991 §), huoneistojen hyväksymistä perheenasunnoiksi (16.4. 659 ja 660 §), eräiden Viikinmäen vuokra-alueensa lunastamiseen oikeutettujen luopumista lunastusoikeudestaan (30.4. 732 §), Helsingin Perheasunnot oy:lle vuokratun tontin vuokraehtojen tarkistamista (30.4. 734 §), uuden siirtolapuutarha-alueen perustamista Reimarlaan (7.5. 773 §, 12.9. 1475 §), viemärien johtamista (21.5. 846 §, 2.7. 1170 §), Munkkiniemen yhteiskoulun rakennuskustannusten vahvistamista ym. (25.6. 1120 §), Koskelan vaunuhalleja varten varatun alueen luovuttamista ja arviohinnan vahvistamista (13.8. 1294 §), Hitsaajakadun rakentamista Herttoniemeen ja ko. alueen vuokraoikeuksien lunastamista (20.8. 1328 §), lämpöjohtotunneleiden rakentamista katujen alitse (27.8. 1361 ja 1362 §), erään rakennusvelvollisuuden laiminlyönnistä määrätyn sakon perimättä jättämistä (3.9. 1401 §), ruotsalaisten lahjatalojen rahaston perustamista (24.9. 1541 §), Pakinkylän vapaaehtoisen palokunnan paloaseman tonttia (12.11. 1868 §) sekä Kumpulan avouimalan piirustusten hyväksymistä (12.11. 1876 §).

Lausunnot. Kaupunginhallitukselle annettiin vuoden kuluessa lausuntoja asioista, jotka mm. koskivat: tonttien myymistä (8.1. 26 §, 5.3. 408 §, 2.8. 1219 §, 12.11. 1878 §, 17.12. 2147 §), paikan luovuttamista Suomen Ayshire-yhdistyksen 50-vuotisjuhlanäyttelyä varten (15.1. 73 §), Pirkkolan omakotialueen vuokrasopimusten indeksiehdon soveltamista (22.1. 129 §), Ruskeasuon vuokra-alueiden järjestelytoimitusta (22.1. 130 §), tonttien ja alueiden varaamista eri tarkoituksiin (22.1. 131 §, 29.1. 175 §, 5.2. 227 §, 12.2. 274 ja 276 §, 19.2. 324 ja 326 §, 2.4. 556 §, 16.4. 650 §, 27.8. 1349 §, 3.9. 1389 §, 10.9. 1442 ja 1443 §, 24.9. 1529 §, 1.10. 1578 §, 8.10. 1628 ja 1636 §, 26.11. 1988 §, 10.12. 2086 §, 17.12. 2144 §), tonttien vuokraamista Uuden Olympiakylän asunto-osakeyhtiöille ja näiden huoneistojen luovutusehtoja (29.1. 180 §, 5.2. 241 §), Tuomarinkyläntien itäpuolisen alueen kadunrakennus- ja viemäröimiskustannusten korvausvelvollisuutta (5.2. 232 §), ruotsalaisen kauppakorkeakoulun piirustusten hyväksymistä ja viemäreiden rakentamista (26.2. 369 §, 27.8. 1363 §), lainojen myöntämistä eri tarkoituksiin (26.2. 375 §, 28.5. 909 §), kortteleiden n:o 791-794 varastorakennustonttien vuokraehtoja (12.3. 459 §), Asunto-oy. Liikenteen valitusta tontin paikasta (19.3. 502 §), perunapalstojen luovuttamista (19.3. 512 §, 15.5. 805 §), Helsingin Maataloukerhoyhdistyksen ennakkoavustusta ja v:n 1950 toimintakertomusta (2.4. 560 §, 3.9. 1402 §), luvan myöntämistä radioamatööriaseman antennin vetämiseen kadun ylitse (9.4. 604 §), Yliopiston instituuttirakennuksen lämpöjohtotunneleiden rakentamista (30.4. 733 §), Osuusliike Elannon uudisrakennuksen räystäskorkeuden määräämistä (7.5. 767 §), vastaanottokodin perustamista Sofianlehdon lastenkodin yhteyteen (7.5. 775 §), lisäalueen luovuttamista Helsingin yksityisen kreikkalaiskatolisen yhdyskunnan hautausmaahan liitettäväksi (15.5. 798 §), Lammassaarelle tehtävien moottorivenematkojen kertamaksujen vahvistamista (15.5. 808 §), leikkikentän rakentamista Tähtitorninmäelle (15.5. 813 §), myytyjen tonttien maksamattoman kauppahinnan ja rakentamisvelvollisuuden vakuuden järjestelyjä (28.5. 908 §, 4.6. 976 §), Meilahden ja Eläintarhan huvila-alueiden vuokrasopimusten jatkamista (11.6. 1008 §), olympiakisojen järjestelytoimikunnan ehdotusta kaupungin suoritettavista tehtävistä (18.6. 1065 §), yksinäisten naisten asun-

to-osakeyhtiölle varatun tontin arviohinnan alentamista (1.10. 1581 §), Maunulan Pienasunnot oy:n pihamaiden kunnostamista (8.10. 1619 §), jatketun maksunlykkäyksen myöntämistä Hämäläisten Talo oy:lle (15.10. 1683 §), kiinteistöjen ostamista (22.10. 1723 §, 3.12. 2038 §, 17.12. 2145, 2151 ja 2159 §), Koskelantie 29-30 -nimisen yhtiön katuosuuksien kunnostamista (29.10. 1760 §), sähköaseman rakentamista Kruununhakaan (5.11. 1806 §), maksamattomien vuokrien pakkoperintää Laajalahden entisiltä vuokramiehiltä (5.11. 1820 §), Hakan asunto oy. Sato n:o 1 ja 4 -nimisten yhtiöiden tontin vuokrien korottamista (5.11. 1821 §), Vesilinnanmäen ympäristön asukkaiden valitusta tivolin tuottamasta häiriöstä (3.12. 2031 §), korttelin n:o 369 kunnostamista (17.12. 2149 §) sekä omakotirakennusten välipohjarakennetta (tonttij. 13.10. 473 §).

Maistraatille annettiin lausunto erään katualueen kunnossapitovelvollisuudesta (12.2. 277 §), maanalaisten bensiinisäiliöiden sijoittamisesta (2.4. 561 §, 2.8. 1208 §, 13.8. 1288 §, 1.10. 1570 §), työ- ja varastorakennuksen rakentamisesta Valkosaaren veneveistämöalueelle (8.10. 1631 §) sekä Sotainvaliidien Veljesliiton Lauttasaaren saunarakennuksen ja ruokailuparakin muutospiirustuksista (19.11. 1935 §).

Satamalautakunnalle annettiin lausunto varastoalueiden järjestämisestä Ruoholahdesta irtisanotuille vuokraajille (19.2. 328 §).

3. Kiinteistölautakunnan maatalousosaston toimialaan kuuluvat asiat

Maatalousosaston toimistorakennus. Päätettiin (maa- ja metsätj. 17.1. 5 §) hyväksyä talo-osaston suunnitelma, jonka mukaan maatalousosaston toimisto sijoitettiin kaupunginargronomin asuntona ja osaston toimistona käytetyn rakennuksen yläkertaan ja kaupunginagronomin virkahuoneeksi jätettiin alakerrasta huone ja eteinen. Maatalousosasto oikeutettiin (maa- ja metsätj. 13.3. 13 §) lisäksi ryhtymään tarvittaviin toimenpiteisiin toimiston piharakennuksen uusimiseksi rakennustoimiston talorakennusosaston esittämällä tavalla kertomusvuoden aikana. Kaupunginhallitus suostui (19.3. 517 §; maa- ja metsätj. 13.3. 14 §, 11.5. 30 §) siihen, että vanha piharakennus saatiin purkaa ja käyttökelpoiset rakennusaineet käyttää uudisrakennukseen. Lisäksi päätettiin (maa- ja metsätj. 11.5. 34 §) rakennuttaa uusi hajoituskaivo putkistoineen toimistorakennusta varten.

Kaarelan tila. Kaarelan tilan vuokran määräämisessä päätettiin (maa- ja metsätj. 2.10. 86 §; kiint.ltk. 15.10. 1687 §) noudattaa laskutapaa, jonka mukaan tammikuussa erääntyvän vuokran suuruus perustuu maatalousministeriön edellisenä vuonna vahvistamiin viljan hintoihin, ja että vuokra-ajalta liikaa peritty määrä huomioidaan vähennyksenä aina kuluvan vuoden vuokraa laskettaessa.

Tonttiosastolle päätettiin (maa- ja metsätj. 30.11. 125 §) esittää, että Kaarelan tilasta varattaisiin osa valtion maatalouskoneiden koelaitoksen käyttöön koetilaksi, mutta osa jätettäisiin kaupungin omaan käyttöön toistaiseksi Kaarelan viljelysten takia.

Pauligin teollisuusyhtiön ja tilanhoitaja O. Gauffinin maanvuokrausten järjestely. Päätettiin (12.11. 1885 §) merkitä Pauligin teollisuusyhtiölle Vartiokylästä Botbyskog RN 2^{287}, Torsäng RN 2^{291} ja Huldastal RN 2^{293} nimisistä tiloista vuokrattua noin 19.06 ha:n suuruista aluetta sekä tilanhoitaja O. Gauffinille samasta kylästä Orrbacka RN 2^{294}, Björkholmen RN 2^{292} ja Skogland RN 2^{295} -nimisistä tiloista vuokrattua noin 8.75 ha:n suuruista aluetta koskevat vuokrasopimukset päättyviksi joulukuun 31 p:nä. Samalla päätettiin vuokrata tilanhoitaja O. Gauffinille tammikuun 1 p:stä 1952 alkaen viideksi vuodeksi Vartiokylän kylässä olevista Torsäng, Björkholmen, Huldastal, Orrbacka ja Skogland -tiloista sekä Johannesbäck RN 2^{297} -nimisestä tilasta yhteensä 23.65 ha peltoa, 0.55 ha tonttimaata ja 3.80 ha laidunta yhteisestä 140 000 mk:n, puolivuosittain etukäteen maksettavasta vuosivuokrasta, mikä oli huhtikuun 1 p:stä 1952 alkaen riippuvainen elinkustannusindeksistä perusvuokrana 12 725 mk. Tavanomaisten vuokraehtojen lisäksi oli noudatettava seuraavia ehtoja: vuokraaja oli oikeutettu pitämään edelleen vuokra-alueella

olevan Pauligin teollisuusyhtiön omistaman asuinrakennuksen, parakin ja saunan sekä sähkö- ja puhelinjohdot; vuokraaja sai sopia mainitun yhtiön kanssa alueella olevan irtaimiston, hedelmäpuiden, marjapensaiden yms. pysyttämisestä paikoillaan.

Malmin sähkölaitoksen muuntajien paikat. Malmin sähkölaitokselle päätettiin (21.5. 870 ja 871 §) vuokrata muuntajien paikoiksi puoli aaria Pukinmäeltä Boxbackan tilasta RN 1^{163} ja Tapanilasta Rasmuksen tilasta RN 1^{163}, molemmat kesäkuun 1 p:stä alkaen kahden kuukauden irtisanomisajoin ja 200 mk:n vuosivuokrasta, joka on huhtikuun 1 p:stä 1952 sidottu elinkustannusindeksiin.

Vartiokylän vanha myllyrakennus ja ns. Vanha torppa. Oy. Suomen Filmiteollisuus -nimiselle yhtiölle päätettiin (maa- ja metsätj. 21.6. 54 §) vuokrata heinäkuun 1 p:stä alkaen toistaiseksi kahden kuukauden irtisanomisajoin Vartiokylän vanha myllyrakennus 5 000 mk:n kuukausivuokrasta tavanmukaisin ehdoin sekä lisäehdoilla, että varastoinnin oli oltava tulenarkojen aineiden varastossa pidosta annettujen asetusten mukaista, mikäli tällaisia aineita tultaisiin varastoimaan, sekä että vuokraajan oli vakuutettava rakennus sen täydestä arvosta.

Työntekijä A. Nybergille päätettiin (8.10. 1637 §) vuokrata Vartiokylästä ns. Vanhan torpan rakennukset ja 0.10 ha tonttimaata viiden vuoden ajaksi tammikuun 1 p:stä 1952 alkaen, 7 200 mk:n vuosivuokrasta, mikä oli maksettava puolivuosittain etukäteen ja mikä oli riippuvainen elinkustannusindeksistä perusvuokrana 720 mk. Ulko- ja sisäkorjaukset jäivät vuokralaisen suoritettaviksi.

Bredbackan vuoren kalliosuoja. Päätettiin (maa- ja metsätj. 13.3. 11, 21 ja 25 §) merkitä E.E. Malminen oy:n vuokrasopimus Mellunkylässä sijaitsevan Bredbackan vuoren kalliosuojaan n:o 4 päättyneeksi maaliskuun 31 p:nä ja vuokrata se Ilotulitus oy:lle huhtikuun 1 p:stä alkaen 2 kk:n irtisanomisajoin 1 680 mk:n kuukausivuokrasta. Maalarimestarien oy:lle päätettiin vuokrata kalliosuoja n:o 3 samasta päivästä ja samasta vuokrasta kuukauden irtisanomisajoin. Vuokraajien, jotka varastoivat kalliosuojiin tulenarkoja aineita, oli huolehdittava ja vastattava siitä, että varastointi on voimassaolevien asetusten ja säännösten mukaista.

Vuokralle annetut viljelyspalstat. Kertomusvuoden aikana annettiin vuokralle seuraavat viljelyspalstat:

Alue	Vuokraaja	Vuokra-vuosi	Vuosivuokra, mk
Alberga RN 2^{564}, 1.20 ha	Työntekijä J. Mero[1]	1951	7 000
" " peltoa 22.78 ha ja laidunta 23 ha	Maanviljelijä J.Kukkamäki[2]	1952	152 000
Haaga, peltoa 6.85 ha ja laidunta 1.60 ha	Maanviljelijä V. Saarisalmi[3]	"	30 000
" RN 1^{139}, 3.15 ha	Ajuri S. Hanhinen[4]	"	12 000
" Ut-Grejus RN 3^{1}, 7a	Ajuri K.F.Cederberg[5]	1951	1 000
Herttoniemi, Mäkelä RN 4^{3}, yht. 4.65 ha	Maataloustyönjohtaja F. Sahala[6]	1952	18 000
Herttoniemi, Mäkelä RN 4^{3},0.55 ha	Valtion margariinitehdas[7]	1951	2 000
" RN 5^{17}, n. 4 ha	U.ja P. Levander[8]	1952	16 000
Malmi, yht. 0.69 ha	Rouva A. Tiainen[9]	"	4 000
" Brusas RN 6^{93}, 0.05 ha	Tarkastaja G.Levander[10]	"	1 000
" Dal RN 6^{72}, 2a	Tehtailija A. Falck[11]	"	300
" " " 5a	Työntekijä K.Kavonius[12]	"	750
" Filpus, 1.25 ha	Ulosottomies A.Nieminen[13]	1951	8 000

1) Maa- ja metsätj. 21.6. 51 §. - 2) Sm 2.10. 75 ja 76 §. - 3) Kiint.ltk. 19.11. 1942 §. - 4) Sm 19.11. 1943 §. - 5) Maa- ja metsätj. 11.5. 37 §. - 6) Sm 6.11. 100 §. - 7) Sm 11.5. 32 §, 21.6. 58 §. - 8) Sm 6.11. 96 §. - 9) Sm 6.11. 104 §. - 10) Sm 30.11. 124 §. - 11) Sm 30.11. 121 §. - 12) Sm 30.11. 127 §. - 13) Sm 11.5. 28 §. -

Alue	Vuokraaja	Vuokra-vuosi	Vuosi-vuokra, mk
Malmi, Karls RN 1 , 0.07 ha	Työntekijä O.Nummelin [1]	1952	1 000
" Sonaby RN 5 , 0.30 ha	Työntekijä A.Levänen [2]	1951	1 500
" Stensböle RN 1 , 4.32 ha	Pienviljelijä H. Täckenström [3]	"	20 000
" Sunnuntaipalstoilta 3.4 ha	Hallikauppias E.Helppi [4]	1952	17 000
" tiloista Påhls,Pehrs ja Stensböle yht. 4.55 ha	Maanviljelijä W. Bollström [5]	"	18 000
Malmilta,Pukinmäeltä ja Viikinmäeltä yht. 9.47 ha	Maanviljelijä G.Öhrnberg [6]	"	40 000
Mellunkylä,Bredbacka RN 4^{59},0.75 ha	Työntekijä E.W.Lindfors [7]	1951	6 000
Munkkiniemi RN 1, 0.40 ha	Herra O. Vennola [8]	"	6 000
" RN 1^{1144}, 0.57 ha	Professori J.Jännes [9]	1952	7 000
Oulunkylä,peltoa 30.15 ha ja laidunta 2.05 ha	Maanviljelijä R.Lindbäck [10]	"	150 000
" Nybondas RN 5^{1}, 1.65 ha	Insinööri V. Karvonen ja varatuomari V.L.Roiha [11]	"	14 000
" RN 6, 1.60 ha	Kirvesmies M. Hyyhö [12]	"	13 000
" " peltoa 8.55 ha ja laidunta 1.35 ha	Toivolan koulukoti [13]	"	55 000
Pakila,Murmästars RN 2^{39}, 2.70 ha	Katsastaja Y. Hietanen [14]	"	15 000
" Nystugan RN 3^{243}, 2.40 ha	Työntekijä V. Hantula [15]	"	17 000
" tiloista Lemminkäinen ja Ehtootähti yht. 0.15 ha	Työntekijä K. Logren [16]	"	1 500
Tapanila,RN 8^{139} ja RN 1^{25},yht.0.30 ha	Vanginvartija J. Luukko [17]	"	2 500
" Saksantarha RN 13^{14}	Perheenäidit yhdistys [18]	1951	5 000
Viikinmäki RN 2^{4}, 0.35 ha	Puutarhuri E. Lång [19]	"	2 500
" " 2.10 ha	Työntekijä K.Levander [20]	"	9 000

Edellä olevassa taulukossa olevista vuokrasopimuksista mainittakoon lisäksi seuraavaa:

Vuokravuoden päättymisen jälkeen jatkuivat vuokrasopimukset vuoden kerrallaan 2 kuukauden irtisanomisajoin. Vuosivuokra oli huhtikuun 1 p:stä 1952 sidottu elinkustannusindeksiin määrätyin perusvuokrin.

Teiden leventämisen ja asemakaavasuunnitelmien toteuttamisen vuoksi J.Kukkamäen, V. Saarisalmen, S. Hanhisen, U. ja P. Levanderin, O. Nummelinin, W. Bollströmin, G. Öhrnbergin, R. Lindbäckin, Toivolan koulukodin, Y. Hietasen, V. Hantulan, K. Logrenin ja E. Långin vuokrasopimuksia tehtäessä sanottiin aikaisemmin voimassa ollut sopimus irti.

Maanviljelijä J. Kukkamäen vuokrasopimukseen kuului maiden lisäksi Etulan ja Takalan asuinrakennukset, talli, tallivaja, puimala, sauna, riihirakennus ja kaksi puuvajaa.

Maanviljelijä V. Saarisalmen vuokrasopimukseen liittyi ehto, että vuokraajan oli kesannoitava Finnängin ja Lill-Mejlansin tilojen maista 4.95 ha sekä raivattava pensaat juurineen ojista v:n 1952 aikana.

1) Maa- ja metsätj. 6.11. 97 ja 98 §. - 2) Sm 11.5. 27 §. - 3) Sm 13.3. 20 §. - 4) Sm 30.11. 115 §. - 5) Sm 2.10. 72 ja 73 §. - 6) 2.10. 77 ja 78 §. - 7) Sm 11.5. 38 §. - 8) Sm 11.5. 35 §. - 9) Sm 2.10. 82 §. - 10) Sm 6.11. 101 ja 107 §. - 11) Sm 6.11. 106 §. - 12) Sm 6.11. 105 §. - 13) Sm 30.11. 116 ja 117 §. - 14) Sm 30.11. 120 §. - 15) Sm 6.11. 94 ja 95 §. - 16) Sm 6.11. 92 ja 93 §. - 17) Sm 6.11. 102 §). - 18) Sm 11.5. 39 §. - 19) Sm 21.6. 56 §. - 20) Sm 13.3. 10 §.

Ajuri S. Hanhisen uuteen sopimukseen liittyi ehto, että hänen oli uusittava ojitus entisen vuokra-alueensa ja suunnitellun tiemaan välisellä alueella ja raivattava samoin pensaat juurineen v:n 1952 aikana.

Maanviljelijä G. Öhrnbergin vuokrasopimukseen kuului myös Stensbölen tilalla oleva lato.

O. Vennolalla oli oikeus vuokrata alueestaan palstoja perunanviljelijöille, mutta näistä vuokrauksista oli tehtävä vuosittain tili maatalousosastolle.

Maanviljelijä R. Lindbäckille kuului ent. Oulunkylän kartanon rakennuksista talli, riihi, perunakellari ja kolme latoa sekä V. Hantulalle myös lato.

Vuokrauspäätöksen peruuttaminen. Anomuksesta päätettiin (maa- ja metsätj. 21.6. 50 §) peruuttaa lokakuun 26 p:nä 1950 tehty päätös, jolla vuokrattiin kertomusvuodeksi hevosmies T. Heikkiselle Malmilta Stensbölen ja Påhlsin tiloista yhteensä 6.70 ha:n suuruinen peltoalue.

Terveen elämän edistämisyhdistyksen vuokra-alue. Haagan puron länsipuolelta Terveen elämän edistämisyhdistykselle vuokrattua, 1.05 ha:n suuruista aluetta koskeva vuokrasopimus päätettiin (maa- ja metsätj. 6.11. 108 §, kiint.ltk. 10.12. 2095 §) sanoa irti ja merkitä päättyväksi joulukuun 31 p:nä sekä siirtää alue tammikuun 1 p:stä 1952 tonttiosaston hallintaan. Samalla päätettiin pyytää kaupunginhallituksen asiamiesosastoa ryhtymään häätötoimenpiteisiin alueelle luvattomasti rakennettujen talvikäyttöisten majojen suhteen.

Vuokrasopimuksen irtisanominen. Merkittiin, että K. Liukula oli sanonut irti Herttoniemessä olevaa 2.47 ha:n suuruista aluetta koskevan vuokrasopimuksensa päättyväksi joulukuun 31 p:nä. Samalla päätettiin (maa- ja metsätj. 2.10. 74 §) velvoittaa vuokraaja viemään pois alueella olevat rakennuksensa vuokrakauden loppuun mennessä sekä suorittamaan alueella maanvuokrauksesta v. 1902 annetun lain mukaiset syyskynnöt.

Lisäksi merkittiin (maa- ja metsätj. 6.11. 91, 99, 103 ja 112 §, 30.11. 118 ja 119 §) vuokraajan taholta irtisanotuksi, päättyväksi joulukuun 31 p:nä, seuraavat vuokrasopimukset: O. Granbergin Malmin sunnuntaipalstoilla sijaitsevaa huvilaa n:o 54a koskeva sopimus; K.E. Sundholmin Herttoniemessä olevaa, 1.70 ha:n suuruista aluetta koskeva sopimus; rouva A. Tiaisen Tapanilassa olevaa, yli 12 ha:n suuruista peltoa koskeva sopimus; tie- ja vesirakennushallituksen Tapanilassa, lentokentän koilliskulmassa olevaa latoa koskeva sopimus sekä S. Juseliuksen Pakilassa olevaa, 1.02 ha:n suuruista aluetta koskeva sopimus.

Alueen muodostuttua teollisuuden varastoalueeksi päätettiin sanoa irti J. Luukon vuokrasopimus, joka koski Malmilla sijaitsevan Bränmas RN 10^{10} tilan 0.68 ha:n suuruista peltoaluetta.

Rastbölen tila. Päätettiin (maa- ja metsätj. 6.11. 109 §; kiint.ltk. 12.11. 1884 §) hyväksyä urheilu- ja retkeilytoimiston ehdotus, että Rastbölen tilan viljelyä ja siitä saatua satoa pidettäisiin normaalina maatalousosaston omana maanviljelyksenä, ilman että tarvittaisiin mitään molemminpuolisia tilityksiä tai suorituksia, vaikka alue kuuluikin toisen elimen hallintaan.

Pukinmäen kuivuri- ja lajittelurakennus. Maatalousosasto oikeutettiin (maa- ja metsätj. 13.3. 17 §) suurentamaan Pukinmäen kuivuri- ja lajittelurakennusta ja hankkimaan sinne Sinus 6 -merkkinen kuivuri.

Tuomarinkylän navettarakennuksen korjaaminen päätettiin (maa- ja metsätj. 17.1. 3 §; kiint.ltk. 12.2. 287 §) toteuttaa kertomusvuoden aikana ja hyväksyttiin korjauspiirustukset työselityksineen.

Oikeus rakennuksen paikoillaan pitämiseen. Tarjoilijatar V.A. Sundströmille myönnettiin (maa- ja metsätj. 21.6. 49 §) oikeus pitää ostamânsa asuinrakennus paikoillaan Herttoniemen kylässä Mäkelä RN 4 -nimisellä tilalla 1 600 mk:n vuosivuokrasta.

Myllypellon ladon palo. Kesäkuun lopulla palaneen Myllypellon ladon palovakuutussumma päätettiin (maa- ja metsätj. 17.8. 70 §) nostaa kaupungille ja hylättiin ladon vuokraajan G. Öhrnbergin anomus, jossa hän tarjoutui rakentamaan ladon entiselleen, jos saisi nostaa vakuutussumman.

Maatalousosaston hallintaan päätettiin määrätä Tapanilan tilojen Å 7 RN 5^{286} ja Å 65 RN 5^{32} viljelykset (5.2. 225 §) sekä puutarhuri V. Salmisella vuokralla olleet, Malmin Gästgifvarsin alueella sijaitsevat rakennukset (maa- ja metsätj. 17.1. 6 §).

Haltialan tilan kellarimäelle rakennettavan saunan piirustukset hyväksyttiin (maa- ja metsätj. 2.10. 85 §; kiint.ltk. 5.11. 1822 §).

Täytemaan, turpeen ym. myynti. Vuoden aikana myytiin (4.6. 979 §, 18.6. 1076 §, 2.7. 1181 ja 1182 §, 29.10. 1768 §) kaupungin mailta täytemaata 300 mk:n kuutiohinnasta, turvetta ja ruokamultaa 500 mk:n kuutiohinnasta sekä yhdessä tapauksessa puretun rakennuksen sokkelikiviä 400 mk:n kuutiohinnasta.

Jäiden nostaminen Vantaanjoesta. Maatalousosasto oikeutettiin (maa- ja metsätj. 17.1. 2 §) myöntämään kertomusvuoden talvena lupia jäiden nostamiseen Vantaanjoesta ja perittäväksi vesialueen vuokraksi määrättiin 12 mk neliömetristä.

Autojen ajokirjojen tarkistus. Maatalousosaston kuorma-autojen hoidon ja käytön valvojaksi sekä ajokirjojen tarkistajaksi määrättiin (maa- ja metsätj. 13.3. 15 §) kaupunginagronomi ja henkilöauton ajokirjojen tarkistajaksi kiinteistötoimiston henkilöautojen ajokirjojen tarkistaja.

Vuokrien korotukset. Indeksiehdon mukaiset maanvuokrien korotukset vahvistettiin (maa- ja metsätj. 11.5. 42 §, 21.6. 62 §).

Eräiden perusteellisesti korjattujen työläisasuntojen vuokria päätettiin (maa- ja metsätj. 21.6. 59 §) korottaa korkeintaan 10 %.

Syyskuun alusta päätettiin (maa- ja metsätj. 2.10. 81 §) korottaa maatalousosaston vuokralle antamien asuntojen, myös työläisasuntojen, vuokrat valtioneuvoston päätöksen mukaisesti 15 %.

Halkojen hinnat. Päätettiin (maa- ja metsätj. 2.10. 79 §, 30.11. 129 §) vahvistaa halkojen hinnat, joita käytettiin maatalousosaston sisäisissä luovutuksissa sekä halkoja myytäessä osaston työntekijöille.

Inventoimishinnat. Määrättiin (maa- ja metsätj. 30.11. 122 §) vuosi-inventariossa käytettävät maataloustuotteiden inventoimishinnat.

Esityksiä tehtiin kaupunginhallitukselle mm. asioista, jotka koskivat: vanhojen rakennusten purkamista ja myyntiä (kiint.ltk. 12.11. 1883 §; maa- ja metsätj. 6.11. 110 §), teiden kunnossapitoa (kiint.ltk. 19.3. 518 §, 21.5. 866 §; maa- ja metsätj. 13.3. 22 §, 11.5. 29 §), Hirvihaaran kartanon rakennustöitä ja lämmityslaitteita (kiint.ltk. 21.5. 865 ja 869 §; maa- ja metsätj. 11.5. 44 §) sekä Fallkullan päärakennuksen korjaamista (kiint.ltk. 21.5. 868 §, 10.12. 2097 §; maa- ja metsätj. 11.5. 33 §, 30.11. 130 §).

Lausuntoja annettiin kaupunginhallitukselle mm. asioista, jotka koskivat: Oy. Maanviljelijäin Maitokeskuksen osakkeita (29.1. 194 §), Ryttylän koulukodin salaojitusta (23.4. 698 §), tulenarkojen aineiden varastoimista Bredbackan vuoren kalliosuojaan (3.9. 1405 §), Helsingin maatalouskerhoyhdistyksen avustamista (15.10. 1688 §), vakinaisten tilastoasiamiesten nimeämistä vuositilastoaineiston keräämistä varten (5.11. 1823 §), maatalousosaston talousrakennusten käytön rationalisoimista (10.12. 2096 §) ja E. Eerolan valitusta häädön johdosta (10.12. 2099 §).

Palkkalautakunnalle annettiin (21.5. 867 §; maa- ja metsätj. 11.5. 31 §) lausuntoja sairausavustusten myöntämisestä työntekijöille.

4. Kiinteistötoimiston metsätalousosaston toimialaan kuuluvat asiat

Laidunmaiden vuokralle anto. Maanviljelijä G. Oleniukselle päätettiin (28.5. 919 §) vuokrata kesäkaudeksi Rekolasta ent. Hiekka oy:n alueelta 0.537 ha laidun- ja viljelysmaata 7 000 mk:n vuokrasta. Ennen laiduntamisen aloittamista oli tarkistettava, ettei laitumeksi tullut metsästä sellaisia kohtia, joissa oli taimistoa.

Rouva T. Ekqvistille päätettiin (maa- ja metsätj. 6.11. 113 §) vuokrata Albergan tilasta noin 3.70 ha:n suuruinen peltoalue vuodeksi 1952 sekä sen jälkeen vuodeksi kerrallaan kahden kuukauden irtisanomisajoin 14 800 mk:n vuosivuokrasta, joka oli huhtikuun 1 p:stä 1952 sidottu indeksiin perusvuokrana 1 346 mk. Tavanomaisten vuokraehtojen lisäksi vuokraaja sitoutui antamaan tarvittaessa hevostyövoimaa metsätalousosastolle erikseen maksettavasta korvauksesta sekä sai aidata alueen pohjoisella reunalla olevan metsän kulman pellon yhteyteen.

Helsingin varuskuntapataljoonalle päätettiin (10.12. 2100 §) vuokrata hevoslaitumeksi Laajalahden länsirannalla sijaitseva ranta-alue sekä Laajalahden asuntoalueen korttelin n:o 28 tontit n:o 3 ja 4 laidunkaudeksi 1952 35 000 mk:n vuokrasta, joka oli tarkistettava vastaamaan kesäkuun 1952 indeksiä. Puita kasvava osa vuokra-alueesta oli vuokraajan toimesta aidattava laitumen ulkopuolelle. Jos kaupunki myisi tai vuokraisi asutustarkoituksiin tontit, lakkaisi vuokraus niiden osalta olemasta voimassa.

Albergan kartanon navetta. Agronomi K. Stenbäckille päätettiin (maa- ja metsätj. 30.11. 131 §) vuokrata Albergan kartanon navetta tammikuun 1 p:stä 1952 alkaen 6 kuukaudeksi kerrallaan kahden kuukauden irtisanomisajoin 1 500 mk:n etukäteen maksettavasta vuokrasta. Vuokraaja sai käyttää navetan parvea karjanrehun säilyttämiseen, mutta itäpäässä oleva kalustovaja jäi metsätalousosaston käyttöön.

Harjoitusalue olympiakisojen ratsastusta varten. XV Olympia Helsinki 1952 -yhdistyksen urheiluosastolle päätettiin (4.6. 981 §) varata ratsastusta varten aikaisempien harjoitusalueiden lisäksi Talin ja Munkkiniemen välisen metsäalueen pohjois- ja luoteisosa sillä ehdolla, ettei alueella liikkuvan yleisön turvallisuutta vaarannettu. Urheiluosasto oikeutettiin suorittamaan tarpeelliset alueen raivaustyöt metsätalousosaston valvonnassa.

Tilapäinen vesilentoasema. XV Olympia Helsinki 1952 -yhdistyksen anomuksesta varattiin (18.6. 1077 §) kaupungin Laajalahdella omistamat vesialueet käytettäväksi lentoasemana heinä- ja elokuun aikana 1952.

Silakan kuivauspaikoiksi päätettiin (28.5. 914 §, 11.6. 1022 §) vuokrata kesäkuun 30 p:ään saakka 3 000 mk:n vuokrasta kalatukkuliike A. Vainiolle Räntan -niminen luoto ja Kontio & Kontio oy:lle Abrahaminluodolta sekä Tavelgrund ja Långör -nimisiltä luodoilta 0.5 ha:n suuruinen alue.

Suomen Ayshireyhdistyksen telttamajoitus. Suomen Ayshireyhdistykselle myönnettiin (28.5. 917 §) oikeus järjestää 200 karjanhoitajalle telttamajoitus Ruskeasuon metsään elokuun 2-5 p:nä yhdistyksen 50-vuotisjuhlanäyttelyn ajaksi. Korvaus oli 5 000 mk ja ehtoina, ettei puustoa vikuutettu eikä maata kaivettu juuristoa vahingoittavasti sekä että alue oli yhdistyksen toimesta siivottava telttojen poistamisen jälkeen.

Metsätyömiesten yhteisasunto päätettiin (2.8. 1233 §) sijoittaa Pakilaan Puistotien länsipäähän.

Kalastusmajojen vuokran korottaminen. Kalastajien Y. Saarisen ja K. Bohmin vuokrasopimukset, jotka koskivat Tallskär -nimisellä saarella olevia kalastusmaja-alueita, päätettiin (12.3. 471 ja 472 §) sanoa irti kesäkuun 30 p:stä ja vuokrata heille alueet uudelleen heinäkuun 1 p:stä 1 000 mk:ksi korotetusta vuosivuokrasta.

Kaupungin kalavesiä koskevan tutkimuksen valmistunut käsikirjoitus päätettiin (1.10. 1582 §) lähettää kaupunginhallitukselle annettavaksi edelleen kalastuskomitealle, joka painattaisi sen mietintönsä yhteydessä ja tekisi asian vaatimat lopulliset esitykset. Samalla päätettiin puoltaa 200 000 mk:n lisäkorvauksen myöntämistä Kalataloussäätiölle.

Kalanviljely- ja hoitoavustusten tililtä päätettiin (12.3. 468 §) myöntää 30 000 mk kaupungin lähivesien haukikannan keinotekoiseen lisäämiseen. Mainitulla tilillä jäljellä oleva määräraha päätettiin (17.12. 2166 §) jakaa siten, että Fiskodlingens Vänner -yhdistykselle myönnettiin 50 000 mk, Suomenlinnan Eränkävijöille 20 650 mk ja Vanhankaupungin Kalastuskillalle 5 000 mk. Avustusten saajat velvoitettiin näyttämään toteen, että myönnetyt varat oli käytetty kalanviljely- ja hoitotarkoituksiin.

Puutavaran hinta. Päätettiin (22.1. 141 §): että metsätalousosasto yhdessä kaupungin muiden puunhankintaelinten kanssa kussakin yksityistapauksessa määrää tilanteen mukaan puutavaran hinnan ja myy kaupungin metsistä hankittavan puutavaran samalla ottaen huomioon puutavaramarkkinatilanteen kehityksen; että luovutukset saavat tapahtua ensi sijassa kaupungin omille laitoksille; että muille myytäessä saadaan mahdollisuuksien mukaan käyttää korkeampaakin hintaperustetta, paitsi milloin myydään polttopuuta pienkuluttajille.

Polttopuiden jakelu päätettiin (8.1. 28 §) järjestää yhteistoiminnassa halkotoimiston kanssa.

Kaupungin metsäsuunnitelma. Maa- ja metsätalousjaosto päätti (maa- ja metsätj. 11.5. 45 §) lähettää metsätalousosastolla laaditun kaupungin metsäsuunnitelman kiinteistölautakunnalle edelleen käsiteltäväksi.

Yksityismetsälain mukainen v:n 1950 hakkuuilmoitus päätettiin (28.5. 916 §) lähettää metsänhoitolautakunnalle.

Liitolentoharjoitukset. Helsingin Ilmailuyhdistykselle myönnettiin (5.2. 244 §) lupa järjestää Lauttasaarenselällä ja Vanhankaupunginlahdella liitolentoharjoituksia.

Kalastusoikeuksia vesialueisiin myönnettiin (8.1. 29 §, 15.1. 90 §, 29.1. 196 §) määrätystä korvauksesta vuoden aikana kolmessa tapauksessa.

Variksien ampumislupia myönnettiin (19.2. 337 §, 12.3. 469 §) vuoden alkupuolella kahdessa tapauksessa. Myöhemmin kaupunginmetsänhoitaja oikeutettiin (19.3. 519 §) myöntämään ampumisluvat, mikäli ei ilmennyt poikkeuksellisia tapauksia, joissa lupa olisi ollut evättävä.

Lupa jäniksien ampumiseen siirtolapuutarha-alueilta myönnettiin (2.4. 568 §, 5.11. 1824 §, 17.12. 2162, 2163 ja 2165 §) viidessä tapauksessa.

Soran jakelu. Hyväksyttiin (22.1. 139 §) uusi hinnasto otettavaksi käytäntöön luovutettaessa soraa kaupungin sorakuopista. Soran ja hiekan ottoon myönnettiin (18.6. 1078 §, 1.10. 1583 §) lupa kahdessa tapauksessa.

Kivien louhintaan myönnettiin (28.5. 915 §, 2.7. 1183 ja 1184 §, 2.8. 1236 §, 22.10. 1731 §, 5.11. 1825 §) vuoden aikana useita lupia.

Merikaislan niittämiseen Iso-Huopalahden länsirannalta myönnettiin (4.6. 982 §) yhdessä tapauksessa lupa 5 000 mk:n korvauksesta.

Lupa bitumiastioiden puhdistamiseen. Somopuriste -nimiselle toiminimelle myönnettiin (27.8. 1364 §) erinäisin ehdoin lupa puhdistaa polttamalla bitumiastioita Östersundomiin vievän tien varrella olevassa sorakuopassa.

Esityksiä tehtiin kaupunginhallitukselle asioista, jotka mm. koskivat: Vanhankaupunginlahden rauhoitetun kalaveden etelärajan muuttamista (15.1. 87 §), kunnanmetsälautakunnan tehtävien hoitoa (15.1. 88 §), ns. puhelinnostotilin järjestämistä Leppävaaran postitoimistoon (22.1. 140 §), Pakilassa olevan vanhan saunarakennuksen purkamista (8.10. 1638 §) sekä Hirvihaaran kartanon metsäpalovakuutuksia (5.11. 1826 §).

Lausuntoja annettiin kaupunginhallitukselle asioista, jotka mm. koskivat: työttömyystöiden suunnittelua ja tarvetta (8.1. 27 §), korvauksen hakemista eräille pika-asutuslain nojalla pakkolunastetuille alueille jääneistä arvopuista (15.1. 89 §), lastensuojelulautakunnan esitystä Bengtsärin tilalle tarpeettoman halkoerän myynnistä (12.3. 470 §), eräiden vesialueiden vuokraamista ja rauhoittamista kevätkalastukselta (30.4. 747 §) sekä esikaupunkialueella sijaitsevien metsien ja metsäisten tonttien siivousta (10.9. 1448 §).

5. Kiinteistötoimiston asemakaavaosaston toimialaan kuuluvat asiat

Asemakaavan- ja tonttijaon muutokset. Kaupunginhallitukselle päätettiin vuoden aikana puoltaa lukuisia asemakaavan- ja tonttijaon muutoksia, jotka on lähemmin selostettu tämän kertomuksen I osan sekä kaupunginhallituksen että -valtuuston käsittelemien asemakaavakysymysten kohdalla.

Asemakaavaehdotukset. Päätettiin puoltaa kaupunginhallitukselle Haagan alueen asemakaavaehdotusta ja viemäröimissuunnitelmaa (17.9. 1495 §, 17.12. 2170 §).

Lopullisen asemakaavan pohjaksi päätettiin puoltaa asemakaavaehdotuksia, jotka koskivat Herttoniemen itäistä asuntoaluetta (16.4. 661 §), Etelä-Kaarelan aluetta (15.5. 814 §, 8.10. 1643 §), Viikinmäelle Helsingintien varrelle suunniteltua varastoaluetta (20.8. 1335 §), Oulunkylän aluetta (27.8. 1366 §) sekä Malmin-Tapanilan aluetta (3.9. 1409 §).

Kortteleiden korkeussuhteet. Lautakunta päätti puoltaa kaupunginhallitukselle asemakaavaosaston laatimien, seuraavia kortteleita koskevien korkeustasopiirustusten vahvistamista: 1. kaupunginosan korttelia n:o 21 (17.12.2171 §); 6. kaupunginosan korttelia n:o 227 (8.10. 1642 §); 7. kaupunginosan korttelia n:o 183 (2.8. 1240 §); 11. kaupunginosan korttelin n:o 312 tonttia n:o 11 (8.10. 1644 §); 14. kaupunginosan korttelia n:o 525 (8.1. 35 §); 15. kaupunginosan korttelia n:o 611 (1.10. 1589 §); 16. kaupunginosan kortteleita n:o 717 ja 720 (8.1. 32 §, 22.1. 145 §, 28.5. 925 §); 23. kaupunginosan korttelia n:o 677 (2.8. 1241 §); 24. kaupunginosan kortteleita n:o 950-953 (2.4. 576 §,

17.9. 1497 §); 25. kaupunginosan kortteleita n:o 815, 858, 859a, 860, 871 ja 872 (22.1. 144 §, 2.4. 577 §, 12.11. 1892 §); 30. kaupunginosan kortteleita n:o 30005-30007, 30010-30012, 30044, 30050, 30054, 30059 ja 30061 (8.1. 34 §, 10.12. 2103 §, 17.12. 2172 §) sekä 81. kaupunginosan kortteleita n:o 121-126 (12.2. 299 §).

Katujen poikkileikkaukset. Päätettiin kaupunginhallitukselle puoltaa katujen poikkileikkausehdotuksia, jotka koskivat Sturenkadun ja Kustaa Vaasantien välistä Hämeentien osaa (12.2. 300 §) sekä Korkeavuorenkadun ja Erottajan aukion välistä Etel. Esplanaadikadun osaa (29.10. 1775 §).

Intiankadun ja Koskelantien risteyksen itäpuolisen alueen järjestäminen asuntoalueeksi. Asemakaavaosaston tehtäväksi päätettiin (22.1. 152 §) antaa tutkia, mitä mahdollisuuksia oli Koskelantien ja Intiankadun risteyksen itäpuolisen maaston asemakaavoittamiseen ja alueen järjestämiseen asuntoalueeksi, sekä laatia alustava asemakaavaehdotus.

Liikennelaskenta. Yleisasemakaavatyölle tarpeellinen liikennelaskenta päätettiin (22.10. 1732 §) toimittaa lokakuun 23-26 p:nä 24 laskentapaikassa, jotta saataisiin selville ulosmeno-, sisääntulo- ja läpikulkuliikenteen jakautuminen eri väylille, liikenteen kasvu viimeisten kymmenen vuoden aikana sekä kaupunkiliikenteen jakautumisen ja tapaturmien suhteellisen lukumäärän mahdolliset muutokset.

Etelärantatien katuvalo- ja raitiotiepylväiden sähkölaitoksella laadittu sijoitussuunnitelma hyväksyttiin (8.10. 1645 §).

Liikennelaitoksen tarkastuskoppi. Liikennelaitokselle myönnettiin (29.1. 202 §, 12.2. 301 §) lupa siirtää Runebergin- ja Lutherinkadun kulmauksessa olevassa puistikossa sijainnut tarkastuskoppinsa Etel.Rautatiekadun pohjoiselle jalkakäytävälle.

Tienteko-oikeus myönnettiin (4.6. 984 §) asuntopalstan omistajalle yhdessä tapauksessa.

Esityksiä tehtiin kaupunginhallitukselle asioista, jotka mm. koskivat: katujen nimistöä (8.1. 36 §, 15.1. 92 §, 22.1. 146 §, 20.8. 1333 §, 1.10. 1588 §, 8.10. 1648 §), Ulfåsan huvilan osoitteen vahvistamista (12.2. 295 §), erään Pitäjänmäen tilapäisluontoisen tien siirtämistä (18.6. 1085 §), aluevaihdon suorittamista Helsingin Yliopiston kanssa (25.6. 1130 §) sekä Arkadian aukion liikennejärjestelyn toteuttamista (24.9. 1548 §).

Lausuntoja kaupunginhallitukselle annettiin asioista, jotka mm. koskivat: kaupungin osallistumista Koivumäen asuntoalueen kuivatussuunnitelmiin (8.1. 33 §), vuokra-alueiden lunastamisen jouduttamista (15.1. 91 §), kelkkamäkien, uimarantojen sekä leikki- ja urheilukenttien järjestämistä (15.1. 98 §, 12.2. 302 §, 19.2. 343 §, 19.3. 521 §, 19.11. 1944 §, 3.12. 2044 §), liikenneturvallisuuden tehostamista (22.1. 147 §, 12.2. 296 §, 27.8. 1367 §), kuvanveistonäyttelyn järjestämistä Esplanaadin puistoon (22.1. 150 §), liitosalueen tieoloja (29.1. 201 ja 205 §, 19.3. 522 ja 523 §, 2.4. 574 §, 4.6. 983 §, 29.10. 1769 §, 3.12. 2048 §, 17.12. 2168 §), vesijohto- ja viemäröimistöitä (29.1. 206 §, 19.2. 341 §, 16.4. 663 §, 1.10. 1591 §, 17.12. 2173 §), Taivaskallion kunnostamista (12.2. 290 §), kadunnimistön muutoksia (12.2. 293, 294 ja 298 §, 19.2. 340 §, 5.3. 423 §, 2.4. 570 ja 578 §, 30.4. 750 §), henkilö- ja kuorma-autotaksoja (12.2. 297 §, 5.3. 424 §, 24.9. 1547 §), liikennelaitoksen matkalippujen hintojen korottamista (19.2. 339 §), eräiden vilkasliikenteisten risteyksien liikennejärjestelyjä (19.2. 342 §, 26.2. 380 §, 5.3. 428 §, 19.3. 520 §, 2.4. 579 §, 28.5. 926 §, 18.6. 1084 §, 25.6. 1132 §, 13.8. 1305 §, 10.9. 1452 §, 26.11. 2000 ja 2002 §), uuden lastensairaalan ja Töölön sokeritehtaan sisäänkäynnin järjestämistä puistoalueelta (26.2. 382 §, 2.4. 573 §), puistikoiden ja istutusten kunnostamista (5.3. 419 §, 2.8. 1245 ja 1247 §), kaupungin vaakunanselityksen ja vaakunankuvan ehdotuksia (5.3. 420 §), Senaatintorin ympäristön vanhaksi kaupungiksi julistamista (5.3. 421 §), kuvapatsaiden ja muistomerkkien sijoitusta ja hoitoa (5.3. 425 §, 12.3. 473 §, 7.5. 778 §, 1.10. 1587 §), kuorma-ajurien ruokailukojun rakentamista Töölön tavara-asemalle (19.3. 526 §), Espoon kunnassa olevien Kilon-Dalsvikin-Jupperin yhdysteiden rakentamisen rahoitusta (2.4. 572 §), Laajasalossa sijaitsevan Norr-Jollaksen tilan pohjoisosan palstoitussuunnitelmaa (9.4. 616 §), Kaartin kasarmin raunioita ympäröivän katumaan aitaamista (21.5. 872 §), Siltasaarenkärjen kunnostamista (28.5. 921 §), yleisten käymälöiden

rakentamista (4.6. 985 §, 18.6. 1080 §, 1.10. 1592 §), toimenpiteitä vanhimpien kaupunginosien terveyttämiseksi ja rakennuskiellon vahvistamiseksi (2.7. 1185 §), rakennusjärjestystä tarkistavan komitean asettamista (2.7. 1186 §), linja-autoaseman laajennetun osan liikenteen järjestelyä (13.8. 1298 §), liikenneviikon toimeenpanemista (20.8. 1334 §), maanalaisen polttoainesäiliön sijoittamista korttelin n:o 649 (20.8. 1334a §), katu- ja viemärikustannuskomitean mietintöä (27.8. 1368 §), uima-altaan rakentamista Kumpulaan (27.8. 1369 §), puisto- ym. alueiden varaamista olympiakisojen viihdytystoimintaa varten (10.9. 1453 §), Aero oy:n lentotoimiston rakentamista asema-aukiolle (10.9. 1454 §), Kampin kentän käyttöä (17.9. 1493 §), tonttien varaamista eri tarkoituksiin (17.9. 1496 §, 1.10. 1590 §, 3.12. 2047 §, 10.12. 2104 §), kaupungin asuntotuotantoa liitosalueella (15.10. 1695 §), Koskelan vaunuhallien rakentamiseen liittyviä töitä (22.10. 1736 §), Suomen Työväenteatterin kannatusyhdistyksen avustamista (19.11. 1949 §) sekä katujen kunnossa- ja puhtaanapitoa (10.12. 2101 §).

Lisäksi annettiin kaupunginhallitukselle suuri joukko lausuntoja, jotka koskivat asemakaavoja sekä liikenneasioita, kuten esim. pysäköintiä, liikennemerkkejä, suojateiden merkitsemistä, polkupyörätelineiden pystyttämistä, liikenteen suunnan määräämistä, liikennelinjojen järjestelyjä sekä liikenteen järjestelystä johtuneita katutöitä.

Imatran Voima Osakeyhtiölle annettiin lausunto, joka koski Tammiston muuntoasemalta lähtevien voimansiirtojohtojen sijoitussuunnitelmaa (11.6. 1027 §).

Maistraatille annettiin lausunto rakennusluvan myöntämisestä korttelin n:o 115 tontille n:o 8 (26.11. 2006 §).

6. Kiinteistötoimiston kaupunkimittausosaston toimialaan kuuluvat asiat

Tonttijakokartat. Lautakunta päätti puoltaa kaupunginhallitukselle seuraavia kortteleita koskevien tonttijakokarttojen hyväksymistä: 6. kaupunginosan korttelia n:o 112 (12.3. 476 §); 9. kaupunginosan korttelia n:o 199 (3.9. 1413 §); 10. kaupunginosan korttelia n:o 283 (16.4. 665 §); 11. kaupunginosan korttelia n:o 340 (20.8. 1337 §); 12. kaupunginosan korttelia n:o 357 (2.7. 1189 §); 14. kaupunginosan korttelia n:o 525 (23.4. 703 §); 16. kaupunginosan korttelia n:o 730 (4.6. 988 §); 21. kaupunginosan kortteleita n:o 653 ja 657 (22.10. 1739 §); 23. kaupunginosan korttelia n:o 677 (8.1. 39 §); 24. kaupunginosan korttelia n:o 953 (3.9. 1411 §); 25. kaupunginosan kortteleita n:o 802, 815 ja 861 (28.5. 927 §, 10.9. 1455 §, 29.10. 1780 §); 29. kaupunginosan korttelia n:o 29109 (22.10. 1740 §); 30. kaupunginosan kortteleita n:o 30004, 30006, 30008, 30016, 30028, 30044, 30045, 30050, 30052 ja 30094 (8.1. 38 §, 12.3. 475 §, 19.3. 531 §, 9.4. 617 §, 23.4. 706 §, 15.5. 820 §, 25.6. 1140 §, 29.10. 1778 §, 26.11. 2010 §); 31. kaupunginosan kortteleita n:o 31023-31025, 31035, 31039, 31040, 31106-31109, 31131, 31135 ja 31136 (26.2. 384 §, 23.4. 704 §, 15.5. 819 §, 4.6. 990 §, 18.6. 1091 ja 1092 §, 3.9. 1410 §, 29.10. 1779 §, 3.12. 2051 §); 36. kaupunginosan kortteleita n:o 36001-36003 (4.6. 989 §); 44. kaupunginosan kortteleita n:o 44004 ja 44005 (17.12. 2175 ja 2176 §); 46. kaupunginosan kortteleita n:o 2, 14, 21-23 (2.4. 582 §, 16.4. 666 §, 3.9. 1412 §, 12.11. 1901 §) sekä 81. kaupunginosan kortteleita n:o 126 ja 127 (15.1. 100 §).

Työmäärärahoista palkatuille mittausmiehille myönnettiin (22.1. 155 §, 20.8. 1338 §, 27.8. 1370 §) viidessä tapauksessa ikälisää vastaava palkankorotus.

Esityksiä kaupunginhallitukselle tehtiin mm. palokaivoalueiden hankkimisesta liitosalueelta (12.11. 1896-1898 §, 19.11. 1951 §, 26.11. 2007 ja 2008 §, 10.12. 2105 §).

Lausuntoja annettiin kaupunginhallitukselle asioista, jotka mm. koskivat: kaupungin kartan painatus- ja käyttöoikeuksien myöntämistä (15.1. 99 §), 29.1. 207 §, 19.3. 532 §, 17.9. 1501 §, 12.11. 1899 §, 3.12. 2050 §, 17.12. 2177 ja 2178 §), teiden hoitoa (22.1. 153 §, 23.4. 705 §, 25.6. 1141 §), sähköistettyjen opastaulujen sijoittamista eri paikoille kaupunkiin matkailijoita varten (2.7. 1188 §) sekä aluevaihdon suorittamista Malmin-Hämeentien leventämistä varten (15.10. 1702 §).

7. Kiinteistötoimiston talo-osaston toimialaan kuuluvat asiat

Viikinmäen vuokra-alueella sijaitsevan rakennuksen ostaminen. Kaupunginvaltuuston oikeuttamana ja valtuuston määräämin ehdoin kiinteistölautakunta päätti (29.1. 182 §, 4.6. 953 §; ks. tämän kert. I osan s. 78) ostaa G.V. Reinin kuolinpesän osakkailta Viikinmäen vuokra-alueella sijaitsevan rakennuksen ja siirtää sen talo-osaston hallintaan. Lisäksi päätettiin myöntää myyjille oikeus asua edelleen rakennuksessa 10 vuoden ajan huoneenvuokraviranomaisten määräämästä tai, mikäli vuokrasäännöstely päättyisi, kohtuullisesta vuokrasta. Tänä aikana oli kaupungin velvollisuutena huolehtia rakennuksen ulkokorjauksista ja vuokralaisten taas sisäkorjauksista. Päätöstä täydennettiin (18.6. 1069 §) myöhemmin siten, että kuolinpesän osakkaille myönnettiin oikeus pitää toistaiseksi entisellä vuokra-alueellaan korvauksetta pesutupaa ja käymälää, jotka oli pidettävä siistissä ja kiinteistölautakunnan vaatimuksia vastaavassa kunnossa. Lisäksi kaupungilla oli oikeus, sen jälkeen kun perikunnan osakkaiden oikeus asua kaupungin omistamassa rakennuksessa olisi päättynyt tai he olisivat asumisoikeudestaan luopuneet, vaatia joko nämä rakennukset poistettaviksi tai jätettäviksi kaupungin omistukseen.

Huoneistojen luovuttaminen kaupungin virastojen ja laitosten käyttöön. Joko muilta vuokratuista tai kaupungin itsensä omistamista huoneistoista luovutettiin kaupungin virastoja ja laitoksia varten huoneistoja seuraavasti:

Terveydenhoitolautakunnan alainen lastenneuvolahuoneisto Metsäpurontie 3 B 6:ssa siirrettiin (15.1. 103 §) helmikuun 1 p:stä alkaen huoltolautakunnan käyttöön kodinhoitajien asunnoksi.

Tuomarinkylän äitiys- ja lastenhoidon perustettavaa sivuneuvolaa varten päätettiin (4.6. 992 §; ks. I osan s. 142) vuokrata työkalupiirtäjä E. Sandbergin omistamasta talosta Paloheinäntie 39:stä yhteensä 41.5 m^2:n suuruinen, 2 huonetta käsittävä huoneisto toukokuun 16 p:stä alkaen kolmen kuukauden irtisanomisajoin 6 000 mk:n vuosivuokrasta ilman lämpöä.

Käpylän pohjoisosaan perustettavaa äitiys- ja lastenhoidonneuvolaa varten päätettiin (2.7. 1193 §; ks. I osan s. 142) vuokrata Helsingin evankelisluterilaisilta seurakunnilta Pellervontie 39:stä yhteensä 91.5 m^2:n suuruinen kerhohuoneisto ja erillinen huone 24 100 mk:n kuukausivuokrasta lämpöineen ja valoineen elokuun 1 p:stä 1951 toukokuun 31 p:ään 1952, minkä jälkeen sopimus jatkui tavallisena vuosivuokrasopimuksena kolmen kuukauden irtisanomisajoin. Kerhohuoneisto tuli yhteiseen käyttöön vuokranantajan kanssa.

Terveydenhoitolautakuntaa varten päätettiin (10.9. 1461 §) vuokrata Helsingin evankelisluterilaisten seurakuntien omistamasta talosta Meritullintori 3:sta seurakuntien kanssa yhteisesti käytettäviä kerhohuoneita 113 m^2 ja lääkärin vastaanottohuoneeksi kaupungin yksin käytettäväksi 19.8 m^2 syyskuun 16 p:stä 1951 toukokuun 31 p:ään 1952, minkä jälkeen vuokrasopimus jatkui vuosivuokrasopimuksena 3 kuukauden irtisanomisajoin 30 000 mk:n kuukausivuokrasta.

Lastensuojelulautakunnalle päätettiin (28.5. 929 §) luovuttaa Unioninkatu 27:ssä olevan virastotalon IV kerroksesta nuorisotoimiston 196.4 m^2:n suuruinen entinen huoneisto 8 454 mk:n tilitysvuokrasta kuukaudessa heinäkuun 1 p:stä alkaen.

Nuorisotyölautakunnan käyttöön päätettiin (28.5. 930 §) luovuttaa Runebergin katu 63:ssa olevasta Töölön poliisipiirin entisestä huoneistosta 4 huonetta, 2 eteishuonetta ja 3 putkaa ym. varastotilaksi, yhteispinta-alaltaan 135 m^2, sekä lisäksi 40 m^2:n suuruinen tila vajarakennuksesta 6 520 mk:n kuukausitilitysvuokrasta heinäkuun 1 p:stä alkaen.

Musiikkilautakunnalle päätettiin (25.6. 1144 §) luovuttaa Katariinankatu 1:stä 25 m^2 kellaritilaa heinäkuun 1 p:stä alkaen 39 mk:n neliömetrivuokrasta kuukaudessa lämpöineen ja valoineen.

Ostokorttien jakelua varten päätettiin (13.8. 1307 §) vuokrata Stadionsäätiöltä noin 500 m^2:n huoneistotila elokuun 25 p:stä lokakuun 20 p:ään 100 000 mk:n kuukausivuokrasta, johon sisältyi lämpö ja valo.

Veroviraston kiinteistöverotusosaston käyttöön päätettiin (26.11. 2021 §) vuokrata Eduskuntakatu 4:stä Kaupunkiliiton uudisrakennuksen III kerroksesta 500 m^2:n suuruinen huoneisto. Vuosivuokrasopimus merkittiin alkavaksi talon valmistuttua tammi-helmikuussa 1952 kolmen kuukauden molemminpuolisin irtisanomisajoin 1 000 mk:n kuukausivuokrasta m^2:ltä lämpöineen.

Lauttasaareen perustettavaa uutta lastentarhaa varten päätettiin (2.7. 1192 §; ks. tämän kert. I osan s. 49) vuokrata Puistokatu 26:sta Lauttasaaren säätiön omistamasta talosta huoneisto 50 000 mk:n kuukausivuokrasta heinäkuun 1 p:stä alkaen.

Suomenkielisten kansakoulujen lisätilaksi päätettiin (9.4. 621 §) luovuttaa huhtikuun 1 p:stä Kulosaarentie 6-8:ssa olevasta huoneistosta n:o 3 80 m^2:n ala 4 400 mk:n kuukausitilitysvuokrasta.

Suomenkielisten kansakoulujen käyttöön päätettiin (27.8. 1372 §) vuokrata Raittiusyhdistys Koitolta Yrjönkatu 31:stä kaksi luokkahuonetta syyskuun 1 p:stä 1951 toukokuun 31 p:ään 1952 70 000 mk:n kuukausivuokrasta. Vuokranantaja pidätti itselleen oikeuden tarkistaa vuokran siinä tapauksessa, että vuokra-aikana sattuisi virallisia tai inflatiosta johtuvia vuokrankorotuksia. Vuokranantajalla oli lisäksi oikeus käyttää vuokrattuja huoneita iltaisin omia kokouksiaan varten. Myöhemmin vuokrattiin (24.9. 1555 §) samasta talosta lisäksi voimistelusali 2 400 mk:n viikkokorvauksesta toistaiseksi.

Töölön yhteiskoulun kanssa päätettiin (27.8. 1373 §) uusia vuokrasopimus, joka koski suomenkielisten kansakoulujen käyttöön Urheilukatu 10-12:sta vuokrattua kolmea luokkahuonetta. Vuokra oli 30 000 mk kuukaudessa ja vuokra-aika syyskuun 1 p:stä 1951 toukokuun 31 p:ään 1952, minkä jälkeen vuokrasopimus jatkui edelleen kouluvuosittain syyskuun 1 p:stä alkaen 3 kuukauden irtisanomisajoin. Töölön yhteiskoululla oli oikeus tarkistaa vuokran suuruus heinäelokuun aikana ennen seuraavan kouluvuoden alkamista.

Suomenkielisten kansakoulujen iltakäyttöön päätettiin (3.9. 1422 §) vuokrata Tehtaanpuiston yhteiskoululta Ehrensvärdintie 31-33:sta kuusi luokkahuonetta käsittävä 339 m^2:n huoneistotila yhteensä 80 700 mk:n kuukausivuokrasta, johon sisältyi lämpö, valo, siivous ja kaluston käyttöoikeus. Vuokra-aika ja vuokran tarkistusaika olivat samat kuin Töölön yhteiskoulun kanssa tehdysssä sopimuksessa. Samalla päätettiin luovuttaa Tehtaanpuiston yhteiskoulun käyttöön joko Punavuoren- tai Tehtaankadun kansakoulusta voimistelusali 12 tunniksi viikossa 14 400 mk:n kuukausivuokrasta, johon sisältyi lämpö, siivous ja kaluston käyttöoikeus. Vuokrakausi alkoi tässäkin tapauksessa syyskuun 1 p:nä 1951 ja jatkui vastaavin ehdoin, kuin millä yhteiskoulu luovutti huoneistonsa kansakoulun käyttöön. Myöhemmin tehtiin vuokrasopimukseen lisäys (15.10. 1705 §), että yhteiskoulu sai käyttää Snellmanin- ja Tehtaankadun koulujen veistosaleja yhteensä 12 viikkotuntia ja luovutti kansakoulujen käyttöön voimistelusalin, laulusalin ja tyttöjen käsityöhuoneen yhteensä 20 viikkotunniksi. Lisäksi yhteiskoulu luovutti kansakoulujen päivittäiseen käyttöön ruoanjakeluhuoneen, johon saatiin asentaa 50 litran vetoinen sähköllä toimiva lämminvesivaraaja ja kytkeä sen sähköjohdot läheiseen käytävään asennettavaan sähkömittariin. Vedenvaraaja ja sähkömittari ovat kansakoulujen omaisuutta ja viedään pois vuokra-ajan päätyttyä. Lisähuoneiden käytöstä ei puolin eikä toisin peritty vuokraa. Kansakoulu maksoi veden lämmittämiseen käytetyn sähkön.

Suomenkielisten kansakoulujen käyttöön päätettiin (5.11. 1836 §) vuokrata Lauttasaaren yhteiskoulun kannatusyhdistykseltä Puistotie 26:sta kaksi luokkahuonetta lukuvuodeksi 1951/52, yhdeksän kuukauden ajaksi, sekä edelleen lukuvuodeksi 1952/53 yhteensä 90 000 mk:n kuukausivuokrasta, johon kuului valo, lämpö ja siivous. Irtisanomisaika oli kaksi kuukautta ennen kouluvuoden päättymistä.

Työväenopiston kansakoululuokkien käyttöön päätettiin (17.12. 2192 §) vuokrata Voimistelu- ja urheiluseura Tarmon voimistelusali Paasivuorenkatu 5:stä lokakuun 15 p:stä alkaen kahdeksi viikkotunniksi 200 mk:n tuntivuokrasta, johon kuului valo, lämpö, siivous ja voimistelutelineiden käyttöoikeus.

Poliisihuoneistot. Töölön poliisivartiopiirin huoneistoksi päätettiin (25.6. 1146 §) vuokrata Suomen Messut Osuuskunnalta Messuhallin uudesta osasta, Mannerheimintie 17 b:stä 1 417 m^2:n suuruinen huoneisto maaliskuun 16 p:stä joulukuun 31 p:ään 1951 saakka 396 450 mk:n kiinteästä kuukausivuokrasta, johon sisältyi lämpö. Vuokra päätettiin suorittaa tältä ajalta etukäteen. Kaupungin oli vastattava huoneiston sisäkorjauksista, mutta kaupunki oli oikeutettu, jos vuokrasuhde jostain syystä päättyisi, luovuttamaan huoneiston siinä kunnossa, missä se silloin olisi. Vuokrasuhde jatkui edelleen ja vuokra tarkistettiin tammikuun 1 p:stä 1952 vuokranantajan ja kaupungin kesken, elokuun 8 p:nä 1949 tontinvuokrauksesta tehdyn sopimuksen mukaisesti.

Lautakunta päätti (3.12. 2057 §) jättää osoitetoimiston entisen huoneiston arkistotiloineen Pohj. Esplanaadikatu 19:ssä edelleen poliisilaitoksen käyttöön olympiakisojen päättymiseen saakka, eli elokuun 31 p:ään 1952, minkä jälkeen huoneistokysymys otettaisiin uudelleen käsiteltäväksi. Vuokranantajalle päätettiin (3.12. 2061 §) kuitenkin luovuttaa huoneistosta Oy. Suomen Matkatoimiston käyttöön yhteensä 64 m^2:n suuruinen huone ja aula joulukuun 31 p:stä lähtien ja merkitä jäljelle jäävän huoneiston kuukausivuokraksi tammikuun 1 p:stä 1952 alkaen 186 910 mk.

Sairaanhoitajien vuosilomasijaisten asunnot. Sairaaloiden sairaanhoitajien vuosilomasijaisten asunnoksi kesäkuun 1 p:stä elokuun 31 p:ään päätettiin (4.6. 993 §, 25.6. 1147 §) vuokrata Domus-Academicasta, Leppäsuonkatu 7:stä 8 kahden hengen huonetta yhteensä 150 000 mk:n vuokrasta, johon kuului lämpö, valo ja puhelimet, sekä rouva E. Einighorstilta, Aurorankatu 17:stä kaksi huonetta yhteensä 8 000 mk:n kuukausivuokrasta. Sairaaloilla oli oikeus maksaa vuokrat laskua vastaan, joten vuokrasopimuksia ei laadittu.

Herttoniemen piirin äitiysneuvolan kätilölle päätettiin (21.5. 878 §) vuokrata Herttoniemen kunnallisista asunnoista huoneen ja keittokomeron huoneisto sillä ehdolla, että mikäli kätilön virkasuhde kaupunkiin katkeaisi, olisi huoneisto heti luovutettava kaupungin käyttöön.

Pakilassa olevan Stocksundin lastentalon yksiöt. Talo-osasto oikeutettiin (5.3. 436 §) vuokraamaan Pakilasta Stocksundin lastentalosta yksiöt piirin terveyssisarta ja kodinhoitajaa varten erinäisin ehdoin.

Autotallin vuokraaminen kaupungin käyttöön. Johtaja M. Eskolalta päätettiin (5.3. 444 §) vuokrata huhtikuun 1 p:stä alkaen Munkkisaarenkatu 12:sta 520 m^2:n suuruinen huoneistotila kaupungin laitosten autotallina käytettäväksi. Vuokra, johon sisältyi lämmityskustannukset, oli 62 400 mk kuukaudessa ja irtisanomisaika kolme kuukautta.

Asunnoistaan häädettyjen huonekaluvarasto. Kaupungin ja vahtimestari J.E. Martinmäen välinen vuokrasopimus, joka koski Malmilta Airistontie 5:stä asunnoistaan häädettyjen huonekaluvarastoksi vuokrattua huvilaa, katsottiin (3.9. 1418 §) päättyneeksi elokuun 31 p:nä. Huoneenvuokralautakunnalle luovutettiin Erottajan kalliosuojasta tarvittava tila ko. huonekaluvarastoksi.

Puistolan vapaaehtoisen palokunnan vuokrasopimuksen toteuttaminen. Päätettiin (2.8. 1275 §), että Puistolan vapaaehtoisen palokunnan tontin vuokrasopimuksessa oleva ehto, jonka mukaan kaupungilla oli oikeus ilman eri korvausta sijoittaa tontille rakennettavaan rakennukseen paloauto ja ryhmä palomiehiä, toteutettaisiin siten, että yhdistys luovuttaa kaupungin yksinomaiseen käyttöön I kerroksesta 29.15 m^2 kalustovajasta ja II kerroksesta yhteensä 19 m^2:n suuruisen huoneen ja keittiön sekä yhteiskäyttöön letkujen pesuhuoneen, korjaamon ja käytävän, joista kaupungin osuudeksi oli laskettava puolet, eli 21.25 m^2. Kaupungin osuudeksi tuli siis huoneistotilaa yhteensä noin 70 m^2. Tältä osalta kaupunki maksaa korvauksen lämmöstä yhdistyksen veloituksen perusteella vuosittain suoritettavan lämpötilityksen mukaisesti, mikä kaupungilla on oikeus tarkastaa. Lämpöennakkona kaupunki suorittaa 1 050 mk kuukaudessa syyskuun 1 p:stä 1951 alkaen, mikäli rakennus silloin on valmis, muussa tapauksessa siitä päivästä alkaen, jolloin huoneet on luovutettu palolaitoksen käyttöön. Lisäksi kaupunki vastaa täysin sen käytössä olevien huoneiden vuosikorjauksista sekä osallistuu puoleksi yhteiskäytössä olevien huonetilojen korjaukseen.

Messuhallista vuokratun ent. poliisihuoneiston vuokrasopimuksen jatkaminen. Kaupunginhallituksen päätöksellä oli Messuhallissa oleva Töölön poliisivartioaseman ent. huoneisto luovutettu urheilu- ja retkeilylautakunnan käyttöön sen jälkeen, kun vartioasema oli siirtynyt Messuhallin uuteen osaan. Suomen Messut Osuuskunnan käyttöön päätettiin (8.10. 1656 §) luovuttaa ent. poliisihuoneistosta 97 m^2, joten urheilu- ja retkeilylautakunnan käyttöön jäi 220 m^2, jonka vuokraksi syyskuulta merkittiin 25 250 mk sekä lokakuun 1 p:stä lähtien 34 965 mk kuukaudessa. Tästä vuokrauksesta päätettiin tehdä uusi vuokrasopimus entisin ehdoin, joihin tehtiin lisäys, että kaupungin oli luovuttaessaan huoneiston takaisin vuokranantajalle suoritettava siinä välttämättömät sisäkorjaukset. Uudeksi perusvuokraksi hyväksyttiin 5 550 mk kuukaudessa.

Raittiuslautakunnan toimistohuoneen vuokraehtojen muuttaminen. Kiinteistölautakunnan huhtikuun 24 p:nä 1950 Nuorten Talkoiden Kannatusyhdistyksen

kanssa tekemään, raittiuslautakunnan Kaisaniemenkatu 13:ssa olevaa toimistohuonetta koskevaan vuokrasopimukseen päätettiin (30.4. 760 §) tehdä sellainen muutos, että siivousta koskeva kohta poistettiin huhtikuun 1 p:stä 1951 alkaen ja kuukausivuokraksi hyväksyttiin edelleen 6 000 mk.

Vuokranantajan vaihtumisen vuoksi tehdyt vuokrauspäätökset. Oulunkylän huvilassa Aidasmäki 27 olevaa äitiys- ja lastenneuvolahuoneistoa koskeva, talon aikaisemman omistajan apteekkari K. Roosin kanssa tehty vuokrasopimus päätettiin (5.2. 252 §) purkaa ja vuokrata huvila tammikuun 1 p:stä alkaen uusilta omistajilta leskirouvilta J. Moliisilta ja G. Broströmiltä.

Päätettiin (26.2. 388 §) peruuttaa heinäkuun 17 p:nä 1950 tehty päätös huoneiston vuokraamisesta J.E. Tuomiselta Herttoniemen suomenkielisen kansakoulun käyttöön Susitie 11:stä ja tehdä vuokrasopimus Oy. Pohjoismaiden Yhdyspankin kanssa samasta huonetilasta maaliskuun 1 p:stä toukokuun 31 p:ään, minkä jälkeen sopimus jatkui tavallisena vuosivuokrasopimuksena 3 kuukauden irtisanomisajoin 30 000 mk:n kuukausivuokrasta, johon sisältyi lämmityskustannukset. Koulu oli oikeutettu vuokraamaan huoneistoa kokouksia varten joko Baptistiseurakunnalle tai jollekin muulle yhtymälle tai järjestölle ja kantamaan näiltä vuokran.

Koska Privata Svenska Flickskolan i Helsingfors -niminen koulu oli luovuttanut omaisuutensa Laguska Skolans Stiftelse -nimiselle säätiölle, päätettiin (28.5. 932 §) koululta ruotsinkielisen kansakoulun käyttöön vuokrattua, 192 m²:n huoneistoa koskeva vuokrasopimus siirtää mainitun säätiön nimiin entisin vuokraehdoin.

Kaupungintalon virastohuoneistojen järjestelysuunnitelma, joka oli laadittu lisätilan hankkimiseksi kiinteistötoimistolle, päätettiin (28.5. 935 §) periaatteessa hyväksyä, mutta asiamiesosaston huoneiston osalta päätettiin pyytää kaupunginhallituksen ratkaisua.

Rakennustoimiston räjähdysaineiden varastoksi päätettiin (8.10. 1654 §) edelleen vuokrata puolustusministeriöltä Viikin sotilasvirkatalon maalla sijaitseva kalliosuoja n:o 3 joulukuun 1 p:stä alkaen 2 500 mk:n kuukausivuokrasta.

Asevelvollisuuskutsuntoja varten päätettiin (2.7. 1190 §) luovuttaa Helsingin sotilaspiirin esikunnalle syyskuun ajaksi Mannerheimintie 13:sta, ns. Hesperian huvilan yläkerrasta 140 m² huoneistotilaa 14 000 mk:n vuokrasta. Sotilaspiirin esikunnan oli asetusten mukaisesti itsensä huolehdittava kaluston hankinnasta sekä kutsunnan aikana huoneiston siivouksesta.

Väestönlaskennan keskustoimikunnan käyttöön päätettiin (17.12. 2190 §) luovuttaa neljä huonetta ja keittiön käsittävä huoneisto Runeberginkatu 17:stä tammikuun 1 p:stä alkaen 5 000 mk:n kuukausivuokrasta.

Puhelinkioskit. Helsingin Puhelinyhdistykselle myönnettiin (19.2. 345 §, 8.10. 1653 §, 12.11. 1903 §, 10.12. 2112 §) oikeus rakentaa yksiosainen puhelinkioski Mannerheimintielle Hesperian puiston katukäytäväosalle, Käpylään Oulunkyläntielle, Maunulaan Metsäpurontielle, Haagaan Asema- ja Steniuksentien kulmaukseen, Toinen linja 21:n kohdalle sekä Kiskon- ja Raisiontien kulmapuistoon. Uusien kioskien vuosivuokraksi määrättiin kesäkuun 1 p:stä lähtien 3 000 mk. Jo aikaisemmin käytössä olleiden kioskien vuosivuokrat päätettiin korottaa samasta päivästä 3 000 mk:ksi yksiosaisten ja 6 000 mk:ksi kaksiosaisten kioskien osalta. Lisäksi oikeutettiin puhelinyhdistys siirtämään Pohjoissatamassa Korkeasaaren laiturilla ollut puhelinkioski asemakaavaosaston hyväksymään paikkaan samalla alueella, Unionin-, Kaisaniemen- ja Liisankadun risteyksessä sijainnut kioski sekä Hakaniemen hallin luona tilapäisesti sijainnut kioski esityksiä seuranneessa piirroksessa merkittyyn paikkaan. Ison Puistotien ja Solnantien risteyksessä olevasta puhelinkioskin paikasta tehtiin (5.11. 1842 §) vuokrasopimus tavanomaisin ehdoin.

Esplanadikappeli päätettiin (29.1. 213 §, 5.3. 437 §) vuokrata viideksi vuodeksi, toukokuun 1 p:stä 1951 joulukuun 31 p:ään 1955, johtaja G. Rasmussenille perustettavan Oy. G.W. Rasmussen ab:n nimiin miljoonan mk:n indeksiin sidotusta vuokrasta kesäkaudelta, joksi laskettiin toukokuun 1 p:n ja syyskuun 30 p:n välinen aika. Vuokralaisella oli kuitenkin oikeus aloittaa ravintolan toiminta vasta toukokuun toisena sunnuntaina ja sulkea ravintola jo syyskuun 1 p:nä sekä pitää Kauppatorin puoleinen sisäänkäytävä suljettuna joka päivä klo 16:sta lähtien. Lisäksi vuokralaisen oli suoritettava kaupungille hyvityksenä 1 % bruttomyynnistä. Kunkin kesäkauden vuokra oli makset-

tava toukokuun 1 p:nä ja myyntihyvitys heti kesäkauden päätyttyä. Näiden maksujen lisäksi oli vuokralaisen suoritettava kaupungille sopimusta allekirjoitettaessa käteisenä miljoona mk, mikä pidätettäisiin kaupungille siihen saakka, kunnes 5 vuoden sopimuskausi olisi päättynyt ja ravintola luovutettu takaisin kaupungin hallintaan. Korottomana kaupungin käytettävissä oleva käteismaksu oli vakuutena ravintolan sopimuksen mukaisen vuokran maksamisesta ja ravintolan kunnollisesta ja ensiluokkaisesta hoidosta. Mikäli tässä suhteessa tapahtuisi laiminlyöntiä tai alkoholintarjoilussa esiintyisi rikkomuksia, olisi kaupungilla oikeus heti peruuttaa vuokrasopimus, jolloin vakuudeksi jätetty rahamäärä lankeaisi kaupungin riidattomaksi omaisuudeksi.

Merkittiin, että lautakunnan yksimielinen mielipide oli, että ravintolan rakennus olisi kokonaan rakennettava uudelleen, muttei silloisena ajankohtana ollut mahdollisuutta sitä toteuttaa.

Vuoden lopulla päätettiin (29.10. 1783 §, 19.11. 1954 §) hyväksyä apulaisreviisori A. Nisosen ja toimistonhoitaja O. Lindellin laatima tarkastuskertomus Oy. G.W. Rasmussen ab:n kirjanpidosta kertomusvuoden myyntikaudelta sekä merkitä kaupungille tulevaksi lisäkorvaukseksi 594 565 mk.

Kaivohuone. Kaivopuiston ulkoravintola päätettiin (29.1. 212 §) vuokrata viideksi vuodeksi herroille Waseniukselle, Huldinille, Lehtiselle ym. perustettavaa yhtiötä varten sellaisin ehdoin, että kaupunki sitoutui laatimaan korjaussuunnitelman ja kunnostamaan ravintolan siten, että ravintolaliikettä voitiin harjoittaa myöskin talvisaikaan. Indeksiin sidotuksi vuokraksi määrättiin 2 400 000 mk, joka oli kultakin vuodelta suoritettava vuosineljännesittäin etukäteen. Vuokralaisten oli suoritettava lisäksi kaupungille sopimusta allekirjoitettaessa käteisenä 2 400 000 mk ja tammikuun 2 p:nä 1952 samoin 2 400 000 mk. Ensiksi mainittu erä vastasi viimeisen sopimusvuoden vuokraa, toinen sen sijaan pidätettäisiin kaupungille siihen saakka, kunnes viiden vuoden sopimuskausi olisi päättynyt ja ravintola luovutettu takaisin kaupungin hallintaan. Mainitut käteissuoritukset, jotka korottomina olivat kaupungin käytettävissä, olivat vakuutena ravintolan sopimuksen mukaisen vuokran maksamisesta sekä kunnollisesta ja ensiluokkaisesta hoidosta. Mikäli tässä suhteessa tapahtuisi laiminlyöntiä, ja Alkoholiliike joko sakottaisi ravintolanpitäjää tai kieltäisi alkoholintarjoilun, oli kaupungilla oikeus heti peruuttaa vuokrasopimus, jolloin vakuudeksi jätetyt rahamäärät lankeaisivat kaupungin riidattomaksi omaisuudeksi. Sopimuskausi katsottiin alkavaksi siitä lähtien, kun kaupungin puolesta suoritettavat korjaus- ja kunnostustyöt olisi saatu päätökseen, ja päättyväksi joulukuun 31 p:nä 1955. Ravintolan kunnostustöiden laskettiin valmistuvan toukokuun 1 p:ään 1951 mennessä, mutta niiden mahdollinen viivästyminen ei velvoittanut kaupunkia minkäänlaiseen vuokranalennukseen tai muunkaanlaiseen korvaukseen vuokralaista kohtaan.

Myöhemmin päätettiin (12.3. 485 §) hyväksyä rakennustoimiston laatimat Kaivohuoneen ravintolan muutospiirustukset.

Alppilan ravintola. Alphyddan -nimisen yhtiön ja kaupungin välinen Alppilan ulkoilmaravintolaa viereisine alueineen koskeva vuokrasopimus päätettiin (10.9. 1471 §) julistaa menetetyksi sopimuksen 5. ja 6. kohdan määräysten, sellaisina kuin ne ovat kaupunginvaltuuston joulukuun 21 p:nä 1949 tekemän päätöksen mukaan, täyttämättä jättämisen vuoksi sopimuksen 17. kohdan nojalla. Myöhemmin aloitetut neuvottelut irtisanomispäivän siirtämisestä merkittiin (8.10. 1659 §) rauenneiksi, koska ravintolarakennus tuhoutui elokuun 8 p:nä tulipalossa täydelleen. Kaupunginhallitukselle tehtiin (29.10. 1796 §) esitys palaneen ravintolarakennuksen purkamisesta maan tasalle.

Liikehuoneistojen vuokralle antamisen Susitie 1-3:sta. Susitie 1-3:ssa sijaitsevasta ns. Karhulinnasta päätettiin (10.9. 1460 §) vuokrata posti- ja lennätinhallitukselle 34 200 mk:n kuukausivuokrasta lämpöingen myymälähuoneisto, joka käsitti 36 m^2 varsinaista myymälätilaa ja 36 m^2 varastotilaa, sekä Kansallis-Osake-Pankille 48 000 mk:n kuukausivuokrasta 80 m^2:n suuruinen myymälähuoneisto. Huoneistot vuokrattiin viiden vuoden ajaksi siitä päivästä lähtien, kun myymälät valmistuisivat ja veitaisiin luovuttaa vuokralaisille. Ehtona oli, että mikäli vuokralaiset halusivat huoneistoissa suoritettavaksi muutoksia, oli heidän ne itsensä kustannettava.

Kampin kentältä purettavan asuntoparakin asukkaiden sijoittamiseksi päätettiin (10.9. 1463 §, 17.9. 1513 §; ks. tämän kert. I osan s. 188) Koulumatkailutoimisto oikeuttaa siirtämään 41 mieshenkilöä Erottajan kalliosuojan ma-

japaikkaan kahden ja puolen kuukauden ajaksi. Kaupunginhallitus alisti myöhemmin päätöksen tutkittavakseen. Lisäksi hyväksyttiin (21.5. 882 §) Koulumatkailutoimiston laadituttamat ko. pois siirrettävän asuntoparakin muutospiirustukset.

Sinebrychoffin kalliosuoja. Helsingin seurakuntien huoltokeskuksen ilmoitettua luopuvansa Sinebrychoffin kalliosuojassa olevan naisten tilapäismajoituspaikan hoitamisesta tehtiin (17.12. 2183 §) Koulumatkailutoimisto oy:n kanssa sopimus ko. majoituspaikan hoidosta entisin vuokraehdoin tammikuun 1 p:n ja kesäkuun 30 p:n väliseksi ajaksi, minkä jälkeen naismajoitus tultaisiin lopettamaan.

Kaivon rakentaminen Bredbackan tilalle. Talo-osasto päätettiin (12.11. 1916 §, 26.11. 2014 §) oikeuttaa tekemään sopimus Kalliokairaus oy:n kanssa Bredbackan tilan päärakennuksen kaivon poraamisesta 20 m:n syvyyteen sekä vedennoston mahdollisesti vaatiman pumppulaitteen hankkimisesta. Talo-osaston korjausmäärärahoista maksettavat kustannukset saivat olla korkeintaan 140 000 mk.

Virastojen ja laitosten huoneistojen vuokrankorotukset. Päätettiin periaatteessa hyväksyä kaupungin virastoja ja laitoksia varten vierailta vuokrattujen liikehuoneistojen perusvuokriin tai marraskuun 1 p:nä 1941 voimassa olleisiin vuokriin seuraavat korotukset: tammikuun 1 p:stä (15.1. 115 §) keskuslämmitystaloissa 355 % ja uunilämmitystaloissa 353 %, kesäkuun 1 p:stä (13.8. 1308 §) ko. taloissa 450 % ja 420 % sekä lokakuun 1 p:stä (24.9. 1554 §) 530 % ja 450 %. Talo-osasto oikeutettiin selvissä tapauksissa hyväksymään anotut korotukset, mutta epäselvät tapaukset oli alistettava kiinteistölautakunnalle ja kiireellisissä tapauksissa jätettävä asia kaupunginhallituksen asiamiesosaston hoidettavaksi. Lisäksi oikeutettiin (22.1. 166 §) talo-osasto hyväksymään joissakin tapauksissa 15 %:n korotus kertomusvuonna voimassa olleisiin, vierailta vuokrattujen liikehuoneistojen vuokriin.

Kaupunginhallitukselle tehtiin tilitysvuokrien perusteiden tarkistamisesta esitys (2.8. 1274 §), jonka ulkopuolelle jäivät ne virastot ja laitokset, joiden vuokriin saadaan valtion avustusta. Talo-osasto oikeutettiin (20.8. 1345 §) merkitsemään näidenkin laitosten tilitysvuokrat v:n 1952 talousarvioehdotukseen samanmukaisiksi kuin muidenkin virastojen ja laitosten vuokrat.

Kertomusvuoden aikana käsiteltiin lisäksi lukuisia yksityisiä tapauksia, jotka koskivat kaupungin virastojen ja laitosten huoneistojen vuokrankorotuksia sekä lämmitys-, lämminvesi-, sähkö- ym. kustannuksia. Vierailta vuokrattujen huoneistojen vuokrankorotuksia ei hyväksytty ilman huoneenvuokralautakunnan päätöstä. Kertomusvuonna tapahtuneiden vuokrankorotusten maksamiseksi talo-osasto oikeutettiin useimmissa tapauksissa siirtämään tarvittava lisämääräraha kiinteistöjen pääluokan Arvaamattomat vuokrat ja vuokrankorotukset -tililtä kunkin laitoksen vuokratilille.

Kunnallisten asuintalojen vuokrat. Malmin kunnallisten asuntojen vuokrat päätettiin (8.1. 44 §) määrätä perittäviksi siten, että perusvuokrana oli 1 900 mk kuukaudessa, ja korottaa ne valtioneuvoston päätöksen mukaisesti 40 %, joten lopulliseksi vuokraksi tuli 2 660 mk kuukaudessa. Korotus astui voimaan tammikuun 1 p:stä. Myöhemmin annettiin (2.8. 1263 §) kaupunginhallitukselle epäävä lausunto Malmin kunnallisten asuntojen asukkaiden tekemästä vuokrien alentamisanomuksesta.

Maunulan Pienasunnot oy:n vuokrat korotettiin (8.1. 4 §; ks. v:n 1950 kert. I osan s. 87) kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti kertomusvuoden alusta siten, että suurten huoneistojen vuokraksi tuli 3 600 mk ja pienten 3 500 mk kuukaudessa. Myöhemmin kiinteistölautakunta päätti korottaa mainitut vuokrat heinäkuun 1 p:stä (25.6. 1119 §) 4 300 mk:ksi ja 4 200 mk:ksi sekä lokakuun 1 p:stä (1.10. 1593 §) vastaavasti 4 660 mk:ksi ja 4 550 mk:ksi.

Kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti määrättiin (15.10. 1669 §) Maunulan ns. läpikulkutalojen vuokrat siten, että alakerroksen huoneistojen vuokraksi tuli 150 mk ja yläkerran 100 mk neliömetriltä kuukaudessa.

Kumpulan kunnallisten asuintalojen vuokria päätettiin (26.11. 2012 §) korottaa joulukuun 1 p:stä 10 %, joten huoneistojen vuokraksi tuli 4 400 mk kuukaudessa.

Korvauksen periminen pesukoneiden käytöstä. Päätettiin (24.9. 1557 §), että sähkökäyttöistä pesukonetta käytettäessä kaupungin omistamien asuintalojen pesutuvissa peritään kultakin pesijältä sähkövirran kulutuksen sekä tar-

vittavien lisälaitteiden hankinnan ja kunnossapidon korvauksena maksu, joka toistaiseksi on 60 mk pesupäivältä tai sen osalta.

Huoneistojen muutos- ja korjaustyöt. Päätettiin hyväksyä rakennustoimiston talorakennusosaston laatima maatalousosaston asuin- ja toimistorakennuksen muutos- ja korjaussuunnitelma (5.2. 251 §), ns. vanhan raatihuoneen muutos- ja korjaussuunnitelma (23.4. 712 §) sekä Merimiehenkatu 43:sta lastentarhakäyttöön vapautuneen huoneiston muutossuunnitelma (25.6. 1142 §). Lisäksi päätettiin asentaa lämpöradiaattorit Oulunkylän poliisipiirin huoneistoon (12.3. 480 §), korjauttaa Ratakatu 10:ssä sijaitsevan poliisitalon sementtiportaat (4.6. 994 §), suorittaa poliisilaitoksen osoitetoimiston sijoittamiseksi korjaustöitä Aleksanterinkatu 16-18:ssa (4.6. 995 §), suorittaa korjaustöitä Oulunkylän alueläkärin asunnossa (11.6. 1029 §) sekä suorittaa palotarkastajan määräämät korjaustyöt. Korjaustöiden vaatimat määrärahat anottiin monessa tapauksessa kaupunginhallitukselta yleisten töiden lautakunnan käytettäväksi.

Lisäksi tehtiin kaupunginhallitukselle lukuisia esityksiä (29.1. 214 ja 215 §, 19.2. 347 §, 12.3. 479 §, 23.4. 707 §, 21.5. 884 §, 13.8. 1309 §, 20.8. 1341 §, 27.8. 1374 §, 3.9. 1417 §, 29.10. 1789 §, 5.11. 1838 §, 10.12. 2115 §; taloj. 25.10. 17 §) ja annettiin lausuntoja (8.1. 42 ja 45 §, 15.1. 111 §, 21.5. 873 §, 4.6. 991 §, 25.6. 1143 §, 1.10. 1600 § ja 1601 §, 5.11. 1839 §, 3.12. 2055 §, 10.12. 2113 §), jotka koskivat huoneistojen ja rakennusten muutos- ja korjaustöitä.

Rappeutuneiden rakennusten purkaminen. Päätettiin (17.12. 2194 §) hyväksyä kertomusvuoden aikana suoritetut vanhojen rakennusten purkamistoimenpiteet.

Ns. Käärmetalosta varattiin (5.3. 441 §, 12.3. 478 ja 484 §) asuinhuoneistoja useille kaupungin viranhaltijoille.

Mainonta. Kertomusvuoden aikana myönnettiin lukuisille yhdistyksille, urheiluseuroille ym. lupia erilaisten mainostaulujen ja -julisteiden näytteilleasettamiseen määrätystä korvauksesta. Periaatteena oli, että kaikesta tilapäisestäkin kaupunkialueella tapahtuneesta mainonnasta perittiin kaupungille täysi korvaus, jotta olisi saatu mainostus rajoitetuksi mahdollisimman vähäiseen.

Suomen Ulkomainonta oy:n ja kaupungin välisen, elokuun 26 p:nä 1946 tehdyn vuokrasopimuksen puitteissa päätettiin (25.6. 1149 §) vuokrata uusia mainospaikkoja siten, että heinäkuun 1 p:stä alkaen saatiin asettaa mainospilari Sturen- ja Helsinginkadun kulmaukseen, Hietaniemen- ja Mechelininkadun kulmaukseen, Mannerheimintie 46:n kohdalle, Viipurin- ja Porvoonkadun puistikon kärkeen ja Meritullintorille sekä mainostaulu Lapinlahden- ja Kalmistonkadun kulmaukseen.

Lautakunta päätti (29.10. 1787 §), edellyttäen että julkisivupiirustusten tarkastajat hyväksyvät puolestaan asian, antaa kokeilumielessä vuokralle Suomen Ulkomainonta oy:lle paikat mainospuhelinkioskien sijoittamista varten Mannerheimintie 24:n ja Pohj. Esplanaadikatu 2:n kohdalle asemakaavaosaston määräysten mukaan 9 000 mk:n vuosivuokrasta kioskia kohden marraskuun 1 p:stä alkaen toistaiseksi.

Heinäkuun 2-3 p:nä suoritettavien eduskuntavaalien mainostusta koskevat määräykset päätettiin (4.6. 998 §) julkaista päivälehdistössä.

Kauppahallit. Vuoden kuluessa vuokrattiin kirjallisten anomusten perusteella kahdeksan Kauppatorin kauppahallin myymälää yhteensä 45 060 mk:n vuokrasta (taloj. 2.2. 3 §, 18.6. 7 §, 27.8. 13 §, 3.12. 26 §), kuusi Hakaniemen kauppahallin myymälää yhteensä 12 240 mk:n vuokrasta (taloj. 2.2. 4 §, 25.10. 21 §), kaksi Kasarmintorin kauppahallin myymälää yhteensä 7 200 mk:n vuokrasta (taloj. 18.6. 8 §, 27.8. 15 §) ja neljä Hietalahden kauppahallin myymälää yhteensä 6 440 mk:n vuokrasta (taloj. 18.6. 9 §, 27.8. 14 §).

Hakaniemen hallin alakerta päätettiin (18.6. 1104 §) sulkea korjausten takia kesäkuun 27 p:stä alkaen ja vapauttaa hallikauppiaat vuokran maksusta heinäkuun 1 p:stä lähtien siltä ajalta, minkä myymälät olisivat suljettuina.

Lautakunta päätti (taloj. 25.10. 22 §; kiint.ltk. 19.11. 1960 §) luovuttaa Hakaniemen hallista kori- ja puuastiahallin, Hietalahden hallista lounaanpuoleisen sivurakennelman ja Kasarmintorin hallin pääsisäänkäytävän edustan yleisten mukavuuslaitosten sijoituspaikoiksi; hyväksyä talo-osaston suo-

rittamat myymälöiden irtisanomiset ja uudelleenjärjestelyt siten, että myymälöittä jääneistä viidestä kauppiaasta kolme sijoitettiin Hietalahden halliin, yksi Kasarmintorin halliin ja yksi Hakaniemen halliin; vuokrata toisen Kasarmintorin hallin uusista myymälöistä H. Urpalaiselle sekä perustaa Hietalahden hallin kellaritilaan uuden kahvimyymälän.

Hakaniemen hallin eräälle kauppiaalle myönnettiin oikeus muuttaa kalamyymälänsä voimyymäläksi (22.1. 160 §) ja Kauppatorin hallissa riistamyymälä lihamyymäläksi (27.8. 1379 §).

Lisäksi käsiteltiin vuoden aikana joitakin asioita (16.4. 673 §, 21.5. 885 §), jotka koskivat hallimyymälän irtisanomista ja uudelleen vuokraamista sekä vuokraoikeuden siirtoa.

Torikauppa. S. Suomisen Kauppatorilta huutama perunanmyyntipaikka päätettiin (28.5. 942 §) siirtää I. Puistolle sillä ehdolla, että uuden vuokraajan oli maksettava etukäteen jäljellä olleet vuokrat. Kauppatorin A-korttelissa sijaitseva paperipussien myyntipaikka päätettiin (17.9. 1514 §) muuttaa perituotteiden myyntipaikaksi, määrätä vuokra 600 mk:ksi kuukaudessa ja vuokrata myyntipaikka F. Anisimaalle.

Virvoitusjuomakioskit. Päätettiin (19.3. 538 §) vuokrata virvoitusjuomakioskit entisin huutokauppaehdoin, paitsi että maksujäämien ylimääräisestä kannosta perittäisiin 100 mk. Pidetyssä huutokaupassa vuokrattiin (9.4. 627 §) 42 kioskia vuosiksi 1951-52 yhteensä 25 265 000 mk:n vuokrasta. Viidessä tapauksessa hyväksyttiin huutokauppatarjous sillä ehdolla, että verojäämät oli maksettava viimeistään huhtikuun 14 p:ään mennessä.

Liitosalueelle myönnettiin (16.4. 670-672 §, 7.5. 785 §, 28.5. 941 §) erinäisin ehdoin seuraavat kioskinpito-oikeudet, joihin eräissä tapauksissa kuului myös jäätelönmyyntioikeus: kioskikauppias A.M. Karlssonille Haagan raitiotiepysäkin luo Karjakartanontien varrelle, kioskikauppias M. Mickelssonille Pakilaan Hyrylän- ja Lepolantien kulmaan, kioskikauppias E. Koskiselle Malmille Tullivuoren- ja Porvoontien risteykseen, kioskikauppias E. Lagervallille Munkkiniemen raitiotien päätepysäkille sekä kioskikauppias E. Saarisalolle Puistolaan Vanhan Porvoontien ja Nummitien risteykseen.

Vuoden aikana hyväksyttiin (23.4. 716 §) yhdessä tapauksessa virvoitusjuomakioskin vuokraoikeuden siirto.

Niille kioskien vuokraajille, jotka olivat täyttäneet sitoumuksensa, myönnettiin (19.11. 1965 §) oikeus tehdä kiinteistölautakunnalle joulukuun 15 p:ään mennessä kirjalliset tarjoukset vuoden 1952 vuokraksi omasta kioskistaan. Samalla määrättiin, että ensimmäinen vuokraerä oli maksettava viimeistään helmikuun 29 p:nä 1952.

Kioski- ja ruokailupaikkojen luovuttaminen olympiakisojen ajaksi. XV Olympia Helsinki 1952 -yhdistyksen huoltojaostolle päätettiin (26.11. 2022 §) luovuttaa sen anomat 59 virvoitusjuomakioskipaikkaa heinäkuun 1 p:stä elokuun 15 p:ään 1952 vuokrasta, joka laskettiin samoin perustein kuin huoltojaostolle tuleva yrittäjäin hyvitys. Kaupungilla oli kuitenkin oikeus antaa määräämiensä tilintarkastajien tarkastaa kioskeja koskevat tilit. Huoltojaoston oli esitettävä sen ja yrittäjäin väliset sopimukset kiinteistötoimiston talo-osaston päällikön hyväksyttäväksi. Opaskioskeille ja 7:lle kilpailupaikkojen myyntikioskille luovutettiin paikat vuokratta. Lisäksi päätettiin luovuttaa 12 kenttämuonituspaikkaa heinäkuun 15 p:stä elokuun 5 p:ään 25 000 mk:n vuokrasta paikkaa kohden. Edellä määrätyt vuokrat oli maksettava ennen myyntikauden alkamista. Kioskeista saatiin myydä samoja tuotteita kuin kaupungin kioskeistakin, paitsi ei juomia pulloissa, vaan terveydenhoitolautakunnan hyväksymissä pahvipikareissa. Tavanomaisten myyntiartikkeleiden lisäksi saatiin kuitenkin myydä voileipäpakkauksia. Kenttäruokailupaikoissa oli tavanomaisten keittoruokien lisäksi lupa toisena juomana myydä myös olutta alkoholiliikkeen luvalla. Jäätelöä ei mainituissa myyntipaikoissa saanut myydä. Halli- ja torikaupanvalvojan tehtäväksi annettiin määritellä kunkin kohteen lopullinen sijoituspaikka.

Makkaranmyyntipaikat. Päätettiin (3.12. 2066 §, 10.12. 2124 §, 14.12. 2129 §) hyväksyä makkarakauppiaiden anomus makkaranmyyntipaikkojen vuokraamisesta vuodeksi 1952 ilman huutokauppaa myyntipaikkojen entisille vuokraajille. Vuokriksi hyväksyttiin kertomusvuoden jälkipuoliskolla voimassa olleet vuokrat, joihin laskettiin 150 %:n korotus olympiakisojen ajalta, eli heinäkuun 1 p:stä elokuun 15 p:ään.

Kukanmyyntipaikat. Pidetyssä huutokaupassa vuokrattiin (19.3. 537 §, 9.4. 628 §) v:ksi 1951 kaikki 21 tarjottua kiinteätä kukanmyyntipaikkaa yhteensä 2 653 000 mk:n vuokrasta. Maksujäämien ylimääräisestä kannosta ja verojäämien maksamisesta määrättiin samoin kuin kioskeja vuokrattaessa.

Jäätelönmyynti. Lautakunta päätti (9.4. 631 §) hylätä jäätelönmyyntipaikkojen huutokaupassa tehdyt tarjoukset ja palauttaa huutokauppatilaisuudessa huutokauppaehtojen mukaisesti perityt vuokramaksut asianomaisille huutajille. Myöhemmin päätettiin (23.4. 715 §) hylätä Voinvienti-osuusliike Valion ym. uudet tarjoukset ja vuokrata vahvistetut (19.3. 539 §) jäätelönmyyntipaikat Sotainvaliidien Veljesliitolle ja Suomen Siviili- ja Asevelvollisuusinvaliidien Liitolle yhteisesti vuosiksi 1951-52. Kiinteä vuokra oli v. 1951 21 050 000 mk ja v. 1952 sama summa 15 % korotettuna ja huutokauppaehtojen mukaisesti kytkettynä indeksiin. Mikäli kiinteä vuokra osoittautuisi loppuselvittelyssä pienemmäksi kuin puolet nettotuloksesta, olisi vuokra puolet nettotulosta. Kaupungilla oli oikeus tarkistaa nettotulon mahdollista jakoa koskevat perusteet vuosittain. Talo-osastolla oli oikeus sopia vuokraajien kanssa maksueristä ja -päivistä soveltaen tarvittaessa huutokauppaehtoja sekä, mikäli perustettaisiin uusia jäätelönmyyntipaikkoja, luovuttaa ne mainituille vuokraajille. Muilta osilta oli sovellettava hyväksyttyjä huutokauppaehtoja sekä otettava vuokrasopimukseen määräys, että vuokraajien oli käytettävä myynnistä saamansa tulot niiden invaliidien hyväksi, joiden kotipaikka oli Helsingin kaupunki. Lisäksi invaliidijärjestöt oikeutettiin (30.4. 761 §) antamaan kertomusvuoden myyntikaudeksi jäätelönmyynnin käytännöllinen hoitaminen alan erikoisliikkeille.

Edellä mainittu jäätelönmyyntisopimus päätettiin (17.9. 1512 §) sanoa irti päättyväksi kertomusvuoden myyntikauden loputtua lokakuun 15 p:nä 1951. Vuoden 1952 jäätelönmyynnistä tehtiin sittemmin uusi sopimus ja talo-osasto oikeutettiin (3.12. 2067 §, 10.12. 2123 §, 14.12. 2130 §) vuokraamaan kaikki jäätelönmyyntipaikat Sotainvaliidien Veljesliiton Helsingin piirille ja Helsingin Invaliidien Yhdistykselle.

Kengänkiillottuspaikat. Kertomusvuoden kesäkaudeksi määrättiin (7.5. 782 §) 36 kengänkiilloituspaikkaa, jotka luovutettiin Pikatoimisto Marsille.

Sanomalehtienmyyntipaikat. Päätettiin (7.5. 783 §) oikeuttaa Pikatoimisto Mars huolehtimaan kertomusvuoden aikana entiseen tapaan sanomalehtien katumyynnistä, mitä varten määrättiin 118 myyntipaikkaa.

Valokuvauspaikat. V:n 1951 valokuvauspaikat ja niiden pohjavuokrat vahvistettiin (5.3. 440 §) sekä määrättiin myyntiajaksi maaliskuun 16 p:n ja marraskuun 15 p:n välinen aikana. Huutokaupassa vuokrattiin (9.4. 629 §) 8 tarjotusta paikasta 6 yhteensä 137 000 mk:n vuokrasta.

Ilmapallojen, paperikukkien ja -viuhkojen myyntilupamaksut päätettiin (9.4. 630 §) korottaa siten, että vapunaattona ja vapunpäivänä perittiin paperikukkien ja -viuhkojen myyntipaikoista 300 mk päivästä ja ilmapallojen myyntipaikoista 1 000 mk päivästä. Muiden päivien maksut pysytettiin ennallaan.

Arpojen myyntiin myönnettiin vuoden aikana lupia eri yhdistyksille määrätystä korvauksesta sillä ehdolla, että myyjien oli huolehdittava myyntipaikan ympäristön siisteydestä. Arpajaisvoittojen, kuten veneiden, autojen ym., näytteille asettamiseen myönnettiin lupia korvauksetta siinä tapauksessa, ettei näyttelyautosta ym. myyty arpoja.

Kaupunginlakimieheltä päätettiin (17.9. 1516 §) pyytää lausuntoa siitä, millä tavalla voitaisiin estää porttikäytävissä ja yksityisten omistamilla tonteilla kaupungin alueella tapahtuva arpojen kaupusteleminen. Lausunnon saavuttua tehtiin (3.12. 2056 §) kaupunginhallitukselle esitys poliisijärjestyksen 23 §:n muuttamisesta.

Katujen joulukoristelu. Kiinteistölautakunnan asetuttua kielteiselle kannalle katujen joulukoristeluanomuksiin (19.11. 1955 ja 1956 §, 26.11. 2015 ja 2016 §) nähden kaupunginhallitus oli, alistettuaan päätökset, myöntynyt anomuksiin. Tämän jälkeen kiinteistölautakunta myönsi (26.11. 2017-2019 §, 3.12. 2064 §) lisäksi useita lupia joulukoristeluun sillä ehdolla, että anojan oli hankittava myös poliisilaitoksen lupa ja sovittava sähkön käytöstä sähkölaitoksen kanssa.

Joulukuusien myyntipaikat. Pidetyssä huutokaupassa vuokrattiin (10.12. 2120 §, 17.12. 2195 §) kertomusvuoden jouluksi kaikki 21 tarjottua joulukuusien myyntipaikkaa yhteensä 518 000 mk:n vuokrasta.

Pelastusarmeijan joulukeräystä varten myönnettiin (10.12. 2125 §) lupa tavanmukaisten joulupatojen pystyttämiseen sillä ehdolla, etteivät ne tuottaneet haittaa liikenteelle, ja että niiden sijoittamiseen oli hankittu myös poliisilaitoksen lupa.

Uudenvuodenyön tinanvalantapaikkoja vuokrattiin (17.12. 2187 §) Helsingin Invaliidien Yhdistykselle 500 mk:n korvauksesta paikkaa kohden.

Vallilan kerhokeskuksen avustaminen. Vallilan kerhokeskukselle myönnettiin (taloj. 18.6. 6 §, 25.10. 20 §) 47 455 mk kertomusvuonna talo-osaston käytössä olleista kasvatustoiminnan määrärahoista.

Talo-osaston v:n 1952 menoarvioehdotukseen päätettiin (taloj. 18.6. 10 §, 3.12. 25 §) merkitä Vallilan kerhokeskusta varten 200 000 mk kalustonhankinta-tilille ja 107 685 mk kasvatustoiminta-tilille.

Käyttövarat. Kertomusvuoden käyttövaroista lautakunta myönsi sairauslomakorvausten lisäksi 600 mk Suomen Kunnallislehden tilausmaksuihin (19.2. 352 §).

Esityksiä tehtiin kaupunginhallitukselle asioista, jotka mm. koskivat: virkojen lakkauttamista, perustamista ym. järjestelyjä (8.1. 43 §, 11.6. 1028 §, 25.6. 1151 §), kalliosuojien sisäänkäyntiä ja valaistuslaitteita (29.1. 210 §, 12.2. 311 §), jalkakäytävän liukkaudesta aiheutuneen loukkaantumisen korvaamista (26.2. 393 §), Haltialan kartanon vanhan päärakennuksen järjestämistä häädettyjen perheiden tilapäismajoitukseen (26.2. 394 §), katuvalokuvausta (12.3. 481 §), Toukolan puistokylän viemärijohdon pidentämistä (4.6. 997 §), rappeutuneiden rakennusten purkamista (11.6. 1035 §, 2.8. 1272 §), Kirstinkatu 12:sta vuokralle otetun huoneiston vuokrasopimuksen muuttamista (25.6. 1145 §), polttoainevaraston rakentamista Kansakoulukatu 3:een (2.8. 1251 §), kiinteistöjen ostamista (27.8. 1371 §, 17.12. 2180 ja 2181 §), vuokrien määräämistä ja perimistä (17.9. 1503 ja 1504 §, 12.11. 1909 §), virka-asuntojen määräämistä (24.9. 1553 §, 12.11. 1908 §, 10.12. 2119 §), luontoisetuperusteiden arvioimista (1.10. 1594 §), Tervalammen työlaitoksen talousrakennuksen palovahinkoarvon hyväksymistä (15.10. 1703 §), Herttoniemessä olevan hiihtomajan luovuttamista urheilu- ja retkeilylautakunnan hallintaan (10.12. 2111 §), puhelimen hankkimista Kaupungintalon kattilahuoneeseen (17.12. 2188 §) sekä maidontarkastamon laboratoriokojeiden suojamaadoitusta (17.12. 2196 §).

Lausuntoja annettiin kaupunginhallitukselle asioista, jotka mm. koskivat: maidontarkastamon uuden rakennuksen hallintaa (8.1. 41 §), raittiusviikon mainontalupien korvausmaksuja (8.1. 48 §), huoneistojen varaamista eri tarkoituksiin (15.1. 106 ja 110 §, 5.3. 432 ja 433 §, 28.5. 931 ja 933 §, 25.6. 1155 §, 26.11. 2023 §, 10.12. 2110 §, 17.12. 2185 ja 2186 §), Bredbackan tien hoidon järjestämistä (15.1. 107 §), normaalikellon asentamista Munkkiniemen palokunnantalon torniin (22.1. 157 §), yhteismajoitustilanteen helpottamista (22.1. 161 §), kahvilakioskin rakentamista Kaivopuistoon (5.2. 259 §), elintarvikekeskuksen uudelleenjärjestelyä (5.2. 260 §), erään kaupungin omistaman tontin käyttämistä leikki- ja urheilukenttänä (12.2. 305 §), virvoitusjuomakioskien aukioloaikaa (12.2. 309, 310 ja 313 §, 18.6. 1096-1099 §), autovaurion korvaamista Kansaneläkelaitokselle (19.2. 344 §), saunojen ja pesuloiden perustamista (19.2. 348 §, 26.2. 391 §), kiinteistöjen ostamista (26.2. 385 ja 390 §, 15.5. 824 ja 827 §, 22.10. 1745 §, 5.11. 1833 §, 12.11. 1902 §, 19.11. 1958 §, 3.12. 2058 §, 17.12. 2179 §), poliisilaitoksen autotallikysymystä (5.3. 443 §), talonmiesten ja lämmittäjien virkoja ja palkkoja (19.3. 534 §, 7.5. 781 §, 26.11. 2011 §), lastentarhahuoneistojen hankkimista Puistolasta ja Tapanilasta (2.4. 584 §, 17.12. 2182 §), vihannesten ja kalan tukkumyyntipaikkojen järjestämistä (9.4. 633 §, 3.9. 1421 §), ns. Sederholmin talon käyttämistä museotarkoituksiin (16.4. 668 §), Kulosaaren kartanon saunan ja laiturin korjaamista (16.4. 669 §), viranhaltijain asunto- ja luontoisetukysymyksiä (23.4. 713 §, 7.5. 784 §, 24.9. 1556 §, 1.10. 1599 §, 29.10. 1782 §), Vantaanjoen rannalla sijaitsevan vanhan myllyn muuttamista kaupungin työntekijöiden asunnoiksi (30.4. 755 §), yhdistysten ym. avustamis-

ta (30.4. 757 §, 15.5. 821 §, 4.6. 1000 §, 18.6. 1095 §, 22.10. 1746 §), Kaupungintalon ja rahatoimiston markiisirautojen myyntiä (15.5. 823 §), äitiys- ja lastenneuvolan perustamista Pukinmäelle (21.5. 881 §), erään kiinteistölahjoituksen vastaanottamista (18.6. 1094 §), alueiden luovuttamista Vartiokylästä Helsingin Puhelinyhdistykselle (25.6. 1154 §), Hakaniemenhallin myymälöiden irtisanomisen vuoksi tehtyä valitusta (13.8. 1311 §), makkaranmyyntipaikkojen vuokran alentamista (3.9. 1423 §), Vattuniemen laiturin korjaamista (24.9. 1551 §), kalliosuojien majoitusvahvuuden määräämistä (8.10. 1649 §), häädettyjen ja tilapäismajoituksessa olevien perheiden asuntokysymyksiä (8.10. 1650-1652 §, 15.10. 1709 §, 10.12. 2108 §), Kivelän sairaalan jontajan autotallin vuokraa (29.10. 1786 §), korttelin n:o 30 sisäosien rakennustöiden yleissuunnitelmaa (29.10. 1791 §; taloj. 25.10. 19 §), Sedmigradskys småbarnsskola och Marias Asyl -nimisen säätiön kiinteistöjen tulojen ja menojen arviointia (12.11. 1914 §), korottoman lainan myöntämistä Asunto oy. Sammatille (12.11. 1917 §), Kangasalantie 11:ssä olevan kerhohuoneiston käyttöä (19.11. 1952 §), tilapäismajoitukseen tarkoitetun parakin sijoittamista Käpylään (3.12. 2052 §), Helsingin Huonekalukauppiaiden Yhdistyksen tulenarkojen aineiden varaston sijoittamista (10.12. 2118 §) sekä Sirpalesaaren siirtämistä satamalautakunnan hallintaan (17.12. 2193 §).

Palkkalautakunnalle annettin lisäksi lausuntoja palkkausasioista, maistraatille maanalaisten bensiinisäiliöiden sijoittamisesta sekä huoltovirastolle lukuisia arviolausuntoja osakehuoneistojen arvosta.

Erinäisten kiinteistölautakunnan alaisten viranhaltijain toimintakertomukset

Kaupunginagronomin kertomus kiinteistötoimiston maatalousosaston toiminnasta oli seuraavan sisältöinen:

Osaston hallinnassa oli maa-alueita kaikkiaan 1 787 ha, mistä omassa viljelyksessä oli 1 129 ha vuokralle annettuna 658 ha. Osaston hoitoon siirtyi tuhtikuun 1 p:nä Mäntsälässä sijaitseva Hirvihaaran kartano, minkä johdosta peltoala suureni n. 93 ha ja itse viljeltävien tilojen lukumäärä nousi seitsemään. Huomattavampia maa-alueiden vähennyksiä ei tapahtunut. Katu-, tie- ja viemäritöitä varten luovutettiin maata yhteensä n. 2 ha. Peltoalan käyttö oli seuraava: kesantona 54 ha, rukiilla 45 ha, syysvehnällä 58 ha, kevätvehnällä 193 ha, ohralla 82 ha, kauralla 249 ha, heinällä 315 ha, perunalla 44 ha ja muilla viljelyskasveilla sekä laitumena 89 ha.

Lannoitukseen käytettiin karjanlannan sekä puhtaanapito-osaston ajaman ns. kaupunkilannan lisäksi väkilannoitteita: salpietaria 30 tn, Y-lannosta 50 tn, fosfaatteja 145 tn ja kalisuolaa 43 tn. Kokonaissatona saatiin ruista 105.6 tn, syysvehnää 138.4 tn, kevätvehnää 347.1 tn, ohraa 227.9 tn, kauraa 493.9 tn, perunoita 783.9 tn sekä heinää 1 235.4 tn.

Karja on Ay-rotua. Eläinluku vuoden lopussa oli: 3 sonnia, 106 lehmää ja 52 nuorta eläintä. Maitoa tuotettiin yhteensä 339 338 kg. - Sikamäärä vuoden lopussa oli: 1 karju, 18 emakkoa, 29 nuorta sikaa ja 59 porsasta. - Hevosia oli vuoden lopussa 66 täysikasvuista ja 4 nuorta eläintä.

Vakinaisia työntekijöitä oli 98 ja vuoden aikana suoritettujen työpäivien luku 34 340.

Uudisrakennuksista mainittakoon seuraavat: Pukinmäessä maatalousosaston toimistorakennuksen tontilla sijaitseva rakennus, joka käsittää huoneen ja keittiön asunnon, saunan, pesutuvan, autovajan ja puuvajan, Tuomarinkylässä navetan lisärakennus sekä Haltialassa saunarakennus. Rakennustoimisto suoritti kaupunginagronomin asuinrakennuksen kunnostamistyöt. Rakennusten vuosikorjauksista mainittakoon Pukinmäen tilan kuivurirakennuksen uusimistyöt sekä Talin sikalan sisustuksen osittainen uusiminen.

Talousarvio sekä todelliset menot ja tulot olivat seuraavat:

Menot Maatalousosasto *Hallinto*	Määräraha ylitysoikeuksineen, mk	Todelliset menot, mk
1. Palkat	1 805 410	1 697 785
2. Huoneistomenot	76 000	76 000
3. Muut kustannukset	275 000	275 000

	Maatilat		
4.	Palkat	35 506 391	35 506 391
	Oma maatalous		
5.	Peltoviljelys	16 500 000	16 397 148
6.	Puutarhaviljelys	545 000	342 867
7.	Navetat	5 510 000	5 085 753
8.	Sikala	890 794	890 794
9.	Tallit	3 167 500	2 918 618
10.	Autot ja traktorit	2 433 846	2 433 846
11.	Tuotteiden myyntikustannukset	2 075 000	1 380 028
12.	Sivutoimintojen kustannukset	187 500	185 676
13.	Kaluston kunnossapito	1 218 087	1 218 087
14.	Rakennusten kunnossapito	2 294 443	2 294 443
15.	Tapaturmavakuutusmaksut ja poistot	176 930	176 930
16.	Kaluston hankinta	4 275 000	4 271 098
17.	Uudisrakennukset	5 194 954	5 194 954
	Vuokratalous		
18.	Maiden vuokraus	415 000	364 165
19.	Vuokralle annettujen rakennusten korjaukset	3 580 035	3 580 035
20.	Hirvihaaran hoito	5 059 217	5 059 217
	Yhteensä	91 186 107	89 348 835

	T u l o t	Talousarvion mukaan, mk	Todelliset tulot, mk
1.	Peltoviljelys	35 000 000	36 791 274
2.	Puutarhat	2 000 000	3 742 451
3.	Navetat	6 000 000	7 204 433
4.	Sikala	1 000 000	1 681 224
5.	Tallit	5 700 000	4 206 165
6.	Auto- ja traktorityö omaan talouteen	6 500 000	4 000 000
7.	Tuotteiden myynti	17 500 000	25 396 185
8.	Sivutoimintojen tulot	500 000	856 290
9.	Maiden ja viljelmien vuokraus	3 300 000	3 056 954
10.	Rakennusten vuokraus	1 300 000	1 852 631
11.	Vakuutuskorvaukset	75 000	117 220
12.	Sekalaiset tulot	1 000 000	890 218
13.	Hirvihaaran tulot	2 970 000	3 017 229
	Yhteensä	82 845 000	92 812 274

Kameraalisen kirjanpidon ylijäämä oli 3 463 439 mk eli suunnilleen sama kuin edellisenäkin vuonna.

Puhdas tuotto muodostui seuraavaksi:

	Mk
Maataloudesta	15 775 837
Maanvuokrauksesta	2 304 530
Rakennusten vuokrauksesta	2 360 501
Yhteensä	15 719 866

Omassa viljelyksessä olleiden tilojen keskimääräinen puhdas tuotto hehtaaria kohden oli 13 973 mk ja vuokralle annettujen viljelysmaiden 3 502 mk.

Kaupungingeodeetin toimintakertomus oli seuraavan sisältöinen:

Kiinteistötoimiston kaupunkimittausosaston henkilökunnan muodostivat kaupungingeodeetti, apulaiskaupungingeodeetti, 5 insinööriä, 7 vakinaista mittausteknikkoa, 1 ylimääräinen mittausteknikko, 2 laskijaa, 1 kiinteistöluettelonhoitaja, 5 vakinaista kartoittajaa, 1 toimistonhoitaja, 9 vakinaista piirtäjää, 1 tilapäinen piirtäjä, 1 ylimääräinen piirtäjäharjoittelija, 1 toimistoapulainen ja 1 vahtimestari.

Kaupungingeodeetille kuuluvista tontinmittaajan ja tonttikirjanpitäjän tehtävistä mainittakoon seuraavat työt ja toimitukset: tontinmittauksia suoritettiin 127, kivijalan tarkastuksia 339, rakennusalan paalutuksia ym. toimituksia 552, tontin rajan määräämisiä 38; asemakaavan tai rakennussuunnitelman mukaisia tontteja paalutettiin 46, tonttijaon mukaisia tontteja paalutettiin 149; maanmittaustoimituksia suoritettiin 16, näissä erotettiin palstoja 99, joiden yhteinen pinta-ala oli 45.4 ha, rajoja käytiin 4.6 km ja pyykkejä rakennettiin 87. Muita varten paalutettiin palstoja 17; katuja, sähkölinjojen suuntia ym. paalutettiin 38.4 km. Tonttikartan jäljennöksiä laadittiin 125, joista 3 kaupungille, mittakirjan jäljennöksiä otettiin 77, joista 17 kaupungille, piirroksia laadittiin 944, joista kaupungille 149, todistuksia ja otteita annettiin 534, joista kaupungille 21, maistraatille lähetettiin 34 kirjelmää ja tonttijakokarttoja tehtiin 65.

Kolmiomittauksen yhteydessä suoritettiin kulmahavaintoja 9 pisteellä, koordinaatit laskettiin 28 pisteelle ja korkeus 17 pisteelle; 5 uutta pistettä rakennettiin. Tarkkavaakitusverkkoa lisättiin rakentaen 18 uutta pistettä.

Monikulmiomittaus-, kartoitus- ja pintavaakitustyöt selviävät alla olevasta taulukosta:

Mittausalue	Rakennettu monik. pist., kpl	Kulma hav. pist.	Mitattu sivuja, km	Kartoitettu, ha	Pintavaakittu, ha	Täyd. mitattu, ha	Kairaus pist., kpl
Kanta-Helsinki	16	37	26.3	-	-	30	10
Herttoniemen piiri	47	87	3.8	140	118	51	-
Haagan piiri	59	53	4.o	-	-	31	227
Malmin piiri	24	78	6.2	152	-	25	-
Pakilan piiri	24	16	1.6	-	8	60	290
Yhteensä	170	271	43.9	292	126	197	527

Sisätöissä laskettiin koordinaatit 562 monikulmiopisteelle. Mittausten perusteella piirrettiin karttoja 1:500 mittakaavaa käyttäen 394 ha:n alueesta sekä mittakaavaa 1:2000 käyttäen 35 ha:n suuruisesta alueesta, ja monikulmiojonokarttoja 18 kpl käyttäen mittakaavaa 1:2000. Vanhoja karttoja täydennettiin mittausten perusteella.

Kiinteistöluettelon karttalehtiä ja liitteitä täydennettiin sekä tehtiin kartoille ja liitteisiin 263:n diariin merkityn kirjelmän aiheuttamat muutokset. Lisäksi huolehdittiin kiinteistötoimiston tontti- ja maatalousosastojen hallussa olevien kiinteistöluettelon karttalehtien jäljennösten ajan tasalla pitämisestä.

Painetuista kartoista on alkuperäislehtiä korjattu ajanmukaisiksi ja viidestä 1:4000 mittakaavaisesta karttalehdestä otettu uusi, korjattu painos. Helsingin matkailijakartan alkuperäiskappaleeseen tehtiin ne korjaukset ja täydennykset, jotka kadun nimistön muutokset ja rakennustoiminta aiheuttivat.

Uudenmaan läänin maanmittauskonttorissa suoritettiin jakokarttoihin ja asiakirjoihin kohdistuvia tutkimuksia, jotka koskivat mm. tiealueitten omistussuhteita ja epäselviä tilanrajoja. Myös maastossa suoritettiin näitä koskevia mittauksia. Katurakennustöitä varten selvitettiin teiden levityksiin tarvittavia alueita ja hankittiin työlupia ko. töiden suorittamiseen. Samoin selvitettiin palokaivoja varten tarvittavat alueet, niiden omistusoikeudet ja tehtiin alustavat sopimukset kauppoja varten.

Kaupungin alueella suoritettuja maanjakotoimituksia, joissa kaupunkimittausosastolta oli edustaja saapuvilla, oli yhteensä 45.

Kunnallisten työväenasuntojen isännöitsijän antama kertomus oli seuraavan sisältöinen:

Kertomusvuoden aikana suoritettiin runsaasti rakennusten sisä- ja ulkokorjauksia. Täydellinen sisäkorjaus suoritettiin 167 asunnossa. Kahdeksan rakennuksen ulkomaalaus toimitettiin. Edellisinä vuosina alullepantua Vallilassa sijaitsevien taloryhmien sähköjohtojen ja -laitteiden uusimistyötä jatkettiin, mutta työn loppuunsaattaminen siirtyi vielä seuraavaan vuoteen. Korttelissa n:o 585 olevan rikkoontuneen tukimuurin uusimistyötä niinikään jatkettiin, mutta senkin valmistuminen siirtyi seuraavaan vuoteen.

Asuinhuoneistojen ja huoneiden lukumäärä pysyi samana kuin edellisenä vuotena. Asuntojen, huoneiden ja niissä asuneiden henkilöiden lukumäärä v:n 1951 päättyessä oli seuraava:

Asuntoryhmä	Asuntoja	Huoneita	Asukkaita yhteensä	Asukkaita huonetta kohti
Hietaniemenkatu 5-13	68	80	214	2.7
Kirstinkatu 16	40	44	130	2.9
Somerontie 4-12	124	130	393	3.0
Kangasalantie 13-19	239	240	838	3.5
Karstulantie I-XXI	333	500	1 259	2.5
Mäkelänkatu 37-43	87	175	362	2.1
Sammatintie 9-11	48	72	180	2.5
Yhteensä	939	1 241	3 376	2.7

Vastaava asukasluku v:n 1950 päättyessä oli 3 423 ja asukkaita huonetta kohti 2.8.

Asuinhuoneistojen lisäksi on 4 myymälähuoneistoa ja 1 toimistohuoneisto, jossa kunnallisten työväenasuntojen konttori sijaitsee.

Huhtikuun 2 p:nä annetun huoneenvuokralain nojalla asuntojen vuokrat korotettiin kesäkuun 1 p:stä 200 % 1.6.1939 voimassaolleisiin tai myöhemmin vahvistettuihin perusvuokriin verrattuna sekä syyskuun 1 p:stä 250 % edellä mainittuihin perusvuokriin verrattuna.

Kertomusvuoden menoarvioon merkityt määrärahat ja niiden käyttö ilmenevät seuraavasta:

	Talousarvion mukaan, mk	Tilinpäätöksen mukaan, mk
Sääntöpalkkaiset virat ...	2 149 560	2 597 940
Tilapäistä työvoimaa	661 500	802 915
Vuosilomasijaiset	192 600	232 540
Vuokrat	269 000	256 600
Lämpö	147 500	285 066
Valaistus	147 000	278 200
Siivoaminen	30 000	48 467
Vedenkulutus	1 000 000	894 749
Puhtaanapito	1 300 000	1 958 541
Kaluston hankinta	85 000	61 514
Kaluston kunnossapito	31 000	11 291
Kasvatustoiminta	60 000	56 889
Korjaukset	10 000 000 1)	9 487 895
Yhteensä	16 073 160 2)	16 972 607 2)

1) V:n 1951 lisämenoarviossa myönnetty työpalkkojen ja tarvikkeiden hintojen kohoamisen johdosta lisäksi 3 000 000 mk.

2) Määrät osoittavat vuosikuluja ilman rakennusten ulkokorjauksista johtuneita menoja, 14 199 978 mk, jotka esiintyvät rakennustoimiston talorakennusosaston tileissä. Määriin ei myöskään sisälly rakennuksiin kiinnitetyn pääoman korkoa ja kuoletusta.

Eri asuntoryhmien kesken kustannukset jakaantuvat seuraavasti:

	mk	
Hietaniemenkatu 5-13...	1 627 812	
Kirstinkatu 16	670 367	
Somerontie 4-12	1 343 052	
Kangasalantie 13-19....	3 070 532	
Karstulantie I-XXI	5 531 047	
Mäkelänkatu 37-43	2 851 139	
Sammatintie 9-11	708 256	
Kangasalantie 11, isännöitsijän asunto..	247 512	16 049 717
Kangasalantie 11, kerhohuoneisto		922 890
	Yhteensä	16 972 607 mk

Vuokrasaatavia oli edelliseltä vuodelta siirtynyt jääminä 20 175 mk, josta poistettiin 930 mk. Etukäteen oli edellisenä vuonna maksettu kertomusvuoden vuokria 27 347 mk. Kertomusvuoden aikana saatiin v:n 1952 vuokria etukäteen 62 208 mk. Vuokrasaatavia siirtyi jääminä seuraavalle vuodelle 5 890 mk. Kertomusvuoden nettovuokratulot olivat yhteensä 10 359 945 mk.

Asuntotuotantokomitea

Komiteaan kuuluivat ent. kiinteistöjohtaja V.V. Salovaara puheenjohtajana ja arkkitehti P. Hanste varapuheenjohtajana sekä jäseninä kiinteistöjohtaja J.A. Kivistö lokakuun 11 p:stä alkaen, arkkitehti V. Tuukkanen, osastopäällikkö K. Pettinen, osastopäällikkö U. Kallio ja professori H. Ekelund. Edelleen kutsui komitea asiantuntijajäseneksi osastosihteeri O. Christiansenin. Komitean toimisto sijaitsi Katariinankadun 3:ssa. Toimistopäällikkönä oli varatuomari H. Sahrakorpi sekä työpäällikkönä rakennusmestari M. Lindbäck. Komitea piti v:n 1951 aikana 99 kokousta, minkä lisäksi oli 3 työvaliokunnan kokousta. Edelleen oli jokaisella rakennustyömaalla työmaatoimikunta, joka kokoontui 2-4 kertaa kuukaudessa työmaalla.

Kertomusvuonna jatkettiin aikaisempien rakennusohjelmien saattamista loppuun, minkä lisäksi uusia rakennusohjelmia pantiin alulle 71 950 m^3. Näistä oli Maunulan Kansanasunnot oy:n v:n 1951 rakennusohjelma tilavuudeltaan 23 850 m^3 käsittäen 66 huoneistoa ja 192 huonetta sekä Asunto-Oy. Oulunkylän rivitalojen rakennusohjelma tilavuudeltaan 48 100 m^3 käsittäen 110 huoneistoa ja 500 huonetta.

Edellisen rakennustyön sai urakkatarjousten perusteella Rakennusliike Vilamo oy. sekä jälkimmäisen Rakennusliike Oy. Puomi ab. Saniteettiteknilliset työt sai hoitaakseen edellisessä ohjelmassa Oy. Putkisto ab. ja jälkimmäisessä Suomen Hissi ja Lämpöjohto oy. sekä sähkötekniliset työt edellisessä Elektro-Sähkö oy. ja jälkimmäisessä Keskusosuusliike Hankkija. Maalaustyöt edellisessä ohjelmassa sai niinikään urakkatarjousten perusteella Maalausliike Paavo Kaires, jälkimmäisessä maalaustyöt kuuluvat pääurakkaan. Kokonaisrakennuskustannukset näiden rakennusohjelmien osalta arvioitiin edellisessä 285 600 000 mk:ksi ja jälkimmäisessä 421 000 000 mk:ksi. Rahoitus suunniteltiin seuraavaksi:

I. Maunulan Kansanasunnot oy.

Arava-lainaa	mk	128 000 000
Rahalaitosten lainaa	"	78 800 000
Helsingin kaupungin	"	78 800 000
	Yhteensä mk	285 600 000

II. Asunto-oy. Oulunkylän rivitalot

Osakepääoma	mk	80 300 000
Arava-laina 40 %	"	168 400 000
Rahalaitosten lainaa	"	86 150 000
Helsingin kaupungin	"	86 150 000
Yhteensä	mk	421 000 000

Maunulan kansanasunnot oy:n rakennusohjelman viimeinen rakennus sauna-pesulalaitos otetaan vastaan lokakuun 10 p:nä 1952 urakoitsijalta ja rivitalojen rakennusohjelma valmistuu v:n 1952 kuluessa.

Aikaisemmista rakennusohjelmista valmistuivat kertomusvuoden aikana seuraavat rakennukset:

Korttelin 888/v:n 1949 rakennusohjelman talot 2 ja 3 käsittäen 65 huoneistoa ja 172 huonetta, yhteensä 14 800 m^3, korttelien 236 ja 270/v:n 1949 rakennusohjelman talot 3, 2A ja 2B käsittäen 72 huoneistoa ja 123 huonetta, yhteensä 18 450 m^3, korttelin 857/v:n 1949 rakennusohjelman talot 1 ja 3 käsittäen 189 huoneistoa ja 560 huonetta, yhteensä 25 434 m^3, korttelin 714/v:n 1949 rakennusohjelma kokonaan, käsittäen 156 huoneistoa ja 426 huonetta, yhteensä 44 500 m^3 ja korttelin 715/v:n 1950 rakennusohjelma kokonaan käsittäen 28 huoneistoa ja 113 huonetta, yhteensä 11 160 m^3.

5. Painatus- ja hankintatoimisto

Painatus- ja hankintatoimiston toiminta jatkui v. 1951 samoja suuntaviivoja noudattaen kuin edellisenäkin vuonna.

Painatus- ja sidontakustannukset nousivat eri laitosten osalta yhteensä noin 60 milj. mk:aan. Nousu oli siten noin 10 % johtuen lähinnä kirjapainoalan työpalkkojen ja paperin hintojen muutoksista, joskin nämä nousut tulevat vaikuttamaan vasta seuraavan vuoden aikana suuremmassa määrin.

Sanoma- ja aikakauslehtien tilauksien suhteen otettiin käytäntöön uusi järjestelmä, jonka mukaan laitosten tuli alistaa tilauksensa kaupunginhallituksen yleisjaoston hyväksyttäväksi ennen niiden suorittamista. Tämä aiheutti sen, että sanoma- ja aikakauslehtien tilaamiseen käytetyt määrärahat eivät sanottavasti nousseet entisestään huolimatta siitä, että lehtien hinnat vuoden alussa jonkin verran nousivatkin.

Puhelinmaksuja ja konekorjaamon suorittamia työsuorituksia sekä ilmoituskustannuksia veloitettiin vuoden aikana yhteensä 3 978 797 mk.

Konttoritarvikkeiden sekä siivous- ym. materiaalin veloitusmäärä oli 27 186 149 mk. Tähän summaan sisältyi myöskin kansakouluille toimitetut koulutarvikkeet sikäli kuin ne lähetettiin suoraan varastosta. Huomattavin määrä koulutarvikkeita toimitettiin kuitenkin suoraan ao. alan tukkuliikkeistä.

Matkailijakarttaa myytiin vuoden aikana 989 338 mk:n arvosta ja asemakaavakarttaa 141 186 mk:lla.

Vuoden aikana suoritettiin konttorikonekorjaamossa työntutkimus ja tällöin laadittiin täydellinen puhdistus- ja korjaussuunnitelma, jonka avulla työt saatiin jakautumaan tasaisesti kautta vuoden.

Vuoden aikana monistamossa painettiin kaikkiaan 2 217 180 lomaketta ja käytettiin tähän tarkoitukseen kaikkiaan 13 367 vahaa.

Kaluston hankintoja laitoksille jatkettiin yhteistoiminnassa niiden edustajien kanssa. Talousarvioon merkityllä kalustonhankinta-yhteismäärärahalla suoritettiin hankinnat vain niille laitoksille, joille talousarviossa ei ollut tarkoitusta varten myönnetty omaa määrärahaa. Sama koski myöskin kalustojen korjauksia. Yhteistoiminta laitosten ja toimiston välillä sujui kaikin puolin hyvässä yhteisymmärryksessä ja saatiin useassa tapauksessa aikaan huomattavia säästöjä.

Painatus- ja hankintatoimiston varaston arvo oli vuoden lopussa 8 257 880 mk.

6. Järjestelytoimisto

Kaupunginhallituksen työtehotoimiston toimittua jo v:sta 1948 tilapäisen henkilökunnan varassa päätti kaupunginvaltuusto toukokuun 30 p:nä perustaa heinäkuun 1 p:stä lähtien kaupunginkanslian yhteyteen kaupunginhallituksen järjestelytoimiston ja siihen 5 vakinaista virkaa. Samalla valtuusto vahvisti järjestelytoimistolle johtosäännön. Johtosäännön mukaan toimiston tehtäväksi määrättiin suunnitella ja yhdessä asianomaisen viraston kanssa suorittaa organisaatio- ja työntutkimuksia virastojen ja laitosten toiminnan rationalisoimiseksi sekä avustaa niitä rationalisoimissuunnitelmien toimeenpanossa; valvoa, että kaupungin virastojen ja laitosten työn järjestelyssä otettaisiin huomioon myös niitä käyttävän yleisön mukavuus ja ajansäästö, tarkastaa hyväksyttyjen rationalisoimissuunnitelmien toimeenpanoa, ryhtyä toimenpiteisiin toimialalla havaittujen epäkohtien korjaamiseksi, seurata kehitystä kunnallishallinnon alalla sekä tällä alalla kysymykseen tulevaa rationalisoimis- ja organisoimistoimintaa kotimaassa ja ulkomailla, huolehtia kaupungin virastojen ja laitosten edustajille järjestettävästä rationalisoimiskoulutuksesta, suorittaa kaupungin viranhaltijoita ja työntekijöitä varten järjestettävästä aloitetoiminnasta aiheutuvat käytännölliset toimenpiteet, antaa kaupunginhallitukselle ja kaupunginjohtajille lausuntoja ja selvityksiä perustettavaksi ehdotettujen uusien virkojen tarpeellisuudesta ja yleensä työvoimatarvetta tai virastojen ja laitosten työoloja koskevista ynnä muista sen toimialaan kuuluvista kysymyksistä, sekä antaa vuosittain ennen huhtikuun 15 päivää kaupunginhallitukselle kertomus toimiston edellisen vuoden toiminnasta.

Toimiston vakinaisiin virkoihin kaupunginhallitus elokuun 23 p:nä valitsi seuraavat vastaavissa tehtävissä aikaisemmin tilapäisinä palvelleet henkilöt: toimistopäälliköksi kauppatieteitten maisteri, THT R. Oksasen, työntutkimusinsinööriksi diplomi-insinööri A. Salon, toimistotyöntutkijoiksi kapteeniluutnantti evp. F. Kaltamon ja kapteeni evp. A. Vuoriston sekä toimistoapulaiseksi neiti U. Anttilan.

Lisääntyneen työmäärän takia otettiin toimiston palvelukseen huhtikuun 15 p:stä lähtien tilapäisiksi työntutkijoiksi teknikko R. Hovi ja sosionomi K. Nordman.

Uutena tehtävänä järjestelytoimisto velvoitettiin kaupunginhallituksen heinäkuun 12 p:nä tekemän päätöksen mukaisesti toimimaan kaupunginpuolesta yhdyselimenä tapaturmantorjunta-asioissa kaupungin laitosten ja Tapaturmantorjuntayhdistyksen välillä. Talousarvion laatimista varten velvoitti kaupunginhallitus ensimmäistä kertaa kertomusvuonna järjestelytoimiston antamaan lausunnot kaupungin kaikkien virastojen ja laitosten ehdotuksista tilapäiseksi työvoimaksi v:ksi 1952. Tämä lisäsi annettujen lausuntojen lukumäärän n. kaksinkertaiseksi edellisestä vuodesta. Kun toimiston suoritettavaksi annettiin lisäksi vuoden aikana useita uusia laajoja rationalisoimistutkimuksia, jäivät monet tutkimukset odottamaan vuoroaan. Toimiston toimesta järjestetty rationalisoimiskoulutus oli vuoden aikana tavallista vilkkaampaa. Uutuutena on vielä mainittava toimiston vuoden alusta lähtien julkaisema tiedoituslehti.

Työtehoneuvottelukunta. Järjestelytoimistolle hyväksytyn johtosäännön mukaisesti periaatteellista laatua olevien tai muuten tärkeiden työtehokysymysten käsittelyä varten kaupunginhallitus asetti työtehoneuvottelukunnan, johon kuului kaksitoista jäsentä. Neuvottelukunnan puheenjohtajana toimi kaupunginjohtaja ja jäseninä apulaiskaupunginjohtajat, kaupunginsihteeri, kaupunginreviisori ja viisi kaupunginhallituksen vuodeksi kerrallaan valitsemaa, lähinnä työtehokysymyksiin perehtynyttä jäsentä, jotka eivät olleet kaupungin palveluksessa. Neuvottelukunnassa käsiteltävät asiat valmisteli ja sen sihteerinä toimi järjestelytoimiston päällikkö.

Työtehoneuvottelukunta kokoontui vuoden aikana kaksi kertaa, jolloin käsiteltiin työtehotoimiston v:n 1950 toimintakertomusta, rationalisoimiskoulutuksen järjestämistä kaupungin virastojen ja laitosten edustajille v:n 1951 aikana, toimenpiteitä kaupungin laitoksia koskevan tiedonantopalvelun tehostamiseksi nimenomaan kaupungin virastoja ja laitoksia käyttävää yleisöä varten, kaupungin suurten laitosten sisäisen koulutustoiminnan järjestämistä ja johtamistaidollisten neuvottelutilaisuuksien järjestämistä kaupungin virastojen ja laitosten johtajille.

Ennen v. 1951 aloitettujen rationalisoimistutkimusten jatkaminen ja toteuttaminen:

Teollisuuslaitoksissa aloitti v. 1948 suoritettujen rationalisoimistutkimusten ja kaupunginvaltuuston niiden perusteella tekemien päätösten mukaisesti tammikuun 1 p:stä lähtien toimintansa vesi-, kaasu- ja sähkölaitoksen yhteinen kassa- ja tilivirasto sähkölaitoksen alaisena. Saman rationalisoimissuunnitelman mukaisesti sai sähkölaitos jo v. 1948 tilatut reikäkorttikoneet, ja yksityiskohtaiset suunnitelmat ja valmistelut koneiden käytäntöönottoa varten edistyivät niin pitkälle, että niitä käytettiin osittain jo hyväksi eräissä edellä mainituissa kassa- ja tiliviraston töissä. V:n 1952 alusta oli tarkoituksena suorittaa teollisuuslaitosten palkkakirjanpito reikäkorttikoneilla ja sen jälkeen laajentaa koneiden käyttö vesi-, kaasu- ja sähkölaskutukseen.

Rahatoimistosta jo v. 1949 valmistuneen rationalisoimistutkimuksen ehdotuksista ei kaupunginhallitus tehnyt vielä päätöstä. Eräiltä osilta tehtiin kuitenkin rahatoimistossa ja kiinteistölautakunnassa valmisteluja ko. ehdotusten toteuttamista varten. Järjestelytoimiston rahatoimistoon esittämistä rakenteellisista muutoksista varattiin vain rahatoimiston valaisuolosuhteiden parantamisen osalta rahat v:n 1952 talousarvioon.

Rakennustoimistossa toteutettiin järjestelytoimiston aikaisempiin rationalisoimistutkimuksiin sisältyvä ehdotus rakennustoimiston sisäisen varastotilaus- ja laskutusjärjestelmän uudelleen järjestämiseksi, joka perustui mm. läpikirjoituksen käytäntöönottoon Rata-laitteiden avulla.

V. 1949 valmistuneesta vertailevasta tutkimuksesta, joka koski kaupungin omien kuorma-autojen, työsuhteessa olevien autoilijoiden ja laskun mukaan ajavien edullisuutta kaupungin ajoissa, kaupunginhallitus teki helmikuun 1 p:nä päätöksen, jonka mukaan järjestelytoimiston ehdotuksen mukaisesti laitoksia kehoitettiin vastaisuudessa pidättymään uusien työsuhteiden tekemisestä omaa autoaan ajavien autoilijoiden kanssa sekä pyytämään tarjouksia kuljetustehtävistä, jotka voitaisiin luovuttaa ulkopuolisille. Samalla kaupunginhallitus velvoitti järjestelytoimiston laatimaan suunnitelman kaupungin suoritettavien autokuljetusten järjestämisestä sekä yhteistoiminnassa laitosten kanssa kehittämään autokuljetuksia koskevaa kustannustarkkailua.

Tutkimus kaupungin irtaimistoluetteloiden laadinnasta valmistui lopullisesti kesäkuun 20 p:nä. Kaupunginhallitus hyväksyi ehdotuksen syyskuun 27 p:nä ja määräsi uuden järjestelmän otettavaksi käytäntöön virastoissa ja laitoksissa v:n 1952 alusta.

Huoltoviraston tutkimuksia jatkettiin suorittamalla täydellinen työntutkimus alkoholisti- ja irtolaiskansliassa, rekisterikansliassa, huoltokanslioissa, kodinhoitotoimistossa ja huoltoviraston vahtimestarien työstä. Viimeksi mainitun tutkimuksen tulokset toteutettiin käytännössä ja kodinhoitokansliaa koskevat ehdotukset olivat valmiina toteuttamista varten. Muilta osilta oli ehdotukset suunniteltu valmistuviksi alkuvuodesta 1952. Huoltolaitosten kirjanpito- ja tilitysjärjestelmän uudistamiseksi suoritettiin valmistavia kokeiluja Tervalammen työlaitoksessa.

Lastensuojeluvirastossa suoritettiin täydellinen työntutkimus. Työmenetelmiä ja lomakeuudistuksia koskevat ehdotukset olivat aviottomien lasten huoltotoimiston, suojelukasvatustoimiston ja turvattomien lasten huoltotoimiston osalta osittain toteutettavina, osittain ao. toimistojen harkittavina. Äitiys-

avustus- ja perhelisätoimistoa sekä työhuoltotoimistoa koskevat ehdotukset olivat edelleen kehittelyvaiheessa. Edellä mainittujen uudistusten lisäksi käsitti v:n 1952 alussa valmistuvaksi aiottu kirjallinen selostus myös ehdotuksia huoneistojärjestelyiksi sekä työolosuhteiden ja yleisönpalvelun parantamiseksi.

Painatus- ja hankintatoimiston toimistotöiden tutkimus valmistui helmikuun 2 p:nä. Tätä samoin kuin saman toimiston konttorikoneiden korjaustoiminnan kannattavuutta, valojäljennöslaitoksen tarpeellisuutta ja toimistossa suoritettavaa virastojen ja laitosten puhelinasioiden hoitoa koskevia tutkimuksia käsiteltiin kaupunginhallituksen asettamassa hankintakomiteassa. Osa ehdotuksista toteutettiin jo kertomusvuonna.

Tutkimus kaupungin laitoksia koskevan tiedonantopalvelun tehostamiseksi nimenomaan kaupungin laitoksia käyttävää yleisöä varten johti siihen, että marraskuun 15 p:nä kaupunginhallitus määräsi kaupunginkanslian kirjaamon suorittamaan puhelimitse mainittua tehtävää. Samaa tarkoitusta varten valmistettiin järjestelytoimistossa virastoilta ja laitoksilta saatujen tietojen pohjalla hakemisto kaikista kaupungin eri virastojen ja laitosten hoitamista asioista.

Kaupungin autojen käytön tehostamiseen tähtäävistä tutkimuksista suoritettiin perustutkimukset rakennustoimiston varasto-osaston ja talorakennusosaston korjauspuolen sekä sairaaloiden ja osittain elintarvikekeskuksen (kesäkauden) autokuljetuksista. Tutkimuksissa todettiin mm., että osa kuljetuskapasiteetista jäi käyttämättä. Kiireellisempien tutkimusten ja tutkimustyövoiman vähyyden vuoksi lykättiin muut kuljetustutkimukset ja kokonaissuunnitelman laatiminen tuonnemmaksi. Järjestelytoimiston ehdotuksesta otettiin yhtenäinen ajokirja käytäntöön kertomusvuoden alusta kaikissa kaupungin virastojen ja laitosten autoissa.

Kertomusvuonna aloitettiin seuraavat tutkimukset:

Siivoustyö. Kesäkuun 28 p:nä suoritettiin perusteelliset siivoustyötä koskevat työntutkimukset useissa eri virastoissa ja kansakouluissa. Tutkimusten perusteella ehdotettiin siivoojain palkkaus laskettavaksi siivotun pinta-alan mukaisesti. Siivoustyö ryhmiteltiin siivouskohteiden laadun mukaan kuuteen ryhmään virastotaloissa ja kansakouluissa, minkä lisäksi otettiin huomioon eräät työhön vaikuttavat tekijät. Ko. palkkausperusteet koskivat n. 400 siivoojaa. Kaupunginhallitus hyväksyi marraskuun 8 p:nä periaatteessa ehdotuksen.

Kaupungin kaikkien huoneustojen siivousalojen mittaus ja luokitus liittyi jatkona edelliseen tutkimukseen. Vaikka tämä tehtävä ei sinänsä kuuluisi järjestelytoimistolle, otettiin se kuitenkin suoritettavaksi, jotta siivoojien palkkaus mahdollisimman nopeasti saataisiin yhtenäiselle pohjalle. Tehtävää varten sai järjestelytoimisto tilapäisesti käyttöönsä yhden työntutkijan rakennustoimistosta sekä yhden vahtimestarin huoltovirastosta. Mittaus, jonka arvioitiin kestävän n. 3 kuukautta, jatkui v:n 1952 puolelle.

Palolaitos. Palolaitoksen toimistoa koskeva työntutkimus valmistui toukokuun 4 p:nä, ja sen johdosta tehdyt ehdotukset toteutettiin jo pääosaltaan. Palokunnan organisaatiota, koulutus-, huolto- ja korjaustoimintaa sekä varastojen hoitoa koskeva tutkimus suoritettiin suurimmaksi osaksi vuoden vaihteeseen mennessä sekä eräiltä osilta jo toteutettiinkin.

Maistraatissa suoritettiin työntutkimuksia ja tehtiin ehdotukset maistraatin pitämien kauppa- ja yhdistysrekisterin, Helsingin kaupungin paikallisluetteloiden sekä kirjaamismenettelyn uudelleen järjestämiseksi. Lisäksi tutkimukset koskivat mm. arkistoa ja haastemiesten toimintaa.

Tutkimus kansakoulujen palkkakirjanpidon yksinkertaistamiseksi johti palkkakirjanpidon muuttamiseen läpikirjoitusmenetelmään perustuvaksi, samalla kun palkkojen maksu järjestettiin tapahtuvaksi pääasiallisesti pankkien välityksellä v:n 1952 alusta lukien.

Tutkimus kaupungin tilapäisen viranhaltijakunnan virkojen vakinaistamisen tarpeellisuudesta. Tehtävä liittyi kaupunginvaltuustossa tehtyyn aloitteeseen. Järjestelytoimiston ehdotus jätettiin kaupunginhallitukselle kesäkuun 27 p:nä. Koska palkkalautakunta ei ollut antanut lausuntoaan asiasta, ei kaupunginhallituskaan ollut kertomusvuonna käsitellyt asiaa.

Lastentarhain kansliassa suoritettavien töiden tutkimus oli v:n 1951/52 vaihteessa vielä alkuasteella.

Pienempiä työntutkimuksia suoritettiin mm. seuraavasti: tutkimus kaupunginmuseon vahtimestarin työmäärästä toukokuun 24 p:nä, tutkimus ruoanjakajien työn järjestelystä Eläintarhan ja Töölön kansakouluissa lokakuun 8 p:nä ja tutkimus siivoustöiden järjestelystä kaupunginkirjastossa lokakuun 15 p:nä.

Odottamaan jääneet laajahkot työntutkimukset koskivat terveydenhoitolautakunnan alaisten elinten organisaatiota ja työtä, Kivelän sairaalan hoitoosastoja, teurastamoa ja elintarvikekeskusta.

Lausunnot. Omaksutun käytännön mukaisesti pyysi kaupunginhallitus, muutamissa tapauksissa joku muu kaupungin viranomainen, toimistolta lausuntoja. Lausuntopyynnöt koskivat etupäässä kaupungin virastojen työvoimatarpeen toteamista, uusien virkojen perustamista tai jonkin muun taloudellisia laskelmia vaativan kysymyksen selvittelyä. Yhteensä annettiin 109 edellä mainitun kaltaista kirjallista lausuntoa (v. 1949 32 ja v. 1950 58). Näistä koski 48 lausuntoa v:n 1952 talousarviota varten ehdotettua tp. henkilökuntaa. Eräät lausunnot vaativat melko laajoja tutkimuksia. Näiden lausuntojen perusteella voitiin luopua yhteensä 47 viranhaltijan palkkaamisesta, joita virastot ja laitokset olivat ehdottaneet.

Aloitetoiminta. Aloitteita jätettiin järjestelytoimistoon vuoden kuluessa yhteensä 170. Aloitetoimikunnissa käsiteltiin samana aikana loppuun 175 aloitetta, joista osa oli edelliseltä vuodelta siirtyneitä. Käsitellyistä aloitteista palkittiin 51 eli n. 29 %. Palkkioiden yhteismäärä oli 132 500 mk ja niiden suuruus vaihteli 10 000 mk:sta 500 mk:aan palkkion keskimääräisen suuruuden ollessa 2 650 mk. Aloitteiden keskimääräistä käsittelyaikaa ei toimiston ponnisteluista huolimatta saatu 56 päivää lyhyemmäksi. 20 aloitteen käsittely siirrettiin v:een 1952. Loppuun käsitellyt aloitteet jakaantuivat aiheittain ja aloitetoimikunnittain seuraavasti:

Aiheet:	Käsiteltyjä aloitteita		Palkittuja aloitteita	
	Kaikki	%	Kaikki	%
Teknilliseen alaan kuuluvat	120	68	42	35
Konttoriteknilliseen alaan kuuluvat	21	12	6	29
Hallinnolliseen alaan kuuluvat....	17	10	1	6
Sosiaaliseen alaan kuuluvat	17	10	2	12
Yhteensä	175	100	51	29
Aloitetoimikunta:				
I, teollisuuslaitosten	17	10	6	35
II, liikennelaitoksen	20	12	10	50
III, rakennustoimiston, satamalaitoksen ja kiinteistötoimiston	69	39	19	27
IV, muiden virastojen ja laitosten	69	39	16	23
Yhteensä	175	100	51	29

Käsitellyistä asioista oli viranhaltijain tekemiä 101 ja työntekijäin tekemiä 74. Edellisistä palkittiin 26 ja jälkimmäisistä 25.

Aloitetoimikuntien kokouksia oli vuoden aikana kaikkiaan 31 ja pidettyjen pöytäkirjain pykäläluku 234 jakaantuen eri toimikuntien kesken seuraavasti: I 4 kokousta ja 23 §, II 5 kokousta ja 29 §, III 13 kokousta ja 96 § sekä IV 9 kokousta ja 86 §.

Koulutustoiminta. Vuoden aikana järjestettiin järjestelytoimiston toimesta seuraavaa koulutustoimintaa virastojen ja laitosten edustajille:

18 tunnin luentosarja virastojen ja laitosten kamreereille ja taloudenhoitajille maaliskuun 1 p:n ja 16 p:n välisenä aikana. Luentosarjaan, joka järjestettiin yhteistoiminnassa raha- ja revisiotoimistojen kanssa osallistui n. 60 henkilöä. Luennoilla käsiteltiin v:n 1951 alusta voimaan tulleen uuden tilisäännön virastoille asettamia tehtäviä sekä eräitä muita ko. henkilöiden toimintapiiriin kuuluvia kysymyksiä.

16 tunnin rationalisoimiskurssi kaupungin laitosten insinööreille huhtikuun 2 p:n ja 18 p:n välisenä aikana. Kursseilla, joihin osallistui n. 30 insinööriä, käsiteltiin organisoimis-, työntutkimus- ja standardisoimistoiminnan sekä tapaturmantorjunnan yleisiä periaatteita.

20 tunnin varastonhoitokurssit varastoesimiehiä varten toukokuun 7 p:n ja 18 p:n välisenä aikana. Kursseilla käytiin läpi varastojen hoidossa, järjeste-

lyssä ja varastokirjanpidossa kysymykseen tulevia asioita sekä tutustuttiin kahteen hyvin järjestettyyn suurvarastoon. Osanottajien lukumäärä oli 25.

21 tunnin konttoriteknilliset kurssit toimistoesimiehille lokakuun 9 p:n ja 19 p:n välisenä aikana. Kurssien ohjelmaan sisältyi mm. selostus konttorin työntutkimuksesta, rekisteröimismenetelmistä ja -välineistä, konttorikoneista ja -välineistä sekä lomakesuunnittelusta ja lomakkeiden käytön rationalisoimisesta sekä lisäksi tutustumiskäynti konttoriteknilliseen näyttelyyn. Vielä läpikäytiin työnyksinkertaistaminen pienissä ryhmissä TWI (Training Within Industry)-ohjelman mukaisesti. Osanottajia oli kursseilla 35.

23 tunnin rationalisoimiskurssit työnjohtajille lokakuun 22 p:n ja marraskuun 2 p:n välisenä aikana. Kursseilla käytiin läpi periaatteessa samoja asioita kuin edellä mainituilla insinöörien kursseilla, sovellettuna työnjohtajia varten. Lisäksi käytiin pienemmissä ryhmissä läpi 6 tunnin työnyksinkertaistamisohjelma ns. TWI-ohjelman mukaisesti. Osanottajia kursseilla oli 35.

TWI-informatio liikennelaitoksen ylimmälle johdolle. Kiinnittääkseen huomiota kaupungin suurten laitosten sisäisen koulutustoiminnan tarpeellisuuteen järjestettiin liikennelaitoksen ylimmälle johdolle, 11 henkilölle, 2 tunnin ns. TWI-informatio lokakuun 25 p:n ja 31 p:n välisenä aikana neljänä päivänä, jonka piti rationalisoimistoiminimi Rastorin asiantuntija insinööri Regnér. Liikennelaitoksen johto ei kertomusvuoden loppuun mennessä tehnyt vielä päätöstä siitä, tuleeko informatio antamaan aihetta toimenpiteisiin laitoksen puolesta.

Johtamistaidollinen neuvottelutilaisuus järjestettiin marraskuun 30 p:nä virastojen ja laitosten johtaville virkamiehille, yhteensä 65 henkilölle. Siinä Teollisuuden työnjohto-opiston rehtori A. Rautavaara piti alustuksen aiheesta: Johtajakoulutuksen psykologinen sektori. Kaupunginjohtajan puheenjohdolla tapahtuneessa keskustelussa todettiin johtamistaidollisen koulutuksen järjestämisen tarpeellisuus kaupungin johtavia virkamiehiä varten sopivassa muodossa.

Järjestelytoimiston oman henkilöstön jatkokoulutuksesta huolehdittiin järjestämällä ajoittain toimiston sisäisiä koulutus- ja neuvottelutilaisuuksia. Samassa tarkoituksessa toimiston tutkimushenkilökunta osallistui Työntutkijain killan järjestämiin esitelmätilaisuuksiin ja tutustumisretkeilyihin. Järjestelytoimiston päällikkö osallistui 9.kansainväliseen rationalisoimiskongressiin Brysselissä heinäkuun 5 p:n ja 13 p:n välisenä aikana. Selostus tästä julkaistiin järjestelytoimiston tiedoituslehdessä n:o 5. Työntutkija Hovi suoritti vuoden aikana Työntutkijain killan kisällitutkinnon teollisuustaloudellisella linjalla.

Muu toiminta:

Tiedoituslehti. Saattaakseen virastojen ja laitosten tietoon rationalisoimistutkimuksissa, aloitetoiminnassa tai muuten esiin tulleet, yleistä merkitystä omaavat organisaation, työmenetelmien tai -välineiden, aineenkäytön tai työolosuhteiden parannustoimenpiteet, ryhtyi toimisto julkaisemaan vuoden alusta erikoista monistettua tiedoituslehteä. Lehteä julkaistiin yhteensä 8 numeroa ja sen vakinainen jakelu käsitti n. 450 kpl jaettuna nimenomaan virastojen ja laitosten esimiesasemassa oleville henkilöille.

Tapaturmantorjunta-asiat. Kaupunginhallituksen määrättyä järjestelytoimiston toimimaan yhdyselimenä kaupungin laitosten ja Tapaturmantorjuntayhdistyksen välillä suoritettiin toimiston toimesta laitoksille tapaturmantorjuntamateriaalin jako v:ksi 1951. Järjestelytoimisto kiinnitti kaupunginhallituksen huomiota kaupungin laitoksissa v:n 1950 aikana sattuneiden tapaturmien suhteellisen suureen määrään, 1933, ja sen kaupungille aiheuttamiin huomattaviin kustannuksiin, 40 milj. mk. Tapaturmatiheys oli mainittuna vuonna kaupungin laitosten osalta 17 % koko maan keskimääräisen prosentin ollessa n. 9. Samalla järjestelytoimisto esitti keinoja ja toimenpiteitä asiantilan parantamiseksi.

Lomakerationalisointi kuului, paitsi määrättyjen kohteiden työntutkimusten yhteydessä, myöskin erillisenä palveluna toimiston ohjelmaan. Niinpä on virastojen pyynnöstä suunniteltu ja piirretty kymmeniä uusia lomakkeita eri tarkoituksiin. Suunnittelutyö suoritettiin läheisessä yhteistyössä, paitsi ao. viraston, kaupungin painatus- ja hankintatoimiston kanssa. Käytettävissä olevan työvoiman puitteissa ei järjestelytoimistolla ollut mahdollisuutta ryhtyä tarkastamaan ja korjaamaan järjestelmällisesti kaikkia kaupungin lomakkeita. Tämä kävisi käytännössä muuten sopivasti päinsä kaupungin laitosten lomakehankintojen nyt jo ollessa keskitettynä kaupungin painatus- ja hankintatoimis-

toon, siten, että tarkastus ja korjaus tapahtuisi aina silloin, kun virastot tilaavat uusia lomakkeita tai ottavat uuden painoksen vanhoista.

Konekirjoituskokeiden valvonta kaupunginvaltuuston marraskuun 22 p:nä 1950 myöntämän palkanlisän saamista varten kuului järjestelytoimiston tehtäviin. Vuoden aikana valvottiin 6 koetta, joissa 3 viranhaltijaa saavutti vaaditun alarajan, 9000 nettolyöntiä ½ tunnissa. Kertomusvuoden lopussa oli konekirjoituslisän, 1 000 mk kuukaudessa, saaneita 20, joista parhaan nopeus oli 12 393. Kaupunginvaltuuston marraskuun 22 p:nä 1950 myöntämän pikakirjoituslisän saajia oli 9, joista yhden nopeus oli 120 sanaa minuutissa, viiden nopeus 80 ja kolmen 60.

6a. Huoltokassa

Huoltokassan hoitokuntaan kuuluivat v. 1951 puheenjohtajana apulaiskaupunginsihteeri L. O. Johanson, varapuheenjohtajana kaupungininsinööri W. A. Starck ja jäsenenä apulaiskaupunginjohtaja J. A. Kivistö kaupunginhallituksen valitsemina sekä apulaiskaupunginkamreeri Hj. Storkåll ja pääluottamusmies J. Hämäläinen huoltokassan jäsenistön valitsemina jäseninä. Kaupunginhallituksen määräämінä tilintarkastajina olivat reviisorit Y. H. Vehmersalo ja E. E. Lehto sekä varatilintarkastajina Lehto ja N. V. Puisto.

Hoitokunta kokoontui kertomusvuonna kuusi kertaa.

Sihteerinä toimi toimistoapulainen J. Bonsdorff tammikuun 1 p:stä toukokuun loppuun ja siitä lähtien osastopäällikkö V. Molander. Henkilökuntaan kuului kahdeksan toimistoapulaista.

Jäsenten säästöerille hyvitettiin korkoa 7 1/4 % ja velkaeriltä velotettiin sääntöjen mukaisesti 2 % enemmän.

Huoltokassaan kuului 5 254 jäsentä v:n 1950 lopussa ja 6 033 kertomusvuoden päättyessä, joten lisäys oli 779 jäsentä.

Tulot:	mk	*Menot:*	mk
Varat per 1.1.1951	21 094 702	Jäsenten maksuja suoritettiin	135 161 178
Jäsenten tileille kertyi v. 1951	144 817 900	Jäsenten varat 31.12.1951	30 751 424
Yhteensä	165 912 602	Yhteensä	165 912 602

Jäsenille hyvitettiin korkoa vuodelta 1951 2 281 264 mk ja heiltä velotettiin korkoa 137 328 mk, joten kaupungin hyvittämä nettokorko oli 2 143 936 mk. Kaupunginhallituksen myöntämää 300 000 mk ennakkoerää ei käytetty.

---

7. Tilastotoimisto

Vuoden alkaessa oli tilastotoimisto toiminut 40 vuotta. Tämän johdosta järjestettiin kaupunginkellariin kahvitarjoilu, jossa edellisen toimintavuoden aikana myönnetyt ansiomerkit jaettiin.

Edellisen vuoden aikana tehdyt esitykset virkojen järjestelyistä ja palkkojen korottamisesta johtivat kertomusvuoden aikana tulokseen. Helmikuun 1 p:stä alkaen perustettiin 2 21.palkkaluokkaan kuuluvaa toimistoapulaisen virkaa. Maaliskuun 1 p:stä alkaen lakkautettiin kirjaston- ja arkistonhoitajan virka ja perustettiin 25.palkkaluokkaan ja III kielitaitoluokkaan kuuluva kirjasto- ja arkistoamanuenssin virka. 28.palkkaluokkaan kuuluvista vakinaisista apulaisaktuaarin viroista siirrettiin toinen 32:nteen ja toinen 30.palkkaluokkaan maaliskuun 1 p:stä. Samaten siirrettiin tilapäinen apulaisaktuaarin virka maaliskuun 1 p:stä alkaen 28:nnesta 32.palkkaluokkaan. Kuoppakorotuksessa siirrettiin toimistopäällikön virka 42:nnesta 44:nteen, 2 aktuaarin virkaa 34:nnestä 36:nteen ja 2 aktuaarin virkaa 32:nnesta 34.palkkaluokkaan, kaikki taannehtivasti lokakuun 1 p:stä 1950 alkaen.

Kertomusvuoden aikana teki tilastotoimisto esitykset tilapäisen apulaisaktuaarin viran muuttamisesta tilapäiseksi aktuaarinviraksi, 2 tilapäisen toimistoapulaisen viran siirtämisestä 18:nnesta 20.palkkaluokkaan sekä sääntöpalkkaisen apulaisaktuaarin viran siirtämisestä 30:nnestä 32 palkkaluokkaan, mutta esitykset hylättiin. Toimiston esityksestä päätti kaupunginhallitus sittemmin tammikuun 1 p:stä 1952 alkaen vakinaistaa 32.palkkaluokan apulaisaktuaarin ja 2 18.palkkaluokan toimistoapulaisen tilapäistä virkaa.

Henkilökunta. Marraskuun 29 p:nä kuoli toimistoapulainen H.M. Suolahti, joka vuodesta 1937 lähtien oli ollut tilastotoimiston palveluksessa.

Sääntöpalkkaisiin virkoihin kaupunginhallitus valitsi: 21.palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan helmikuun 1 p:stä alkaen toimistoapulaiset L.O. Arjomaa ja A.T. Railio, 20.palkkaluokan toimistoapulaisen virkoihin huhtikuun 1 p:stä alkaen toimistoapulaiset E.M. Järnefelt ja M.M. Markkula, kirjasto- ja arkistoamanuenssiin virkaan toukokuun 1 p:stä alkaen toimistoapulainen, filosofian maisteri L.E. Ruotsalainen, 23.palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan kesäkuun 1 p:stä alkaen toimistoapulainen E.M.N. Inberg, 18.palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan kesäkuun 1 p:stä alkaen tilapäiset toimistoapulaiset E.E. Unkari ja A-M. Korte, 20.palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan heinäkuun 1 p:stä alkaen toimistoapulainen S.I. Anijärvi ja elokuun 1 p:stä alkaen toimistoapulainen E.I. Rydberg, 21.palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan heinäkuun 1 p:stä alkaen toimistoapulainen E.M. Järnefelt, 18.palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan syyskuun 16 p:stä alkaen tilapäiset toimistoapulaiset A.I. Åström ja E.M. Spolander ja tammikuun 1 p:stä 1952 alkaen tilapäiset toimistoapulaiset A.C. Lindfors ja A.A. Seppelin sekä 32.palkkaluokan apulaisaktuaarin virkaan tammikuun 1 p:stä 1952 alkaen tilapäinen apulaisaktuaari, filosofian maisteri K.E. Bruun ja filosofian maisteri O.O. Viitaila.

Omasta pyynnöstään erosivat tilastotoimiston palveluksesta apulaisaktuaari V.M. Krisé joulukuun 31 p:nä ja toimistoapulainen H.H. Sundholm heinäkuun 31 p:nä.

Tilapäisenä apulaisaktuaarina toimi tammikuun 1 p:stä maaliskuun 31 p:ään toimistoapulainen, filosofian maisteri L.E. Ruotsalainen sekä huhtikuun 1 p:stä vuoden loppuun saakka filosofian maisteri K.E. Bruun. Vastaperustettuun tilapäiseen apulaisaktuaarin virkaan kaupunginhallitus valitsi syyskuun 16 p:stä alkaen filosofian maisteri H.M. Jänneksen. Tilapäisinä toimistoapulaisina toimivat rouvat E.I. Paasio ja M.A. Nenonen sekä neidit A.V. Udd ja

A.A. Seppelin koko vuoden, rouva E.E. Unkari tammikuun 1 p:stä toukokuun 31 p:ään, rouva I.M. Tarmo tammikuun 1 p:stä kesäkuun 30 p:ään, rouva A.I. Åström tammikuun 1 p:stä syyskuun 15 p:ään, neiti A.C. Lindfors helmikuun 1 p:stä vuoden loppuun saakka, rouva A-M. Korte helmikuun 1 p:stä toukokuun 31 p:ään, rouva E. Ala-Härkönen helmikuun 1 p:stä elokuun 15 p:ään, rouva E.M. Spolander helmikuun 1 p:stä syyskuun 15 p:ään, rouva M. Pernaja maaliskuun 1 p:stä toukokuun 15 p:ään sekä lokakuun 5 p:stä vuoden loppuun saakka, ylioppilas E.K.J. Salminen huhtikuun 1 p:stä toukokuun 15 p:ään sekä neiti S.O. Salovaara marraskuun 1 p:stä vuoden loppuun saakka. Tilapäisen toimistoapulaisen virkaan valittiin syyskuun 16 p:stä lähtien rouva T.E. Kupiainen ja lokakuun 1 p:stä lähtien neiti I.T. Turunen. Tilapäisenä vahtimestarin apulaisena toimi koko vuoden herra M. Närhi.

Avoimia virkoja ja niistä johtuvia viransijaisuuksia hoitivat: kirjaston- ja arkistonhoitajan virkaa apulaisaktuaari L.O. Kivekäs oman toimensa ohella tammikuun 1 p:stä helmikuun 28 p:ään, kirjasto- ja arkistoamanuenssin virkaa apulaisaktuaari L.O. Kivekäs oman toimensa ohella maaliskuun 1 p:stä huhtikuun 30 p:ään, 23.palkkaluokan toimistoapulaisen virkaa toimistoapulainen E.M. Inberg tammikuun 1 p:stä maaliskuun 31 p:ään ja toukokuun 3 p:stä 31 p:ään sekä toimistoapulainen A.H. Ikonen marraskuun 30 p:stä joulukuun 31 p:ään, 21.palkkaluokan toimistoapulaisen virkaa toimistoapulainen G.M.A. Fontell tammikuun 1 p:stä maaliskuun 31 p:ään ja toukokuun 3 p:stä kesäkuun 30 p:ään sekä tilapäinen toimistoapulainen E.I. Paasio marraskuun 30 p:stä joulukuun 31 p:ään, 20.palkkaluokan toimistoapulaisen virkaa toimistoapulainen A.D.Grönroos tammikuun 1 p:stä maaliskuun 31 p:ään ja toukokuun 3 p:stä kesäkuun 30 p:ään sekä toimistoapulaiset E.M. Järnefelt ja M.M. Markkula helmikuun 1 p:stä maaliskuun 31 p:ään ja 18.palkkaluokan toimistoapulaisen virkaa seuraavat tilapäiset toimistoapulaiset: I.M. Tarmo tammikuun 1 p:stä maaliskuun 31 p:ään ja toukokuun 3 p:stä 31 p:ään, A.I. Åström helmikuun 1 p:stä syyskuun 15 p:ään, E.E. Unkari helmikuun 1 p:stä toukokuun 31 p:ään ja A.V. Udd elokuun 1 p:stä syyskuun 15 p:ään.

Virkalomaa sairauden vuoksi nauttivat aktuaari Å.J. Saxén helmikuun 3 p:stä syyskuun 2 p:ään, toimistoapulainen H.M. Suolahti tammikuun 1 p:stä marraskuun 29 p:ään ja toimistoapulainen S.S. Rainio helmikuun 20 p:stä huhtikuun 10 p:ään, jota paitsi myönnettiin eräitä lyhyempiä sairauslomia. Viransijaisuuksia sairauslomien johdosta hoitivat: ylemmän palkkaluokan aktuaarin virkaa apulaisaktuaari V.M. Krisé helmikuun 3 p:stä huhtikuun 2 p:ään, aktuaari A-M. Lipponen huhtikuun 3 p:stä heinäkuun 2 p:ään, tilapäinen apulaisaktuaari K.E. Bruun heinäkuun 3 p:stä elokuun 2 p:ään ja aktuaari V. Kuhlefelt elokuun 3 p:stä syyskuun 2 p:ään, alemman palkkaluokan aktuaarin virkaa apulaisaktuaari V.M. Krisé huhtikuun 3 p:stä toukokuun 2 p:ään, apulaisaktuaari L.O. Kivekäs toukokuun 3 p:stä heinäkuun 2 p:ään ja tilapäinen apulaisaktuaari K.E. Bruun elokuun 3 p:stä syyskuun 2 p:ään, apulaisaktuaarin virkoja tilapäinen apulaisaktuaari, sittemmin kirjasto- ja arkistoamanuenssi L.E. Ruotsalainen helmikuun 3 p:stä heinäkuun 2 p:ään, 23.palkkaluokan toimistoapulaisen virkaa toimistoapulainen A.H. Ikonen tammikuun 1 p:stä elokuun 31 p:ään ja lokakuun 1 p:stä marraskuun 29 p:ään, toimistoapulainen E.M. Inberg huhtikuun 3 p:stä toukokuun 2 p:ään ja kirjaaja A.V. Jäppinen toukokuun 3 p:stä heinäkuun 2 p:ään, kirjaajan virkaa toimistoapulainen S.S. Rainio toukokuun 3 p:stä heinäkuun 2 p:ään, 21.palkkaluokan toimistoapulaisen virkaa toimistoapulainen A.T. Railio tammikuun 1 p:stä 31 p:ään, toimistoapulainen M.S. Sandström helmikuun 1 p:stä elokuun 31 p:ään, toimistoapulainen G.M. Fontell huhtikuun 3 p:stä toukokuun 2 p:ään ja tilapäinen toimistoapulainen E.I. Paasio lokakuun 1 p:stä marraskuun 29 p:ään, 20.palkkaluokan toimistoapulaisen virkaa toimistoapulainen E.I. Rydberg tammikuun 1 p:stä heinäkuun 31 p:ään, toimistoapulainen S.M.M. Österlund helmikuun 20 p:stä maaliskuun 31 p:ään, toukokuun 3 p:stä heinäkuun 2 p:ään ja elokuun 1 p:stä 31 p:ään ja toimistoapulainen A.D. Grönroos huhtikuun 3 p:stä toukokuun 2 p:ään sekä 18.palkkaluokan toimistoapulaisen virkaa tilapäiset toimistoapulaiset E.M. Spolander tammikuun 1 p:stä elokuun 31 p:ään, A.V. Udd helmikuun 20 p:stä maaliskuun 31 p:ään ja toukokuun 3 p:stä heinäkuun 2 p:ään sekä I.M. Tarmo huhtikuun 3 p:stä toukokuun 2 p:ään.

Virkavapaana oli koko vuoden toimistoapulainen A.A.B. Ahlman, jonka viransijaisena olivat toimistoapulainen S.I. Anijärvi kesäkuun 30 p:ään ja toimistoapulainen A.D. Grönroos heinäkuun 1 p:stä alkaen; näiden virkoja hoitivat tilapäiset toimistoapulaiset E. Ala-Härkönen elokuun 15 p:ään ja A.A. Seppelin

elokuun 16 p:stä alkaen. Palkatonta virkalomaa nauttivat tammikuun ajan osallistuakseen väestönlaskentaan toimistoapulaiset T.M. Heimo ja M.M. Markkula. Edellä mainitun viransijaisena toimi kirjaaja A.V. Jäppinen ja hänen viransijaisenaan toimistoapulainen L.O. Arjomaa, jonka virkaa hoiti neiti A.C. Lindfors. Rouva Markkulan viransijaisena toimi tilapäinen toimistoapulainen A.I. Åström.

Ylityökorvaukset. Palkkalautakunnan esityksestä määräsi kaupunginhallitus, että tilastotoimiston viranhaltijoista toimistopäällikkö ja aktuaarit ovat johtavia viranhaltijoita, jotka eivät ole oikeutettuja ylityökorvaukseen.

Osallistuminen kursseihin. Suomen FAO-toimikunnan järjestämiin kansainvälisiin tilastokursseihin Helsingissä syyskuun 6-15 p:nä ottivat osaa toimistopäällikkö K-E. Forsberg, aktuaarit Å.J. Saxén ja A. Kytömaa sekä kaikki apulaisaktuaarit. Kurssin aikana vieraili Baselin kaupungin tilastotoimiston johtaja, tri W. Kull tilastotoimistossa. Aktuaari A. Kytömaa otti osaa kaupunginhallituksen järjestelytoimiston järjestämiin toimistoesimiehille tarkoitettuihin konttoriteknillisiin kursseihin lokakuun 9 p:n ja 19 p:n välisenä aikana.

Virka-aika. Tilastotoimiston esityksestä päätti kaupunginhallitus, että tilastotoimiston päätoimiston virka-aika on arkisin klo 8,45-16.oo, 3/4 tunnin aamiaistauoin, paitsi lauantaisin sekä pyhä- ja juhlapäivien samoin kuin vapunpäivän aattona, jolloin virka-aika on klo 8.45-13.15 ilman aamiaistaukoa. Koneosaston virka-aika on arkisin klo 8.45-15.45 puolen tunnin aamiaistauoin.

Toimistohuoneisto. Sittenkun kiinteän omaisuuden tarkastajat olivat tehneet huomautuksen kaupunginarkiston arkistotiloista, oli kaupunginhallitus kehoittanut kiinteistölautakuntaa tekemään ehdotuksen tontin varaamisesta kaupunginarkiston ja mahdollisesti myös tilastotoimiston yhteisiä tarpeita varten. Kiinteistötoimiston tonttiosaston pyynnöstä antoi tilastotoimisto lausunnon tilantarpeestaan.

Yleisten vuokrankorotusten johdosta korotettiin tilastotoimiston entiselle siivoojalle vuokratun huoneen kuukausivuokra 650 markaksi.

Julkaisutoiminta. Toimintavuoden aikana ilmestyivät seuraavat tilastotoimiston julkaisemat teokset:

Kesäkuun	20	p:nä	Helsingin kaupungin kunnalliskalenteri. 23. 1951. XVI + 545 s.
"	20	"	Kommunalkalender för Helsingfors stad. 23. 1951. XVI + 544 s.
Elokuun	16	"	Helsingin kaupungin kunnallinen asetuskokoelma. 28. 1950. XXXIII + 329 s.
"	16	"	Kommunal författningssamling för Helsingfors stad. 28. 1950. XXXIV + 328 s.
"	16	"	Kertomus Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta. 60. 1947. Edellinen osa. IV + 276 s.
Syyskuun	5	"	Helsingin kaupungin tilasto I. Terveyden- ja sairaanhoito. 32. 1947. Edellinen osa. IV + 191 s.
Lokakuun	31	"	Helsingin kaupungin tilastollinen vuosikirja - Statistisk årsbok för Helsingfors stad. 40. 1951. XIII + 393 s. + kartta.

Julkaisun "Tilastollisia kuukausitietoja Helsingistä" toisen vuosikerran vihot 1-12 ilmestyivät tammikuun 27 p:nä, maaliskuun 2 p:nä, huhtikuun 10 p:nä, toukokuun 7 p:nä ja 29 p:nä, kesäkuun 20 p:nä, heinäkuun 26 p:nä, elokuun 25 p:nä, syyskuun 21 p:nä, lokakuun 10 p:nä, joulukuun 11 p:nä ja vuoden 1952 tammikuun 2 p:nä.

Myöhemmin ilmestyvistä julkaisuista valmistuivat vuoden aikana seuraavat eripainokset: yhteiskunnallisen huollon, lastensuojelulautakunnan, kaupunginkirjaston, satamalaitoksen ja teurastamon (suomen- ja ruotsinkielisenä) toimintakertomukset v:lta 1949, lastensuojelulautakunnan, työnvälitystoimiston ja liikennelaitoksen (suomen- ja ruotsinkielisenä) toimintakertomukset v:lta 1950 sekä tietoja lukuvuodelta 1949/50 Helsingin kaupungin kansakouluista (suomen- ja ruotsinkielisenä).

Eripainoksia otettiin seuraavista asetuskokoelmassa julkaistuista asetuksista: virkasäännön muutoksesta 200 kpl, sairaalataksasta 800 kpl, Sibeliusviikon säätiön säännöistä 500 kpl, poliisijärjestyksen muutoksista 5 000 + 5 000 kpl, työntekijäin vuosilomasäännöstä 6 000 kpl, työntekijäin sairaus- ja hautausapusäännöstä 6 000 kpl, virkasäännöstä 15 000 kpl. henkilövuokra-

autotaksasta 200 kpl, kuorma-autotaksasta 400 kpl, raastuvanoikeuden työjärjestyksestä 500 kpl, nuohoustaksasta 500 kpl sekä sosiaaliohjesäännöstä, lastensuojelulautakunnan alaisten lasten- ja nuorison huoltolaitosten ohjesäännöstä ja huoltolautakunnan alaisten huoltolaitosten ohjesäännöstä 1 000 kpl.

Uusia painoksia otettiin seuraavista: järjestysohjeista henkilöautoilla harjoitettavaa ammattimaista alueliikennettä varten 1 000 kpl, matkustussäännöstä 300 kpl, kaupunginorkesterin järjestyssäännöstä 400 kpl ja leski- ja orpoeläkekassan säännöistä 1 700 kpl.

Tilanne kirjapainoalalla oli edelleenkin vaikea. Terveyden- ja sairaanhoitojulkaisun edellisen osan kaksi vuosikertaa ladottiin samanaikaisesti kahdessa kirjapainossa. Koska vuoden lopussa kaupungin painatus- ja hankintatoimistoon hankittiin rotaprintlaite ja kaupunginhallituksen yleisjaosto oli päättänyt, että kunnallinen asetuskokoelma ja kertomus kunnallishallinnosta vuoden 1952 alusta painettaisiin tällä laitteella, tilastotoimisto, johon tätä varten syyskuun 16 p:stä alkaen palkattiin tilapäinen apulaisaktuaari, ryhtyi valmistamaan kuluvan vuoden kunnalliskertomusta.

Kunnalliskertomuksen julkaiseminen. Koska painatus- ja hankintatoimisto säästäväisyyssyistä oli ehdottanut, että julkaisusta Kertomus Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta vastaisuudessa jätettäisiin pois kaupunginvaltuustoa koskeva osa, antoi tilastotoimisto asiasta lausuntonsa. Yhtyen tilastotoimiston esittämiin näkökohtiin kaupunginhallitus päätti hylätä painatus- ja hankintatoimiston tekemän esityksen.

Väestönlaskenta. Väestönlaskenta, johon useat toimiston viranhaltijat osallistuivat, aiheutti sekä välillisesti että välittömästi toimistolle lisätyötä. Edellisessä kertomuksessa luetellut piiritoimikunnat hoitivat aineiston keräämistä ja ensimmäistä tarkastusta. Useimmat toimikunnat päättivät työnsä helmikuun aikana. Väestönlaskennan keskuskansliassa suoritettiin sen jälkeen perusteellinen tarkastus ja hoidettiin laajaa kirjeenvaihtoa muiden Suomen kuntien laskentatoimikuntien ja rekisterinpitäjien kanssa. Uuteen vaiheeseen siirryttiin heinäkuussa, jolloin ryhdyttiin vertaamaan henkilötietoja kirkonkirjoihin ja vastaaviin rekistereihin. Tämä vaihe jatkui vielä vuoden päättyessä. Ennakkotiedot väestönlaskennan tuloksista voitiin julkaista huhtikuun 10 p:nä kuukausijulkaisussa n:o 3/1951.

Väestönlaskennan yleisiä menoja maksettiin kaupungin varoista v. 1950 196 199 mk ja v. 1951 162 447 mk. Kaupungin suorittamat vuokramenot olivat v. 1950 371 450 mk ja v. 1951 152 255 mk, jonka lisäksi keskuskanslian vuokraa työnvälitystoimiston huoneistosta helmikuusta 1951 alkaen ei ole veloitettu. Valtion varoja palkkauksia ym. varten on vuosina 1950-51 suoritettu 14 219 175 mk. - Keskuskanslian vanhimpana kanslia-apulaisena toimi vuoden 1951 tammikuun loppuun saakka tilastotoimiston toimistoapulainen T.M.Heimo, helmikuun 1 p:stä 13 p:ään herra V. Laiho, helmikuun 14 p:stä kesäkuun 30 p:ään sekä elokuun 13 p:stä vuoden loppuun saakka filosofian maisteri A. Järventaus ja heinäkuun 1 p:stä elokuun 12 p:ään herra T. Tapani.

Väestönlaskenta-aineiston hyväksikäyttäminen; sähkökojetutkimus. Kaupunginhallituksen edellisenä vuonna tekemän päätöksen mukaisesti oli tilastotoimisto saanut tehtäväkseen väestönlaskennan yhteydessä eri kaavakkeella kerätä tietoja kotikäytössä olevista sähkökojeista. Sittemmin teki kaupunginhallituksen asettama asunto- ja asemakaavaneuvottelukunta esityksen, että tilastotoimisto väestönlaskennan aineiston perusteella keräisi toimikunnalle tietoja Helsingin *asumisoloista.* Kaupunginhallituksen hyväksyttyä tämän esityksen, ryhtyi tilastotoimisto käsittelemään kerättyä aineistoa yhdistäen sähkökoje- ja asumisolotutkimukset yhdeksi tehtäväksi. Asunto- ja asemakaavaneuvottelukunnalle voitiin pyydetyt tiedot antaa kesän ja syksyn kuluessa, jota paitsi selonteko tutkimuksen tuloksista julkaistiin kuukausijulkaisussa n:o 10/1951. Sähkökojetutkimuksen yhteenvetotaulukoiden luovuttaminen sähkölaitokselle siirtyi seuraavaan vuoteen.

Tilastollisen päätoimiston lähettämän kiertokirjeen johdosta tilastotoimisto teki esityksen, että toimisto määrärahojensa puitteissa ja yhteistoimin päätoimiston kanssa saisi hankkia tarpeellisiksi katsomiaan tietoja väestönlaskennasta, mm. siitä, mihin seurakuntaan tai rekisteriin kukin henkilö kuului sekä kotiosoitteen ja työpaikan osoitteen välisestä suhteesta. Tähän esitykseen kaupunginhallitus suostui.

Lapset ja nuoret liitosalueella. Lastentarhakomitean pyynnöstä ja koska asia myös kiinnosti eräitä kouluviranomaisia, keräsi tilastotoimisto väestön-

laskenta-aineistosta tietoja liitosalueen ja Ruskeasuon lapsista ja nuorista. Tiedot julkaistiin myös kuukausijulkaisussa.

Nuorisotutkimus. Raittiuslautakunnan pyydettyä tilastotoimiston lausuntoa nuorison väkijuomien käyttöä valaisevan tutkimuksen ohjelmasta ja kun oli ilmennyt, että myös nuorisotyölautakunta suunnitteli tutkimusta nuorison oloista, esittivät molemmat lautakunnat, että tilastotoimisto suorittaisi nuorison vapaa-ajan harrastuksia ja väkijuomien käyttöä valaisevan haastattelututkimuksen. Kaupunginhallituksen hyväksyttyä esityksen, tilastotoimisto marraskuussa suoritti ko. tutkimuksen. Kerätyn ainaiston käsittely jatkui vuoden vaihteessa.

Vanhustutkimus. Vanhusten olojen parantamista harkitsemaan asetettu komitea teki tilastotoimistolle esityksen, että toimisto suorittaisi tutkimuksen helsinkiläisten vanhusten oloista. Kaupunginhallitus hyväksyi sittemmin tilastotoimiston tutkimusta varten laatiman ohjelman, jonka mukaan tutkimus suoritettaisiin vuoden 1952 talvella.

Liikehuoneistotietojen keräys. Koska kiinteistötoimiston asemakaavaosasto oli esittänyt, että yleisasemakaavan suunnittelemista ja vanhojen kaupunginosien saneerausohjelman laatimista varten tarvittiin tietoja liikehuoneistoista eri kaupunginosissa, tilastotoimisto, kaupunginhallituksen hyväksyttyä toimiston asiassa tekemän esityksen, kesällä ja syksyllä keräsi tarvittavat tiedot.

Helsinkiin vuosina 1880-1920 tapahtuneen muuttoliikkeen selvittäminen. Aikoinaan on tilastotoimistossa selvitetty seurakuntain arkistoissa olevien alkuperäisten tietojen perusteella kaupunkiin suuntautunutta muuttoliikettä ajanjaksona 1820-1880. Koska kaupungin historiateokseen tarvitaan tietoja myös ajanjaksosta 1880-1920, ryhtyi tilastotoimisto historiatoimikunnan aloitteesta tekemään vastaavia yhdistelmiä.

Tapaturmat kaupungin töissä. Kaupunginhallitukselle annettiin lausunto kaupungin laitoksille yhtenäisen tapaturmatilastokortiston käyttöön ottamisesta. Tässä yhteydessä tilastotoimisto neuvotteluissa vakuutusyhtiö Pohjolan kanssa, missä kaikki kaupungin palveluksessa olevat, paitsi liikennelaitoksen henkilökunta, on vakuutettu tapaturman varalta, sai aikaan sopimuksen, jonka mukaan tilastotietoja kaupungin töissä vuosittain sattuvista tapaturmista on saatavissa.

Eräiden kaupunginosien ja alueiden nimet. Tilastotoimiston vuoden 1950 aikana tekemä esitys eräiden kaupunginosien nimien vahvistamisesta ei kertomusvuoden aikana johtanut tulokseen. Vuoden aikana teki toimisto uuden esityksen käsitteen "Suur-Helsinki" käyttämisestä sekä "Kanta-Helsingin" ja "liitosalueen" nimien vahvistamisesta.

Lausuntoja ja esityksiä. Paitsi edellä mainituissa tapauksissa antoi tilastotoimisto seuraavat lausunnot: kaupunginvaltuutettu Gröndahlin ym. aloitteesta systemaattisesti järjestetyn kaupungin ohje- ja johtosääntöjen kokoelman julkaisemisesta; tilapäisen henkilökunnan palvelussuhteesta sekä eräästä kaupungin aloitetoimintaan kuuluvasta ehdotuksesta.

Kertomusvuoden aikana tehtiin vielä seuraavat esitykset: Koska tilastotoimiston toimistopäällikön palkkaa taannehtivasti lokakuun 1 p:stä 1950 lukien oli korotettu ja entinen toimistopäällikkö juuri mainittuna päivänä oli siirtynyt eläkkeelle, myönsi kaupunginvaltuusto tilastotoimiston esityksestä filosofian maisteri Otto Bruunille ylimääräisen eläkkeen; tilastotoimiston esitys, että huoneiston vartiointi lopetettaisiin ja toimistokoneet vakuutettaisiin varkauden varalta, hylättiin; tilastotoimiston esitystä eräiden toimiston johtavien viranhaltijoiden pätevyysvaatimusten vahvistamisesta ei vuoden aikana käsitelty loppuun; tilastotoimiston esityksen johdosta, että kaikilta V kielitaitoluokkaan kuuluvilta toimistoapulaisilta sekä vahtimestarilta ja apulaisvahtimestarilta vaadittaisiin myös ruotsinkielen välttävä suullinen taito, päätti kaupunginhallituksen yleisjaosto, että se sanottuja virkoja vastedes täyttäessään tulee harkitsemaan näihin virkoihin valittavilta vaadittavaa ruotsinkielen taitoa.

Tietojen ja selvitysten antaminen. Kaupunginkansliaan lähetettiin sekä suomen- että ruotsinkielisinä tilastotoimiston laatimat kaupunginvaltuuston esityslistojen ja kaupunginhallituksen mietintöjen hakemistot sekä suomenkielisenä kaupunginhallituksen esityslistojen hakemisto. Samoin annettiin kaupunginkansliaan useita sen pyytämiä tietoja, esimerkiksi laskettiin eräitä viime vuosien investointien tuloksia esittäviä indeksisarjoja sekä vuosi-

neljänneksittäin kaupungin tuntipalkkaisten työntekijäin keskimääräiset urakkapalkat.

Kaupungin eri virastoille välitettiin kuukausittain sosiaalisen tutkimustoimiston laskema elinkustannusindeksi. Laivaliikenteestä laadittiin kuukausittain satamakonttorin päiväkirjoja käyttämällä tilasto ja tiedot lähetettiin satamaviranomaisille. Huoltolautakunnan vuosikertomusta varten laadittiin tilastotiedot yhteiskunnallista huoltoa saaneista henkilöistä sekä irtolaisista, alkoholisteista ja raittiushuollossa olleista nuorista henkilöistä, mitkä tiedot myös lähetettiin sosiaaliseen tutkimustoimistoon virallista tilastoa varten. Samoin laadittiin lastensuojelulautakunnan vuosikertomusta varten yhdistelmät huolletuista lapsista. Kansakouluoppilaiden vaihtumista ym. heitä koskevia tietoja kerättiin ja lähetettiin kansakoulujen tarkastajille ja oppivelvollisten lasten luetteloon. Samoin kerättiin virallista tilastoa varten tietoja kansakoulujen, lastentarhain ja ammattikoulujen oppilaista. Kiinteistötoimiston asemakaavaosastolle annettiin tiedot henkikirjoitetusta väestöstä sekä väestönlaskennan ennakkoluvut kortteleittain. Liikennelaitokselle annettiin tietoja Pohjois-Haagan ja Etelä-Kaarelan rakennustoiminnasta. Terveydenhoitotoimistolle lähetettiin yhteenveto kunnan sairaanhoitajattarien toiminnasta. Useita kaupungin laitoksia avustettiin yhteenveto- ja laskutoimituksissa.

Valtiokalenteria varten laadittiin luettelo kaupungin virastoista ja niiden viranhaltijoista. Vakuutusyhtiö Pohjolalle lähetettiin tietoja tapaturman varalta vakuutettujen kaupungin viranhaltijain ja työntekijäin luvusta ja vuosiansioista. Tilastolliseen päätoimistoon annettiin tiedot Helsingin muuttoliikkeestä, tilastotoimiston keräämät tiedot yleishyödyllisistä rahastoista sekä kaupungin raha-asioita koskeva tilasto. Sosiaaliseen tutkimustoimistoon lähetettiin vuosineljänneksittäin tietoja Helsingin rakennustoiminnasta. Uudenmaan lääninhallitukselle toimitettiin eräitä sen vuosikertomustaan varten tarvitsemia tietoja. Eduskunnan kirjastolle annettiin tiedot tilastotoimiston kirjaston ulkomaisesta, tieteellisestä aikakaus- ja acta-kirjallisuudesta. Tampereen kaupunginaktuaarille lähetettiin eräitä Tampereen tilastollista vuosikirjaa varten tarvittavia tietoja. Turun yliopiston maantieteen professorille Leo Aariolle lähetettiin väestönlaskennan ennakkotiedot väkiluvusta kortteleittain. Lauttasaaren ruotsinkielisen oppikoulun kannatusyhdistykselle annettiin lausunto oppilasaineksen riittäväisyydestä.

Pohjoismaiden suurkaupunkien tilastokonttoreille lähetettiin tietoja niiden vuosikirjoissa julkaistavaa, näiden kaupunkien yhteistä tilastoa varten. Maailman terveydenhoitojärjestölle sekä Lontoon General Register Office'lle lähetettiin säännöllisesti tietoja väestönmuutoksista. Oslon yliopiston sosiologiselle laitokselle annettiin sen pyytämiä väestötietoja. ECE-järjestölle lähetettiin verotaakkaa koskevia tietoja. Sitä paitsi annettiin lukuisia tietoja yksityisille henkilöille.

Menot ja tulot. Seuraava taulukko osoittaa tilastotoimistolle myönnettyjen määrärahojen käytön:

Talousarvion momenttinimike	Määräraha talousarvion mukaan	Siirto- ja lisämäärärahat	Yhteensä	Menot tilien mukaan	Määrärahan säästö(+) tai ylitys(-)
Sääntöpalkkaiset virat	11 990 500	1) 3 522 584	15 513 084	15 513 084	-
Tilap.työvoimaa	3 220 840	2) 144 000	3 364 840	3 310 105	+ 54 735
Vuokra	619 392	3) 130 800	750 192	750 192	-
Valaistus	13 200	-	13 200	22 262	4) - 9 062
Siivoaminen	75 000	5) 28 256	103 256	103 256	-
Painatus- ja sidonta, sm.	7 000 000	6) 831 307	7 831 307	6 893 208	7) +938 099
Tarverahat	793 072	-	793 072	912 938	4) -119 866
Erikoistutkimus	650 000	-	650 000	689 041	4) - 39 041
Yhteensä	24 362 004	4 656 947	29 018 951	28 194 086	-113 234 7) +938 099

1) Ks. viitteitä seuraavalla sivulla.

Toimiston tulot myydyistä julkaisuista ja ent. siivoojalle vuokratusta huoneesta olivat 115 316 mk.

1) Siitä 2 399 654 mk korotettujen palkkojen maksamiseen ja 1 122 930 mk sairauslomasijaisten palkkaamiseen.
2) Uuden tp. apulaisaktuaarin palkkaamiseen.
3) Korotetun vuokran suorittamiseen.
4) Kvston sallima ylitys.
5) Korotettujen palkkojen suorittamiseen.
6) Siirretty v:lta 1950.
7) Siirretty v:een 1952.

8. Kaupunginarkisto

Henkilökunta. Kaupunginarkiston henkilökunnan kokoonpanossa ei kertomusvuonna tapahtunut muutoksia, vaan kaupunginarkistonhoitajana oli edelleen filosofian maisteri R. Rosén, arkistoamanuensseina filosofian maisterit V.Mattila ja S. Möller, toimistonhoitajana neiti A. Soura ja vahtimestarina herra E. Parkkali. Kesälomasijaisena toimistossa oli kesäkuun 1 p:n ja elokuun 31 p:n välisenä aikana filosofian kandidaatti U. Johansson. Temppeliaukion arkistovaraston lämmittämisestä vahtimestarin kesäloman aikana huolehti rouva A. Välimäki.

Amanuenssi Möllerin saatua Helanderin säätiöltä apurahan tieteellistä tutkimustyötä varten ja hänen sen johdosta ollessaan virkavapaana syyskuun 1 p:stä lokakuun 31 p:ään, hänen virkaansa hoiti toimistonhoitaja Soura sijaisenaan ylioppilas S. Lindstedt. Kaupunginarkistonhoitaja Rosén oli niinikään tieteellisten töiden vuoksi virkavapaana marraskuun 12 p:n ja joulukuun 22 p:n välisenä aikana, jolloin hänen sijaisenaan oli amanuenssi Mattila, tämän sijaisena toimistonhoitaja Soura ja viimeksimainitun sijaisena filosofian kandidaatti G. Rosén.

Toimisto- ja arkistotilat. Kiinteän omaisuuden tarkastajien kiinnitettyä huomiota kaupunginarkiston käyttöön luovutettujen, Sofian- ja Unioninkatujen varrella sijaitsevien säilytystilojen riittämättömyyteen ja sopimattomuuteen ja kiinteistölautakunnan talo-osaston sekä kaupunginarkiston annettua asiasta lausuntonsa kaupunginhallitus kesäkuun 26 p:nä mm. päätti kehoittaa kiinteistölautakuntaa tekemään ehdotuksen tontin varaamiseksi kaupunginarkiston ja mahdollisesti myös tilastotoimiston tarpeita varten. Kiinteistölautakunnan tonttiosaston pyynnöstä kaupunginarkisto sittemmin esitti tietoja tilantarpeestaan sekä eräistä muista sijoituspaikan valintaan vaikuttavista seikoista. Vuoden loppuun mennessä kysymyksen käsittely ei päässyt edistymään tätä pitemmälle. Samoin oli kieltämättä vaikea kysymys Sofiankadun-Unioninkadun arkistovarastojen kunnostamisesta paremmin tarkoitustaan vastaaviksi yhä lopullisesti ratkaisematta. Temppeliaukion kalliosuojassa hyllytettiin viimeiset asiakirjojen säilytyspaikoiksi sopivat kohdat.

Toiminta kunnallisena arkistokeskusviranomaisena:

Esitykset ja lausunnot. Yleiseen kunnalliseen arkistohallintoon kuuluvista, kaupunginarkiston antamista lausunnoista mainittiin seuraavat:

Kaupunginhallitukselle maaliskuun 6 p:nä kaupunkien ja kauppaloiden arkistoainesten supistamisesta; huhtikuun 30 p:nä kiinteän omaisuuden tarkastajain kertomuksen kaupunginarkistoa koskevasta osasta; elokuun 31 p:nä Vapaan huollon keskusten arkistojen tallettamisesta kaupunkien ja kauppalain arkistoihin; syyskuun 20 p:nä tiliasiakirjain seulomisesta; lokakuun 30 p:nä teollisuuslaitosten tiliviraston eräiden asiakirjojen seulomisesta;

Kiinteistötoimiston tonttiosastolle lokakuun 19 p:nä tontin varaamisesta kaupunginarkistoa ym. varten;

Tampereen kaupunginaktuaarille toukokuun 17 p:nä kunnalliskodin arkistoainesten seulomismahdollisuudesta; sekä

Turun kaupungin tilastotoimistolle marraskuun 30 p:nä oikeus- ja järjestysviranomaisten arkistojen säilytyksestä.

Tarkastukset ja arkistoneuvonta. Arkiston johtosäännön mukaisia tarkastuksia suoritettiin huoltoviraston, kunnalliskodin, vesilaitoksen, kaasulaitok-

sen, sähkölaitoksen, ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnan sekä kiinteistölautakunnan kanslian ja kaupunkimittausosaston arkistoissa. Tarpeen mukaan neuvoteltiin useiden virastojen ja laitosten edustajien kanssa arkistonhoidollisista kysymyksistä sekä esittelemällä arkiston omia asiakirjaryhmiä suoritettiin käytännöllistä arkistoneuvontaa. Järjestelytoimiston toimeenpanemilla kamreerikursseilla pidettiin myöskin arkistokysymyksiä koskeva esitelmä sitä seuraavine keskusteluineen. Valtionarkistonhoitajan pyynnöstä kaupunginarkistonhoitaja joitakin kertoja osallistui eräitä arkistonhoidollisia erikoiskysymyksiä koskeviin neuvotteluihin.

Toiminta asiakirjavarikkona ja tutkimuslaitoksena:

Asiakirjasiirrot. Asiakirjoja luovuttivat vuoden kuluessa seuraavat virastot, laitokset ja yksityiset virkamiehet: kaupunginkanslia, rahatoimisto, tilastotoimisto, puutavara- ja polttoainetoimisto, kiinteistötoimiston kaupunkimittausosasto, urheilu- ja retkeilytoimisto, vesilaitos, terveydellisten tutkimusten laboratorio, kulkutautisairaala, huoltovirasto, kunnalliskoti, lastensuojeluvirasto, kansakoulujen oppivelvollisten lasten luettelo, ruotsinkielisten kansakoulujen kanslia, kaupunginorkesteri, väestönsuojelulautakunta, poliisilaitoksen henkikirjoitustoimisto, Helsingin 400-vuotisjuhlakomitean eräät jaostot, apulaiskaupunginjohtaja R. Granqvist, kaupunginsihteeri E. Waronen, toimistopäällikkö J. Ståhlberg, raastuvanoikeuden arkistonhoitaja F. Landgrén ja kamreeri Å. Pesola.

Suomen sukututkimusseura on tallettanut kaupunginarkistoon erään suureksi osaksi Helsingin väestöä koskevan kokoelman. Kaikkiaan vuoden kuluessa vastaanotettiin 62 asiakirjaleveranssia, yhteensä n. 160 hyllymetriä. Lopuksi on mainittava, että talousarvioon otetun määrärahan turvin pantiin alulle eräiden tärkeiden asiakirja- ja karttasarjojen järjestelmällinen valokuvaaminen (mikrofilmaaminen).

Inventoinnit, sisäiset siirrot, järjestely- ja luetteloimistyöt. Miltei kaikki kertomusvuoden kuluessa vastaanotetut asiakirjat ehdittiin inventoida ja asettaa paikoilleen sekä osaksi tai kokonaan järjestää. Lopullisesti järjestetyistä ja luetteloiduista arkistoista on mainittava mm. kunnalliskodin työlaitoksen, kulkutautisairaalan, Helsingin 400-vuotisjuhlakomitean sekä Ab.M.G.Steniuksen ja siihen osaksi liittyvien Leppäsuon kauppapuutarhan ja Munkkiniemen pensionaatin arkistot. Maistraatin laajan arkiston sarjojen järjestämistä jatkettiin ja eräitä heikossa kunnossa olevia niteitä varustettiin yksityiskohtaisilla hakemistoilla. Aikaa viepää rahatoimikamarin ym. usein erittäin tärkeiden sekalaisryhmien inventointia ja järjestämistä jatkettiin. Työnvälitystoimiston kortistot kansitettiin. Eräiden varahyllyjen valmistuttua suoritettiin Temppeliaukion arkistovarastossa laaja sisäinen siirto, jonka avulla päästiin käyttämään niukkoja sijoitustiloja entistä tarkemmin.

Käsikirjasto. Kirjaston järjestämistä ja luettelointia jatkettiin muiden töiden sen salliessa, samoin Helsinki-bibliografian laatimista. Kirjoja lahjoittivat kertomusvuonna: painatus- ja hankintatoimisto, amanuenssi S. Möller, maisteri K. Pirinen, Suomen sukututkimusseura, Helsingin toisen lyseon rehtori, Tukholman kaupunginarkisto, Perkko oy, Jyväskylän kaupunginkanslia, Helsingin poliisilaitos, posti- ja lennätinhallitus, Suomalainen tiedeakatemia, Lundin yliopiston kirjasto, Suomen historiallinen seura, maisteri H.Grönroos, Svenska litteratursällskapet i Finland sekä Helsingin yliopiston kirjasto. Kaikkiaan kirjastoa lahjoitusten, vaihtojen, siirtojen ja ostojen kautta kartutettiin 200 niteellä.

Kirjeenvaihto ja arkiston käyttö. Saapuneita kirjeitä diarioitiin 150 ja lähteneitä 75. Jäljennöksiä, todistuksia ja kirjallisia selvityksiä annettiin 124. Puhelimitse hoidettuja nengillepano-, eläke- ym. selvityksiä oli lukuisasti, mutta niistä ei pidetty luetteloa. Asiakas- ja tutkijakäyntejä merkittiin toimistossa 129 ja Temppeliaukion arkistovarastossa 225, minkä lisäksi eri harrastajapiireille järjestettiin tutustumiskäyntejä. Asiakirjoja annettiin eri virastoille lainaksi 69 arkistoyksikköä. Kirjastosta annettiin eri virastoille lainaksi etupäässä hallinnollista ja kunnallishistoriallista kirjallisuutta.

Tulot ja menot. Kaupunginarkiston tulot, jotka supistuvat annetuista todistuksista ym. kertyviin lunastusmaksuihin, nousivat 3 390 mk:aan. Menot, niihin laskettuina myös tilitysvuokrat, olivat 4 178 979 mk, mistä määrästä kuitenkin on vähennettävä ent. Viipurin kaupungin hoitokunnan kertomusvuoden osalta kaupunginkassaan suorittama 18 888 mk:n vuokraosuus sille asiakirjain säilytyspaikaksi luovutetusta Temppeliaukion arkistovaraston huonetilasta.

9. Verotusvalmistelu

Taksoituslautakunta. Lautakuntaan kuuluivat seuraavat jäsenet: isännöitsijä V. Ahde, kivenhakkaaja A. Ahdekivi, tarkastaja A. Ahola, filosofian maisteri A.F. Alenius, tarkastaja K. Altti, verotusvirkailija A. Bockström, kirjeenkantaja R.R. Bäckström, tarkastaja H. Böök, raitiovaununkuljettaja G.A. Dubb, kauppias W.J. Elki, kähertäjä M.W. Fager, peltiseppä V. Granlund, ent. veturinkuljettaja B. Gröndahl, toimitusjohtaja E. Haaki, kamreeri R.Hasselblatt, toimitusjohtaja T.E. Huttunen, painaja V. Kalervo, kassanhoitaja M.V. Keskimäki, verotusvirkailija A. Keskiväli, talousneuvos E. Kilpiä, sähköasentaja E. Kulmala, pankinjohtaja L.E. Levämäki, maanviljelijä L. Lindberg, varatuomari K.A.A. Linturi, toimittaja M. Nieminen, viilaaja T. Nieminen, varatuomari T. Nordberg, verotusvirkailija B. Nylander, varatuomari H. Olsson, kauppat.kandidaatti E. Palmu, kirvesmies E. Peuranen, toimitusjohtaja I. Pormala, talousneuvos G. Pätynen, kansakoulunopettaja S.T. Rekola, kivenhioja K. Silén, vapaaherra R. Standertskjöld-Nordenstam, kauppias K.A. Teräskallio, taksoitussihteeri T. Uimonen, rouva A.L. Valkama, postivirkailija J.P.O. Valpas, johtaja O.A. Vaulo, kamreeri G. Weckström, autonasentaja H.A. Vesterlund, varatuomari R. Westin, kauppaneuvos L. Viljanen ja toimitusjohtaja K. Virva. Tarkastaja Böökin pyydettyä eroa lautakunnan jäsenyydestä valitsi kaupunginvaltuusto tammikuun 31 p:nä hänen tilalleen viilaaja V.Puiston.

Lautakunnan puheenjohtajana toimi varatuomari Nordberg ja varapuheenjohtajana tarkastaja Ahola.

Laajempia ja tärkeämpiä kysymyksiä valmisteli yleiskokousta varten lautakunnan asettama valmisteluvaliokunta, johon kuului 11 jäsentä ja jonka puheenjohtajana toimi varatuomari Nordberg.

Lautakunta toimi yhtenätoista jaostona ja oli sillä 6 yleiskokousta, jaostoilla yhteensä 451 kokousta sekä valmisteluvaliokunnalla 8 kokousta. Yleiskokousten pöytäkirjojen pykäläluku oli 32 ja valmisteluvaliokunnan samoin 36.

Yleiskokoukset päättivät seuraavista asioista:

Puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan valitsemisesta; valmisteluvaliokunnan asettamisesta; maatalouskiinteistöjen taksoitusperusteista; rakennusten arvonpoistoista; virkamiesten edustuskulujen vähennyskelpoisuudesta; ammattikirjallisuuden hankkimisesta johtuneiden menojen vähennyskelpoisuudesta; soittajille ammatin harjoittamisesta aiheutuneiden kulujen vähennyskelpoisuudesta; teatteri- ja filminäyttelijöille ammatin harjoittamisesta aiheutuneiden kulujen vähennyskelpoisuudesta; Suomalaisen oopperan kuoron jäsenille ja avustajina toimiville tilapäisnäyttelijöille myönnettävästä tulonvähennyksestä; tulonvähennyksestä erinäisille työläisryhmille työkalujen kulumisesta; huoneistonomistajan nauttimasta asuntoedusta; käyvän vuokran määräämisestä palkannauttijain kokonaan tai osaksi vuokravapaasta asunnosta; luontoisetujen arvosta; liitosalueen taksoitusperusteista; verovelvollisen henkilön veronmaksukyvyn olennaisen vähentymisen johdosta joulukuun 3 p:nä 1948 annetun lain 55 §:n 4a) kohdan mukaan myönnettävästä vähennyksestä; kuolleen henkilön tulon verottamisesta, jos häneltä on jäänyt leski ja turvattomia lapsia; rajavartiolaitoksen palveluksessa olevien toimirahojen sekä puolustuslaitoksessa palvelevien leirirahojen ja merivartiolaitoksessa palvelevien purjehdusra-

nojen ym. palkkaetujen vähennyskelpoisuudesta; verovelvollisille annettavassa kuulutuksessa kosketeltavista asioista; kiinteistöjen harkintataksoituksesta; lautakunnan jakautumisesta jaostoihin; ns. isäntäpalkan vahvistamisesta maatalouskiinteistöjä verotettaessa; jaostoilta siirrettyjen asioiden ratkaisemisesta; sekä neljän jäsenen valitsemisesta tutkijalautakuntaan.

Lautakunnalle saapui muiden paikkakuntien taksoituslautakunnilta ja muilta viranomaisilta suuri määrä enimmäkseen yksityisiä verovelvollisia koskevia tiedusteluja ja tiedoituksia taksoitukseen kuuluvista asioista.

Taksoitus, joka toimitettiin v:n 1950 tulojen perusteella valmistui kesäkuun alussa ja taksoitusluettelo oli verovelvollisten nähtävänä sanotun kuukauden 15 p:stä 28 p:ään, mainitut päivät mukaanluettuina. Taksoituksen tuloksesta mainittakoon, että tuloilmoitusten lukumäärä oli 250 103 ja verotettujen lukumäärä 223 531 sekä että veroäyrejä kertyi 694 006 226, joista kiinteistötulojen osalta 18 557 133 äyriä, elinkeinosta ja ammatista 181 079 085 äyriä ja palkanluontoisista tuloista 494 370 008 äyriä.

Vielä mainittakoon, että v:n 1951 tulojen perusteella toimitettavaa taksoitusta varten valittu uusi lautakunta aloitti toimintansa jo kertomusvuoden aikana lokakuussa.

Tutkijalautakunta. Lautakuntaan kuuluivat maistraatin jäsenet vt.kunnallispormestari C. Oker-Blom puheenjohtajana, kunnallisneuvosmies Y. Similä sekä vt.kunnallisneuvosmies E. Wirén ja vt.oikeusneuvosmies O. Pylkkänen, kaupunginvaltuuston valitsemina jäseninä postimies T. Aaltonen, maalari V. Andersson, kauppat.kandidaatti K. Bäckström, toimitusjohtaja E. Hasa, asemamies E. Heinonen, toimitusjohtaja L. Kinnunen, säästöpankinjohtaja H. Lindberg ja varatuomari T. Sivula sekä taksoituslautakunnan valitsemina jäseninä filosofian maisteri A.F. Alenius, ent.veturinkuljettaja B. Gröndahl, talousneuvos G. Pätynen ja postivirkailija J. Valpas.

Lautakunta käsitteli elokuussa taksoituksesta tehdyt muistutukset, joita oli 2 870. Lautakunnan käsiteltyä muistutukset veroäyrimäärä aleni 690 835 918:aan, joista jäi kiinteistöjen osalle 18 433 487 äyriä, elinkeino- ja ammattitulojen osalle 178 446 377 äyriä ja palkanluontoisten tulojen osalle 493 956 054 äyriä. Tutkijalautakunnan päätös sekä kunnallisverojen maksuunpano- ja kantoluettelo pidettiin nähtävänä marraskuun 8 p:stä alkaen kahden viikon ajan. Veroäyrin hinnaksi vahvistettiin 11:50 mk.

Verolautakunta. Lautakuntaan kuuluivat valtiovarainministeriön määräämінä varatuomari R. Westin, puheenjohtajana, sekä jäseninä filosofian maisteri A. Alenius, osastonjohtaja E. Biström, varatuomari J.E. Blomkvist, osastonjohtaja H. Bruhn, varatuomari Y. Daher, varatuomari A. Eerola, osastonjohtaja J. Ekroos, ekonomi K. Erander, ekonomi P. Helle, verotusvirkailija A. Jaakkola, osastonjohtaja T. Jaaramo, hovioikeuden auskultantti A. Jalanne, ekonomi L. Kallio, osastonjohtaja E. Kivirikko, hovioikeuden auskultantti L.A.Kotiniemi, hovioikeuden auskultantti M. Lahtinen, osastonjohtaja N. Lehtosalo, osastonjohtaja U. Lehmusvuo, jaostopäällikkö V. Leinonen, pankinjohtaja L.Levämäki, toimitusjohtaja K. Linnos, varatuomari A. Linturi, tarkastaja U. Merilinna, kansliapäällikkö V. Nikko, varatuomari T. Nordberg, osastonjohtaja A. Pettersson, osastonjohtaja A. Pöysti, filosofian maisteri K.O. Rautakoski, lainopin kandidaatti M. Rikkonen, osastonjohtaja K. Saarinen, toimitsija E.O. Saastamoinen, hovioikeuden auskultantti E. Salmi, osastonjohtaja J.Salo, osastonjohtaja A. Standertskjöld, reviisori V. Suosalmi, jaostopäällikkö T. Tuunanen, ilmoituspäällikkö A. Valkama, osastonjohtaja G. Willberg ja hovioikeuden auskultantti W. Wirtanen. Lisäksi kuului lautakuntaan sama lukumäärä ministeriön määräämiä varamiehiä.

Kaupunginvaltuuston valitsemina kuuluivat lautakuntaan rouva M. Aaltonen, toimitsija K. Andersson, isännöitsijä B.T. Björkman, verotusvirkailija A.Bockström, työnjohtaja Y. Broman, sihteeri M. Ennoila, kamreeri R. Estlander, varatuomari B. von Fieandt, puuseppä T. Haaja , asemakontrollööri I. Hast, tilintarkastaja T. Huttunen, pankinjohtaja A. Immonen, verotusvirkailija A.Keskiväli, toimitusjohtaja A. Kivilahti, johtaja A. Kotilainen, ekonomi T. Lehtonen, ekonomi E. Linnanvirta, kirvesmies K. Niinikoski, toimittaja N. Nilsson, verotusvirkailija B. Nylander, rouva E.M. Peräläinen, talousneuvos G.Pätynen, kamreeri M. Rautio, varatuomari O. Rosenius, varastonhoitaja A.E. Räsänen, ekonomi J. Saraste, raitiovaununkuljettaja Å. Starck, filosofian maisteri S. Stenius, toimitsija M.V. Tammilehto, filosofian maisteri T. Tarponen, ekonomi K.V. Teittinen, taksoitussihteeri T. Uimonen ja filosofian maisteri K. Vartiovaara. Valtuuston valitsemia varamiehiä oli sama lukumäärä.

Lautakunta toimi seitsemänä jaostona, ollen kullakin jaostolla valtiova-

rainministeriön määräämä puheenjohtaja ja valtionasiamies. Ensimmäisen yleiskokouksensa lautakunta piti tammikuun 19 p:nä. Kertomusvuonna toimitettiin tulo- ja omaisuusverotus v:lta 1950. Tulo- ja omaisuusveroluettelon ja eräiden valtionverojen jälkiverotuksia koskevien veroluettelojen lyhennysotteet olivat asianomaisten nähtävinä marraskuun 8 p:stä 21 p:ään, sanotut päivät mukaanluettuina.

Tulo- ja omaisuusverotuksen tuloksesta mainittakoon seuraavaa:

Tulovero	17 071 758 406	
Omaisuusvero	1 486 513 451	
Veronlisäys (lain 96 §)	50 709 083	
Jälkivero	397 796 518	19 006 777 458
Palautettava ennakkomäärä	364 261 878	
Palauttamattomat ennakot	36 764	364 298 642
Tuloista pidätetty veron ennakko	3 632 779 437	
Ennakkoverolipuilla maksuunpantu veron ennakko	6 804 183 310	
Suoritettava veromäärä	8 933 950 888	
Veromäärä, jota ei peritä	162 465	19 371 076 100

Verotettujen lukumäärä oli 186 254 ja veroilmoitusten lukumäärä 249 983. Tulo- ja omaisuusverotuksesta tehtiin 5 358 määräaikaista valitusta.

Verotusvalmisteluvirasto. Viraston johtajana toimi kertomusvuoden aikana varatuomari R. Westin sekä apulaisjohtajana varatuomari E. Blomkvist. Sihteerinä toimi varatuomari B. von Fieandt. Hän erosi maaliskuun 31 p:nä virastaan, jota hän oli hoitanut v:sta 1919 lähtien. Hänen tilalleen valitsi kaupungirhallitus nuoremman hallintosihteerin R. Zeidenin, joka ryhtyi hoitamaan virkaansa elokuun 1 p:stä alkaen.

Virastoon perustettiin kertomusvuoden aikana seuraavat uudet tilapäiset toimet: neljä apulaissihteerin, kaksi liiketarkkaajan, kaksi kiinteistötarkkaajan, 86 tarkkaajan, 60 kanslia-apulaisen, kaksi puhelinkeskuksen hoitajan, kolme vahtimestarin ja kolme ovenvartijan tointa.

Kertomusvuoden aikana määrättiin viraston palvelukseen tulleita tai sen palveluksessa olevia uusiin virkoihin ja toimiin seuraavasti: apulaissihteereiksi ylimääräiset apulaissihteerit A. Asikainen, V. Mannio, G. Thulé ja J. Tolvanen syyskuun 1 p:stä lukien; toimistopäälliköksi osastonjohtaja E.Saxberg lokakuun 1 p:stä lukien; liikeosaston apulaisjohtajaksi liiketarkkaaja M. Klinthe helmikuun 1 p:stä lukien; liiketarkkaajiksi osastonjohtaja T. Jaaramo helmikuun 1 p:stä lukien, ylimääräinen liiketarkkaaja O. Hilli ja osastonjohtaja K. Saarinen syyskuun 1 p:stä lukien sekä toimistopäällikkö E.Haapkylä lokakuun 1 p:stä lukien; kiinteistötarkkaajiksi ylimääräiset kiinteistötarkkaajat B. Nylander syyskuun 1 p:stä lukien ja E. Liusvaara joulukuun 1 p:stä lukien; osastonjohtajiksi apulaisosastonjohtajat V. Pasonen ja E. Räsänen helmikuun 1 p:stä lukien sekä ylimääräinen apulaisosastonjohtaja H. Olander syyskuun 1 p:stä lukien; apulaisosastonjohtajiksi tarkkaajat Y. Salonen ja M. Väisänen helmikuun 1 p:stä lukien sekä ylimääräinen tarkkaaja O. Malmelin ja tarkkaaja J. Seppävuori lokakuun 1 p:stä lukien; tarkkaajiksi ylimääräiset tarkkaajat E. Avaro, A. Keskiväli ja B. Pakkanen helmikuun 1 p:stä lukien, ylimääräiset tarkkaajat M. Airola, E. Arola, L. Bruun, H. Daher, C.af Forselles, M. Harkama, T. Heinonen, R. Hietanen, V. Hussi, T. Hyvönen, L.Jantunen, J. Jarmala, R. Jokela, O. Järvenpää, P. Kankkunen, K. Kemppainen, E. Keso, R. Kiviranta, N. Kumén, S. Kumpulainen, L. Kurki, O. Kyrö, U. Leino, A. Lemmetty, V. Levonen, G. Lindblom, L. Löf, M. Malmelin, K. Martin, O. Merivirta, R. Oksava, H. Olasterä, E. Pesonen, T. Pesu, A. Riikonen, H. Salin, S. Sederqvist, E. Seitola, B. Stormbom, E. Söderqvist, A. Toivola, S. Tolonen, E. Tuomikoski, A. Varhimo, O. Winter ja M. Vuortana syyskuun 1 p:stä lukien, ylimääräiset tarkkaajat A. Bockström, O. Lönnqvist, O. Malmelin, T.Mertanen, I. Säiniö, V. Tanskanen, O. Terho ja P. Vyyryläinen lokakuun 1 p:stä lukien sekä K. Ahonen, I. Eerola, E. Hannula, T. Heikkilä, O. Holm, O. Hyvärinen, E. Immonen, A. Kanerva, A. Keire, A. Luova, B. Melander, L. Paalanen, P. Paavilainen, W. Spåre, P. Swanljung, W. Wiitala, J. Viitanen, R. Virevesi ja V. Virkkunen joulukuun 1 p:stä lukien; tiliosastonhoitajaksi osastonhoitaja H. Pieviläinen kesäkuun 1 p:stä lukien; osastonhoitajiksi kanslia-apulainen M-L. Parma ja toimistoapulainen A. Pesonen helmikuun 1 p:stä lukien sekä kanslia-apulainen M. Hukkanen toukokuun 1 p:stä lukien; konekirjoitusosaston apulaishoitajaksi toimistoapulainen M. Avellan maaliskuun 1 p:stä lukien; toi-

mistoapulaisiksi kanslia-apulainen R. Airaksinen ja ylimääräinen kanslia-apulainen S. Markkula kesäkuun 1 p:stä lukien sekä ylimääräinen kanslia-apulainen E. Lundqvist ja kanslia-apulainen R. Pentikäinen lokakuun 1 p:stä lukien; kanslia-apulaisiksi ylimääräiset kanslia-apulaiset L. Aaltio, A-M. Bäckman, S. Hammar, T. Heikuri, K. Henttonen, K. Hyvärinen, S. Hölttä, S. Jalonen, P. Juutilainen, A. Kaattari, R. Karlberg, B. Kihlström, T. Korvenkari, A. Kosola, L. Kössi, A. Lehtonen, A. Lindholm, U. Lindholm, K. Löfgren, U. Lönnqvist, A. Malin, S-L. Meriluoto, K. Mäkelä, A. Määttänen, L. Perttula, L. Piili, A-L. Piironen, M. Pischow, N. Schauman, K. Schutschkoff, M. Skibdahl, H. Weckman, A. Wessman, M. Westling, P. Wiitala, B. Wilhelmsson, M. Viljakainen ja P. Värtö syyskuun 1 p:stä lukien, toimistoapulaiset R. Autio ja S.Lehtonen lokakuun 1 p:stä lukien sekä ylimääräiset kanslia-apulaiset I. Jalanne, M. Jansson, E. Jörgensen, T. Kenkkilä, L. Peusa ja U. Sundeberg joulukuun 1 p:stä lukien; vahtimestareiksi ylimääräiset vahtimestarit T. Lindström ja O. Lukki syyskuun 1 p:stä lukien; ovenvartijoiksi ylimääräiset ovenvartijat I. Punos ja Hj. Smedslund syyskuun 1 p:stä lukien sekä yövartijoiksi ylimääräiset yövartijat A. Bollström ja K. Virtanen syyskuun 1 p:stä lukien.

Viraston palveluksesta erosivat S. Lindberg helmikuun 22 p:nä, ensimmäinen sihteeri B. von Fieandt ja apulaisosastonjohtaja E. Nessler maaliskuun 31 p:nä, osastonhoitaja M-L. Parma, liiketarkkaaja H. Murtoharju ja kanslia-apulainen S. Kaijanen huhtikuun 7, 11 ja 12 p:nä, kanslia-apulainen M. Linnanvirta toukokuun 14 p:nä sekä liiketarkkaaja O. Räsänen, tiliosastonhoitaja E. Skutvik ja toimistoapulainen E. Wigren saman kuukauden 31 p:nä, kanslia-apulainen R. Popoff kesäkuun 2 p:nä sekä apulaisosastonhoitaja N. Elonen ja apulaissihteeri E. Salmi saman kuukauden 30 p:nä, kanslia-apulainen E. Rotkirch elokuun 31 p:nä, apulaissihteeri K. Rautakoski syyskuun 1 p:nä, kanslia-apulainen K. Holm ja apulaissihteeri E. Helanen marraskuun 6 ja 30 p:nä sekä liikeosastonhoitaja A. Edelmann ja kanslia-apulainen D. Jacobsen joulukuun 31 p:nä.

Virkavapautta nautti 105 viranhaltijaa, heistä 101 sairauden perusteella, vaihdellen loma-aika 4 p:stä 238 p:ään.

Kunnan varoista suoritettiin kertomusvuoden aikana palkkaa sääntöpalkkaisille viranhaltijoille 25 014 295 mk, tilapäisille virkailijoille 66 801 595 mk ja ylityökorvauksina 5 779 286 mk, kun taas valtion varoista suoritettiin pysyväisille toimenhaltijoille 46 078 092 mk varsinaisina palkkioina ja 2 276 172 mk ylityöstä, tilapäisille apulaisille 44 983 125 mk ynnä lisätyövoiman käyttämisestä yksinomaan valtion verotuksissa 28 523 166 mk. Tuntipalkka oli vuoden aikana miehille 158:70 - 240:35 mk ja naisille 119:05 - 154:50 mk

Viraston huoneistoista maksettiin vuokraa kunnan varoista 4 454 577 mk ja valtion varoista 4 423 220 mk. Kertomusvuoden päättyessä oli viraston käytössä kunnan varoilla ostettua kalustoa 1 598 011 mk:n arvosta ja kirjoitusynnä laskukoneita 2 068 298 mk:n arvosta sekä valtion varoilla hankittua kalustoa 1 738 992 mk:n arvosta ynnä kirjoitus- ja laskukoneita 4 227 463 mk:n arvosta.

Kunnallistaksoituksista tehtyjen valitusten johdosta lähetettiin 3 603 lausuntoa lääninhallituksille ja korkeimmalle hallinto-oikeudelle, kun taasen valtion verotuksista tehtyjen valitusten johdosta lähetettiin 4 248 valtion asiamiehen vastinetta tarkastuslautakunnille ja 300 lausuntoa valtiovarainministeriölle. Sitä paitsi lähetettiin eri virastoille 2 520 kunnallistaksoitusta tahi valtionverotusta koskevaa muuta kirjelmää. Vuoden kuluessa saapui sellaisia kirjelmiä, joissa ei ollut pyydetty lausuntoa, 256 kunnallistaksoitusta koskevaa ja 610 valtionverotuksia koskevaa. Sitä paitsi osastoilta lähetettiin ja osastoille saapui suuri määrä erilaisia virkakirjeitä.

Kaupunginhallituksen yleisjaoston käsiteltävänä oli 713 kunnallisverca koskevaa verovapautusasiaa, joista sellaisia, joissa vero oli poistettu, 186, joissa vero oli oikaistu ja alennettu, 218 ja joissa veron maksuaikaa oli pidennetty, 40.

Kansaneläkemaksua koskevia lyhennysasioita oli kaupunginhallituksen yleisjaoston käsiteltävänä 362, joista sellaisia, joissa maksu oli poistettu, 151, joissa maksua oli oikaistu, 127 ja sellaisia, joissa maksu oli pysytetty muuttamatta, 84.

Asiamiesosaston toiminnasta mainittakoon seuraavaa: Osastolla suoritetun valmistavan tutkimuksen jälkeen ilmoitettiin rikospoliisille syytteeseen asettamista varten 192 henkilöä. Näiden ja aikaisempina vuosina tehtyjen ilmoitusten johdosta täkäläisessä raastuvanoikeudessa vireille pannuissa syytejutuissa tuomittiin kertomusvuoden aikana 29 henkilöä veronkavalluksesta, 7 kavalluksesta, 30 rikoslain 36 luvun 10 tai 11 §:ssä tarkoitetusta rikoksesta,

98 ennakkoperintää koskevien säännösten rikkomisesta ja 8 muista rikkomuksista. Tuomittu rangaistus oli 8 tapauksessa kuritushuonetta, 17 tapauksessa vankeutta ja muissa tapauksissa sakkoa. Korkein vapausrangaistus oli 4 vuotta 3 kuukautta kuritushuonetta, sakkorangaistuksen vaihdellessa 5:stä 160 päiväsakkoon. Tuomittujen sakkojen yhteismäärä oli 1 857 800 mk. Syytejuttujen yhteydessä tuomittiin vahingonkorvauksia kunnalle 1 668 820 mk ja valtiolle 11 857 958 mk. Rikosasioiden selvittämistä varten osasto pyysi 62 lausuntoa rikostutkimuskeskukselta. Monissa sellaisissakin tapauksissa, joissa osaston suorittamat tutkimukset eivät johtaneet syytteeseen, hankittiin verotuksessa varteenotettavia tietoja verovelvollisten ilmoittamatta jättämistä tuloista ja varoista. Sitä paitsi huolehdittiin arvopaperikaupoista suorittamatta jätettyjen leimaverojen perimisestä. Kaupungin ja valtion verosaatavien valvontaa varten konkurssi-, vuosihaaste-, pakkohuutokauppa- ja pesäeroasioissa toimitettiin tarpeelliset tiedot kaupunginhallituksen asiamiesosastolle 227 tapauksessa ja lääninhallitukselle 216 tapauksessa.

Virastossa toimi maaliskuusta alkaen erityinen tarkastusosasto. Tämä osasto, jonka henkilökunta käsitti kuusi virkailijaa, suoritti tarkastuksen noin 250 toiminimen kohdalta ja tämän lisäksi teki erinäisiin ammatinharjoittajaryhmiin kohdistuvia ynnä muita verotuksen tehostamista tarkoittavia tutkimuksia. Varsinaisissa tarkastuksissa selvitettiin salattuja tuloja noin 89 000 000 mk. Tämän lisäksi selvitettiin yhteistoiminnassa viraston muiden osastojen kanssa eräitä tapauksia.

Viraston menoista viraston tarkkailijat antavat lähemmän selvityksen kyseessä olevalta vuodelta laadittavassaan kertomuksessa, johon tässä viitataan, päätyen kunnan menot 111 254 923 mk:aan ja valtion menot 139 079 706 mk:aan. Varsinaisia tuloja ei virastolla ollut muita kuin evankelisluterilaisten seurakuntien suorittama 900 000 mk:n korvaus seurakunnille toimitetusta taksoitusluettelon kappaleesta, josta puolet tilitettiin suoraan rahatoimistolle ja toinen puoli lääninkonttorille valtion osuutena sekä toimituskirjojen lunastuksista kaupungille 103 000 mk ja valtiolle 116 265 mk, mitkä määrät niinikään tilitettiin rahatoimistolle ja lääninkonttorille.

Toimintaohjeittensa mukaan verotusvalmisteluviraston tarkkailijat lähettivät toimintakertomuksensa Uudenmaan lääninhallitukselle ja kaupunginhallitukselle. Kuukausitilitysten tarkastus toimitettiin heti niiden valmistuttua, jolloin sekä lääninhallitukselle että kaupunginhallitukselle lähetettyihin tili-ilmoituksiin merkittiin asianmukainen tarkastuslausunto.

Verotusvalmisteluviraston v:n 1951 talousarvio vahvistettiin valtion puolelta maaliskuun 20 p:nä ja kaupungin puolesta kaupunginvaltuusto vahvisti sen talousarvionsa yhteydessä joulukuun 29 p:nä 1950. Talousarviossa oli viraston menot arvioitu kaikkiaan 206 295 392 mk:ksi, josta valtion osuus oli 103 400 038 mk ja kunnan osuus 102 895 354 mk. Eroavaisuus valtion ja kunnan osuuksien välillä johtuu siitä, että valtio ja kaupunki suorittavat eräät maksut verotusvalmisteluviraston tilejä rasittamatta. Kun osa veroviraston tehtävistä kohdistuu sellaiseen valtion verotukseen, joiden tehtävien suorittamisesta sopimusta valtion ja kunnan välillä ei ole tehty, on valtio talousarviossa myöntänyt näitä töitä varten 28 587 840 mk. Tällä rahamäärällä palkattiin mm. tarvittua lisätyövoimaa. Viraston talousarviossa olevia momentteja ylitettiin kertomusvuoden aikana lisämäärärahojen puitteissa. Ylitykset johtuivat pääasiassa kohonneista palkoista, palkkioista ja vuokrista.

Talousarvion mukaan oli kunnan osuus yhteisiin menoihin 102 895 354 mk ja valtion osuus 103 400 038 mk ja tilinpäätöksen mukaan taas oli kunnan osuus yhteisiin menoihin 109 853 886 mk ja valtion osuus 110 556 540 mk.

Veroviraston palveluksessa oli kertomusvuonna 65 kaupungin palkkaamaa vakinaista sekä 105 kaupungin ja 278 valtion palkkaamaa tilapäistä viranhaltijaa. Niiden toimenhaltijain lukumäärä, jotka saivat palkkansa osaksi valtion ja osaksi kaupungin varoista, oli vakinaisina 60 sekä tilapäisissä töissä 257.

10. Leski- ja orpoeläkekassa

Kassan neljäntenätoista toimintavuotena kuuluivat sen hallitukseen kaupunginjohtaja E. Rydman hallituksen puheenjohtajana sekä jäseninä ent. veturinkuljettaja B. Gröndahl ja toimistonhoitaja S. Hiisivaara-Mörk kaupunginvaltuuston valitsemina sekä apulaisvarastonhoitaja E. Angelvirta, sairaalatarkastaja M. Saarenheimo ja johtaja S. Seppälä kassan jäsenistön valitsemina. Ensiksimainituista ent. veturinkuljettaja B. Gröndahl ja jälkimmäisistä apulaisvarastonhoitaja E. Angelvirta olivat vuoden lopussa eroamisvuorossa. Kaupunginvaltuusto valitsi kokouksessaan tammikuun 10 p:nä 1952 ent. veturinkuljettajan B. Gröndahlin uudestaan ja kassan jäsenistön kokous huhtikuun 23 p:nä 1951 apulaisvarastonhoitaja E. Angelvirran uudestaan kuluvan vuoden alusta. Hallituksen varapuheenjohtajana toimi johtaja S. Seppälä ja sihteerinä maisteri A. Danielson. Sääntöjen määräämässä kassan jäsenten vuosikokouksessa, joka pidettiin huhtikuun 23 p:nä, valittiin v:n 1951 tilejä tarkastamaan kamreeri V. Kerkkänen ja tarkastaja V. Laitinen sekä varalle kamreeri B. Brandt ja opettaja S. Rekola.

Kaupunginvaltuuston aikaisemmin tekemän päätöksen mukaan suoritti kaupunki edelleenkin kassan myöntämille eläkkeille lisäyksiä samojen perusteiden mukaan kuin kaupungin eläkkeennauttijoille, tehden nämä lisäykset kuluneena toimintavuotena yhteensä 36 322 534 mk.

Kassan neljäntenätoista toimintavuotena liittyi kassaan 560 uutta jäsentä ja siitä erosi 31. Kassan jäsenistä kuoli vuoden kuluessa 53.

Muutokset kassan jäsenistössä toimintavuoden kuluessa selviävät seuraavasta:

V. 1951 myönnetyt eläkkeet.

Eläkeluokka	Kuolleita	Leskiä	Lapsia
I	28	27	10
II	10	9	9
III	8	8	4
IV	4	4	3
V	3	3	5
	53	51	31

Eläkettä nauttivia leskiä kuoli v. 1951 7 ja meni uuteen avioliittoon 2. Lapsieläkkeitä päättyi yhteensä 25.

Kassan tulot ja menot olivat seuraavat:

Tulot	Mk	Menot	Mk
Eläkemaksuja	4 058 927	Kustannukset	450 878
Kaupungin osuus eläkkeisiin	1 946 927	Suoritetut eläkkeet	2 653 836
Korot	2 213 080	Poistot	21 926
Agio	12 618	Siirretty vakuutusmaksurahastoon	3 879 435
Makasiini Oy:n rahasto	283 002	Siirretty varmuusrahastoon	193 971
Yhteensä	8 514 554	Siirretty käyttörahastoon	1 314 508
		Yhteensä	8 514 554

11. Ulosottolaitos

Helsingin kaupungin ulosottolaitoksen tarkkailuosaston päätehtävänä oli edelleenkin valvoa toisen kaupunginvoudin konttorin toimintaa, joka käsitti vero- ja yleisten maksujäämien pakkoperintää.

Jälempänä annetaan tietoja toisen kaupunginvoudin konttoriin perittäviksi jätetyistä verolipuista sekä tämän perimisen tuloksista v. 1951:

	Lukumäärä tammikuun 1 p:nä	Vuoden aikana saapuneita	Yhteensä	Näistä lipuista: Perittiin	Palautettiin	Jäi jäljelle v:een 1952	Perittyjä %:na koko lukumäärästä
Kunnallisvero	140 454	43 675	184 129	21 749	28 182	134 198	11.8
Valtion tulo- ja omaisuusvero	122 755	31 206	153 961	36 310	26 639	91 012	23.6
S:n ennakkomaksut	31 183	11 317	42 500	11 167	8 103	23 230	26.3
Kirkollisvero	38 190	63 625	101 815	40 127	25 993	35 695	39.4
Yhteensä	332 582	149 823	482 405	109 353	88 917	284 135	22.7

Näiden verolippujen edustama rahamäärä oli seuraava:

	Kunnallisvero, mk	Valtion tulo- ja omaisuusvero, mk	Kirkollisvero, mk	Yhteensä, mk
Edellisestä vuodesta jäljellä olevien...	900 341 884	2) 1 923 020 327	96 537 211	2 919 899 422
V. 1951 perittäviksi saapuneiden.....	1) 550 924 075	3) 991 401 037	109 521 385	1 651 846 497
Yhteensä	1 451 265 959	2 914 421 364	206 058 596	4 571 745 919
Perittyjen	200 917 793	4) 479 467 411	62 151 333	742 536 537
Palautettujen	219 140 385	5) 340 193 681	26 286 201	585 620 267
V:een 1952 jääneiden	1 031 207 781	6) 2 094 760 272	117 621 062	3 243 589 115
Yhteensä	1 451 265 959	2 914 421 364	206 058 596	4 571 745 919

Lisäksi perittiin kunnallisveron lisäystä 31 466 429 mk sekä valtion tulo- ja omaisuusveron lisäystä 64 435 048 mk, johon jälkimmäiseen määrään sisältyy ennakkomaksujen lisäystä 17 759 609 mk.

Toimeksiantajien Helsingissä perittäviksi jättämistä verolipuista palautettiin vuoden kuluessa yhteensä 88 917 merkinnöin, ettei veromääriä voitu laillisesti periä seuraavista syistä:

1) Siitä 181 523 120 mk ennnakkomaksuja. - 2) S:n 970 034 838 mk. - 3) S:n 387 041 098 mk. - 4) S:n 207 182 411 mk. - 5) S:n 81 779 895 mk. - 6) S:n 1 068 113 630 mk.

	Verovelvolliset olivat: Varattomia	Löytymättömiä	Muut esteet	Virka-aputapaukset	Yhteensä
Kunnallisvero vuodesta:					
1948 ja aikaisemmin	10 585	3 259	363	1 539	15 746
1949	575	2 213	516	1 465	4 769
1950	90	315	252	445	1 102
Ennakkomaksut	..	..	..	..	6 565
Yhteensä	11 250	5 787	1 131	3 449	28 182
Valtion tulo- ja omaisuusvero vuodesta:					
1947 ja aikaisemmin	9 188	6 687	1 341	4 423	21 639
1948	305	1 748	654	2 186	4 893
1949	7	-	33	67	107
Ennakkomaksut	..	..	..	..	8 103
Yhteensä	9 500	8 435	2 028	6 676	34 742
Kirkollisvero vuodesta:					
1947 ja aikaisemmin	[1] 8 281	[2] 4 380	[3] 592	[4] 2 015	15 268
1948	772	3 581	470	3 239	8 062
1949	172	922	140	1 429	2 663
Yhteensä	9 225	8 883	1 202	6 683	25 993
Kaiken kaikkiaan	29 975	23 105	4 361	16 808	88 917

Palautetut veroliput edustivat rahassa 585 620 267 mk. Edellisen vuoden perintään verraten palautettujen verolippujen lukumäärä nousi 6 294 eli 7.6 % ja rahamäärä 139 281 500 mk eli 31.2 %. Nämä palautukset jakautuivat verolajiin nähden seuraavasti: kunnallisvero 31.7 %, tulo- ja omaisuusvero 39.1 % ja kirkollisvero 29.2 %. V. 1950 olivat vastaavat suhdeluvut 29.4 %, 41.3 % ja 29.3 %. Estelajin mukainen ryhmittely oli: varattomuus 40.4 %, tuntemattomuus 31.1 %, sekalaiset esteet 5.9 % ja virka-avun pyynnöin palautettuja verolippuja 22.6 %. V:n 1950 vastaavat luvut olivat 34.5, 31.2, 7.1 ja 27.2.

Edellä mainittujen verojäämien lisäksi perittiin ulosottolaitoksen toimesta seuraavat sekalaiset verot ja maksut:

Vero- tai maksulaji	Perittyjen verolippujen luku	Peritty määrä, mk
Liikevaihtovero	746	23 445 182
Suhdannevero	3	172 537
Omaisuudenluovutusvero	7 770	82 822 473
Ylimääräinen tulovero	262	1 816 122
V:n 1943 tuloveron lisäys	255	156 101
Ylimääräinen varallisuusvero	43	207 052
Perintö- ja lahjavero	189	3 578 183
Mätkäysvero	147	17 908 528
Koiravero	460	1 172 182
Sotalaina	23	77 246
Sotavakuutus	2 434	11 808 708
Kansaneläkemaksut	3 558	3 137 573
Ruotsalaisen Olaus Petri seurakunnan veloittamat verot	138	245 150
Viipurin saksalaisen seurakunnan veloittamat verot	3	4 366
Viipurin kreikkalais-katolisen seurakunnan veloittamat verot	14	14 425

1) Näistä oli Oulunkylän, Huopalahden, Kulosaaren ja Viipurin kr.kat.seurakuntien 89.
2) S:n 87. - 3) S:n 19. - 4) S:n 98.

Venäläisen kreikkalais-katolisen seurakunnan veloittamat verot	293	1 177 892
Kauppayhdistyksen veloittamat maksut	896	361 781
Sairaalamaksut	307	779 497
Sairaankuljetusmaksut	157	60 700
Rakennustarkastusmaksut	2	2 948
Hissintarkastusmaksut	2	15 500
Paikanvuokramaksut	1	867
Puhtaanapitomaksut	25	116 933
Katuosuuksien kunnossapitomaksut	5	5 884
Radiolupamaksut (maaseutuosaston perimät)	2 488	1 798 410
Liikenne- ja tuulaakimaksut	1	3 152
Yhteensä	20 222	150 889 392

Toisen kaupunginvoudinkonttorin toimesta pakkoperittiin kertomusvuonna sekalaisia veroja ja yleisiä maksuja yhteensä 20 222 lippua, joista rahassa kertyi kaikkiaan 150 889 392 mk. Viimeksi mainitusta määrästä tuottivat omaisuudenluovutusverot 54.9 %, liikevaihtovero 15.5 %, "mätkäysvero" 11.9 %, sotavakuutusmaksut 7.8 %, kansaneläkemaksut 2.1 %, perintö- ja lahjavero 2.4 % ja muut sekalaiset verot sekä yleiset maksut yhteensä 5.4 %. V. 1951 perittyjen sekalaisten verojen ja yleisten maksujen lukumäärä aleni v:n 1950 määrästä 16 317 lippua eli 44.7 % ja rahalliseen tulokseen nähden 52 701 354 mk eli 25.9 %.

Helsingissä maksuunpantujen kunnallis-, valtion tulo- ja omaisuus- sekä kirkollisverojen seteleitä perittiin yhteensä 109 353 eli 30 775 verolippua (22.o %) vähemmän kuin edellisenä vuonna, jolloin 140 128 verolippua saatiin maksetuksi. Näiden perittyjen jäämien edustama raha-arvo veronlisäyksineen oli 838 438 014 mk eli 194 406 150 mk (30.2 %) enemmän kuin v. 1950.

Kunnallisverojen perintätulos osoittautui lukumäärään nähden jokseenkin samaksi ja rahallisesti melko paremmaksi kuin edellisenä vuonna, sikäli että perittyjen verolippujen lukumäärä laski v:n 1950 vastaavaan määrään verraten 52 eli 0.2 %, perityn rahamäärän noustessa 65 295 937 mk eli 39.1 %. Kunnallisverolippujen koko tilitettävä verolippuvarasto, yhteensä 184 129 verolippua, edustaen raha-arvoltaan 1 451 265 959 mk, väheni edellisen vuoden verolippujen lukumäärään verraten 1.3 % ja kasvoi rahamäärään nähden 19.o %. Tämän verolajin koko lippumäärästä saatiin perityksi lukumäärään nähden 11.8 % ja rahamäärään nähden 13.8 %, edellisen vuoden vastaavien tulosten ollessa 11.7 % ja 12.1 %. Estetodistuksin tai virka-avun pyynnöin palautettiin toimeksiantajille 15.3 % koko verolippuvaraston lukumäärästä ja 15.1 % sen edustamasta rahamäärästä. Perimättömien jäämien v:een 1952 siirtynyt jäännös väheni koko verolippuvaraston lukumäärään nähden v:n 1950 osoittamasta 75.3 %:sta 72.9 %:iin ja niiden raha-arvoon nähden 73.8 %:sta 71.1 %:iin.

Valtion tulo- ja omaisuusverojäämiin nähden kertomusvuoden pakkoperintä kehittyi edelliseen vuoteen verrattuna siten, että perittiin 4 831 verolippua eli 9.2 % vähemmän ja raha-arvoltaan 142 559 224 mk eli 35.5 % enemmän kuin v. 1950. Tämän veroryhmän perittävien verolippujen koko lukumäärä, yhteensä 196 461 verolippua, edustaen raha-arvoltaan 2 914 421 364 mk, väheni edellisen vuoden verolippujen lukumäärään verraten 18.3 % ja suureni rahamäärään nähden 14.8 %. Perittyjen verolippujen lukumäärän ja raha-arvon suhde koko tulo- ja omaisuusverolippujen varastoon oli vastaavasti 24.2 % ja 16.5 %, vastaavien suhdelukujen v. 1950 ollessa 21.8 % ja 14.2 %. Estetodistuksin tai virka-avun pyynnöin palautettiin toimeksiantajille 17.7 % koko verolippuvaraston lukumäärästä ja 11.7 % sen raha-arvosta. V:n 1950 vastaavat prosenttimäärät olivat 14.2 % ja 10.o %. Saman veroryhmän v:een 1952 siirtynyt jäännös oli lukumäärään nähden 58.1 % koko verolippuvaraston lukumäärästä ja raha-arvoltaan 71.9 %. V:n 1950 vastaavat luvut olivat 64.o % ja 75.8 %.

Kirkollisveroja perittiin v. 1951 25 892 eli 39.2 % vähemmän, rahassa edustaen 13 449 011 mk eli 17.8 % vähemmän kuin edellisenä vuonna. Koko verolippuvarasto, tehden tässä jäämäryhmässä 101 815 verolippua, raha-arvoltaan 206 058 596 mk, väheni verolippujen lukumäärään nähden 20.7 % ja kasvoi rahamäärältään 6.7 %. Perittyjen verolippujen lukumäärän ja raha-arvon suhde koko kirkollisverolippujen varastoon oli vastaavasti 39.4 % ja 30.2 %, samo-

jen suhdelukujen v. 1950 ollessa 51.4 % ja 39.1 %. Estetodistuksin tai virka-avun pyynnöin palautettiin toimeksi antajille 25.5 % tämän verolajin koko lippuvaraston lukumäärästä ja 12.8 % sen raha-arvosta. V:n 1950 vastaavat prosenttiluvut olivat 18.9 ja 10.9. Saman veroryhmän perimättömien jäämien v:lle 1952 siirtynyt jäännös kasvoi lukumäärään nähden v:n 1950 29.7 %:sta 35.1 %:iin ja raha-arvoltaan 50.o %:sta 57.1 %:iin.

Maaseudulta virka-avun pyynnöin saapuneita verolippuja perittiin 12 466 ja rahassa 44 946 382 mk, mikä merkitsee 282 verolippua eli 2.3 % ja 10 262 38 mk eli 29.6 % enemmän kuin v. 1950.

Toisen kaupunginvoudinkonttorin perimäin vero- ja maksujäämien kokonaismäärä nousi kertomusvuonna 142 041 verolippuun, joista veronlisäyksineen kertyi 1 034 273 788 mk. Tämä merkitsee, että kertomusvuonna perittiin 46 810 verolippua eli 24.8 % vähemmän, mutta rahassa 151 967 183 mk eli 17.2 % enemmän kuin v. 1950.

Ulosottolaitoksen tarkkaaja valvoi kertomusvuoden aikana tuontuostakin toimittamillaan tarkastuksilla myös ensimmäisen kaupunginvoudin, Helsinki-Malmin ja Helsinki-Huopalahden piirien kaupunginvoutien sekä avustavan rikostuomioiden toimeenpanijan konttorien että maistraatin kirjaajankonttorin kassa ja pankkivarain hoitoa ja kirjanpitoa.

12. Rakennustarkastus

Kertomusvuoden aikana vahvistettiin piirustuksia 1 081 uudisrakennusta varten, joista 333 oli lisärakennuksia tai korotuksia sekä 345 muutostyötä varten. Uudisrakennussuunnitelmiin sisältyi 3 150 asuinhuoneistoa ja näihin 10 401 asuinhuonetta ja keskimäärin 3.3 huonetta huoneistoa kohden. Varasto-, myymälä-, työhuone- ym. tiloja oli suunnitelmissa 290 914 m^2. Sanottujen rakennusluvan saaneiden rakennusten yhteinen kuutiotilavuus oli 2 244 875 m^3.

Vuoden aikana valmistui 351 uudisrakennusta, näistä 138 lisärakennuksia tai korotuksia, sekä muutostöitä 180. Valmistuneissa rakennuksissa oli 1 702 asuinhuoneistoa ja näissä 4 927 asuinhuonetta. Valmistuneissa asuinhuoneistoissa oli keskimäärin 2.8 huonetta. Varasto-, myymälä-, työhuone- ym. tiloja oli valmistuneissa rakennuksissa yhteensä 104 697 m^2. Näiden rakennusten yhteinen kuutiotilavuus oli 883 856 m^3.

Rakennustarkastuskonttorin valvonnan alaisena oli vuoden aikana 1 630 työmaata: uudisrakennuksia ja lisärakennuksia 1 320 ja muutos- ja korjaustöitä 310. Kortiston mukaan oli työmailla suoritettu tarkastuksia noin 6 250.

Piirustusten tarkastamisesta ja rakennustöiden valvonnasta kantoi kaupunki vuoden aikana rakentajilta 6 976 761 mk. Tämän lisäksi suorittivat rakentajat vuokria rakennusaikana käyttämästään katumaasta 4 052 165 mk, joten kaupunki vuoden kuluessa sai rakennustoiminnan kautta tuloja 11 028 926 mk. Rakennustarkastuksesta aiheutuneet menot olivat 13 986 022 mk.

13. Julkisivupiirustusten tarkastus

Toimikuntaan kuuluivat v. 1951 itseoikeutettuina jäseninä rakennustarkastaja P. Hanste, joka samalla toimi puheenjohtajana, asemakaava-arkkitehti V. Tuukkanen ja kaupunginarkkitehti L. Björk sekä kaupunginvaltuuston valitsemina jäseninä professori J.S. Sirén, joka samalla toimi varapuheenjohtajana, ja liitonsihteeri L. Saarela. Sihteerinä toimi rakennustarkastuskonttori toimistonhoitaja S. v.Schoultz.

Toimikunta oli koolla 35 kertaa, ollen pöytäkirjojen pykäläluku 990. Tarkastajat suorittivat vuoden aikana kaksi tarkastusmatkaa tutustuakseen liitosalueilla tapahtuvaan vilkkaaseen rakennustoimintaan. Tarkastettujen piirustusten lukumäärä jakautui seuraavasti:

Asuin- ja liikerakennuksia	117
Tehdas-, varasto- ym. rakennuksia	28
Korotus- ja lisärakennuksia	43
Huvila-, talous- ym. rakennuksia liitosalueilla	585
Julkisivumuutoksia	38
Mainoksia	12
Yhteensä	823

Tarkastajien menot nousivat talousarviovuonna 182 770 mk:aan.

14. Holhouslautakunta

Holhouslautakuntaan kuuluivat puheenjohtajana korkeimman oikeuden ent. presidentti O. Möller sekä jäseninä hallitusneuvos R.R. Lehto, hallitusneuvos M.E. Jaakkola ja varatuomari A.A. Kesänen. Lautakunnan sihteerinä toimi varatuomari E.W. Elfvengren.

Lautakunta kokoontui vuoden kuluessa 43 varsinaiseen kokoukseen. Sääntömääräiset kokoukset pidettiin tiistaisin, paitsi kesä-, heinä- ja elokuussa, jolloin kokoukset pidettiin kuukauden ensimmäisenä ja kolmantena maanantaina. Puheenjohtajan vastaanotto oli lisäksi perjantaisin, kesäkuukausina torstaisin. Sen lisäksi oli lautakunnissa arkipäivisin klo 10-12 asiakirjojen vastaanotto.

Tammikuun 3 p:nä vanhempi oikeusneuvos E. von Bonsdorff toimitti raastuvanoikeuden puolesta holhouslain 72 §:ssä edellytetyn tarkastuksen lautakunnassa.

Lautakunnan kokouksissa laadittujen pöytäkirjojen yhteinen pykälämäärä oli 1 116 ja sen vuoden aikana tarkastamien holhous- ja uskotunmiehentilien luku oli 1 111. Sen ohessa lautakunta antoi holhoojille ja kasvattajille neuvoja holhouksenalaisten asioiden hoidosta.

Lautakunnan holhouskirjaan oli kertomusvuoden alussa merkitty 1 550 holhous- ja uskotunmiehentointa, joista edellisiä oli 1 306 ja jälkimmäisiä 244. Holhoustoimista oli 605 lakimääräistä ja 701 määräykseen perustuvaa. Kertomusvuoden aikana merkittiin holhouskirjaan 207 uutta holhous- ja uskotunmiehentointa sekä poistettiin päättyneinä 183 holhous- ja uskotunmiehentointa. Vuoden lopussa oli holhouskirjaan merkittynä yhteensä 1574 holhous- ja uskotusmiehentointa, joista lakimääräisiä holhoustoimia oli 646 ja määräyksiin perustuvia 706, eli yhteensä 1 352, sekä uskotunmiehentoimia 222. Näihin määriin eivät sisälly kaupungin huolto- ja lastensuojelulautakuntien holhouksessa olevat henkilöt.

15. Huoneenvuokralautakunnat

Helsingin kaupunki oli jaettuna huoneenvuokrasäännöstelystä maaliskuun 17 p:nä 1949 annetun valtioneuvoston päätöksen 72 §:n 2 mom:n ja helmikuun 15 p:stä 1951 lukien helmikuun 8 p:nä 1951 annetun valtioneuvoston päätöksen 60 §:n 2 mom:n tarkoittamiin huoneenvuokrasäännöstelymielessä erillisiin kuntiin verrattaviin piireihin siten, että Malmin-Tapanilan alue muodosti Malmin piirin, muun osan kaupunkia muodostaessa ns. varsinaisen kaupungin piirin. Sosi Sosiaaliministeriön maaliskuun 24 p:nä 1949 antaman päätöksen ja helmikuun 15 p:nä 1951 voimaan tulleen valtioneuvoston helmikuun 8 p:nä 1951 antaman päätöksen mukaan kuului Malmin piiriin alue, jonka rajoina ovat idässä Malmin, Stenbölen ja Viikin kylän itäraja Herttoniemen rautatiehen asti, etelässä Herttoniemen rautatie Vantaanjokeen asti, lännessä Vantaanjoki ja pohjoisessa kaupungin raja. Varsinaisen kaupungin piirissä oli yhden varsinaisen päätoimisen huoneenvuokralautakunnan lisäksi kolme luottamusmieslautakuntaa. V. 1950 oli edellämainittujen lautakuntien lisäksi vielä yksi ylimääräinen lautakunta, joka kuitenkin lopetettiin tarpeettomana kertomusvuoden alusta. Malmin piirissä toimi sen sijaan vain yksi huoneenvuokralautakunta. Lautakunnat olivat lukuun ottamatta yhtä varsinaista päätoimista lautakuntaa kaikki ns. luottamusmieslautakuntia, joiden puheenjohtajat ja jäsenet hoitivat tehtävänsä sivutoimina. Lautakuntien yhteisenä elimenä, jolle lautakuntien yhteisten asioiden hoito kuului, toimi huoneenvuokralautakuntien keskuslautakunta. Huoneenvuokralautakuntien neuvottelukunta oli niinikään, kuten aikaisemminkin, toiminnassa pääasiallisesti periaate- ja tulkintakysymysten käsittelyä varten.

Kokoukset ja niissä käsitellyt asiat. Lautakuntien kokouksia oli yhteensä 1 172 vastaavan luvun oltua v. 1950 1 208. Tällöin on varsinaisen päätoimisen eli ns. I huoneenvuokralautakunnan säännölliseen työpäivään katsottu sisältyvän kaksi kokousta siten, että aamu- ja iltapäivästä kummastakin muodostuu yksi erillinen kokous. Kokoukset jaakantuivat eri lautakuntien osalle seuraavasti:

I lk.	II lk.	III lk.	IV lk.	Malmin lautakunta	Keskuslautakunta	Neuvottelukunta
515	148	213	161	110	18	3

Keskuslautakunnan ja neuvottelukunnan kokouksia lukuunottamatta kestivät lautakuntien kokoukset kertomusvuonna keskimäärin 1 t. 45 min. Lautakunnat käsittelivät kokouksissaan toiminnanjohtajan määräämän työnjaon mukaisesti kaikkiaan 13 941 asiaa, joista Malmin piirin lautakunnassa 958. Käsitellyt asiat jakaantuivat laatunsa mukaan seuraavasti:

Asia koski:	Käsiteltyjä asioita v.1951	v.1950
Perusvuokran vahvistamista	1 234	484
Irtisanomislupia	2 772	3 047
Liikehuoneistojen vuokrasuhteita ...	417	403
Alivuokralaisten vuokranmaksun suuruutta	411	333
Huoneistojen käytön tehostamista ...	707	837
Asunnonvälityksiä	5 227	4 990
Asunnonsaantihakemusten ottamista ns. kiireellisten tapausten listalle ..	1 728	1 856
Huoneistojen vapaaksi julistamista	663	724
Keskuslautakunnan asioita	344	346
Neuvottelukunnan asioita	11	8
Muita asioita	427	314
Yhteensä	13 941	13 342

Kuten edellä olevasta havaitaan oli kertomusvuonna käsiteltyjen asioiden lukumäärä suunnilleen yhtä suuri kuin v. 1950.

Vuokrasopimusten irtisanomista koskevat asiat. Asuinhuoneistoja koskevien vuokrasopimusten irtisanomisperusteet pysytettiin kertomusvuonna samanlaisina kuin edellisenäkin vuonna. Pääasiallisesti tästä johtui, että käsiteltyjen irtisanomisasioiden lukumäärä väheni hieman edelliseen vuoteen verrattuna. Kertomusvuoden aikana käsiteltiin huoneenvuokralautakunnissa 2 772 asuinhuoneistoa koskevan vuokrasopimuksen irtisanomisasiaa vastaavan luvun oltua v. 1950 3 047. Mainituista 2 772 asiasta koski 1 835 päävuokrasuhteen irtisanomista tai ns. pakkovaihtoa sekä 937 alivuokrasuhteen irtisanomista. Päävuokrasuhteen irtisanomiseen suostuttiin 477, päävuokrasuhteen osittaiseen irtisanomiseen 75, pakkovaihtoon 115 ja alivuokrasuhteen irtisanomiseen 294 tapauksessa. On kuitenkin huomattava, että nämä päätökset eivät aina osoita lopullista ratkaisua, koska useimmista huoneenvuokralautakuntien tämänlaatuisista päätöksistä valitettiin vuokrantarkastuslautakuntaan.

Asunnonvälitys. Kertomusvuoden ensimmäisenä päivänä oli huoneenvuokralautakuntien, Malmin piirin huoneenvuokralautakunta mukaan luettuna, kortistoissa 8 144 voimassa olevaa luokiteltua asunnonsaantihakemusta vastaten 25 148 henkilöä. Mainituista hakemuksista oli 7 102 välttämättömässä asunnontarpeessa olevien tekemää käsittäen 22 602 henkilöä. Kertomusvuoden viimeisenä päivänä oli hakemusten kokonaismäärä 8 716 käsittäen 26 640 henkilöä. Välttämättömässä asunnontarpeessa olevien asunnonsaantihakemuksia oli taas 7 386 käsittäen 23 332 henkilöä. Asunnonsaantihakemusten lukumäärä oli, kuten esitetyistä luvuista näkyy, entisestään lisääntynyt. Seuraavasta taulukosta ilmenee asunnonsaantihakemusten sekä asunnonhakijoiden lukumäärä eri ajankohtina (käsittäen sekä varsinaisen että Malmin piirin huoneenvuokralautakunnat):

Päivämäärä	Kaikki hakemukset		Välttämättömässä asunnontarpeessa olevat	
	Hakemusten lukumäärä	Henkilömäärä	Hakemusten lukumäärä	Henkilömäärä
1.1.1949	7 248	21 384	5 744	17 575
1.1.1950	7 804	23 804	6 681	20 898
1.1.1951	8 144	25 148	7 102	22 602
1.2.1951	8 060	24 369	7 010	21 767
1.3.1951	8 230	25 331	7 143	22 573
1.4.1951	8 349	25 419	7 144	22 486
1.5.1951	8 336	25 137	7 152	22 172
1.6.1951	8 282	25 357	7 129	22 447
1.7.1951	8 522	26 164	7 283	23 050
1.8.1951	8 491	26 124	7 234	22 935
1.9.1951	8 403	25 883	7 168	22 639
1.10.1951	8 559	26 590	7 251	23 322
1.11.1951	8 776	26 753	7 410	23 336
1.12.1951	8 856	27 278	7 509	23 875

V:n 1951 aikana jätettiin varsinaisen kaupungin piirin huoneenvuokratoimistoon 5 772 asunnonsaantihakemusta. Kertomusvuoden ensimmäisenä päivänä oli varsinaisen kaupungin piirin huoneenvuokralautakuntien kortistossa 7 666 voimassa olevaa luokiteltua asunnonsaantihakemusta, jotka käsittivät 23 707 henkilöä. Näistä hakemuksista oli 6 760 välttämättömässä asunnontarpeessa olevien tekemää hakemusta, vastaten 21 573 henkilöä. V:n 1951 päättyessä oli hakemusten kokonaismäärä varsinaisen kaupungin huoneenvuokralautakuntien kortistossa 8 298 käsittäen 25 384 henkilöä. Näistä hakemuksista oli 7 061 välttämättömässä asunnontarpeessa olevien tekemää käsittäen 22 365 henkilöä. Perhesuhteiden mukaan ryhmittyivät hakemukset joulukuun 31 p:nä seuraavasti:

Perheitä, joilla vähintään 3 alle 18-vuotiasta lasta	816
Perheitä, joilla 1-2 alle 18-vuotiasta lasta	4 494
Lapsettomia perheitä tai perheitä, joilla 18-vuotiaita tahi sitä vanhempia lapsia	2 367
Yksinäisiä henkilöitä	621
Yhteensä	8 298

Hakijoiden asunto-olojen mukaan ryhmittyivät hakemukset seuraavasti:

Päävuokralaisia	1 951
Alivuokralaisia	3 933
Matkustajakodeissa ym. tilapäismajoituspaikoissa asuvia	2 414
Yhteensä	8 298

Sen mukaan, mikä oli pääasiallinen syy asunnon tarpeeseen, ryhmittyivät hakemukset seuraavasti:

Paikkakunnalle muuttaminen	542
Avioliiton solmiminen	1 592
Perheen lisäys	940
Asunnon pienuus	1 739
Asunnon kehnous	841
Asunnon epämukava sijainti työpaikkaan nähden	63
Häätö edellisestä asunnosta	1 363
Muu syy	1 218
Yhteensä	8 298

Asunnonhakijoista oli muuttanut varsinaisen kaupungin piirin alueelle:

Vv. 1939 - 44	812
" 1945 - 49	852
" 1950 - 51	431
Yhteensä	2 095

Kertomusvuoden aikana tuli varsinaisen kaupungin piirin huoneenvuokralautakuntien välitettäväksi 1 938 asuinhuoneistoa vastaavan luvun v. 1950 oltua 1 636. Tähän lukuun sisältyvät vuokranantajien vapaaksi tai vapautuviksi ilmoittamat huoneistot sekä huoneenvuokralautakuntien vapaaksi tai erillisiksi julistamat huoneistot. Näistä osoitettiin 1 906 asunnon tarpeessa oleville ja 32 joutui vapaasti vuokrattaviksi, kun vuokralaisiksi osoitetut eivät hyväksyneet huoneistoja. Huoneluvun mukaan ryhmittyivät välitetyt huoneistot seuraavasti:

1 huone	655
1 huone ja keittokomero	204
1 huone ja keittiö	463
2 huonetta ja keittokomero	224
2 huonetta ja keittiö	190
3 huonetta ja keittokomero	11
3 huonetta ja keittiö	89
4 huonetta ja keittiö	38
5 huonetta ja keittiö	18
6 huonetta ja keittiö	10
7 huonetta ja keittiö	4
Yhteensä	1 906

Osoituksen saaneissa oli 1 893 perhettä, yhteensä 6 241 henkilöä.
Kertomusvuoden aikana antoivat varsinaisen kaupungin piirin huoneenvuokralautakunnat luvan 2 482 huoneiston vaihtoon ja hyväksyivät 309 väliaikaista vuokrasopimusta.
Malmin piirin huoneenvuokralautakunnan kortistossa oli kertomusvuoden alussa 478 voimassa olevaa luokiteltua asunnonsaantihakemusta, jotka käsittivät 1 441 henkilöä. Hakemuksista oli 342 välttämättömässä asunnon tarpeessa olevien tekemää vastaten 1 029 henkilöä. Vuoden lopussa oli hakemusten kokonaismäärä 418 käsittäen 1 256 henkilöä. Näistä oli 325 välttämättömässä asunnon tarpeessa olevien tekemää käsittäen 1 256 henkilöä. Perhesuhteiden mukaan ryhmittyivät hakemukset joulukuun 31 p:nä seuraavasti:

Perheitä, joilla vähintään 3 alle 18-vuotiasta lasta	57
Perheitä, joilla 1-2 alle 18-vuotiasta lasta	202
Lapsettomia perheitä, tai perheitä, joilla 18-vuotiaita tahi sitä vanhempia lapsia	125
Yksinäisiä henkilöitä	34
Yhteensä	418

Hakijoiden asuntc-olojen mukaan ryhmittyivät hakemukset seuraavasti:

Päävuokralaisia	154
Alivuokralaisia	170
Matkustajakodeissa ym. tilapäismajoituspaikoissa asuvia	94
Yhteensä	418

Sen mukaan, mikä oli pääasiallinen syy asunnon tarpeeseen, ryhmittyivät hakemukset seuraavasti:

Paikkakunnalle muuttaminen	26
Avioliiton solmiminen	50
Perheen lisäys	41
Asunnon pienuus	43
Asunnon kehnous	97
Häätö edellisestä asunnosta	66
Muu syy	95
Yhteensä	418

Asunnonhakijoista oli muuttanut Malmin piirin alueelle:

Vv. 1939 - 44	31
" 1945 - 49	75
" 1950 - 51	48
Yhteensä	154

Lautakunta välitti kertomusvuoden aikana 171 huoneistoa 169 perheelle. Asunnon saaneiden lukumäärä oli 600. Välitetyt huoneistot ryhmittyivät huoneluvun mukaan seuraavasti:

1 huone tai keittiö	52
1 huone ja keittiö tai kaksio	99
2 huonetta ja keittiö	16
3 huonetta ja keittiö tai suurempi	4
Yhteensä	171

Kertomusvuoden aikana Malmin piirin huoneenvuokralautakunta antoi luvan 94 huoneiston vaihtoon sekä hyväksyi 7 väliaikaista vuokrasopimusta.

Siitä huolimatta, että huoneenvuokralautakuntien on huoneenvuokrasäännöstelystä helmikuun 8 p:nä 1951 annetun valtioneuvoston päätöksen 32 §:n mukaan sosiaaliministeriön antamien tarkempien ohjeiden mukaisesti huolehdittava siitä, että asuinhuoneiston saavat ensi sijassa paikkakunnalla jatkuvasti asuneet omatta syyttään häädetyt tai häädettävät lapsiperheet, tällaisille lapsiperheille voitiin osoittaa asunnot vasta n. 6 kuukauden kuluttua häädöstä lukien. Sosiaaliministeriön maaliskuun 7 p:nä 1951 Helsingin kaupungin huoneenvuokralautakunnille antaman ohjeen mukaan katsotaan paikkakunnalla jatkuvasti asuneiksi perheiksi vain perheet, jotka ennen osoituksen saamista ovat Helsingin kaupungissa asuneet yhtäjaksoisesti vähintään 2 vuotta.

Huoneenvuokrasäännöstelystä annetun valtioneuvoston päätöksen 32 §:n 3 mom:n mukaan on huoneenvuokralautakunnan osoitettava vapaaksi tai vapautuvaksi ilmoitettuun huoneistoon, jota on käytetty työsopimuksen perusteella työntekijäin asuntona, ensi sijassa asukkaaksi työnantajan pyynnöstä muu hänen työntekijänsä. Tämän johdosta osoitettiin varsinaisen kaupungin piirin huoneenvuokralautakuntien toimesta kertomusvuoden aikana 29 % välitettävistä asunnoista työsopimuksen perusteella työntekijöille. Noin 19 % välitetyistä huoneistoista osoitetttiin taas vapaaksi tai vapautuvaksi ilmoitetussa huoneistossa pitemmän aikaa alivuokralaisina asuneille, koska olisi ollut kohtuutonta häätää näitä huoneistosta.

Huoneistojen käytön tehostaminen. Tehostamistoimenpiteillä tarkoitetaan huoneenvuokrasäännöstelystä annetussa valtioneuvoston päätöksessä vain nk. pakkoalivuokrausta. Kuten jo vv. 1949 ja 1950, supistui tehostamistoiminta kertomusvuonnakin pääasiallisesti siihen, että muuttoilmoitusten perusteella tarkkailtiin huoneistojen asukasmääriä. Mainittakoon, että kertomusvuoden aikana jätettiin varsinaisen kaupungin piirin huoneenvuokratoimistoon 89 451 muuttoilmoitusta. Huoneenvuokralautakunnat antoivat vain 107 huoneiston haltijalle määräyksen luovuttaa osan huoneistosta, yhteensä 108 huonetta, alivuokralaisille. Vain yhdessä tapauksessa määrättiin otettavaksi alivuokralaiseksi 2-henkinen perhe. Yksinäisiä henkilöitä määrättiin sen sijaan otettavaksi 106 tapauksessa yhteensä 112 henkilöä. Mainituissa tapauksissa saivat huoneiston haltijat itse valita alivuokralaisensa.

Toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on muodostaa itsenäisiä asuntoja julistamalla omalla sisäänkäytävällä varustetut huoneistojen osat erillisiksi huoneistoiksi, ei lueta huoneenvuokrasäännöstelypäätöksen mukaan varsinaisiksi tehostamistoimenpiteiksi, vaikkakin ne asiallisesti tarkoittavat huoneistojen käytön tehostamista. Tämä toiminta on muodostunut vuosi vuodelta yhä merkityksettömämmäksi. Niinpä v. 1951 julistivat varsinaisen kaupungin piirin huoneenvuokralautakunnat vain 20 huoneiston osaa erilliseksi. V. 1950 oli vastaava luku 34.

Huoneenvuokratoimisto

Varsinaisen kaupungin piirin huoneenvuokralautakuntien alainen toimisto sijaitsi koko vuoden talossa Aleksanterinkatu 28 - Unioninkatu 27. Toimisto oli edelleenkin jaettuna kanslia- ja asunnonvälitysosastoon. Henkilökunnan lukumäärä ilmenee seuraavasta:

	1.1.1950	1.1.1951	1.1.1952
Toimistopäällikkö	1	1	1
Konttoripäällikkö	1	1	1
Osastopäälliköt	2	2	1
Sihteerit	8	8	8
Apulaissihteerit	6	5	5
Kortistonhoitaja	1	1	1
Keskuskortistonhoitaja	1	1	1
Asunnontarkastajat	15	13	14
Toimistoapulaiset	52	48	45
Ylivahtimestari	1	1	1
Vahtimestarit	3	3	3
Siivoojat	4	4	4
Lähetit	3	3	3
Yhteensä	98	91	88

Malmin alatoimisto sijaitsi Malmilla kaupungin omistamassa huoneistossa Helsingintie 5. Malmin alatoimiston henkilökunnan lukumäärä ilmenee seuraavasta:

	1.1.1950	1.1.1951	1.1.1952
Sihteerit	1	1	1
Asunnontarkastajat	2	2	2
Toimistoapulaiset	2	2	1
Yhteensä	5	5	4

Lisäksi mainittakoon varsinaisen kaupungin piirin päätoimisen eli I huoneenvuokralautakunnan puheenjohtaja ja 2 jäsentä, jotka on katsottava myös tilapäisiksi viranhaltijoiksi.

Huoneenvuokralautakunnilla oli kuten ennenkin lisäksi sosiaaliministeriön määräämä toiminnanjohtaja. Yksi varsinaisten lautakuntien puheenjohtajista toimi kaupunginvaltuuston valitsemana lautakuntien yhteisenä puheenjohtajana, jonka huoneenvuokralautakuntien johtosäännön mukaan tulee mm. johtaa ja valvoa lautakuntien toimintaa ottamalla huomioon, mitä huoneenvuokralautakuntien toiminnanjohtajasta on säädetty, toimia neuvottelukunnan puheenjohtajana ja huolehtia siitä, että neuvottelukunnalle esitettävät asiat valmistellaan ja esitellään. Lautakuntien palveluksessa oli myöskin ylimääräisiä apulaissihteereitä, jotka pitivät istunnoissa pöytäkirjaa. Näitä oli kertomusvuoden alussa 6, toimien kaikki pelkästään kokouspalkkiota vastaan.

Melko laaja huoneenvuokrasäännöstelyä koskeva lainsäädäntö aiheutti runsaasti kyselyjä yleisön taholta. Varsinaisen kaupungin piirin huoneenvuokrahutakuntien alaisen huoneenvuokratoimiston neuvonnassa olikin 5 virkamiestä, joista 3 otti vastaan yleisöä asunnonsaantiasioissa ja 2 hoiti varsinaisen juriidisen neuvonnan, joka myös on voinut tapahtua puhelimitse. Säännönmukaisissa tapauksissa yleisö panee myös neuvonnassa vireille riita-asiansa lautakunnissa. Vireillepanot koskivat suurimmaksi osaksi vuokramaksun vahvistamista ja irtisanomislupaa koskevia anomuksia. Neuvonnassa kävi kertomusvuoden aikana 41 873 henkilöä, minkä lisäksi 18 188 henkilöä kääntyi puhelimitse neuvonnan puoleen.

Menot ja tulot

Menot. Huoneenvuokralautakuntien v:n 1951 menot nousivat yhteensä 48 095 844 mk:aan, kuten seuraavasta yhdistelmästä tarkemmin ilmenee:

	Määrärahat yhteensä, mk	Menot tilien mukaan, mk	Säästö (+) tai ylitys (-), mk
Palkkiot	4 884 000	4 706 800	+ 177 200
Tilapäistä työvoimaa	40 403 520[1]	40 403 520	-
Vuosilomasijaiset	300 060	292 525	+ 7 535
Vuokra	1 395 618	1 392 062	+ 3 556
Siivoaminen	101 157	101 157[2]	-
Painatus ja sidonta	550 000	459 511	+ 90 489
Tarverahat	737 523[2]	737 523	-
Omistajan kustannuksella siirrettävän ja varastoitavan omaisuuden siirtämis- ja varastoimiskustannukset	50 000	2 746	+ 47 254
Yhteensä	48 421 878	48 095 844	+ 326 034

Tulot. Pöytäkirjojen lunastusmaksuista kertyi tuloja 762 725 mk.

1) Summaan sisältyy v:n 1950 sekalaisten yleisten menojen pääluokan kaupunginhallituksen käyttövaroista myönnetty lisämääräraha.
2) Summaan sisältyy kaupunginvaltuuston myöntämä lisämääräraha.

16. Palotoimi

Lautakunnan kokoonpano. Palolautakuntaan kuuluivat seuraavat henkilöt: puheenjohtajana notariaattipäällikkö C.A. Öhman, varapuheenjohtajana toimittaja R.J. Heinonen ja muina jäseninä palokorpraali E.A. Jauros, vakuutustarkastaja G.O. Rundman, taloustirehtööri M.J. Hopeavuori, palokorpraali B.V. Bergström, palokorpraali P.F. Kaja, rakennusmestari A.A. Linnamaa ja professori V. Virtala sekä itseoikeutettuna jäsenenä rakennustarkastaja, diplomiarkkitehti P. Hanste. Varajäseninä olivat kamreeri A.G.R. Estlander, sorvaaja N.J. Keskinen, toimitsija J.E. Lannervo ja kiinteistöneuvos J.A. Savola sekä itseoikeutettuna varajäsenenä apulaisrakennustarkastaja, diplomiarkkitehti T.M. Tuovinen. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli notariaattipäällikkö K-E. Östenson ja sihteerinä varatuomari P-E. Gustafs.

Lautakunnan kokoukset. Palolautakunta kokoontui 25 kertaa ja kokouksissa pidettyjen pöytäkirjain pykäläluku oli 549. Saapuneita kirjeitä oli 520 ja lähetettyjä 265.

Päätökset. Lautakunta teki kertomusvuoden aikana seuraavat lopulliset päätökset, jotka koskivat: lautakunnan kokoontumisaikoja sekä lautakunnan kokousten pöytäkirjojen nähtäväksi asettamista (12.1. 10 §); v:n 1951 määrärahoista maksettavien laskujen hyväksymistä (12.1. 11 §); virka-asuntoasioita (12.1 14 §, 24.1. 33 ja 42 §, 7.3. 103 § ja 26.9. 394 §); yleisen palotarkastuksen toimittamista (12.1. 26 §); vakinaisten palomiesten osuusruokalan laskujen maksamista palokunnan rahaston varoista (24.1. 30 §, 10.10. 415 § ja 14.11. 466 §); Oy. Petko ab. nimisen yhtiön hyväksymistä Helsingin kaupungissa olevien öljylämmityslaitteiden jatkuvan käytön tarkkailijaksi (24.1. 35 §); sääntöjen hyväksymistä palokunnan rahastoja varten (21.2. 80 §); 20 000 mk:n suuruisen avustuksen myöntämistä palokunnan rahaston varoista Palokunnan shakkikerholle (7.3. 99 §); avustusmäärärahojen jakamista liitosalueen vapaaehtoisille palokunnille (4.4. 134 §); 500 kpl:n erän hankkimista Tulentorjuntarintama nimistä kirjaa (4.5. 174 §); sopimuksen tekemistä Joensuun palopäällikön kanssa 200 uuden sulkuliittimen valmistusoikeudesta 200 mk:n tekijäpalkkiota vastaan kappaleelta (4.5. 175 §); Satamalaitoksesta palolaitokselle siirtyneen moottoriveneen palovakuutuksen korottamista 1 500 000 mk:aan (16. 5. 204 §); oikeuden myöntämistä III nuohouspiirin piirinuohoojalle yhden oppilaan pitämiseen nuohoojan asemesta (16.5. 207 §); oikeuden myöntämistä palopäällikölle väliaikaisen hoitajan palkkaamiseen avoinna olevaan 18.palkkausluokan toimistoapulaisen virkaan heinäkuun 1 p:stä lähtien (27.6. 268 §); uuden radiovastaanottimen hankkimista pääpaloaseman lennätinhuoneeseen palokunnan rahaston varoilla (11.7. 285 §); Volvo-Auto oy:ltä saapuneitten henkilöautojen vastaanottamista ja laskujen suorittamista (29.8. 314 §); urheiluvälineiden hankkimista (29.8. 340 §); ruiskuveneen vakuuttamatta jättämistä (29.8. 344 §); palokunnan 90-vuotispäivän ohjelman hyväksymistä (29.8. 351 § ja 26.9. 382 §); päivälehtien tilaamista eri paloasemille (10.10. 408 §); aikakauslehtien tilaamista v:ksi 1952 (10.10. 409 §); kahden Volvo-merkkisen PV-834 autonalustan tilaamista sairaankuljetusautoja varten (31.10. 440 §); Yksityisyrittäjäin keskinäisen vakuutusyhtiön 100 000 mk:n suuruisen lahjoi-

tuksen käyttöä (14.11. 467 §); päätöstä perushankintaluontoisten hankintojen lautakunnalle hyväksyttäväksi esittämisestä sekä jaoston asettamisesta laatimaan ehdotusta lautakunnan selitykseksi revisiotoimiston kirjelmän johdosta (28.11. 514 §); avustuksen myöntämistä Palosuojelun edistämissäätiölle kustannusten peittämistä varten, jotka säätiölle aiheutuivat ylipaloneuvos H. Brunswigin vierailusta (28.11. 515 §); lisäavustuksen myöntämistä eräille vapaaehtoisille palokunnille (11.12. 526 §) ja yleisen palotarkastuksen suorittamista v. 1952 kantakaupungin alueella (28.12. 546 §).

Esitykset. Esityksiä kaupunginhallitukselle ja muille viranomaisille tehtiin asioista, jotka koskivat: ylitysoikeuksien ja lisämäärärahojen myöntämistä eräille palolaitoksen tileille (12.1. 12 ja 13 §, 24.1. 31 §, 11.7. 297, 300 ja 301 §, 10.10. 414 §, 31.10. 433, 434, 436 ja 440 § sekä 11.12. 525 §); lisäpalkkion maksamista palotarkastuksia suorittaville palomiehille (24.1. 31 §); eläkkeen myöntämistä palolaitoksen eräille viranhaltijoille (24.1. 34 §, 7.2. 62 §, 21.3. 116 §, 4.4. 131 § ja 31.10. 432 §); hätäpuhelimista tehtävää sopimusta Helsingin puhelinyhdistyksen kanssa (24.1. 40 §); hätäpuhelimien tilaamista (24.1. 41 §); III aloitetoimikuntaan valittavia palolautakunnan varsinaisia ja varaedustajia (7.2. 53 §); kanslistien ja talouspäällikön virkojen järjestelyä (7.2. 60 §); määrärahan myöntämistä palomestari Harnelle suoritettavaa sijaispalkkiota varten (21.2. 70 §); 50 000 mk:n suuruisen matka-apurahan myöntämistä apulaispalopäällikkö T. Sundquistille Amerikan Yhdysvaltoihin helmikuun 16 p:n ja huhtikuun 1 p:n välisenä aikana tehtävää opintomatkaa varten (21.2. 76 §); Käpylän paloaseman tontille tulevan asuintalon rakennustöitä (7.3. 104 §); täyden palkkaedun myöntämistä virkavapauden ajalta (18.4. 157, 161 ja 163 §, 4.5. 176 ja 177 §, 16.5. 211 §, 30.5. 234 §, 29.8. 341 ja 342 §, 12.9. 368 § sekä 10.10. 407 §); vakinaisten palomiesten osuusruokalan anomusta jäähdytyslaitteella varustetun kylmäsäiliöhuoneen rakentamista (18.4. 160 §); Helsingin palomiesten ammattiosaston anomusta 50 000 mk:n suuruisen matka-avustuksen myöntämisestä edustajien lähettämistä varten Osloon toukokuun 15 ja 18 p:n välisenä aikana järjestettäville pohjoismaiden palomiesten opintopäiville (18.4. 162 §); lisätalousarvioehdotusta (4.5. 187 §); 5-jäsenisen komitean asettamista palokunnan uudelleen organisointia sekä johtosääntöehdotuksen laatimista varten (4.5. 188 §); työkoneiden hankkimista palolaitokselle (16.5. 195 §); Satamalaitokselta palolaitokselle siirtyneen moottoriveneen siirtämistä palolaitoksen kirjoihin (16.5. 204 §); Puistolan vapaaehtoisen palokunnan anomusta 3.2 milj. mk:n suuruisen korottoman lainan myöntämisestä rakennettavaa paloasemarakennusta varten (16.5. 208 §); nuohoustariffeja (30.5. 230 §, 11.7. 298 § ja 12.9. 371 §); Sörnäistenniemen vartioasemarakennuksen siirtämistä Herttoniemeen (30.5. 233 §); palopäällikkö L. Pesosen määräämistä kaupungin edustajaksi Kööpenhaminassa syyskuun 4 ja 8 p:n välisenä aikana pidettävään kansainväliseen palokongressiin ja yleiseen Savonlinnan palokuntalaiskokoukseen kesäkuun 15 ja 17 p:nä (13.6. 255 ja 256 §); eri paloasemilla suoritettavia muutostöitä (11.7. 299 §); piirinuohoojien määräämistä päivystys- ja palotarkastuspalveluksessa esiintymään palokunnan virkapuvussa sekä piirinuohoojien vakuuttamista (11.7. 307 § ja 14.11. 469 §); määräyksen antamista revisiotoimistolle palolaitokselle tehtyjen hankintojen tutkimiseksi sekä sen seikan selvittämiseksi, kuka hankinnoista vastaa (11.7. 308 § ja 29.8. 313 §); v:n 1952 talousarvioehdotusta (29.8. 339 §); Kaupunkiliiton kultaisen ja hopeisen ansiomerkin myöntämistä 30- ja 25-vuotispalveluksesta (29.8. 345 §); palomiesten virkojen pätevyysvaatimuksia sekä erinäisiä palomiesten virkoja koskevia järjestelytoimenpiteitä (29.8. 346 § ja 31.10. 435 §); eräitten viranhaltijoiden vapauttamista raastuvanoikeuden heidän maksettavakseen tuomitsemien autovaurioista johtuneitten korvausten suorittamisesta (12.9. 373 §, 26.9. 390 § ja 28.12. 543 §); Kaupunginkellarin käyttöä palokunnan 90-vuotispäivänä (26.9. 382 §); palkkion suorittamista ruiskumestari Winqvistille ja työnjohtaja Lundinille palomestari Åströmin viran osittaisesta hoitamisesta syyskuun 27 p:n ja joulukuun 4 p:n 1950 välisenä aikana (26.9. 397 §); valkoisten nahkavöiden luovuttamista vapaaehtoisten palokuntien sammutusyksiköiden esimiehille (10.10. 410 §); kahden tilapäisen siivoojan palkkaamista palolaitokseen v:ksi 1952 (31.10. 436 §); eräiden huoneistojen luontoisetukorvausten vahvistamista (14.11. 464 §); palokaivon rakentamista tohtori K. Pajarin tontille Mellunkylään (14.11. 482 §); puhelinkeskuksen asentamista pääpaloasemalle (28.

11. 500 §); säilytysvajojen rakentamista syöksyveneitä varten (28.11. 512 §); ehdotusten laatimista palolautakunnan ja palokunnan johtosäännöksi (28.11. 514 §); palolaitoksen käytöstä poistettujen sairaspaarien luovuttamista Haagan vapaaehtoiselle palokunnalle (11.12. 523 §); palomies Böhlingin työkyvyttömyyttä (11.12. 527 §); vanhojen konetikkaiden luovuttamista jollekin kaupungin laitokselle (28.12. 548 §) sekä erikoispalkkion suorittamista palotarkastuksiin osallistuville palomiehille (28.12. 549 §).

Lausunnot. Palolautakunnan kaupunginhallitukselle ja muille viranomaisille antamat lausunnot koskivat seuraavaa: tulenarkojen nesteiden varastointia ja käsittelyä (12.1. 16 §, 7.2. 57 §, 7.3. 102 §, 30.5. 226 ja 227 §, 29.8. 355 §, 31.10. 448 § ja 28.11. 509 §); Koulumatkailutoimisto oy:n anomusta saada käyttää talossa n:o 26 Lauttasaarentien varrella olevaa yömajaa asetuksessa sallittua suuremman henkilömäärän majoittamiseen (19.1. 17 §); eräiden Espoon kunnan alueiden liittämistä Helsingin kaupunkiin (21.3. 121 §); työtehotoimiston suunnitteleman irtaimistoluettelon käyttöönottamista (21.3. 122 §); kiinteistölautakunnan laadituttamaa katu-, viemäri- ja vesijohtorakennusohjelmaa v:ksi 1952-54 (4.5. 185 §); Korpivaara oy:n anomusta eräiden Munkkiniemen korttelissa n:o 91 olevalle tontille n:o 31 rakennettujen rakennusten paikoilleen jäämisestä (4.5. 186 §); palolaitoksen toimiston eräiden virkojen uudelleen järjestelyä, sekä työtehotoimiston laatimaa selostusta palolaitoksen toimistossa suoritetusta työntutkimuksesta (16.5. 202 § ja 27.6. 269 §); kiinteiden radiolaitteiden hankkimista pääpaloasemalle (16.5. 205 §); ns. Sederholmin talon vastaista käyttöä (30.5. 229 §); Finlands Svenska Brandvärdsförbund yhdistyksen anomusta, että Bobäck'in vapaaehtoiselle palokunnalle luovutettaisiin jokin kaupungin omistamista hälytyssireeneistä (13.6. 251 §); vesipostien ja palokaivojen rakentamista liitosalueelle (11.7. 295 § ja 14.11. 471 ja 472 §); piirinuohooja A. Mustosen valitusta erottamispäätöksen johdosta (11.7. 296 §); Alkon ravintolat oy:n anomusta saada kattaa tontilla n:o 4 Siltasaarenkadun varrella olevan rakennuksen katto bitumihuovalla (11.7. 303 §); liikennelaitoksen tarvikevarastojen palovakuuttamista (11.7. 305 §); palolaitoksen tp. virkojen vakinaistamista (29.8. 352 §); lausuntoa kaupungin vuositilintarkastajain v:n 1950 tilintarkastuskertomuksesta (12.9. 376 §); Suomen meripelastusseuran esitystä meripelastusristeilijän hankkimisesta kaupungille (26.9. 389 §); Sockenbackan vapaaehtoisen palokunnan anomusta 150 000 mk:n suuruisesta avustuksesta yhdistyksen sairaankuljetusauton korjaamista varten ja 100 000 mk:n suuruisesta avustuksesta kuljettajan palkkaamista varten (26.9. 391 §); talossa n:o 7 Kauppalankujan varrella toimivan kaupungin sivukirjaston paloturvallisuutta (26.9. 393 §); Oy. Iso-Robertinkadun 46:n anomusta sen kiinteistössä olevan palopostin sulkemisesta (10.10. 416 §); kiinteistö Oy. Bulevardi 28 nimisen yhtiön anomusta saada käyttää talossa n:o 28 Bulevardin varrella olevaa ylempää kerrosta ilman sprinklerlaitteita (31.10. 452 §); palokunnan kuorma-auton AJ 645 Hackman & Co:n henkilöautolle AM 953 aiheuttamia vaurioita (31.10. 453 §); rakennuskatselmusmiesten esitystä omakotirakennusten välipohjarakenteesta (14.11. 470 §); Suomen pienkiinteistöliiton esitystä Marjaniemen teiden talviaurauksesta (14.11. 473 §); kaupungin palkannauttijain lääkintähuollon järjestämistä (11.12. 522 §) ja Oy. Stockmann ab:n anomusta yhtiön tavaratalon sprinklerlaitteiden osittaisesta korvaamisesta sähköhälytysjärjestelmällä (28.12. 542 §). Lisäksi lautakunta antoi lausuntonsa 78:sta asemakaavan- ja tonttijaonmuutosehdotuksesta, 27:stä ruiskumaalauksen harjoittamislupa-anomuksesta ja 13:ssa rakennuspiirustusten hyväksymistä koskevassa asiassa.

Palolaitos

Henkilökunta. Kaupunginvaltuuston kesäkuun 13 p:nä tekemän päätöksen mukaan lakkautettiin heinäkuun 1 p:stä lähtien palolaitoksen toimiston toimistonhoitajan virka ja kaksi kanslistin virkaa sekä perustettiin samasta ajankohdasta alkaen 36.palkkaluokkaan ja IV kielitaitoluokkaan kuuluva talouspäällikön virka, 26.palkkaluokkaan kuuluva kirjanpitäjän virka ja 26.palkka-

luokkaan kuuluva kirjaajan virka. Kaupunginhallitus oikeutti marraskuun 23 p:nä 1950 palolautakunnan palkkaamaan v:ksi 1951 tp.paloinsinöörin 38.palkkaluokan mukaisin palkkaeduin ja tp.palotekniikon 32.palkkaluokan mukaisin palkkaeduin.

Kertomusvuoden aikana oli palokunnan vakinaisten viranhaltijain lukumäärä 293 ja tilapäisten 5. Avoinna oli 4 virkaa.

Palolautakunta valitsi tammikuun 12 p:stä 1951 lähtien tp.paloinsinööriksi insinööri E.J. Piutulan ja tp.palotekniikoksi palomestari O. Karuvaaran sekä kesäkuun 30 p:stä eronneen apulaispalotarkastajan H.J. Forsbergin tilalle heinäkuun 11 p:stä rakennusmestari G.M. Willingin.

Palolautakunta valitsi lisäksi avoimeksi tulleiden toimistonhoitajan ja kanslistien virkojen väliaikaisiksi hoitajiksi helmikuun 28 p:stä lähtien va. toimistonhoitajaksi valtiotieteen kandidaatti N-G. Holmquistin sekä kansliasteiksi toimistoapulainen K. Kirveen ja rouva V. Kaattarin. Mainittujen virkojen tultua lakkautetuksi ja kaupunginvaltuuston perustettua talouspäällikön, kirjanpitäjän ja kirjaajan virat palolautakunta valitsi elokuun 28 p:stä talouspäälliköksi valtiotieteen kandidaatti N-G. Holmquistin, kirjanpitäjäksi va.kanslisti K. Kirveen ja kirjaajaksi diplomiekonomi K. Pallaksen. Avoimeen toimistoapulaisen virkaan palolautakunta valitsi lokakuun 10 p:stä lähtien rouva L. Pellisen ja tp.toimistoapulaisen virkaan heinäkuun 26 p:stä lähtien rouva S. Antmanin.

Palopäällikkö nimitti avoimeksi tulleisiin kersantinvirkoihin tammikuun 1 p:stä lähtien palokorpraali J.A. Nordströmin ja maaliskuun 1 p:stä palokorpraali U.U. Törrösen.

Kertomusvuoden aikana siirtyivät täysin palvelleina eläkkeelle toimistonhoitaja P.A. Caven, palokersantti U.E. Hannula sekä palokorpraalit A. Hurme, K. Lohio ja V. Mäkinen.

Kuoleman kautta poistuivat palokunnan riveistä palokorpraalit H. Hynninen ja V. Pohjankoski.

Tuntityössä olevien ammattityöläisten lukumäärä oli koko vuoden 17.

Palokunnan koko henkilökunnan vahvuus ja sijoitus oli vuoden lopussa seuraava:

Palo- tai vartioasema	Sammutushenkilökunta			Palotarkastajat	Toimisto		Korjaamot ja varusvarasto			Yhteensä
	Palopäällystö	Alipäällystö	Miehistö		Mp.	Np.	Viranhaltijat	Tuntityöntekijät Mp.	Tuntityöntekijät Np.	
Pääpaloasema	5	11	101	5	3	6	4	15	2	152
Kallio	1	6	70	-	-	-	1	-	-	78
Käpylä	-	2	29	-	-	-	-	-	-	31
Kulosaari	-	1	19	-	-	-	-	-	-	20
Munkkiniemi	-	1	9	-	-	-	-	-	-	10
Malmi	-	1	9	-	-	-	-	-	-	10
Pitäjänmäki	-	1	9	-	-	-	-	-	-	10
Yhteensä	6	23	246	5	3	6	5	15	2	311

Palolaitoksessa palveli kesäkuukausina kesälomasijaisina yhteensä 85 miestä.

Virkavapaina joko opintomatkan, urheilukilpailuihin osallistumisen tms. takia olivat seuraavat viranhaltijat: apulaispalopäällikkö T. Sundquist helmikuun 16 p:stä huhtikuun 1 p:ään, palomies V. Kokkonen maaliskuun 1 p:stä huhtikuun 30 p:ään, palomies V. Kauppinen toukokuun 15 p:stä kesäkuun 9 p:ään, palokersantit G. Skarp, V. Lehti, palokorpraalit J. Mattila, A. Welander ja J. Pusa toukokuun 12 p:stä 21 p:ään, palomies L. Lindberg huhtikuun 19 p:stä toukokuun 2 p:ään ja lokakuun 5 p:stä 10 p:ään, palomies L. Berglund huhtikuun 22 p:stä toukokuun 2 p:ään ja elokuun 4 p:stä 7 p:ään sekä elokuun 12 p:nä, tp.palomies N. Henriksson huhtikuun 22 p:stä toukokuun 2 p:ään, elokuun 4 p:stä 7 p:ään ja elokuun 12 p:nä sekä elokuun 17 p:stä 22 p:ään ja syyskuun

7 p:stä 20 p:ään, tp.palomies V. Kuokkanen toukokuun 15 p:stä kesäkuun 23 p:ään, palokorpraali E. Jauros toukokuun 21 p:stä lähtien kolme viikkoa, palokersantit G. Holm ja U. Törrönen, palokorpraalit A. Kokkinen, L. Karjala, V. Hammar ja P. Kaja toukokuun 29 p:stä 31 p:ään, palomies M. Laaksonen toukokuun 29 p:stä 31 p:ään ja elokuun 1 p:stä 25 p:ään, palomies A. Lekander kuusi viikkoa palopäällikön määräämänä aikana, palokorpraali B. Ostrow elokuun 5 p:stä 7 p:ään sekä elokuun 17 p:stä syyskuun 6 p:ään, sähköasentaja E. Hoffström elokuun 4 p:stä 7 p:ään ja 10 p:stä 12 p:ään.

Huoneistot ja tekniset välineet. Pääpaloaseman korjaustyöt edistyivät vuoden aikana niin, että autokorjaamo ja lennätinverstas voitiin sijoittaa uusiin ja uudistettuihin suojiin. Pääpaloaseman sauna, keittiö ja ruokala valmistuivat.

Kalusto. Kesään mennessä saatiin palolaitoksen moottoriveneen korjaustyöt loppuunsuoritetuiksi, joten ensimmäinen ruiskuvene HRV 1 saattoi aloittaa toimintansa ja lisäksi saatiin hankituksi 3 syöksyvenettä perämoottoreineen. Vuoden lopulla saapui 2 tilattua Volvo-merkkistä 7 hengen päivystysautoa ja valmistui suunnitelluista säiliöautoista mallikappale. Käytöstä poistettiin myyntiä varten 1 ruiskuauto ja 1 pioneeriauto sekä museoon siirtoa varten 2 ruiskuautoa.

Palolaitoksen moottoriajoneuvojen ja -ruiskujen sekä ruiskuveneitten luku ja jakautuminen eri palo- ja vartioasemille oli vuoden lopussa seuraava:

Paloasema	Moottoriajoneuvot 1)															Moottoriruiskuja	Ruiskuveneitä
	H	P	R	V	MR	LR	T	L	N	S	P	K	J	LK	Yht.		
Pääpaloasema	2	1	2	–	–	1	1	–	1	1	1	1	7	1	19	5	1
Kallio	2	1	2	–	1	–	1	1	–	5	–	1	–	–	14	4	–
Käpylä	1	–	–	–	1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	2	2	–
Munkkiniemi	1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	1	–
Kulosaari ..	1	–	1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	2	1	–
H:gin vapaaehtoisen palokunnan käytössä....	2	–	1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	3	4	–
Malmi	1	–	–	1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	2	–	–
Pitäjänmäki	1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	–	–
Yhteensä	11	2	6	1	2	1	2	1	1	6	1	2	7	1	44	17	1

Palokunnalla oli 25 varsinaista tulipaloautoa, joista 19 ruiskulla varustettua. Viimeksimainituista kolme oli varustettu 2 500, neljä 2 000, yksi 1 700, yksi 1 500, neljä 1 000, kolme 600 ja kolme 500 litr./min. pumpulla. Edellämainituista ruiskuautoista oli kahdeksan varustettu lisäksi vaahtosammutuslaitteilla. Moottoriruiskuja oli 17, joista kolme 1 500, neljä 1 000, yksi 800 ja yhdeksän 600 litr./min. tehoisia. Ruiskuveneen pumpun teho oli 4 000 litr./min. Kaikkien ruiskujen yhteinen teho oli siis 44 700 litr./min.

Uutta nylonpaloletkua saatiin kertomusvuoden aikana hankituksi yhteensä 3 115 m. Käyttökelvotonta paloletkua poistettiin käytöstä 1 599 m ja letkuvarasto käsitti vuoden lopussa 33 564 m, josta 3":n liittimillä varustettua pääjohtoa 14 266 m.

Paloilmoitus ja hälytys. Palokunnan palolennätinverkkoon oli kytketty 276 palolennätinkaappia, joista yksityisiä 28. Itsetoimivia paloilmoituslaitteita, jotka olivat kytketyt suoraan palokunnan lennätinverkkoon, oli 14 paikassa. Puhelinkeskus oli yhdistetty palokunnan hälytysnumeroon 005 kolmella joh-

1) H = hyökkäysautoja, P = pioneeriautoja, R = ruiskuautoja, V = vesisäiliöautoja, MR = maaseuturuiskuautoja, LR = letku-ruiskuautoja, T = tikapuuautoja, L = letkuautoja, N = nokipaloautoja, S = sairaankuljetusvaunuja, P = pakettiautoja, K = kuormaautoja, J = henkilöautoja ja LK = linjankorjausautoja.

dolla. Hälytystä varten olivat palo- ja vartioasemat sekä poliisi yhdistetyt toisiinsa suoralla johdolla. Viidessä henkilöautossa, säiliöautossa ja ruiskuveneessä oli radiopuhelimet.

Palopostit ja vedenottopaikat. Kertomusvuoden kuluessa valmistui 66 uutta vesijohdon palopostia, joten niitä vuoden lopussa oli kaikkiaan 2 287. Kantakaupungissa oli palokaivoja 7 ja 450 m3:n suuruisia sammutusvesisäiliöitä 4 sekä liitosalueella 52 palokaivoa, 12 lammikkoa ja 6 allasta.

Tulipalot ja avunantotapaukset. Palokunta hälytettiin kertomusvuoden aikana 1 152 kertaa, kuten alla olevasta taulukosta ilmenee:

Hälytyksen syy	Tammik.	Helmik.	Maalisk.	Huhtik.	Toukok.	Kesäk.	Heinäk.	Elok.	Syysk.	Lokak.	Marrask.	Jouluk.	Koko vuosi
Tulipalo	60	38	37	38	92	84	40	70	58	58	67	39	681
Nokipalo	10	5	6	4	4	4	3	5	-	9	6	9	65
Savu- tai kaasuvaara..	2	5	5	3	2	3	12	13	8	3	12	5	73
Erehdys	5	5	4	14	11	5	4	4	7	2	10	10	81
Vika hälytyslaitteissa	-	-	-	-	-	2	2	1	1	1	-	-	7
Ilkivalta	6	5	6	4	10	2	2	2	9	3	5	9	63
Happikoje- tai pulmoottoriavun antaminen...	2	2	2	2	4	1	4	4	3	1	4	2	31
Muun avun antaminen...	13	9	3	12	6	15	17	17	15	18	12	14	151
Yhteensä	98	69	63	77	129	116	84	116	101	95	116	88	1 152

Todelliset tulipalot jakautuivat syttymispaikan ja syttymissyyn mukaan seuraavasti:

Syttymispaikka:

Asuinhuoneita	71
Asuinrakennuksia	7
Keittiöitä ja keittokomeroita...	20
Liikehuoneita	17
Tehtaita	14
Työhuoneita	53
Uudisrakennuksia	18
Kellareita	31
Ullakoita	19
Kattoja	10
Hissejä	17
Pölykanavia	6
Saunoja	10
Autotalleja	4
Kattilahuoneita	13
Vajoja ja ulkorakennuksia	38
Varastoja	21

Syttymispaikka:

Kioskeja	15
Autoja ja moottoripyöriä	42
Kaatopaikkoja	17
Laivoja ja moottoriveneitä	14
Raitiovaunuja	3
Rautatievaunuja	2
Roskakuiluja	6
Roskalaatikoita	29
Halkopinoja	8
Hiilivarastoja	2
Metsiä	32
Nurmikkoja ja maastoja 105	
Puhelinkeskuksia	1
Sähköjohtoja	7
Tervapatoja	25
Muuntajia	4
Yhteensä	681

Syttymissyy:

Avotulen huolimaton käsittely...	38
Räjähdys	4
Kamiinan ym. ylikuumeneminen ...	61
Hitsauskipinä	26
Puhalluslamppu	6
Viallinen savuhormi	10
Varomaton tuhkan käsittely	11
Varomaton tulenarkojen nesteiden käsittely	9
Varomaton sähkökeittimen käsittely	12

Syttymissyy:

Ilkityö	34
Varomaton tupakointi	91
Muu huolimattomuus	57
Lasten leikkiminen tulella	38
Itsesytytys	32
Oikosulku	86
Viallinen kaasujohto	2
Tuhopoltto	2
Kipinä	89
Rakennusvirhe	10
Selville saamaton	63
Yhteensä	681

Suuruutensa mukaan tulipalot jakautuivat seuraavasti:

Tulipaloja	Tammik.	Helmik.	Maalisk.	Huhtik.	Toukok.	Kesäk.	Heinäk.	Elok.	Syysk.	Lokak.	Marrask.	Jouluk.	Koko vuosi
Omatoimisesti sammutettuja	19	5	4	7	15	15	9	19	10	7	13	6	129
Pieniä	32	26	24	28	65	63	29	43	43	41	46	31	471
Keskikokoisia	9	7	9	2	11	4	2	7	5	9	8	2	75
Suuria	-	-	-	1	1	2	-	1	-	1	-	-	6
Yhteensä	60	38	37	38	92	84	40	70	58	58	67	39	681

Kuten taulukosta selviää, sammutettiin kertomusvuoden tulipaloista 18.9 % omatoimisesti. Pieniä eli sellaisia, jotka sammutettiin sankoruiskulla, säiliösuihkulla tai muulla käsikalustolla oli 69.2 %, keskikokoisia, jotka sammutettiin käyttämällä yhtä palopostia tai ruiskua, oli 11.0 % ja vakavalaatuisia, joissa tarvittiin enemmän voimaa, oli 0.9 %.

Vakavaluontoisiin tulipaloihin voidaan lukea seuraavat tulipalot: Kesäkuun 16 p:nä syttyi tulipalo Malmilla Oy. Semptalinin kattohuopatehtaalla. Palokunnan saapuessa paikalle oli tuli saanut tervavarastossa erittäin suuren vallan. Vedensaanti oli hankalaa ja vettä otettiin useasta lähimmästä palokaivosta, jotka tyhjentyivät toinen toisensa jälkeen, sekä noin 2.5 km päässä olevasta purosta, jolloin alkuvaiheessa oli kytketty sarjaan 7 autopumppua ja moottoriruiskua. Heti palopaikalle saavuttua pyydettiin myös apua Valtion rautateiltä, josta viipymättä annettiinkin 5 veturia käytettäväksi vedenkuljetusta varten. Sammutustöiden tehostamiseksi toimeenpantiin komppaniahälytys ja sammutus- sekä jälkisammutustöihin ottivat osaa Pitäjänmäen paloasemaa lukuunottamatta kaikki palokunnan sammutusyksiköt, joukko lomavuoroillaan olevia palomiehiä sekä 10 vapaaehtoista palokuntaa. Palossa tuhoutui satakunta bitumi- ja naftaoltynnöriä, osa tehtaasta, varasto- ja autovajarakennuksia sekä rautatien säiliövaunu.

Lokakuun 10 p:nä syttyi tulipalo ravintola Alppilassa. Palokunnan saapuessa paikalle oli ravintolarakennus ilmiliekeissä. Sammutustyössä käytettiin 12 kpl 2" ja 5 kpl 3" suihkua ja yhtä vesitykkiä. Rakennus irtaimistoineen paloi pilalle.

Edellä mainittujen suurpalojen lisäksi oli vuoden aikana vielä muitakin huomattavia tulipaloja, joista mainittakoon seuraavat: huhtikuun 26 p:nä varastorakennus Sörnäisten satamassa, Nobel-Standardin alueella ja elokuun 13 p:nä Hopeasalmen veistämö oy:n moottorikorjaamossa Mustikkamaalla.

Hälytystapa. Ensimmäinen tieto tulen irtipääsystä saatiin 571 tapauksessa puhelimitse, 98 tapauksessa palolennättimellä ja 12 tapauksessa suullisesti. 447 tulipaloa sattui klo 6-18 ja 234 tulipaloa klo 18-6 välisenä aikana.

Henkilökunnan tapaturmat. Kertomusvuoden aikana sattui tulipaloissa sammutusmiehistön keskuudessa 2 savumyrkytys- ja 12 loukkaantumistapaturmaa. Harjoituksissa tai työpalveluksessa loukkaantui 17, sellaisia tapaturmia, joista johtuneita työpäivämenetyksiä tapaturmayhtiöt eivät korvanneet, oli 7. Mainittujen tapaturmien työpäivämenetykset olivat 534 päivää ja tapaturmayhtiöiden niistä suorittamat korvaukset 252 955 mk.

Sairauden tai tapaturman perusteella myönnettiin viranhaltijoille ja vuosilomasijaisille sairauslomaa yhteensä 177 kertaa ja oli sairauspäivien luku 2 819. Tuntityöntekijäin vastaavat luvut olivat 5 ja 50.

Palovahingot ja niiden korvaaminen. Tulen välittömästi uhkaaman irtaimen omaisuuden arvo oli 2 651 276 000 mk ja kiinteän omaisuuden arvo 9 391 522 000 mk eli yhteensä 12 042 798 000 mk. Vahingon suuruuden tai palovahingon korvauksen määrä nousi irtaimiston osalta 50 902 000 mk:aan ja kiinteimistön osalta 40 099 000 mk:aan eli yhteensä 91 001 000 mk:aan, joka oli 0.7 % uhatun omaisuuden arvosta.

Palovahingon korvausprosentit vv. 1941-1950 olivat seuraavat:

1941	0.9	1946	1.6
1942	0.8	1947	0.9
1943	0.4	1948	1.1
1944	0.2	1949	0.7
1945	2.3	1950	0.7

Sairaankuljetustoiminta. Sairaankuljetusautoja käytettiin kertomusvuoden aikana 12 767 kertaa, joista 11 182 kertaa sairaiden ja 1 585 kertaa tapaturmaisesti vahingoittuneiden henkilöiden kuljettamiseen. Vastaavat luvut v.1950 olivat 11 145, 9 923 ja 1 222. Kuljetusten lukumäärä eneni siis 1 622:lla. Ajojen lukumäärä päivää kohden oli noin 35, eli 5 enemmän kuin edellisenä vuonna.

Kuljetusmatkojen pituus oli 138 496 km. Kuljetuksista kerääntyi tulona yhteensä 3 772 042 mk, edellisenä vuonna 3 368 125 mk.

Varapalokunnat

Sopimuksen mukaan kaupungin palotoimeen kuuluvia varapalokuntia oli 19 vapaaehtoista palokuntaa, joiden yhteinen miesvahvuus oli 813 miestä ja kalustovahvuus seuraava: paloautoja ilman kiintopumppua 9, kuorma-autoja 3, autoruiskuja 13, moottoriruiskuja 25, käsivoimaruiskuja 1, 3" letkua 7 090 m ja 2" letkua 5 588 m. Näitten lisäksi toimi kaupunkialueella 1 tehdaspalokunta. Vapaaehtoisten palokuntien toimintaa valaisevat seuraavat luvut:

Vapaaehtoinen palokunta	Hälytysten luku: Kaupunkialueella	Kaupungin ulkopuol.	Yht.
Helsingin	7	12	19
Degerön	18	-	18
Haagan	35	1	36
Kottbyn	5	-	5
Kårbölen	2	4	6
Käpylän	-	-	-
Lauttasaaren	29	-	29
Malmin	34	2	36
Marjaniemen	12	1	13
Karjalan Tulentorjujat	8	-	8
Munkkiniemen	27	1	28
Oulunkylän	20	-	20
Pakilan	16	-	16
Pukinmäen	29	-	29
Puistolan	33	-	33
Pitäjänmäen	11	4	15
Tammelundin	-	-	-
Tapanilan	39	-	39
Vartiokylän-Mellunkylän	5	1	6
Yhteensä	330	26	356

Palonehkäisy ja nuohous

Uudisrakennusten tarkastus. Rakennuskatselmusmiesten kokouksessa, jossa tarkastettiin rakennuspiirustukset ennen rakennuslupa-asian käsittelyä maistraatissa, oli viikottain mukana palopäällikkö tai hänen edustajansa, tavallisesti apulaispalopäällikkö, minkä ohessa toimitettiin erikoistapauksissa palokunnan puolesta piirustusten seikkaperäisempi ennakkotarkastus. Myös rakennusten loppukatselmuksessa oli palokunnan edustaja mukana.

Yleiset ja ylimääräiset tarkastukset. Yleinen palotarkastus suoritettiin kertomusvuonna tammikuun 15 p:n ja lokakuun 5 p:n välisenä aikana ja loppuvuotta käytettiin jälkitarkastuksien suorittamiseen. Tarkastuksissa annettiin yhteensä 4 170 määräystä. Tarkastusten johdosta ilmoitettiin yhden palotarkastusmääräyksen laiminlyönnistä maistraatille. Tämän lisäksi suoritettiin ylimääräisiä tarkastuksia yleisissä kokoussaleissa, teattereissa, bensiininsäilytyspaikoissa, filmivarastoissa, suurehkoissa autovajoissa ym. tulenaroissa paikoissa. Lisäksi suoritettiin pyydettyjä tarkastuksia sekä annettiin palonehkäisyä koskevia neuvoja ja ohjeita.

Lausuntoja ja ilmoituksia maistraatille annettiin yhteensä 79, lääninhallitukselle 2, poliisikomentajalle 2, sekä sairaaloille, kouluille, laitoksille ja yksityisille yhteensä 88.

Turvavartiointi. Teattereissa yms. huoneistoissa oltiin vartiossa näytäntöjen aikana yhteensä 836 kertaa seuraavasti: Suomen kansallisteatterissa 2 miestä 310 kertaa, Ruotsalaisessa teatterissa 2 miestä 365 kertaa, Suomalaisessa oopperassa 2 miestä 161 kertaa ja Linnanmäellä 1 mies 74 kertaa. Tämän lisäksi asetti Helsingin vapaaehtoinen palokunta turvavartiointia eräisiin muihin teattereihin.

Messujen, näyttelyiden yms. tilaisuuksien turvavartioinnista huolehtivat vapaavuorojen miehet.

Nuohous. Kaupunki oli nuohoustöiden suorittamista varten jaettu 24 nuohouspiiriin. Nokivalkeiden lukumäärä viimeisenä kymmenvuotiskautena oli seuraava:

1942	35	1947	115
1943	19	1948	94
1944	24	1949	87
1945	51	1950	71
1946	101	1951	65

Menot ja tulot. Kertomusvuoden aikana palokunnan menot lisääntyivät huomattavasti johtuen tämä etupäässä vuoden alussa tapahtuneesta palkankorotuksesta.

Palolaitoksen menot v. 1951 käyvät ilmi seuraavasta taulukosta:

Menoerä	Määrärahat yhteensä, mk	Menot tilien mukaan, mk	Säästö (+) tai ylitys (-), mk
Palkkiot	428 291	428 291	-
Sääntöpalkkaiset virat	98 923 255	98 972 215	- 48 960
Tilapäistä työvoimaa	14 516 520	22 306 667	- 7 790 147
Kesälomasijaiset	7 024 440	6 746 389	+ 278 051
Vuokra	3 041 630	3 051 830	- 10 200
Lämpö	4 518 685	6 516 783	- 1 998 098
Valaistus	398 750	562 415	- 163 665
Siivoaminen	187 500	155 916	+ 31 584
Vedenkulutus	280 500	250 207	+ 30 293
Puhtaanapito	145 500	129 943	+ 15 557
Kaluston hankinta	24 614 180	25 674 180	- 1 060 000
Kaluston kunnossapito	4 150 000	5 614 315	- 1 464 315
Painatus ja sidonta	120 000	62 367	+ 57 633
Tarverahat	762 500	762 853	- 353
Vaatteiden pesu	425 000	524 978	- 99 978
Lääkkeet ja sairaanhoitotarvikkeet	60 000	56 726	+ 3 274
Yleisten laitteiden kunnossapito..	290 000	247 880	+ 42 120
Käyttövoimaa	63 000	62 959	+ 41
Autojen käyttö	3 153 000	2 816 246	+ 336 754
Vakuutusmaksut	85 000	74 255	+ 10 745
Hevosten vuokraaminen	25 000	-	+ 25 000
Tuntipalkkaiset ammattityöntekijät	6 000 000	6 000 000	-
Yhteensä	169 212 751	181 017 415	- 11 804 664

Avustuksena jaettiin Helsingin vapaaehtoiselle palokunnalle 487 666 mk, Suomen palosuojeluyhdistykselle 267 360 mk, liitosalueen vapaaehtoisille palokunnille 4 000 000 mk ja Vakinaisten palomiesten osuusruokalalle 200 000 mk.

Palolaitoksen tulot tilien mukaan olivat 6 808 080 mk. Erikoisesti lisääntyivät tulot sairaankuljetuksista sekä avunantotaksan ja virka-asuntovuokrien korottamisesta. Tulot jakautuivat seuraavasti: sairaankuljetusmaksut 3 772 042 mk, luontoisedut 1 277 163 mk ja sekalaiset tulot 1 758 875 mk.

Palokunnan rahastot. Rahastojen pääomaan palolautakunta siirsi vuoden lopulla jakamattomista varoista 150 000 mk, joten kaikkiaan rahastojen yhteinen pääoma kertomusvuoden lopussa oli 1 123 433 mk ja jakamattomia varoja yhteensä 44 214 mk.

17. Huoltotoimi

Yleiskatsaus huoltotoimintaan

Huoltolautakunta joutui kertomusvuonna edelleenkin kiinnittämään keskeistä huomiota laitoshuoltopaikkojen riittämättömyyteen ja köyhäinhoidollisen laitoshuollon yleiseen kehittämiseen. Merkittävä tapahtuma oli se, että kaupunginvaltuusto hyväksyi periaatteessa toukokuun 30 p:nä huoltolaitoskomitean esittämät näkökohdat ja suunnitelmat yleisohjelmaksi köyhäinhoidollista laitoshoitoa Helsingin kaupungissa kehitettäessä. Huoltolaitospaikkatilanteeseen saatiin tiettyä vähäistä helpotusta jo kertomusvuonna, kun kaupungille huoltolaitostarkoituksia varten ostetussa Hirvihaaran kartanossa Mäntsälässä voitiin vuoden lopulla avata 50-paikkainen kunnalliskodin haaraosasto ja sen ansiosta suorittaa myös Käpylän kunnalliskodissa eräitä järjestelyjä mm. potilaanpaikkojen lisäämiseksi. Edellisenä vuonna aloitetut vanhainkodin rakennustyötkin edistyivät kertomusvuonna niin pitkälle, että joulukuun 11 p:nä voitiin pitää ensimmäisten rakennusten harjannostajaiset. Muun huoltotoiminnan alalta on mainittava, että huoltolautakunnan tehtävät lisääntyivät vuoden alusta lukien, jolloin kunnallinen kodinhoitotoiminta annettiin huoltolautakunnan täytäntöönpantavaksi. Edellisenä vuonna sosiaalihuollon hallinnosta annetun lain edellyttämä kaupungin uusi sosiaaliohjesääntö sekä huoltolautakunnan alaisten huoltolaitosten ohjesääntö hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa elokuun 29 p:nä ja sosiaaliministeriö vahvisti ne marraskuun 8 p:nä, mutta siirtyi ohjesääntöjen voimaantulo seuraavan vuoden alkuun.

Huoltolautakunnan toimintaa koskevista säännöksistä hyväksyi kaupunginvaltuusto vielä maaliskuun 7 p:nä Helsingin kodinhoitotoiminnan ohjesäännön, mutta siirtyi lain edellyttämä sosiaaliministeriön ohjesäännön vahvistaminen seuraavaan vuoteen. Lautakunnan alaisten viranhaltijain johtosääntöön huoltolautakunta teki huhtikuun 3 p:nä eräitä muutoksia, jotka johtuivat kunnalliskodin lääkärintoimen uudelleen järjestämisestä.

Yleisistä huoltolautakunnan toimialaan liittyvistä kertomusvuonna annetuista säädöksistä olivat tärkeimpiä tammikuun 5 p:nä annettu asetus alkoholistin määräämisestä yleiseen alkoholistihuoltolaan, maaliskuun 9 p:nä annettu asetus Pohjoismaiden välisen avustuksen tarpeessa olevien vastavuoroisesta huollosta tehdyn sopimuksen voimaansaattamisesta ja huhtikuun 19 p:nä annettu valtioneuvoston päätös sen soveltamisesta, maaliskuun 16 p:nä, kesäkuun 1 p:nä ja lokakuun 26 p:nä annetut lait lapsilisälain muuttamisesta sekä maaliskuun 16 p:nä annetut kaksi eri lakia korkeakouluopintoja varten annettavista stipendeistä ja avustuksista annetun lain muuttamisesta. Näiden lisäksi on mainittava valtioneuvoston päätökset valtakunnan jakamisesta sosiaalihuollon alueellista ohjausta ja tarkastusta varten piireihin, lapsilisän määrän korottamisesta, sokeainavustuslain toimeenpanosta annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta, yleiseen alkoholistihuoltolaan määrätyn henkilön hoidosta huoltolassa ja huoltolan hoitomaksuista sekä irtolaisten työlaitoshoidon päiväkustannusten määrän vahvistamisesta.

Sosiaalihuoltoa yleensä koskevista, huoltolautakunnan toimintaan välillisesti vaikuttavista säädöksistä olivat merkittävimmät laki elatusavustusten korottamisesta, laki ottolapsista annetun lain muuttamisesta, laki sotilas-

---

1) Eräät kertomukseen kuuluvat taulukkotiedot, joita ei ole otettu tähän teokseen, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa.

vammalain muuttamisesta, laki invaliidihuoltolain muuttamisesta, invaliidirahalaki ja vastaava asetus, laki sotaleskien työhuollosta annetun lain kumoamisesta, laki kansaneläkelain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimassaoloajan pidentämisestä, asetus kansaneläkelain toimeenpanosta annetun asetuksen väliaikaisesta muuttamisesta, laki tapaturmavakuutuslain muuttamisesta, asetus sosiaaliministeriöstä, asetus äitiysavustuslain täytäntöönpanosta annetun asetuksen muuttamisesta sekä asetus tuberkuloosiasetuksen muuttamisesta. Lisäksi on tässä yhteydessä mainittava valtioneuvoston päätökset perhelisälain toimeenpanosta annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta, ammattiopintojen avustuslain täytäntöönpanosta, tulojen enimmäismääristä perheenasuntoavustuksia myönnettäessä annetun päätöksen muuttamisesta, vähävaraisille äideille järjestetyn kesävirkistyksen valtionavusta, kalliinajanlisien maksamisesta tapaturmakorvauksiin annetun päätöksen muuttamisesta, tapaturmalaissa säädettyjen markkamäärien korottamisesta, invaliidihuoltolain täytäntöönpanosta annetun päätöksen muuttamisesta, invaliidirahasta annetun päätöksen muuttamisesta, sotainvaliidien ja heidän omaistensa ylimääräisistä eläkkeistä ja avustuksista annetun päätöksen kumoamisesta, kuntien ryhmityksestä lisäeläkeosuuden maksamiseksi kansaneläkelaitokselle sekä kunnallisten kodinhoitajien koulutukseen ja palkkaukseen annettavasta valtionavusta ja edelleen sosiaaliministeriön päätökset kunnallisen kodinhoitoavun korvausperusteista sekä kunnallisten kodinhoitajien luontoisetujen korvaamisesta.

Yhteiskunnallisen huollon kaupungille aiheuttama taloudellinen rasitus nousi edellisestä vuodesta, mikä nousu aiheutui pääasiallisesti huolto- ja hoitomaksujen korotuksista, kodinhoitotoiminnasta sekä hintojen ja palkkojen noususta. Köyhäinhoidon avunsaajien lukumäärä aleni hieman, ja oli välittömästi avustettujen henkilöiden kokonaisluku 9 361, mikä merkitsi 114 henkilön eli 1.2 %:n vähennystä edelliseen vuoteen verraten. Sanotusta kokonaislukumäärästä oli varsinaisten avunsaajien luku noussut 1.3 %, kun sitä vastoin tilapäistä avustusta, alle 2 500 mk:n suuruista kotiavustusta, saaneiden lukumäärä oli vähentynyt 27.0 %.

Viimeisen kymmenen vuoden ajalta ovat välittömästi avustettujen henkilöiden vuotuiset lukumäärät sekä heidän prosentuaalinen osuutensa kaupungin kirkonkirjoihin ja siviilirekisteriin merkitystä väestöstä seuraavat:

Vuosi	Avustettujen lukumäärä	[1] % väkiluvusta	Vuosi	Avustettujen lukumäärä	[1] % väkiluvusta
1942	9 554	3.4	1947	8 385	2.4
1943	7 672	2.7	1948	8 326	2.4
1944	6 768	2.3	1949	9 782	2.7
1945	7 049	2.4	1950	9 475	2.6
1946	8 106	2.4	1951	9 361	2.5

Huoltolautakunnan työtuvissa huoltoperiaatteen pohjalla työskennelleiden työntekijäin määrä ja heidän yhteenlaskettujen työpäiviensä summa oli jatkuvasti alhainen. Juopuneena tavattujen henkilöiden raittiushuollosta annetun lain mukaisten toimenpiteiden kohteeksi joutuneiden samoinkuin irtolaishuollossa olleiden lukumäärät hieman nousivat, kun sitä vastoin alkoholistihuollossa olleiden määrä aleni jonkin verran.

Huoltotoimen kustannuksista mainittakoon, että bruttomenot nousivat edellisestä vuodesta noin 184.4 milj. mk tehden kertomusvuonna 704 745 836 mk.

A. HUOLTOLAUTAKUNTA JA SEN TOIMINTA

I. Kokoonpano, kokoukset, kirjeenvaihto

Lautakunnan kokoonpano. Huoltolautakuntaan kuului kertomusvuonna 12 jäsentä ja 12 lisäjäsentä; varajäseniä ja varalisäjäseniä oli vastaavat määrät. Lautakunnan kokoonpano oli vuoden alussa sama kuin edellisenä vuonna sekä

1) Suhdeluvut on laskettu uudestaan. Kirkonkirjojen ja siviilirekisterin mukaiset keskiväkiluvut on tarkistettu vuodenvaihteen 1950/51 väestölaskennan ennakkotiedon perusteella.

lokakuun 1 p:stä lähtien, jolloin kaupunginvaltuusto valitsi lautakuntaan uudet jäsenet, seuraava:

Jäsenet:	Varajäsenet:
Liittosihteeri V. Porkkala	Autonasentaja E.V. Nurminen
Insinööri F. Kreander	Insinööri B.V. Oljelund
Huoltosihteeri A. Koskinen	Rouva K. Andersson
Rouva V. Pessi	Postimies L. Railo
Rouva A. Salminen	Rouva M. Salmenkylä
Teologiantohtori V. Päivänsalo	Ekonomi S.M.R. Visapää
Rouva M. Björklund	Maisteri U. Partanen
Tullipäällysmies S.E. Lindroos	Terveyssisar M. Boman
Toimitsija I.E. Mattila	Sosionomi L. Veijalainen
Rouva E.V. Stolt	Sorvaaja L. Santanen
Rouva E.K. Nieminen	Rouva S.L. Saveri
Konttoripäällikkö K. Järnefelt	Filosofian maisteri A.E. Linko
Lisäjäsenet:	**Varalisäjäsenet:**
Siivoustarkkailija A.J. Syrjälahti	Ompelija A.E. Heiskanen
Autonasentaja O. Lundén	Kappaompelija L. Pyykkö
Taloudenhoitaja K. Virtanen	Rouva L.S. Riikonen
Johtaja S.M. Saarinen	Maisteri A.M. Valla
Insinööri E. Porri	Huoltojohtaja R. Orava
Toiminnanjohtaja I.M. Turunen	Lastentarhanjohtaja T.V. Särkijärvi
Tarkastaja A.M. Ahlberg	Rouva E.M.A. Sjöblom
Rouva A.A. Appelberg	Kansakoulunjohtaja K. Saltzman
Vahtimestari E.F. Hintikainen	Vaatturi G.H. Nyman
Rouva E.D. Niklander	Koneenhoitaja K. Lampila
Hissiasentaja K.A. Antinkoski	Filosofian maisteri S.O. Suominen
Toimistosihteeri M. Tamminen	Rouva A.E. Riuttu

Lautakunnan puheenjohtajana toimi jäsen Järnefelt ja varapuheenjohtajana jäsen Kreander.

Valvontapiirit. Kaupunki oli köyhäinhoitoa varten jaettu 5 valvontapiiriin ja kukin niistä kahteen alueeseen. Alueiden valvojina jälempänä mainituilla alueilla toimivat seuraavat lautakunnan jäsenet ja lisäjäsenet: piirissä Ia jäsen Lindroos, Ib lisäjäsen Antinkoski, IIa jäsen Björklund, IIb lisäjäsen Lundén, IIIa jäsen Stolt, IIIb lisäjäsen Ahlberg, IVa jäsen Salminen, IVb lisäjäsen Niklander, Va jäsen Nieminen ja Vb lisäjäsen Tamminen.

Osastot ja jaostot. Kaupungille vahvistetun huolto-ohjesäännön mukaisesti toimi huoltolautakunnassa jatkuvasti neljä osastoa: hallinto-osasto, köyhäinhoito-osasto, irtolaishuolto-osasto ja alkoholistihuolto-osasto.

Hallinto-osastoon kuului lautakunnan puheenjohtaja Järnefelt puheenjohtajana, sen varapuheenjohtaja Kreander varapuheenjohtajana sekä muina jäseninä muiden kolmen osaston puheenjohtajat, nimittäin huoltotoimen toimitusjohtaja köyhäinhoito-osaston puheenjohtajan ominaisuudessa ja apulaisjohtaja Toivola irtolais- ja alkoholistihuolto-osastojen puheenjohtajan ominaisuudessa sekä jäsenet Päivänsalo ja Mattila valittuina.

Köyhäinhoito-osastoon kuuluivat puheenjohtajana huoltotoimen toimitusjohtaja viran puolesta sekä jseninä köyhäinhoito-osaston jaostojen varapuheenjohtajat, nimittäin Björklund, Koskinen, Lindroos, Mattila, Nieminen, Pessi, Porkkala, Salminen ja Stolt, joista Porkkala osaston varapuheenjohtajana.

Huolto-ohjesäännön mukaan huoltolautakunta jakoi osaston vuoden alussa 10 jaostoon. Näistä käsittelivät kaupungin alueella asuvien köyhäinhoitoanomuksia jaostot I-VI, joista kullakin oli oma rajoitettu alueensa hoidettavanaan, lukuunottamatta VI jaostoa, joka ratkaisi huoltolaitoksiin ottamista koskevat sekä vakinaista asuntoa vailla olevien muutakin köyhäinhoitoa koskevat anomukset katsomatta siihen, missä kaupungin osassa ja piirissä asianomainen asui. Kussakin jaostossa toimi puheenjohtajana lautakunnan määräämä asianomainen apulaisjohtaja viran puolesta sekä muina jäseninä kaksi lautakunnan keskuudestaan valitsemaa jäsentä, joista toinen lisäjäsenistä valittuna, nimittäin ensimmäisessä jaostossa jäsen Lindroos ja lisäjäsen Antinkoski, toisessa jaostossa jäsen Björklund ja lisäjäsen Lundén, kolmannessa jaostossa jäsen Stolt ja lisäjäsen Ahlberg, neljännessä jaostossa jäsen Salminen ja lisäjäsen Niklander, viidennessä jaostossa jäsen Nieminen ja lisäjäsen Tamminen sekä kuudennessa jaostossa jäsen Porkkala ja lisäjäsen Porri.

Seitsemäs jaosto (ns. B-jaosto) käsitteli ulkokunnissa avustettujen helsinkiläisten korvausasioita ja kuuluivat siihen puheenjohtajana toinen apulaisjohtaja, varapuheenjohtajana jäsen Mattila ja jäsenenä lisäjäsen Porri.

Kahdeksas jaosto päätti asioista, jotka koskivat täyden köyhäinhoidon varaan joutuneen henkilön omaisuuden haltuunottoa sekä sen käyttämistä hoidon korvaamiseen, ja kuuluivat siihen puheenjohtajana huoltotoimen toimitusjohtaja viran puolesta määrättynä sekä varapuheenjohtajana jäsen Koskinen ja jäsenenä lisäjäsen Appelberg.

Yhdeksäs jaosto käsitteli kodinperustamislainalain mukaan huoltolautakunnalle kuuluvat tehtävät ja kuuluivat siihen puheenjohtajana ensimmäinen apulaisjohtaja, varapuheenjohtajana jäsen Björklund ja jäsenenä lisäjäsen Virtanen.

Kymmenes jaosto käsitteli lapsilisälain edellyttämät tehtävät ja kuuluivat siihen puheenjohtajana ensimmäinen apulaisjohtaja, varapuheenjohtajana jäsen Pessi ja jäsenenä lisäjäsen Saarinen.

Irtolaishuolto-osastoon kuuluivat puheenjohtajana apulaisjohtaja Toivola viran puolesta määrättynä sekä valittuina jäsenet Salminen ja Lindroos, edellinen varapuheenjohtajana, ja lautakunnan lisäjäsenet Hintikainen ja Syrjälahti. Irtolaishuollon valvontaan nähden oli kaupunki yhtenä piirinä ja yleisvalvojina toimivat lautakunnan jäsenistä ja lisäjäsenistä valittuina Lindroos, Salminen, Syrjälahti ja Hintikainen.

Alkoholistihuolto-osastoon kuuluivat puheenjohtajana apulaisjohtaja Toivola viran puolesta määrättynä sekä jäseninä lautakunnan jäsenet Porkkala ja Kreander, edellinen varapuheenjohtajana, ja lisäjäsenet Antinkoski ja Tamminen. Alkoholistihuollon valvontaan nähden oli kaupunki yhtenä piirinä, jossa yleisvalvojina toimivat lautakunnan jäsenistä ja lisäjäsenistä valittuina Kreander, Porkkala, Antinkoski ja Tamminen.

Huoltolautakunnan alaisten huoltolaitosten johtokuntiin kuuluivat seuraavat henkilöt:

kunnalliskodin johtokuntaan puheenjohtajana Päivänsalo, varapuheenjohtajana Koskinen ja jäsenenä Turunen sekä varalla Visapää, Andersson ja Särkijärvi;

Tervalammen työlaitoksen johtokuntaan puheenjohtajana Mattila, varapuheenjohtajana kaupunginagronomi J. Kukkonen ja jäsenenä Orava sekä varalla Veijalainen, Päivänsalo ja Porri, sekä

työtupien johtokuntaan puheenjohtajana Kreander, varapuheenjohtajana Pessi sekä jäseninä Stolt, Saveri ja Linko.

Kaupunginhallituksen edustajina huoltolautakunnassa, hallinto-osastossa sekä köyhäinhoito-, irtolais- ja alkoholistihuolto-osastoissa oli kaupunginhallituksen jäsen V.O. Järvinen. Jaostoissa ja huoltolaitosten johtokunnissa edustivat kaupunginhallitusta seuraavat henkilöt: jaostossa, joka päättää täyden köyhäinhoidon varaan joutuneiden omaisuuden haltuunottoa ja sen käyttämistä hoidon korvaamiseen koskevat asiat, kunnalliskodin johtokunnassa ja työtupien johtokunnassa toimittaja L. Hiekkala sekä Tervalammen työlaitoksen johtokunnassa rahatoimenjohtaja E. von Frenckell. Toimittaja Hiekkalan kuoltua valitsi kaupunginhallitus hänen tilalleen edustajakseen W.J. Elkin.

Kokoukset. Huoltolautakunta kokonaisuudessaan piti vuoden kuluessa 11 kokousta, joissa käsiteltiin yhteensä 80 asiaa. Hallinto-osasto kokoontui 10 kokoukseen, joissa käsiteltiin kaikkiaan 158 asiaa. Köyhäinhoito-osastolla ei ollut yhtään kokousta. Köyhäinhoito-osaston eri jaostoilla oli kokouksia seuraavasti:

Jaosto	Kokouksia	Pykälien luku	Jaosto	Kokouksia	Pykälien luku
I	20	160	VI	18	215
II	20	166	B-jaosto	8	16
III	22	161	Omaisuusjaosto	7	203
IV	22	173	Kodinperustamislainajaosto	18	712
V	24	153	Lapsilisäjaosto	12	13

Irtolaishuolto-osasto piti 25 kokousta, joissa pidettyjen pöytäkirjojen pykäläluku oli yhteensä 332. Alkoholistihuolto-osastolla oli 27 kokousta ja vastaava pykäläluku oli 571. Kunnalliskodin ja sen yhteydessä olevan työlaitoksen johtokunta kokoontui 12 kokoukseen käsitellen niissä 284 asiaa. Terva-

lammen työlaitoksen johtokunnalla oli 18 kokousta ja niissä pidettyjen pöytäkirjojen pykäliä yhteensä 236. Työtupien johtokunta kokoontui 8 kertaa käsitellen 103 asiaa.

II. Tärkeimmät päätökset

Viranhaltijain johtosääntö. Sen johdosta, että kunnalliskodin lääkintähoito kertomusvuoden alusta lukien järjestettiin uudelleen siten, että kunnalliskodin lääkärin virka lakkautettiin ja sen tilalle perustettiin ylilääkärin virka ja kaksi toistaiseksi tilapäistä alilääkärin virkaa, ja viranhaltijain johtosääntö kunnalliskodin osalta tämän johdosta oli käynyt tosioloja vastaamattomaksi, huoltolautakunta päätti (3.4. 27 §) tehdä tarpeen vaatimat muutokset ja lisäykset kesäkuun 14 p:nä 1937 vahvistamaansa viranhaltijain johtosääntöön. Muutos koski 52.§:ää ja uutena pykälänä lisättiin johtosääntöön 52.a §.

Avustusnormit. Elintarvikkeiden hintojen nousun johdosta huoltolautakunta (29.10. 74 §) vahvisti avustuksensaajille jaettavien kuukautisten ravintoavustusten uudet perusnormit normaalitapauksissa marraskuun 1 p:stä lähtien seuraaviksi:

		mk	
0 - 6	vuotiaille perhetaloudessa eläville	2 000	kk:ssa
7 - 10	" " "	2 500	"
11 - 15	" " "	3 250	"
16 - 59	" " "	3 550	"
60 -	" " "	3 800	"
16 - 59	" yksinäisille henkilöille	3 750	"
60 -	" " "	4 000	"
Ulkona aterioiville henkilöille		180	päivässä;

Lisäksi huoltolautakunta päätti näiden normien soveltamisesta:

a) että normeissa määrättyjä summia voidaan kussakin yksityistapauksessa tositarpeen mukaan korottaa sairauden tai muun siihen verrattavan, avustusehdotuksessa perusteltavan syyn nojalla, jolloin seuraavissa sairauksissa lisäerät on yleensä, lääkärintodistuksesta riippuen, määriteltävä seuraavia summia soveltaen: raskaana olevat ja keuhkotuberkuloottiset 700 mk kuukaudessa; sokeritautiset, huonossa kunnossa olevat ja vatsahaavaiset 500 mk kuukaudessa;

b) että sellaisen kotitehtävissä olevan äidin ravintoavustusnormiin, jolla on hoidossaan päivittäin vähintään 3 alaikäistä lasta, lisätään 500 mk kuukaudessa;

c) että koko päivän kestävässä säännöllisessä työssä olevan avustettavan avustusta laskettaessa on hänen ravinnonkulutuksensa määriteltävä siten, että vastaavaan perusravintoavustusnormiin lisätään 1 000 mk.

Kunnalliskodin hoitopäivämaksut. Kunnalliskodin edellisen vuoden tilinpäätöksen perusteella hallinto-osasto (5.3. 29 §) vahvisti huoltokustannusten perimistoiminnassa v. 1951 noudatettaviksi hoitopäivämaksuiksi seuraavat:

	mk
1) perittäessä korvausta valtiolta ja kunnilta	300
2) " " yksityisiltä korvausvelvollisilta:	
a) Helsingissä kotipaikkaoikeuden omaavien hoidosta	150
b) muualla " " "	300
c) kotipaikkaoikeutta vailla olevien hoidosta	300

Lisäksi päätettiin, että mikäli 2 a kohdassa tarkoitetulla huollettavalla oli 5 000 mk pienempi eläke tai muu säännöllinen tulo tai vastaava etu, asiamiestoimisto oli oikeutettu enemmittä perusteluitta noudattamaan 100 mk:n vuorokausikorvausta. Niinikään osasto päätti, että jos 2 b ja 2 c kohdissa tarkoitetun huollettavan korvausvelvollinen omainen oli viimeksi tullut hengillekirjoitetuksi Helsingissä, voitiin häneen nähden perimistoiminnassa noudattaa 150 mk:n hoitopäivämaksua, mikäli korkeamman taksan soveltaminen johtaisi ilmeiseen kohtuuttomuuteen.

Kunnalliskodin hoidokkien uutteruusrahat. Kunnalliskodin hoidokeille mak-

settavien uutteruusrahojen ylin määrä korotettiin (16.2. 18 §) 1 000 mk:sta 1 500 mk:aan kuukaudessa vuoden alusta lähtien. Uutteruusrahojen vähimmäismäärä vahvistettiin (31.8. 61 §) syyskuun 1 p:stä lähtien 500 mk:ksi kuukaudessa.

Kuntoisuuspisteen raha-arvo Tervalammen työlaitoksessa. Kun Tervalammen työlaitoksessa hoidettavien alkoholistien palkkioraha oli sosiaaliministeriön päätöksen mukaan korotettu suuremmaksi kuin mitä samassa laitoksessa hoidettavat elatusvelvolliset ja köyhäinhoitolain perusteella pidettävät huollettavat saattoivat ns. kuntoisuuspistejärjestelmän mukaan ansaita, korotettiin (25.6. 57 §) oikeudenmukaisuuden saavuttamiseksi ja huollettavien mielialan parantamiseksi viimeksimainittujen huollettavien kuntoisuuspisteen raha-arvo 3 mk:aan kesäkuun 1 p:stä lähtien.

Tuberkuloottisten jälkihuolto. Sen jälkeen kun huoltolautakunnan talousarvioon oli varattu 600 000 mk:n määräraha Helsingin tuberkuloottiset yhdistykselle tuberkuloottisten jälkihuoltoa varten, huoltolautakunta päätti (16.2. 23 §) myöntää määrärahasta 200 000 mk käytettäväksi yhdistyksen toimistonhoitajan, työhönsijoittajan palkkaukseen kertomusvuoden aikana, kun taas loppuosa määrärahasta eli 400 000 mk oli myönnettävä yhdistyksen tekemien erillisten esitysten pohjalla ao. köyhäinhoitojaostojen päätösten mukaisesti yksityisten tuberkuloottisten jälkihuoltoon.

Vapaaehtoisen alkoholistihuoltotyön tukeminen. Talousarvioon alkoholistihuollon tehostamista varten varatusta määrärahasta huoltolautakunta myönsi (25.6. 51 §) AA-Kotikerholle, Vapaan alkoholistihuollon kannatusyhdistykselle ja Kansan raittiusavulle apurahoina yhteensä 250 000 mk niiden suorittamaa vapaaehtoista alkoholistihuoltotyötä varten.

Lautakunnan ja kaupungin edustajat erinäisissä tehtävissä. Huoltolautakunnan hallinto-osasto (1.10. 106 §) valitsi lokakuun 6–7 p:nä Lammilla pidettävään Työlaitosten keskusliiton varsinaiseen kokoukseen Tervalammen työlaitoksen edustajiksi työlaitoksen johtokunnan jäsenet J. Kukkosen ja R. Oravan sekä varalle huoltotoimen toimitusjohtajan A. Asteljoen; hallinto-osasto (27.8. 72 §) valitsi niiden 19 yhdistyksen ja järjestön valvojiksi, joille kaupunginhallitus oli yleishyödyllisten yritysten ja laitosten avustamismäärärahoista myöntänyt avustuksia, vastaavan lukumäärän lautakunnan jäseniä ja lisäjäseniä. Maaliskuun 29 p:nä (872 §) sosiaaliohjesäännön laatimista varten asetettuun komiteaan oli kaupunginhallitus nimennyt jäseniksi mm. huoltolautakunnan puheenjohtajan K. Järnefeltin ja huoltotoimen toimitusjohtajan A. Asteljoen.

III. Esitykset

Kaupunginhallitukselle huoltolautakunta tai sen hallinto-osasto tekivät esityksiä, joista seuraavassa mainitaan tärkeimmät:

esitys, että kaupunginvaltuusto hyväksyisi huoltolautakunnan toimesta laaditun Helsingin kaupungin kodinhoitotoiminnan ohjesäännön (2.1. 6 §);

esitys, että kaupunginhallitus käytettävissään olevin keinoin kiirehtisi erittäin vaikeaksi käyneen kunnalliskodin hoitopaikkapulan helpottamiseksi jo edellisenä vuonna esitetyn, kunnalliskodin henkilökunnalle tarkoitetun asuinrakennuksen suunnittelua ja rakennuttamista, jotta huomattava määrä henkilökunnan asuntoina käytettyjä hoidokkihuoneita vapautuisi hoidokkien käyttöön, sekä että kaupunginhallitus ryhtyisi kysymyksen väliaikaiseksi ratkaisemiseksi sellaisiin toimenpiteisiin, joiden avulla henkilökunnalle saataisiin asuntoja kaupungin rakennuttamista muista kiinteistöistä (5.11. 80 §);

esitys, että sosiaaliministeriöltä haettaisiin köyhäinhoitolain edellyttämää valtionapua ja kustannusarvion hyväksymistä Tervalammen työlaitoksen sähkö- ja puhelinlaitteiden uusimiseen sekä vesijohto- ja viemäriverkoston uusimistöille (1.6. 45 ja 46 §);

esitys, että Tervalammen työlaitoksen lokakuun 9 p:nä palaneen talousrakennuksen tilalle rakennettavan uuden keittiörakennuksen suunnittelu- ja rakennustyöhön ryhdyttäisiin mahdollisimman pian ja että rakennustoimistolle myönnettäisiin tarkoitusta varten tarvittavat määrärahat (29.10. 71 §);

esitys, että huoltoviraston huoneistoissa suoritettaisiin eräitä välttämättömiä, alkoholisti- ja irtolaishuoltokanslian tilanpuutteesta ja työhuoltotoimiston huoltoviraston yhteyteen tapahtuvasta muutosta aiheutuneita muutos- ja korjaustöitä sekä että yleisten töiden lautakunnalle myönnettäisiin tarkoitusta varten 2 355 000 mk:n suuruinen määräraha (Hall.os. 26.11. 128 §); sekä

esitykset Kaupunkiliiton kultaisen ansiomerkin myöntämisestä 30 vuoden

palveluksesta kunnalliskodin viranhaltijoille, keittäjä A. Ekholmille, hoitajatar L. Neuvoselle ja siivooja L. Hämäläiselle sekä hopeisen ansiomerkin myöntämisestä kunnalliskodin viranhaltijoille, siivoojille S. Viljaselle, H. Rantaselle ja I. Kankaiselle (Hall.os. 5.3. 26 §, 7.5. 54 §, 5.11. 112 § ja 17.12. 144 §).

Kaupunginkirjastolle hallinto-osasto teki (27.8. 86 §) esityksen, että kunnalliskodin kirjasto siirrettäisiin kaupunginkirjaston hoitoon.

Näiden lisäksi tehtiin kaupunginhallitukselle eräiden virkojen uudelleenjärjestelyä, tilapäistä työvoimaa, määrärahoja sekä vähäisempiä juoksevia asioita koskevia esityksiä.

IV. Lausunnot

Vuoden kuluessa lautakunta antoi eri viranomaisille lukuisia siltä pyydettyjä lausuntoja. Osan pyynnöistä käsitteli huoltolautakunta, osan taasen lautakunnan hallinto-osasto. Useihin annettuihin lausuntoihin liittyi lisäksi huoltolautakunnan alaisten laitosten johtokunnilta vaaditut lausunnot. Tärkeimmistä lausunnoista mainittakoon seuraavat kaupunginhallitukselle annetut:

Lastentarhakomitean mietintö. Kaupunginkanslia oli lokakuun 4 p:lle päivätyllä lähetteellä pyytänyt huoltolautakunnalta lausuntoa lastentarhakomitean mietinnöstä. Lausunnossaan huoltolautakunta totesi (5.11. 79 §) komitean tehneen mietinnössään varsin perusteellista työtä pyrkiessään luomaan tarkoituksenmukaisen ohjelman lastentarhatoiminnan ja siihen liittyvien laitosten toiminnan järjestelyksi ja kehittämiseksi sekä yhtyi komitean ehdotuksiin näissä suhteissa. Komitean ehdotukseen lastentarhain lautakunnan ja sen alaisten laitosten ohjesäännöksi huoltolautakunta esitti jonkin vähäisen täydennyksen.

Espoon alueliitoskysymys. Helmikuun 28 p:lle päivätyllä lähetteellään kaupunginkanslia oli pyytänyt lausuntoa Espoon kunnan alueliitoksen selvitysmiehen selvityksestä ja ehdotuksista. Lausunnossaan huoltolautakunta (3.4. 28 §) totesi, että suunnitellun alueliitoksen aiheuttamat toimenpiteet huoltotoimen alalla tulisivat aiotulla liitosalueella esiintyvän suhteellisen vähäisen huollontarpeen vuoksi rajoittumaan vain eräisiin henkilökuntajärjestelyihin, sekä että toiselta puolen sanotun alueen asukkaille ei muutoksesta tulisi sosiaalihuollon saamiseen nähden aiheutumaan mitään haittaa. Selvitysmiehen taloudellista välienselvitystä koskevien ehdotusten sitä kohtaa, johon oli otettu määräykset mahdollisen liitosalueen asukkaiden köyhäinhoidollisesta kotipaikkaoikeudesta, huoltolautakunta ehdotti selvennettäväksi siten, että sanottu kohta tulisi sanamuodoltaan seuraavaksi: "Espoon kunnassa köyhäinhoidollisen kotipaikkaoikeuden omaavista henkilöistä, jotka kunnallisen jaoituksen muutoksen voimaan tullessa nauttivat täyttä köyhäinhoitoa yksityiskodissa tai laitoksessa, saavuttavat köyhäinhoitoon nähden kotipaikkaoikeuden Helsingin kaupungissa ne, joiden kotipaikkaoikeus määräytyy liitosalueella tapahtuneen henkikirjoituksen nojalla, muiden tällaista hoitoa saavien jäädessä edelleen Espoon kuntaan."

Eräiden sosiaalisten epäkohtien poistaminen. Kaupunginkanslia oli joulukuun 29 p:lle 1950 päivätyllä lähetteellään pyytänyt lausuntoa seurakuntien huoltokeskuksen ym. yhteismajoitusta ylläpitävien järjestöjen allekirjoittamasta kirjelmästä, jossa kaupunginhallitukselta pyydettiin toimenpiteitä asosiaalisen aineksen yhteismajoituksessa aiheuttamien ym. majoitustilanteessa esiintyneiden vaikeuksien helpottamiseksi. Lausunnossaan huoltolautakunta (26.1. 13 § ja 16.2. 22 §) todeten tiettyjen epäkohtien esiintymisen esitti,

1) että kaupunginhallitus ottaisi harkittavakseen kysymyksen siitä, olisiko valtioneuvostolle Kaupunkiliiton kautta tehtävä esitys sosiaalihuoltolainsäädännön kehittämisestä siten, että sellaiset työtävieroksuvat ja muut vastaavat epäsosiaaliset henkilöt, joiden huoltokäsittelyyn nykyisen lainsäädännön puitteissa ei ole mahdollisuuksia, voitaisiin saada sellaisen huoltokäsittelyn kohteiksi, jonka avulla heidät, käyttäen asteettain tehostuvia huoltotoimenpiteitä erilaisista tukevista ja ohjaavista avohuoltomuodoista huoltolaitoshoitoon saakka, voitaisiin saada kasvatetuksi ja koulutetuksi työtä tekeviksi kansalaisiksi, sekä

2) että kaupunginhallitus Kaupunkiliiton välityksellä saattaisi valtioneuvoston tietoon huolestumisensa sen johdosta, ettei valtiovalta siitä huolimatta, että alkoholistihuoltopaikkoja on aivan liian vähän, ole ryhtynyt asiassa ratkaiseviin toimenpiteisiin.

Maatilan osto huoltolaitostarkoituksiin. Kaupunginkanslian pyydettyä lähetteellään joulukuun 20 p:nä 1950 huoltolautakunnan lausuntoa Mäntsälän pitäjässä sijaitsevan Hirvihaaran kartanon ostamista koskevassa asiassa huoltolautakunta (2.1. 4 §), viitaten äärimmäisen vaikeaksi muodostuneeseen huoltolaitospaikkatilanteeseen sekä siihen helpotukseen, jonka sanottuun kartanoon järjestettävät n. 60 hoitopaikkaa tuottaisivat, sekä todeten myös kartanon tyydyttävästi soveltuvan huoltolaitostarkoituksiin puolsi kartanon ostamista. Myöhemmin huoltolautakunnan hallinto-osasto (26.11. 130 §) antoi kiinteistölautakunnalle sen pyytämän lausunnon kysymyksestä, oliko kaupungilla syytä myydä Hirvihaaran kartanon maista sellaisia maa-alueita, joita ei kaupungin edut huomioonottaen välttämättä tarvittaisi. Hallinto-osasto ilmoitti tällöin, että vaikkakaan Hirvihaaran huoltolaitos ei toistaiseksi tarvinnut maatilan peltomaata eikä metsämaatakaan työtilaisuuksien varaamiseksi huoltolaitoksen hoidokeille, niin se ei mielestään voinut puoltaa maa-alueiden myymistä, ennenkuin oli saatu kokemusta Hirvihaaran huoltolaitoksen toiminnasta ja huoltolaitoksen mahdollisesta myöhemmästä maantarpeesta.

Hoitopaikkojen lisääminen kunnalliskodissa. Huhtikuun 13 p:lle päivätyllä lähetteellään kaupunginkanslia oli pyytänyt huoltolautakunnalta lausuntoa kaupunginvaltuutettu R. Henrikssonin ym. tekemästä aloitteesta, jossa oli pyydetty kaupunginhallitusta tutkimaan, mitä mahdollisuuksia olisi järjestää asuntoja osalle kunnalliskodin henkilökuntaa kunnalliskodin ulkopuolella, niin että näin vapautuvat tilat kunnalliskodissa voitaisiin järjestää uusiksi sairasosastoiksi. Lausunnossaan huoltolautakunta viittasi (13.4. 37 §) jo marraskuun 15 p:nä 1949 samassa asiassa kaupunginhallitukselle tekemäänsä esitykseen, mutta ehdotti lisäksi, että edelleenkin tutkittaisiin valtuustoaloitteessa tarkoitettuja keinojen käyttämismahdollisuuksia hoitopaikkojen lisäämiseksi kunnalliskodissa sekä että kunnalliskodin alueelle rakennettavaksi päätetyn henkilökunnan asuinrakennushankkeen toteuttamista kiirehdittäisiin.

Kunnalliskodin hoidokkien ruumiinavaus. Kaupunginkanslia oli lähetteellään marraskuun 15 p:nä 1950 pyytänyt huoltolautakunnalta lausuntoa yliopiston patologis-anatomisen laitoksen kirjelmästä, jossa ehdotettiin, että kaikkien kunnalliskodissa kuolleiden ruumiit toimitettaisiin laitokselle lääketieteellistä tutkimista varten. Sen jälkeen kun kunnalliskodin lääkäri ja johtokunta olivat esittäneet asiasta kantansa, huoltolautakunta päätti (2.1. 5 §) lausunnossaan ilmoittaa yhtyvänsä esitykseen, kuitenkin sillä ehdolla, että kunnallisten hoidokkien omaisilta tai heiltä itseltään oli saatava normaalitapauksissa suostumus ruumiinavauksen toimittamiseen.

Vapaiden huoltojärjestöjen avustusanomuksista antoi huoltolautakunta tai sen hallinto-osasto kaupunginhallitukselle seuraavat lausunnot:

Pelastusarmeijan anomuksista, jotka koskivat yhteensä 160 000 mk:n avustusten saamista kodittomille miehille tarkoitetun lämmittelytuvan ylläpitämistä varten (26.1. 14 § ja hall.os. 4.6. 59 §);

Kaupunkilähetyksen anomusta saada 340 000 mk:n suuruinen avustus Rajamäen työsiirtolan ylläpitämisestä v. 1950 aiheutuneen tappion osittaiseksi peittämiseksi (26.1. 15 §);

Kansan raittiusapu nimisen järjestön anomuksesta, että kaupunginhallitus myöntäisi sille 250 000 mk:n suuruisen avustuksen vapaaehtoisen alkoholistihuoltotyön suorittamiseksi (16.2. 21 §);

kahdenkymmenenviiden eri järjestön ja yhdistyksen anomuksista, että yleishyödyllisten tarkoitusten määrärahasta myönnettäisiin apurahoja niiden toiminnan tukemiseksi (3.4. 29 §);

Väestöliiton anomuksesta, että kaupunki myöntäisi sille 300 000 mk:n suuruisen määrärahan liiton ylläpitämää yhtä sosiaalineuvolaa ja kahta avioliittoneuvolaa varten (13.4. 36 §);

Sjukhemmet i Helsingfors nimisen säätiön anomuksesta, että säätiölle kaupungin varoista myönnettäisiin avustusta sen ylläpitämän vanhainkodin ulkokorjaustöitä varten (4.6. 68 §);

Vanhojen huolto yhdistyksen (ent. Vanhainkodin kannatusyhdistyksen) anomuksesta, että yhdistyksen ottama 6.3 milj. mk:n suuruinen pankkilaina saataisiin kiinnittää ennen kaupunginvaltuuston edellisenä vuonna myöntämää 10 milj. mk:n lainaa (25.6. 52 §), sekä saman yhdistyksen anomuksesta, että kaupunki myöntäisi sille 2 milj. mk:n suuruisen avustuksen järjestön uuden vanhainkodin sisustamiseen (31.8. 62 §);

Kovaosaisten ystävät nimisen yhdistyksen kolmesta eri anomuksesta, joissa yhdistys anoi, 1) että se vapautettaisiin suorittamasta kaasulaitoksen laskua eräistä yhdistyksen miestenkodissa suoritetuista korjauksista, 2) että yhdistyksen kuukausittain suoritettavat kuoletusmaksut sen kaupungilta saamasta 3 milj. mk:n suuruisesta lainasta alennettaisiin sekä 3) että yhdistykselle myönnettäisiin 6 milj. mk:n suuruinen koroton laina kodittomia naisia varten tarkoitetun naistenkodin perustamiseksi (Hall.os. 1.10. 104 §, hlk. 5.11. 77 § ja hall.os. 26.11. 129 §); sekä

Kodittomien tuki nimisen yhdistyksen anomuksesta saada 1 milj. mk avustuksena tai korottomana lainana järjestön ylläpitämän naistenkodin toimintaa varten (5.11. 78 §).

Sosiaaliohjesääntö. Sosiaaliohjesääntökomitealle huoltolautakunta antoi (1.6. 48 §) sen pyytämän lausunnon komitean valmistamista ehdotuksista kaupungin sosiaaliohjesäännöksi sekä huoltolautakunnan alaisten huoltolaitosten ohjesäännöksi. Lausunnossaan huoltolautakunta ilmoitti yhtyvänsä komitean ehdotuksiin samalla kiinnittäen huomiota eräisiin huolto- ja lastensuojeluvirastojen organisaatiota koskeviin näkökohtiin.

Vanhusten asuntotalot. Kaupunginarkkitehdin pyydettyä asian kiireellisyyden vuoksi suoraan huoltolautakunnalta lausuntoa kysymyksestä, joka koski Munkkiniemeen rakennettavan vanhusten asuntolan (ns. 400-vuotisjuhlatalot) jo hyväksyttyihin pääpiirustuksiin mahdollisesti tehtäviä sellaisia muutoksia, joiden tarkoituksena oli huojentaa rakennuskustannuksia. Lausunnossaan huoltolautakunta (Hall.os. 17.12. 156 §) tähdensi sitä, ettei asuntoloiden tasoa olisi alennettava, vaan että ne olisi rakennettava palkintolautakunnan ja arkkitehtejä avustaneen suunnittelutoimikunnan alkuperäisen, piirustuksissa toteutetun suunnitelman mukaan, sekä että mikäli kaupungin rahallinen tilanne ei sallisi koko rakennusten rakentamista välittömästi, ne rakennettaisiin vaiheittain.

Muut lausunnot. Eri osastojensa ja jaostojensa toimesta huoltolautakunta antoi viranomaisille ja yksityisille huoltojärjestöille tuhansia yksityishenkilöitä ja huollonsaajia koskevia lausuntoja. Eniten pyysi näitä lausuntoja kansaneläkelaitos.

B. HUOLTOVIRASTON JA HUOLTOLAITOSTEN TOIMINTA

I. Henkilökunta, huoneistot, kansliatyö

Henkilökunta. Huoltoviraston henkilökunnassa tapahtuneista muutoksista mainittakoon, että kanslianesimieheksi valittiin valtiotieteen kandidaatti P. Korvenmaa. Huoltolaitosten henkilökunnissa tapahtui seuraavat tärkeimmät muutokset: kunnalliskodin johtaja H. Waahterlinna, joka oli ollut kunnalliskodin palveluksessa 34 vuotta ja siitä johtajana 23 vuotta, kuoli lokakuun 21 p:nä; Tervalammen työlaitoksen johtaja H. Kantele erosi virastaan vuoden päättyessä; kunnalliskodin ylilääkäriksi valittiin lääketieteen ja kirurgian tohtori L-E. Tötterman.

Huoltoviraston henkilökunnalle järjestettiin hallinto-osaston päätöksen perusteella lokakuun 8 p:n ja marraskuun 30 p:n välisenä aikana opintokurssit, joiden tarkoituksena oli huollettavien käsittelyn ja henkilökohtaisen huoltotyön syventäminen. Yhtyneiden kansakuntien järjestämiin, alkoholismia ja alkoholistihuoltoa käsitteleviin kansainvälisiin seminaarikursseihin Kööpenhaminassa lokakuun 22 p:n ja marraskuun 3 p:n välisenä aikana osallistuivat huoltoviraston apulaisjohtaja H. Lindroos ja huoltotarkastaja E. Kajatsalo sekä sosiaalivirastojen yhteistoimintakysymyksiä ja huoltotarkastajien työtä käsitteleviin vastaaviin seminaarikursseihin Sévres'in kaupungissa marraskuun 12-19 p:nä huoltoviraston vt. sihteeri, aktuaari E. Haapasalo.

Huoneistot ym. Huoltokansliat pidettiin yleisöä varten avoinna arkipäivisin klo 10-13, paitsi lauantaisin ja juhla-aattoina klo 10-12.

Kansliatyö. Köyhäinhoitoa, sotilasavustuksia yms. varten asetettujen huoltokanslioiden huoltotarkastajat suorittivat yhteensä 23 412 kotikäyntiä huoltotapausten tutkimiseksi. Kanslianesimiehet toimittivat edellisten lisäksi 370 tarkistuskäyntiä avustuksensaajien luona. Kanslioiden huoltosisaret suorittivat erityisissä tapauksissa avustusten jaon ja antoivat huoltoa perheissä, joissa oli alaikäisiä lapsia, sairaita, vanhuksia tai muita sellaisia henkilöitä, jotka tarvitsivat erikoishuoltoa. Huoltosisarten täten tekemiä kotikäyntejä oli yhteensä 15 600.

Kodinperustamislainakansliassa otettiin vastaan 709 laina-anomusta. Asiakkaiden käyntejä oli kansliassa 4 641.

Lapsilisäkanslia suoritti sille saapuneiden ilmoitusten perusteella lain mukaiset lapsilisät niihin oikeutetuille nostajille, joiden luku vuoden viimeisenä neljänneksenä oli 54 034 (edellisen vuoden vastaavana aikana 52 331). Näiden lisäksi lastensuojelu- ja huoltolautakunta nostivat lapsilisän huostaan otettujen, joko yksityisperheisiin sijoitettujen tai laitoshoidossa olevien lasten osalta.

Kodinhoitokansliaan tehtiin kaikkiaan 2 583 pyyntöä kodinhoitoavun saamiseksi. Muille kuin vähävaraisille annetusta kodinhoitoavusta kanslia peri kodinhoitomaksuja yhteensä 969 804 mk.

Irtolais- ja alkoholistihuoltokansliaan ilmoitettiin tai muuten tuli sen tietoon kertomusvuoden aikana kaikkiaan 234 uutta irtolaistapausta, 908 uutta alkoholistitapausta sekä 565 uutta ns. raittiushuoltotapausta (laki juopuneena tavattujen henkilöiden raittiushuollosta eräissä tapauksissa). Kanslian huoltotarkastajat saivat tutkittavakseen kaikkiaan 9 235 tapausta, joista suurin osa oli ns. vanhoja tapauksia. Tutkimuksia, kuulusteluja ja puhutteluja suorittivat huoltotarkastajat näissä tapauksissa yhteensä 31 975. Alkoholistien lähettämistä alkoholistihuoltoloihin koskevia esityksiä kanslia teki 574. Yksityiskohtainen selvitys vuoden aikana irtolaishuollossa olleista 818 henkilöstä, alkoholistihuollossa olleista 3 411 henkilöstä sekä raittiushuoltolain kohteina olleista 818 henkilöstä on edempänä luvuissa Irtolaislakiin perustuva huolto, Alkoholistilakiin perustuva huolto ja Raittiushuolto.

Asiamiestoimiston johtosäännön mukaisten viiden eri kanslian suorittamista tehtävistä mainittakoon seuraavat tärkeimmät numerotiedot:

Yleinen kanslia, jota tehtäviensä laadun mukaan nimitetään tavallisesti omaisuuskansliaksi, hoiti päätyönään täyteen huolenpitoon otettujen henkilöiden holhousasiat ja heidän omaisuutensa haltuunottoon, hoitoon ja rahaksimuuttoon liittyvät monipuoliset tehtävät, joiden yhteydessä on lautakunnan puolesta jouduttu runsaasti mm. esiintymään oikeusistuimissa. Vuoden aikana oli kanslian hoidettavana kaikkiaan 1 580 henkilön omaisuusasioita, joista 668 oli uusia, kertomusvuoden aikana vireillepantuja ja joista seuraavaan vuoteen siirtyi 970 muiden tultua vuoden kuluessa loppuunhoidetuiksi. Kansliassa pidetyn holhouskortiston mukaan oli holhouksessa vuoden alussa 977 henkilöä ja lopussa 870 henkilöä.

Ulkokuntalaisia koskevien asiain eli A-kanslia esitti toisiin kuntiin kohdistuvia korvausvaatimuksia kaikkiaan 2 243 avunsaajapäähenkilöä koskevassa tapauksessa, joista 1 857 huoltolautakunnan ja loput lastensuojelulautakunnan antamasta huollosta. Kokonaismäärästä oli kertomusvuonna vireillepantuja uusia tapauksia 1 031, joista 925 koski huoltolautakunnan antamaa huoltoa. Kaikista vireilläolevista tapauksista saatiin kertomusvuonna lopullisesti selvitetyiksi 887, joista 728 huoltolautakunnan, loput lastensuojelulautakunnan.

Ulkokunnissa huollettuja helsinkiläisiä koskevien asiain eli B-kansliaan saapui vuoden varrella toisilta kunnilta korvausvaatimuksia, jotka koskivat 1 227 eri päähenkilöä, mutta nousi laskutustapausten määrä heidän kohdaltaan 2 152:een.

Valtiontapausten eli D-kanslia haki korvauksia valtiolta huoltolakien nojalla annetusta huollosta, jonka valtio lain mukaan on velvollinen korvaamaan, kaikkiaan 1 488 eri henkilöä koskevassa tapauksessa, ja koski niistä 393 köyhäinhoitoa, 46 lastensuojeluhoitoa ja 5 molempia, 492 tapauksessa oli kysymys sotasiirtolaishoidosta ja 552 tapauksessa siirtoväkeen kuuluville annetusta huollosta. Näiden lisäksi 655 tapauksessa oli kysymys kansaneläkkeen lisäeläkkäiden kunnanosuuksien korvaamisesta kotipaikkaoikeussäännösten mukaisesti. Edelleen kanslia haki korvausta kahdelle henkilölle lautakunnan toimesta hankitusta proteesista sekä 354 henkilölle sotilasavustuslain nojalla myönnetystä huoltoavustuksesta.

Yksityisiin elatusvelvollisiin kohdistuvien korvausasiain eli L-kanslia velkoi yksityisiltä elatusvelvollisilta korvausta 12 761 avunsaajapäähenkilölle annetusta avustuksesta, joista 8 493 koski huoltolautakunnan antamaa huoltoa sekä loput 4 268 tapausta lastensuojelulautakunnan antamaa huoltoa. Uusia tapauksia oli kokonaismäärästä 3 169, joista 2 377 huoltolautakunnan ja loput lastensuojelulautakunnan. Kertomusvuonna selvitettiin lopullisesti kaikkiaan 4 814 tapausta, niistä huoltolautakunnan 3 606 ja lastensuojelulautakunnan 1 208. Työlaitokseen kanslia lähetti annettua köyhäinhoitoa työllään

korvaamaan 30 miestä ja yhden naisen. Yksityisiin maksuvelvollisiin kohdistuva perimistoiminta tapahtui toiminnan uudelleenjärjestelyn jälkeen pääasiassa huoltokanslioissa L-kanslian valvomana toimien kansliassa seuraavat erikoistyöryhmät: lastensuojeluhoidosta aiheutuvia korvauksia keskitetysti perivä ns. Ls-ryhmä, oikeudenkäynti- ja tutkimusasiain ryhmä, joka mm. hoitaa yksityisiä maksuvelvollisia vastaan kohdistettavat lainhakuasiat, työlaitokseen pakolla toimittamiset jne. sekä ns. eläkeasiainkanslia, joka keskitetysti hoitaa huoltolautakunnalle kansaneläkkeistä aiheutuvia tehtäviä, huoltolautakunnalle maksettavaksi määrättyjä ja välitettäviä eläkkeitä yms. koskevat asiat.

II. HUOLTOTOIMENPITEET JA HUOLTOA SAANEET

a. Köyhäinhoitolakiin perustuva huolto

Avunsaajat

Avunsaajien lukumäärä. Varsinaisia avustuksensaajia oli yhteensä 8 743 henkilöä eli 2.3 % kaupungin kirkonkirjoihin ja siviilirekisteriin merkitystä asukasluvusta vuoden lopussa. Miehiä oli tästä luvusta 2 775, naisia 5 710 ja alle 16-vuotiaita lapsia 258. Edelliseen vuoteen verrattuna oli kokonaislukumäärässä lisäystä 114 henkilöä eli 1.3 %.

Tilapäistä avustusta eli yksinomaan kotiavustuksena alle 2 500 mk vuodessa saaneita oli 618 henkilöä, mikä edelliseen vuoteen verrattuna merkitsi 228 henkilön eli 27.o % vähennystä. Laskemalla molemmat edellä olevat avustuksensaajain ryhmät yhteen, saadaan välittömästi avustettujen luvuksi 9 361 henkilöä.

Näiden lisäksi tuli kotiin annetuista varsinaisista kotiavustuksista välillisesti osallisiksi 2 790 henkilöä, joista avunsaajain aviopuolisoita 467 ja lapsia 2 323. Laskemalla yhteen varsinaiset sekä tilapäisesti ja välillisesti avustetut, saadaan yhteissummaksi 12 151, joka henkilöluku osoittaa Helsingin kaupungin köyhäinhoidosta välittömästi tai välillisesti osallisiksi tulleiden koko määrän.

Yllä esitettyihin lukuihin sisältymättöminä ja niistä erillään pidettävinä ryhminä on vielä mainittava muissa kunnissa avustetut, mutta Helsingissä kotipaikkaoikeutta nauttivat henkilöt, yhteensä 1 227 sekä huoltotoimen varsinaisiin määrärahoihin kuulumattomilla lahjoitusvaroilla avustetut 96 henkilöä. Köyhäinhoitoavustusta nauttineiden henkilöiden lukumäärän kehitystä vv. 1942-1951 absoluuttisesti sekä suhteessa kirkonkirjoihin ja siviilirekisteriin merkittyyn kaupungin väestöön kunkin vuoden lopussa osoittaa seuraava vertailu:

	1942	1943	1944	1945	1946	1947	1948	1949	1950	1951
	Absoluuttiset luvut									
Varsinaiset avunsaajat	8 388	6 972	6 259	6 587	7 698	7 281	7 432	8 628	8 629	8 743
Varsinaiset + tilapäiset avunsaajat	9 554	7 672	6 768	7 049	8 106	8 385	8 326	9 782	9 475	9 361
Varsinaiset + tilapäiset + välillisesti avustetut	11 740	8 939	7 677	8 130	10 192	10 481	10 390	12 714	12 363	12 151
	1) %:na väkiluvusta									
Varsinaiset avunsaajat	3.o	2.5	2.2	2.2	2.3	2.1	2.1	2.4	2.4	2.3
Varsinaiset + tilapäiset avunsaajat	3.4	2.7	2.3	2.4	2.4	2.4	2.4	2.7	2.6	2.5
Varsinaiset + tilapäiset + välillisesti avustetut	4.2	3.1	2.7	2.7	3.o	3.o	3.o	3.6	3.4	3.2

1) Suhdeluvut on laskettu uudestaan. Kirkonkirjojen ja siviilirekisterin mukaiset keskiväkiluvut on korjattu vuodenvaihteen 1950/51 väestölaskennan ennakkotiedon perusteella.

Seuraavassa esitetään yksityiskohtaisempia selvityksiä tärkeimmästä avunsaajien ryhmästä, varsinaisista avunsaajista. Siten oli syntymäpaikkaa koskevan selvityksen perusteella kaikista varsinaisista avunsaajista 80.4 % syntynyt muulla paikkakunnalla kuin Helsingin kaupungissa. Maalaiskunnissa oli syntynyt 59.5 %, maamme kaupungeissa 35.6 % ja ulkomailla 4.8 %. Erikseen miehistä, naisista ja alle 16-vuotiaista lapsista oli muualla kuin Helsingissä syntyneitä:

	Miehiä	Naisia	Lapsia	Yhteensä
Muualla kuin Helsingissä syntyneitä (tai syntymäpaikka tuntematon)	2 137	4 868	22	7 027
%:na varsinaisista avunsaajista	77.o	85.3	8.5	80.4

Siten siis yli 3/4 miehistä ja runsaasti 4/5 naisista ei kuulunut kaupungin syntyperäiseen väestöön, kun sen sijaan lapset, vähäisiä poikkeuksia lukuunottamatta, olivat helsinkiläissyntyisiä. Kertomusvuonna tässä suhteessa ilmenevä tilanne ei sanottavasti poikennut edellisistä vuosista.

Avunsaajien kotipaikkaoikeus. Köyhäinhoidollinen kotipaikkaoikeus muualla kuin Helsingin kaupungissa oli 1 961 henkilöllä eli 22.4 %:lla varsinaisista avunsaajista, ja on tähän luettu myös ne henkilöt, joiden kotipaikkaoikeus oli selvittämättä tai riidanalainen. Erikseen miehiin, naisiin ja alle 16-vuotiaisiin lapsiin nähden oli vastaava luku seuraava:

	Miehiä	Naisia	Lapsia	Yhteensä
Muualla kuin Helsingissä kotipaikkaoikeuden omaavia	572	1 316	73	1 961
%:na varsinaisista avunsaajista	20.6	23.o	28.3	22.4

Tämän avustettavien ryhmän suuruus ja prosenteissa laskettu osuus kaikista varsinaisista avustetuista kehittyi vv. 1942-1951 seuraavasti:

	1942	1943	1944	1945	1946	1947	1948	1949	1950	1951
Muualla kuin Helsingissä kotipaikkaoikeuden omaavien luku	1 767	1 434	1 314	1 590	1 834	1 625	1 693	1 890	1 847	1 961
%:na varsinaisista avunsaajista	21.1	20.6	21.o	24.1	23.8	22.3	22.8	21.8	21.4	22.4

Helsingin kaupungissa avustettujen ns. ulkokuntalaisten ja valtion tapausten osuus muodosti siten runsaan viidenneksen kaikista varsinaisista köyhäinhoidon avunsaajista.

Avuntarpeen syy. Avuntarpeen syynä 16 vuotta täyttäneillä avunsaajilla oli hallitsevassa asemassa sairaus, kivulloisuus ja muu työkyvyttömyys, joiden osuus oli 64.3 %, josta mielisairaus 19.3 %, tuberkuloosi 6.5 %, vajaamielisyys 1.6 %, nivelreumatismi 1.5 %, raajarikkoisuus 0.5 %, sokeus ja kuurous 0.4 % sekä muut sairaudet 34.5 %. Suuruusjärjestyksessä toisella sijalla esiintyi syynä vanhuudenheikkous 22.o %:lla ja seuraavina riittämätön ansio 2.2 %:lla, huolehtiminen avioliiton ulkopuolella syntyneestä lapsesta 1.7 %:lla, synnytys 1.5 %:lla, aviopuolison perheensä jättäminen 1.2 %:lla, työttömyys 1.0 %:lla, perheen suurilukuisuus 0.9 %:lla, elatusvelvollisuuden laiminlyönti 0.6 %:lla, aviopuolison kuolema 0.2 %:lla sekä tässä mainitsemattomat muut syyt 4.4 %:lla. Eri syyryhmät muuttuivat edelliseen vuoteen verraten vain aivan vähäisessä määrässä. Eri sukupuolien osalta erosi useimpien syyryhmien suhteellinen osuus toisaalta miesten ja toisaalta naisten kohdalla suhteellisen vähän. Kuitenkin on merkittävä, että muutamissa syyryhmissä sukupuolien välinen ero oli varsin tuntuva: vanhuudenheikkous esiintyi syynä naisilla 28.4 %:lla, mutta miehillä vain 8.7 %:lla, kun taas tuberkuloosi oli syynä miehistä 14.2 %:lla ja naisista vain 2.8 %:lla sekä muu sairaus miehillä 41.4 %:lla ja naisilla 31.2 %:lla. Aviopuolison perheensä jät-

täminen, huolehtiminen aviottomista lapsista ja synnytys esiintyi syynä yksinomaan naisten kohdalla.

Ryhmittämällä eri syyryhmät muutamiksi suuremmiksi ryhmiksi havaitaan, että niiden suhteellinen osuus prosenteissa laskettuna on kymmenvuotiskautena 1942-1951 kehittynyt seuraavasti:

Avuntarpeen syy	1942	1943	1944	1945	1946	1947	1948	1949	1950	1951
Vanhuudenheikkous	26.2	28.6	30.8	27.4	25.4	26.5	22.5	20.3	22.1	22.0
Mielisairaus ja vajaamielisyys	21.3	23.0	24.3	23.4	21.8	23.4	22.5	20.2	20.4	20.9
Muut sairaudet[1]	37.3	37.4	34.9	39.0	40.5	38.9	42.7	44.2	43.9	43.4
Aviopuolison kuolema	0.2	0.1	0.2	0.1	0.2	0.3	0.3	0.2	0.2	0.2
Perheen suurilukuisuus	0.8	0.5	0.4	0.4	0.6	0.9	1.0	0.7	0.8	0.9
Epäsosiaalinen elämäntapa[2]	6.5	6.0	4.1	5.0	6.3	6.4	6.5	7.1	6.7	7.6
Työttömyys	2.6	0.3	0.7	1.1	1.2	0.9	0.8	2.5	1.4	1.0
Muut syyt[3]	5.1	4.1	4.6	3.6	4.0	2.7	3.7	4.8	4.5	4.0
Yhteensä	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Eri ikäryhmissä vaihteli erilaisten syiden suhteellinen osuus kertomusvuonna suuresti. Niinpä sairaus- ja mielisairaus olivat hallitsevina avuntarpeen syinä alle 65-vuotiaiden ikäryhmissä, kun taas yli 65-vuotiaiden pääasiallisimpana syynä oli ollut vanhuudenheikkous. Erikseen on lisäksi huomattava, että 20-29 vuotiaiden kohdalla epäsosiaalisen elämäntavan osuus syynä oli melkoisen suuri, lähes 30 %. Seuraava taulukko osoittaa lähemmin avuntarpeen syiden suhteellisen osuuden eri ikäryhmissä.

	16-19 %	20-29 %	30-39 %	40-49 %	50-59 %	60-64 %	65- %
Vanhuudenheikkous	-	-	-	-	-	-	60.6
Mielisairaus ja vajaamielisyys	23.7	22.4	26.2	28.6	28.9	27.2	10.2
Muut sairaudet	32.2	39.9	44.3	53.7	62.2	66.6	26.7
Aviopuolison kuolema	-	0.4	0.1	0.6	0.2	-	-
Perheen suurilukuisuus	-	0.7	1.7	2.7	1.2	-	-
Epäsosiaalinen elämäntapa	19.5	29.8	19.7	7.8	3.1	1.2	0.3
Työttömyys	3.4	2.1	1.7	0.9	0.9	1.6	0.3
Muut syyt	21.2	4.7	6.3	5.7	3.5	3.4	1.9
	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Alle 16-vuotiaiden lasten avuntarpeen syynä oli lapsen sairaus tai vialliSuus 18.6 %:lla, vanhemmista johtuva seikka 79.5 %:lla ja jokin muu syy 1.9 %:lla.

Aikuisiin avunsaajiin nähden on myös selvitetty avuntarpeen pääsyyn ohella vaikuttava lisäsyy, milloin se on katsottu niin huomattavaksi, että se oleellisesti vaikuttaa avustuksen tarpeeseen. Huomioonotettava lisäsyy esiintyi 2 009 henkilön kohdalla, joista 1 001:lla oma tai perheessä asiintynyt sairaus, kivulloisuus tai muuten vähentynyt työkyky, 302:lla riittämätön ansio, 159:llä juoppous tai muu epäsosiaalinen elämäntapa tai sen seuraus sekä 120:llä perheen suuruus, muiden lisäsyiden esiintyessä harvemmin.

1) Tähän on luettu erilaiset sairaudet, sokeus, kuurous, raajarikkoisuus ja vähentynyt työkyky.
2) Tähän on luettu avunsaajan tai hänen aviopuolisonsa työhaluttomuus, huolimattomuus, juoppous ja irstas elämä, aviopuolison perheensä jättäminen, elatusvelvollisuuden laiminlyönti, ja vapausrangaistus sekä aviottoman lapsen elättäminen tai synnytys.
3) Tähän on luettu riittämätön ansio, aviolapsen synnytys sekä muut sekalaiset syyt.

Avustuksen muoto. Avustuksen muodon mukaan avunsaajat jaetaan laitoksissa olleisiin, sijoituskodeissa yksityishoitoa saaneisiin ja kotiavustusta nauttineisiin, mutta on osa heistä saanut kahdessa muodossa annettua köyhäinhoitoa. Tämän mukaan ryhmittyvät varsinaiset avustuksensaajat seuraavasti:

Avustuksen muoto	Miehiä	Naisia	Lapsia[1]	Yhteensä
Yksinomaan laitoksissa olleita	1 324	2 308	195	3 827
" yksityishoidossa olleita	4	3	-	7
" kotiavustusta saaneita	771	2 397	10	3 178
Laitoshoidon lisäksi kotiavustusta saaneita	675	1 001	53	1 729
Yksityishoidon lisäksi kotiavustusta saaneita	-	1	-	1
Laitos- ja yksityishoidon lisäksi kotiavustusta saaneita	1	-	-	1
Yhteensä	2 775	5 710	258	8 743

Jos avunsaajat ryhmitellään Suomen virallisessa huoltotilastossa käytännössä olevan menettelytavan mukaan vain kolmeen ryhmään, jolloin yksityishoidon katsotaan voittavan kotiavustuksen ja laitoshoidon molemmat edelliset, saadaan seuraava asetelma:

Avustuksen muoto	Miehiä	Naisia	Lapsia[1]	Yhteensä
Laitoksissa olleita	2 000	3 309	248	5 557
Yksityishoidossa olleita	4	4	-	8
Kotiavustusta saaneita	771	2 397	10	3 178
Yhteensä	2 775	5 710	258	8 743

Laitoshoitoa joko yksinomaan tai yksityishoidon ja kotiavustuksen ohella oli siis saanut 5 557 henkilöä eli 63.6 % varsinaisista avunsaajista (edellisenä vuonna 62.8 %) ja yksinomaan kotiavustusta 36.3 % (edellisenä vuonna 37.2 %), yksityishoidon osuuden ollessa vain 0.1 % (edellisenä vuonna 0.03 %).

Avustuksen säännöllisyys tai lyhytaikaisuus. V. 1937 aloitettua tutkimusta siitä, miten varsinaiset avunsaajat jakautuivat avustuksen säännöllisyyden tai lyhytaikaisuuden mukaan, on edelleen jatkettu. Säännölliseksi on tällöin katsottu avustus, jota kertomusvuonna on keskeytymättä annettu vähintään 6 kuukauden aikana, sekä avustus, joka täyttämättä keskeytymättömyyden vaatimusta on kestänyt vähintään 9 kuukautta. Lyhytaikaista on ollut kaikki muu avustus. Tämän perusteen nojalla saadaan seuraava taulukko säännöllistä ja lyhytaikaista avustusta v:n 1951 aikana saaneista henkilöistä:

Avustuksen muoto	Miehiä	Naisia	Lapsia	Yhteensä
Säännöllinen	1 235	3 389	8	4 632
Lyhytaikainen	1 540	2 321	250	4 111
Yhteensä	2 775	5 710	258	8 743

Suurimmalla osalla eli 53.0 %:lla kaikista varsinaisista avunsaajista oli avustus säännöllistä. Miehet ja naiset erosivat tässä suhteessa toisistaan siten, että miehistä vain 44.5 %, mutta naisista 59.4 % sai säännöllistä avustusta. Lasten saama avustus oli etupäässä lyhytaikaista vain 3.1 %:n saadessa säännöllistä köyhäinhoitoavustusta.

Avunsaajien siviilisääty ja syntyperä. Siviilisäädyn mukaan varsinaiset, 16 vuotta täyttäneet avunsaajat ryhmittyivät siten, että heistä oli naimattomia 44.4 %, naisimissa olevia 23.2 %, eronneita 10.3 % ja leskiä 22.1 %. Miehet ja naiset ryhmittyivät varsin eri tavoin siviilisäätyynsä nähden: kun miehistä oli naimattomia 41.0 %, naimisissa olevia 39.6 % ja leskiä 7.9 %, oli naisista naimattomia 46.1 %, vajaa kolmasosa eli 29.0 % oli leskiä ja vain 15.2 % naimisissa olevia. Eronneita oli miehistä 11.4 % ja naisista 9.7.

1) Kotiavustusta saaneisiin lapsiin nähden kotiavustus on etupäässä käsittänyt heille henkilökohtaisesti annettuja lääkkeitä, sairaanhoitovälineitä tms.

%. Syntyperän mukaan oli alle 16-vuotiaista varsinaisista avunsaajista 77.5 % aviosyntyisiä ja loput 22.5 % aviottomia. Isä oli kuollut 27 avustetulta lapselta ja 20 lapsen isästä ei ollut tietoa.

Avunsaajien ikä. Varsinaisista avunsaajista 97.o % oli 16 vuotta täyttäneitä ja vain 3.o % alle 16-vuotiaita lapsia. 16 vuotta täyttäneiden jakautuminen eri ikäryhmiin oli seuraavan taulukon mukainen.

I k ä	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
16 - 19	46	1.7	72	1.2	118	1.4
20 - 29	265	9.5	547	9.6	812	9.6
30 - 39	464	16.7	620	10.8	1 084	12.8
40 - 49	675	24.3	758	13.3	1 433	16.9
50 - 54	295	10.6	375	6.6	670	7.9
55 - 59	257	9.3	358	6.3	615	7.2
60 - 64	224	8.1	449	7.9	673	7.9
65 - 69	181	6.5	609	10.7	790	9.3
70 -	368	13.3	1 922	33.6	2 290	27.o
Yhteensä	2 775	100.o	5 710	100.o	8 485	100.o

Ikäryhmitys osoittaa, että 55 vuotta täyttäneitä ja sitä vanhempia eli siis henkilöitä, joiden köyhäinhoidollinen kotipaikkaoikeus ei enää muutu, oli yli puolet, eli 51.5 % kaikista täysikasvuisista avunsaajista; naisten kohdalla tämä ryhmä oli 58.5 %, mutta miesten kohdalla 37.1 %. Vanhuuden rajaksi tavallisesti määritellyn 65 vuotta oli avunsaajista sivuuttanut 36.3 %. Nuoremmista ikäryhmistä esiintyivät suurimpina ryhmät 40-49 ja 30-39 tehden vastaavasti 16.9 % ja 12.8 %. Miehistä kuului näihin ikäryhmiin huomattavasti suurempi osa kuin naisista, nimittäin ikäryhmään 40-49 24.3 % ja 30-39 16.7 %, naisista vastaavasti 13.3 % ja 10.8 %.

Avunsaajien ammatti. Täysikasvuiset avunsaajat jakautuivat eri ammattiryhmiin seuraavasti:

A m m a t t i	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Virkamiehiä ja vapaiden ammattien harjoittajia	85	3.1	119	2.1	204	2.4
Maanviljelystä ja sen sivuelinkeinoja harjoittavia	33	1.2	60	1.o	93	1.1
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	206	7.4	633	11.1	839	9.9
Liikeapulaisia ja työnjohtajia	213	7.7	406	7.1	619	7.3
Tehdas- ym. ammattityöntekijöitä	977	35.2	1 256	22.o	2 233	26.3
Muita työntekijöitä	909	32.7	1 190	20.8	2 099	24.7
Merimiehiä ja kalastajia	77	2.8	16	0.3	93	1.1
Yleisessä palveluksessa tai yksityisissä laitoksissa toimivaa palveluskuntaa	69	2.5	89	1.6	158	1.9
Yksityisten palvelijoita	2	0.1	1 163	20.4	1 165	13.7
Muun elinkeinon harjoittajia	28	1.o	195	3.4	223	2.6
Ilman varsinaista tai tunnettua elinkeinoa olevia	176	6.3	583	10.2	759	9.o
Yhteensä	2 775	100.o	5 710	100.o	8 485	100.o

Kuten edellisinäkin vuosina esiintyivät suurimpina ryhminä tehdas- ym. ammattityöntekijät sekä muut työntekijät, joihin luetaan ammattitaidottomat aputyöntekijät yms. ja kuului näihin kumpaankin ryhmään yhteensä yli puolet kaikista täysikasvuisista avunsaajista; erikseen miehistä oli näiden ryhmien

osuus miltei 3/4, naisista vajaa puolet. Merkille pantava on lisäksi naisten kohdalla yksityisten palvelijoiden suhteellisen suuri ryhmä eli viidesosa kaikista naispuolisista avustetuista.

Alle 16-vuotiaat lapset on ryhmitetty vanhempiensa ammatin mukaan, aviosyntyiset isän ja aviottomat äidin. Näistä oli tehdas- ym. ammattityöntekijöitä 54.3 % ja muita työntekijöitä 20.5 %, muiden ammattiryhmien osuuden ollessa aivan vähäinen.

Avunsaajien asunto-olot. Avunsaajien asunto-oloja koskeva selvitys (ks.tämän kertomuksen sivu n:o 164) osoittaa: 2 126 avunsaajaa asui yhden huoneen asunnoissa, 860 kahden huoneen asunnoissa sekä 280 kolme tai useampia huoneita käsittävissä asunnoissa. Asukkeina asui 1 410 ja yömajoissa 310 henkilöä, loput olivat koko vuoden laitoksissa tai olivat heidän asunto-olonsa tuntemattomat. Jos nämä laitoksissa olleet ja ne, joiden asunto-oloista ei ole tietoa, jätetään laskelman ulkopuolelle, voidaan todeta, että yhden huoneen asunnoissa asui 42.6 %, kahden huoneen 17.3 %, kolmen ja useamman huoneen asunnoissa asui 5.6 %, asukkeina 28.3 % sekä yömajoissa 6.2 %.

Seuraavissa erikoiskatsauksissa tehdään vielä tarkemmin selkoa eri avustusmuotoja käyttäen huolletuista avunsaajista, nimittäin laitoshoitoa saaneista yleensä sekä huoltolautakunnan omissa laitoksissa olleista erikseen, yksityishoidossa olleista ja kotiavustusta saaneista.

Laitoshoito

Köyhäinhoitolain nojalla hoidettiin kaikista varsinaisista avunsaajista kertomusvuonna eri laitoksissa 2 000 miestä, 3 309 naista ja 248 alle 16-vuotiasta lasta eli kaikkiaan 5 557 eri henkilöä (edellisenä vuonna 5 415).

Laitoshoitopäivien kokonaislukumäärä oli heidän kohdallaan 1 062 376 (edellisenä vuonna 1 031 141), joten laitoksissa ollutta henkilöä kohden tuli keskimäärin 191.2 huoltopäivää (edellisenä vuonna 190.4).

Seuraava taulukko osoittaa, miten hoidokit ja huoltopäivät jakautuivat erilaisten laitosten kesken.

Laitoksissa hoidettujen henkilöiden[1] ja heidän huoltopäiviensä luku v. 1951

16 v u o t t a t ä y t t ä n e e t

Laitos	Hoidokit			Huoltopäiviä kaikkiaan			Huoltopäiviä keskimäärin hoidokkia kohden
	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Miesten	Naisten	Yhteensä	
Laitoksissa hoidettuja yhteensä	2 000	3 309	5 309	363 077	689 490	1 052 567	198.3
Kaupungin omat laitokset	1 704	2 442	4 146	316 472	547 390	863 862	208.4
Huoltolautakunnan alaiset	*494*	*814*	*1 308*	*118 182*	*215 556*	*333 738*	*255.2*
Kunnalliskoti	440	814	1 254	112 823	215 556	328 379	261.9
Tervalammen työlaitos	62	-	62	5 359	-	5 359	86.4
Sairaalat	*774*	*753*	*1 527*	*51 752*	*44 137*	*95 889*	*62.8*
Marian sairaala	285	259	544	8 098	9 817	17 915	32.9
Kivelän sairaala	190	328	518	10 863	20 403	31 266	60.4
Tuberkuloosisairaala	263	91	354	30 828	11 141	41 969	118.6
Kulkutautisairaala	53	58	111	1 268	1 455	2 723	24.5
Malmin sairaala	30	50	80	695	1 321	2 016	25.2
Mielisairaalat ja sielullisesti sairaiden keskuskodit	*532*	*945*	*1 477*	*146 538*	*287 697*	*434 235*	*294.0*
Nikkilän sairaala	445	807	1 252	137 387	267 278	404 665	323.2
Kivelän sairaala	96	116	212	9 123	15 834	24 957	117.7
Keskuskodit	1	42	43	28	4 585	4 613	107.3
Muiden omistamat laitokset	366	1 004	1 370	46 605	142 100	188 705	137.7
Vanhainkodit ja turvakodit	*17*	*381*	*398*	*3 726*	*64 687*	*68 413*	*171.9*
Vanhainkoti Altenheim	-	7	7	-	1 947	1 947	278.1
" Annikoti	-	4	4	-	837	837	209.3
" De gamlas hem	-	11	11	-	2 926	2 926	266.0
" Etel.ruots. srk.vanhaink.	-	1	1	-	90	90	90.0

1) Kahdessa tai useammassa laitoksessa esiintyvä hoidokki on otettu summaan vain kerran.

Laitos	Hoidokit			Huoltopäiviä kaikkiaan			Huoltopäiviä keskimäärin hoidokkia kohden
	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Miesten	Naisten	Yhteensä	
Vanhainkoti Hemgården ...	-	4	4	-	1 271	1 271	317.8
" Iltala	-	5	5	-	1 411	1 411	282.2
" Kanerva	-	17	17	-	5 483	5 483	322.5
" Kylänpää	-	18	18	-	5 035	5 035	279.7
" Lugnet	-	10	10	-	1 225	1 225	122.5
" Maria yhdistyksen	-	28	28	-	8 245	8 245	294.5
" Rouvasväen yhdistyksen ...	-	4	4	-	1 163	1 163	290.8
" Ruotsalaisen metodistiseurakunnan	-	7	7	-	1 711	1 711	244.4
" Seurakuntien	1	74	75	22	8 127	8 149	108.7
" Sjömansro ...	2	-	2	516	-	516	258.o
" Syysaurinko	2	6	8	629	2 004	2 633	329.1
" Taloustyöntekijäin yhdistyksen palvelijatarkoti	-	9	9	-	3 024	3 024	336.o
" Venäläisten	6	33	39	2 092	10 612	12 704	325.7
Reitkallin vanhojen turvakoti	1	-	1	36	-	36	36.o
Lepokoti Lepopirtti	1	7	8	87	316	403	50.4
" Päiväkumpu	-	4	4	-	152	152	38.o
" Vanhusten huollon	-	1	1	-	31	31	31.o
" Virranniemi	-	1	1	-	100	100	100.o
" Vivamo	1	2	3	92	83	175	58.3
Hevossalmen kurssi- ja lomakoti	1	2	3	101	67	168	56.o
Kuortaneen invaliidikoti	1	-	1	39	-	39	39.o
Nummelan luontaishoitola	-	1	1	-	14	14	14.o
Seurakuntien nuorisokoti	-	1	1	-	97	97	97.o
Äitienkoti Ensikoti	-	52	52	-	3 204	3 204	61.6
" Solhem	-	1	1	-	46	46	46.o
Pippingskjöldin hoitola	-	58	58	-	3 305	3 305	57.o
Emmauskoti	-	18	18	-	890	890	49.4
Kuhankosken tyttökoti ...	-	3	3	-	862	862	287.3
Kuuromykkäkoti, Mikkelin	1	-	1	112	-	112	112.o
" Åvik	-	2	2	-	409	409	204.5
Työkodit ja siirtolat	*3*	*35*	*38*	*362*	*1 880*	*2 242*	*59.o*
Rajamäen työsiirtola	3	-	3	362	-	362	120.7
Turvakoti Väinölä	-	35	35	-	1 880	1 880	53.7
Sairaalat, parantolat yms.	*228*	*464*	*692*	*8 797*	*16 249*	*25 046*	*36.2*
Helsingin yleisen sairaalan synnytysosasto	-	106	106	-	1 193	1 193	11.3
Helsingin yleisen sairaalan muut osastot	105	177	282	2 804	4 582	7 386	26.2
Kätilöopisto	-	25	25	-	270	270	10.8
Allergiasairaala	1	3	4	21	312	333	83.3
Diakonissalaitos	-	2	2	-	238	238	119.o
Radiumkoti	-	4	4	-	109	109	27.3
Suomen Punaisen Ristin sairaala	81	89	170	2 213	2 227	4 440	26.1
Suomen Punaisen Ristin Plastiikkasairaala	1	-	1	57	-	57	57.o
Tilkka	-	1	1	-	97	97	97.o
Työterveyslaitos	12	5	17	187	144	331	19.5
Betania sairaskoti	1	3	4	92	236	328	82.o
Salus sairaala	1	-	1	48	-	48	48.o
Salve sairasaputoimisto	-	4	4	-	70	70	17.5
Diakonissalaitos "Betel",							

Laitos	Hoidokit			Huoltopäiviä kaikkiaan			Huoltopäiviä keskimäärin hoidokkia kohden
	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Miesten	Naisten	Yhteensä	
Lahti	-	1	1	-	56	56	56,0
Kuopion lääninsairaala	-	1	1	-	2	2	2.0
Porin yleinen sairaala	1	-	1	15	-	15	15,0
Erilaiset keuhkotautiparantolat	8	10	18	1 140	1 479	2 619	145.5
Karkun parantola	-	1	1	-	74	74	74.0
Heinolan reumasairaala	-	2	2	-	105	105	52.5
Invaliidisäätiön huoltolaitos	7	2	9	342	92	434	48.2
Invaliidisäätiön parantola	1	-	1	14	-	14	14.0
Helsingin sairaskoti	-	7	7	-	2 387	2 387	341.0
Veikkolan parantola	10	33	43	1 048	2 211	3 259	75.8
Kaatumatautisten hoitolat	4	1	5	816	365	1 181	236.2
Mielisairashoitolat	*121*	*207*	*328*	*33 720*	*59 284*	*93 004*	*283.5*
Kammion sairaala	-	1	1	-	15	15	15.0
Lapinlahden sairaala	12	12	24	383	702	1 085	45.2
Niuvanniemen sairaala	1	2	3	365	728	1 093	364.3
Pitkäniemen sairaala	1	5	6	365	1 419	1 784	297.3
Kellokosken sairaala	36	61	97	11 609	20 263	31 872	328.6
Harjavallan piirimielisairaala	3	3	6	887	722	1 609	268.2
Tammisaaren piirimielisairaala	32	76	108	9 301	18 402	27 703	256.5
Uudenkaupungin piirimielisairaala	-	24	24	-	7 909	7 909	329.5
Mustasaaren vankimielisairaala	1	-	1	267	-	267	267.0
Perttulan tylsämielisten kasvatuslaitos	1	-	1	365	-	365	365.0
Vaalialan tylsämielisten lasten hoitola	9	9	18	3 026	3 258	6 284	349.1
Helsingin diakonissalaitoksen Rinnekoti	19	17	36	5 781	5 866	11 647	323.5
Toivolan poikakoti	6	-	6	1 371	-	1 371	228.5

16 vuotta nuoremmat

Laitos	Hoidokit			Huoltopäiviä kaikkiaan			Huoltopäiviä keskimäärin hoidokkia kohden
	Poikia	Tyttöjä	Yhteensä	Poikien	Tyttöjen	Yhteensä	
Laitoksissa hoidettuja yhteensä	137	111	248	4 970	4 839	9 809	39.6
Kaupungin omat laitokset	108	97	205	3 964	4 453	8 417	41.1
Huoltolautakunnan alainen	*2*	*7*	*9*	*92*	*262*	*354*	*39.3*
Kunnalliskoti	2	7	9	92	262	354	39.3
Sairaalat	*100*	*85*	*185*	*2 848*	*3 566*	*6 414*	*34.7*
Marian sairaala	38	27	65	991	799	1 790	27.5
Kivelän sairaala	11	8	19	135	116	251	13.2
Tuberkuloosisairaala	2	10	12	510	1 291	1 801	150.1
Kulkutautisairaala	41	39	80	1 084	1 328	2 412	30.2
Malmin sairaala	10	3	13	128	32	160	12.3
Mielisairaalat	*7*	*5*	*12*	*945*	*625*	*1 570*	*130.8*
Nikkilän sairaala	1	1	2	365	365	730	365.0
Kivelän sairaala	6	4	10	580	260	840	84.0
Kesäsiirtolat	*1*	-	*1*	*79*	-	*79*	*79.0*
Muiden omistamat laitokset	31	15	46	1 006	386	1 392	30.3

Laitos	Hoidokit			Huoltopäiviä kaikkiaan			Huoltopäiviä keskimäärin hoidokkia kohden
	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Miesten	Naisten	Yhteensä	
Sairaalat, parantolat yms.	*30*	*15*	*45*	*930*	*386*	*1 316*	*29.2*
Helsingin yleinen sairaala	26	15	41	830	386	1 216	29.7
Suomen Punaisen Ristin sairaala	3	-	3	63	-	63	21.o
Allergiasairaala	1	-	1	37	-	37	37.o
Aulan kesäsiirtola	1	-	1	76	-	76	76.o

Näiden taulukoiden mukaan tuli 82.1 % kaikista huoltopäivistä kaupungin omien laitosten osalle sekä näistä huoltopäivistä 31.4 % huoltolautakunnan alaisten laitosten osalle. Eri laitosryhmistä hoitopäivien luku mielisairaaloissa ja muissa mielisairashoitoloissa oli noin puolet eli 49.8 % kaikista laitoshuoltopävistä.

Huoltolautakunnan alaisissa laitoksissa, kunnalliskodissa sekä Tervalammen työlaitoksessa hoidettiin kaikista laitoshoitoa saaneista 494 miestä, 814 naista ja 9 lasta eli yhteensä 1 317 henkilöä, mikä edelliseen vuoteen verraten merkitsi 42 henkilön lisäystä. Näiden huoltolautakunnan omien laitosten toiminnasta tehdään tarkemmin selkoa seuraavissa katsauksissa.

K u n n a l l i s k o t i

Kunnalliskotia kohtasi kertomusvuonna tuntuva menetys sen johtajan H.Waahterlinnan kuollessa lokakuun 21 p:nä. Johtaja Waahterlinna oli ollut kunnalliskodin palveluksessa v:sta 1917 ja johtajana v:sta 1928 lähtien. Hänestä maalatun muotokuvan kaupunki lunasti kunnalliskotia varten.

Kertomusvuoden aikana lopetettiin kunnalliskodista äitien ja sylilapsien pieni osasto ja vapautuneet hoitopaikat käytettiin naispuolisten vanhusten paikkojen lisäykseksi. Uusi 55 hoitopaikkaa käsittävä haaraosasto Mäntsälän pitäjän Hirvihaaran kartanossa aloitti toimintansa marraskuun 16 p:nä ja sinne siirrettiin kunnalliskodista juopottelun ym. syiden vuoksi häiritseviä miespuolisia hoidokkeja. Oulunkylän haaraosasto on entiseen tapaan ollut jatkuvasti toiminnassa.

Kunnalliskodin lääkintähuolto järjestettiin uudelle kannalle siten, että lääkärin virka muutettiin ylilääkärin viraksi ja lisäksi perustettiin kaksi tilapäistä alilääkärin virkaa. Ylilääkärin virkaan valittiin lääketieteen ja kirurgian tohtori L.E. Tötterman.

Suomen kaupunkiliiton ansiomerkit pitkäaikaisesta palveluksesta jaettiin seuraaville kunnalliskodin viranhaltijoille: kultaiset ansiomerkit hoitajatar L. Neuvoselle ja siivooja L. Hämäläiselle sekä hopeiset ansiomerkit siivoojille I. Kankaiselle, H. Rantaselle ja S. Viljaselle. Mainittakoon, että kunnalliskodin työhuoneissa on edelleen päivisin työskennellyt eräitä työtupien mieshoidokkeja.

Hoidokit. Kunnalliskodissa hoidettiin kertomusvuonna 440 miestä ja 814 naista, yhteensä 1 254 täysikasvuista henkilöä, sekä 9 lasta, joista 2 poikaa ja 7 tyttöä, eli siis kaikkiaan 1 263 eri henkilöä. Edellisestä vuodesta jäljellä olevia oli 899 henkilöä, vuoden varrella otettiin 364 ja poistettiin 318 henkilöä. V:een 1952 jäi siis jäljelle laitoksiin 945 henkilöä. Kaikkiin hoidokkien lukumäärää koskeviin numerotietoihin sisältyvät myös ns. sotasiirtolaiset. Laitoksen työhuoneissa päivisin työskennelleitä, mutta kodeissaan asuvia työtupien miespuolisia työntekijöitä ei hoidokkilukuihin ole luettu.

Poistetuista henkilöistä:

Siirtyi vapaaseen elämään	65	Karkasi laitoksesta	3
Lähetettiin kotikuntaansa	3	Kuoli	211
Lähetettiin muihin laitoksiin	36	Yhteensä	318

Uusien hoidokkien saapuminen ja entisten poistaminen sekä keskimääräinen hoidokkiluku eri kuukausina käy selville seuraavasta asetelmasta:

Kuukausi	Laitokseen otettuja	Laitoksesta poistettuja	Keskimääräinen hoidokkiluku päivää kohden	Kuukausi	Laitokseen otettuja	Laitoksesta poistettuja	Keskimääräinen hoidokkiluku päivää kohden
Tammikuu	62	40	908	Heinäkuu	20	29	867
Helmikuu	34	26	916	Elokuu	28	16	868
Maaliskuu	30	32	914	Syyskuu	17	17	884
Huhtikuu	26	28	914	Lokakuu	14	18	903
Toukokuu	17	23	897	Marraskuu	25	19	910
Kesäkuu	35	33	884	Joulukuu	56	37	943
				Koko vuosi	364	318	901

Huoltopäiviä oli koko vuonna 328·733 eli 260.3 päivää keskimäärin hoidokkia kohden. Miespuoliset hoidokit olivat kertomusvuonna laitoksessa keskimäärin 256.4, naispuoliset 264.8 ja lapset vastaavasti 39.3 hoitopäivää.

Menot ja tulot. Kunnalliskodin menot ja tulot, lukuunottamatta tuotantolaitoksia, ilmenevät seuraavasta asetelmasta:

Menot	Mk	Tulot	Mk
Kunnalliskodin	124 924 335	Kunnalliskodin	1 657 148
Yhteiset menot	26 386 589	Luontoisetukorvaukset ..	6 215 448
Yhteensä	151 310 924	Yhteensä	7 872 596

Tuotannollisten laitosten yhteinen tappio oli kaikkiaan 110 656 mk (edellisenä vuonna 425 133 mk). Siitä tuottivat voittoa kunnalliskodin työhuoneet 116 261 mk ja pesula 318 044 mk sekä maanviljelys tappiota 544 961 mk.

Bruttokustannus hoidokkia ja päivää kohden, lapset ja sotasiirtolaiset mukaan lukien, oli tuotantolaitosten menoja huomioonottamatta 460:28 mk. Jos vähennetään kunnalliskodin ja luontoisetutulot, saadaan hoidokkipäivän nettokustannukseksi 436:33 mk. Jos otetaan huomioon myös tuotantolaitosten tappio, jää hoidokkipäivän nettokustannukseksi 436:67 mk. Erikseen mainittakoon, että kustannukset hoidokkien ja laitoksen ruoassa olevan henkilökunnan ruokinnasta olivat henkilöä ja päivää kohden 89:91 mk, mihin eivät sisälly ruoanvalmistuskustannukset.

Hoidokkien työ. Työkykyiset hoidokit työskentelivät laitosten taloustehtävissä ja työhuoneissa sekä maanviljelyksessä ja pesulaitoksessa.

Lääkärinhoito. Poliklinikalla käyntien luku oli 3 677 ollen suurin helmikuussa 354 käyntiä, ja alhaisin joulukuussa 238 käyntiä.

Kuolemantapauksia sattui kaikkiaan 211 jakautuen kuolemansyyn mukaan seuraavasti:

Kuolemansyy	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Kuolemansyy	Miehiä	Naisia	Yhteensä
Vanhuudentaudit ...	8	33	41	Virtsaelinten taudit	–	1	1
Tartuntataudit	1	1	2	Kasvaimet	12	15	27
Hermoston taudit ..	3	8	11	Ruoansulatuselinten taudit	2	–	2
Verenkiertoelinten taudit	30	43	73	Luuston ja nivelten taudit	1	–	1
Hengityselinten taudit	13	40	53	Yhteensä	70	141	211

Sielunhoito ja muu henkinen huolto. Laitoksen kirkossa pidettiin 49 suomenkielistä ja 17 ruotsinkielistä jumalanpalvelusta. Edellisissä oli osanottajia yhteensä 3 411 ja jälkimmäisissä 525 henkilöä. Sairasosastoilla pidettiin erikseen säännöllisesti hartaushetkiä, samoin Oulunkylän haaraosastossa ja muilla osastoilla tarpeen mukaan sekä Hirvihaaran haaraosastossa jouluhartaus. Ehtoollisjumalanpalveluksia pidettiin suomenkielellä 30 ja ruotsinkielellä 4, minkä lisäksi eri osastoissa ja yksityisille sairaille jaettiin ehtoollista. Myös lasten kastamisia ja hautauksia toimitettiin.

Muuta henkistä virkistystoimintaa ylläpidettiin mm. henkilökunnan ja hoidokkien sekakuorojen sekä hoidokkien opintokerhon avulla. Laitoksen kirjasto tyydytti omien kirjavarojensa lisäksi kaupunginkirjastosta saatujen kirjaerien turvin hoidokkien ja henkilökunnan lukuhalua. Lainauksien luku oli 4 831. Hoidokkien käytössä oli lisäksi 168 vuosikertaa sekä suomen- että ruot-

sinkielisiä päivä- ja aikakauslehtiä. Liikuntakyvyttömille ja huonosti liikkuville hoidokeille järjestettiin askartelutoimintaa asiantuntevan henkilön ohjaamana. Hoidokkien kerhohuoneistoon sijoitettu kanttiini tuotti niinikään hoidokeille virkistystä. Eri järjestöjen toimeenpanemia juhlia sekä kunnalliskodin johtajan esitelmätilaisuuksia ovat tehostaneet säännöllisesti toimeenpannut kaitafilminäytännöt. Hoidokkien keskuudessa toimi kerho, joka piti keskustelukokouksia ja pani toimeen juhlatilaisuuksia.

Työhuoneet. Puusepän- ja maalarintyöhuoneet sekä paja toimivat entiseen tapaan. Hoidokkien lisäksi työskenteli niissä huoltolautakunnan työtupien työntekijöitä, keskimäärin 7-8 miestä päivittäin. Hoidokkien työpäivien luku oli 5 529 ja työtupamiesten 2 172. Naiset työskentelivät käsityöosastolla. Työhuoneiden voitto oli 116 261 mk.

Maanviljelys ja puutarhanhoito. Maanviljelystä ja puutarhanhoitoa harjoitettiin laitoksen omiksi tarpeiksi pääasiallisimpien viljelyskasvien ollessa erilaisia ruokajuureksia ja keittiövihanneksia sekä rehuviljaa. Tappio oli 544 961 mk.

Pesulaitos. Pesulassa pestiin ja mankeloitiin yhteensä 334 585 kg vaatteita. Pesulassa työskenteli 2 hoitajaa, lämmittäjämekaanikko ja parikymmentä palkattua pesuapulaista sekä 6-7 hoidokkia päivittäin. Pesula tuotti voittoa 318 044 mk.

T e r v a l a m m e n t y ö l a i t o s

Työlaitoksen keittiö- ja talousrakennus tuhoutui kokonaan lokakuun 9 p:nä sattuneessa tulipalossa. Laitoksen ruokatalouden ja viihdytystoiminnan hoitaminen vaikeutuivat sen johdosta erittäin suuresti.

Hoidokit. Laitoksessa hoidettiin kertomusvuonna kaikkiaan 383 eri henkilöä, kaikki miehiä.

Köyhäinhoitolain nojalla oli näistä laitoksessa 62 eri henkilöä. Vuoden alussa oli laitoksessa köyhäinhoitolain nojalla 19 miestä, v:een 1952 jäi 22.

Alkoholistilain nojalla hoidettiin vuoden aikana alkoholistihuoltolaosastossa 143 miestä. Seuraavaan vuoteen heitä jäi 60.

Lapsen elatusavun turvaamisesta annetun lain nojalla oli laitoksessa 178 miestä.

Koko laitoksen kaikkien hoidokkien saapuminen ja entisten poistaminen sekä keskimääräinen hoidokkiluku vuorokautta kohden kuukausittain käy selville seuraavasta yhdistelmästä.

Kuukausi	Laitokseen otettuja	Laitoksesta poistettuja	Keskimääräinen hoidokkiluku päivää kohden	Kuukausi	Laitokseen otettuja	Laitoksesta poistettuja	Keskimääräinen hoidokkiluku päivää kohden
Tammikuu	29	12	90.8	Heinäkuu	13	13	71.1
Helmikuu	20	8	102.1	Elokuu	36	24	82.7
Maaliskuu	15	15	93.2	Syyskuu	28	7	92.1
Huhtikuu	29	20	94.4	Lokakuu	18	43	99.o
Toukokuu	29	19	91.7	Marraskuu	16	15	98.3
Kesäkuu	17	23	88.7	Joulukuu	27	22	98.3
				Koko vuosi[1]	277	221	91.7

Huoltopäivien lukumäärä koko vuonna oli kaikkiaan 33 488.

Menot ja tulot. Työlaitoksen bruttomenot olivat 25 198 554 mk ja bruttotulot 9 611 767 mk. Maatilan puhdas tuotto oli 7 543 452 mk. Bruttokustannus hoidokkia ja päivää kohden oli 752:46 mk. Jos bruttomenoista vähennetään työlaitoksesta kertyneet tulot, saadaan nettokustannukseksi 465:44 mk (edellisenä vuonna 193:99 mk). Jos lisäksi otetaan huomioon maatilan nettotuotto, saadaan nettomenoksi 240:18 (edellisenä vuonna 72:81 hoitopäivältä).

Hoidokkien työ. Hoidokit työskentelivät peltoviljelys-, puutarha-, navettatalli-, talous-, rakennus-, metsätalous- ym. töissä tehden kaikkiaan 25 864 työpäivää. Hoidokkien laskettiin työllään korvanneen joko itse saamaansa tai niiden henkilöiden huoltoa, joiden puolesta he lain mukaan olivat korvausvelvollisia, kaikkiaan 2 088 576 mk:n arvosta, mistä summasta 1 582 445 mk oli lapsen elatusavun turvaamisesta annetun lain nojalla työlaitokseen tuotujen osuutta.

1) Laitokseen otettujen ja sieltä poistettujen määrät eivät tarkoita eri henkilöitä, sillä sama henkilö on voitu ottaa ja poistaa laitoksesta useamman kerran vuoden aikana.

Terveydenhoito. Laitoksen lääkäri kävi kahdesti kuukaudessa tarkastamassa hoidokkeja, ja hänen vastaanotoillaan oli kaikkiaan 422 potilasta. Yleinen terveydentila laitoksessa oli tyydyttävä.

Henkinen huolto. Hoidokkien sielunhoidosta huolehtivat pääasiassa Vihdin seurakunnan papit käymällä pitämässä laitoksessa hartaustilaisuuksia. Lisäksi kävivät uskonnollisten järjestöjen edustajat hengellistä ohjelmaa esittämässä. Muu henkinen virkistystoiminta oli monipuolista ja hoidokkeja kehittävää. Huollettavien keskinäisiä kerhoiltoja järjestettiin 20, joiden ohjelmaan sisältyi mm. 26 esitelmää. Juhlia ja illanviettoja pidettiin hoidokkien ja henkilökunnan omin voimin säännöllisesti. Urheilukilpailuja oli laitoksessa useita, minkä lisäksi pelattiin jalkapallo-ottelu Perniön alkoholistihuoltolan joukkuetta vastaan ja otettiin osaa huoltoloitten väliseen hiihtokilpailuun. Vielä mainittakoon laitoksen musiikkiyhtyeen toiminta ja esiintymiset, shakki- ym. pelien harjoitukset ja niissä pidetyt kilpailut, elokuvanäytännöt sekä radiovastaanottimien, sanoma- ja aikakauslehtien sekä laitoksen kirjaston tarjoamat viihdytys- ja kasvatusmahdollisuudet.

Maatila. Viljelty pinta-ala käsitti kertomusvuonna peltoa ja puutarhaa Forsbacka-nimisen tilan viljelykset mukaanluettuina 141.76 ha. Edellämainitun 18 ha tilan vuoden satoineen kaupunki osti marraskuun 30 p:nä 1950 työlaitoksen tarpeita varten määräten tilan huoltolautakunnan hallintoon. Raivattua laidunmaata on yhteensä 16.64 ha. Viljelykset jakautuivat eri kasvien kesken seuraavan taulukon osoittamalla tavalla, josta myös ilmenevät vastaavat kylvö- ja satomäärät.

Kasvi	Viljelysala, ha	Kylvömäärä, kg	Sato	
			Kaikkiaan, kg	Hehtaaria kohden, kg
Ruis	9.57	1 360	7 602	794
Kevätvehnä	8.15	2 374	14 280	1 752
Ohra	3.16	840	6 579	2 082
Herne	5.97	1 400	7 560	1 266
Kaura	26.50	4 570	69 953	2 640
Peruna	5.25	11 500	78 175	14 890
Heinä, kuivana korjattu	47.40	-	130 500	2 753
" , tuoreena korjattu (AIV)	4.61	-	)90 000	9 667
Vihantarehu (AIV)	4.70	-	)	
Timoteinsiemenviljelys	1.50	468	871	581
Apilansiemenviljelys	0.70	310	88	125
Täyskesanto	2.32	-	-	-
Puutarha	3.75	-	-	-
Laidun	18.01	-	-	-
Lanttu	2.oo	16	30 800	15 400
Muiden viljelyksessä	1.30	-	-	-

Lannoitukseen käytettiin 1 620 kuormaa karjanlantaa, 15 000 kg kalkkisalpietaria, 7 650 kg superfosfaattia, 11 060 kg kalisuolaa, 2 700 kg ammoniumsalpietaria ja 16 200 kg kotkafosfaattia, 500 kg kaliumsulfaattia, 22 950 kg hienofosfaattia, 5 000 kg kalkkikivijauhetta ja 1 350 kg montansalpietaria. Hevostyöpäiviä suoritettiin yhteensä 2 944.

Nautakarja käsitti vuoden alussa 50.3 nautayksikköä ja lopussa 56.8 nautayksikköä. Koko karjan keskituotanto oli tarkastusvuonna 1950-51 3 342,2 kg maitoa, 140 kg rasvaa rasvaprosentin ollessa 4.o ja säännöllisten (30 kpl) vastaavasti 3 657 kg, 146.7 kg ja 4.1 %. Sikalassa oli vuoden alussa yhteensä 225 eläintä ja vuoden lopussa 333 eläintä. Vuoden kuluessa myytiin 448 sikaa ja 12 porsasta. Kanalassa oli vuoden alussa 109 ja vuoden lopussa 126 kanaa.

Sijoitus yksityishoitoon

Yksityiskoteihin hoidettavaksi oli kertomusvuonna sijoitettuna 9 täysikasvuista henkilöä, joista 5 miestä ja 4 naista.

Kotiavustukset

Kertomusvuonna jaettiin varsinaista kotiavustusta kaikkiaan 4 909 Helsingissä asuvalle henkilölle, joista 3 178 sai yksinomaan kotiavustusta vähintään 2 500 mk:n arvosta. Tilapäistä avustusta eli alle 2 500 mk:n arvosta kotiavustusta sai edellisten lisäksi 618 henkilöä. Varsinaisille avunsaajille annetusta kotiavustuksesta tuli vielä osalliseksi 467 aviopuolisoa ja 2 323 lasta.

Seuraava taulukko osoittaa perhesuhteet ja lasten luvun niissä tapauksissa, joissa lapset olivat osallisina varsinaisesta kotiavustuksesta:

Lasten luku	Perheitä, joihin kuului mies ja vaimo	mies	vaimo	Perheitä yhteensä	Lasten luku	Perheitä, joihin kuului mies ja vaimo	mies	vaimo	Perheitä yhteensä
1	41	5	224	270	5	28	-	16	44
2	69	3	224	296	6	12	2	6	20
3	80	2	110	192	7	9	-	2	11
4	54	-	53	107	8	3	-	2	5
					Yhteensä	296	12	637	945

Alle 16-vuotiaita lapsia oli näissä varsinaista kotiavustusta saaneissa perheissä siis kaikkiaan 2 323 eli perhettä kohden keskimäärin 2.5 (edellisenä vuonna 2.4).

Laskemalla yhteen varsinaiset ja tilapäiset kotiavustusta saaneet sekä kotiavustuksesta osallisiksi joutuneet, saadaan summaksi 8 317 (edellisenä vuon na 8 532), joka luku ilmaisee niiden Helsingissä asuvien kokonaismäärän, jotka suoraan tai välillisesti pääsivät nauttimaan kotiavustusta.

Kotiavustukset annettiin osittain rahana, osittain ruokatavaroiden, vaatteiden, polttopuiden ym. luontoismuodossa. Tapausta kohden kuukaudessa lasket tu kotiavustus on viime vuosina ollut seuraava:

Vuosi	Mk	Vuosi	Mk	Vuosi	Mk	Vuosi	Mk	Vuosi	Mk
1942	435:26	1944	519:28	1946	1 268:69	1948	2 412:46	1950	3 185:12
1943	496:19	1945	726:90	1947	1 646:87	1949	2 916:18	1951	4 026:15

Huoltolautakunnan työtuvat

Kertomusvuonna työtuvat toimivat entiseen tapaan kolmena osastona sijaiten kaikki osastot Helsinginkadun 24:ssä. Näistä osastoista:

A-osaston tarkoituksena oli varata työskentelymahdollisuuksia varattomille, täysi-ikäisille henkilöille, joilla oli kotipaikkaoikeus Helsingin kaupungissa ja jotka vanhuuden, henkisen tai ruumiillisen sairaalloisuuden, ruumiinvamman tai muun niihin verrattavan syyn vuoksi ainoastaan osittain pystyivät omalla työllään hankkimaan itselleen elatusta sekä joiden työtupiin ottaminen katsottiin yhteiskunnallisen huollon tarkoitusperien mukaiseksi;

B-osaston tarkoituksena oli varata työskentelymahdollisuuksia niille alkoholisti- ja irtolaisnaisille, lähinnä valvonta-asteella oleville, joilla oli kotipaikkaoikeus Helsingissä ja joille ei ollut onnistuttu saamaan sopivaa ansiotyötä muualla; sekä

C-osaston tarkoituksena oli varata tilaisuutta ansioon ja itse-elatukseen varattomille, työttömyyden vuoksi yhteiskunnallista huoltoa tarvitseville työkykyisille, työnhaluisille ja ilman omaa syytään työttömille naisille, joilla oli kotipaikkaoikeus Helsingissä.

Työskentely tapahtui A-osastolla 5 työryhmässä, joista 4 oli naisia varten sekä C-osastolla 3 ryhmänä. B-osaston huollettavat työskentelivät ompelutyössä muiden ryhmien yhteydessä. Työntekijöitä voitiin talousarvion mukaan sijoittaa kaikille osastoille yhteisesti 205. Työtupien kaikki osastot olivat suljettuina heinäkuun 9 p:n ja elokuun 8 p:n välisen ajan. Työtupien puutyöosaston lakkauttamisen jälkeen ovat mainitun osaston työntekijät jatkuvasti työskennelleet kunnalliskodin työhuoneissa.

Sen jälkeen kun kaupunginhallitus päätti keskittää kaupungin laitosten vaatetushankinnat työtupiin, ovat työtupien pääasiallisimpina töinä olleet

tilaustyöt kaupungin eri laitoksille, ja nousi näiden osuus työtupien koko tuotannosta kertomusvuonna 87.8 %:iin.

Näistä mainittakoon vähävaraisten kansakoululasten vaatteiden, sairaaloiden makuu- ym. vaatteiden ja huoltolautakunnan avunsaajien pitovaatteiden valmistaminen. Jalkineiden jakelu huoltolautakunnan avunsaajille ja vähävaraisille kansakoulunoppilaille samoin kuin vastaava kenkien korjaus on niinikään ollut työtupien tehtävänä. Yksityisten tilaajien töitä on voitu suorittaa vain varsin rajoitetusti.

Työntekijäin lukumäärä vaihteli eri kuukausina s. 1* olevasta taulukosta 9 tarkemmin ilmenevällä tavalla. Sanottu lukumäärä oli pienimmillään, 133 kesäkuussa sekä suurimmillaan, 157 tammikuussa. Työntekijäin lukumäärä oli pitkin vuotta talousarviossa edellytettyä alhaisempi. Työpäivien lukumäärä koko vuonna oli 33 517, ilman kunnalliskodin työhuoneissa työskennelleiden työpäiviä, joita oli 2 172.

Työtupien bruttomenot olivat 75 072 031 mk ja bruttotulot 69 168 321 mk, joten nettomenoiksi kirjanpidon mukaan jää 5 903 710 mk eli työntekijää ja työpäivää kohden 176:14 mk. Nämä numerot eivät kuitenkaan anna oikeata kuvaa työtupien kustannuksista, koska niihin sisältyy kunnalliskodissa työskennelleiden palkkoja sekä työaineisiin ja kalustoon sidottuja menoeriä. Edellisten määrä oli 435 269 mk. Työaine- ja valmistevaraston sekä kaluston arvo, joka vuoden alussa oli 14 092 207 mk sekä lopussa 22 239 348 mk, oli vuoden aikana lisääntynyt 8 147 141 mk. Kun nämä otetaan huomioon, osoittaa tulos työtupien tuottaneen voittoa 2 678 700 mk, mikä työntekijää ja työpäivää kohden merkitsi 79:92 mk:n nettotuloa (edellisenä vuonna 66:13 mk).

Ns. ehkäisevänä huoltomuotona on työtuvilla ollut tietty kansantaloudellinen ja sosiaalinen merkityksensä, ja on niiden avulla joukko pääkaupungin vakinaisia asukkaita voitu estää joutumasta suoranaisen köyhäinhoitoavustuksen varaan. Niinikään työtupien erikoisosastot ovat jatkuvasti tarjonneet työmahdollisuuksia muutamille valvonnassa oleville naispuolisille alkoholisteille, irtolaisille sekä vähäiselle määrälle työttömiä.

Lopuksi on huomautettava, että työtupien A- ja C-osastoilla työskennelleitä henkilöitä ei ole tämän kertomuksen yleisissä, huoltoa saaneita koskevissa tilastollisissa selvityksissä luettu avunsaajiin, mikäli he eivät ole saaneet muuta huoltoa, sensijaan sisältyvät B-osastolla työskennelleet irtolais- ja alkoholistinaiset asianomaisiin irtolais- ja alkoholistihuoltotilastoihin.

Lahjoitusrahastojen koroilla avustetut

Huoltotoimen hyväksi lahjoitettujen rahastojen korkoja ja muita lahjoituksia oli kertomusvuonna tapahtuvaa jakoa varten kertynyt seuraavasti:

	Mk		Mk
Aleksandras understödrahasto	576	Kordelinin, Alfred, avustusrahasto	18 117
Bergmanin, Maria, testamenttirahasto	755	Lampan, Elsa Maria, rahasto	1 334
Brobergin, Gustava Katarina, ym. rahastot	1 103	Mattson-Kivilän, Isak, puolisoiden apurahasto	24 000
Elgin, Vilhelm, pauvres honteux rahasto	800	Sierckin, Adolf Fredrik, rahasto	528
Gardbergin, Lisette, rahasto	76	Sierckenin, Carl, rahasto	210
Grefbergin, Emma, rahasto	8 685	Wavulinin, Waldemar, lahjoitusrahasto	1 133
Gripenbergin, Hedvig Charlotta, rahasto	846	Westzynthiuksen, W.J.S., testamenttirahasto	1 578
Hanellin, Carl Gustaf, rahasto	393	Yhteensä	74 888
Holmströmin, John, rahasto kainojen köyhien hyväksi..	14 754		

Näistä varoista jaettiin huoltolautakunnan toimesta avustuksina 96 henkilölle yhteensä 74 888 mk.

Kun näillä avustuksilla ei ole lain perusteella annetun köyhäinhoidon luonnetta, ei tätä summaa ole sisällytetty huoltotoimen varsinaisiin menoihin eikä lahjoitusvaroja saaneita henkilöitä ole otettu huomioon tämän kertomuksen tilastokatsauksissa, mikäli he eivät ole saaneet avustusta myös köyhäinhoitolain nojalla.

b. Irtolaislakiin perustuva huolto

Huollettujen lukumäärä. Irtolaishuollossa oli kertomusvuonna kaikkiaan 818 eri henkilöä, joista 297 miestä ja 521 naista. Niinä viitenätoista vuotena, joina voimassa olevaan irtolaislakiin perustuvaa irtolaishuoltoa on pääkaupungissa suoritettu, on kunakin vuonna kohdistettu irtolaishuoltotoimenpiteitä seuraavasta asetelmasta ilmenevään lukumäärään eri henkilöitä:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1937	118	246	364	1944	63	571	634
1938	132	359	491	1945	71	548	619
1939	176	466	642	1946	165	587	752
1940	145	551	696	1947	180	621	801
1941	112	579	691	1948	242	665	907
1942	69	597	666	1949	206	605	811
1943	75	629	704	1950	218	547	765
				1951	297	521	818

Kuten havaitaan, oli irtolaishuollossa olleiden lukumäärä kohonnut edellisestä vuodesta.

Kaikista kertomusvuonna huolletuista irtolaisista oli uusia, kertomusvuonna vasta ensi kerran huoltoon otettuja 289, erikseen miehistä uusia 173 ja naisista 116. Eri vuosina on näiden ns. uusien irtolaisten luku ollut seuraava:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1937	118	246	364	1944	15	116	131
1938	71	171	242	1945	41	128	169
1939	79	185	264	1946	129	187	316
1940	53	238	291	1947	109	164	273
1941	35	169	204	1948	145	184	329
1942	20	202	222	1949	97	122	219
1943	37	203	240	1950	122	112	234
				1951	173	116	289
				Yhteensä	1 244	2 543	3 787

Tämä uusien irtolaisten yhteenlaskettu määrä osoittaa niiden eri henkilöiden lukumäärän, jotka irtolaislain voimassa ollessa ovat olleet irtolaishuoltotoimenpiteiden alaisina. Miehiä oli tästä kokonaisluvusta 32.8 %, joten irtolaishuolto valtaosaltaan on ollut naisten huoltoa. Seuraavassa esiintyvät selvitykset koskevat yleensä, mikäli toisin ei ole mainittu, kertomusvuonna huollettujen irtolaisten kokonaismäärää. Vain niissä tapauksissa, joissa uusien irtolaisten kohdalla olosuhteissa on ollut merkittävä ero verrattuna näihin, on erikseen esitetty tärkeimpiä numerotietoja tästäkin ryhmästä.

Syntymäpaikan mukainen ryhmittely osoittaa, että syntyperäisiä helsinkiläisiä oli kaikista irtolaisista vain 151 eli 18.5 %, erikseen miehistä 23.6 % ja naisista 15.5 %.

Kaikista irtolaisista oli syntynyt, prosenteissa:

	Miehiä	Naisia	Yhteensä
Suomen kaupungeissa	43.8	35.5	38.5
" maalaiskunnissa	55.2	63.1	60.3
Ulkomailla	1.0	1.2	1.1
Syntymäpaikka tuntematon	-	0.2	0.1

Äidinkielenä oli suomi 749:llä eli 91.6 %:lla, ruotsi 61:llä eli 7.5 %:lla ja lopuilla 8:lla jokin muu kieli.

Irtolaishuollon peruste. Ne erityiset perusteet, joiden nojalla asianomaiset henkilöt ovat lain mukaan voineet joutua irtolaishuollon alaisiksi ovat: 1) kuljeksiva elämä, 2) tavanomainen työn vieroksuminen, 3) kerjuu, 4) ammattihaureus tai 5) jokin muu peruste. Ryhmittämällä irtolaiset tämän mukaisesti ja sitä perustetta silmälläpitäen, jota on katsottu pääperusteeksi, saadaan seuraava asetelma:

Huollon peruste	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Kuljeksiva elämä....	93	31.3	64	12.3	157	19.2
Työn vieroksuminen..	120	40.4	80	15.4	200	24.4
Kerjuu	10	3.4	-	-	10	1.2
Ammattihaureus	-	-	371	71.2	371	45.4
Muu peruste	74	24.9	6	1.1	80	9.8
Yhteensä	297	100.o	521	100.o	818	100.o

Irtolaisnaisista joutui 71.2 % huoltoon ammattihaureuden perusteella ja loput työn vieroksumisen, kuljeksivan elämän tai muun perusteen nojalla. Miehistä suurin osa, 40.4 %, otettiin huoltoon työn vieroksumisen perusteella, 31.3 %, kuljeksivan elämän ja 24.9 % muilla perusteilla, ts. olivat henkilöitä, jotka muulla elämäntavallaan kuin haureudella tuottivat ilmeistä vaaraa yleiselle järjestykselle, turvallisuudelle tai siveellisyydelle. Suurin osa näistä oli henkilöitä, jotka olivat syyllistyneet väkijuomalainsäädäntöä vastaan tehtyihin rikoksiin, esim. väkijuomien luvattomaan myyntiin. Loput olivat huollossa kerjuun perusteella.

Huoltotoimenpiteet. Irtolaisten suhteen käytettäviä huoltotoimenpiteitä ovat varoitus ja sen ohessa mahdollinen kotikuntaan lähettäminen, irtolaisvalvonta sekä työlaitokseen tai pakkotyöhön määrääminen, minkä lisäksi työlaitoksesta ja pakkotyöstä ehdollisesti vapautuneet irtolaiset ovat määräajan ns. jälkivalvonnan alaisina. Seuraavasta yhdistelmästä ilmenee, missä määrin käytännössä on sovellettu eri huoltomuotoja, ja on taulukkoa laadittaessa otettu huomioon kunkin irtolaisen kohdalla häneen kertomusvuoden kuluessa viimeksi sovellettu huoltotoimenpide:

Huoltotoimenpide	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Varoitus	27	9.1	28	5.4	55	6.7
Kotikuntaan lähettäminen	33	11.1	23	4.4	56	6.9
Irtolaisvalvonta	105	35.4	127	24.4	232	28.4
Työlaitos	72	24.2	183	35.1	255	31.2
Pakkotyö	13	4.4	29	5.5	42	5.1
Jälkivalvonta	41	13.8	127	24.4	168	20.5
Ilman huoltotoimenpidettä	6	2.o	4	0.8	10	1.2
Yhteensä	297	100.o	521	100.o	818	100.o

Vain varoitusasteelle jääneitä oli siis 6.7 % ja valvonta-aseteelle 28.4 %; työlaitoksessa oli 31.2 % ja pakkotyössä 5.1 %. Suljetussa laitoshuollossa oli siten viimeksi sovelletun huoltotoimenpiteen mukaan yli kolmasosa, 36.3 %, kaikista irtolaishuollon alaisista henkilöistä. Aivan vuoden lopussa huoltoon joutuneisiin 10 henkilöön nähden ei ehditty kertomusvuoden puolella täytäntöönpanna huoltotoimenpiteitä. Uusista irtolaisista jäi varoitusasteelle 15.2 %, valvonta-asteelle 36.3 %, työlaitoksessa oli 18.3 %, pakkotyössä 1.o % ja jälkivalvonnassa 8.o %.

Useissa tapauksissa toimitettiin irtolaisia työlaitokseen tai pakkotyöhön poliisin toimesta irtolaislain mukaan, joka antaa poliisipäällikölle oikeuden tehdä esityksen irtolaisen huoltolaan lähettämiseksi ilman edellä käyviä lievempiä toimenpiteitä milloin tämä on kahden viimeksi kuluneen vuoden aikana ollut työlaitoksessa, pakkotyössä tai vapausrangaistusta kärsimässä.

Huoltopäivien luku irtolaistyölaitoksissa oli kaikkiaan 49 881, josta 11 899 miesten ja loput naisten. Näihin lukuihin eivät sisälly huoltopäivät pakkotyössä, koska niistä ei aiheudu kunnalle mitään kustannuksia.

Siviilisääty ja syntyperä. Siviilisäädyn mukaan ryhmittyivät irtolaiset seuraavasti:

Siviilisääty	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Naimattomia	158	53.2	264	50.7	422	51.6
Naineita	89	30.o	135	25.9	224	27.4
Leskiä	9	3.o	23	4.4	32	3.9
Eronneita	40	13.5	99	19.o	139	17.o
Siviilisääty tuntematon	1	0.3	-	-	1	0.1
Yhteensä	297	100.o	521	100.o	818	100.o

Aviottomina syntyneitä, tietymätöntä syntyperää olevat mukaanluettuina, oli kaikista irtolaisista 107 eli 13.1 %.Miehistä erikseen oli aviottomia 11.4 % ja naisista 14.o %.

Lapsia oli kaikkiaan 266 irtolaisella yhteensä 433.

Ikä. Eri ikäluokkien suhteelliset osuudet prosenteissa olivat irtolaishuollossa olevista seuraavat ottaen huomioon, että irtolaiskäsittelyä ei voida soveltaa 18 vuotta nuorempaan henkilöön:

	18-20 v.	21-29 v.	30-39 v.	40-49 v.	50-59 v.	60 v.-	Yhteensä
Miehiä	3.4	25.9	27.6	25.6	12.1	5.4	100.o
Naisia	5.0	33.8	32.8	19.8	6.5	2.1	100.o
Kaikkiaan	4.4	30.9	30.9	21.9	8.6	3.3	100.o

Koulusivistys. Irtolaisista 32 eli 3.9 % ei ollut käynyt mitään koulua, vain osan kansakoulua oli käynyt 45 eli 5.5 %, kansakoulun käyneitä oli 634 eli 77.5 %, oppikoulua vähemmän kuin 5 luokkaa oli käynyt 40 eli 4.9 %, keskikoulu-, oppikoulun lukioluokkien tai ylioppilassivistys oli 37:llä eli 4.5 %:lla, kaupallinen tai muu ammattikoulusivistys 25:llä eli 3.1 %:lla, akateemisen loppututkinnon oli suorittanut 1 eli 0.1 % ja 4:n eli 0.5 %:n koulusivistyksestä ei ollut tietoa.

Ammatti. Aikaisemmin pääasiallisesti harjoittamansa ammatin mukaan ryhmittyivät irtolaiset seuraavasti:

Ammattiryhmä	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Virkamiehiä ja vapaiden ammattien harjoittajia	5	1.7	-	-	5	0.6
Maanviljelystä tai sen sivuelinkeinoja harjoittavia	4	1.3	7	1.3	11	1.3
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	19	6.4	29	5.6	48	5.9
Liikehenkilökuntaa:						
a) päällystöä, työnjohtajia, konttorihenkilökuntaa	9	3.o	28	5.4	37	4.5
b) työntekijöitä	7	2.4	27	5.2	34	4.1
Tehdas- ym. ammattityöntekijöitä	99	33.3	231	44.3	330	40.3
Muita työntekijöitä	133	44.8	97	18.6	230	28.1
Merimiehiä ja kalastajia ..	11	3.7	1	0.2	12	1.5
Yleisessä palveluksessa tai yksityisissä laitoksissa toimivaa palveluskuntaa ..	5	1.7	2	0.4	7	0.9
Yksityisten palvelijoita ..	-	-	72	13.8	72	8.8
Muun elinkeinon harjoittajia	3	1.o	4	0.8	7	0.9
Ilman varsinaista tai tunnettua elinkeinoa olevia	2	0.7	23	4.4	25	3.1
	297	100.o	521	100.o	818	100.o

Myös uudet irtolaiset ryhmittyivät ammattinsa mukaan suurin piirtein suhteellisesti samalla tavoin kuin kaikki irtolaiset.

Muita tietoja. Irtolaisiin nähden on edelleen selvitetty eräitä yhteiskunnalliselta kannalta tärkeitä seikkoja, kuten heidän aikaisempaa irtolaisuuttaan, rikollisuuttaan ym.

Kaikista irtolaisista oli 269 eli 32.9 % sellaisia, joita ei ollut aikaisemmin käsitelty irtolaisuudesta tai kerjuusta.

Rikoksista tuomittuja oli etupäässä rikosrekisteriotteista saatujen tietojen mukaan 396 eli 48.4 % kaikista, miehistä erikseen 178 eli 59.9 %. Uusista irtolaisista eli rikoksista tuomittuja 39.4 %.

Köyhäinhoitoa ennen kertomusvuotta oli huollossa olevista irtolaisista saanut 338 henkilöä eli 41.3 % kaikista, erikseen miehistä 42.4 % ja naisista 40.7 %. Kertomusvuonna sai heistä köyhäinhoidollista avustusta 44 miestä ja 41 naista.

Kustannukset. Kaupungin bruttomenot irtolaishuollosta nousivat kertomusvuonna 8 223 274 mk:aan. Tuloina saatiin vastaavasti korvauksina toisilta kunnilta ja valtiolta 1 503 792 mk, joten nettomenoiksi jäi 6 719 482 mk. Irtolaisille annetun köyhäinhoidon kustannukset eivät sisälly näihin lukuihin.

c. Alkoholistilakiin perustuva huolto

Huollettavien lukumäärä. Alkoholistihuoltotoimenpiteiden alaisina oli kertomusvuoden aikana kaikkiaan 3 411 henkilöä, joista 3 115 miestä ja 296 naista eli hieman vähemmän kuin edellisenä vuonna. Niiden vuosien aikana, joina lakimääräistä alkoholistihuoltoa Helsingin kaupungissa on suoritettu, on vuosittain huollettu seuraavat määrät alkoholisteja:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1937	385	36	421	1944	509	109	618
1938	764	41	805	1945	1 447	198	1 645
1939	817	38	855	1946	1 794	197	1 991
1940	533	14	547	1947	2 448	321	2 769
1941	426	12	438	1948	2 769	348	3 117
1942	493	50	543	1949	2 620	309	2 929
1943	650	98	748	1950	3 076	338	3 414
				1951	3 115	296	3 411

Kertomusvuonna huollossa olleiden kokonaismäärästä oli jo aikaisemmin huollossa olleita 2 280 miestä ja 223 naista eli yhteensä 2 503 henkilöä, joihin nähden huoltotoimenpiteet siis olivat jatkohuoltoa, kun sensijaan ensi kertaa vasta kertomusvuonna alkoholistihuoltotoimenpiteiden kohteiksi joutui 835 miestä ja 73 naista eli kaikkiaan 908 henkilöä.

Näitä ns. uusia alkoholisteja on eri vuosina ollut seuraavasti:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1937	385	36	421	1944	191	65	256
1938	484	24	508	1945	915	126	1 041
1939	315	8	323	1946	968	104	1 072
1940	150	4	154	1947	1 297	170	1 467
1941	201	8	209	1948	1 184	148	1 332
1942	242	43	285	1949	864	97	961
1943	346	78	424	1950	972	96	1 068
				1951	835	73	908
				Yhteensä	9 349	1 080	10 429

Uusien alkoholistien yhteissumma 10 429 osoittaa niiden eri henkilöiden määrää, jotka ovat joutuneet alkoholistihuoltotoimenpiteiden alaisiksi alkoholistilain voimassaoloaikana. Naisia oli näistä kaikista vain 10.4 %. Seuraavassa annettava selvitys kohdistuu yleensä kaikkiin kertomusvuoden aikana huollossa olleisiin alkoholisteihin, mutta on kuitenkin tärkeimmissä kohdin lisäksi julkaistu tietoja erikseen uusistakin alkoholisteista, varsinkin jos olosuhteet heidän kohdallaan ovat huomattavammin poikenneet yleiskatsauksesta.

Kaikista alkoholisteista oli syntyperäisiä helsinkiläisiä lähes neljäsosa eli 22.7 %, naisten joukossa suhteellisesti vähemmän kuin miesten. Kaikista alkoholisteista oli syntynyt prosenteissa laskien:

	Miehiä	Naisia	Yhteensä
Suomen kaupungeissa ..	45.1	37.5	44.4
" maalaiskunnissa	53.8	61.1	54.5
Ulkomailla	1.1	1.4	1.1

Äidinkielenä oli suomi 3 137:llä eli 92.o %:lla, ruotsi 257:llä eli 7.5 %:lla ja jokin muu kieli 17:llä.

Huollon peruste. Perusteita, joiden nojalla alkoholistien suhteen on ryhdytty lainmukaisiin huoltotoimenpiteisiin, erotetaan tilastossa: 1) vaarallisuus, 2) häiriö tai pahennus, 3) elatusvelvollisuuden laiminlyönti, 4) joutuminen läheisen henkilön rasitukseksi, 5) köyhäinhoidon tarve, 6) juopumuspidätykset sekä 7) vapaaehtoisuus.

Alkoholistien jakautuminen eri ryhmiin sen pääperusteen mukaan, jonka nojalla heidät ensiksi on otettu alkoholistihuoltoon, selviää seuraavasta taulukosta:

Huollon peruste	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Vaarallisuus	103	3.3	2	0.7	105	3.1
Häiriö tai pahennus	1 103	35.4	135	45.6	1 238	36.3
Elatusvelvollisuuden laiminlyönti	239	7.7	6	2.o	245	7.2
Rasitukseksi joutuminen ..	87	2.8	3	1.o	90	2.6
Köyhäinhoidon tarve	13	0.4	-	-	13	0.4
Juopumuspidätykset	1 542	49.5	150	50.7	1 692	49.6
Vapaaehtoisuus	28	0.9	-	-	28	0.8
Yhteensä	3 115	100.o	296	100.o	3 411	100.o

Juopumuspidätykset olivat jatkuvasti huoltoon joutumisen perusteena suurimmalla osalla alkoholisteja, 49.6 %:lla. Toisella sijalla olivat ne, jotka olivat olleet ilmeiseksi häiriöksi tai pahennukseksi ympäristölleen, 36.3 % (edellisenä vuonna 33.5 %). Taloudellisten seikkojen, nim. elatusvelvollisuuden laiminlyönnin, omaisten rasitukseksi joutumisen tai köyhäinhoidon tarpeen johdosta joutui huoltoon 10.2 % (edellisenä vuonna 8.o %). Vaarallisuus oli perusteena vain 3.1 %:lla. Uusien alkohlistien kohdalla olivat eri perusteiden suhteelliset osuudet muuten jokseenkin saman suuruiset, paitsi että juopumuspidätysten osuus oli 54.7 % ja häiriön tai pahennuksen osuus 32.8 %. Vapaaehtoisena oli huollossa 28 alkoholistia. Viimeksi mainituista alkoholisteista huoltolautakunta saa virallisen tiedon vasta, kun he huoltolasta vapauduttuaan joutuvat ns. jälkivalvontaan.

Huoltotoimenpiteet. Alkoholistien palauttamiseksi raittiiseen ja säännölliseen elämäntapaan voidaan alkoholistilain mukaan edeltävänä toimenpiteenä käyttää varoitusta ja sen yhetydessä tapahtuvaa ohjausta ja tukevaa toimintaa. Varsinaisina huoltotoimenpiteinä tulevat kysymykseen raittiusvalvonta ja hoito yleisessä alkoholistihuoltolassa. Alkoholistihuoltolasta poispäästetty henkilö on vielä sen jälkeen lain määräämän ajan raittiusvalvonnassa, jota seuraavassa nimitetään jälkivalvonnaksi. Huollossa olleiden alkoholistien ryhmittyminen heihin kertomusvuoden aikana viimeksi sovelletun toimenpiteen mukaan käy selville seuraavasta taulukosta:

Huoltotoimenpide	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Varoitus	864	27.7	61	20.6	925	27.1
Raittiusvalvonta	1 105	35.5	132	44.6	1 237	36.3
Huoltolahoito täytäntöönpanematon	505	16.2	30	10.1	535	15.7
Huoltolahoito täytäntöönpantu	291	9.4	31	10.5	322	9.4
Jälkivalvonta	350	11.2	42	14.2	392	11.5
Yhteensä	3 115	100.o	296	100.o	3 411	100.o

Uusista alkoholisteista jäi varoitusasteelle valtaosa eli 61.1 %, raittiusvalvontaan 28.1 %, huoltolahoitoon määrättynä oli 8.8 % ja jälkivalvontaan oli uusista alkoholisteista ehtinyt vain 2.0 %.

Huoltopäivien luku alkoholistihuoltoloissa oli yhteensä 62 799, joista 7 926 oli naisten. Numerot eivät ole täydellisiä, vaan niistä puuttuvat vaarallisten sekä vapaaehtoisten omalla kustannuksellaan huoltoloissa olleiden päivät.

Siviilisääty ja syntyperä. Siviilisäätyyn nähden ryhmittyivät alkoholistit seuraavasti:

Siviilisääty	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Naimattomia	1 093	35.1	66	22.3	1 159	34.0
Naineita	1 583	50.8	131	44.3	1 714	50.3
Leskiä	67	2.2	40	13.5	107	3.1
Eronneita	372	11.9	59	19.9	431	12.6
Yhteensä	3 115	100.0	296	100.0	3 411	100.0

Aviottomina syntyneitä, tietymätöntä syntyperää olevat mukaanluettuina, oli alkoholisteista 4.8 %, erikseen miehistä 4.7 % ja naisista 6.4 %. Lapsia oli 1 589 alkoholistilla yhteensä 3 206.

Ikä. Alkoholistihuoltoon joutuneiden ikäryhmitys osoittaa, että suurin osa alkoholisteja oli 40-49 vuotiaita, nimittäin 37.2 %. Myös 30-39 vuotiaita oli runsaasti, 31.0 %. Alle 21-vuotiaita oli vain 0.5 % ja 50 vuotta vanhempia 16.4 %. Eri ikäluokkien osuudet olivat:

	Alle 18 v.	18-20 v.	21-29 v.	30-39 v.	40-49 v.	50-59 v.	60 v.	Kaikkiaan
Luku	-	16	507	1 059	1 269	456	104	3 411
%	-	0.5	14.9	31.0	37.2	13.4	3.0	100.0

Koulusivistykseltään oli alkoholisteissa 90 eli 2.7 % sellaisia, jotka eivät olleet käyneet mitään koulua, vain osan kansakoulua oli käynyt 188 eli 5.5 %, kansakoulun käyneitä oli 2 542 eli 74.5 %, oppikoulua vähemmän kuin 5 luokkaa oli käynyt 109 eli 3.2 %, keskikoulu-, oppikoulun lukioluokkien tai ylioppilassivistys oli 201:llä eli 5.9 %:lla, akateemisen loppututkinnon oli suorittanut 34 eli 1.0 % ja kaupallinen tai muu ammattikoulusivistys oli 246:lla eli 7.2 %:lla.

Ammatti. Ammatin mukaan alkoholistit jakautuivat seuraavasti:

Ammattiryhmä	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Virkamiehiä ja vapaiden ammattien harjoittajia	95	3.0	1	0.4	96	2.8
Maanviljelystä tai sen sivuelinkeinoja harjoittavia ..	14	0.4	1	0.4	15	0.5
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	161	5.2	24	8.1	185	5.4
Liikehenkilökuntaa:						
a) päällystöä, työnjohtajia, konttorihenkilökuntaa ..	199	6.4	16	5.4	215	6.3
b) työntekijöitä	30	1.0	15	5.0	45	1.3
Tehdas- ym. ammattityöntekijöitä	1 501	48.2	140	47.2	1 641	48.1
Muita työntekijöitä	968	31.1	76	25.6	1 044	30.6
Merimiehiä ja kalastajia ...	60	1.9	1	0.4	61	1.8
Yleisessä palveluksessa tai yksityisissä laitoksissa toimivaa palveluskuntaa ...	66	2.1	1	0.4	67	2.0
Yksityisten palvelijoita ...	-	-	8	2.7	8	0.2
Muun elinkeinon harjoittajia	3	0.1	1	0.4	4	0.1
Ilman varsinaista tai tunnettua elinkeinoa olevia	18	0.6	12	4.0	30	0.9
Yhteensä	3 115	100.0	296	100.0	3 411	100.0

Suurimman ammattiryhmän muodostivat jatkuvasti tehdas- ym. ammattityöntekijät kuuluen siihen 48.1 % kaikista alkoholisteista. Myös muiden työntekijäin (apu-, satama- ym. työntekijäin) osuus oli huomattava, 30.6 %. Seuraavina suuruusjärjestyksessä olivat liikealan päällystö ja konttorihenkilökunta, itsenäiset liikkeenharjoittajat, sekä virkamiehet ja vapaiden ammattien harjoittajat. Naisten keskuudessa olivat suurimpina ryhminä tehdas- ym. ammattityöntekijät, muut työntekijät (aputyöntekijät, siivoojat yms.), itsenäiset liikkeenharjoittajat, liikehenkilökunta sekä yksityisten palvelijat.

Muita tietoja. Irtolaisina oli alkoholisteista ennen huoltoon joutumistaan käsitelty 274 eli 8.0 %.

Köyhäinhoitoavustusta oli ennen huoltoon joutumistaan saanut miehistä 1 445 ja naisalkoholisteista 151, yhteensä 1 596 henkilöä eli 46.8 % kaikista alkoholisteista. Kertomusvuonna sai köyhäinhoidon avustusta yhteensä 540 henkilöä eli 15.8 % kaikista alkoholisteista.

Kustannukset. Kaupungin bruttokustannukset alkoholistihuollosta nousivat kertomusvuonna 18 401 849 mk:aan. Tuloina saatiin vastaavasti muilta kunnilta ja valtiolta korvauksina yhteensä 368 292 mk, joten lopullisiksi nettomenoiksi jäi 18 033 557 mk. Näihin lukuihin eivät sisälly alkoholisteille annetusta köyhäinhoidosta aiheutuneet kustannukset.

Alkoholistipoliklinikan toiminta. V. 1950 kokeiluluontoisena aloitettua alkoholistipoliklinikkatoimintaa jatkettiin edelleen alkoholistihuollon tehostamiseen varattujen määrärahojen turvin. Poliklinikkaa on johtanut tohtori J. Tirkkonen ja on sillä ollut vastaanotto kahdesti viikossa talossa Pengerkatu 5. Poliklinikan hoidossa oli vuoden aikana kaikkiaan 303 potilasta, joiden käyntikertojen yhteinen luku nousi 2 661:een. Pääosa potilaista oli alkoholisti- ja irtolaishuoltokanslian sinne lähettämiä raittiusvalvonnassa olevia alkoholisteja. Poliklinikan toiminnan ansiosta on osa potilaista, 14 %, voinut pysyä pitkähkön ajan (tarkkailuaika vähintään 4 kk) raittiina ja osa, 38 %, lyhyemmän ajan (tarkkailuaika vähintään 2 kk).

Juopumuspidätystilastoa Helsingissä asuvista henkilöistä. Irtolais- ja alkoholistihuoltokanslian toiminnan taustaksi esitetään edelleen eräitä selvityksiä juopumuspidätyksistä, sikäli kuin ne koskevat Helsingissä asuvia henkilöitä.

Ns. juopumuspidätyskortiston mukaan pidätettiin kertomusvuonna 12 922 eri henkilöä, joista miehiä 11 702 ja naisia 1 220. Edelliseen vuoteen verraten oli pidätettyjä 1 410 henkilöä vähemmän. Ensi kertaa pidätettyjä oli 4 810 ja syytteeseen asetettiin 4 902 henkilöä. Pidätyskertojen luku oli kaikkiaan 30 730. Keskimääräinen pidätyskertojen luku henkilöä kohden vuoden aikana oli kutakin pidätettyä miestä kohden 2.38 ja kutakin naista kohden 2.37. Eniten pidätyksiä sattui elo- ja syyskuussa, vähiten tammi- ja helmikuussa.

Mainittakoon vielä, että kaikista juopumuspidätyskortistossa olevista oli alkoholisteina rekisteröityjä 4 898, irtolaisina rekisteröityjä 850 sekä raittiushuoltolain mukaisina tapauksina rekisteröityjä 910.

Juopumuspidätykset vv. 1942-51 jakautuivat pidätettyjen asuin- ja pidätyspaikan mukaan seuraavasti:

Vuosi	Helsingissä asuvien pidätykset huoltolautakunnan tilaston mukaan			Pidätysten luku Helsingissä poliisilaitoksen tilaston mukaan	
	Helsingissä tapahtuneet	Muualla tapahtuneet	Yhteensä	Kaikkiaan	Niistä muualla asuvien pidätyksiä
1942	13 795	1 484	15 279	17 922	4 127
1943	15 668	1 267	16 935	20 680	5 012
1944	10 834	526	11 360	13 021	2 187
1945	24 537	2 289	26 826	27 673	3 136
1946	29 446	2 584	32 030	33 898	4 452
1947	28 051	2 794	30 845	32 241	4 190
1948	27 557	2 207	29 764	31 643	4 086
1949	26 696	2 079	28 775	30 544	3 848
1950	32 117	2 129	34 246	36 647	4 530
1951	28 430	2 300	30 730	32 139	3 709

Yksityiskohtaisempia tietoja juopumuksesta pidätettyjen iästä, pidätyskertojen lukumäärästä sekä pidätyksien luvusta kunakin vuoden kuukautena on julkaistu taulukko-osastossa, taulukossa 8.

d. Raittiushuolto

Huollettavien lukumäärä. Juopuneina tavattujen henkilöiden raittiushuollosta eräissä tapauksissa annetun lain tarkoittamia toimenpiteitä sovellettiin 818 eri henkilöön, joista 811 miespuolista ja 7 naispuolista. Näistä oli 253 jo edellisenä vuonna ollut raittiushuollon kohteena.

Syntyperäisiä helsinkiläisiä oli näistä 287 eli 35.1 %. Kaikista raittiushuollossa olleista oli syntynyt:

	Miehiä	Naisia	Yhteensä
Suomen kaupungeissa ...	52.9	71.4	53.o
" maalaiskunnissa	46.7	28.6	46.6
Ulkomailla	0.4	-	0.4

Huoltotoimenpiteet, siviilisääty ja syntyperä. Lain edellyttämiä huoltotoimenpiteitä ovat varoitus ja raittiussuojelu. Viimeksi sovelletun toimenpiteen sekä siviilisäädyn mukaan ryhmittyivät raittiushuollossa olleet seuraavasti:

Huoltotoimenpide	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Varoitus	632	77.9	6	85.7	638	78.o
Raittiussuojelu	179	22.1	1	14.3	180	22.o
Yhteensä	811	100.o	7	100.o	818	100.o

Siviilisääty	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Naimattomia	676	83.4	3	42.8	679	83.o
Naineita	131	16.1	2	28.6	133	16.3
Eronneita	4	0.5	2	28.6	6	0.7
Yhteensä	811	100.o	7	100.o	818	100.o

Aviottomina syntyneitä oli 42.

Ikä. Suurin osa raittiushuollossa olleista oli 21-24 vuotiaita, nimittäin 78.2 %. Lakia voidaan soveltaa vain alle 25 vuotiaisiin. Eri ikäluokkien osuudet olivat:

	Alle 18 v.	18-20 v.	21-24 v.	Kaikkiaan
Luku	-	178	640	818
%	-	21.8	78.2	100.o

Ammatti. Ammattinsa mukaan raittiushuollossa olevat ryhmittyivät seuraavasti:

Ammattiryhmä	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Virkamiehiä ja vapaiden ammattien harjoittajia	2	0.2	-	-	2	0.2
Maanviljelystä tai sen sivuelinkeinoja harjoittavia	1	0.1	-	-	1	0.1
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	15	1.9	-	-	15	1.8
Liikehenkilökuntaa:						
a) päällystöä, työnjohtajia, konttorihenkilökuntaa	35	4.3	-	-	35	4.3
b) työntekijöitä	16	2.o	2	28.6	18	2.2
Tehdas- ym. ammattityöntekijöitä	353	43.5	5	71.4	358	43.8
Muita työntekijöitä	268	33.o	-	-	268	32.8
Merimiehiä ja kalastajia ..	25	3.1	-	-	25	3.1
Yleisessä laitoksessa tai yksityisissä laitoksissa toimivaa palveluskuntaa ..	37	4.6	-	-	37	4.5
Ilman varsinaista tai tunnettua elinkeinoa olevia	59	7.3	-	-	59	7.2
Yhteensä	811	100.o	7	100.o	818	100.o

Suurimman ammattiryhmän muodostivat tehdas- ym. ammattityöntekijät ja seuraavalla tilalla olivat muut työntekijät, ts. apu-, seka- ym. senkaltaiset. Näin ollen painopiste raittiushuollon kohteina olevien ryhmittymisessä ammateittain oli yhdenmukainen irtolais- ja alkoholistihuollossa oleviin verrattuna.

Muita tietoja. Köyhäinhoitoa ennen raittiushuoltoon joutumistaan oli saanut 20 ja kertomusvuonna 21 henkilöä.

Raittiushuollosta aiheutuneet kustannukset ovat vain hallintokustannuksia, joita ei ole voitu erikseen laskea ja jotka sisältyvät irtolais- ja alkoholistihuoltokanslian muihin kustannuksiin.

e. Kodinperustamislainat, lapsilisät ja sotilasavustukset

Kaupungin sosiaalisiin oloihin vaikuttavista, valtion rahoittamista, mutta huoltolautakunnan täytäntöönpanotehtäviin joko osittain tai kokonaan kuuluvista toimintamuodoista, kodinperustamislainoista, lapsilisistä ja sotilasavustuksista mainittakoon edellä virastotoiminnasta esitettyjen numerotietojen lisäksi seuraavat tiedot:

Kodinperustamislainoja myönsi sosiaaliministeriö kertomusvuonna 499:lle helsinkiläiselle nuorelle avioparille kaikkiaan 17 595 000 mk.

Lapsilisää määrättiin huoltolautakunnan toimesta kertomusvuonna maksettavaksi kaikkiaan 1 122 447 100 mk, mutta kun siitä palautettiin virheellisiä suorituksia tai oikeudettomasti nostettuja lapsilisiä 187 850 mk, jäi lopullisesti maksetuiksi 1 122 259 250 mk. Lapsilisän nostajien ja lapsilisiin oikeutettujen lasten vastaavat luvut eri vuosineljännesten aikana olivat seuraavat:

Neljännes	Yksityisiä lapsilisän nostajia	Vastaava lasten luku	Lapset, joista lastensuojelulautakunta tai huoltolautakunta nosti lapsilisän	Lapsilisää saaneiden lasten luku kaikkiaan
I	51 785	86 643	923	87 566
II	53 494	89 004	958	89 962
III	53 537	89 444	924	90 368
IV	54 034	90 447	926	91 373

Lapsilisää nostaneet yksityiset perheet (= nostajat) ryhmittyivät sen mukaan, kuinka monesta lapsesta he lapsilisän nostivat, vuoden viimeisen neljänneksen aikana seuraavasti:

Lapsilisää nostettiin	Nostajia	Lapsilisää nostettiin	Nostajia
1 lapsesta	29 076	6 lapsesta	121
2 "	16 625	7 "	41
3 "	6 057	8 "	5
4 "	1 658	10 "	2
5 "	449	Yhteensä	54 034

Sotilasavustusta maksettiin sotilasavustuslain nojalla asevelvollisten 354 omaiselle kaikkiaan 9 988 074 mk.

f. Kodinhoitotoiminta

Vuoden alusta huoltolautakunnan tehtäväksi siirtyneestä kunnallisesta kodinhoitoavusta tuli osalliseksi eri kuukausina seuraava määrä perheitä:

tammikuu	91	heinäkuu	124
helmikuu	131	elokuu	160
maaliskuu	161	syyskuu	192
huhtikuu	159	lokakuu	218
toukokuu	180	marraskuu	201
kesäkuu	156	joulukuu	180

Kodinhoitoapua saaneiden eri perheiden lukumäärä oli koko vuonna 1 101.

Kodinhoitoapua saaneissa perheissä suorittivat lautakunnan alaiset kodinhoitajat ja kodinsiivoojat kaikkiaan 8 974 työpäivää, joista 515 tuli kodinsiivoojien osalle. Muille kuin vähävaraisille annetusta kodinhoitoavusta perittiin asianomaisilta kodinhoitomaksuina yhteensä 969 804 mk.

III. HUOLTOTOIMEN KUSTANNUKSET.

a. Tulot ja menot

Kaupungin talousarviossa ja lisätalousarviossa osoitettiin huoltotointa varten v:ksi 1951 varoja yhteensä 681 414 628 mk, josta määrästä kuitenkin 5 000 000 mk kaupunginhallituksen käytettäväksi arvaamattomien tarpeiden varalta. Huoltolautakunnalle jäi siis käytettäväksi määrärahoja yhteensä 676 414 628 mk, johon sisältyi Helsingin sokeaintalosäätiölle, Väestöliitolle, Svenska befolkningsförbundet i Finland nimiselle järjestölle ja Helsingin tuberkuloottiset yhdistykselle tulevat, yhteensä 2 400 000 mk tekevät avustukset. Vuoden varrella myönnettiin lautakunnalle lisämäärärahoja yhteensä 5 311 431 mk.

Huoltolautakunnan bruttomenot nousivat kaiken kaikkiaan 711 289 810 mk:aan, mutta kun siitä vähennetään edellä mainituille yhdistyksille jaetut yhteensä 2 236 947 mk:n suuruiset avustukset, pakettiauton hankkimiseen ja sen käyttökustannuksiin käytetyt 453 388 mk, huoltoviraston kalustonhankintaan käytetyt 1 040 796 mk, Tervalammen työlaitoksen tulipalossa tuhoutuneen irtaimiston ja huollettavien vaatetusesineiden tilalle hankittujen uusien vastaavien esineiden ostoon käytetyt 2 102 937 mk, Tervalammen työlaitoksen vesijohtoverkoston korjauskulut 369 906 mk sekä Rajamäen työsiirtolan tappion osittaiseen peittämiseen myönnetyt 340 000 mk, jää varsinaiseen huoltotoimintaan käytetyksi 704 745 836 mk. Kun tästä huoltomenojen kokonaismäärästä vähennetään tulot 225 920 812 mk, jää jäljelle 478 825 024 mk, mikä summa siis osoittaa huoltolautakunnan suorittamasta varsinaisesta huoltotoiminnasta kaupungille aiheutuneet todelliset nettomenot v. 1951. Mainittuun summaan sisältyy tällöin myös alkoholistien ja irtolaisten huollosta aiheutuneet kustannukset. Edellisestä vuodesta nousivat nettomenot 120 981 435 mk:lla.

Nettomenot ovat kymmenvuotiskautena 1942-51 vaihdelleet seuraavasti:

Vuosi	mk	Vuosi	mk
1942	42 236 476	1947	154 004 698
1943	41 433 239	1948	228 448 069
1944	42 932 472	1949	291 800 076
1945	64 514 281	1950	357 843 589
1946	114 765 724	1951	478 825 024

Seuraavat taulukot osoittavat huoltotoimen arvioitujen ja todellisten tulojen ja menojen jakautumisen eri ryhmiin v. 1951. (Yksityiskohtaisemmat tiedot on julkaistu Helsingin kaupungin tilastossa V-35. 1951.)

Tulot	Arvioidut tulot talousarvion mukaan	Todelliset tulot tilien mukaan	Määrä, jolla todelliset tulot ylittivät (+) tai alittivat (-) lasketut
	Markkaa		
Korvaukset annetusta huollosta	71 000 000	92 669 124	+ 21 669 124
Kunnalliskoti laitoksineen:			
Kunnalliskoti	862 000	1 657 148	+ 795 148
Työhuoneet	2 500 000	3 057 420	+ 557 420
Maanviljelys	1 100 000	911 487	- 188 513
Pesula	9 570 000	10 049 403	+ 479 403
Tervalammen työlaitos	9 019 555	9 611 767	+ 592 212
Tervalammen maatila	22 956 000	26 367 317	+ 3 411 317
Työtuvat	60 000 000	69 168 321	+ 9 168 321
Luontoisetujen korvaukset	6 185 962	6 215 448	+ 29 486
Kodinhoitajatoiminta	6 738 250	6 213 377	- 524 873
Yhteensä	189 931 767	225 920 812	+ 35 989 045

Menot	Talousarvioon otetut määrärahat	Vuoden varrella myönnetyt lisämäärärahat	Todelliset menot tilien mukaan	Säästö (+) tai ylitys (-)
	Markkaa			
Huoltolautakunta ja sen kansliat	81 170 883	1 121 196	83 206 951	- 914 872
Kassa- ja tilitoimisto	6 070 520	4 615	7 245 535	- 1 170 400
Asiamiestoimisto	21 396 140	98 890	22 845 317	- 1 350 287
Kunnalliskoti laitoksineen:				
Yhteiset kustannukset	22 003 180	761 700	26 386 589	- 3 621 709
Kunnalliskoti	113 989 952	2 953 455	124 924 335	- 7 980 928
Työhuoneet	2 541 336	68 280	2 941 159	- 331 543
Maanviljelys	1 390 400	-	1 456 448	- 66 048
Pesulaitos	7 277 187	162 625	9 731 359	- 2 291 547
Tervalammen työlaitos	25 475 960	34 105	25 198 554	+ 311 511
Tervalammen maatila	18 584 948	-	18 823 865	- 238 917
Työtuvat	68 124 122	106 565	75 072 031	- 6 841 344
Yksityishoito	30 000	-	2 000	+ 28 000
Sairaanhoito	126 530 000	-	126 424 446	+ 105 554
Lääkkeet ja sairaanhoitotarvikkeet	4 200 000	-	5 698 571	- 1 498 571
Suoranaiset avustukset	173 000 000	-	172 342 495	+ 657 505
Päivähoitokustannukset	180 000	-	69 070	+ 110 930
Matkakulut	550 000	-	749 693	- 199 693
Hautauskulut	1 500 000	-	1 627 418	- 127 418
Yhteensä	674 014 628	5 311 431	704 745 836	- 25 419 777

Yhteiskunnallisen huollon aiheuttaman kunnallisen rasituksen suhteellisen suuruuden ja siinä ilmenevän kehityssuunnan selvittämiseksi on verrattu huol-

totoimen bruttomenoja kunakin vuonna kaupungin väkilukuun, jolloin on käytetty kirkonkirjoihin ja siviilirekisteriin merkittyä väkilukua[1]) kunkin vuoden lopussa. Viimeksi kuluneiden kymmenen vuoden aikana on täten laskettu meno asukasta kohden ollut seuraava:

Vuosi	mk	Vuosi	mk	Vuosi	mk	Vuosi	mk	Vuosi	mk
1942	224:68	1944	223:37	1946	454:47	1948	888:08	1950	1 423:28
1943	224:70	1945	319:54	1947	619:43	1949	1 150:87	1951	1 881:13

Edellä esitettyjen kustannusten lisäksi on erikseen mainittava, että kaupunki joutui kertomusvuonna suorittamaan kansaneläkelaissa säädettyjen lisäeläkkeiden kunnanosuuksia kansaneläkelaitokselle kaikkiaan 55 644 267 mk.

b. Annetusta huollosta perityt korvaukset

Asiamiestoimiston toimesta perittiin v. 1951 rahakorvauksia annetusta huollosta 143 179 564 mk, josta 92 669 124 mk koski huoltolautakunnan ja 50 510 440 mk lastensuojelulautakunnan antamaa huoltoa. Perimistyö jakautui seuraavasti:

	Korvaus huoltolautakunnan antamasta huollosta, mk	Korvaus lastensuojelulautakunnan antamasta huollosta, mk	Yhteensä, mk
Valtiolta peritty	34 290 683	11 164 606	45 455 289
Toisilta kunnilta peritty	21 875 038	7 754 570	29 629 608
Yksityisiltä peritty	36 503 403	31 591 264	68 094 667
Yhteensä	92 669 124	50 510 440	143 179 564

Paitsi rahassa suoritettua korvausta sai kunta hyvitystä huoltolautakunnan ja lastensuojelulautakunnan antamasta huollosta 42 mieheltä ja 1 naiselta työlaitoksessa suoritetun työn muodossa. Täten saadun työkorvauksen määrä oli kertomusvuonna yhteensä 506 131 mk, josta 336 831 mk huoltolautakunnalta saadun ja 169 300 mk lastensuojelulautakunnalta saadun hoidon hyvitystä. Kaikkiaan kertyi raha- ja työkorvausta seuraavasti:

	Korvaus huoltolautakunnan antamasta huollosta, mk	Korvaus lastensuojelulautakunnan antamasta huollosta, mk	Yhteensä, mk
Rahasuoritukset	92 669 124	50 510 440	143 179 564
Työllä korvattu	336 831	169 300	506 131
Yhteensä	93 005 955	50 679 740	143 685 695

Huoltolautakuntaa koskeva rahakorvausten yhteismäärä nousi edelliseen vuoteen verraten 22 717 946 mk eli 32,5 %. Erikseen laskien nousivat valtiolta saatujen korvausten määrät 6 842 847 mk eli 24.9 %, toisilta kunnilta perittyjen 4 908 569 mk eli 28.9 % ja yksityisiltä perittyjen 10 966 530 mk eli 42.9 %. Yksityisiltä perittyjen korvausten suhteellinen osuus kaikista perityistä korvauksista on kymmenvuotiskautena 1942-51 kehittynyt seuraavasti:

Vuosi	%	Vuosi	%	Vuosi	%	Vuosi	%	Vuosi	%
1942	35.1	1944	47.9	1946	42.o	1948	34.3	1950	36.1
1943	49.7	1945	54.8	1947	36.4	1949	34.7	1951	39.4

Huoltolautakuntaa koskevien perittyjen korvausten kehityssuuntaa voidaan ilmaista vertaamalla niiden määrää huoltotoimen bruttomenoihin. Sanotut suhdeluvut julkaistaan alla kymmeneltä viime vuodelta, mutta on tällöin otettava huomioon, että kunkin kalenterivuoden aikana perityt korvaukset koskevat yleensä ei ainoastaan samana vuonna vaan useina edellisinäkin vuosina annettua huoltoa.

1) Suhdeluvut on laskettu uudestaan. Kirkonkirjojen ja siviilirekisterin mukaiset keskiväkiluvut on korjattu vuodenvaihteen 1950/51 väestölaskennan ennakkotiedon perusteella.

Suhdeluvut ovat seuraavat:

Vuosi	%	Vuosi	%	Vuosi	%	Vuosi	%	Vuosi	%
1942	17.5	1944	16.2	1946	8.5	1948	11.6	1950	13.4
1943	17.7	1945	13.3	1947	11.o	1949	11.8	1951	13.1

Yllä esitettyjen perittyjen korvausten lisäksi perittiin ulkopuolella huoltotoimen varsinaisen talousarvion korvauksina kansaneläkelain mukaan suoritettujen lisäeläkkeiden kunnanosuuksista toisilta kunnilta ja valtiolta kaikkiaan 5 363 563 mk.

T A U L U J A

1. Katsaus köyhäinhoitoa varten asetettujen huoltokansliain kansliatyöhön v. 1951

	Lähetteitä huoltolautakunnan alaisiin			Maksusitoumuksia		Lääke- ja sairaanhoitotarvikemääräyksiä	Suoritettuja kassamaksueriä	Annettuja varattomustodistuksia	Annettuja lausuntoja kansaneläkelaitokselle	Annettuja muita todistuksia ja lausuntoja
	Kunnalliskotiin	Työlaitokseen	Työtupiin	Sairaaloihin	Muihin laitoksiin					
Kansliat										
I	–	–	26	425	15	2 238	6 220	149	–	475
II	–	–	7	372	1	3 475	7 217	215	10	312
III	–	–	13	477	1	4 422	6 044	189	23	235
IV	–	–	6	352	–	4 355	8 079	171	33	548
V	–	–	–	223	–	1 898	4 114	73	200	587
VI	352	21	128	900	371	1 178	5 514	135	6	843
Yhteensä	352	21	180	2 749	388	17 566	37 188	932	272	3 000
Kuukausi										
Tammikuu	41	2	112	212	62	2 070	2 981	78	30	176
Helmikuu	30	–	6	266	25	1 428	3 254	87	32	252
Maaliskuu	32	–	8	261	38	1 248	3 477	66	21	568
Huhtikuu	26	4	4	310	40	1 600	3 052	77	21	177
Toukokuu	16	2	–	255	32	1 559	3 147	95	27	176
Kesäkuu	34	–	3	229	30	1 291	3 297	98	20	365
Heinäkuu	26	2	–	210	16	1 284	2 914	57	8	63
Elokuu	26	1	1	203	31	1 365	2 670	59	17	95
Syyskuu	19	2	13	215	26	1 330	3 165	94	30	373
Lokakuu	17	2	19	236	36	1 379	2 873	82	18	211
Marraskuu	27	3	6	191	25	1 498	3 092	74	33	178
Joulukuu	58	3	8	161	27	1 514	3 266	65	15	366
Yhteensä	352	21	180	2 749	388	17 566	37 188	932	272	3 000

2. Köyhäinhoidon avunsaajat asunto-olojensa mukaan v. 1951

Asuntomuoto	Miehiä	Naisia	Lapsia	Yhteensä
1 huone	411	1 631	84	2 126
2 huonetta	256	531	73	860
3 "	84	99	19	202
4 "	37	34	7	78
Asui asukkina	366	1 013	31	1 410
" yömajassa	234	76	-	310
" laitoksessa koko vuoden	1 372	2 320	43	3 735
Tuntematon	15	6	1	22
Yhteensä	2 775	5 710	258	8 743

3. Köyhäinhoidon avunsaajat avustuksen säännöllisyyden ja lyhytaikaisuuden sekä huoltomuodon mukaan v. 1951

Huoltomuoto	Säännöllistä avustusta saaneet				Lyhytaikaista avustusta saaneet				Avunsaajia kaikkiaan
	Miehiä	Naisia	Lapsia	Yhteensä	Miehiä	Naisia	Lapsia	Yhteensä	
Yksinomaan laitoksissa olleita	743	1 499	6	2 248	581	809	189	1 579	3 827
Yksinomaan yksityishoidossa olleita	4	3	-	7	-	-	-	-	7
Yksinomaan kotiavustusta saaneita	219	1 304	-	1 523	552	1 093	10	1 655	3 178
Laitoshoidon lisäksi kotiavustusta saaneita	268	583	2	853	407	418	51	876	1 729
Yksityishoidon lisäksi kotiavustusta saaneita	-	-	-	-	-	1	-	1	1
Laitos- ja yksityishoidon lisäksi kotiavustusta saaneita	1	-	-	1	-	-	-	-	1
Yhteensä	1 235	3 389	8	4 632	1 540	2 321	250	4 111	8 743

4. Irtolaishuollossa olleet henkilöt heitä koskevien henkilötietojen mukaan ja ikäluokittain v. 1951

	18-20 v.		21-24 v.		25-29 v.		30-34 v.		35-39 v.		40-44 v.		45-49 v.		50-54 v.		55-59 v.		60 v.-		Kaikki ikäluokat		
	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	M.sp.
Irtolaishuollossa olleita kaikkiaan	10	26	23	73	54	103	45	98	37	73	39	61	37	42	25	25	11	9	16	11	297	521	818
Irtolaishuollon peruste																							
Kuljeksiva elämä	8	15	12	16	21	10	11	10	9	5	10	4	8	1	9	1	2	-	3	2	93	64	157
Työn vieroksuminen	2	5	7	10	24	18	20	9	15	15	16	10	18	5	9	4	5	4	4	-	120	80	200
Kerjuu	-	-	-	-	-	-	1	-	2	-	4	-	1	-	-	-	2	-	-	-	10	-	10
Ammattihaureus	-	6	-	47	-	74	-	79	-	53	-	46	-	35	-	20	-	5	-	6	-	371	371
Muu peruste	-	-	4	-	9	1	13	-	11	-	9	1	10	1	7	-	2	-	9	3	74	6	80
Viimeisen huoltotoimenpiteen laatu																							
Varoitus	-	5	2	1	6	6	1	2	1	6	5	3	5	2	2	1	2	-	3	2	27	28	55
Kotikuntaan lähettäminen	6	8	4	7	7	2	3	5	3	-	3	-	2	-	2	1	1	-	2	-	33	23	56
Irtolaisvalvonta	4	10	9	17	20	27	24	21	9	18	15	15	10	7	7	8	2	2	5	2	105	127	232
Työlaitos	-	3	6	25	9	44	7	34	11	29	6	20	15	15	9	7	5	3	4	3	72	183	255
Pakkotyö	-	-	1	1	-	4	2	4	4	5	5	6	-	6	-	1	1	2	-	-	13	29	42
Jälkivalvonta	-	-	1	20	9	20	8	31	9	15	5	16	3	12	4	7	-	2	2	4	41	127	168
Ei toimenpidettä	-	-	-	2	3	-	-	1	-	-	-	1	2	-	1	-	-	-	-	-	6	4	10
Syntymäpaikka																							
Helsinki [1]	3	3	3	13	17	17	10	13	10	13	9	8	10	5	5	5	2	3	1	1	70	81	151
Helsinkiä ympäröivät kunnat [1]	-	2	-	1	1	3	1	1	2	2	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	5	10	15
Muut Uudenmaan l:n kaupungit	-	-	-	1	-	2	1	1	-	-	-	1	-	-	2	1	1	-	1	-	5	6	11
" " " maalaiskunnat	1	4	1	8	2	8	2	6	2	3	4	3	-	4	1	2	-	1	3	-	16	39	55
Muut Suomen kaupungit	1	4	6	19	9	18	5	10	9	17	7	14	8	13	7	2	2	1	1	-	55	98	153
" " maalaiskunnat	5	13	13	31	25	55	26	64	14	36	17	34	19	20	10	13	6	4	8	10	143	280	423
Ulkomaat	-	-	-	-	-	-	-	2	-	2	2	-	-	-	-	2	-	-	1	-	3	6	9
Tuntematon	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Saanut köyhäinhoitoa v. 1951	-	5	1	5	11	5	3	8	6	5	6	2	7	5	5	2	1	2	4	2	44	41	85
Saanut köyhäinhoitoa ennen huoltoon joutumista	1	1	3	11	17	38	15	41	18	39	16	27	23	29	17	15	7	7	9	4	126	212	338
Rikollisuus																							
Tuomittu 0 kertaa	3	24	13	55	25	56	12	54	14	35	16	37	14	19	11	14	4	5	7	4	119	303	422
" 1 kerran	7	2	10	18	29	47	33	44	23	38	23	24	23	23	14	11	7	4	9	7	178	218	396

1) Espoo ja Helsingin maalaiskunta.

5. Irtolaishuollossa olleet henkilöt heitä koskevien henkilötietojen ja huollon perusteen mukaan v. 1951

Huollossa olleita koskevat henkilötiedot	Irtolaishuollon peruste									Huollossa olleita kaikkiaan		
	Kuljeksiva elämä		Työn vieroksuminen		Kerjuu		Ammattihaureus	Muu peruste				
	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	M.sp.
Irtolaishuollossa olleita kaikkiaan	93	64	120	80	10	–	371	74	6	297	521	818
Siviilisääty												
Naimattomia	58	39	64	30	6	–	192	30	3	158	264	422
Naineita	23	14	35	30	1	–	89	30	2	89	135	224
Leskiä	–	2	5	2	–	–	19	4	–	9	23	32
Eronneita	12	9	16	18	3	–	71	9	1	40	99	139
Siviilisääty tuntematon	–	–	–	–	–	–	–	1	–	1	–	1
Syntyperä												
Aviosyntyisiä	83	50	108	69	8	–	324	64	5	263	448	711
Aviottomia	10	12	11	11	2	–	43	8	1	31	67	98
Syntyperä tuntematon	–	2	1	–	–	–	4	2	–	3	6	9
Ammattiryhmä												
Virkamiehiä yms.	1	–	3	–	–	–	–	1	–	5	–	5
Maanviljelystä tai sen sivuelinkeinoja harjoittavia	2	1	1	2	–	–	4	1	–	4	7	11
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	7	3	5	4	–	–	20	7	2	19	29	48
Liikehenkilökuntaa:												
a) päällystöä, työnjohtajia	2	3	4	9	–	–	16	3	–	9	28	37
b) työntekijöitä	2	5	2	6	–	–	16	3	–	7	27	34
Tehdas- ym. ammattityöntekijöitä	23	21	39	33	1	–	174	36	3	99	231	330
Muita työntekijöitä	50	17	54	15	8	–	64	21	1	133	97	230
Merimiehiä ja kalastajia	3	–	7	1	–	–	–	1	–	11	1	12
Yleisten laitosten palveluskuntaa	2	1	2	–	1	–	1	–	–	5	2	7
Yksityisten palvelijoita	–	10	–	8	–	–	54	–	–	–	72	72
Muun elinkeinon harjoittajia	1	–	2	–	–	–	4	–	–	3	4	7
Ilman varsinaista tai tunnettua elinkeinoa olevia	–	3	1	2	–	–	18	1	–	2	23	25

6. Alkoholistihuollossa olleet henkilöt heidän elämäänsä koskevien tietojen mukaan ikäluokittain v. 1951

	Alle 20 v.		21-24 v.		25-29 v.		30-34 v.		35-39 v.		40 v.-		Kaikki ikäluokat		
	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	M.sp.
Alkoholistihuollossa olleita kaikkiaan	16	-	112	7	372	16	406	26	570	57	1 639	190	3 115	296	3 411
Saanut köyhäinhoitoa v. 1951	-	-	5	2	38	1	58	4	82	5	308	37	491	49	540
Saanut köyhäinhoitoa ennen huoltoon joutumistaan	-	-	9	1	79	4	130	6	271	29	956	111	1 445	151	1 596
Ei ollut saanut köyhäinhoitoa	16	-	103	6	293	12	276	20	299	28	683	79	1 670	145	1 815
Käsitelty irtolaisuudesta (kerjuusta) ennen v. 1951...	-	-	2	3	7	2	19	13	21	19	121	67	170	104	274
Ei käsitelty irtolaisuudesta	16	-	110	4	365	14	387	13	549	38	1 518	123	2 945	192	3 137

7. Alkoholistihuollossa olleet henkilöt heitä koskevien henkilötietojen mukaan ja ikäluokittain v. 1951

	18–20 v.		21–24 v.		25–29 v.		30–34 v.		35–39 v.		40–44 v.		45–49 v.		50–54 v.		55–59 v.		60 v. –		Kaikki ikäluokat		
	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	M.sp.
Alkoholistihuollossa olleita kaikkiaan	16	–	112	7	372	16	406	26	570	57	639	77	509	44	275	32	129	20	87	17	3 115	296	3 411
Alkoholistihuollon peruste																							
Vaarallisuus	–	–	2	–	10	–	11	–	17	1	34	–	16	1	8	–	4	–	1	–	103	2	105
Häiriö tai pahennus	11	–	35	4	120	9	130	12	207	30	228	30	195	25	98	7	42	7	37	11	1 103	135	1 238
Elatusvelvollisuuden laiminlyönti	–	–	9	–	20	–	33	2	55	1	55	2	40	–	16	1	8	–	3	–	239	6	245
Läheisen henkilön rasitukseksi joutuminen	–	–	8	–	16	1	10	–	17	1	10	–	14	–	5	1	4	–	3	–	87	3	90
Köyhäinhoidon tarve	–	–	–	–	1	–	–	–	1	–	3	–	3	–	2	–	2	–	1	–	13	–	13
Juopumuspidätykset	5	–	56	3	200	6	216	12	271	24	304	45	237	18	144	23	69	13	40	6	1 542	150	1 692
Vapaaehtoisuus	–	–	2	–	5	–	6	–	2	–	5	–	4	–	2	–	–	–	2	–	28	–	28
Huoltotoimenpiteen laatu																							
Varoitus	–	–	1	–	3	–	6	–	2	–	7	–	2	–	–	–	–	–	2	–	23	–	23
Raittiusvalvonta	3	–	11	4	138	5	134	2	175	12	168	17	108	9	62	4	37	1	28	7	864	61	925
Huoltolahoito, täytäntöönpanematon	11	–	75	3	135	8	145	15	179	30	220	28	182	16	90	15	44	9	24	8	1 105	132	1 237
Huoltolahoito, täytäntöönpantu	1	–	18	–	41	1	58	5	101	5	105	8	93	4	53	2	24	5	11	–	505	30	535
Jälkivalvonta	1	–	7	–	55	2	63	4	113	10	139	24	124	15	70	11	24	5	22	2	618	73	691
Syntymäpaikka																							
Helsinki	9	–	40	3	105	4	95	4	156	11	153	14	92	9	46	2	18	2	12	1	726	50	776
Helsinkiä ympäröivät kunnat[1].	1	–	7	–	8	–	15	–	9	1	10	1	11	–	4	1	3	2	4	1	72	6	78
Muut Uudenmaan l:n kaupungit..	–	–	1	–	3	–	8	–	8	–	14	1	11	1	3	–	3	1	1	–	52	3	55
" " " maalaiskunnat	–	–	3	–	22	3	25	4	41	3	38	3	42	1	24	3	17	2	11	3	223	22	245
" Suomen kaupungit	2	–	17	1	69	2	71	4	106	13	146	23	113	9	55	2	33	2	14	2	626	58	684
" " maalaiskunnat	4	–	42	3	164	7	190	14	248	28	266	34	233	24	139	23	53	10	43	10	1 382	153	1 535
Ulkomaat	–	–	1	–	1	–	2	–	2	1	12	1	7	–	4	1	2	1	2	–	33	4	37
Tuntematon	–	–	1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	–	1

1) Espoon ja Helsingin maalaiskunta.

8. Juopumuksesta pidätetyt Helsingissä asuvat henkilöt iän ja pidätyskertojen lukumäärän mukaan v. 1951

Ikä, vuotta	Henkilöitä, jotka vuoden varrella pidätettiin							Kaikkiaan pidätettyjä henkilöitä	Näistä					Kaikkiaan pidätyskertoja	Näistä johti syytteeseen
	1	2	3	4	5	6-9	10-		Syytteeseen asetettuja	Ei ennen pidätettyjä	Nuorina rekisteröityjä	Alkoholisteina rekisteröityjä	Irtolaisina rekisteröityjä		
	kertaa														
								Miehiä							
Alle 18	45	3	1	-	-	-	-	49	8	46	-	-	-	54	8
18-20	267	31	16	9	3	3	1	330	64	241	145	13	2	459	72
21-24	702	186	79	23	23	29	10	1 052	433	568	622	143	18	1 862	561
25-29	1 046	329	126	77	42	79	32	1 731	726	810	123	486	51	3 612	1 075
30-34	915	273	116	75	46	86	44	1 555	624	587	-	582	67	3 625	957
35-39	1 015	315	161	64	56	105	77	1 793	698	607	-	746	64	4 583	1 114
40-44	1 100	293	154	105	57	125	95	1 929	729	587	-	892	85	5 249	1 244
45-49	846	221	102	69	53	97	79	1 467	562	424	-	727	48	4 129	984
50-54	524	136	60	42	23	52	46	883	350	241	-	431	45	2 285	552
55-59	293	68	49	13	18	26	12	479	172	143	-	232	14	1 102	259
60-	288	73	26	12	7	17	11	434	132	158	-	167	15	872	181
Kaikki	7 041	1 928	890	489	328	619	407	11 702	4 498	4 412	890	4 419	409	27 832	7 007
								Naisia							
Alle 18	1	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	1	-
18-20	11	1	-	-	-	1	-	13	2	10	3	-	1	20	2
21-24	49	10	4	1	1	1	1	67	12	33	13	12	25	111	12
25-29	80	18	2	4	2	4	2	112	27	45	4	28	47	200	36
30-34	110	26	12	9	2	10	6	175	56	58	-	43	77	420	90
35-39	136	46	12	12	5	13	8	232	74	73	-	92	88	532	103
40-44	109	43	29	11	6	21	9	228	102	57	-	107	74	631	137
45-49	93	22	18	8	8	9	8	166	53	50	-	79	57	451	79
50-54	70	19	10	3	2	8	3	115	40	35	-	59	37	250	58
55-59	29	8	7	2	-	8	2	56	24	20	-	29	21	161	37
60-	31	7	8	4	1	3	1	55	14	16	-	30	14	121	18
Kaikki	719	200	102	54	27	78	40	1 220	404	398	20	479	441	2 898	572

18. Lastensuojelu [1)]

Yleiskatsaus

Pääkaupungin lastensuojelutoiminta joutui kertomusvuoden aikana kahdessa suhteessa yleisenkin mielenkiinnon kohteeksi. Uuden sosiaalihuollon hallinnosta annetun lain mukaisesti oli koetettava löytää suurkaupungin erikoisiin oloihin soveltuva hallinto-organisatio. Eri elimien suorittaman perusteellisen pohdinnan jälkeen päädyttiin kolmen erillisen lautakunnan järjestelmään, mikä asiallisesti merkitsi vain vallinneen järjestelmän hyväksymistä.

Kaupungin lastenhuoltolaitosten kehittämistä koskeva kysymys joutui ratkaisuvaiheeseen. Lastensuojelulautakunnan aloitteesta perustettu komitea sai mietintönsä valmiiksi. Se käsiteltiin periaateluontoisena kaupunginvaltuustossa, joka hyväksyi tehdyt vastaiselle toiminnalle tärkeät esitykset.

Lautakunnan ryhtyessä päätöksen aiheuttamiin yksityisiin ja osin runsaasti aikaa viepiin käytännöllisiin toteuttamistoimenpiteisiin lastenhuoltolaitokset joutuivat Ryttylän koulukodin tunnettujen tapausten johdosta julkisenkin huomion kohteeksi. On aihetta todeta, että laitoksiin - varsinkin koulukoteihin - kohdistunutta arvostelua värittivät tällöin valitettavan suuressa määrin perehtymättömyys laitostyöhön, hoidettavien tarpeisiin ja työntekijäin vaikeuksiin. Arvostelu ei näin ollen voinut muodostua yksinomaan rakentavaksi, kuten varmaan monella taholla oli toivottu. Tapausten valossa suoritettu tutkimus sensijaan on antanut tukea sille lautakunnan aikaisemmalle käsitykselle, että lastenhuoltolaitosten toiminta kaipaa jatkuvaa kehittämistä varsinkin hoidokkien yksilöllistä tutkimusta ja henkilökunnan pätevyyttä ajatellen.

Huostaanotettujen sijoitusvaikeudet lisääntyivät siitä huolimatta, että perhesijoitusta pyrittiin edelleen laajentamaan ja yksityisten järjestöjen kanssa tehtiin mm. erikoissopimuksia paikkojen varaamisesta lastensuojelulautakunnan tarpeisiin. Edelleen jatkuneiden syvemmin vajaamielisten ja pienten lasten sijoitusvaikeuksien lisäksi alkoi painetta esiintyä huomattavasti myös kouluikäisten poikien kohdalla. Kaupungin omien laitosten vahvistettu paikkaluku oli vuoden päättyessä 556, mitä määrää jouduttiin kuitenkin jatkuvasti ylittämään, Vastaanottokotia lukuunottamatta, jossa oli vapaita paikkoja. Hoitovuorokausien määrä pysyi edelliseen vuoteen verrattuna suunnilleen ennallaan. Lähinnä palkkojen ja hintojen nousun, mutta osittain myös hoidokkien vaatetustason parantamisen vuoksi laitosten vuosikustannukset nousivat edelliseen vuoteen verrattuna n. 43 %:lla. Yksityisten laitosten ja perhesijoitusten hoitokorvauksissa nousu oli n. 35 %, minkä aiheuttivat lähinnä hoitomaksujen jatkuvat korotukset.

Lastensuojelulautakunta

Lautakunnan ja sen eri osastojen kokoonpano. Sosiaaliministeriön tammikuun 7 päivänä 1947 vahvistaman lastensuojeluohjesäännön mukaisesti lautakuntaan kuului puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja 7 muuta jäsentä sekä osastoissa käsiteltäviä asioita varten 6 lisäjäsentä ja samoin yhtä monta varajäsentä

1). Eräät kertomukseen liittyvät taulukkotiedot, joita ei ole otettu tähän teokseen, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa.

kuin lautakunnassa oli jäseniä ja lisäjäseniä, Lautakunta ja eri osastot muodostuivat seuraavasti:

Puheenjohtaja:
Manninen, S., toimittaja

Varapuheenjohtaja:
Päivänsalo, V.A., teologian tohtori

Muut jäsenet:
Ylppö, A.H., yliopiston professori
Westerlund, G., hovioik. auskultantti
Bruun, E., ylikirjastonhoitaja
Ilvesviita, O., kanslianesimies
Ikonen, A., arkistonhoitaja
Ruohonen, R., rouva
Suosalmi, M., rouva

Varajäsenet:
Heiniö, P.J., ylilääkäri
Lindberg, P., varatuomari
Mickwitz, A.-M., kirjastoamanuenssi
Lojander, I., rouva
Välimaa, T., ompelija
Karvinen, A., toimittaja
Penttinen, E., varanotaari
Lahdensuu, S., lääketieteen tohtori
Oksanen, T.N., opettaja

Lisäjäsenet:
Ruohtula, K., filosofian maisteri
Nuotio, S., sacr.min.kand.
v.Weissenberg, G.K.B., filosofian maisteri
Dahl, L., rouva
Ristimäki, I., rouva
Jyrkänne, A., rouva

Varalisäjäsenet:
Sinervo, A., johtajatar
Jännes, N., lääketieteen lisensiaatti
Saltzman, K., opettaja
Puhjo, S., rouva
Andersson, N., rouva
Niemenperä, M., lipunmyyjä

Lautakunnan jäsenistä Manninen, Päivänsalo, Ylppö, Bruun, Ilvesviita ja Ruohonen muodostivat samalla lautakunnan alaisissa laitoksissa toimivien kansakoulujen johtokunnan, johon opettajakunnan edustajana kuului opettaja V.E. Kivisalo ja opettajiston varaedustajana opettaja T.R. Reino.

Kaupunginhallitusta edusti sekä lautakunnassa että koulujen johtokunnassa toimitsija E. Saastamoinen.

Eri osastojen puheenjohtajiksi, varpuheenjohtajiksi sekä jäseniksi määrättiin seuraavat lautakunnan jäsenet ja lisäjäsenet:

Turvattomien lasten huolto-osasto:
Päivänsalo, V., puheenjohtaja
Bruun, E., varapuheenjohtaja
Dahl, L.
Suosalmi, M.

Suojelukasvatusosasto:
Westerlund, G., puheenjohtaja
Nuotio, S., varapuheenjohtaja
Ruohonen, R.
v.Weissenberg, G.

Erityishuolto-osasto:

Ilvesviita, O., puheenjohtaja
Ylppö, A., varapuheenjohtaja
Ruohtula, K.
Jyrkänne, A.

Työhuolto-osasto:

Manninen, S., puheenjohtaja
Ikonen, A., varapuheenjohtaja
Ristimäki, I.

Kaupunginhallitusta edusti kaikissa osastoissa toimitsija E. Saastamoinen.

Lääninhallituksen määräämänä jäseninä kuuluivat työhuolto-osastoon invaliidihuoltovirkailija H. Linnomaa ja rehtori T. Laakso sekä näiden varamiehinä vastaavasti ompelija S. Huotari ja insinööri L. Tiitola.

Lastensuojelulautakunnan kokoukset ja tärkeimmät päätökset. Lautakunta kokoontui kertomusvuonna 14 kertaa, jolloin pöytäkirjoihin merkittiin yhteensä 335 (edellisenä vuonna 336) pykälää. Ilmoitusluontoiset asiakirjat, jotka eivät edellyttäneet erillistä lautakunnan päätöstä, merkittiin kokousten väliaikoina kertyneinä ryhminä pöytäkirjan samaan pykälään, asiakirjojen ollessa asianomaisessa kokouksessa nähtävinä.

Lastenhuoltolaitoksissa toimivien kansakoulujen johtokunta kokoontui vuoden aikana 7 kertaa ja pöytäkirjat sisältävät 33 (21) pykälää. Eri osastojen toimintakertomus seuraa tuonnempana.

Lautakunnan käsittelemistä asioista mainittakoon seuraavat:

Sosiaalihuollon hallinnon järjestely. Kaupunginvaltuusto päätti tammikuun 23 p:nä, että kaupungin sosiaalihuollon eliminä tulevat edelleenkin olemaan entiset nim. huoltolautakunta, lastensuojelulautakunta ja lastentarhain johtokunta. Kaupunginhallitus asetti 5-henkisen komitean laatimaan näin hyväksytyn organisaation pohjalla uutta sosiaaliohjesääntöä. Lautakunta antoi (1.6. 144 §) lausuntonsa valtuustolle sosiaalihuollon ja samanaikaisesti laadittujen kaupungin lasten- ja nuorisonhuoltolaitosten ohjesääntöehdotusten

johdosta. Sosiaaliministeriö vahvisti Helsingin kaupungin sosiaaliohjesäännön marraskuun 5 p:nä ja Helsingin kaupungin lastensuojelulautakunnan alaisten lasten- ja nuorisonhuoltolaitosten ohjesäännön marraskuun 20 p:nä. Sosiaaliohjesäännön mukaan lastensuojelulautakunnan lisäksi päätösvaltaisina eliminä tulivat olemaan sen asettamat lastenhuolto-, suojelukasvatus-, elatusapu- sekä äitiysavustus- ja perhelisäjaostot ja lisäksi lastenkotien ja koulukotien johtokunnat. Uutta sosiaaliohjesääntöä tultaisiin noudattamaan vuoden 1952 alusta. Vahvistetussa sosiaaliohjesäännössä käytettiin lastentarhainjohtokunnasta nimitystä lastentarhain lautakunta.

Lastenhuoltolaitosten toiminnan järjestely ja uutisrakennuskysymyksiä. Lautakunta joutui kertomusvuonna (30.1. 5 §) antamaan lausuntonsa lastenhuoltolaitoskomitean mietinnön johdosta. Kaupunginvaltuusto hyväksyi elokuun 29 p:nä periaatteessa komitean mietinnön, mikä merkitsi sitä, että yhtenäinen turvattomien lasten vastaanottokoti perustettaisiin Sofianlehdon ja vastaanottokodin rakennuksiin, kuitenkin niin, että suojelukasvatuksellisten poikien tarkkailukotia ei sijoitettu Reijolaan, vaan lastensuojelulautakunnan esityksestä muuaalle. Samalla hyväksyttiin periaatteessa ehdotus Toivolan koulukodin rakentamisesta turvattomien, apukouluasteisten oppilaiden kodiksi sekä ehdotus turvattomien tyttöjen nuorisokodin perustamisesta. Kaupunginvaltuuston em. päätöksen käytännölliseksi toteuttamiseksi lautakunta esitti (27.9. 258 §), että suojelukasvatuksellisten poikien tarkkailukodin perustamista varten kaupunki hankkisi Lemmilän ja kaksi Linnanmäen tilaa Hyvinkään kunnan Ridasjärven kylästä. Esitys johtikin tulokseen. Muussa suhteessa valtuuston päätöksen käytännöllinen toteuttaminen siirtyi vuoteen 1952. - Toivolan oppilaskodin koulu- ja oppilasosastorakennuksen luonnospiirustukset sosiaaliministeriö vahvisti elokuun 6 p:nä. Rakennustöitä varten oli käytettävissä noin 30 000 000 mk:n määräraha, mutta töitä ei päästy kertomusvuonna alkamaan. - Nukarin lastenkodin talous- ja liiterirakennuksen luonnospiirustukset sosiaaliministeriö vahvisti elokuun 8 p:nä. Tämänkään rakennuksen töitä ei päästy alkamaan kertomusvuonna, mutta vuoden 1952 talousarvioon otettiin tarpeellinen määräraha.

Rinnekodin lisäpaikkojen rahoitus. Lautakunta puolsi (14.8. 215 §) Helsingin diakonissalaitoksen esitystä, että kaupunki varaisi vielä 10 paikkaa rakennettavasta vajaamielisten lasten hoitolasta, jolloin kaupungin tulisi suorittaa yhteensä 8 700 000 mk.

Metsäkummun myyntitarjous. Lautakunta puolsi Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliiton omistaman, kaupungin ostettavaksi tarjotun ongelmalasten tarkkailukodin hankkimista lastensuojelulautakunnan tarpeisiin.

Huollettavien ahkeruusrahat. Lautakunta joutui kiinnittämään huomiota siihen, että kaupungin pysyväistä hoitoa antavissa lastenkodeissa ei määrärahojen niukkuuden vuoksi ollut voitu antaa juuri ollenkaan ohjesäännön edellyttämiä ahkeruusrahoja, vaikka sellainen olisi kasvatuksen kannalta tärkeätä, koska yksityisissä perheissäkin annetaan lapsille taskurahoja. Edellä olevan johdosta lautakunta hyväksyi (30.1. 12 §) ehdotuksen ahkeruusrahojen maksamisesta siten, että I-VIII luokkalaisille myönnettiin 25-140 mk/kk, 15 vuotta täyttäneille, jotka eivät ole ansiotyössä, 150-200 mk/kk sekä vaativien erikoistehtävien suorittamisesta 400-500 mk. Maksutapa otettiin käytäntöön v:n 1952 alusta.

Alaikäisiin kohdistuneiden rikosten ilmoittaminen lastensuojeluviranomaisille. Edellä olevan johdosta lautakunta esitti (20.3. 68 §) kaupaunginhallituksen kautta sosiaaliministeriölle, että sen harkitsemalla tavalla lastensuojelulain 50 §:n tulkinnasta saataisiin noudatettavaksi tarpeelliset ohjeet. Sosiaaliministeriö ilmoitti, ettei nykyisen lain nojalla voida antaa sitovia määräyksiä esim. poliisiviranomaisille tässä suhteessa, mutta että lain uudistuksen yhteydessä tultaisiin tämä kohta lakitekstissä selventämään.

Paikallisasiamiesten palkkioiden korotus. Lastenhuoltoviraston eri paikkakunnille sijoituskotien hankkijoiksi ottamien asiamiesten palkkioita lautakunta joutui (1.6. 122 §) korottamaan heinäkuun 1 p:stä seuraaviin määriin: uuden sijoituskodin hankkiminen 1 000 mk, kesäkodin hankkiminen 500 mk, sijoituskodin valvonta ja hoitomaksun välittäminen 1 400 mk vuodessa sekä kasvatuskodin valvonta 800 mk vuodessa.

Göteborgin lastensuojelulautakunnan kutsu. Lautakunta teki (27.2. 37 §) kaupunginhallitukselle esityksen, että lautakunta saisi lähettää kaksi edustajaa Göteborgin kaupungin lastensuojelun 25-vuotistoiminnan merkeissä järjestettävään konferenssiin toukokuun 4 ja 5 p:nä. Edustajina olivat lautakunnan puheenjohtaja S. Manninen ja toimitusjohtaja A.E. Heiskanen.

Ammattiopetushenkilökunnan supistaminen Ryttylän koulukodissa. Ammattiopetukseen osallistuvien oppilaiden määrän pienentymisen vuoksi lautakunta päätti (30.1. 17 §), että koulukodin avoimia, vakinaisia metallitöiden apulaisopettajan, sepän ja puusepän virkoja ei toistaiseksi täytettäisi. Laitokseen jäivät näin ollen metallitöiden opettajan, veistonopettajan, konepuusepän, suutarin ja räätälin virat.

Kaksi kuolemantapausta Ryttylän koulukodissa. Toukokuun 27 p:nä katosi uintimatkalla eräs Alatalo-osaston oppilas. Hänet löydettiin myöhemmin hukkuneena. Heinäkuun 29 p:nä tavattiin toinen oppilas kuolleena asuinhuoneensa vaatekomeroon hirttäytyneenä. Tapaukset ilmoitettiin heti poliisiviranomaisten tutkittavaksi. Valtiovallan tehtävään määräämiä tutkijoita avustivat kaupunginlakimies ja lastensuojelulautakunnan asettama (5.7. 190 § ja 23.8. 225 §) tutkimuskomitea. Hukkuneen oppilaan kuolemansyyn oikeudellinen käsittely tapahtui joulukuun 28 p:nä kihlakunnanoikeudessa. Tällöin oikeus totesi, ettei mitään rikokseen viittaavaa ollut tapahtunut, vaan että tapaus oli onnettomuus. Hirttäytyneen oppilaan kuolemansyytä ei syyttäjä katsonut tarpeelliseksi saattaa oikeuden käsiteltäväksi, koska tutkimuksissa ei ollut ilmennyt mitään rikokseen viittaavaa. Lautakunnan asettama tutkimuskomitea jatkoi työtään, mutta sen mietintö ei valmistunut vuoden loppuun mennessä, vaan siirtyi vuoden 1952 puolelle.

Lastensuojeluviraston ja lastenhuoltolaitosten henkilökunnan sairaus- ja synnytysloma-anomuksia lautakunta käsitteli yhteensä 99 (edellisenä vuonna 81).

Edellä mainittujen esitystensä lisäksi antoi lautakunta sosiaaliministeriön ja kaupunginhallituksen pyynnöstä kertomusvuonna 10 (11) eri lausuntoa, joista useimmat koskivat lasten- ja nuorisonhuoltoon anottuja avustusmäärärahoja.

Oman erikoisryhmänsä muodostivat sosiaaliministeriön lastensuojelutoimistolle antamat 25 (31) lausuntoa, jotka koskivat erinäisten helsinkiläislasten luovuttamista ottolapsiksi Ruotsiin ja Tanskaan.

Lastensuojeluvirasto

Toimistot. Lastensuojeluvirasto jakaantui ohjesäännön mukaisesti kuuteen toimistoon seuraavasti:

1. Yleinen eli hallinnollinen toimisto, jonka tehtävänä oli valmistella lastensuojelulautakunnan käsiteltäväksi ja panna täytäntöön kunnallisen lastensuojelun ja -huollon sekä muiden siihen liitettyjen huoltoalojen yleiset hallinto- ja talousasiat sekä valvoa lastenhuoltolaitosten toimintaa. Toimiston johtajana sekä samalla koko lastensuojeluviraston toimitusjohtajana toimi hovioikeuden auskultantti A.E. Heiskanen. Lautakunnan sihteerinä oli sosionomi E. Stenholm.

2. Turvattomien lasten huoltotoimisto eli lastenhuoltotoimisto, jonka asiat käsiteltiin turvattomien lasten huolto-osastossa. Toimiston tehtävänä oli valmistella ne tapaukset, joissa lapsen yhteiskunnallisen suojelun ja hoidon tarve aiheutui lastensuojelulain 8 §:n 1 momentin a), b), c) ja d) kohdissa mainituista syistä, sekä toimeenpanna osaston päätökset. Lisäksi toimiston tehtäviin kuului lastensuojelulain VI luvun edellyttämä kasvattilasten valvonta, äitiensä luona hoidettavien aviottomien lasten hoidon valvonta (19.10. 1948 27 §), nuorten kotiapulaisten valvonta, lisäksi kesävirkistyksen järjestäminen vähävaraisten perheiden lapsille sekä lausuntojen antaminen viranomaisille lasten holhousta ja hoitoa koskevissa asioissa. Toimiston johtajana oli lastenhuollontarkastaja, filosofian maisteri M. Törnudd.

3. Suojelukasvatustoimiston tehtävänä oli valmistella suojelukasvatusosastolle esitettäviksi ne asiat, joissa lapsen tai nuoren henkilön yhteiskunnallisen suojelun ja hoidon tarve aiheutui lastensuojelulain 8 §:n 1 momentin e)kohdassa tai 8 §:n 2 momentissa mainituista syistä, niin myös suorittaa ne tehtävät, jotka nuoria rikoksentekijöitä koskevissa säännöksissä on lastensuojelulautakunnalle määrätty. Toimiston johtajana oli nuorisonhuoltaja, filosofian maisteri K. Helasvuo.

4. Aviottomien lasten huoltotoimisto eli lastenvalvojan toimisto, jonka tehtävänä oli hoitaa kaikki ne tehtävät, jotka avioliiton ulkopuolella syntyneistä lapsista annetussa laissa ja näiden lasten valvontaa koskevassa asetuksessa on lastenvalvojalle määrätty, kuin myös asianomaisen lapsen huoltajan

tai huoltoviranomaisen pyynnöstä tapahtuva asumus- ja avioerolasten hoidon ja kasvatuksen sekä taloudellisten etujen valvonta. Toimiston päättävänä elimenä oli lautakunnan asettama erityishuolto-osasto. Toimiston johtajana oli lastenvalvoja, varatuomari A. Koskenkylä apunaan apulaislastenvalvoja, hovioikeuden auskultantti E. Tynkkynen.

5. Äitiysavustus- ja perhelisätoimisto, joka valmisteli perhelisälain ja äitiysavustuslain mukaiset asiat erityishuolto-osastolle esiteltäviksi ja jonka tehtävänä lisäksi oli täyttää näissä laeissa ja niiden täydennyssäännöksissä lautakunnalle määrätyt tehtävät sekä järjestää ja valvoa pikkulastenhoidon neuvontaa ja äitiyshuoltoa. Toimiston hoitajana toimi rouva S. Hiisivaara-Mörk.

6. Työhuoltotoimisto, jonka tuli valmistella sotaorpojen ja sotaleskien työhuoltolakien, invaliidihuoltolain ja ammattiopintojen avustamisesta annetun lain edellyttämät asiat työhuolto-osastolle esiteltäviksi ja muuten täyttää näissä laeissa ja niiden täydennyssäännöksissä lautakunnalle määrätyt tehtävät. Toimiston johdosta vastasi työ- ja opintohuoltaja, insinööri A. Levanto.

Kassa-, tili- ja perimisasiat hoiti yhteinen huoltotoimen kassa- ja tilitoimisto sekä asiamiesosasto.

Henkilökunta. Kertomusvuoden alussa oli lastensuojelun palveluksessa 227 sääntöpalkkaisesti sekä 83 tilapäisesti palkattua eli yhteensä 310 viranhaltijaa. Vastaavat luvut olivat vuoden päättyessä 228, 87 ja 315. Henkilökunnasta oli vuoden alussa 50 sääntöpalkkaista ja 19 tilapäistä ja vuoden päättyneessä 50 sääntöpalkkaista ja 21 tilapäistä lastensuojeluviraston sekä loput laitosten palveluksessa.

Toimistotyö. Lastensuojeluvirastosta lähetettiin kertomusvuoden aikana 46 720 kirjelmää (edellisenä vuonna 42 756). Näistä oli hallinnollisen toimiston 1 349 (1 545), turvattomien lasten huoltotoimiston 6 555 (6 344), suojelukasvatustoimiston 4 801 (4 640), aviottomien lasten huoltotoimiston 17 269 (12 451), äitiysavustus- ja perhelisätoimiston 9 191 (8 860) ja työhuoltotoimiston 7 555 (8 916).

Lastenhuoltolaitokset

Kertomusvuonna olivat kaupungin omistuksessa seuraavat lastenhuoltolaitokset:

Sofianlehdon pikkulastenkoti, jossa eri osastoilla oli yhteensä 100 hoitopaikkaa 0-2 vuoden ikäisille normaalilapsille. Syyskuun 9 p:nä 1948 paikkojen lukumäärää lisättiin väliaikaisesti 15:llä. Kodin johtajana toimi terveyssisar L. Härmälä apunaan 35 sääntöpalkkaista ja 15 tilapäistä viranhaltijaa.

Reijolan lastenkoti, jossa eristysosastoineen on 34 hoitopaikkaa, on tarkoitettu lastentarhaiässä oleville normaalikykyisille lapsille. Kodin johtajana toimi neiti M. Ritvanen apunaan 10 sääntöpalkkaista ja 5 tilapäistä viranhaltijaa.

Kullatorpan lastenkodissa hitaasti kehittyviä ja sairaalloisia lastentarhaikäisten kehitystasolla olevia lapsia varten on 25 hoitopaikkaa. Kodin johtajana oli neiti A. Orola. Lisäksi oli laitoksen palveluksessa 9 sääntöpalkkaista ja 5 tilapäistä viranhaltijaa.

Malmin lastenkoti oli tarkoitettu normaalilapsia varten ja sen paikkaluku oli 37. Kodin johtajana oli kasvattaja E. Hytönen apunaan 11 sääntöpalkkaista ja 5 tilapäistä viranhaltijaa.

Nukarin lastenkoti syvemmin vajaamielisiä lapsia varten. Hoitopaikkoja oli laitoksessa 30. Kodin johtajana oli neiti R. Ojalainen apunaan 10 sääntöpalkkaista ja 3 tilapäistä viranhaltijaa.

Toivolan koulukoti Pakilassa omine maatalouksineen oli tarkoitettu enintään 60 apukouluasteella olevalle, käytökseltään moitteettomalle lapselle. Laitoksessa toimi suomenkielinen ala- ja yläkansakoulu. Koulukodin johtajana toimi opettaja V. Ilasmaa. Muuta henkilökuntaa oli 23 sääntöpalkkaista ja 8 tilapäistä viranhaltijaa.

Ryttylän koulukoti omine maatiloineen, Hausjärven pitäjässä, voi ottaa vastaan 75 yläkansakoulun ja jatkokoulun ikäasteella olevaa suomenkielistä poikaa. Tämän koulukodin toiminnassa kiinnitettiin erikoista huomiota mahdollisimman monipuolisen ja tehokkaan ammattiopetuksen järjestämiseen. Laitoksen johtajana toimi kansakoulunopettaja M.E. Sutinen apunaan 33 sääntöpalkkaista ja 3 tilapäistä viranhaltijaa.

Toivoniemen koulukoti siihen kuuluvine maatiloineen, Lohjan pitäjässä, oli tarkoitettu 26 kansakoulu- ja jatkokouluiässä olevalle suomenkieliselle tytölle. Laitoksen johtajana, joka osallistui myös opetukseen, toimi opettaja H. Laaksonen apunaan 8 sääntöpalkkaista ja 2 tilapäistä viranhaltijaa.

Vastaanotto- ja ammattioppilaskoti sijaitsi Sofianlehdossa. Edellinen näistä toimi havainnoimislaitoksena kouluikäisten lasten vastaisiin hoitopaikkoihinsa sijoittamista varten, jota paitsi käytökseltään moitteettomat lapset saattoivat sen koululaisosastolla asuen käydä kaupungin kansa- tai ammattikoulua. Ammattioppilaskoti taasen tarjosi asunnon ja hoitoa sellaisille lautakunnan alaisista laitoksista kaupunkiin käsityöläisoppiin tai tehtaiden työpajoihin siirtyneille pojille, joilla ei ollut kunnollista omaa kotia ja jotka eivät yksin jätettyinä voineet vielä tulla elämässä omin neuvoin toimeen. Vastaanottokodissa oli yhteensä 100 ja ammattioppilaskodissa 36 hoitopaikkaa. Kummankin laitoksen johtajana toimi opettaja M. Tuokko heinäkuun loppuun saakka, jolloin hän erosi täysin palvelleena. Elokuun 1 p:stä oli laitoksen johtajana filosofian kandidaatti W. Erko. Lisäksi oli laitoksessa 26 sääntöpalkkaista ja 3 tilapäistä viranhaltijaa sekä 3 muuta työntekijää.

Hyvösen lastenkoti toimi 33 paikkaisena normaalilasten laitoksena Kotkankadun n:o 14-16:ssa. Kodin johtajattarena oli terveyssisar I. Siirala apunaan 9 muuta viranhaltijaa.

Ent. Bengtsårin koulukodin tila Bromarvin pitäjässä oli kertomusvuonna edelleenkin lautakunnan hallinnassa. Tilalla harjoitettiin maanviljelystä kaupungin laskuun, suoritettiin jatkuvasti viljelysmaiden perusparannuksia ja metsänraivauksia sekä tilalla olevien rakennusten kunnostamistöitä. Tilalla oli myös kertomusvuonna nuorisotyölautakunnan järjestämiä nuorison kesäleirejä.

Lastenhuoltolaitosten toiminta. Sen lisäksi, mitä muualla eri yhteyksissä on esitetty lastenhuoltolaitoksista, mainittakoon, että laitosten välittömästä johdosta vastasi asianomainen laitoksen johtaja. Laitosten yleisvalvonnan suoritti toimitusjohtaja. Kasvatuksellisesta valvonnasta huolehti lastenkotien ja Toivolan koulukodin osalta lastenhuollontarkastaja ja muitten koulukotien osalta nuorisonhuoltaja.

Tietopuolinen opetus koulukotien kouluissa oli järjestetty pääasiallisesti pääkaupungin kansakouluille vahvistettuja opetussuunnitelmia noudattaen. Jatko-opetukseen sisältyvillä käytännöllisillä oppiaineilla oli oma, niitä varten laadittu ohjelmansa. Ruotsinkielisiä luokkia ei lautakunnan hallintoon kuuluvissa kouluissa ollut, sillä verraten harvalukuiset ruotsinkieliset hoidokit voivat käydä vastaanottokodissa asuen kaupungin ruotsinkielistä kansakoulua. Opetuksen tarkastuksesta koulukodeissa huolehti Helsingin kaupungin kansakoulujentarkastaja.

Terveydenhoitotarkastukset laitoksissa hoiti lautakunnan lääkäri, lääketieteen lisensiaatti P. Leisti. Kaupungin lastenpsykiatri teki kertomusvuonna useita tarkastusmatkoja lautakunnan alaisiin laitoksiin. Lasten terveydentilasta mainittakoon lautakunnan lääkärin kertomuksesta poimittuna seuraavaa:

Vuoden aikana oli ravinnon laatu, valmistus ja säilytys kaikissa lastenhuoltolaitoksissa moitteetonta. Siisteys ei antanut aihetta huomautuksiin.

Yleistila parantui kauttaaltaan edellisiin vuosiin verrattuna ja ravitsemustila oli hyvä. Kulkutaudeista esiintyi huomattavimmin vain influenssaa sekä Sofianlehdon pikkulastenkodissa vesirokkoa. Huomattavaa oli ripulitapausten väheneminen ja etenkin niiden lievä laatu. Samoin yleensä kaikki muutkin sairaustapaukset olivat melko lieviä. Erityisesti tämä oli ilahduttavaa pikkulastenkodin kohdalta: Sofianlehdon hoidokkien joukossa sattui vain kaksi kuolemantapausta, jotka molemmat johtuivat synnynnäisestä epämuodostumasta.

Eri sairaustapausten lukumäärä ilmenee seuraavalla sivulla olevalla taulukosta.

Turvattomien lasten huoltotoimisto

Turvattomien lasten huoltotoimistolle tehtiin vuoden aikana 2 168 (2 349) lapsia koskevaa ilmoitusta ja virka-apupyyntöä. Tällöin ei ole laskettu mukaan toimiston kirjoissa olevia kasvattilapsia, valvonnassa olevia avioliiton ulkopuolella syntyneitä lapsia eikä kesäksi maalle toimitettuja lapsia, joita selostetaan toisessa kohtaa kertomuksessa. Virka-apupyynnöistä oli 47 (38) holhousasioita ja 80 (59) adoptioasioita sekä loput muita lasten kotiolojen selvittelyasioita koskevia. Adoptiasioista koski 14 (14) aviolapsia ja muut

Tautiryhmä	Sofianlehto	Reijola	Malmi	Hyvönen	Kullatorppa	Nukari	Vastaanotto-kori	Toivola	Toivoniemi	Ryttylä	Yhteensä
Hengityselin-katarrit	166	47	16	20	11	26	37	1	17	35	376
Influenssa	20	33	-	-	30	20	1	21	12	23	160
Vesirokko	111	-	-	-	-	-	-	1	-	-	112
Korvatulehdukset	91	3	-	1	-	-	3	3	1	2	104
Paiseita	48	3	4	4	6	2	3	6	-	13	89
Ripulia	58	-	1	-	2	-	1	-	-	-	62
Ihottumat	42	-	3	-	-	2	4	-	1	2	54
Angina	21	-	-	1	-	-	10	10	1	4	47
Tapaturmat ja loukkaantumiset	-	-	1	-	-	2	5	15	-	18	41
Hinkuyskä	-	4	-	-	4	-	-	-	-	-	8
Tulirokko	2	1	-	-	4	-	-	-	-	-	7
Keltatauti	-	-	-	-	-	-	6	-	-	-	6
Keuhkokuume	4	-	-	-	-	-	-	-	-	1	5
Tuhkarokko	-	-	-	-	-	2	2	-	-	1	5
Silmätulehdukset	-	-	-	-	-	-	-	2	-	2	4
Suutulehdukset	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Pleuritis	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	2
Tuberkuloosi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2
Muut sairaudet	-	-	-	-	1	-	-	1	1	2	5
Yhteensä	565	91	25	26	58	54	73	60	33	106	1091

avioliiton ulkopuolella syntyneitä lapsia. Ilmoitukset ja virka-apupyynnöt jakaantuivat ilmoituksen tekijän. ilmoituksen syyn ja sen aiheuttaman toimenpiteen mukaan seuraavasti: (taulukko sivulla 9)

Huostaanotetut lapset. Turvattomien lasten huoltotoimiston luetteloissa oli kertomusvuoden aikana yhteensä 2 222 (2 163) turvatonta, oman kodin ulkopuolella kasvatettavaa lasta, joista suurin osa, eli 1 657 (1 541) lasta oli sijoitettu yksityishoitoon, nimittäin 905 (788) yksityisiin perheisiin ja 752 (753) yksityisiin lastenkoteihin. Kaikista huostassa olevista lapsista oli 225 (236) eli 10.1 % (10.9 %) ruotsinkielisiä ja 16 (15) eli 0.7 % (0.7 %) vieraskielisiä. Kertomusvuoden aikana otettiin huostaan 790 (776) lasta ja poistettiin 701 (731) lasta, joten toimiston luetteloihin v:een 1952 jäi 1 521 (1 432) lasta.

	0-1 v.		2-6 v.		7-15 v.		Yli 16 v.		Kaikkiaan		Yht.
	Poik.	Tytt.	Poik.	Tytt.	Poik.	Tytt.	Poik.	Tytt.	Poik.	Tytt.	
Ilmoituksen tekijä:											
Huoltoviranomainen	17	14	48	43	33	19	-	-	98	76	174
Terveydenhoitoviranomainen	34	42	62	30	17	9	-	-	113	81	194
Kouluviranomainen	-	-	1	-	9	4	-	-	10	4	14
Poliisiviranomainen	11	7	11	11	4	12	-	1	26	31	57
Holhousviranomainen	1	1	7	12	12	14	-	-	20	27	47
Muut viranomaiset	1	1	9	6	23	21	-	-	33	28	61
Lastensuojelujärjestöt	13	10	28	29	5	7	-	1	46	47	93
Lastensuojeluviraston virkailijat	9	3	10	14	37	24	3	1	59	42	101
Vanhemmat	131	137	203	170	98	58	1	-	433	365	798
Yksityiset henkilöt	63	55	138	125	134	113	-	1	335	294	629
Yhteensä	280	270	517	440	372	281	4	4	1173	995	2168

Ilmoituksen syy:											
Lapsen:											
sairaus	8	9	5	4	2	1	-	-	15	14	29
raajarikkoisuus	-	1	-	-	-	1	-	-	-	2	2
aistiviallisuus	-	-	1	-	-	1	-	-	1	1	2
vajaamielisyys ja mielisairaus	2	2	4	5	11	5	-	-	17	12	29
muu henkinen poikkeavuus	1	-	1	2	6	2	-	-	8	4	12
Isän, äidin tai molempien:											
kuolema	-	-	9	10	5	16	-	-	14	26	40
sairaus	75	49	122	73	33	16	1	-	231	138	369
lapsen hylkääminen	9	5	14	12	1	1	-	-	24	18	42
huolimattomuus, työhaluttomuus	16	13	24	28	22	3	-	-	62	44	106
työolot	12	10	13	9	4	-	-	-	29	19	48
asuntovaikeudet	100	92	86	84	66	31	2	-	254	207	461
juoppous	25	19	63	60	63	53	-	-	151	132	283
irtolaisuus	-	2	-	1	-	-	-	-	-	3	3
vapausrangaistus	5	1	2	7	-	-	-	-	7	8	15
lapsen pahoinpitely	4	3	13	8	11	8	-	-	28	19	47
muu kasvatuskyvyn puute	-	4	22	15	34	17	-	-	56	36	92
Lapseen kohdistunut siveellisyysrikos	-	-	-	2	1	2	-	-	1	4	5
Muu syy	23	60	138	120	113	124	1	4	275	308	583
Yhteensä	280	270	517	440	372	281	4	4	1173	995	2168
Toimenpiteet:											
Varoitus	11	9	24	11	24	11	-	-	59	31	90
Suojeluvalvonta	1	-	1	1	6	4	-	1	8	6	14
Epätäydellinen huostaanotto	-	-	22	7	6	4	-	-	28	11	39
Huostaanotto:											
hylkäämisen tai vanhempien kuoleman perusteella	3	3	13	12	6	7	-	-	22	22	44
sopimuksen perusteella	82	88	111	110	35	24	-	-	228	222	450
vastoin vanhempien tahtoa	-	1	2	2	1	1	-	-	3	4	7
Lausunnot eri viranomaisille	3	1	18	16	48	40	1	-	70	57	127
Muut toimenpiteet	159	130	271	227	225	173	3	-	658	530	1188
Ei toimenpiteitä	21	38	55	54	21	17	-	3	97	112	209
Yhteensä	280	270	517	440	372	281	4	4	1173	995	2168

Eri sairaaloissa hoidettiin vuoden kuluessa yhteensä 81 lasta (77) 5 363 päivää, näistä yksinomaan sairaalahoitoa saaneita oli 9 lasta, 2 588 hoitopäivää. Seuraavaan vuoteen jäi sairaaloihin 13 (12) lasta.

Vajaakykyisiä tai poikkeuksellisia lapsia oli eri laitoksissa vuoden päättyessä 350 (309), yksityisissä hoitokodeissa 33 (23) lasta.

Huoltoa suunniteltaessa pyydettiin psykiatrin tai psykologin lausunnot kaupungin lastenpsykiatrin ja koulupsykologien toimistoista, Malmin kasvatusneuvolasta, Kivelän sairaalan hermo- ja mielitautiosastolta, Kulkutautisairaalan psykosomaattiselta osastolta ja Samfundet folkhälsanin mentaalihygieenisestä neuvolasta, yhteensä 164 (98) tapauksessa.

Poikkeuksellisten lasten lukumäärä ja sijoituspaikat selviävät seuraavasta yhdistelmästä:[1]

1) Jos lapsi on ollut useammassa sijoituspaikassa, on hänet merkitty sen sijoituspaikan ryhmään, jonne hän on jäänyt seuraavan vuoteen, ja kaikki huoltopäivät on laskettu mainitun ryhmän hyväksi.

	Lapsia									Huoltopäiviä	
	Jäljellä v:sta 1950		Uusia		Yhteensä	Eronneita		Jäljellä v:een 1952		Kaikkiaan	Keskim. hoidokkia
	Poik.	Tytt.	Poik.	Tytt.		Poik.	Tytt.	Poik.	Tytt.		
Aistiviallisten laitokset	2	2	-	-	4	1	2	1	-	398	99.5
Kaatumatautisten huoltolaitokset	5	1	-	1	7	3	-	2	2	1 516	216.6
Vajaamielisten laitokset	46	45	2	2	95	9	2	39	45	31 161	328.o
Heikkomielisten lasten lastenkodit	48	24	11	4	87	4	7	55	21	28 516	327.8
Ongelmalasten hoito- ja tarkkailukodit	3	-	1	1	5	2	-	2	1	1 264	252.8
Sairaalat	3	2	2	-	7	-	-	5	2	2 555	365.o
Tavalliset lastenkodit	60	45	43	23	171	19	10	84	58	53 651	313.7
Yksityisperheet Helsingissä	2	5	3	1	11	-	1	5	5	3 551	322.8
Yksityisperheet muualla	6	10	2	12	30	3	4	5	18	9 353	311.8
Yhteensä	175	134	64	44	417	41	26	198	152	131 965	316,5

Kaikista vajaakykyisistä lapsista oli syvemmin vajaamielisiä 157 (168), heikkomielisiä 199 (151) ja muuten poikkeavia 61 (44).

Kaupungin omiin laitoksiin sijoitetuista lapsista oli 91 (85) syvemmin vajaamielisiä, 116 (97) heikkomielisiä ja 21 (17) muuten poikkeavia.

Hoidokkien vaihtuminen kaupungin lastenkodeissa v:n 1951 aikana selviää seuraavasta yhdistelmästä:

	Sofianlehdon pikkulastenkoti	Reijolan lastenkoti	Kullatorpan lastenkoti	Malmin lastenkoti	Nukarin lastenkoti	Toivolan koulukoti	Hyvösen lastenkoti	Vastaanottokodin koululaisosasto	Yhteensä
V:sta 1950 hoitoon jääneitä	119	35	36	39	32	70	-	39	370
V.1951 hoitoon otettuja	197	88	7	30	5	14	54	78	473
Yhteensä	316	123	43	69	37	84	54	117	843
Näistä:									
a) Edelleen toimiston hoidossa ollen sijoitettiin:									
yksityishoitoon	31	19	-	4	-	-	3	7	64
toiseen lastenkotiin	62	23	3	3	2	3	-	27	123
sairaalaan	2	1	2	-	1	-	-	-	6
Toimiston hoidosta poistettuina luovutettiin:									
vanhempainsa hoitoon	93	44	6	24	-	2	18	29	216
toiseen maksuttomaan hoitoon	13	-	1	1	-	2	3	6	26
toisen kunnan hoitoon	6	4	-	-	1	-	1	2	14
muihin lastenhuoltolaitoksiin	-	-	-	-	1	3	1	4	9
kuoli	2	-	-	-	-	-	-	-	2
poistettiin muista syistä	-	-	-	-	-	4	-	4	8
Poistettuja yhteensä	209	91	12	32	5	14	26	79	468
V:een 1952 jääneitä	107	32	31	37	32	70	28	38	375

Yksityishoitoon sijoitetut lapset. Yksityisiin lastenkoteihin ja yksityisiin perheisiin sijoitettujen lasten vaihtuminen näkyy seuraavista luvuista. V. 1951 hoitoon otettujen ryhmään voi sama lapsi sisältyä useampaan kertaan, jos hän vuoden aikana oli useammassa hoitopaikassa. Näin oli asianlaita maaseudulle yksityisiin lastenkoteihin sijoitettuun 3 lapseen, Helsinkiin yksityisiin lastenkoteihin sijoitettuun 4 lapseen, Helsinkiin yksityisiin perheisiin sijoitettuun 5 lapseen ja maaseudun yksityisiin perheisiin sijoitettuun 7 lapseen nähden.

	Yksityisiin lastenkoteihin sijoitettuja lapsia		Yksityisiin perheisiin sijoitettuja lapsia		Yhteensä
	Helsinkiin	Maaseudulle	Helsinkiin	Maaseudulle	
V:sta 1950 hoitoon jääneitä	222	144	208	368	942
V.1951 hoitoon otettuja	252	134	100	229	715
Yhteensä	474	278	308	597	1 657
Näistä:					
a) Edelleen toimiston hoidossa ollen:					
siirrettiin toiseen sijoituspaikkaan	14	16	8	18	56
siirrettiin kunnan lastenkotiin	54	17	7	18	96
siirrettiin yksityisiin lastenkoteihin	35	16	1	2	54
siirrettiin sairaalaan	3	4	4	1	12
b) Toimiston hoidosta poistettuina:					
siirrettiin työhuolto-osastolle	-	-	1	1	2
siirrettiin suojelukasvatustoimiston huoltoon	-	-	-	-	-
luovutettiin vanhempainsa hoitoon	113	85	24	58	280
luovutettiin toisen kunnan huoltoon	6	-	-	-	6
lähetettiin muihin lastenhuoltolaitoksiin	1	-	-	2	3
pääsi ottolapseksi tai luovutettiin yksityishoitoon	27	13	21	23	74
poistettiin työkykyiseksi tultuaan	4	1	15	27	27
poistettiin muista syistä	-	-	-	-	-
kuoli	2	-	1	1	4
Poistettuja yhteensä	249	152	82	151	634
V:een 1952 jääneitä	225	126	226	446	1 023

Muuten mainittakoon, että Nurmijärven Yhteiskoulun koulukodissa 1 poika, 122 päivää, jäi seuraavaan vuoteen.

Yksityishoitoon annettuja lapsia koetettiin mahdollisuuksien mukaan sijoittaa sukulaisten luo. Maaseudulla sijaitsevien hoitokotien sopivaisuudesta hankittiin lautakunnan tiheimmille sijoitusalueilleen asettamien paikallisasiamiesten ja huoltolautakuntien välityksellä tarpeelliset tiedot. Helsinkiin yksityisiin perheisiin sijoitettujen lasten hoitoa ja kasvatusta valvoivat lähinnä lastensuojeluviraston huoltotarkastajat ja lastenhoidon neuvoloiden terveyssisaret, kun taas maaseudulla tämän tehtävän suorittivat asianomaiset huoltolautakunnat osittain lautakunnan omien paikallisasiamiesten avustamina. Myöskin lastenhuollontarkastaja apulaisineen suoritti kertomusvuoden aikana tarkastuskäyntejä maaseudulle.

Kaikki kouluviässä olevat normaalikykyiset lapset saivat käydä kansakoulua, joista vierailla kunnilla menevät koulumaksut lautakunta suoritti omista määrärahoistaan. Sitäpaitsi lautakunta valmisti 30:lle (28) kansakoulukurssin suorittaneelle lapselle tilaisuuden saada taipumustensa mukaista opillista tai ammatillista jatko-opetusta käyttäen tähän tarkoitukseen yhteensä 807 810 mk (573 534), josta saatiin sosiaaliministeriöltä 243 323 mk:n (213 470) korvaus.

Maaseudulle yksityisiin perheisiin sijoitettujen lasten lukumäärä oli vuoden alussa 368 (294). Näistä erosi 151 (118) ja uusia sijoitettiin 229 (192), joten vuoden päättyessä maaseudulle sijoitettujen lukumäärä oli 446 (368).

Palkattuja asiamiehiä lautakunnalla oli Helsingin maalaiskunnassa, Espoossa, Kirkkonummella, Vihdissä, Siuntiossa, Tuusulassa, Lohjalla, Nurmijärvellä, Sipoossa, Hyvinkäällä, Mäntsälässä, Nummella, Ylivieskassa, Somerolla, Nurmossa, Jokioisissa, Kiikalassa ja Pusulassa.

Hoitomaksut yksityisiin perheisiin ja yksityisiin lastenkoteihin sijoitetuista lapsista vaihtelivat lasten iästä, terveydentilasta, kasvatusvanhempien sukulaisuudesta ym. asiaan vaikuttavista seikoista johtuen 300 mk:sta 15 000 mk:aan kuukaudelta. Kun lisäksi otetaan huomioon vieraiden kuntien velkomat koulumaksut sekä sairashoito- ja matkakustannukset kuin myöskin myönnetyt vaateavustukset, tulivat lautakunnan yksityishoitoon sijoittamat lapset - lukumäärältään 1 657 - aikaisemmin mainitut koulutuskustannukset huomioon ottaen maksamaan yhteensä 55 920 339 mk (39 008 557) eli keskimäärin 33 748 mk (25 314) vuodessa kutakin lasta kohden lukuunottamatta sitä osuutta, joka saatiin maksukykyisiltä vanhemmilta ja vierailta kunnilta sekä valtiolta ammattiopetuskustannuksiin.

Suojeluvalvonta. Suojeluvalvontaan jäi edelliseltä vuodelta 46 (7) lasta. Vuoden aikana poistettiin valvonnasta 44 lasta ja valvontaan määrättiin uusina tapauksina 19 lasta, joten v:een 1952 jäi 21 (46) valvottavaa.

Aviottomien lasten valvonta. Aviottomien lasten hoidon ja kasvatuksen valvonnasta vastasi turvattomien lasten huoltotoimisto lastensuojelulautakunnan päätöksen (19.10.1948 27 §) perusteella. Kertomusvuoden aikana oli 3 694 aviotonta lasta toimiston valvonnassa. Lasten jakautuminen sijoituspaikan ym. mukaisesti selviää vuosikirjan taulukoista.

Kasvattilapset. Lastensuojelulain säännösten mukaan tuli lastensuojelulautakunnan valvoa toiminta-alueillaan olevien kasvatti- eli sellaisten lasten hoitoa ja kasvatusta, joita yksityiset ilman lastensuojelu- tai huoltolautakunnan välitystä olivat jättäneet vieraan henkilön tai jonkun sukulaisensa hoitoon joko ilman hoitomaksua tai korvausta vastaan. Lastensuojelulautakunnan valvonnan alaisina oli kertomusvuonna yhteensä 415 (691) kasvattilasta, joista poikia 202 (324) ja tyttöjä 213 (367). Näistä oli avioliiton ulkopuolella syntyneitä 130 (342) ja aviolapsia 285 (349).

Lastensuojeluviraston huoltotarkastajat huolehtivat kasvattilasten hoidon ja kasvatuksen valvonnasta, kukin omassa toimintapiirissään.

Jälkihuolto. Yksityisiin hoitokoteihin sijoitetut lapset eivät yleensä ole kaivanneet jälkivalvontaa, koska asianomaiset kasvattajat huolehtivat hyvin heistä. Jotkut maalta kaupunkiin siirtyneet 16 vuotta täyttäneet lapset joutuivat toimiston valvottaviksi, samoin eräät poikkeukselliset laitoksissa hoidetut alaikäiset. Edelliseltä vuodelta jäi jälkivalvontaan 10 (6) lasta. Kertomusvuonna määrättiin valvontaan 12 lasta ja poistettiin 13, joten jälkihuoltoa saavia oli vuoden lopussa 9 (10). Toivolan koulukodin entisiä hoidokkeja valvottiin laitoksesta käsin. Heidän lukumääränsä oli kertomusvuoden lopussa 15 (15).

Nuoret kotiapulaiset. Kotiapulaislain nojalla määrättiin kertomusvuoden aikana valvontaan 8 nuorta kotiapulaista ja poistettiin luetteloista 18. Edelliseltä vuodelta jäi valvontaan 29 (11), joten v:lle 1952 siirtyi 19 (29) valvottavaa nuorta kotiapulaista.

Lasten kesävirkistystoiminta. Tarjotakseen varattomienkin perheiden lapsille mahdollisuuden päästä kesäksi maalle lastensuojeluvirasto jakoi rautatielippuja 15 vuotta nuoremmille lapsille ja aivan pienten lasten saattajille. Näin jaettiin lippuja kaikkiaan 395 (567), joista 262 (327) lapsille ja 133 (210) saattajille. Edelleen hankittiin sellaisille lapsille, joiden vanhemmilla ei ollut sukulaisia tai tuttavia, jotka olisivat ottaneet lapset hoitoonsa ilman maksua, vanhempien avustuksella maksuttomia ja maksullisia kesäkoteja 288 (256), jolloin turvattomien lasten huolto-osasto tarpeen mukaan välitti hoitomaksut. Eräissä tapauksissa lapset saivat olla koko kesän maalla, muuten oli oleskelu lyhyempiaikaista. Ennen lasten maalle lähettämistä toimitettiin terveystarkastus. Useimmat lapset tutki lautakunnan lääkäri joko lastensuojeluvirastossa tai omalla vastaanotollaan.

Kustannukset edellä mainituista matkalipuista nousivat 280 485 mk:aan (274 940).

Lasten leikkikenttätoiminta siirtyi lastentarhain johtokunnan valvontaan kertomusvuoden alusta lukien.

Kokoukset. Turvattomien lasten huolto-osasto piti 16 (14) kokousta. Käsiteltyjen asioiden lukumäärä oli 1 581 (1 684).

Suojelukasvatustoimisto

Suojelukasvatusta tarvitsevia lapsia ja nuoria henkilöitä koskevia ilmoituksia saapui toimistoon kertomusvuoden aikana kaikkiaan 842 (823), jotka ilmoitusten tekijäin, ilmoitusten syyn sekä sen aiheuttamien toimenpiteiden mukaan ryhmittyivät seuraavasti:

	Alle 16 v.		16 - 17 v.		Kaikkiaan		
	Poik.	Tytt.	Poik.	Tytt.	Poik.	Tytt.	Yht.
Ilmoituksen tekijä							
Kouluviranomainen	60	13	-	2	60	15	75
Poliisi- ja oikeusviranomainen	354	26	150	50	504	76	580
Huoltoviranomainen	5	2	-	2	5	4	9
Lastensuojeluviranomainen	22	-	6	7	28	7	35
Yksityinen henkilö	69	36	21	17	90	53	143
V. 1951 saap.ilm. yht.	510	77	177	78	687	155	842
Ilmoituksen syy							
Lsl. 8 § 1 mom. e-kohta:							
Luvaton ansiotoimi	-	-	-	1	-	1	1
Oppivelvollisuuden laiminlyönti	52	11	-	1	52	12	64
Lsl. 8 § 2 mom.:							
Rangaistava teko:							
Syyttäjän käsittelemättä	348	32	8	5	356	37	393
Syyttäjä jättänyt syyttämättä, LNR 2 §	1	-	2	1	3	1	4
Oikeus jättänyt tuomitsematta, LNR 3 §	23	3	32	9	55	12	67
Ehdollinen tuomio	4	1	25	5	29	6	35
Irtolaistapainen elämä	53	20	40	45	93	65	158
Tavattu juopuneena	7	3	58	5	65	8	73
Muu syy	22	7	12	6	34	13	47
V. 1951 saapuneita ilmoituksia yhteensä	510	77	177	78	687	155	842
V:sta 1950 jäljellä olevia ilmoituksia	110	17	39	25	149	42	191
Kaikkiaan	620	94	216	103	836	197	1 033
Kohdistetut toimenpiteet							
Osaston määräämä tai vahvistama toimenpide:							
Lsl. 9 § 2 mom. b-kohta, varoitus	205	48	53	6	258	24	282
Lsl. 9 § 2 mom. c-kohta	9	1	-	-	9	1	10
Lsl. 9 § 2 mom. d-kohta:							
Toimitettu kotikuntaansa	11	-	16	8	27	8	35
Toimitettu lääkärinhoitoon	-	2	-	-	-	2	2
Muu toimenpide	9	-	1	1	10	1	11
Lsl. 9 § 2 mom. e-kohta, suojeluvalvojan määrääminen	78	15	15	13	93	28	121
Lsl. 9 § 1 mom.	3	-	-	-	3	-	3
Lsl. 11 §, kodin ulkopuolella kasvattaminen, sopimuksen nojalla	42	3	12	8	54	11	65
Lsl. 12 §, kodin ulkopuolella kasvattaminen, lastensuojelulautakunnan päätöksen nojalla	6	-	3	-	9	-	9
Nuorisonhuoltajan toimenpide tai ei mitään toimenpidettä	143	40	89	59	232	99	331
V. 1951 käsiteltyjä ilmoituksia yhteensä	506	79	189	95	695	174	869
V:een 1952 jääneitä ilmoituksia	114	15	27	8	141	23	164
Kaikkiaan	620	94	216	103	836	197	1 033

Huoltolaitos	Lapsia					Huoltopäiviä	
	Jäljellä v:sta 1950	Uusia	Yhteensä	Eronneita	Jäljellä v:een 1952	Kaikkiaan	Keskim. hoidokkia kohden
Ryttylän koulukoti	73	9	82	34	48	22 879	279,o
Toivoniemen koulukoti	15	6	21	9	12	4 952	235,8
Vastaanottokoti	9	54	63	45	18	4 414	70,1
Ammattioppilaskoti	7	4	11	9	2	1 243	113,o
Yhteensä	104	[1] 73	[1] 177	[1] 97	80	33 488	189,2

Ilmoitukset koskivat 760 lasta ja nuorta henkilöä, joista alle 16 vuotiaita poikia oli 457 ja tyttöjä 160 sekä 16-17 vuotiaita poikia 73 ja tyttöjä 70.

Tutkimuksen yhteydessä pyydettiin psykiatrilääkärin lausunto kaupungin lastenpsykiatrin toimistosta 37 uudesta tapauksesta, koulupsykologien toimistosta 67, Samfundet folkhälsan i svenska Finland-nimisen järjestön mentaalihygienisestä neuvolasta 6 ja Kivelän sairaalan hermo- ja mielitautiosaston lääkäriltä 7 tapauksessa, minkä lisäksi eräitä hoidokkeja ohjattiin psykiatrilääkärin yksityisvastaanotolle. Työnvälitystoimiston ammatinvalintapsykologilta pyydettiin lausunto 1 tapauksessa, minkä lisäksi ammatinvalintapsykologi suoritti soveltuvuustutkimuksia Ryttylän koulukodissa 9 oppilaasta.

	Suojeluvalvonnan alaisia		Laitoshuollon jälkivalvonnan alaisia tai perheisiin sijoitettuja		Valvottavia kaikkiaan		
	Valvojan ollessa						
	Lastens. viranomainen	Yksityinen henkilö	Lastens. viranomainen	Yksityinen henkilö	Poik.	Tytt.	Yht.
Jäljellä v:sta 1950	201	11	78	6	210	86	296
V. 1951 valvontaan tulleita	96	10	51	1	116	42	158
Yhteensä	297	21	129	7	326	128	454
Näistä:							
Muutti toiselle paikkakunnalle, vihittiin avioliittoon, kuoli tai valvonnan määräaika päättyi	19	-	17	2	16	22	38
Poistettiin valvonnasta myönteisin tuloksin	40	1	17	2	49	11	60
Otettiin lastensuojelulautakunnan huostaan tai sijoitettiin jälleen lastenhuoltolaitokseen	25	1	7	-	24	9	33
Valvonta lopetettiin tuloksettomana	-	-	1	-	1	-	1
Tuomittiin rikoksesta tai siirrettiin huoltolautakunnan alkoholisti- ja irtolaishuolto-osaston huollettavaksi	4	-	8	-	9	3	12
V:een 1952 jääneitä	209	19	79	3	227	83	310
Yhteensä	297	21	129	7	326	128	454

1) Hoidokin siirtyessä kaupungin hoitolaitoksesta toiseen tulee hän laskettuksi sekä laitoksesta eronneena että laitokseen otettuna hoidokkina ja sisältyy siis kahdesti kokonaissummaan.

Lastennuoltolaitokset. Suojelukasvatustoimiston kaupungin lastennuoltolaitoksiin sijoittamien lasten ja nuorten henkilöiden vaihtuminen ilmenee sivulla 186 olevasta yhdistelmästä.

Ammattioppilaskodissa oli 39 turvatonta poikaa, joista 23 oli jäljellä edellisestä vuodesta ja 16 oli kertomusvuoden aikana kotiin otettuja, 7 erosi ja 32 jäi kodin hoitoon v:een 1952. Turvattomien lasten huoltopäiviä oli ammattioppilaskodissa 10 238.

Muissa laitoksissa oli kertomusvuoden aikana yhteensä 246 lasta. Näistä oli jäljellä edellisestä vuodesta 108 poikaa ja 31 tyttöä. Vuoden kuluessa sijoitettiin niihin 95 poikaa ja 12 tyttöä. Huoltopäiviä oli 49 750.

Sairaaloissa hoidettiin vuoden kuluessa 20 lasta yhteensä 1 993 päivää; 4 poikaa ja tyttöä oli sitäpaitsi ollut jossain muussa laitoksessa. Seuraavaan vuoteen jäi sairaalaan 5 poikaa ja 3 tyttöä.

Pysyvässä valvonnassa olleet näkyvät edellisellä sivulla olevasta taulukosta.

Ansiotyötä koskevan luvan myönsi suojelukavastusosasto 79 alaikäiselle henkilölle.

Jälkihuolto. Laitoksista poistettujen tyttöjen jälkihuoltoa varten oli suojelukasvatustoimistossa edelleen sosiaaliministeriön palkkaama naispuolinen työntekijä. Poikien jälkihuollon hoitivat toimiston huoltotarkastajat.

Alaikäiset lainrikkojat. Suojelukasvatustoimiston puolesta hoiti nuorista rikoksentekijöistä annetun lain määräämät tehtävät Vankeusyhdistyksen ylläpitämä nuorisonvalvontatoimisto. Tämä suoritti henkilötutkinnat Helsingin raastuvanoikeudelle 15 vaan ei 21 vuotta täyttäneinä rangaistavan teon tehneistä, syytteeseen asetetuista ja huolehti nuorisonhuoltajan tarkastuksen alaisena ehdollisesti tuomittujen nuorten rikoksentekijäin valvonnan järjestelystä sekä, milloin tutkittava oli 15 vaan ei 18 vuotiaana tehnyt rikoksensa, lastensuojelulain määräämästä lautakunnan edustuksesta oikeudessa. Poliisikuulusteluissa oli läsnä suojelukasvatustoimiston edustaja.

Useat yksityiset kansalaiset toimivat kasvatuksellisen tuen tarpeessa olevien tai siveellisesti hairahtuneiden alaikäisten valvojina. Näille maksettiin palkkiota 550 mk kuukaudessa valvottavaa kohden. Samasta määrärahasta myönnettiin tilapäisiä avustuksia kirjojen ja urheiluvälineiden hankkimiseen valvottaville tunnustukseksi hyvästä käytöksestä.

Nuorisorikollisuuden määrää Helsingissä valaisevat seuraavat tiedot rikospoliisin kertomusvuoden aikana tutkimista rikokseen syylliseksi todetuista alaikäisistä henkilöistä:

	Poikia	Tyttöjä	Yhteensä
Alle 15-vuotiaita	311	11	322
15-17- "	201	46	247
18-20- "	325	84	409
Yhteensä	837	141	978

Poliisilaitoksen huolto-osastossa pidätettiin v. 1951 irtolaistapaisen elämän takia 62 alle 18-vuotiasta henkilöä, joista poikia 38 ja tyttöjä 24. Pidätyksiä saman henkilön uusiintuneet pidätykset mukaanluettuina oli 70, joista 40 poikia ja 30 tyttöjä koskevia.

Kertomusvuoden aikana saapui suojelukasvatustoimistolle seuraavat tiedot poliisin pidättämistä alle 18-vuotiaista juopuneista: pidätyksiä oli 68, joista 62 poikia ja 6 tyttöjä koskevia, ja pidätettynä oli 60 eri henkilöä, joista 55 poikia ja 5 tyttöjä.

Edellä luetelluista tulivat suojelukasvatustoimiston huollettaviksi alle 15 vuotiaana rikoksensa tehneet sekä ne 15-17 vuotiaana rikosen tehneet, joita nuorista rikoksentekijöistä annetun lain nojalla jätettiin syyttämättä tai tuomitsematta. Tuomituista 15-17 vuotiaana rikoksen tehneistä tuli osa suojelukasvatustoimiston huollettaviksi, osan jäädessä yksinomaan rikosoikeudellisten toimenpiteitten varaan tai ehdollisesti tuomittuina oikeusministeriön määräämään valvontaan. Suojelukasvatustoimiston huollettaviksi tulivat edelleen kaikki edellä mainitut irtolaistapaisen elämän takia ilmoitetut tai juopuneena pidätetyt, lukuunottamatta niitä, jotka jäivät huoltolautakunnan huollettaviksi, koska olivat jo täyttäneet 18 vuotta ennenkuin toimenpiteisiin voitiin ryhtyä.

Kaikki suojelukasvatustoimiston huollettaviksi tulleet em. tapaukset sisältyvät alussa mainittuihin tilastoihin.

Kokoukset. Suojelukasvatusosasto piti vuoden aikana 15 kokousta.

Aviottomien lasten huoltotoimisto

Lastenvalvojan välittömässä johdossa toimivan aviottomien lasten huoltotoimiston tärkeimpinä tehtävinä olivat aviottomien lasten tiedusteleminen ja luetteloiminen, elatusvelvollisuuden tutkiminen ja elatussopimusten tai -tuomioiden aikaansaaminen sekä elatusmaksujen periminen, kun sen sijaan äitien opastaminen lastenhoidossa, lasten sijoittaminen hoitokoteihin ja hoidon valvominen tapahtuivat lastenhuollontarkastajan ja turvattomien lasten huoltotoimiston toimesta.

Lokakuun 1 p:stä 1948 lukien liitettiin lastenvalvojan valvontaan ja hoitoon asumis- ja avioerolapset, elokuun 20 p:nä 1948 lapsen elatusavun turvaamisesta eräissä tapauksissa annetun lain perusteella. Ensiksi mainittuun päivään saakka lasten äidit olivat saaneet vointinsa ja kykynsä mukaan koettaa periä sopimuksiin tai oikeuden tuomioihin perustuvia elatusmaksuja erossa-asuvilta tai entisiltä miehiltään. Kertomusvuonna hankittiin lastenvalvojan toimesta erinäisiä sopimuksia ja 114 tapauksessa oikeuden päätös lasten elatuksesta, mutta pääasiallinen toiminta kohdistui kuitenkin elatusapujen perimiseen eri tavoin, viime kädessä toimittamalla laiminlyöjät työlaitokseen maksamaan työllään lastensa elatusta. Uusia työlaitosesityksiä tehtiin lääninhallitukselle avioero- ja asumuserolasten kohdalta 291 sekä aviottomien lasten kohdalta 83 tapauksessa. Lääninhallituksen päätös saatiin edellisten osalta 244 ja jälkimmäisten osalta 122 tapauksessa. Aviolasten elatusavun maksamisen laiminlyöjiä oli lastenvalvojan luetteloissa kertomusvuoden lopussa 2 045.

Lapset, äidit ja elatusvelvolliset. Toimiston kirjoihin merkittyihin avioliiton ulkopuolella syntyneiden lasten luku oli seuraava:

V:sta 1950 jäljellä olevia	3 117	Luettelosta poistettuja	581
Uusia hoidokkeja	577	V:een 1952 jääneitä	3 113

Seuraavat yhdistelmät valaisevat vuoden lopulla luetteloissa olleiden lasten äitien sekä elatusvelvollisten siviilisäätyä, ikää ja ammattia lasten syntyessä:

Siviilisääty	Äitejä	Elatusvelvollisia
Naimattomia	2 695	1 407
Leskiä ja laillisesti eronneita	331	231
Naineita	68	713
Tietoja puuttuu	19	762
Yhteensä	3 113	3 113

Ikä, vuotta	Äitejä	Elatusvelvollisia
- 15	4	-
16 - 19	300	99
20 - 24	989	607
25 - 29	820	611
30 - 34	549	446
35 - 39	345	312
40 - 49	92	271
50 -	-	86
Tietoja puuttuu	14	681
Yhteensä	3 113	3 113

Ammatti:		
Virkamiehiä ja vapaiden ammattien harjoittajia	63	206
Maatalouden ja sen sivuelinkeinojen harjoittajia	36	134
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	218	168
Liikeapulaisia ja työnjohtajia	554	266
Tehdas- ym. ammattityöntekijöitä	889	904
Muita työntekijöitä	194	359
Merimiehiä ja kalastajia	3	109
Yleisessä palveluksessa tai yksityisissä laitoksissa toimivaa palveluskuntaa	122	228
Yksityisiä palvelijoita	653	2
Muun elinkeinon harjoittajia	19	4
Henkilöitä ilman varsinaista tai tunnettua ammattia	362	733
Yhteensä	3 113	3 113

Aviottomien lasten hoitoa valvoivat huoltotarkastajat ja lastenhoidonneuvolain hoitajat käyden tarkastamassa nuorempien lasten hoitopaikkoja kerran kuukaudessa ja vanhempien vähintään 4 kertaa vuodessa. Tällöin seurattiin lasten ruumiillista ja henkistä kehitystä sekä annettiin äideille ohjeita lasten järkiperäisessä hoidossa ja kasvatuksessa. Milloin lasten katsottiin olevan sairaanhoidon tarpeessa, käytettiin asianomaisen lääkärin apua.

Huoltotarkastajajien ja lastenhoidonneuvolain hoitajien tiedonantojen mukaan lasten hoito-olot olivat seuraavat:

Äitinsä luona olevista lapsista sai:	%	Kasvatusäidin luona olevista lapsista sai:	%
Hyvän hoidon	77.2	Hyvän hoidon	80.7
Suhteellisen hyvän hoidon	21.3	Suhteellisen hyvän hoidon	18.6
Epätyydyttävän hoidon	1.5	Epätyydyttävän hoidon	0.7
Äidin koti oli:		**Kasvatusäidin koti oli:**	
Hyvässä kunnossa	65.9	Hyvässä kunnossa	74.9
Suhteellisen hyvässä kunnossa	29.3	Suhteellisen hyvässä kunnossa	22.1
Epätyydyttävässä kunnossa	4.8	Epätyydyttävässä kunnossa	3.0

Lastenvalvojan luetteloissa olevista lapsista kuoli v:n 1951 aikana 23, joista kuollessaan 17 oli sairaalassa, 1 lastenkodissa, 2 kotona, 2 hoitokodissa ja 1 lapsen kuolinpaikka oli tuntematon.

Kuoleman syy:

Hinkuyskä	1	Tapaturma	1
Keskosia	10	Yleinen heikkous	1
Keuhkokuume	6	Tuntematon	3
Synnytyksen yhteydessä	1		
		Yhteensä	23

Selvitystoimenpiteet. Elatusvelvollisuuden alustavan selvityksen suoritti lastenvalvoja tavallisesti äitien antamien tietojen perusteella. Asianosaisten ja lastenvalvojan keskinäisissä neuvotteluissa koetettiin kussakin tapauksessa saada aikaan elatussopimus, mutta jos elatusvelvolliseksi makaajaksi ilmoitettu kieltäytyi sopimasta tai elatusavun määristä ei päästy yksimielisyyteen eikä lapsen äiti vastustanut oikeudenkäyntiä, otettiin elatusvelvollista vastaan haaste sitten, kun lastenvalvoja oli hankkinut todistusaineistoa siinä määrin, että oikeudenkäyntiin oli syytä ryhtyä.

Elatusvelvollisuus selvitettiin lopullisesti asianosaisten keskinäisellä ja lautakunnan hyväksymällä sopimuksella 170 tapauksessa, joista aikaisemmin tehtyjen sopimusten korotuksia 27.

Oikeudessa oli edellisestä vuodesta siirtyneitä juttuja vireillä 28 ja uusia haasteita otettiin 174. Koska näistä 40 tapauksessa ei vastaajaa saatu laillisesti haastetuksi ja kun 27 juttua sovittiin sekä 14 siirtyi seuraavaan vuoteen, käsiteltiin siis oikeudessa lopullisesti 121 elatuskannetta. Jutuista voitettiin 101, hävittiin 20 riittämättomien todistusten vuoksi ja 5 tapauksessa oli oikeudenkäynnistä toistaiseksi luovuttava siksi, että lapsen äiti kieltäytyi antamasta selvitykseen tarpeellista tietoa, sillä hylkäävä päätös oli selvästi odotettavissa. Kaikkiaan esiinnyttiin oikeudessa 471 kertaa.

Toimisto antoi aikaisempaan tapaan toisten kuntien lastenvalvojille ja muillekin huoltoviranomaisille pyynnöstä virka-apua lastenvalvojien toimialaan kuuluvissa tehtävissä. Virka-apupyyntöjen kokonaismäärä oli 434.

Toimiston tiliasema oli vuoden päättyessä seuraava:

T u l o t

Siirto v:sta 1950	Aviolasten puolesta, mk	Aviottomien lasten puolesta, mk	Yhteensä, mk
Lastenvalvojan säästötilin, postisiirtotilin ja kassan saldo			911 043
Valvottujen säästötilien saldo	396 847	6 368 379	6 765 226
Helsinkiläisille lapsille perityt elatusmaksut	33 202 714	31 940 371	65 143 085

Ulkokuntalaisille lapsille perityt elatusmaksut		49 750	49 750
Kaupungille suoritettavat hoitomaksujen korvaukset	932 344	5 064 319	5 996 663
Yksityisiltä perityt tilapäisten avustusten korvaukset			29 070
Yksityisiltä perityt oikeuskulujen korvaukset	158 526	477 159	635 685
Kaupungin suorittamat oikeuskulujen korvaukset	302 813	371 825	674 638
Korkotuloja joulukuun 31 p:nä 1951	22 928	481 080	504 008
Lastenvalvojan säästötili ja postisiirtotili			74 023
		Yhteensä	80 783 191

M e n o t	Aviolasten puolesta, mk	Aviottomien lasten puolesta, mk	Yhteensä, mk
Helsinkiläisille äideille suoritetut lastenhoitoavustukset	32 998 516	30 506 804	63 505 320
Ulkokuntien lastenvalvojille suoritetut maksut		49 750	49 750
Kaupungille suoritetut hoitomaksujen korvaukset	932 344	5 064 319	5 996 663
Kaupungille suoritetut oikeuskulujen korvaukset		17 379	17 379
Kaupungille suoritetut tilapäisten avustusten korvaukset			21 070
Myönnetyt tilapäiset raha-avustuket			8 000
Oikeuskuluihin käytetty	461 339	831 605	1 292 944
Kaupungille maksettu lastenvalvojan säästötilin ja postisiirtotilin korko			74 024
Siirto v:een 1952:			
Lastenvalvojan säästötilin, postisiirtotilin ja kassan saldo			1 223 609
Valvottujen säästötilien saldo	233 609	8 360 823	8 594 432
		Yhteensä	80 783 191

Lastenvalvojan oikeuskuluihin ja kansliamenoihin sekä aviottomien lasten ja heidän äitiensä tilapäiseksi avustamiseksi oli varattu lautakunnan menoarvioon 800 000 mk:n suuruinen määräraha, mutta tarvittiin tähän 1 300 944 mk, josta kuitenkin saatiin v. 1951 takaisin perityksi 664 755 mk, mikä selviää edellä olevasta tiliselvityksestä. Helsingissä yksityisiin perheisiin sijoitetuille lapsille ja heidän hoitajilleen järjestettiin yhteinen joulujuhla.

Ottolapsiksi hyviin, lapsirakkaisiin perheisiin toimitettiin asianomaisten äitien suostumuksella 67 (90) aviotonta lasta.

Äitiysavustus- ja perhelisätoimisto

Äitiysavustukset. Vuoden 1951 aikana oli erityishuolto-osastolla 24 kokousta, joissa käsiteltiin yhteensä 5 822 (edellisenä vuonna 6 002) anomusta. Anomuksista hyväksyttiin 5 689 (5 927) ja hylättiin 133 (75). Äitiysavustuksen määrä oli 4 500 mk syntynyttä lasta kohden ja myönnettiin se varallisuudesta riippumatta kaikille, jotka olivat käyneet lääkärin, kätilön tai äitiysneuvolan tarkastuksessa ennen neljännen raskauskuukauden päättymistä ja noudattaneet tällöin saamiaan ohjeita tai jotka olivat esittäneet pätevän syyn tämän ehdon laiminlyöntiin.

Anomuksia ottivat vastaan lastensuojeluviraston lisäksi äitiysneuvolat ja liitosalueen kätilöt. Lastensuojeluvirastoon jätettiin 2 128 (2 394) ja neuvoloihin 3 694 (3 608) anomusta.

Äitiysavustuksen hakijoista oli 5 406 (5 650) naimisissa olevaa ja 416 (352) naimatonta. 69 (81) anojaa synnytti kaksoset.

V:n 1951 loppuun mennessä suoritettiin hakijoille edelliseltä vuodelta nostamatta jääneitä ja vuoden aikana myönnettyjä avustuksia yhteensä 25 596 400 (27 543 300) mk. Luontoisavustuksia annettiin 11 432 300 mk:n (6 175 400) arvosta. Luontoisavustukset olivat 2 800, 3 000 ja 3 300 mk:n hintaisia lastenvaatteita sisältäviä pakkauksia. Ohjekirjasia odottaville äideille jaettiin edelleenkin kaupungin kustannuksella.

Perhelisät. Vuoden aikana käsiteltiin kaikkiaan 1 890 (1 847) perhelisäanomusta, joista 462 (441) leskien ja 115 (112) työkyvyttömien anomuksia. Anomuksista hylättiin 61 (61), joista 41 (42) tapauksessa veroäyrien määrä huomattavasti ylitti ylimmän sallitun rajan ja 20 (19) tapauksessa hylättiin anomukset muista syistä. Verotettavan tulon raja oli v. 1951 toimitetun taksoituksen perusteella IV kalleusryhmässä 2-lapsisella perheellä 1 800, 3-lapsisella 2 160, 4-lapsisella 2 600, 5-lapsisella 3 120, 6-lapsisella 3 640 äyriä jne. Perhelisää saaneilla 1 792 perheellä (1 739) oli lisään oikeutettuja lapsia yhteensä 7 100 (6 910), joista 6 945 (6 756) alle 16-vuotiasta ja 153 (151) sellaista 16 vuotta täyttänyttä, mutta alle 20-vuotiasta, jotka otettiin huomioon perhelisää myönnettäessä sen takia, että he jatkoivat koulunkäyntiään tai opintojaan sekä 2 (3) sellaista 16 vuotta täyttänyttä lasta, jotka huomioitiin työkyvyttömyyden takia.

Perhelisää saaneista perheistä oli 263 (263) sellaisia, joille lautakunta myönsi perhelisän harkinnan perusteella, vaikka maksuunpantujen veroäyrien määrä ylitti valtioneuvoston vahvistaman enimmäismäärän. Perhelisän määrä oli edelleenkin 4 000 mk perhelisään oikeutettua lasta kohden.

Lapsiluvun perusteella jakaantuivat perhelisäperheet seuraavasti:

Lasta perhettä kohden	Perheitä	Lasta perhettä kohden	Perheitä
2	340	6	120
3	141	7	43
4	808	8	10
5	327	9	1
		10	2
		Yhteensä	1 792

Perhelisää saaneista oli 1 215 varsinaista suurperhettä, 462 leskien ja 115 työkyvyttömien perhettä.

Ammatin mukaan jakaantuivat perhelisän saajat seuraavasti:

Valtion, kunnan tai seurakunnan viran- ja toimenhaltijoita	237	Työnjohtoasemassa olevia	38
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia ym. yrittäjiä	57	Tehdas- ym. ammattityöntekijöitä	787
Liike- ja varastoapulaisia	150	Muita työntekijöitä	266
Autonkuljettajia	90	Leskiä, työkyvyttömiä ja muita ilman ammattia	167
		Yhteensä	1 792

Kertomusvuonna suoritetusta koko perhelisämäärästä 11 128 860 (10 760 000) jaettiin suurille perheille 7 365 860 (7 146 000), leskiperheille 2 705 000 (2 590 000) ja työkyvyttömien perheille 1 058 000 (1 024 000) mk.

Perhelisän saajat hankkivat itse suurimman osan haluamiaan tarvikkeita esittäen niistä hyväksyttävän tilityksen perhelisätoimistoon. Kaupungin työtuvan välityksellä saatiin huomattava määrä vuodevaatteita ja pyyheliina- ja lakanakangasta ja Väestöliitto välitti huonekaluja ja vuoteita. Oy. Hetekasta saatiin sänkyjä 10 prosentin alennuksella. UNICEFin lahjoittaman villalangan loppuerä 400 kg jaettiin myös kertomusvuoden aikana.

Perhelisävaroista käytettiin asuinrakennusten kunnostamiseen 274 250 (271 030) mk, sänkyihin ja vuodevaatteisiin 5 021 906 (4 204 588) mk, huonekaluihin 301 840 (361 780) mk, vaatetukseen 5 118 214 (5 310 295) mk, kotieläimiin ja viljelysten edistämiseen 28 500 (22 450) mk, astioihin ja taloustarvikkeisiin 332 400 (462 357) mk ja muihin luontoissuorituksiin 51 750 (127 500) mk.

Perhelisän hakijoitten luo tehtiin vuoden kuluessa 4 316 (3 848) kotikäyntiä, joilla tarkkailijat tutustuivat perheitten taloudellisiin ja terveydellisiin olosuhteisiin ja neuvottelivat perhelisän tarkoituksenmukaisimmasta käytöstä.

Työhuoltotoimisto

Sotaorpojen työhuolto. Työhuoltotoimiston kortistossa oli v. 1951 päättyessä 2 291 (1 937) orpoa, joista tyttöjä 1 031 ja poikia 1 260. Sotaorpojen työhuoltolain mukaisia esityksiä koulutuksen myöntämiseksi oppi- ja ammattikouluissa opiskeleville orvoille tehtiin 174 (157). Ministeriö antoi myönteisen päätöksen 126 tapauksessa, 17 tapauksessa saatiin kielteinen päätös ja 31 esitystä ratkaistiin vasta seuraavan vuoden puolella. Kertomusvuonna ja edellisinä vuosina annettujen päätösten mukaisesti suoritettiin 242 (236) orvon työhuoltomenoina kaikkiaan 4 212 266 mk (3 571 052 mk).

Presidentti Kallion Rahastolle tehtiin 22 (39) esitystä taloudellisissa vaikeuksissa olevien orpojen avustamiseksi. Avustuksina jaettiin 25 orvolle yhteensä 76 750 mk (170 850 mk), mihin summaan sisältyvät edellisenä vuonna myönnetyt ja kertomusvuoden kuluessa maksetut tilapäisavustukset.

Huollon kohteena oli kaikkiaan 267 orpoa ja huoltomenojen kokonaismäärä nousi 4 289 016 mk:aan (3 736 908 mk).

Sotaleskien työhuolto. Toimiston kirjoissa oli kertomusvuoden päättyessä 1 761 (1 811) sotaleskeä.

Koska sotaleskien työhuoltolaki lakkasi v:n 1951 päättyessä, anoivat monet lesket, joilla ei aikaisemmin ollut ollut tilaisuutta hankkia ammattikoulutusta, vielä pääsyä erilaisille ammattikursseille sekä ammattityössä tarvitsemiaan työvälineitä. Kaikkiaan tehtiin sosiaaliministeriölle 126 (155) työhuoltoesitystä, joista 29 esitystä koski lainanmaksusta vapauttamista tai maksuajan pidennystä. Koulutusmenoina ja työvälineavustuksina toimisto suoritti 830 836 mk (163 708 mk). Presidentti Kallion Rahaston varoja ei enää käytetty leskien avustamiseksi eikä niitä anottukaan kuin 2 tapauksessa.

Sairausavustusesityksiä tehtiin 90 (121) ja avustuksina 77 leskelle maksettiin yhteensä 321 125 mk (366 670 mk).

Huoltoavustusten kokonaismäärä oli 1 151 961 mk (530 378) ja huoltoa saaneiden leskien luku 110 (121).

Ammattiopintojen avustaminen. Toimiston kirjoissa oli vuoden alussa 504 (981) sellaista opiskelijaa, joiden avustaminen jatkui edellisinä vuosina annettujen päätösten nojalla. Uusia laina- ja apurahahakemuksia käsiteltiin 706 (741). Myönteinen päätös saatiin 448 (582) tapauksessa, joista oli helsinkiläisiä 358 (453) ja 90 (129) maaseudulla asuvia ja täällä opiskelevia koskevia esityksiä. Uusien lainojen ja apurahojen määrä nousi 12 654 700 mk:aan (19 665 797 mk), josta helsinkiläisten opiskelijain osalle tuli 9 399 100 mk (15 066 600 mk). Kaikkiaan maksettiin opintoavustuksina 16 411 729 mk ja palautettiin valtiolle opintojen keskeytymisen ym. vuoksi käyttämättöminä 1 548 750 mk.

Kaupungin talousarvioon otetusta 1.5 milj. mk:n määrärahasta jaettiin lisäavustuksina 1 489 609 mk.

Ammattiopintojen avustuslaissa edellytettyjä lausuntoja toisille viranomaisille lähetettiin 123.

Huollon kohteena oli yhteensä 1 259 opiskelijaa.

Invalidihuolto. Toimisto hoiti jatkuvasti paikkakunnalla asuvien invaliidien huoltoesitysten tekemisen sosiaaliministeriölle. Kertomusvuonna lähetettiin 611 (575) hakemusta asianomaisine lausuntoineen. 408 hakemukseen tuli myönteinen päätös, 72 (98) hakemusta evättiin ja 131 (46) tapauksessa päätös saatiin vasta seuraavan vuoden puolella.

Lääkintähuoltona myönnettiin sairaalahoitoa 44 tapauksessa, tekojäseniä, tukisidoksia, pyöriä ym. apulaitteita 137 tapauksessa, lääkkeitä 110 tapauksessa. Lääkintähuoltomenojen korvauksena anottiin valtiolta 1 249 676 mk.

Ammattikoulutusta varten myönsi sosiaaliministeriö 46 invaliidille lainan tai apurahan tai myönnettiin koulutus työhuoltona. Invaliidin perheen avustamiseksi opiskeluaikana 17 perhettä sai huoltorahaa. Invaliidiopiskelijoista osa oli sotainvaliideja. Koulutusmenoina suoritettiin 1 698 762 mk.

Työvälineiden hankintaan tai oman yrityksen perustamiseksi myönnettiin 19 invaliidille 188 900 mk avustuksina ja 350 000 mk lainoina.

Ehkäisevän köyhäinhoidon määrärahasta maksettiin mainittujen huoltomenojen lisäksi 212 781 mk sosiaaliministeriön päätösten mukaisesti.

Työhuoltotoimiston kautta invaliidirahaa hakeneista invaliideista 80 sai myönteisen päätöksen.

Kunnallisia invaliidivaroja käytettiin työhuolto-osaston päätösten mukaisesti 540 822 mk.

Lausuntoja erilaisten sotainvaliidien huoltoa koskevien hakemusten johdosta annettiin sosiaaliministeriön sotainvaliidien työhuoltotoimiston pyynnöstä 122 kpl.

Huollon kohteena oli 601 invaliidia, mihin lukumäärään sisältyvät ne huollonsaajat, joiden edellisenä vuonna saaman päätöksen toimeenpano oli siirtynyt kertomusvuoteen. Toimiston luettelossa oli 2 680 invaliidia.

Eräitä yhdistelmätietoja

Lastensuojelulautakunnan täysihuollossa oli edelliseltä vuodelta jäljellä kaikkiaan 1 677 lasta. Kertomusvuoden kuluessa otettiin hoidettavaksi 870 lasta (edellisenä vuonna 888), joten vuoden aikana oli lautakunnan täysihuollossa yhteensä 2 547 (2 522) lasta. Näistä oli 2 217 turvatonta ja 325 suojelukasvatusta tarvitsevaa lasta tai nuorta henkilöä. Sitä paitsi oli 5 lasta osan vuodesta turvattomien lasten huoltotoimiston ja osan vuodesta suojelukasvatustoimiston huollossa.

Lautakunnan huoltoon otetuista lapsista oli avioliitossa syntyneitä 1 609 eli 63.2 % ja aviottomia 938 eli 36.8 %. Turvattomiin lapsiin nähden olivat vastaavat suhdeluvut 61.5 ja 38.5 sekä suojelukasvatusta tarvitseviin lapsiin nähden 74.5 ja 25.5. Kaikista aviosyntyisistä lapsista oli 1 139:llä eli 70.8 %:lla molemmat vanhemmat elossa, 377:llä eli 23.4 %:lla oli jompikumpi vanhemmista kuollut ja 93 eli 5.8 % oli täysin orpoja. Aviottomista lapsista 458:lla eli 48.8 %:lla oli sekä isä että äiti elossa, 440:llä eli 46.9 %:lla oli isä tai äiti kuollut tai isä tuntematon ja 40:llä eli 4.3 %:lla olivat molemmat vanhemmat kuolleet tai tuntemattomia.

Suurin osa lapsista oli syntynyt Helsingissä, nimittäin 1 973 eli 77.5 % niistä, joiden syntymäpaikka oli tiedossa. Pääkaupunkia ympäröivissä kunnissa oli syntynyt 45 ja muualla Uudenmaan läänissä 68, joten muualla syntyneitä oli ainoastaan 388 eli 15.2 %. Köyhäinhoidollinen kotipaikkaoikeus oli 1 905:llä eli 74.8 %:lla Helsingissä, 14:llä kaupunkia ympäröivissä kunnissa sekä 19:llä muualla Uudenmaan läänissä. Vain 144:llä oli kotipaikkaoikeus jossakin muussa maan kunnassa, kun taas 198 lapsen hoitokustannukset valtio korvasi.

Jotta saataisiin selvitetyksi, mihin yhteiskuntaluokkiin lautakunnan huollossa olevat lapset kuuluvat, ryhmitettiin heidät vanhempainsa ammatin perusteella, aviosyntyiset isän ja aviottomat äidin ammatin mukaan. Sen nojalla oli mm. tehdas- ym. ammattityöntekijäin lapsia 1 088 eli 42.7 %, muiden työntekijäin 416 eli 16.3 %, palvelijoiden 209 eli 8.2 %, itsenäisten liikkeenharjoittajien 188 eli 7.4 %, liikeapulaisten ja palveluskunnan 336 eli 13.2 % sekä virkamiesten ja vapaiden ammattien harjoittajien lapsia 93 eli 3.7 %.

Kodeissa toimitettujen tutkimusten mukaan oli syynä siihen, että edellä mainitut lapset otettiin lautakunnan huostaan, useimmissa tapauksissa jokin vanhemmista johtunut seikka. Ainoastaan 526:ssa eli 20.7 %:ssa tapauksista syy johtui lapsesta; 208 lasta nimittäin otettiin sairauden, vajaamielisyyden, aistiviallisuuden tai raajarikkoisuuden ja 318 lasta pahantapaisuuden vuoksi lautakunnan huostaan. Sensijaan 1 520:ssä eli 59.7 %:ssa tapauksista syy johtui vanhemmista, 374 eli 14.7 % lapsista otettiin huollettavaksi sen vuoksi, että vanhemmilta puuttui kasvatuskyky, 323:lta eli 12.7 %:lta oli jompikumpi tai molemmat vanhemmista kuolleet, 256 lasta eli 10.1 % oli vanhempiensa hylkäämiä, 379 lapsen, 14.9 %:n, vanhemmat olivat joko sairaita tai oli heillä muuten työkyky vähentynyt ja 133 tapauksessa, 5.2 %:ssa, vanhemmat olivat joko työhaluttomia, huolimattomia tai juoppoja.

Äidinkieli oli 2 242:lla eli 88.0 %:lla suomi. 271:llä eli 10.7 %:lla ruotsi ja 34:llä eli 1.3 %:lla jokin muu kieli.

Lastensuojelutyön rahoitus

Menot. Lastensuojelutoiminnan aiheuttamat bruttomenot olivat v. 1951 lautakunnan tilinpäätöksen mukaan 270 650 093 mk jakaantuen seuraaviin eriin:

	Mk
Lastensuojelulautakunta	32 993 839
Lastenkodit	64 713 459
Vastaanotto- ja ammattioppilaskoti	22 744 012
Toivolan koulukoti	17 892 204

Kasvatuksellisesti laiminlyötyjen lasten koulukodit	26 569 709
Sijoitus yksityishoitoon ja jatko-opetus	55 920 339
Suojelukasvatuksen alaisten hoidokkien sijoitus valtion laitoksiin ja yksityishoitoon	4 629 835
Palkkiot suojelukasvatusosaston ohjauksen alaisille yksityisille valvojille sekä valvottavien tilapäiset avustukset	250 705
Tuberkuloottisten lasten erikoishoito	4 806 888
Tylsämielisten, kuuromykkäin ja raajarikkoisten lasten erikoishoito ja opetus	4 313 586
Lasten kesävirkistys	2 522 213
Lastenvalvojan käyttövarat	819 170
Lasten hampaiden hoito	127 600
Kunnallinen lisäavustus ammattiopetukseen	2 286 189
Matkakulut	500 227
Suojelukasvatuksessa olevien siirrot sekä alaikäisten lähettäminen kotikuntiinsa	187 505
Lastenhuoltolaitosten maatilat	17 039 229
Yksityisille lastenhuoltolaitoksille myönnetyt avustukset	1 635 000
Kaupungin ja yksityisten yhdistysten lastensuojelutyöhön kaupunginhallituksen päätöksellä myönnetyt varat	10 698 384
Yhteensä	270 650 093

Näiden menojen lisäksi oli rakennustoimiston tilille viety alla mainittujen lastenhuoltolaitosten rakennus- ja korjauskustannuksia seuraavat määrät:

	Mk
Sofianlehdon pikkulastenkoti	2 179 879
Reijolan lastenkoti	915 317
Kullatorpan lastenkoti	1 105 321
Malmin lastenkoti	552 400
Nukarin lastenkoti	870 007
Vastaanottokoti	3 854 786
Toivolan koulukoti	2 983 377
Ryttylän koulukoti	1 695 710
Toivoniemen koulukoti	1 108 484
Yhteensä	15 265 281

Tulot. Lastensuojelutoiminnasta saadut tulot nousivat v. 1951 96 562 240 mk:aan jakaantuen seuraaviin eriin:

	Mk	
Lastenhoidosta saatu korvaus		
Valtiolta	11 164 606	
Vierailta kunnilta	7 754 570	
Yksityisiltä korvausvelvollisilta	31 591 264	50 510 440
Huoltolaitosten valtionapu		20 275 956
Huoltolaitosten oppilastöistä saadut tulot		990 822
Ammattioppilaskodin hoidokkien suorittama korvaus		1 543 449
Maatilojen tilittämät tulot	Mk	
Ryttylän tila	5 787 209	
Toivoniemen tila	2 993 015	
Toivolan tila	4 453 837	
Bengtsårin tila	843 306	14 077 367
Laitosten henkilökunnan suorittama luontoisetujen korvaus		9 153 034
Vierailta kunnilta ym. perityt matkakustannusten korvaukset		11 172
Yhteensä		96 562 240

Kun nämä tulot vähennetään edellä mainittujen kustannusten yhteissummasta 285 915 374 mk:sta, jää kaupunginkassaa rasittavaksi nettomenoksi 189 353 134 mk eli 12 211 817 mk enemmän kuin edellisenä vuonna.

Huoltolaitosten tilojen maatalouskirjanpidossa, jossa otettiin huomioon myöskin vuoden lopussa olevat maatalousvarastot, tehtiin tilinpäätös siten, että laitosten käyttämistään rakennuksista maatiloille suorittamat vuosivuokrat, Toivoniemessä 263 244 mk, Ryttylässä 1 874 216 mk ja Toivolassa 395 494 mk eli yhteensä 2 532 954 mk, joista kahden ensiksi mainitun laitoksen tuloihin sisältyi valtionapu, siirrettiin kaupungin kassaan kaupungin näihin laitoksiin sijoittamien pääomien korkohyvitykseksi. Näiden suoritusten sekä erinäisten maanparannus- ja maatalousrakennusten kuoletusten jälkeen maatilojen tilinpäätös osoitti tappiota Toivoniemen kohdalla 633 750 mk ja Ryttylän kohdalla 196 603 mk eli yhteensä 830 353 mk sekä voittoa Toivolan kohdalla 324 775 mk.

Eri laitosten nettomenot eli rakennustoimiston suorittamat korjaukset sekä henkilökunnan luontoiseduistaan suorittama korvaus toimihenkilöiden palkoista poisluettuna nousivat v. 1951 seuraaviin määriin:

Laitos	Kaikkiaan, mk	Lasta ja päivää kohden, mk	Lasta ja vuotta kohden, mk
Sofianlehdon pikkulastenkoti	31 079 297	722	263 493
Reijolan lastenkoti	8 218 027	656	239 805
Kullatorpan "	6 754 877	514	187 573
Malmin "	6 283 712	455	165 637
Nukarin "	7 013 335	614	224 117
Toivolan koulukoti	16 967 521	646	235 659
Ryttylän "	20 971 854	923	337 110
Toivoniemen "	4 385 745	824	300 676
Vastaanottokoti	17 959 246	876	319 638
Ammattioppilaskoti	3 560 815	291	106 186
	123 194 429	681	248 382
Hyvösen lastenkoti	5 440 305	489	178 635
Yhteensä	128 634 734	669	244 346

Edellä mainitut päiväkustannukset jakautuivat seuraavalla tavalla:

Menoerä	Lastenkodit					Koulukodit			Vastaanottokoti	Ammattioppilaskoti	Kaikkiaan	Hyvösen lastenkoti
	Sofianlehto	Reijola	Kullatorppa	Malmi	Nukari	Toivola	Ryttylä	Toivoniemi				
	Markkaa											
Palkkaukset	468	448	355	320	410	388	537	415	518	116	421	286
Vuokra, lämpö, valo ja käyttövoima ...	79	59	35	31	55	65	123	107	148	69	81	67
Ruokinta	78	58	56	30	54	85	98	92	76	84	74	61
Vaatetus, kalusto ja pesu	67	74	58	64	69	80	123	132	105	11	78	54
Muut menot	30	17	10	10	26	28	42	78	29	11	27	21
Yhteensä	722	656	514	455	614	646	923	824	876	291	681	489

Hintatason jatkuneesta noususta ja erinäisistä muistakin syistä johtuen kohosivat lastenhoitokustannukset edelliseen vuoteen verraten kaikissa laitoksissa yhteensä keskimäärin 191 mk kutakin hoitopäivää kohden.

Yksityisen lastensuojelutoiminnan tukeminen

Kuten edellä olevasta menojen luettelosta ilmenee, jaettiin talousarvioon merkittyinä avustuksina yksityisille lastensuojelujärjestöille yhteensä 1 635 000 mk. Tästä saivat *Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliiton Helsingin osasto* äiti- ja lapsikodin tukemiseksi 315 000 mk; *Suomen Lastenhoitoyhdistys* äitikodin tukemiseksi 200 000 mk; *Helsingin kaupunkilähetys* Kilossa ylläpitämänsä lastenkodin tukemiseksi 250 000 mk; *Pelastusarmeija* lastenkotiensa tukemiseksi 100 000 mk; *Helsingin Ensi koti niminen* yhdistys äiti- ja lapsikodin tukemiseksi 420 000 mk ja *Aula-työkotien kannatusyhdistys* vajaamielisten nuorten työkodin tukemiseksi 350 000 mk.

Lastensuojelun talousarvioon merkityistä käyttövaroista kaupunginhallitus myönsi lastensuojelulautakunnan esityksestä vuoden aikana seuraavat avustukset, yhteensä 10 698 384 mk; Hyvösen lastenkodin, joka kertomusvuoden alusta siirtyi kaupungin hallintaan, mutta jonka menoja varten ei talousarvioon ollut voitu merkitä varoja, menojen suorittamiseen 5 868 384 mk; Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliiton Metsäkummun tarkkailukodin v:n 1950 tappion peittämiseksi 360 000 mk; Diakonissalaitoksen Pitäjänmäen lastenkodin v:n 1950 tappion peittämiseksi 4 420 000 mk; lastensuojelulautakunnan alaisten 10 viranhaltijan osallistumista varten lastensuojeluväen kokoukseen Kuopiossa 50 000 mk.

Näiden avustusten lisäksi kaupunginhallitus jakoi lautakunnan tilien ulkopuolella yleishyödyllisten yritysten ja laitosten tukemiseen varatusta määrärahasta lastensuojelutarkoituksiin yhteensä 350 000 mk. Näistä varoista saivat avustusta *Helsingin poikakotiyhdistys* 140 000 mk; *Leppävaaran Pientenlastenkoti*, omistaja sairaanhoitaja H. Kivimäki, 60 000 mk; *Hemsysterskolan å Hindhår gård* 40 000 mk ja *Parasta lapsille* 110 000 mk.

Kaupungin avustamien yksityisten lastenhuoltolaitosten toiminnan valvominen oli lähinnä lautakunnan lastenhuollontarkastajan tehtävänä.

Lastensuojelurahastot.

Lastensuojelulautakunnalle kuului muutamia varattomien lasten hyväksi lahjoitettuja, rahatoimiston hoidossa olevia rahastoja, joiden pääomat ja käytettävissä olevat korkovarat olivat joulukuun 31 p:nä 1951 seuraavan suuruiset:

	Pääoma, mk	Korot, mk
Adolf Holmgrenin lahjoitusrahasto turvattomille äideille ja lapsille	39 664	21 838
Johan Gustaf Rosenbergin rahasto	12 080	9 785
Lasten kesäsiirtolan rahasto	20 697	16 771
Bergman-puolisoiden lahjoitusrahasto jatko-opetuksen hankkimiseksi turvattomille lapsille	60 060	26 378
L.A.Grönholmin Helsingin orpolasten rahasto	10 300	5 343
M.Kotschakin lastenvaatetusrahasto	82 600	5 538
Aina ja Ivar Gordien lahjoitusrahasto	62 835	9 731
Yhteensä	288 236	95 384

Kertomusvuonna myönnettiin Bergman-puolisoiden lahjoitusrahastosta yksi 6 000 mk:n avustus.

19. Oikeusaputoimisto

Kaupunginvaltuusto valitsi kokouksessaan tammikuun 10 p:nä 1951 oikeusapulautakuntaan puheenjohtajaksi oikeusneuvos G. Nyberghin ja jäseniksi varatuomari H. Sipilän, valtiotieteen kandidaatti E. Aleniuksen, hovioikeudenauskultantti L. Sauraman ja lakitieteen lisensiaatti, varatuomari A. Aaltosen. Kaupunginhallituksen edustajana oikeusapulautakunnassa oli päätoimittaja L. Aho.

Oikeusavustajana oli edelleen varatuomari Y. Hämesalo ja apulaisoikeusavustajana varatuomari S. Korpela. Toimistoapulaisena oli S. Lindegren. Kesälomasijaisina toimivat hovioikeudenauskultantti M. Hämesalo ja neiti T.Voipio. Siivoojana oli rouva M. Lentämäki.

Oikeusapulautakunnalla oli kertomusvuonna kolme kokousta, joissa käsiteltiin pääasiassa juoksevia asioita.

Oikeusaputoimiston menot olivat 2 050 663 mk, v. 1950 1 278 610 mk.

Oikeusaputoimiston toiminta jatkui kertomusvuonna ohjesäännön mukaisesti samaan tapaan kuin edellisenä vuonna. Toimeksiantoja saatiin kotimaassa Tampereen ja Lahden oikeusaputoimistoilta sekä Turun kaupungin oikeusavustajalta. Maaseudulta otettiin myös säälittävissä tapauksissa joitakin juttuja hoidettaviksi. Tukholman läänin ja Tukholman kaupungin sekä Västmanlands läns oikeusaputoimistot lähettivät edelleen muutamia toimeksiantoja.

Rekisteröityjen asioiden luku oli kertomusvuonna 1 408, oltuaan edellisenä vuonna 1 372. Kuten jo monena edellisenä vuonna oli kertomusvuonnakin työ- ja palkkariidat suurin asiaryhmä. Niistä saatiin kuitenkin, kuten aikaisemminkin, suurin osa sovinnolla järjestetyksi ilman oikeudenkäyntiä. Veroasiat jonkun verran lisääntyivät ja ne olivat toiseksi suurin asiaryhmä. Seuraavan huomattavan asiaryhmän muodostivat avioero- ja asumuserojutut. Edelliseen vuoteen verrattuna ne eivät kuitenkaan ole lisääntyneet.

Seuraavat numerotiedot osoittavat lähemmin oikeusaputoimiston toiminnan kertomusvuonna.

Käyntien luku oli 11 320, edellisenä vuonna 11 147, v. 1949 11 164 ja v. 1948 10 318.

Eri kuukausien osalle käynnit jakautuivat seuraavasti:

Kuukausi	Vastaanotto-päiviä	Käyntejä		Kuukausi	Vastaanotto-päiviä	Käyntejä	
		Kaikkiaan	Päivää kohden			Kaikkiaan	Päivää kohden
Tammikuu	25	918	36.7	Heinäkuu	26	912	35.1
Helmikuu	24	834	34.8	Elokuu	27	961	35.6
Maaliskuu	23	990	43.o	Syyskuu	25	1 012	40.5
Huhtikuu	25	924	37.o	Lokakuu	27	936	34.7
Toukokuu	24	1 001	41.7	Marraskuu	26	972	37.4
Kesäkuu	26	986	37.9	Joulukuu	22	874	39.7
				Yhteensä	300	11 320	37.7

Kuten edellä olevasta yhdistelmästä ilmenee, oli oikeusaputoimisto vuoden aikana avoinna 300 päivää. Käyntien luku päivää kohden oli 37.7 sen oltua edellisenä vuonna 37.1 ja v. 1949 37.o.

Suurin käyntien luku samana päivänä oli 51 ja pienin 4.

Seuraavat tilastotiedot osoittavat rekisteröityjen asioiden luvun ja rekisteröityjen asiakkaiden säädyn, ammatin ym. niissä asioissa, joissa toimisto ryhtyi oikeudenkäyntiin, kirjallisiin tehtäviin tai pitempiin suullisiin neuvotteluihin. Tällaisia asioita oli kaikkiaan 1 408, joista 1 392 oli kertomusvuonna tulleita ja 16 edellisestä vuodesta ratkaisematta olevia. Kirjallisia toimituksia oli 1 577, niistä hakemuskirjoja 577.

Säätynsä tai ammattinsa ja sukupuolensa mukaan kävijät ryhmittyivät seuraavasti:

	mp.	np.	yht.
Virkamiehiä ja vapaiden ammattien harjoittajia	2	2	4
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	21	63	84
Liikeapulaisia ja työnjohtajia	23	67	90
Tehdas- ym. ammattityöläisiä	212	116	328
Muita työläisiä	88	74	162
Yleisessä palveluksessa tai yksityisissä laitoksissa toimivaa palveluskuntaa	23	11	34
Merimiehiä ja kalastajia	2	-	2
Yksityisten palvelijoita	-	68	68
Muun elinkeinon harjoittajia	1	15	16
Henkilöitä ilman varsinaista tai tunnettua ammattia	4	336	340
Yhteensä	376	752	1 128

Vuoden aikana käsiteltyjen juttujen ja asiain ryhmittyminen laatunsa mukaan selviää seuraavasta yhdistelmästä:

Velvoitusoikeuteen kuuluvia asioita:		Testamenttioikeuteen kuuluvia asioita	15
vuokrariitoja	33	Yleisiä veroja koskevia asioita	243
työ- ja palkkariitoja	379	Holhousasioita	18
muita velkomisjuttuja	43	Erinäisiä kyselyjä, hakemuksia, valituksia ym.	153
Esineoikeuteen kuuluvia asioita	11	Pieniä rikosjuttuja	15
Perheoikeuteen kuuluvia asioita:		Toimeksiantoja	21
avioriitoja	40	Sotilasavustuksia ja -huolto-eläkkeitä	7
asumuseroja	49	Tapaturma-asioita	45
avioeroja	147	Huoneenvuokra-asioita	97
perheen elatusasioita	48	Lapsen sukuasemaa koskevia asioita	7
kuolleeksi julistamisia	2	Yhteensä	1 408
Perintöoikeuteen kuuluvia asioita	35		

Vireille pannuista jutuista ja asioista tuli, mikäli oikeusaputoimiston toimenpiteistä riippui, vuoden aikana lopullisesti ratkaistuksi ja kirjoista poistetuksi 1 395 kuten näkyy seuraavista luvuista:

Sopimalla ratkaistu	484	Annettu eri viranomaisille	577
Oikeudenkäynnillä ratkaistu	200	Juttuja, joissa toimisto otti haasteen, mutta ei ajanut perille	37
Erinäisistä syistä jätetty sillensä	97	Yhteensä	1 395

Edellä mainitut eri virastoille jätetyt 577 asiaa, joihin ei sisälly Helsingin raastuvanoikeuteen ja muualle otettuja haasteita, jakautuivat eri viranomaisten kesken seuraavasti:

Tasavallan presidentti	13	Valtiovarainministeriö	26
Korkein oikeus	11	Puolustusministeriö	6
Korkein hallinto-oikeus	20	Sisäasiainministeriö	3
Valtioneuvosto	2	Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriö	2
Ulkoasiainministeriö	1		

Sosiaaliministeriö	7	Kuopion lääninhallitus	8
Helsingin kaupunginhallitus	59	Mikkelin "	5
" kaup. maistraatti	19	Lapin "	3
" " raastuvanoikeus	32	Uudenmaan läänin valtionverojen tarkastuslautakunta	25
" " palkkalautakunta	5	Hämeen läänin valtionverojen tarkastuslautakunta	1
" " huoneenvuokralautakunta	63	Oulun läänin valtionverojen tarkastuslautakunta	2
" " vuokrantarkastuslautakunta	34	Vakuutusoikeus	30
" " lastensuojelulautakunta	1	Valtion tapaturmatoimisto	5
" " ensimmäinen kaupunginvouti	4	Rautatiehallitus	1
" " verovirasto	6	Tie- ja vesirakennushallitus	1
Turun hovioikeus	26	Sotaeläkekomitea	5
Itä-Suomen hovioikeus	1	Kansaneläkelaitoksen lisätty hallitus	3
Uudenmaan lääninhallitus	126	Tuusulan tuomiokunnan tuomari	1
Turun ja Porin lääninhallitus	3	Helsingin ym. pitäjien käräjäkunnan kihlakunnanoikeus	1
Hämeen "	11	Tampereen kaup. raastuvanoikeus	1
Kymen "	2	Yhteensä	577
Vaasan "	2		

Se seikka, että 97 asiaa jätettiin sillensä, johtui, samoin kuin edellisinä vuosina siitä, etteivät oikeudenetsijät, sen jälkeen kun oikeusaputoimisto oli ryhtynyt ensimmäiseen toimenpiteeseen eikä sopimusta voitu saada aikaan, enää jatkaneet asiaansa, mutta myöskin siitä, ettei ollut toiveita juttujen voittamisesta oikeudenkäynnillä, sekä siitä, että hakijat eivät joko tahtoneet tai voineet esittää asian edelleen ajamiseen tarvittavaa varattomuustodistusta.

Syynä siihen, että toimisto ei ajanut perille 37 edellä mainittua asiaa, joissa haaste jo oli otettu, oli osittain, että haaste oli otettu Helsingin ulkopuolella oleviin tuomioistuimiin, joissa toimiston virkamiehet toimiston johtosäännön mukaan eivät ole velvolliset oikeudenetsijöitä avustamaan, osittain, ettei vastaajia oltu haasteella tavattu, tai että asia oli järjestetty ennen oikeuden istuntoa.

Oikeudenkäyntiin ryhdyttiin vuoden aikana 250 asiassa. Näissä toimisto ajoi vuoden aikana loppuun 250 asiaa, joista 194 juttua voitettiin ja 6 hävittiin. Helsingin raastuvanoikeudessa esiinnyttiin vuoden aikana toimiston puolesta 358 kertaa 181 päivänä.

20. Työnvälitys

Työmarkkinat

Työnvälitystoiminta kuului kertomusvuonna jatkuvasti kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön valvontaan.

Eräitä poikkeuksia lukuunottamatta vallitsi kertomusvuonna jatkuva työvoiman puute. Kuten v. 1950 olivat vientisuhdanteet edelleen edulliset vaikuttaen täystyöllisyyden säilymiseen. Kaikilla työnvälitystoimiston osastoilla vähenivät työnhakemusten luvut verrattuina v:n 1950 vastaaviin lukuihin, mikä todistaa työmarkkinoiden yleensä kehittyneen työnhakijoille vielä edullisempaan suuntaan kuin v. 1950. Työpaikkatarjousten ja välitysten luvussa tapahtui osastoilla vain pieniä lisäyksiä tai vähennyksiä, koko toimiston tulosten osoittaessa aivan pientä vähennystä.

Sijoittumisvaikeuksia oli eräiden erikoisalojen tai ryhmien kohdalla, joista tarkemmin selostetaan jälempänä ao. osastojen kertomuksissa. Tavanmukainen talvisesonkityöttömyys rakennus- ja satamatyöläisten keskuudessa supistui poikkeuksellisen suotuisten sääsuhteiden vuoksi jokseenkin olemattomaksi.

Työnvälityslautakunta

Lautakunnan kokoonpano. Työnvälityslautakunnan puheenjohtajana toimi kertomusvuonna lehtori H. Vilkemaa ja varapuheenjohtajana toimittaja L. Nurmi. Työnantajien edustajina kuuluivat lautakuntaan johtaja W. Korhonen ja rakennusneuvos J.N. Syvähuoko sekä työntekijäin edustajina sihteeri O. Närvänen ja toimitsija V. Pulkkinen. Varajäseninä olivat työnantajien edustajat, varatuomari H. Hallberg ja diplomi-insinööri V. Hintikka sekä työntekijäin edustajat, toimitsijat T. Anttila ja H. Helkavuori. Kaupunginhallitusta edusti lautakunnassa kaupunginjohtaja A. Tuurna.

Lautakunnan kokoukset. Työnvälityslautakunnalla oli kertomusvuonna 10 (ed. vuonna 8) kokousta ja käsiteltiin niissä yhteensä 99 (93) asiaa. Lautakunnan käsittelemistä asioista mainittakoon seuraavaa:

Lautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavat lausunnot: irtaimistoluetteloinnin uusimisesta (19.3. 17 §); kaupungin sisäisen työnvälityksen tehostamisesta (29.6. 60 §); jatkuvien tp.virkojen vakinaistamisesta (27.8. 83 §). Lautakunta teki kaupunginhallitukselle seuraavat esitykset: ylioppilasvälityksen työvoiman lisäämisestä (29.1. 10 §); Aleksanterinkadun 1:ssä olevan työnvälitystoimiston huoneiston korjauttamisesta (7.5. 35 §); lääkärintodistuksen jatkuvan hankkimisvelvollisuuden määräämisestä eläkeläisille (29.6. 65 §).

Työnvälitystoimisto

Osastojako. Työnvälitystoimistossa oli kertomusvuoden aikana kaksi yleistä ja viisi erikoisosastoa. Yleisistä osastoista kumpikin, miesosasto ja naisosasto, jakaantuivat kolmeen alaosastoon, nim. miesosasto rakennus- ym. ammattimiesten, metalli- ym. ammattimiesten ja sekatyömiesten alaosastoihin sekä naisosasto kotiapulaisten, tehdas- ym. ammattityöläisten sekä puhdistus- ja aputyöläisten alaosastoihin. Erikoisosastoja olivat henkisen työn osasto, nuoriso-osasto, merimiesosasto, maatalousosasto ja ravintolaosasto. Ammatinvalinnanohjaus oli kertomusvuonnakin muodollisesti liitetty nuorisovälityksen yhteyteen.

1) Eräät kertomuksessa liittyvät taulukkotiedot, joita ei ole otettu tähän teokseen, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa.

Henkilökunta. Koko työnvälitystoimiston ja sen keskuskanslian johtajana oli filosofian maisteri S. Seppälä. Kirjaajana toimi neiti S. Solje ja ylivahtimestarina herra V. Kauhanen.

Yleisen miesosaston vt. johtajana toimi herra W. Ahtio, rakennus- ym. ammattimiesten alaosaston hoitajana herra V. Jyrkänne, joka siirtyi eläkkeelle elokuun 1 p:stä alkaen, ja toimentajana herra T. Linnajoki, metalli- ym. ammattimiesten alaosaston hoitajana herra V. Lähikari ja toimentajana herra R. Ryöti, sekatyöläisten alaosaston hoitajana herra T. Leander ja toimentajana herra M. Turunen. Yleisessä naisosastossa oli kotiapulaisten alaosaston hoitajana neiti S. Rechardt, tehdas- ym. ammattityöntekijäin alaosaston hoitajana filosofian maisteri K. Sihvonen sekä puhdistus- ja aputyöläisten alaosaston hoitajana neiti L. Ahkia.

Henkisen työn osaston johtajana toimi filosofian maisteri Y. Vuorjoki. Osastonjohtajan apulaisena toimi neiti H. Koski. Sääntöpalkkaisina toimentajina olivat rouvat A. Ekroth, H. Kantola, T. Petäjäniemi ja V. Seppälä, virkaatoimittavina toimentajina rouvat R. Salo ja E. Suhonen sekä neiti H. Venäläinen, tilapäisenä toimentajana herra H. Quick. Ylioppilasvälityksen hoitajana oli herra J. Latola.

Nuoriso-osaston johtajana toimi filosofian maisteri W. Mattlar. Ammatinvalintapsykologina oli professori K. von Fieandt, ammatinvalintasosiologina filosofian maisteri H.A. Turja, apulaispsykologina kasvatustieteen kandidaatti R. Viitamäki heinäkuun 15 p:ään asti ja vt:nä filosofian maisteri M. Samooja lokakuun 1 p:stä alkaen, ammatinvalinnan ohjauksen apulaisina filosofian maisteri A. Hiitonen ja herra J. Mäkinen ja virkaatekevinä filosofian maisterit M. Samooja syyskuun 30 p:ään asti ja lokakuun 1 p:stä lähtien E. Waris sekä tp:nä filosofian maisteri S. Kamu, herrat P. Hägglund ja N. Kaila lokakuun 1 p:stä alkaen. Jälkitarkkailijana toimi filosofian maisteri M. Tuukkanen syyskuun 1 p:stä alkaen. Sääntöpalkkaisina toimentajina olivat rouvat A. Berglund ja M. Turunen, neiti A-M. Weckman ja herra A. Kättö, virkaatekevinä toimentajina neidit D. Andersson ja lokakuun 1 p:stä alkaen E. Pirhonen.

Henkisen työn osaston ja nuoriso-osaston yhteisinä viranhaltijoina olivat konekirjoittajat, rouvat L. Koponen ja heinäkuun 5 p:stä alkaen A-L. Talvio sekä puhelimenhoitaja M. Winkler ja vahtimestari V. Lahtinen.

Merimiesosaston johtajana toimi kertomusvuonna ekonomi N. Mattsson, naisten alaosaston hoitajana neiti A. Ahovaara, sääntöpalkkaisena toimentajana herra P. Tötterström ja virkaatekevänä vahtimestarina herra K. Vajo.

Maatalousosaston sääntöpalkkaisena johtajana toimi kesäkuun 1 p:stä alkaen metsänhoitaja M. Valtonen.

Kustannukset. Työnvälitystoimiston kokonaismenot nousivat kertomusvuonna 33 717 772 mk:aan (ed. vuonna 24 384 695 mk). Ne menot, joihin anotaan valtion osallistumista työnvälityslain mukaan, olivat 33 272 511 mk (ed. vuonna 23 704 636 mk). V:n 1950 menoista valtio suoritti korvausta 11 227 072 mk.

Kirjeenvaihto. Työnvälitystoimiston kirjeenvaihto kertomusvuonna, verrattuna edelliseen vuoteen, selviää seuraavasta:

Osasto	V. 1951		V. 1950	
	Saapuneita kirjeitä	Lähetettyjä kirjeitä	Saapuneita kirjeitä	Lähetettyjä kirjeitä
Yleiset osastot	3 181	1 528	3 430	1 675
Henkisen työn osasto	1 175	4 139	1 333	7 411
Nuoriso-osasto	1 645	5 115	927	5 394
Merimiesosasto	2 760	1 566	2 796	1 832
Maatalousosasto	207	361	343	341
Ravintolaosasto	1 215	4 663	1 198	4 683
Kaikkiaan	10 183	17 372	10 027	21 336

Huoneistot. Yleiset osastot ja maatalousosasto olivat edelleen Aleksanterinkadun 1:ssä, henkisen työn osasto ja nuoriso-osasto Aleksanterinkadun 21:ssä, merimiesosasto Satamakadun 2:ssa ja ravintolaosasto Mariankadun 22:ssa.

Työnhakemukset. Työnhakemus on voimassa, mikäli työhönsijoitusta tai työnhakijan ilmoittamaa peruutusta ei tapahdu, ilmoittautumisviikkoa seuraavan viikon loppuun asti. Jos hakemus tämän ajan umpeenkuluttua, mutta saman kalen-

terikuukauden aikana uudistetaan, merkitään kuukausitilastoon uusi työnhakemus saman henkilön kohdalta. Samoin menetellään, jos työnhakija on osoitettu niin lyhytaikaiseen työhön, että hän saman kalenterikuukauden tai jo saman viikon aikana uudistaa työnhakemuksensa. Jos työnhakemus on voimassa kuukauden vaihteessa, se merkitään siirtona seuraavan kuukauden tilastoon.

Seuraavasta asetelmasta käyvät selville koko toimiston työnhakemusten luvussa tapahtuneet muutokset v. 1950-51:

	1951		1950		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miesten työnhakemukset	22 707	49.3	24 777	50.o	- 2 070	- 8.4
Naisten työnhakemukset	23 368	50.7	24 771	50.o	- 1 403	- 5.7
Yhteensä	46 075	100.o	49 548	100.o	- 3 473	- 7.o

Kuten edellä on mainittu, pieneni työnhakemusten luku kaikilla osastoilla. Kunkin erikoisosaston työnhakemuslukuihin palataan näiden toimintaselostuksissa. Yleisillä osastoilla vähenivät miesten työnhakemukset ed. vuoteen verrattuna 13.9 % ja naisten 10.5 %:lla. Suurin vähennys tapahtui miehillä metalliammattimiesten kohdalla, mihin lähinnä vaikutti työvoiman puute, mutta osaksi myös lakot. Naisilla oli suurin vähennys vastaavasti tehdastyöntekijöiden kohdalla, mutta myös kotiapulaisten työnhakemukset vähenivät huomattavasti, mikä osoittaa yhä enenevää kotiapulaispuutetta. Talvityöttömyys jäi miltei olemattomaksi, mikä myös vaikutti miesten työnhakemusten vähäisyyteen. Yksityiskohtaiset tilastotiedot ovat taulukkoliitteissä.

Työtä hakeneet henkilöt. Työnhakijoiden luvussa tapahtuivat 1950-51 seuraavat muutokset:

	1951		1950		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miehet	10 485	51.3	11 197	51.1	- 712	- 6.4
Naiset	9 953	48.7	10 716	48.9	- 763	- 7.1
Yhteensä	20 438	100.o	21 913	100.o	- 1 475	- 6.7

Työnhakijoiden luvun vähennykseen ovat vaikuttaneet samat syyt kuin työnhakemustenkin. Työnhakijoiden jakaantuminen eri ammattialoille ja osastoille sekä viikottaiset työnhakijaluvut selviävät taulukosta 3.

Tarjotut työpaikat. Työpaikkatarjousten luvussa tapahtuivat 1950-51 seuraavat muutokset:

	1951		1950		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miesten paikat	16 028	45.9	16 590	47.1	- 562	- 3.4
Naisten paikat	18 899	54.1	18 670	52.9	+ 229	+ 1.2
Yhteensä	34 927	100.o	35 260	100.o	- 333	- 0.9

Työpaikkatarjousten luku väheni rakennus-, metalli- ja sekatyömiesten sekä naisten tehdastyön alaosastoilla ja lisäksi merimies- ja maatalousosastoilla, kohoten muilla osastoilla. Työpaikkatarjousten jakaantuminen eri ammattialoille ja osastoille selviää tarkemmin taulukoista.

Sataa työpaikkatarjousta kohden oli kertomusvuonna 131.9 työnhakemusta. Tämä ns. yleinen rasitusluku oli v. 1950 140.5 ja v. 1949 165.2. Yleisen rasitusluvun aleneminen kuvaa lisääntyvää työvoiman puutetta.

Työnvälitykset. Työnvälitysten luvussa tapahtuivat 1950-51 seuraavat muutokset:

	1951		1950		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miesten välitykset	13 816	50.5	14 178	50.9	- 362	- 2.6
Naisten välitykset	13 558	49.5	13 650	49.1	- 92	- 0.7
Yhteensä	27 374	100.0	27 828	100.0	- 454	- 1.6

Pientä vähennystä tapahtui kaikilla muilla yleisillä osastoilla, paitsi puhdistus- ja aputyöläisten kohdalla vähäinen nousu. Erikoisosastoilla oli nousua, lukuunottamatta merimiesosastoa, jossa oli aivan mitätön vähennys, ja maatalousosastoa, jossa ylioppilaiden kesäraivaustöiden puuttuminen aiheutti laskun. Taulukkoliitteistä 2 ja 5 selviää tarkemmin työnvälitysten jakaantuminen eri ammattialoille ja osastoille.

Sataa työnhakemusta kohden oli kertomusvuonna 59.4 välitystä (v. 1950 56.2 ja v. 1949 47.7) ja sataa työpaikkatarjousta kohden 78.4 välitystä (v. 1950 78.9 ja v. 1949 78.9).

Ylioppilasvälityksen, joka toimi henkisen työn osaston alaisena, luvut sisältyvät eri osastojen välitystilastoihin siten, että sen työnhakijat kuuluivat henkisen osaston työnhakijoihin, mutta työpaikkatarjoukset ja välitykset jakaantuivat eri osastojen tilastoihin ko. työpaikan laadun mukaisesti. Ylioppilasvälityksen toimittamia työnvälityksiä oli yhteensä 1 742, ja ne jakaantuivat eri osastoille seuraavasti: henkisen työn osasto 1 122, sekatyöläisten alaosasto 293, kotiapulaisten alaosasto 153, tehdas- ja ammattityöntekijättärien alaosasto 70, puhdistus- ja aputyöläisten alaosasto 42, ravintolaosasto 37, metalliammattimiesten alaosasto 13, maatalousosasto 6, rakennusammattimiesten alaosasto 6.

Erikoisosastot. Erikoisosastojen toimintaa valvovat työnvälityslain ja työnvälitystoimiston ohjesäännön mukaan erityiset toimikunnat, puheenjohtajanaan lautakunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtajanaan lautakunnan varapuheenjohtaja.

Henkisen työn osaston (henkisen työn välityskeskus) toimikunnan varsinaiset jäsenet olivat: työnantajien edustajina kauppatieteen kandidaatti A.P. Kauppinen ja ekonomi G.A. Hannén sekä työntekijäin edustajina liittopuheenjohtaja A.A. Happonen ja toimitsija A.A. Sainio. Varajäsenet olivat: työnantajien edustajina filosofian maisterit G.V. Sjöberg ja H.J. Hormio sekä työntekijäin edustajina L.S. Lehto ja varatuomari V.J. Kanerva. Toimikunta kokoontui kertomusvuonna 2 kertaa.

Henkisen työn osaston johtajana oli filosofian maisteri Y.J. Vuorjoki.

Akateemisen loppututkinnon suorittaneista oli kertomusvuonna jatkuvia sijoittumisvaikeuksia ylemmän oikeustutkinnon suorittaneilla nuorilla juristeilla. Laaditun työmarkkinatutkimuksen mukaan tulevat nämä vaikeudet jatkumaan vielä pari vuotta, johtuen ko. juristien liikatuotannosta. V. 1948 tiedekunnassa toimeenpantu alkukarsinta ja sijoittumisvaikeuksien pelko aiheuttavat sen, että noin v:n 1954 valmistumisluku alenee suunnilleen työvoiman tarvetta vastaavaksi. Valtiotieteen kandidaateille, joiden kysyntä kevääseen 1950 asti oli runsas ja väheni talvikautena 1950-51 suunnilleen tarjontaa vastaavaksi, ilmaantui syksyllä 1951 sijoittumisvaikeuksia, joiden pysyväisyydestä ei erikoistutkimuksen puuttuessa voida mitään varmaa ennustaa. V:n 1952 alku oli heille kuitenkin edullisempi ja viitannee aaltomaisiin, tutkintosuoritusten ruuhkautumisesta johtuviin vaihteluihin kysynnän ja tarjonnan välisen tasapainorajan molemmin puolin.

Kemisteillä, metsänhoitajilla ja agronomeilla oli kertomusvuonna jatkuvia sijoittumisvaikeuksia. Syyskaudella ilmeni puunjalostusalan insinöörien ja laboranttien ylitarjontaa, jonka mahdollinen jatkuvaisuus nähdään kevätkauden 1952 kuluessa. Muilla teknillisillä aloilla oli työntarjonta riittävä tai suurempi työvoiman tarjontaa.

Oppi- ja kansakoulunopettajista oli jatkuvaa puutetta.

Kauppaopiston käyneet mieskonttoristit pääsivät ilman vaikeuksia sijoittumaan. Sama koski keskikoulun käyneitä, molempia kotimaisia kieliä taitavia miehiä. Muilla vähemmän pätevillä oli jatkuvia sijoittumisvaikeuksia.

Talouselämän vaihtelut kuvastuivat parhaiten naiskonttoristivälityksessä. Vientisuhdanteiden edullisuuden väljentäessä vuoden alkupuolella myös tuonti-

markkinoita aiheutti vilkastunut kauppavaihto etenkin saksankielentaitoisten kirjeenvaihtajien runsaan kysynnän, jonka täyttäminen tuotti suuria vaikeuksia. Kesäapulaisten kysyntä oli hieman suurempi kuin edellisenä vuonna. Syyskaudella oli havaittavissa vakauttamissuunnitelman tuloksien odottelusta aiheutuvaa tilapäistä pidättyväisyyttä naiskonttoristien kysynnässä. Erikoistaitoja omaavista naiskonttoristeista oli jatkuvaa puutetta. Sijoittumisvaikeuksia oli edelleenkin iäkkäämmillä henkilöillä.

Liikeapulaisten puute oli alkuvuodesta, etenkin maalis-toukokuulla, erittäin suuri. Syyskaudella lisääntyi työvoiman tarjonta jonkin verran, minkä ainakin osaltaan lienee aiheuttanut vakauttamissuunnitelmien silloisesta vaiheesta aiheutunut ostohalun väliaikainen pieneneminen.

Kertomusvuonna oli henkisen työn alaosastojako seuraava: 1) virkamiehet, järjestöjen toimihenkilöt, korkeakoulututkinnon suorittaneet ja opettajat; 2) insinöörit ja teknikot; 3) konttorihenkilöstö; 4) myynti- ja mainoshenkilöstö; 5) muusikot ja muut taiteilijat; 6) ylioppilaat. Ylioppilasvälitys toimi edelleen ylioppilaskuntien liiton huoneistossa välittäen opiskeleville ylioppilaille tilapäistöitä lukujen ohessa.

Osasto harjoitti jatkuvasti molempiin työmarkkinaosapuoliin kohdistuvaa propagandaa lehtiuutisin ja -ilmoituksin, kirjeitse, puhelimitse sekä henkilökohtaisen yhteydenoton kautta.

Osaston kokonaismenot olivat kertomusvuonna 7 038 297 mk (ed. vuonna 5 391 774 mk).

Työnhakemukset. Seuraavasta asetelmasta käyvät selville osastolle tehtyjen työnhakemusten luvussa tapahtuneet muutokset vv. 1950-51:

	1951		1950		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miesten työnhakemukset	6 862	46.1	7 348	46.o	- 486	- 6.6
Naisten työnhakemukset	8 038	53.9	8 637	54.o	- 599	- 6.9
Yhteensä	14 900	100.o	15 985	100.o	-1 085	- 6.8

Työnhakijat. Osaston työnhakijoiden luvut osoittivat seuraavia muutoksia vv. 1950-51:

	1951		1950		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miehet	2 560	39.2	3 088	41.9	- 528	- 17.1
Naiset	3 964	60.8	4 277	58.1	- 313	- 7.3
Yhteensä	6 524	100.o	7 365	100.o	- 841	- 11.4

Sekä työnhakemusten että työnhakijoiden luvun väheneminen edelliseen vuoteen verrattuna todistaa lähinnä työtilanteen edullisuutta koko henkisen työn alueella. Vaikka määrätyillä erikoisryhmillä oli, kuten edellä mainittiin, sijoittumisvaikeuksia, nämä harvat ryhmät eivät ole vaikuttaneet lisäävästi työnhakemusten kokonaislukuun, jotapaitsi niihin kuuluvat ovat hakeutuneet myös muille aloille, edustaen ns. latenttia työttömyyttä.

Alaosastoittain tapahtui työnhakijaluvussa seuraavia muutoksia. Virkamiesvälityksessä (hallinto, opetustoimi, järjestöt) laski eri työnhakijoiden luku 929:stä v. 1950 720:een v. 1951; insinööri- ja teknikkovälityksessä oli vähennys 729-678. Sen sijaan oli konttorihenkilöstön välityksessä nousu 3 433-3 589 sekä myynti- ja mainoshenkilöstön välityksessä 781-919.

Virkamiesvälityksessä on useissa ammattiryhmissä tapahtunut pientä laskua, mutta varsinaisesti on kokonaisvähennyksen aiheuttanut metsänhoitaja- ja agronomihakijoiden luvun huomattava vähennys, mikä osoittaa, että ylituotannon vaikein ajankohta on ohitettu, etenkin metsänhoitajien sijoittuessa myös muille aloille. Teknillisillä aloilla on vallinnut edellisiin vuosiin verrattuna parantunut työtilanne. Konttori- ja myyntihenkilöstön lukua on lisännyt kasvanut kysyntä.

Suurin työnhakemusten luku, 2 951 oli toukokuussa ja pienin 1 239, heinäkuussa. Suurin työnhakijaluku, 2 296, oli myös toukokuussa ja pienin, 1 093, heinäkuussa.

Työssä olevia työnhakijoita oli, kun ylioppilasvälityksen työnhakijoita ei oteta huomioon, keskimäärin 42.1 % (ed. vuonna 21.5 %). Tässä on huomattava, että suurin osa ilman työtä olevista työnhakijoista ei ollut työtöntä työmarkkinatilanteen tähden, vaan muista syistä, (esim. ensimmäistä työpaikkaansa hakevat nuoret, jälleen työhön pyrkivät aviovaimot, muualta muuttaneet, sairaat jne.) - Vieraskuntalaisia työnhakijoita oli 14.1 % (ed. vuonna 29.6 %).

Työpaikkatarjousten luvussa tapahtuivat seuraavat muutokset:

	1951		1950		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miehet	2 407	41.5	2 205	40.8	+ 202	+ 9.2
Naiset	3 393	58.5	3 194	59.2	+ 199	+ 6.2
Yhteensä	5 800	100.o	5 399	100.o	+ 401	+ 7.4

Työnvälitysten luvussa olivat muutokset:

	1951		1950		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miesten välitykset	2 079	44.7	1 997	43.3	+ 82	+ 4.1
Naisten välitykset	2 575	55.3	2 612	56.7	- 37	- 1.4
Yhteensä	4 654	100.o	4 609	100.o	+ 45	+ 1.o

Sekä työpaikkatarjousten että työnvälitysten luvussa tapahtui nousua, viimemainituissa kuitenkin vain miesten kohdalla.

Alaosastoittain tapahtui välitysluvun nousua virkamiesvälityksessä (160-183), konttorihenkilöstön välityksessä (1 445 - 1 684) ja taiteilijavälityksessä (673- 1 031), laskua insinööri- ja teknikkovälityksessä (146-107) ja myyntihenkilöstön välityksessä (623-518). Kokonaisnousu oli 476 (ilman ylioppilasvälitystä).

Virkamiesvälityksessä aiheuttivat nousua etupäässä erikoistilaukset valtion virastoihin, kuten esim. hintatarkkailuun ja verokäsittelyyn, konttorihenkilöstön välityksessä edullisten vientisuhdanteiden aiheuttama konttorityövoiman kysynnän kasvu sekä mm. jatkuvat työpaikkatarjoukset väestönlaskentaan. Taiteilijavälityksen laajentuminen johtui tämän välitysmuodon jatkuvasta tunnetuksitulemisesta sekä monipuolistumisesta. Insinööri- ja teknikkovälitykset vähenivät, koska osasto ei ole saanut lupaa pitää riittävää henkilökuntaa eikä esim. keväällä voinut näin ollen ryhtyä aktiivisempiin toimenpiteisiin teknillisistä oppilaitoksista pääsevien sijoittamiseksi. Kunnollisesta ja kielitaitoisesta myyntihenkilöstöstä on edelleen vallinnut puutetta. Jouluapulaisvälitys oli kuitenkin laajempi kuin v. 1950.

Ylioppilasvälityksen toimittamat, edellisiin lukuihin sisältymättömät henkisen alan työnvälitykset jakaantuivat eri aloille seuraavasti: opetustoimi 80, teknilliset alat 16, liike- ja toimistoala 686, terveyden- ja sairaanhoito 4, julkiset yhdyskunnat ja järjestöt 118, kirjallinen ja taiteellinen toiminta 218, yhteensä 1 122. Lasku edellisestä vuodesta (1 561) johtuu siitä, että v. 1950 välitettiin väestönlaskentaan n. 1 000 ylioppilasta, kun taasen v. 1951 vastaavanlaista suurtilausta ei ollut. Tämä lasku vaikutti, että koko osaston välitysluku ei noussut yhtä paljon kuin edellä todettiin olleen nousua alaosastojen välitysluvuissa ilman ylioppilasvälitystä.

Akateemisen loppututkinnon suorittaneita välitettiin kertomusvuonna yhteensä 121 eri aloille. Eniten välitettiin valtiotieteen kandidaatteja (34), ylemmän oikeustutkinnon suorittaneita (28), ekonomeja (22) ja filosofian kandidaatteja (18).

Sataa työpaikkatilausta kohden oli kertomusvuonna 256.9 työnhakemusta. Tämä ns. yleinen rasitusluku oli v. 1950 296.1 ja v. 1949 393.5. Lukujen suuruuteen vaikuttavat ylimääräisessä virastotyössä olevien ja ylioppilasvälityksen luvut. Edullinen työtilanne kuvastuu lukujen alenevassa suunnassa.

Sataa työnhakemusta kohden toimitettiin osastolla kertomusvuonna 31.2 välitystä (ed. vuonna 28,8) ja sataa työpaikkatarjousta kohden 80.2 välitystä (ed. vuonna 85.4).

N u o r i s o - o s a s t o n (Nuorisovälitys ja ammatinvalinnan ohjaus) toimikunnan varsinaisia jäseniä olivat kertomusvuonna työnantajien edustajina diplomi-insinööri G.H.M. Burmeister ja johtaja E.V.P. Varanko, työntekijäin edustajina luennoitsija O.E. Viljanen ja toimitsija K.O. Järvelä sekä koululaitoksen ja vapaan nuorisotyön edustaja pastori A.A. Palmgren. Varajäseniä olivat työnantajien edustajina sosiaalijohtaja A. Kaskela ja varatuomari T. Sivula, työntekijäin edustajina toimitsija T. Anttila ja toimittaja E. Salomaa sekä koululaitoksen ja vapaan nuorisotyön edustajana pääjohtaja R.H. Oittinen. Toimikunta kokoontui kertomusvuonna kaksi kertaa.

Nuoriso-osaston johtajana oli filosofian maisteri W. Mattlar.

Nuorison työnvälitys. Nuoriso-osaston harjoittama työnvälitys kohdistuu yksinomaan alle 18-vuotiaisiin nuoriin, jotka esiintyvät seuraavassa työnvälitystilastossa riippumatta siitä, olivatko he saaneet ammatinvalinnanohjausta vai eivät. Tässä tilastossa on toiselta puolen huomioitu ainoastaan työpaikkoja hakenut nuoriso, joten läheskään kaikki ammatinvalinnanohjausta saaneet eivät joudu siihen mukaan. Huomattava osa ohjatuista hakeutuikin eri kouluihin kartuttamaan tietojaan.

Runsaimmin tehtiin uusia työnhakemuksia huhti-kesäkuun aikana, jolloin koululaiset pyrkivät sijoittumaan työhön.

Työnhakemusten määrässä edelliseen vuoteen verrattuna oli tapahtunut muutoksia seuraavasti:

	1951		1950		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Poikien työnhakemukset	1 588	47.8	1 861	54.6	- 273	- 14.7
Tyttöjen työnhakemukset	1 735	52.2	1 546	45.4	+ 189	+ 12.2
Yhteensä	3 323	100.o	3 407	100.o	- 84	- 2.5

Työnhakemusten lukumäärän aleneminen poikien kohdalla johtuu ennen kaikkea siitä, että työmarkkinoille hakeutuvien nuorten ikäluokat ovat olleet poikkeuksellisen pienet. Tyttöjen kohdalla on laskusuunta kuitenkin pysähtynyt, joten kokonaisvähennys on pieni.

Työnhakijoita koskevat muutokset edelliseen vuoteen verrattuna olivat seuraavat:

	1951		1950		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Pojat	1 327	47.4	1 472	52.4	- 145	- 9.8
Tytöt	1 471	52.6	1 335	47.6	+ 136	- 10.2
Yhteensä	2 798	100.o	2 807	100.o	- 9	- 0.3

Työnhakijaluvun vähentymiseen vaikuttivat samat syyt kuin työnhakemustenkin. Voidaan kuitenkin sanoa, että jotakin vuosia jatkunut laskusuunta on nyt pysähtynyt. Tämä on yhdenpitävää myös väestötilaston kanssa, joka osoittaa heikkoa lisääntymistä 14-17 vuotiaitten kohdalla.

Työnhakijoiden pyrkimystä eri työaloille kuvaa seuraava taulukko:

Ammattiala	Pojat	%	Tytöt	%	Yht.	%
Maatalous	12	0.9	2	0.1	14	0.5
Metsätalous	2	0.1	-	-	2	0.1
Teollisuus ja käsityö	482	36.3	60	4.1	542	19.4
Rakennustyöt	4	0.3	-	-	4	0.1
Henkinen työ	66	5.o	640	43.5	706	25.2
Liikenne	111	8.4	-	-	111	4.o
Kalastus	-	-	-	-	-	-
Ravintola- ja hotelliliike	1	0.1	7	0.5	8	0.3
Taloustoimet	-	-	52	3.5	52	1.8
Erinäiset toimet	649	48.9	710	48.3	1 359	48.6
Yhteensä	1 327	100.o	1 471	100.o	2 798	100.o

Työnhakijoista oli vieraskuntalaisia 21.5 % (24.4).

Työpaikkatarjoukset. Nuoren työvoiman huomattava puute näkyy siinä, että tarjottuja työpaikkoja oli huhti-, touko- ja kesäkuuta lukuunottamatta pitkin vuotta enemmän kuin työnhakijoita. Kuitenkin on huomattava, että nuoriso-osastolle tarjotaan lukuisasti myös sellaisia paikkoja, jotka, kuten lähetin tai kotiapulaisen toimet, eivät ole haluttuja, tai joita tarkcituksenmukaisen ammatinvalinnan kannalta ei voida pitää yksilöllisesti sopivina. Tästä johtuen joudutaan tarjottujen työpaikkojen runsaudesta huolimatta jatkuvasti harjoittamaan sopivien työpaikkojen, nimenomaan oppi- ja harjoittelupaikkojen, hankintaa.

Työpaikkatarjousten määrässä oli edelliseen vuoteen verraten tapahtunut muutoksia seuraavasti:

	1951		1950		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Poikien paikat	1 733	52.o	1 673	54.2	+ 60	+ 3.6
Tyttöjen paikat	1 598	48.o	1 411	45.8	+187	+13.3
Yhteensä	3 331	100.o	3 084	100.o	+247	+ 8.o

Työpaikkatarjousten lisääntyminen ei ole suuri, mutta osoittaa kuitenkin, että nuoren työvoiman työtilanne on jatkuvasti ollut hyvä.

Tarjotut työpaikat jakaantuivat ammattialoittain seuraavasti:

Ammattiala	Pojat	%	Tytöt	%	Yht.	%
Maa- ja metsätalous	35	2.o	5	0.3	40	1.2
Teollisuus ja käsityö	548	31.6	132	8.3	680	20.4
Rakennustyöt	15	0.9	-	-	15	0.5
Liike- ja toimistotyö	78	4.5	756	47.3	834	25.o
Liikenne	51	3.o	-	-	51	1.5
Ravintola- ja hotelliliike	2	0.1	13	0.8	15	0.5
Taloustoimet	-	-	174	10.9	174	5.2
Lähetit	484	27.9	327	20.5	811	24.4
Muut	520	30.o	191	11.9	711	21.3
Yhteensä	1 733	100.o	1 598	100.o	3 331	100.o

Sataa työpaikkatarjousta kohden oli kertomusvuonna 99.8 työnhakemusta. Tämä ns. yleinen rasitusluku oli v. 1950 110.5. Luvun aleneminen osoittaa entisestäänkin kiristynyttä nuoren työvoiman puutetta. Luku oli v. 1949 150.4.

Työnvälitysten yhteissumma oli kertomusvuonna 2 051, josta poikien välityksiä 1 139 eli 55.5 % ja tyttöjen 912 eli 44.5 %. Välityksissä oli edelliseen vuoteen verrattuna tapahtunut seuraavia muutoksia:

	1951		1950		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Poikien välitykset	1 139	55.5	1 131	57.3	+ 8	+ 0.7
Tyttöjen välitykset	912	44.5	842	42.7	+ 70	+ 8.3
Yhteensä	2 051	100.o	1 973	100.o	+ 78	+ 4.o

Työnvälitykset jakaantuivat ammattialoille seuraavasti:

Ammattiala	Pojat	%	Tytöt	%	Yht.	%
Maa- ja metsätalous	35	3.1	2	0.2	37	1.8
Teollisuus ja käsityö	349	30.6	72	7.9	421	20.5
Rakennustyöt	13	1.1	-	-	13	0.6
Liike- ja toimistotyö	54	4.7	503	55.2	557	27.2
Liikenne	47	4.2	-	-	47	2.3
Ravintola- ja hotelliliike	2	0.2	10	1.1	12	0.6
Taloustoimet	-	-	47	5.2	47	2.3
Lähetit	255	22.4	163	17.8	418	20.4
Muut	384	33.7	115	12.6	499	24.3
Yhteensä	1 139	100.o	912	100.o	2 051	100.o

Sataa työnhakemusta kohden toimitettiin kertomusvuonna 61.7 välitystä (ed. vuonna 57.9) ja 100 työpaikkatarjousta kohden 61.6 välitystä (ed. vuonna 64.0). Välityksistä oli oppilaspaikkoja pojille 445 eli 39.1 % kaikista poikien välityksistä ja tytöille 625 eli 68.5 %. Vuoden 1950 vastaavat prosenttimäärät olivat 48.3 ja 54.4. Tilapäistöihin välitettiin 37 poikaa ja 9 tyttöä, yhteensä 46 eli 2.2 % kaikista välityksistä.

Nuoriso-osasto huolehti entiseen tapaan myös ammatinvalinnanohjauksesta. Ohjaustoimintaa kehitettiin edelleen kaupunginhallituksen asettaman ammatinvalintakomitean hyväksymien suunnitelmien mukaan. Komitean puheenjohtajana toimi opetus- ja sairaala-asiain hoitaja, apulaiskaupunginjohtaja P.J. Railo.

Osaston toiminta voidaan sopivasti jakaa pääasiallisesti kouluissa harjoitettuun informaatiotoimintaan, ohjattavien soveltuvuuden selvittämistä tarkoittaviin toimenpiteisiin, henkilökohtaiseen ohjaukseen, nuorten työnvälitykseen sekä jälkitarkkailuun eli jatko-ohjaukseen. Tällöin on otettava huomioon, että työnvälitys kohdistui yksinomaan alle 18-vuotiaisiin nuoriin. Tästä ikärajasta ei voitu muun toiminnan yhteydessä pitää kiinni, joten osaston asiakkaina esiintyi vanhempiakin henkilöitä.

Informaatiotoiminta. Pohjan luomiseksi oikealle ammatin valinnalle harjoitettiin kansakoulujen jatkoluokilla ja kaupungissa toimivien oppikoulujen keskikouluasteen ylimmällä luokalla huomattavan laajaa informaatiotoimintaa kiinteässä yhteistyössä koulujen kanssa. Tässä työssä käytettiin ensinnäkin ammatinvalintakomitean julkaisuja Valitsemme ammattia (Vi väljer yrke), Minä ja ammatit (Yrket och jag), Ammatillinen koulutus kansakoulun jälkeen (Yrkesutbildning efter folkskolan) sekä Keskikoululaisen ammatinvalinta (Yrkesvalet i mellanskolan). Kansakoulujen VI luokkalaisille jaettiin lisäksi ammatinvalintakomitean julkaisua Mihin nyt? (Vilken väg?), jonka tarkoituksena on selvittää kansakoulun 6 luokan jälkeen avautuvia koulutusmahdollisuuksia. Oppilaiden tutustuttaminen tähän materiaaliin tapahtui jatkoluokilla opetusohjelman puitteissa kokonaan opettajien johdolla, keskikouluissa sen sijaan pääasiallisesti varsinaisen opetusohjelman ulkopuolella, erityisten yhdysopettajien avustaessa ko. informaatiotyössä. Ammatinvalinnanohjauksen virkailijat aloittivat säännöllisen informaatiotoiminnan pitämällä kouluissa oppitunteja, joilla selostettiin toiminnan tarkoitusta. Näitä tunteja oli kertomusvuoden aikana 116 (138).

Edellämainittuun kirjallisuuteen perustuvaa informaatiotoimintaa täydennettiin osaston organisoimalla laajalla koululaisretkeilyllä teollisuus- ym. laitoksiin sekä elokuva- ja rainaesityksillä. Kertomusvuoden aikana toimeenpantiin kaikkiaan 728 (694) eri koululaisretkeä 115 (86) retkikohteeseen. Kevät- ja syyslukukauden aikana osallistui näihin retkiin 6 539 (5 085) oppilasta, vastaten kahta vuosiluokkaa. Elokuvaesityksiä pidettiin 30 (10). Osaston hallussa on nyt 7 elokuvaa, 7 kuultokuvarainaa ja kaksi ammatteja esittävää kuultokuvasarjaa. Kahteen elokuvaan sekä kaikkiin rainoihin liittyi tekstiselostuksia, joista eräitä painettujakin.

Osaston informatooriseen toimintaan liittyivät myös vanhempienilloissa pidetyt esitykset ammatinvalinnanohjauksesta sekä vanhempien vastaanotot henkilökohtaisen ohjauksen yhteydessä. Edellisiä oli kertomusvuonna 27 (37).

Soveltuvuuden selvittäminen. Koulua käyvien ohjattavien soveltuvuuden selvittämiseksi suoritettiin kertomusvuoden aikana psykologisia ryhmäkokeita kouluissa 2 313 (3 375) oppilaan kohdalla. Lisäksi suoritettiin 305 (139) yksilökoetta. Tähän lukuun sisältyy kuitenkin pääasiallisesti koulunsa päättäneitä henkilöitä. Lääkärinlausunnot hankittiin 2 171 (1 695) koululaisesta. Opettajat antoivat oman lausuntonsa 2 463 (1 990) oppilaasta. Kaikki koululaiset saivat lisäksi opettajan ohjaamina ja yhteistyössä vanhempiensa kanssa kirjallisesti esittää ammatintoiveensa perusteluineen.

Henkilökohtaisen ohjauksen, jonka suurimmaksi osaksi osaston virkailijat antoivat kouluissa käydessään, kohteena oli 2 075 (1 644) jatkokoulun ja keskikoulun oppilasta. Muita ensikertalaisia ohjattavia oli 679 (356). Uusintakäyntejä osastolla oli 604 (423), edustajien kautta neuvoa pyytäneitä 386 (351), kirjellisesti neuvottuja 340 (266) ja puhelimitse neuvottuja 589 (346) eli kaikkiaan 4 673.

Jälkitarkkailu elt jatko-ohjaus. Osaston eräänä tärkeänä tehtävänä oli myös ammatinvalinnanohjausta saaneiden, työhön sijoitettujen menestyksen seuraaminen. Tällaisen tarkkailun kohteina oli kertomusvuoden aikana 1 041 (704) henkilöä, joista 489:stä (581) hankittiin esimiehen lausunto. Ainoastaan 138 henkilön kohdalla oli aihetta ryhtyä menestymättömyyden aiheuttamiin toimenpiteisiin.

Valintakokeet. Edellisessä selostuksessa mainittujen soveltuvuuskokeiden lisäksi osaston psykologit suorittivat huomattavan määrän ns. valintakokeita, joiden tarkoituksena oli oppilasvalinnan helpottaminen tai työvoiman oton ratkaiseminen. Niinpä kokeiltiin keväällä 858 kaupungin valmistaviin ammattikouluihin pyrkivää kansakoulun oppilasta. Tämän lisäksi kokeiltiin 620 muuta henkilöä, mihin lukuun sisältyvät Veikkaustoimiston palvelukseen otettavat kuponginlaskijat, väestönlaskentaan pyrkivät merkitsijät ja lävistäjät, sekä Kesko oy:n myyntimieskursseille ja Liikemiesten kauppaopiston erikoisluokalle pyrkijät. Tavanmukaiset vuosittain suoritettavat valintakokeet tehtiin kertomusvuonnakin Ryttylän koulukodissa.

Kirjeenvaihto. Osastolle saapui kertomusvuonna 1 645 (927) postilähetystä. Lähetettyjen kirjeiden lukumäärä oli 5 115 (5 394).

Merimiesosaston toimikuntaan kuuluivat kertomusvuonna seuraavat varsinaiset jäsenet: työnantajien edustajina merikapteeni B. Hilbert ja diplomimerikapteeni K.T. Päiviö sekä työntekijäin edustajina lämmittäjä A.N. Kangasmaa ja sihteeri G.R. Tuomikoski. Varajäseninä olivat työnantajien edustajina merikapteeni A.B.A. Korhonen ja perämies L.G. Lindström sekä työntekijäin edustajina asiamies V.L. Ahokki ja alikonemestari V.R. Syrjänen. Toimikunta kokoontui kertomusvuonna 4 kertaa.

Osaston johtajana oli ekonomi N.B. Mattsson.

Kertomusvuosi muodostui yhtä vilkkaaksi kuin edellinenkin vuosi huolimatta siitä, että Helsingin satamat pidettiin suljettuina liikenteeltä helmikuun 25 p:n ja huhtikuun 2 p:n välisen ajan. Tähän tulokseen vaikuttivat sekä kauppatonniston kasvu että Helsingin satamiin suunnatun liikenteen lisääntyminen. Työnvälitysten lukumäärässä ei tapahtunut mainittavia muutoksia edelliseen vuoteen verrattuna.

V:n 1951 lopussa kuului kauppalaivastoomme 648 alusta, joiden yhteinen bruttovetoisuus oli 591 301 tonnia. Lisäys vuoden aikana oli 23 501 bruttorekisteritonnia (ed. vuonna 33 327 t.). Helsingin satamiin saapuneiden kauppalaivojen luku oli 2 435 ja niiden vetoisuus 1 863 665 nettorekisteritonnia (ed. vuonna 2 131 alusta ja 1 697 356 nettotonnia).

Kansipäällystöstä oli kertomusvuonna niinkuin edellisenäkin vuonna jatkuvaa puutetta. Erittäin pahasti tämä puute vaikutti perämiesten kesälomien järjestelyyn. Konepäällystön osalta oli tilanne valoisampi. Moottorikonemestareita ei kuitenkaan aina ollut saatavissa, varsinkaan pienempiin aluksiin. Radiosähköttäjiä, etenkin kokemusta vailla olevia, oli loppuvuodesta jonkin verran liikaa tarjolla.

Kokeneista kansimiehistä oli kesällä aika ajoin puutetta, Sitä vastoin oli koneosaston miehiä koko vuoden tarpeeksi tarjolla, kevättalvella jopa liikaa. Talouspuolella miesten tarjonta tyydytti kysynnän, mutta naisista oli sen sijaan ajoittain puutetta, varsinkin kesällä. Vasta-alkajia ilmoittautui kertomusvuonna runsain määrin osaston kortistoon. Kesäkautena voitiin sijoittaa melkein kaikki silloin merille pyrkivät ensikertalaiset.

Osasto oli kertomusvuonna, kuten edellisinäkin vuosina, kiinteässä yhteistyössä merialan eri ammattiliittojen sekä Suomen laivanvarustajain yhdistyksen kanssa. Suomen merimiesunionin syyskuussa järjestämillä kansainvälisillä kursseilla osastonjohtaja esitelmöi merimiesvälityksestä ja merilaista sekä aiheesta: Tähtitiedettä merimiehille. Osastonjohtaja suoritti lisäksi lukuisia neuvottelu- ja tutustumiskäyntejä sekä laivanvarustajain konttoreihin että laivoihin. Osasto oli myös läheisessä yhteistyössä Skandinavian merimiesvälitysten, varsinkin Göteborgin, Tukholman ja Oslon kanssa.

Osaston kokonaismenot olivat kertomusvuoden aikana 2 698 445 mk (edellisenä vuonna 1 937 292 mk).

Työnhakemusten määrässä oli edelliseen vuoteen verrattuna tapahtunut muutoksia seuraavasti:

	1951		1950		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miesten työnhakemuksia	3 535	83.6	3 608	84.2	- 73	- 2.0
Naisten työnhakemuksia	692	16.4	675	15.8	+ 17	+ 2.5
Yhteensä	4 227	100.0	4 283	100.0	- 56	- 1.3

Suurin työnhakemusten määrä oli toukokuussa, 1 108 työnhakemusta, ja pienin helmikuussa, 600 työnhakemusta.
Työnhakemukset jakautuivat ammattialoittain seuraavasti:

	1951		1950	
	Luku	%	Luku	%
Kansihenkilökuntaa	1 457	34.5	1 594	37.2
Konehenkilökuntaa	1 533	36.3	1 467	34.3
Taloushenkilökuntaa (515 mp + 692 np)	1 209	28.6	1 184	27.6
Muut	28	0.6	38	0.9
Yhteensä	4 227	100.o	4 283	100.o

Työtä hakeneiden henkilöiden luvussa tapahtuneet muutokset edelliseen vuoteen verrattuna ilmenevät allaolevasta yhdistelmästä:

	1951		1950		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miehet	2 370	85.8	2 332	86.9	+ 38	+ 1.6
Naiset	392	14.2	353	13.1	+ 39	+11.o
Yhteensä	2 762	100.o	2 685	100.o	+ 77	+ 2.9

Työtä hakeneiden henkilöiden luvussa tapahtunut pieni lisäys johtui lähinnä ensi kertaa merille pyrkineiden henkilöiden lukumäärän suurenemisesta.
Ammattialoittain työnhakijaryhmät jakautuivat seuraavasti:

	1951		1950	
	Luku	%	Luku	%
Kansihenkilökuntaa	983	35.6	1 010	37.6
Konehenkilökuntaa	1 035	37.5	982	36.6
Taloushenkilökuntaa (332 mp + 392 np)	724	26.2	666	24.8
Muut	20	0.7	27	1.o
Yhteensä	2 762	100.o	2 685	100.o

Työnhakijoista oli ulkokuntalaisia keskimäärin n. 45 %.
Työpaikkatarjousten vaihtelut vv. 1950-1951 käyvät selville seuraavasta asetelmasta:

	1951		1950		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miesten paikat	2 879	81.7	2 938	83.1	- 59	- 2.o
Naisten paikat	646	18.3	597	16.9	+ 49	+ 8.2
Yhteensä	3 525	100.o	3 535	100.o	- 10	- 0.3

Sataa työpaikkatarjousta kohden oli 119.9 työnhakemusta. Tämä yleinen rasitusluku oli v. 1950 121.2.
Helsingin sataman toista kuukautta kestänyt kiinniolo kumosi työpaikkatarjousten osalta sen lisäyksen, minkä muut kuukaudet muuten olisivat tuoneet koko vuoden tulokseen.

Työpaikkatarjoukset jakautuivat eri aloille seuraavasti:

	1951		1950	
	Luku	%	Luku	%
Kansihenkilökuntaa	1 231	34.9	1 215	34.4
Konehenkilökuntaa	994	28.2	1 051	29.7
Taloushenkilökuntaa (580 mp + 646 np)	1 226	34.8	1 109	31.4
Muut	74	2.1	160	4.5
Yhteensä	3 525	100.o	3 535	100.o

Työnvälitysten määrässä tapahtuneet muutokset vv. 1950-51 käyvät selville seuraavasta yhdistelmästä:

	1951		1950		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miesten välitykset	2 612	81.3	2 665	82.8	- 53	- 2.o
Naisten välitykset	599	18.7	552	17.2	+ 47	+ 8.5
Yhteensä	3 211	100.o	3 217	100.o	- 6	- 0.2

Muihin kuntiin toimitettiin välityksiä yhteensä 673, mikä on 21 % kokonaismäärästä (edellisenä vuonna 668 eli 20.8 %). Tilapäisiin toimiin toimitettuja välityksiä oli yhteensä 53, mikä on 1.7 % kokonaismäärästä (edellisenä vuonna 133 eli 4.1 %).

Sataa työnhakemusta kohden oli kertomusvuonna 76 välitystä (edellisenä vuonna 75.1) ja sataa työpaikkatarjousta kohden 91.1 välitystä (edellisenä vuonna 91.o).

Välitykset jakautuivat ammattialoille seuraavasti:

	1951		1950	
	Luku	%	Luku	%
Kansihenkilökuntaa	1 120	34.9	1 081	33.6
Konehenkilökuntaa	900	28.o	966	30.o
Taloushenkilökuntaa (519 mp + 599 np)	1 118	34.8	1 014	31.5
Muut	73	2.3	156	4.9
Yhteensä	3 211	100.o	3 217	100.o

M a a t a l o u s o s a s t o n toimikunnan varsinaisina jäseninä olivat kertomusvuonna työnantajien edustajina maanviljelysneuvos M.J. Kaltio ja kapteeni R. Norrbäck sekä työntekijäin edustajina toimitsija E. Antikainen ja agronomi H. Tiainen. Varajäseninä olivat työnantajien edustajina agronomit T. Ora ja B. Bäcks sekä työntekijäin edustajina puutarhuri G. Laine ja sihteeri E. Auer.

Maatalousosaston johtajana toimi tammikuun 1 p:stä toukokuun 31 p:ään osastonhoitaja T. Leander ja kesäkuun 1 p:stä joulukuun 31 p:ään metsänhoitaja M. Valtonen.

Maatalous- ja metsätöihin oli työnhakijoita melko runsaasti. Joukossa oli kumminkin ammattitaidoltaan heikompaakin väkeä, joka mm. asunnon puutteesta pyrki maaseudulle. Ammattitaitoisesta työväestä oli jatkuvasti puutetta, varsinkin perheettömistä karjakoista ja maatalouspalvelijoista.

Työnhakemusten määrässä tapahtuivat edelliseen vuoteen verrattuna seuraavat muutokset:

	1951		1950		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miesten työnhakemukset	875	69.8	659	67.7	+ 216	+ 32.8
Naisten työnhakemukset	378	30.2	314	32.3	+ 64	+ 20.4
Yhteensä	1 253	100.o	973	100.o	+ 280	+ 28.8

Työtä hakeneiden henkilöiden lukumäärässä edelliseen vuoteen verrattuna olivat muutokset seuraavat:

	1951		1950		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miehet	696	71.6	315	60.8	+ 381	+ 121.o
Naiset	276	28.4	203	39.2	+ 73	+ 36.o
Yhteensä	972	100.o	518	100.o	+ 454	+ 87.6

Eniten työnhakijoita, 320 eli 33 % työnhakijoiden kokonaismäärästä kuului ammattiryhmään muut maanviljelystyöntekijät. Lähinnä suurimmat ryhmät olivat metsätyömiehet, 274 eli 28.2 %, karjakot 151 eli 15.5 % ja navetta-apulaiset 89 eli 9.2 %.

Työpaikkatarjousten luvussa tapahtuivat edelliseen vuoteen verraten seuraavat muutokset:

	1951		1950		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miesten paikat	779	69.6	1 016	65.5	- 237	- 23.3
Naisten paikat	341	30.4	535	34.5	- 194	- 36.3
Yhteensä	1 120	100.o	1 551	100.o	- 431	- 27.8

V:n 1950 työpaikkatarjouksiin sisältyy ylioppilasvälityksen kesäleirisijoitukset yhteensä 401 paikkatarjousta. Kertomusvuonna oli ylioppilasvälityksistä johtuvia paikkatarjouksia vain 4.

Kertomusvuonna tarjotuista paikoista kuului ryhmään muut maanviljelystyöntekijät 291 eli 26 % ja samoin ryhmään hakkuumiehet 291 eli 26 %, karjakoiden ja navetta-apulaisten ryhmiin yhteensä 218 eli 19.5 % ja muonamiesten ryhmään 99 eli 8.8 %.

Vuoteen 1950 verrattuna tapahtuivat työnvälitysten määrässä seuraavat muutokset:

	1951		1950		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miesten välitykset	641	74.5	840	69.9	- 199	- 23.7
Naisten välitykset	219	25.5	362	30.1	- 143	- 39.5
Yhteensä	860	100.o	1 202	100.o	- 342	- 28.5

Välitysten väheneminen johtui osaksi siitä, että v:n 1950 välitysten määrään sisältyi, kuten jo on mainittu 401 ylioppilasvälitystä ja osaksi siitä, että v:n 1951 alkupuoliskon välitysten määrä oli entistä pienempi.

Välitysten keskiarvo kuukautta kohden oli vuoden alkupuoliskolla 44 ja jälkipuoliskolla 28.

Välityksistä kuului ryhmään hakkuumiehet 266 eli 30.9 %, muut maanviljelystyöntekijät 244 eli 28.4 %, karjakoiden ja navetta-apulaisten ryhmään yhteensä 128 eli 14.9 % ja muonamiesten ryhmään 62 eli 7.2 %.

Yksityiskohtaiset tilastotiedot selviävät taulukkoliitteestä.

Osaston kokonaismenot kertomusvuonna olivat 996 512 mk (edellisenä vuonna 716 122 mk).

Ravintolaosaston toimikunnan varsinaisina jäseninä olivat työnantajien edustajina johtajat L. Vuoristo ja U. Heinonen sekä työntekijöiden edustajina toimitsija Y. Karisalmi ja hovimestari T. Kirjavainen. Varajä-

seninä olivat työnantajien edustajina johtajat K. Koskinen ja M. Salmi sekä työntekijöiden edustajina järjestäjä V. Tuomioja ja hovimestari T. Lehto.

Ravintola-alan työmarkkinajärjestöt kävivät v. 1950 aloittamiaan neuvotteluja uuden työehtosopimuksen aikaansaamiseksi koko viime vuoden. Kun ne eivät päässeet yhteisymmärrykseen ns. kiinteäpalkkaisten työntekijöiden työpaikoillaan nauttiman ruoan rahallisesta arvosta, jäi sopimusehdotus allekirjoittamtta. Lokakuun viimeisenä päivänä Suomen hotelli- ja ravintolahenkilökunnan liitto sanoi irti alan palkkasopimuksen.

Työmarkkinajärjestöt eivät ehkä kertomusvuonna päässeet yhteistoiminnassaan niin suotuisiin tuloksiin kuin alan kehitykselle olisi ollut edullisinta, mutta omalla tahollaan ne kuitenkin toimivat aktiivisesti pyrkien esimerkiksi lisäämään ravintolaväen ammattitaitoa. Niinpä työnantajaliitto järjesti Helsingissä II ravintolakulttuuripäivät ja otti viime vuoden kevätpuolella käytäntöön amerikkalaisen TWI (Training within industry) -menetelmän lähinnä alan johtohenkilöstön kouluttamiseksi. Maamme oli näin ollen ensimmäinen maa Euroopassa, joka sovelsi tätä menetelmää käytäntöön hotelli- ja ravintola-alalla. Työntekijäliitto puolestaan järjesti anniskeluravintoloiden tarjoilijoille ensimmäiset koko maata käsittävät neuvottelupäivät. Niillä esitettiin mm. toivomus tarjoiluhenkilökunnan perus- ja jatkokoulutuksen lisäämiseksi nykyisestään ja samalla tähdennettiin anniskelukorttijärjestelmään palaamisen tarpeellisuutta. Tavanmukaiset neuvottelupäivät oli järjestetty eteisvahtimestareille ja portiereille.

Ravintolaosaston toimintaa haittasi kertomusvuonnakin työmarkkinoilla esiintynyt työvoiman kysynnän ja tarjonnan välinen huomattava epäsuhde: työnhakijoita ei ollut läheskään niin runsaasti kuin työpaikkatarjouksia. Kun oli ilmeistä, että tämä epäsuhde tulisi olemaan erityisen haitallinen olympiakisojen aikana kesällä 1952, päätettiin työnvälitysviranomaisten taholla jo kertomusvuonna ryhtyä alustaviin toimenpiteisiin lisätyövoiman hankkimiseksi lähinnä Helsingin majoitus- ja ravitsemusliikkeille. Asiaa käsiteltiin työnvälitystoimiston johdon toimesta ensimmäisen kerran syyskuussa kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön työvoimaneuvoston työnvälitysjaostossa pidetyssä kokouksessa, jossa olivat läsnä myös työmarkkinajärjestöjen edustajat. Ensimmäisenä toimenpiteenä päätettiin tiedustella alan työnantajilta, kuinka suureksi nämä arvioivat kisojen aikana tarvitsemansa lisätyövoiman määrän niin pätevien kuin epäpätevienkin työntekijöitten kohdalla. Kiertokirje ja kyselylomake lähetettiin lokakuussa Helsingin ja maaseudun (säteellä Hanko, Turku, Tampere, Lahti ja Loviisa) majoitus- ja ravitsemusliikkeille. Kun lomakkeiden palautus sujui huomattavan hitaasti, ei lopullisia arviolukuja saatu selville vielä vuoden lopulla, jolloin lomakkeita oli palautettu vasta noin 30 %. Saadut tiedot osoittivat kuitenkin jo tässä vaiheessa, että lisätyövoimantarve oli huomattavan suuri; kaikki ammattiryhmät mukaanluettuina noin 2 000 työntekijää, joista epäpäteviä noin 400.

Kun myös ammattitaidottoman työvoiman tarve osoittautui suureksi, ryhtyi ylioppilasvälitys kertomusvuoden loppupuolella toimenpiteisiin ylioppilaitten saamiseksi ravintolatyöhön kisojen ajaksi. Vuoden vaihteessa oli ilmoittautuneita noin 150. Suomen hotelli- ja ravintolakoulu otti huolehtiakseen ylioppilaiden teoreettisesta valmentamisesta tarjoilijan ja kassanhoitajan tehtäviin pikakursseilla, kun taasen Helsingin hotellit ja ravintolat suostuivat Suomen hotelli- ja ravintolaliiton toivomuksesta järjestämään heille harjoittelumahdollisuuksia kevään 1952 kuluessa.

Käydyissä neuvotteluissa antoi olympiatoimikunnan edustaja periaatteellisen lupauksen majoitusmahdollisuuksien järjestämisestä muualta, esimerkiksi Ruotsista tänne mahdollisesti saapuville ravintolatyöntekijöille.

Muut lisätyövoiman hankkimiseen liittyvät toimenpiteet siirtyivät v:n 1952 alkupuolelle.

Osaston mainostoimisto keskittyi kertomusvuonna pääasiassa sanomalehti-ilmoitteluun ja -kirjoitteluun sekä kiertokirjeiden ja mainoskorttien lähettämiseen, kuten myös mainoslehtisten jakamiseen työnhakijoille.

Yhteistoiminta työmarkkinajärjestöjen kanssa jatkui kertomusvuonnakin luottamuksellisena. Mainittakoon, että osastolla oli tilaisuus säännöllisesti julkaista Suomen hotelli- ja ravintolahenkilökunnan liiton äänenkannattajassa työnvälitystä koskeneita kirjoitelmia otsikon Keskustelua ravintola-työnvälityksestä alla.

Osaston kokonaismenot olivat kertomusvuonna 2 722 672 mk (edellisenä vuonna 1 840 942 mk).

Työnhakemukset. V:een 1950 verraten tapahtui työnhakemusten määrässä asetelman mukaiset muutokset:

	1951		1950		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miehet	793	12.6	786	12.o	+ 7	+ 0.9
Naiset	5 509	87.4	5 759	88.o	-250	- 4.3
Yhteensä	6 302	100.o	6 545	100.o	-243	- 3.7

Työnhakemusten väheneminen 3.7 %:lla johtui kaikesta päättäen samoista syistä, jotka vaikuttivat työnhakijamäärän pienenemiseen.

Työnhakemusten jakaantumista ammattiryhmittäin kuvastaa seuraava taulukko:

	Miehet	Naiset	Yht.	%
Johtohenkilöstö	123	341	464	7.2
Tarjoiluhenkilöstö ja kassat	226	2 819	3 045	48.3
Keittiöhenkilöstö	108	2 211	2 319	37.o
Portierit ja hotelli-siivoojat	308	109	417	6.6
Muut	28	29	57	0.9
Yhteensä	793	5 509	6 302	100.o

Työnhakemuksia oli eniten huhtikuussa nim. 814, sillä osasto ryhtyi jo huhtikuun alussa esim. sanomalehti-ilmoittelulla hankkimaan henkilökuntaa kesäravintoloiden pitäjille, jotka jo maaliskuussa esittivät työvoimatilauksiaan saadakseen ajoissa turvatuksi henkilökunnan tarpeensa. Kilpailu ammattitaitoisesta työvoimasta johti kertomusvuonna siihen, että määrätyn työnantajan palvelukseen lupautuneet työntekijät eivät eräissä tapauksissa tulleetkaan sovittuna ajankohtana työpaikkaansa.

Työnhakijat. Edelliseen vuoteen verrattuna olivat muutokset työnhakijoiden kokonaismäärässä seuraavat:

	1951		1950		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miehet	410	14.o	374	12.3	+ 36	+ 9.6
Naiset	2 516	86.o	2 675	87.7	- 159	- 5.9
Yhteensä	2 926	100.o	3 049	100.o	- 123	- 4.o

Työntekijöiden jälkikasvun vähäisyys, muille aloille siirtyminen ja esim. Ruotsin työmarkkinoille sijoittuminen olivat ilmeisesti suurimpina syinä työnhakijoiden vähenemiseen kertomusvuonna.

Työssä olevia työnhakijoita oli 23.7 % (edellisenä vuonna 22.o %) kaikista työnhakijoista.

Vieraskuntalaisia oli koko työnhakijamäärästä 43.1 % (edellisenä vuonna 40.3 %).

Työnhakijoiden jakaantumista ammattiryhmittäin esittää seuraava taulukko:

	Miehet	Naiset	Yht.	%
Johtohenkilöstö	61	187	248	8.5
Tarjoiluhenkilöstö ja kassat	117	1 105	1 222	41.7
Keittiöhenkilöstö	68	1 155	1 223	41.8
Portierit ja hotelli-siivoojat	151	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Muut	13	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Yhteensä	410	[illegible]	2 927	[illegible]

Joskin työnhakijoiden kokonaismäärä pieneni edelliseen vuoteen verrattuna, lisääntyi niiden määrä kuitenkin eräiden ammattiryhmien kohdalla. Niinpä miestarjoilijoiden määrä kasvoi 99-117. Osaltaan tämä todennäköisesti johtui ulkomailla opiskelemassa olleiden tarjoilijoiden kotiutumisesta. Myös portierien ja eteisvahtimestarien määrä lisääntyi 128:sta 151:een. Kuitenkin on todettava, että kielitaitoisista ja eläväntavoiltaan säännöllisistä portiereista oli puutetta pitkin vuotta.

Helsinkiläisiä tarjoilijatar-, kassa- ja keittiöharjoittelijoita ei ilmoittautunut kysyntää vastaavasti. Maaseudulta päin oli pyrkijöitä kohtalaisesti, mutta heitä ei taasen voitu sijoittaa asuntovaikeuksien takia. Samasta syystä maaseudun työnantajat pyrkivät hankkimaan harjoittelijansa paikkakuntalaisista. Kotipaikkakuntansa ulkopuolelle pyrkineet harjoittelijat jäivät näin ollen valitettavan usein työpaikkaa vaille.

Työpaikkatarjoukset. Työpaikkatarjousten kohdalla tapahtui edelliseen vuoteen verraten seuraavia muutoksia:

	1951		1950		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miehet	375	6.9	378	7.3	- 3	- 0.8
Naiset	5 087	93.1	4 825	92.7	+262	+ 5.4
Yhteensä	5 462	100.o	5 203	100.o	+259	+ 5.o

Ylioppilasvälitys sisältyy edellä olevaan taulukkoon siten, että miesten kohdalla on 4 ja naisten kohdalla 48 työpaikkatarjousta.

V:sta 1949 lähtien on työnhakijoitten määrä pysynyt suunnilleen samana, kun sitä vastoin työpaikkatarjousten määrä on tasaisesti kasvanut: v. 1949 4 654, v. 1950 5 203 ja v. 1951 5 462. Merkittävänä syynä tähän oli uusien ravintoloiden ja hotellien perustaminen niin Helsingissä kuin maaseudullakin. Työpaikkatarjouksia oli eniten huhtikuussa nim. 711, ja vähiten joulukuussa, nim. 307.

Ammattiryhmittäin jakaantuivat työpaikkatarjoukset seuraavasti:

	Miehet	Naiset	Yht.	%
Johtohenkilöstö	62	134	196	3.6
Tarjoiluhenkilöstö ja kassat	127	2 058	2 185	40.4
Keittiöhenkilöstö	75	2 748	2 823	52.2
Portierit ja hotelli-siivoojat	84	78	162	3.o
Muut	23	21	44	0.8
Yhteensä	371	5 039	5 410	100.o

Yllä olevaan tilastoon tulevat lisäksi ylioppilasvälityksen edellä mainitut työpaikkatarjoukset: miesten kohdalla 4, ja naisten kohdalla 48.

Kysynnän kasvu oli suurin niin mies- kuin naistarjoilijoidenkin kohdalla: miehet 127 (ed. vuonna 95), naiset 2 058 (ed.vuonna 1 671). Turistiliikenteen vilkastumisen ja lähestyvien olympiakisojen vuoksi kysyntä kohdistui entistä runsaammin kielitaitoiseen henkilökuntaan. Varsinkin liikenneväylien varrella sijaitsevat hotellit ja ravintolat tiedustelivat miltei poikkeuksetta englanninkielen taitoisia hovimestareita ja ainakin molempia kotimaisia kieliä puhuvia tarjoiluhenkilökunnan edustajia. Ravintolahenkilökuntamme toistaiseksi suhteellisen heikon kielitaidon vuoksi ei näiden tilausten täyttäminen pätevillä henkilöillä aina onnistunut.

Sataa työpaikkatarjousta kohden oli kertomusvuonna 115.4 työnhakemusta. Tämä ns. rasitusluku oli edellisenä vuonna 125.8.

Työnvälitykset. V:een 1950 verraten tapahtui työnvälitysten määrässä seuraavia muutoksia:

	1951		1950		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miehet	289	7.9	276	8.o	+ 13	+ 4.7
Naiset	3 365	92.1	3 179	92.o	+186	+ 5.9
Yhteensä	3 654	100.o	3 455	100.o	+199	+ 5.8

Ylioppilasvälityksen aikaansaamat välitykset sisältyvät edellä oleviin lukuihin siten, että miesten kohdalle tulee 1, naisten kohdalle 36 eli yhteensä 37 välitystä.

Maaseudulle toimitettuja välityksiä oli kaikkiaan 623 eli 17 % kaikista välityksistä (edellisenä vuonna 491 eli 14.2 %).

Valtakunnan vakanssiluettelo edisti kertomusvuonnakin yhteistoimintaa osaston ja maaseudun työnvälityselinten kesken. Ilahduttavaa oli todeta, että maaseudun työnhakijat kääntyivät tiedusteluineen tavallista useammin myös paikkakuntansa työasiamiehen puoleen. Tällöin oli yleensä kysymys Valtion ravitsemuskeskuksen ja Työmaahuolto oy:n alaisiin työmaaruokaloihin pyrkineistä keittäjistä ja keittiöapulaisista.

Työnvälityksiä oli eniten huhtikuussa, nimittäin 466, ja vähiten helmikuussa, nimittäin 219.

Ammattiryhmittäin jakaantuivat välitykset seuraavalla tavalla:

	Miehet	Naiset	Yht.	%
Johtohenkilöstö	36	76	112	3.1
Tarjoiluhenkilöstö ja kassat	110	1 624	1 734	47.9
Keittiöhenkilöstö	63	1 577	1 640	45.3
Portierit ja hotelli-siivoojat	64	41	105	2.9
Muut	15	11	26	0.8
Yhteensä	288	3 329	3 617	100.o

Tähän tilastoon tulevat lisäksi ylioppilasvälityksen edellä mainitut 37 välitystä.

Välitysten määrä oli kertomusvuonnakin suurempi kuin osastolle ilmoittautuneiden työnhakijoiden kokonaismäärä: välityksiä 3 617, työnhakijoita 3 049. Tämä johtui siitä, että kertomusvuonna sijoitettiin eräissä tapauksissa sama henkilö työhön useammin kuin yhden kerran. Tämä koski ensi sijassa tarjoiluhenkilökuntaa, mutta myös keittäjiä ja kylmäköitä. Tarjoiluhenkilökuntaa välitettiin tilapäistehtäviin myös maaseudulle: esim. hotelli Aulangolle välitettiin muualla työssä olevia tarjoilijoita juhlatilaisuuksiin.

Mainittakoon, että muutamille kansainvälisillä työleirillä olleille englantilaisille ja keskieurooppalaisille miesylioppilaille välitettiin alkusyksystä tilapäisiä astiainpesijän paikkoja Helsingin ravintoloissa. Työnantajat olivat varsin tyytyväisiä heidän työsuorituksiinsa.

Johtohenkilöstön ryhmässä kasvoi välitysten määrä 100:sta 112:een. Hovimestarien kelpoisuudesta vastuunalaisen hoitajan ja -sijaisen tehtäviin osasto suoritti poikkeuksetta tiedusteluja Oy Alkoholiliike ab:n ravintolatoimistolta.

Työpäivää kohden oli työnvälityksiä 12.1 (edellisenä vuonna 11.1).

Sataa työpaikkatarjousta kohden oli 66.9 (edellisenä vuonna 66.4) välitystä ja sataa työnhakemusta kohden 58.o (edellisenä vuonna 52.8) välitystä.

T A U L U J A

1. Kaupungin työnvälitystoimiston menot ja tulot vuosina 1947-51

	Osasto . Avdelning	1947	1948	1949
				Kokonaismenot, mk
1	Yleiset osastot . Allmänna avdelningarna	3 208 956	4 850 165	5 639 318
2	Henkisen työn osasto . Avdelningen för intellektuellt arbete	2 100 404	3 514 603	4 242 334
3	Nuoriso-osasto . Ungdomsavdelningen	2 731 029	4 785 608	5 737 693
4	Merimiesosasto . Sjömansavdelningen	762 309	1 292 560	1 475 355
5	Maatalousosasto . Lantbruksavdelningen	491 119	697 446	551 622
6	Ravintolaosasto . Restaurangavdelningen	886 364	1 293 423	1 317 473
7	Koko toimisto . Hela byrån	10 180 181	16 433 805	18 963 795
				Valtion suorittama korvaus, mk
8	Yleiset osastot . Allmänna avdelningarna	1 274 922	1 923 471	2 077 682
9	Henkisen työn osasto . Avdelningen för intellektuellt arbete	1 046 792	1 752 001	2 117 600
10	Nuoriso-osasto . Ungdomsavdelningen	1 338 049	2 354 725	2 515 418
11	Merimiesosasto . Sjömansavdelningen	376 738	642 307	734 500
12	Maatalousosasto . Lantbruksavdelningen	364 739	519 409	409 002
13	Ravintolaosasto . Restaurangavdelningen	439 062	643 887	655 959
14	Koko toimisto . Hela byrån	4 840 302	7 835 800	8 510 161

2. Kaupungin työnvälitystoimiston kirjoihin rekisteröidyt
Å stadens arbetsförmedlingsbyrå inregistrerade arbetssökande,

	Ammattiala . Yrkesområde	Työtä hakeneet henkilöt Arbetssökande					
		Mp. Mk.	%	Np. Kk.	%	Yht. S:a	%
						Koko työnvälitystoimisto	
1	Maatalous . Lantbruk	418	4.0	278	2.8	696	3.4
2	Metsätalous . Skogsbruk	292	2.8	-	-	292	1.4
3	Puuteollisuus . Träindustri	41	0.4	3	0.0	44	0.2
4	Paperiteollisuus . Papperindustri	-	-	6	0.1	6	0.0
5	Metalliteollisuus . Metallindustri	838	8.0	102	1.0	940	4.6
6	Kaivosteollisuus . Gruvindustri	-	-	-	-	-	-
7	Kemiallinen teollisuus . Kemisk industri	8	0.1	15	0.2	23	0.1
8	Kivi-, savi-, lasi- ja turveteollisuus . Sten-, ler-, glas- o. torvindustri	4	0.0	17	0.2	21	0.1
9	Voima-, kaasu- ja vesijohtolaitokset . Kraft-, gas- o. vattenledningsverk	-	-	-	-	-	-
10	Nahka-, jalkine- ja kumiteollisuus . Läder-, sko- o. gummiindustri	18	0.2	4	0.0	22	0.1
11	Kehruu- ja kutomateollisuus . Textilindustri	1	0.0	30	0.3	31	0.2
12	Pukutavara- ja puhdistusteollisuus . Beklädnads- o. rengöringsindustri	1	0.0	120	1.2	121	0.6
13	Ravinto- ja nautintoaineteollisuus . Närings- o. njutningsmedelsindustri	12	0.1	51	0.5	63	0.3
14	Grafinen- ja kirjansitometeollisuus . Grafisk- o. bokbinderiindustri	31	0.3	37	0.4	68	0.3
15	Rakennustyöt . Byggnadsarbeten	908	8.7	-	-	908	4.4
16	Opetustoimi . Undervisningsväsen	33	0.3	50	0.5	83	0.4
17	Tekniilliset alat . Tekniska branscher	596	5.7	75	0.8	671	3.3
18	Liike- ja toimistoala . Affärsverksamhet och byråarbete	1 083	10.3	4 215	42.3	5 298	25.9
19	Terveyden- ja sairaanhoito . Hälso- o. sjukvård	9	0.1	23	0.2	32	0.2
20	Julkiset yhdyskunnat ja järjestöt . Offentliga samfund o. organisationer	108	1.0	9	0.1	117	0.6
21	Muut korkeakoulututkinnon suorittaneet . Annan verksamhet, som förutsätter högskolebildning	350	3.3	167	1.7	517	2.5
22	Kirjallinen ja taiteellinen toiminta . Litterär och konstnärlig verksamhet	424	4.1	65	0.7	489	2.4
23	Meriliikenne . Sjöfart	2 481	23.7	392	3.9	2 873	14.1
24	Maaliikenne . Kommunikationer till lands	109	1.0	4	0.0	113	0.6
25	Kalastus . Fiske	-	-	-	-	-	-
26	Ravintola- ja hotelliliike . Restaurang- o. hotellrörelse	411	3.9	2 523	25.3	2 934	14.4
27	Taloustoimet . Husligt arbete	-	-	478	4.8	478	2.3
28	Erinäiset toimet . Diverse yrken	2 309	22.0	1 289	13.0	3 598	17.6
29	Kaikkiaan . Summa	10 485	100.0	9 953	100.0	20 438	100.0

Stadens arbetsförmedlingsbyrås utgifter och inkomster åren 1947–51

1950	1951	1947	1948	1949	1950	1951	
Totalutgifter, mk		*Menot, joihin valtio osallistuu, mk. Utg., i vilka staten deltager, mk*					
6 491 424	8 798 502	3 187 306	4 806 677	5 601 491	6 443 267	8 548 004	1
5 391 774	7 038 297	2 093 584	3 504 003	4 235 409	5 375 836	7 016 754	2
8 007 141	11 463 344	2 676 099	4 709 451	5 030 995	7 420 802	11 341 224	3
1 937 292	2 698 445	753 476	1 284 615	1 469 130	1 925 552	2 677 722	4
716 122	996 512	486 319	692 546	545 522	706 972	984 212	5
1 840 942	2 722 672	878 125	1 287 774	1 312 048	1 832 207	2 704 595	6
24 384 695	33 717 772	10 074 909	16 287 066	18 194 595	23 704 636	33 272 511	7
Statsbidrag, mk		*Valtion suorittama korvaus, % . Statsbidrag, %*					
2 537 792	..	40.0	40.0	37.1	40.0	..	8
2 665 420	..	50.0	50.0	50.0	50.0	..	9
3 643 935	..	50.0	50.0	50.0	50.0	..	10
945 635	..	50.0	50.0	50.0	50.0	..	11
529 750	..	75.0	75.0	75.0	75.0	..	12
904 540	..	50.0	50.0	50.0	50.0	..	13
11 227 072	..	48.4	48.1	46.8	47.4	..	14

työnhakijat, työnhakemukset ja välitykset ammattialoittain vuonna 1951
arbetsansökningar och tillsatta platser efter yrkesområden år 1951

Työnhakemukset Arbetsansökningar						Työpaikkatarjoukset Lediga platser						Välitykset Tillsatta platser						
Mp. Mk.	%	Np. Kk.	%	Yht. S:a	%	Mp. Mk.	%	Np. Kk.	%	Yht. S:a	%	Mp. Mk.	%	Np. Kk.	%	Yht. S:a	%	
Arbetsförmedlingsbyrån i dess helhet																		
569	2.5	381	1.6	950	2.1	459	2.9	346	1.8	805	2.3	348	2.5	221	1.6	569	2.1	1
313	1.4	–	–	313	0.7	355	2.2	–	–	355	1.0	328	2.4	–	–	328	1.2	2
57	0.2	4	0.0	61	0.1	73	0.5	4	0.0	77	0.2	24	0.2	–	–	24	0.1	3
–	–	6	0.0	6	0.0	4	0.0	25	0.1	29	0.1	3	0.0	19	0.1	22	0.1	4
1 193	5.3	154	0.7	1 347	2.9	729	4.6	121	0.6	850	2.4	510	3.7	70	0.5	580	2.1	5
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	6
10	0.0	22	0.1	32	0.1	10	0.1	55	0.3	65	0.2	4	0.0	46	0.3	50	0.2	7
6	0.0	21	0.1	27	0.1	6	0.0	94	0.5	100	0.3	6	0.1	80	0.6	86	0.3	8
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	9
37	0.2	7	0.0	44	0.1	3	0.0	17	0.1	20	0.1	2	0.0	12	0.1	14	0.1	10
1	0.0	43	0.2	44	0.1	1	0.0	14	0.1	15	0.0	–	–	6	0.1	6	0.0	11
1	0.0	177	0.8	178	0.4	–	–	129	0.7	129	0.4	–	–	71	0.5	71	0.3	12
18	0.1	71	0.3	89	0.2	27	0.2	101	0.5	128	0.4	19	0.1	75	0.6	94	0.3	13
44	0.2	54	0.2	98	0.2	103	0.6	68	0.4	171	0.5	61	0.5	50	0.4	111	0.4	14
1 689	7.4	–	–	1 689	3.7	2 002	12.5	–	–	2 002	5.7	1 698	12.3	–	–	1 698	6.2	15
66	0.3	81	0.3	147	0.3	97	0.6	81	0.4	178	0.5	62	0.5	55	0.4	117	0.4	16
1 021	4.5	106	0.5	1 127	2.4	171	1.1	30	0.2	201	0.6	110	0.8	18	0.1	128	0.5	17
2 102	9.3	6 782	29.0	8 884	19.3	841	5.2	3 777	20.0	4 618	13.2	682	4.9	2 783	20.5	3 465	12.6	18
11	0.0	31	0.1	42	0.1	3	0.0	18	0.1	21	0.1	3	0.0	11	0.1	14	0.1	19
194	0.9	17	0.1	211	0.4	178	1.1	101	0.5	279	0.8	141	1.0	81	0.6	222	0.8	20
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	21
2 144	9.4	1 673	7.2	3 817	8.3	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	22
1 367	6.0	130	0.6	1 497	3.2	1 195	7.5	141	0.8	1 336	3.8	1 135	8.2	130	1.0	1 265	4.6	23
3 695	16.3	692	3.0	4 387	9.5	2 924	18.2	646	3.4	3 570	10.2	2 654	19.2	599	4.4	3 253	11.9	24
171	0.8	8	0.0	179	0.4	132	0.8	–	–	132	0.4	83	0.6	–	–	83	0.3	25
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	26
794	3.5	5 518	23.6	6 312	13.7	377	2.4	5 100	27.0	5 477	15.7	291	2.1	3 375	24.9	3 666	13.4	27
–	–	652	2.8	652	1.4	–	–	2 037	10.8	2 037	5.8	–	–	478	3.5	478	1.7	28
7 204	31.7	6 738	28.8	13 942	30.3	6 338	39.5	5 994	31.7	12 332	35.3	5 652	40.9	5 378	39.7	11 030	40.3	
22 707	100.0	23 368	100.0	46 075	100.0	16 028	100.0	18 899	100.0	34 927	100.0	13 816	100.0	13 558	100.0	27 374	100.0	29

3. Työnhakijain ja työpaikkatarjousten luku kaupungin työnvälitystoimistossa kunkin viikon päättyessä (lauantaina klo 11.oo) v. 1951

Arbetssökande och lediga platser å stadens arbetsförmedlingsbyrå vid utgången av varje vecka (lördagen kl. 11.oo) år 1951

Viikko n:o Vecka n:o	Päivämäärä Datum	Työnhakijoita kaikkiaan Arbetssökande inalles			Niistä. Därav						Voimassa olevia työpaikkatarjouksia Lediga platser		
					Työssä olevia I olika arbeten sysselsatta			Vieraskuntalaisia Utsocknebor					
		Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Yhteensä Summa	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Yhteensä Summa	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Yhteensä Summa	Miehille För män	Naisille För kvinnor	Yhteensä Summa
1	5/1	448	282	730	87	67	154	87	68	155	140	338	478
2	13/1	539	399	938	121	98	219	153	110	263	141	348	489
3	20/1	661	532	1 193	140	130	270	239	179	418	171	401	572
4	27/1	713	506	1 219	156	123	279	275	203	478	174	422	596
5	3/2	802	524	1 326	178	128	306	296	210	506	154	423	577
6	10/2	866	530	1 396	195	138	333	339	230	569	166	454	620
7	17/2	927	538	1 465	202	131	333	385	185	570	192	449	641
8	24/2	982	549	1 531	193	151	344	471	162	633	157	460	617
9	3/3	987	514	1 501	216	132	348	417	181	598	157	485	642
10	10/3	986	563	1 549	229	133	362	391	231	622	150	509	659
11	17/3	1 018	532	1 550	238	142	380	418	227	645	163	532	695
12	22/3	912	463	1 375	208	116	324	407	216	623	168	562	730
13	31/3	967	535	1 502	217	116	333	429	241	670	169	588	757
14	7/4	1 138	804	1 942	216	135	351	476	298	774	182	709	891
15	14/4	1 274	939	2 213	231	156	387	538	318	856	215	749	964
16	21/4	1 302	1 098	2 400	240	165	405	508	338	846	235	828	1 063
17	28/4	1 417	1 007	2 424	259	182	441	529	349	878	223	893	1 116
18	5/5	1 271	1 003	2 274	224	95	319	495	339	834	279	887	1 166
19	12/5	1 287	1 113	2 400	220	123	343	501	346	847	288	945	1 233
20	19/5	1 303	1 133	2 436	238	119	357	503	380	883	315	970	1 285
21	26/5	1 286	1 069	2 355	228	131	359	492	364	856	291	959	1 250
22	2/6	1 275	1 019	2 294	243	138	381	497	312	809	292	921	1 213
23	9/6	923	488	1 411	252	123	375	375	163	538	235	887	1 122
24	16/6	855	326	1 181	267	123	390	343	109	452	184	715	899
25	23/6	800	329	1 129	285	122	407	329	114	443	182	677	859
26	30/6	853	280	1 133	275	110	385	340	88	428	190	576	766
27	7/7	737	264	1 001	247	91	338	317	93	410	172	599	771
28	14/7	780	276	1 056	271	94	365	335	89	424	195	598	793
29	21/7	790	276	1 066	277	106	383	344	94	438	193	598	791
30	28/7	705	312	1 017	284	111	395	274	97	371	191	567	758
31	4/8	682	306	988	263	130	393	229	127	356	203	538	741
32	11/8	711	308	1 019	212	141	353	308	98	406	257	600	857
33	18/8	773	369	1 142	286	151	437	316	114	430	267	635	902
34	25/8	807	429	1 236	321	175	496	349	132	481	271	664	935
35	1/9	886	467	1 353	348	181	529	377	101	478	246	661	907
36	8/9	837	594	1 431	280	214	494	329	181	510	273	726	999
37	15/9	898	565	1 463	325	194	519	339	187	526	279	705	984
38	22/9	1 029	688	1 717	341	170	511	469	281	750	307	683	990
39	29/9	1 045	656	1 701	331	172	503	449	266	715	243	647	890
40	6/10	1 096	726	1 822	315	170	485	357	177	534	243	651	894
41	13/10	1 033	743	1 776	294	168	462	503	326	829	256	577	833
42	20/10	1 064	723	1 787	283	166	449	485	295	780	269	562	831
43	27/10	1 035	725	1 760	277	176	453	483	306	789	256	530	786
44	3/11	955	749	1 704	256	170	426	458	307	765	263	536	799
45	10/11	1 046	713	1 759	307	153	460	488	333	821	240	519	759
46	17/11	1 053	689	1 742	298	140	438	510	287	797	262	529	791
47	24/11	1 088	664	1 752	338	124	462	505	294	799	271	522	793
48	1/12	1 015	684	1 699	332	127	459	485	324	809	254	474	728
49	8/12	1 040	640	1 680	320	96	416	519	288	807	268	524	792
50	15/12	1 018	592	1 610	288	112	400	489	269	758	242	520	762
51	22/12	831	393	1 224	278	86	364	343	136	479	226	500	726
52	29/12	659	247	906	248	76	324	293	75	368	105	368	473

21. Urheilu- ja retkeilytoiminta

Kaupunginvaltuuston valitsemana urheilu- ja retkeilylautakunnan puheenjohtajana toimi kertomusvuonna liikennetarkastaja V. Soininen sekä jäseninä sihteeri G.V. Rajala-Rinne, kaupunginjohtaja O.A. Tuurna, johtaja A.A. Tynell, jaostosihteeri E.V. Peuhkuri, työmies K. Virtanen, insinööri B.V. Oljelund, ekonomi A-B. Storskrubb ja teollisuusneuvos E. Teräskivi. Varapuheenjohtajakseen lautakunta valitsi (17.1. 21 §) johtaja A.A. Tynellin ja sihteerikseen (4.1. 2 §) apulaistoimistopäällikkö V.I. Koivulan. Kaupunginhallitusta edusti rahatoimenjohtaja E. von Frenckell.

Teollisuusneuvos E. Teräskiven kuoltua kesäkuun 13 p:nä valitsi kaupunginvaltuusto heinäkuun 4 p:nä hänen tilalleen lautakunnan jäseneksi toimittaja A.A. Laineen.

Eläintarhajaostoon kuuluivat puheenjohtajana insinööri B.V. Oljelund ja jäseninä jaostosihteeri E.V. Peuhkuri ja kaupunginjohtaja O.A. Tuurna sekä varajäseninä ekonomi A-B. Storskrubb, sihteeri G.V. Rajala-Rinne ja johtaja A.A. Tynell. Retkeilyjaostoon kuuluivat puheenjohtajana johtaja A.A. Tynell ja jäseninä liikennetarkastaja V. Soininen ja insinööri B.V. Oljelund sekä varajäseninä teollisuusneuvos E. Teräskivi, sihteeri G.V. Rajala-Rinne ja työmies K. Virtanen.

Urheilu- ja retkeilylautakunnalla oli vuoden aikana 21 kokousta. Pöytäkirjan pykäläluku oli 389. Saapuneita kirjeitä oli 386 ja lähetettyjä kirjeitä 126.

Eläintarhajaosto piti 5 kokousta ja pöytäkirjaan merkittiin 28 pykälää. Retkeilyjaoston vastaavat luvut olivat 8 ja 26.

Apurahojen jako. Uimakoulujen apumaksuiksi varattu 540 000 mk:n määräraha jaettiin (19.12. 375 §) seuraavasti: Helsingin työväen uimareille 254 398 mk, Helsingfors simsällskap´ille 146 987 mk, Marjaniemen uimareille 46 970 mk ja Jyryn uimaosastolle 24 310 mk. Mustikkamaan uimakoululaisten kuljettamiseen käytettiin 61 085 mk ja moottoriveneliippujen painatukseen tätä tarkoitusta varten 6 250 mk. - Luistinseurojen apumaksuiksi varattu 1 800 000 mk:n määräraha jaettiin (27.6. 236 §, 14.11. 329 §) seuraavasti: Helsingin luistelijoille 404 000 mk, Kronohagens idrottsförening-yhdistykselle 380 589 mk, Kallion luistinradalle 378 911 mk, Idrottsföreningen Kamraterna-yhdistykselle 293 000 mk, Karhu-Kissoille 192 000 mk ja Helsingfors skridskoklubb´ille 135 500 mk. Ns. korttelilluistinratoja avustettiin 16 000 mk:lla. - Voimistelu- ja urheiluseurojen työn tukemiseen varatulla 2 400 000 mk:n määrärahalla avustettiin (21.3. 78 §) 147 seuraa. - Piirien kurssitoiminnan avustamiseen varattu 150 000 mk:n määräraha jaettiin (25.4. 130 §) seuraavasti: Työväen urheiluliiton Helsingin piirille 65 250 mk, Suomen voimistelu- ja urheiluliiton Helsingin piirille 43 750 mk, Finlands svenska centralidrottsförbundin Helsingin piirille 21 000 mk, Suomen palloliiton Helsingin piirille 15 000 mk ja Suomen käsipalloliiton Helsingin piirille 5 000 mk.

Sekalaisia asioita. Päätettiin (7.3. 59 §) kokonaan kieltää pyöräily Seurasaaren kansanpuistossa.

Hietarannan ja Pihlajasaaren uimarantojen pukusuojamaksut määrättiin (9.5. 157 §) 15 mk:ksi, kuitenkin siten, että kaksi alle 14 vuoden ikäistä lasta päästetään 1 lipun hinnalla ja yksi alle 5 vuoden ikäinen lapsi vanhempansa tai holhoojansa mukana ilmaiseksi; edelleen määrättiin Pihlajasaaren rantamajamaksu arkisin 75 ja sunnuntaisin 125 mk:ksi.

Hyväksyttiin (6.6. 199 §) erinäisin ehdoin olympiarakennustoimiston laadituttamat piirustukset, jotka koskivat Laakson ratsastuskentän katsomo- ja käymälärakennusten laajentamista sekä uutta radioselostajien ja tuomarien rakennusta.

Merkittiin tiedoksi (20.6. 214 §), että sosiaaliministeriön hintaosasto oli vahvistanut henkilöliikenteessä Korkeasaaren kansanpuistoon edestakaisesta matkasta ylimmät sallitut maksut seuraaviksi: aikuiset 40 mk, 4-14 vuotiaat 10 mk, Korkeasaaren, Palosaaren ja Hylkysaaren asukkaat 10 mk ja Helsingin kaupunkilaisten retkeilyryhmät ja invaliidit 5 mk, alle 4-vuotiaat lapset kuljetetaan maksutta.

Hyväksyttiin (20.6. 215 §) rakennustoimiston talorakennusosaston Käpylän urheilupuiston pukusuojarakennusta varten laatimat piirustukset sekä samoin Pallokentän aitaa ja lipunmyyntikojuja varten laaditut piirustukset.

Hyväksyttiin (10.10. 303 §) eräin muutoksin rakennustoimiston talorakennusosaston laatimat Munkkiniemen uimarannan yleisluonnospiirustukset.

Vuokrausasioita. Merkittävimmistä vuokrauksista mainittakoon seuraavaa:

lautakunta päätti

vuokrata Seurasaaren ravintolan kioskeineen Helsingin osuuskaupalle v:ksi 1951-1955 200 000 mk:n suuruisesta vuosivuokrasta, mihin tulee lisäksi 1 % vuotuisesta liikevaihdosta (7.2. 40 §);

vuokrata Korkeasaaren ravintolan kioskeineen Korkeasaaren ravintola oy:lle v:ksi 1951-1955 175 000 mk:n suuruisesta vuosivuokrasta, mihin tulee lisäksi 1 % vuotuisesta liikevaihdosta, sekä ehdolla, että yhtiö suorittaa kustannuksellaan vuokrasopimuksen liitteessä yksityiskohtaisesti luetellut perusluontoiset sisäkorjaukset (7.2. 43 §);

vuokrata Hietarannan kioskit kesäkaudeksi 1951 Oy. Hovikokki ab:lle 300 000 mk:n kausivuokrasta (7.3. 60 §);

vuokrata Eteläisen Humalluodon siihen kuuluvine vesialueineen ja sillä olevan kaupungin omistaman kanoottivajan Merimelojille sekä Pohjoisen Humalluodon siihen kuuluvine vesialueineen ja kaupungin osuuden sillä olevaan kanoottivajaan Helsingfors Kanotklubbille 5 vuodeksi tammikuun 1 p:stä 1951 lähtien, molemmille 5 000 mk:n vuosivuokrasta (7.3. 61 §);

hyväksyä huutokaupassa tehdyt tarjoukset kuuden kansanpuistojen valokuvauspaikan vuokraamisesta kesäkaudeksi 1951 yhteensä 222 000 mk:n vuokramaksusta (21.3. 80 §, 6.6. 194 §);

vuokrata Pihlajasaaren ravintolarakennuksen, rantakioskin ja erinäisiä kesäasuntotiloja Virkamiesliitolle v:ksi 1951-1953 100 000 mk:n vuosivuokrasta, joka tammikuun 1 p:stä lähtien on riippuva virallisesta elinkustannusindeksistä (21.3. 79 §);

vuokrata Eläintarhan urheilukentän kioskin kesäksi 1951 rouva M. Gustafssonille 150 000 mk:n kausivuokrasta (11.4. 106 §);

myöntää voimistelu- ja urheiluseura Oulunkylän Tähdelle kioskinpito-oikeuden Vantaan Pikkukoskella kesällä 1951 20 000 mk:n kausivuokrasta (11.4. 107 §);

myöntää liikemies T. Seppäselle uimapukujen vuokraus- ja myyntioikeuden Hietarannalla omistamassaan kioskissa kesällä 1951 6 000 mk:n kausivuokrasta (11.4. 108 §);

vuokrata Seurasaaren uimalaitoksen kesäksi 1951 H. Nyströmille 130 000 mk:n kausivuokrasta (25.4. 133 §);

myöntää rouva V. Hedlundille ja rouva E. Salmelle yhteisesti oikeuden harjoittaa virvokkeiden myyntiä Käpylän urheilupuiston pukusuojassa kesällä 1951 15 000 mk:n kausivuokrasta (25.4. 134 §);

vuokrata Helsingin evankelisluterilaisten seurakuntain kiinteistötoimistolle Mustasaaresta v:ksi 1951-1953 ravintolarakennuksen, huvilarakennuksen, kahvilakioskin maapohjan, kesämajan maapohjan ja saunarakennuksen maapohjan yhteensä 50 000 mk:n vuosivuokrasta tammikuun 1 p:stä 1952 lähtien elinkustannusindeksiin sidottuna (25.4. 137 §);

vuokrata Varsasaaren kansanpuiston kioskin kesäksi 1951 rouva E. Salmelle 8 000 mk:n kausivuokrasta (25.4. 145 §);

vuokrata kioskinpito-oikeuden Pallokentällä kesäksi 1951 rouva A. Kuosmaselle 26 000 mk:n kausivuokrasta (9.5. 155);

myöntää tarkastuskonstaapeli E. Laineelle luvan harjoittaa jäätelön myyntiä Lauttasaaren uimarannalla kesällä 1951 15 000 mk:n kausivuokrasta (9.5. 158 §);

määrätä Helsingin työväentalon ravintola oy:n indeksivuokran ravintolanpito-oikeudesta Mustikkamaan kansanpuistossa yhtiön omistamissa rakennuksissa v. 1951 11 590 mk:ksi (9.5. 164 §);

vuokrata Mustikkamaan uimarannan tarjoilukioskin kesäksi 1951 Helsingin työväenyhdistykselle 12 000 mk:n kausivuokrasta (23.5. 172 §);

luovuttaa uimaseura Vetehisille Kalastajatorpan uimalaitoksen kesäkaudeksi 1951 (23.5. 174 §);

myöntää Virvokepalvelu oy:lle oikeuden harjoittaa virvokkeitten ja jäätelön myyntiä Velodromilla, Hesperian pesäpallokentällä ja Soutustadionilla kesällä 1951 pidettävissä kilpailu- ja juhlatilaisuuksissa bruttomyynnistä lasketusta 12 %:n suuruisesta vuokramaksusta (23.5. 175 §); merkittiin tiedoksi, että yhtiö oli suorittanut oikeudesta 38 380 mk (14.11. 332 §);

hyväksyttiin valtion eläinlääkintölaboratorion Ratsastushallin tallinosastoa n:o 8 koskeva vuokrasopimuksen irtisanominen siten, että vuokrasuhde päättyy kertomusvuoden heinäkuun 31 p:nä (20.6. 216 §);

irtisanoa joulukuun 1 p:stä lukien Moottorinkuljettajat yhdistyksen kanssa Mustikkamaan liikenteestä toukokuun 10 p:nä 1950 tehdyn sopimuksen (10.10. 289 §);

korottaa Ratsastushallin vuokramaksuja joulukuun 1 p:stä 1951 lähtien seuraavasti: satulavarastot, lämpimät, lämpöineen ja valoineen 63 mk/m^2/kk., satulavarastot, kylmät, valoineen 33 mk/m^2/kk., tallit valoineen ja vesineen 40 mk/m^2/kk., tallien eteiset valoineen 30 mk/m^2/kk., tallien ullakot valoineen 20 mk/m^2/kk., pukuhuoneet lämpöineen ja valoineen 68 mk/m^2/kk., toimistohuoneet lämpöineen ja valoineen 88 mk/m^2/kk., sähkölevyt 1 000 mk/kk. ja pesutupa päivältä tai sen osalta ilman puita 200 mk (10.10. 290 §);

merkitä tiedoksi, että Oy. Hippodrom ab. oli irtisanonut Ratsastushallin sairastallia koskevan vuokrasopimuksen päättymään kertomusvuoden lokakuun 31 p:nä ja vuokrata tallin Rakennusliike Linnatsalo oy:lle kertomusvuoden marraskuun 1 p:stä v:n 1952 maaliskuun 31 p:ään 13 000 mk:n kuukausivuokrasta (10.10. §§ 291, 292);

vuokrata Painonnostoseura Herakleksselle ja rouva R. Urpelaiselle yhteisesti, edelliselle painonnostoharjoituksia ja jälkimmäiselle leikkikoulun pitoa varten, Pallokentän pukusuojarakennuksen alakerran etelänpuoleisen suuren huoneen, pinta-alaltaan eteistiloineen 100 m^2, kertomusvuoden lokakuun 1 p:stä v:n 1952 huhtikuun 30 p:ään lämpöineen ja valoineen 4 000 ja 7 000 mk:n kuukausivuokrasta (10.10. 297 §);

vuokrata Koulumatkailutoimisto oy:lle Velodromin katsomorakennuksesta lisätilana huoneen n:o 13-15 (72 m^2) lokakuun 1 p:stä v:n 1952 huhtikuun 30 p:ään 3 960 mk:n kuukausivuokrasta sekä korottaa yhtiön Velodromilta vuokraaman huonetilan (187 m^2) vuokran kertomusvuoden marraskuun 1 p:stä 10 285 mk:aan (10.10. 298 §);

määrätä rakennusmestari K. Kolman vuokramaksun vesikarusellista Hietarannalla v:lta 1951 500 mk:ksi (10.10. 305 §);

vuokrata Koulumatkailutoimisto oy:lle Pallokentän pukusojarakennuksesta huonetilaa 400 m^2 retkeilymajaksi kertomusvuoden marraskuun 21 p:stä v:n 1952 huhtikuun 15 p:ään lämpöineen ja valoineen 48 000 mk:n kuukausivuokrasta (31.10. 316 §);

vuokrata Ratsastushallista Keskustalli oy:n aikaisemmin pukuhuoneena käyttämän 32 m^2:n suuruisen huoneen Suomen ratsastajainliitolle toimistohuoneeksi kertomusvuoden joulukuun 1 p:stä lähtien lämpöineen ja valoineen 3 200 m:n kuukausivuokrasta (14.11. 335 §);

merkittiin tiedoksi, että Helsingin osuuskaupan prosenttivuokra Seurasaaren kansanpuiston ravintolasta ja kioskeista v:lta 1951 on 114 220 mk sekä Korkeasaaren ravintola oy:n prosenttivuokra Korkeasaaren ravintolasta ja kioskeista v:lta 1951 220 830 mk (5.12. 342 §);

määrätä rouva E. Wulffin vuokramaksun Korkeasaaren uimarannasta kesältä 1951 3 000 mk:ksi (5.12. 343 §);

määrätä Helsingin osuuskaupan vuosivuokran Seurasaaren kaitsijan asuinrakennuksen yläkerran huoneistosta huhtikuun 1 p:stä 1952 lukien 20 000 mk:ksi (5.12. 344 §);

määrätä Ratsastushallin ylivahtimestarin V. Skarpin kuukausivuokran Ratsastushallin 12 m^2:n suuruisesta toimistohuoneesta lämpöineen ja valoineen tammikuun 1 p:stä 1952 lukien 600 mk:ksi (5.12. 345 §);

määrätä Soutustadionin vahtimestarin P. Granqvistin kuukausivuokran Soutustadionin toimistorakennuksen ns. tarjoiluhuoneesta (7 m^2) lämpöineen 500 mk:ksi tammikuun 1 p:stä 1952 lukien (5.12. 346 §);

vuokrata virvokkeitten myynti- ja kenkien ym. maksullisen säilytysoikeuden alla mainituilla luistinradoilla talvikautena 1951-1952 seuraavasti: Eläintarhan urheilukentän luistinrata: virvokkeitten myynti ja kenkien ym. säilytys rouva M. Gustafsson 40 000 mk; Messukentän luistinrata: virvokkeitten myynti rouva V. Hedlund 15 000 mk, kenkien ym. säilytys neiti V. Järvi ja rouva F. Koivula 80 000 mk, joista kumpikin suorittaa 40 000 mk (5.12. 350 §);

vuokrata Ratsastushallin huoneiston I 54 komisario T. Sainiolle tammikuun 1 p:stä 1952 lukien (19.12. 376 §);

jatkaa Oy. Valkoinen Hevonen - Vita Hästen ab:n kanssa lokakuun 19 p:nä 1949 tehtyä Ratsastushallin ravintolahuoneistoa koskevaa vuokrasopimusta tammikuun 1 p:stä helmikuun 28 p:ään 1952 siten, että kuukausivuokra on 30 000 mk (19.12. 377 §);

määrätä moottoriveneenkuljettajien J. Rautakorven ja A. Joutsenvirran vuokramaksun Pihlajasaaren kansanpuiston liikennöintioikeudesta kesäkaudelta 1951 30 000 mk:ksi (19.12. 379 §).

Lisäksi päätettiin kansanpuistoissa sijaitsevain huvilan ym. asuntojen (25.4. 143 ja 144 §§, 9.5. 159 ja 162 §§, 20.6. 220 §), Pallokentän pukuhuoneiden (9.5. 153 §, 23.5. 179 §) ja Eläintarhan urheilukentän pukusuojain (9.5. 154 §) vuokraamisesta sekä urheilukenttien luovuttamisesta seuroille luistinratoja varten (31.10. 318 §, 19.12. 380 §).

Esityksiä kaupunginhallitukselle tehtiin mm. asioista, jotka koskivat: Oy. Karl Fazerin konditorian omistaman Munkkiniemen vanhan uimalaitoksen käyttöä kesäkautena 1951 (7.3. 57 §); Itäisen ja Läntisen Pukkisaaren siirtämistä urheilu- ja retkeilylautakunnan hallintoon (21.3. 73 §); Uunisaaren merikylpylän vuokraajan Helsingfors simsällskap'in avustamista yhdistyksen omistamien, merikylpylän liikenteessä käytettävien moottoriveneiden kunnostamista varten (11.4. 105 §); Helsingfors kanotklubb'in avustamista Pohjoisella Humalluodolla sijaitsevan kanoottivajan siltojen jne. korjaamista varten (11.4. 112 §); Korkeasaaren laivamaksujen korottamista (11.4. 113 §); kaupungin uimarantojen hiekan uusimista hiekanpuhalluslaivaa käyttäen (25.4. 142 §); Helsingin golfklubin anomusta avustuksesta vesijohtolaitteiden hankkimista varten Talin golfkentälle (9.5. 152 §); v:n 1951 lisätalousarvioehdotusta (9.5. 163 §); alueenvalvojan viran perustamista Rastilan kartanoon (9.5. 165 §); kaupungin omistamien kesähuvilain vuokraamisessa noudatettavia periaatteita (23.5. 180 §); Kampin kentän käyttöä (23.5. 181 §); määrärahan myöntämistä kylmän kellarin rakentamista varten Kivinokan kansanpuistoon (23.5. 183 §); alueen varaamista Malmin-Pukinmäen urheilupuistoa varten Pukinmäen urheilukentän ympäristöstä (6.6. 193 §); Korkeasaaren vanhan vesilintutalon ja kolmen vanhan, pienen hirvitallin purkamista (6.6. 201 §); puhelimen ja sivupuhelimen asentamista Rastilan kartanoon alueenvalvojan asuntoon ja päärakennukseen (6.6. 206 §); lentopallokentän ja lasten leikkikentän kunnostamista Pukinmäelle (6.6. 207 §); avustuksen myöntämistä Lauttasaaren urheilukentän vihkiäistilaisuuden järjestämistä varten (20.6. 219 §); puhelimien järjestämistä Uimastadionille (27.6. 230 §); Velodromin avokatsomon käymälän varustamista sähkövalolla (27.6. 232 §); käymälöitten ja pesualtaitten järjestämistä Pallokentän eteläpäähän (24.8. 258 §); ehdotusta v:n 1952 talousarvioksi (24.8. 259 §, 19.9. 277 §); toisten opaskurssien järjestämistä syksyllä 1951 (29.8. 266 §); olympiamallisten nojapuiden ostamista kunnallista voimistelun ohjaustoimintaa varten (19.9. 283 §); erään Palosaaren huoneiston ja erään Rastilan huoneiston hyväksymistä luontoisetuasunnoiksi (10.10. 300 §); opiskelija A.A. Väistöltä Hietarannan pukusuojasta petoksen kautta anastetun omaisuuden arvon korvaamista (31.10. 317 §); puhelimen asentamista Pirttimäen retkeilymajaan (31.10. 325 §); Oy. Senta ab:n tarjousta m/s Sentan myynnistä (14.11. 333 §) ja määrärahan myöntämistä Eläintarhan urheilukentän pääkatsomossa lokakuun 23 p:nä sattuneen tulipalon vaurioiden korjaamista varten (5.12. 348 §); *esityksiä* yleisten töiden lautakunnalle tehtiin asioista, jotka koskivat: Velodromille rakennettavia lipunmyyntikojuja (23.5. 177 §); kaupungin urheilukentillä ja -laitoksilla v. 1952 tehtäviä uudistus- ja korjaustöitä (6.6. 191 §, 27.6. 234 §) sekä Munkkiniemen uimarannan rakennusohjelmaa (27.6. 227 §).

Lausuntoja kaupunginhallitukselle annettiin mm. asioista, jotka koskivat: Suomen ayrshireyhdistyksen anomusta Ratsastushallin ja sen edessä olevan kentän luovuttamisesta ayrshirekarjan juhlanäyttelyä varten kertomusvuoden elokuun 2 ja 5 p:n väliseksi ajaksi (4.1. 8 §); satamalautakunnan suunnitelmaa keskuslaiturin rakentamisesta Haapaniemeen (17.1. 25 §); Vesilinnanmäen huvi-

puiston laajentamista (17.1. 27 §); Alppilan demokraattisten nuorten kirjelmää lasten kelkkamäen rakentamisesta Alppilaan, Porvoonkadun varrella sijaitsevalle asemakaavoituksessa puistoksi merkitylle alueelle (7.3. 66 §); rakennusmestari U. Homin anomusta saada ostaa maata Bengtsärin tilalta (21.3. 91 §); kaupungin palopäällikön kirjelmää alueen varaamisesta Pasilan paloaseman ja Ratsastushallin väliltä palokunnan harjoituspuistoksi (21.3. 92 §); Paddlarklubben Canoan anomusta avustuksesta kanoottivajan rakentamisesta aiheutuneiden velkojen lyhentämiseksi (21.3. 93 §); poliisilaitoksen anomusta poliisien vapaaseen uintiin Uimahallissa oikeuttavien uintilippujen määrän korottamisesta (21.3. 98 §); kaupungin kiinteän omaisuuden tarkastajien kertomusta v:lta 1950 (11.4. 103 §); Oy. Senta ab:n tarjousta m/s Sentan myymisestä kaupungille (11.4. 114 §); Guideklubbenin anomusta 70 000 mk:n suuruisesta avustuksesta (11.4. 116 §); Hesperian toimikunnan anomusta Hesperian kentän kunnostamisesta (25.4. 132 §); Helsingin ruotsalaisen normaalilyseon rehtorin esitystä leikkikentän rakentamisesta Tähtitorninmäelle (25.4. 146 §); J.K. Hendrikssonin valitusta siitä, että Oulunkylän Pikkukosken virvokekioski on kesiksi 1950 ja 1951 vuokrattu tarjoamatta sitä sanomalehti-ilmoituksin hallullisten haettavaksi (23.5. 169 §); Suomen ratsastajainliiton kirjelmää Laakson ratsastuskentän aitaamisesta ja tasoittamisesta (23.5. 178 §); T. Lohikiven ym. kaupunginvaltuutettujen aloitetta liitosalueilla sijaitsevien urheilukenttien kunnostamisesta ja siellä esiintyvien epäkohtien poistamisesta (6.6. 192 §); XV Olympia Helsinki 1952:n kirjelmää kaupungin suoritettaviksi kuuluvista olympiakisatehtävistä (6.6. 197 §); Insinööritoimisto R. Sjöbergin pyyntöä lausunnosta opaskarttojen sijoittamiseksi Helsinkiin ja ehdotusta mihin paikkoihin kaupungille näitä opaskarttoja haluttaisiin asennettavaksi (6.6. 205 §); S. Hiisivaara-Mörkin ym. kaupunginvaltuutettujen aloitetta Kallion urheilukentän naistenkentän järjestämisestä lasten leikkikentäksi (20.6. 225 §); Suomalaisen pursiseuran anomusta 2 000 000 mk:n suuruisesta avustuslainasta (27.7. 228 §); yleisten töiden lautakunnan esitystä ratsastuksen kieltämisestä Munkkiniemen Isolla Puistotiellä (8.8. 253 §); olympiakisojen rakennustoimiston esitystä, että toimiston laatimat Kumpulan avouimalan ja sen ympäristön suunnitelmat hyväksyttäisiin lopullisten piirustusten ja töiden suorittamisen pohjaksi (24.8. 260 § ja 29.8. 268 §); kiinteistölautakunnan ehdotusta, että Suomen väri- ja vernissatehdas oy:lle vuokratun Pohjoisen Uunisaaren luoteiskulmasta kaupungin käyttöön erotettu 625 m^2:n suuruinen alue määrättäisiin Uunisaaren merikylpylän alueeseen liittyvänä urheilu- ja retkeilylautakunnan hallintoon (24.8. 261 §); eräitten kaupunginvaltuutettujen aloitetta tilapäisten virkojen mahdollisesta vakinaistamisesta (29.8. 265 §); Suomen ratsastajainliiton anomusta, että kaupunki joko kokonaan poistaisi rakennustoimiston puhtaanapito-osaston 87 126 mk:n suuruisen laskun Laakson ratsastuskentän kastelemisesta XIII Pohjoismaisten ratsastuskisojen aikana kertomusvuoden elokuun 1 ja 5 p:n välisenä aikana tai ainakin huomattavasti alentaisi sitä (10.10. 294 §); XV Olympiakisojen järjestelytoimikunnan anomusta saada kisojen aikana järjestää viihdytystoimintaa mm. Kaisaniemen ja Hesperian puistoihin (10.10. 309 §); voimistelu- ja urheiluseura Helsingin toverien anomusta saada vuokrata tontti hiihto- ja retkeilymajaa varten (5.12. 356 §); Helsingin asuntokeskuskunnan anomusta lasten kelkkamäkien järjestämisestä Olympiakylän alueelle (5.12. 364 §); kiinteistölautakunnan esitystä, että Herttoniemen korttelissa n:o 108 olevalla tontilla n:o 3 sijaitsevat rakennukset siirrettäisiin urheilu- ja retkeilylautakunnan hallintaan (19.12. 384 §); Paloheinän asutusalueen asukkaiden toukokuun 21 p:nä pitämän yleisen kokouksen anomusta urheilukentän ja lasten leikkikentän järjestämisestä Paloheinän alueelle (19.12. 386 §) ja Voimistelun yhteistoimintavaliokunnan kiertokirjettä, että jokaiseen kaupunkiin ja maalaiskuntaan hankittaisiin kansainväliset mitat täyttävät taitovoimistelutelineet sekä että joka kuntaan järjestettäisiin myös taitovoimistelun ulkoharjoituspaikka (19.12. 387 §). *Lausuntoja* kiinteistölautakunnalle annettiin asioista, jotka koskivat: voimistelu- ja urheiluseura Helsingin Jyryn anomusta saada vuokrata Vantaan rannalta tarpeellinen ala kanoottivajan ja kanoottilaiturin rakentamista varten (7.2. 46 §); Suomen väri- ja vernissatehdas oy:n anomusta Pohjoista Uunisaarta koskevan vuokrasopimuksen jatkamisesta (21.3. 74 §); voimistelu- ja urheiluseura Helsingin toverien anomusta saada vuokrata tontti hiihto- ja retkeilymajaa varten (5.12. 356 §) sekä Helsingin kaupungin virkamiesyhdistyksen anomusta alueen varaamisesta Stansvikista viranhaltijoiden kesäasuntoja varten (5.12. 359 §).

Henkilökunta. Kertomusvuoden aikana oli urheilu- ja retkeilylautakunnan

alaisten vakinaisten viranhaltijain lukumäärä 31 ja tilapäisten 2, lisäksi oli kesällä 2 tilapäistä toimistoapulaista. Työläisten lukumäärä oli korkeimmillaan heinäkuussa, 121, josta kansanpuistoissa täyden työviikon suorittaneita 93 ja urheilulaitoksissa vartijoita 28, enimmäkseen iltavartijoita, lisäksi uimaopettajia, sunnuntaivartijoita jne. Alimmillaan oli työntekijäin lukumäärä joulukuussa, 25, josta kansanpuistoissa 18 ja urheilulaitoksissa 7 henkilöä.

Merkittiin tiedoksi (17.1. 31 §), että neiti M. Kylliäinen otettiin toistaiseksi retkeilyosaston tilapäiseksi toimistoapulaiseksi kertomusvuoden tammikuun 22 p:stä alkaen rouva T. Holopaisen jälkeen, jonka työsuhde oli päättynyt joulukuun 31 p:nä 1950.

Korkeasaaren rehumestarin V. Lehtosen siirryttyä eläkkeelle elokuun 1 p:nä valittiin (6.8. 200 §) uudeksi rehumestariksi samasta päivästä lukien eläintenhoitaja E.O. Oksa.

Merkittiin tiedoksi (24.8. 263 §), että Korkeasaaren uudeksi eläintenhoitajaksi E.O. Oksan tilalle oli elokuun 1 p:stä lukien otettu M. Manninen.

Kaupunginvaltuuston kesäkuun 20 p:nä Rastilan kartanoon perustamaan 23. palkkaluokan alueenvalvojan virkaan valittiin (19.9. 280 §) lokakuun 1 p:stä lukien Kivinokan kansanpuiston kaitsija A. Koivula.

Urheilu- ja retkeilytoimiston avoinna olleeseen vahtimestarin virkaan valittiin (31.10. 314 §) koevuodeksi marraskuun 6 p:stä alkaen H. Svärd.

Kivinokan kansanpuiston kaitsijan virkaan valittiin (14.11. 328 §) joulukuun 1 p:stä alkaen eläintenhoitaja K.E. Saarikko.

Tilapäisen naispuolisen urheilunneuvojan virkaan v:ksi 1952 valittiin (5.12. 341 §) rouva L. Mustonen.

Virkalomaa täysin palkkaeduin ulkomaanmatkaa varten elokuun 6 ja 17 p:n väliseksi ajaksi myönnettiin (8.8. 252 §) retkeilyasiamies E. Koromalle, joka sai kaupunginhallitukselta (5.7. 1832 §) 35 000 mk:n suuruisen matka-avustuksen.

Kaupunginhallitus myönsi (8.11. 6513 §) Korkeasaaren valvojalle C. af Enehjelmille 20 000 mk:n suuruisen matka-apurahan vuosiloman aikana tehtävää ulkomaanmatkaa varten.

Lautakunnan esityksestä (27.6. 240 §) kaupunginhallitus päätti (26.7. 1977 §), että Korkeasaaren saarenvartijan R. Partasen lisäpalkkio moottoriveneen huollosta sinä aikana, jolloin hän toimii moottoriveneen kuljettajana, saadaan korottaa 3 000 mk:aan kuukaudelta kuluvan purjehduskauden alusta lähtien.

Sairaslomaa nautti 5 viranhaltijaa yhteensä 81 päivää ja 21 työntekijää yhteensä 702 päivää.

Toimiston kalusto ja tekniilliset apuneuvot. Kaupunginhallituksen heinäkuun 12 p:nä tekemän päätöksen mukaan siirtyi urheilu- ja retkeilytoimisto marraskuun 1 p:stä kaupungintalossa sijainneesta huoneistosta Messuhalliin Töölön poliisivartioaseman ensitseen huoneistoon, jossa sen käytettäväksi tuli 220 m²:n suuruinen huonetila. Muuton ja huonetilan laajentumisen johdosta järjestettiin toimistolle 5 osuuspuhelinta ja 4 sivupuhelinta sekä uutta kalustoa seuraavasti: 5 pöytää, 7 työ- ym. tuolia, 2 pöytälamppua, 1 karttakaappi, 2 kaappia, 1 hyllykkö, n. 30 m arkistohyllyä, ikkunaverhoja kiinnitystankoineen, lattiamattoja, vaatenaulakoita jne.

Urheilutoiminta.

Talvikausi. Kunnalla oli 35 luistinrataa, joista Pallokentän pikarata sekä Herttoniemen, Stadionin etukentän, Vallisaaren ja Vartiokylän pienoisradat olivat uusia. Kelkkamäkiä oli 50 ja lisäksi 4 katukelkkamäkeä.

Seurojen omistamilla luistinradoilla kävi opettajain johdolla 123 504 koululaista jakautuen eri ratojen osalle seuraavasti: Kallio 63 573, Väinämöinen 20 460, Kaisaniemi 17 070, Johannes 10 549, Eläintarha 7 707, Hesperia 3 600 ja Pukinmäki 545.

SPL:n ja TUL:n Helsingin piirit järjestivät kaupungin alueelle yhteensä 242 (163 + 79) jääpallo-ottelua.

Ensimmäinen lumi saatiin jo jouluksi ja samaan aikaan alkoivat myös pakkaset. Lumi- ja säätilanne oli koko talven aivan harvinaisen hyvä, parempi kuin 30 vuoteen, ja jatkui sellaisena maaliskuun 25 p:ään saakka. Mitään huomattavampaa suojakautta ei ollut koko talvena.

Kaupungin ensimmäiset luistinradat avattiin tammikuun 3 p:nä ja viimeiset olivat käytössä vielä maaliskuun 25 p:nä.

Kesäkausi. Pallokentällä pelattiin pääsymaksullisia otteluja ainoastaan hiekkakentällä, sillä edellisenä kesänä uudistettujen nurmialueiden oli an-

nettava juurettua ja vahvistua. Ensimmäinen ottelu pelattiin huhtikuun 21 p:nä ja viimeinen lokakuun 21 p:nä. Kaikkiaan suoritettiin hiekkakentällä 142 jalkapallo-ottelua, joista maksullisia oli 34. Lisäksi pelattiin maksullisena 2 maahockeyottelua. Maksavia katsojia oli yhteensä 11 572. Harjoituskentät 6 ja 7 avattiin toukokuun 21 p:nä ja suljettiin syyskuun 30 p:nä. Harjoituksiin myytiin 50 mk maksavia kausikortteja 410 ja kertalippuja 9 567. Käpylän urheilupuiston nurmikentillä pidettiin 10 maksullista jalkapallo-ottelua, joista ensimmäinen syyskuun 25 p:nä ja viimeinen lokakuun 8 p:nä. Maksavia katsojia oli yhteensä 2 543. Harjoituksiin myytiin 50 mk maksavia kausikortteja 310 ja kertalippuja á 5 mk 14 671. SPL:n ja TUL:n Helsingin piireillä oli kaupungin eri kentillä yhteensä 1 074 (708 + 366) jalkapallo-ottelua.

Eläintarhan urheilukentällä pidettiin 23 maksullista kilpailutilaisuutta, joissa oli 17 168 maksavaa katsojaa.

Velodromilla pidettiin 52 maksullista tilaisuutta, joista jalkapallo-otteluja 44, pyöräkilpailuja 5 ja maahockeyotteluja 3. Maksavia katsojia oli yhteensä 26 187.

Uimastadion oli rakennustöiden vuoksi edelleen suljettuna koko kesän. Veden puhdistuslaitteiden kokeilun vuoksi pidettiin allas kuitenkin täytettynä syyskuun 6 ja 24 p:n välisenä aikana ja annettiin uimarien käyttää sitä vapaasti. Käyntien määrä tänä aikana laskettiin 22 000:ksi.

Vartiokylän (juoksurata 400 m) ja Suomenlinnan urheilukentät valmistuivat myöhään syksyllä. Pallokentän nurmikenttien ja voimistelualueen kunnostustöitä jatkettiin. Kenttäpinnat saatiin valmiiksi viimeistelyä lukuunottamatta. Laakson ratsastuskentälle rakennettiin tuomaritorni ja sen katsomoa jatkettiin. Soutustadionin katsomon alaosa uusittiin kokonaan. Uunisaaren uimalaitokselle rakennettiin uusia pukukoppeja. Käpylän urheilukentän pukuhuonerakennuksen rakennustyöt aloitettiin syksyllä.

Aarnikan hyppyrimäki ja Taivaskallion pujottelumäki valmistuivat vuodenvaihteen tienoilla. Vesilinnanmäen noin 200 m:n pituisen luonnonkelkkamäen pohjatasaus suoritettiin, joten paikalle voitiin seuraavana talvena rakentaa mäki.

Edellisenä syksynä valmistuneen Lauttasaaren urheilukentän vihkiäiskilpailut pidettiin yleisurheilun merkeissä heinäkuun 27 p:nä. Kilpailuihin osallistui useita maan parhaita urheilijoita, ja saavutetut hyvät tulokset osoittivat, että kentän rakennustyössä oli onnistuttu hyvin.

Urheilunneuvonta. Talvikaudesta muodostui pitkä ja työntäyteinen hyvän lumentulon ansiosta. Kansanhiihtoja tuettiin niiden järjestely- ja toteuttamisvaiheissa. Myöhemmin kauden aikana täydettiin tavanomaista hiihtokoulutusta järjestämällä hiihtoväline- ja asustenäyttely Kestikartanossa helmikuun 12 ja 13 p:n välisenä aikana. Koululaisten ja lasten puistohiihtokurssit pidettiin kolmessa eri jaksossa koulujen hiihtolomapäivinä. Osanotto ja harrastus ylitti aikaisemmat saavutukset.

Muusta talvitoiminnasta mainittakoon mäenlaskuneuvonnan laajentaminen Käpylän ja Helsinginkadun hyppyrimäkiin sekä tilapäiskäyntien järjestäminen myös Huopalahteen. Jääkiekkoilussa otettiin Kallion rata Käpylän lisäksi neuvonta-alueeksi. Liitosalueiden urheiluseurojen pyynnöstä pidettiin kunnan toimesta taitovoimistelunohjaajakurssit Malmilla helmikuun 13 p:n ja maaliskuun 8 p:n välisenä aikana, samoin kuin neuvontakäyntejä jatkettiin yhdistysten pyynnöstä tässä lajissa harjoitusiltoina eri puolille kaupunkialuetta. Yhteensä talvikauden neuvontatilaisuuksia oli 456, joissa osanottajia 6 542.

Kesäkauden toiminta sai aikaisemmista vuosista sikäli poikkeavan luonteen, että urheilunneuvontaan varatuista määrärahoista annettiin 100 000 mk piirien toiminta-alueilla suoritettavaan yleisurheilunneuvontatyöhön.

Eläintarhan kentälle sijoitettiin yhdistetty urheilunneuvoja-kenttäjärjestysmies, jonka toiminnasta saatiin hyvät kokemukset vastaisen varalle etenkin vilkkaimpina koululaisaikoina keväisin ja syksyisin.

Varsinainen kesäneuvonta aloitettiin kesäkuun 1 p:nä kymmenessä kohteessa, joissa yhteisiä tilaisuuksia oli pojilla 138, tytöillä 86. Näissä kävi harjoittelemassa ohjauksen alaisena 2 158 poikaa ja 1 394 tyttöä eli runsaasti kaksinkertainen määrä v:een 1950 verrattuna.

Uimakoulutoiminnassa, huolimatta alkukesän tavanomaisesta kylmästä jaksosta, päästiin elokuun alkuviikolla varsinaisen hyvän toiminnan vauhtiin, niin että kauden lopussa voitiin merkitä 2 559 uimakouluoppilaan saaneen asianmukaisen uimakoulutuksen.

Entisten alkeisuimakoulujen lisäksi avattiin uudet koulut Varsasaaressa,

Laajasalossa (Jollas) ja Tullisaaressa. Yhteensä 15 uimakoulupaikassa oli kävijöitä kesän aikana noin 122 000.

Kansanpuistot ja uimarannat.

Kesä oli suureksi osaksi kuin toisinto edellisestä: kesä- ja heinäkuu koleita ja sateisia, elokuu lämmin ja aurinkoinen. Saatiinpa vielä koko syyskuun alkupuoli nauttia oikeasta intiaanikesästä.

Hietarannalla lämpeni vesi elokuussa 20-asteiseksi ja oli korkeimmillaan 21°. Yleisöä kävi rannalla noin 250 000, josta pukusuojaa käytti 48 577 (kesäkuussa 2 006, heinäkuussa 9 670, elokussa 34 539 ja syyskussa 2 362) henkilöä. Henkilökunnan lukumäärä oli 18. Hiekoituksesta johtuen jouduttiin rannan vanhin uimasilta purkamaan, koska vesi sen ympärillä jäi liian matalaksi. Uusi silta rakennettiin kauemmaksi rannasta. Rakennusmestari K. Kolman vesisuksikaruselli oli ensimmäistä kesää toiminnassa. Sen käyttö jäi melko vähäiseksi.

Seurasaaressa kävi vuoden kuluessa noin 300 000 henkilöä, Mustikkamaalla noin 105 000 henkilöä, joista lähes puolet elokuussa, ja Pihlajasaaressa noin 50 000 henkilöä.

Uimakoulua pitäneet seurat antoivat seuraavat tilastotiedot hallussaan olleiden uimalaitosten käytöstä:

Seura ja uimalaitos	Kävijöitä suunnilleen			Uimakoulujen oppilaita			
	Maksavia	Maksutta	Yhteensä	Kaikkiaan	Uimamaisteri- ja kandidaattitutkinnon suorittaneita		
					Mp.	Np.	Yhteensä
HU, Humallahti	51 140	5 713	56 853	393	81	64	145
HSS, Uunisaari	43 349	10 519	53 868	204	75	76	151
HTU, Mustikkamaa	7 260	5 273	12 533	758	35	52	87
Vetehiset, Kalastajatorpan merikylpylä	19 967	2 500	22 467	149	38	31	69
	121 716	24 005	145 721	1 504	229	223	452

Marjaniemen Uimarit piti uimakoulua Marjaniemen uimalaitoksella, jonne ei kanneta pääsymaksua. Oppilaita oli 65, joista tutkinnon suoritti 13 poikaa ja 22 tyttöä. Jyryn uimaosasto piti uimakoulua Pikkukosken vapaarannalla. Oppilaita oli 200, joista tutkinnon suoritti 36 poikaa ja 20 tyttöä.

Seurasaaren uimalaitoksella kävi noin 30 000 ja Korkeasaaren uimarannalla noin 4 000 henkilöä.

Kaupunginvaltuuston päätöksen (16.5. asia n:o 17) mukaisesti toimitettiin hiekanpuhallusaluksella uimarannoille hiekkatäytettä seuraavasti: Hietarannalle 15 000 m^3 hiekkaa - 3 750 000 mk, Mustikkamaalle 4 000 m^3 hiekkaa - 1 000 000 mk ja Pihlajasaareen 5 000 m^3 hiekkaa - 1 250 000 mk. Kaupungin puolesta asetetun vastaanotto- ja proomumiehistön palkkoina, proomun vuokrana ja yleiskustannuksina, kaikki yhden kuukauden ajalta, maksettiin 600 000 mk. Lisäksi väliaikaisista suojalaitteita ym. 400 000 mk. Kustannusten kokonaismäärä oli siis 7 000 000 mk.

Hiotusta teräslevystä valmistettuja lasten liukuratoja hankittiin seuraaville uimarannoille: Hietarantaan, Kivinokkaan, Mustikkamaalle ja Uunisaareen.

Pihlajasaari sai vihdoin kauan kaivatun moottoriveneen, jota käytettiin muittenkin kansanpuistojen tarpeisiin ja osittain myös yleisön kuljettamiseen. Vene tuotti 137 795 mk. Edelleen rakennettiin Pihlajasaareen 10 uutta puista rantamajaa.

Retkeilyosasto.

Kotiseututyö. Kotiseututuntemuksen ja -kiintymyksen lisäämiseksi osaston toimesta pidettiin useita puheita ja esitelmiä sekä historian että luonnontieteen alalta. Oltiin yhteydessä eri kotiseutuyhdistyksiin. Järjestettiin

yhdessä Suomen luonnonsuojeluyhdistyksen kanssa neljät luonnontieteelliset kurssit, jotka käsittivät 36 tilaisuutta ja joissa oli yhteensä 163 osanottajaa. Osasto palveli jatkuvasti yleisöä kotiseutukysymyksissä.

Matkailu. Osasto huolehti edelleen Helsinkiin saapuvien matkailijoiden ja retkeilijöiden ohjelmista, majoituksesta, muonituksesta ja ennen kaikkea opastuksesta. Osasto julkaisi prospektin "1951-1952 Helsinki-Helsingfors 401 vuotta" suomen-, ruotsin- ja englanninkielisenä, 30 000 kpl:n painoksena sekä prospektin "Helsingin nähtävyyksiä" suomen- ja ruotsinkielisenä 15 000 kpl:n painoksena. Matkapalvelua silmällä pitäen järjestettiin osaston toimesta syksyllä 6 viikkoa kestävät opaskurssit, joihin osallistui noin 200 vähintään kahta eri kieltä taitavaa henkilöä. Edellisinä vuosina kurssin suorittaneille järjestettiin jatkokoulutusta, joka käsitti 15 eri tilaisuutta.

Retkeily. Osaston hallinnassa oli kaksi retkeilymajaa. Pirttimäen retkeilymajassa yöpyi vuoden aikana 787 henkeä. Päiväkäynnillä oli noin 600 retkeilijää. Erilaisiin kursseihin ja kilpailuihin otti osaa noin 400 henkeä. Metsäalueen telttamajoituksessa oli lisäksi 100-200 henkilöä. Majan laajennustyöt olivat käynnissä huhtikuusta alkaen. Metsässä suoritettiin hoitohakkuita. Haagan urheilumajassa kävi noin 6 000 retkeilijää, etupäässä hiihtäjiä ja suunnistajia. Sauna lämmitettiin 23 kertaa. Helsingin retkeilykerhojen käyttöön oli jatkuvasti luovutettuna telttailualue Laajasalosta Hevossalmen rannalta. Taivalniemellä oleva kanoottiveistämö ja -suoja oli vuokrattuna Helsingin retkeilykerhojen yhteistoimikunnalle. Haagan ja Herttoniemen maastossa oli edelleen käytännössä jokamiehen suunnistusrata. Haagan retkeilymajalla annettiin suunnistusopetusta aloitteleville. Lokakuun aikana kuuden retkeilyohjaajan johdolla tehtiin 19 nuorisoretkeä, joihin osallistui yhteensä 387 osanottajaa.

Loma- ja vapaa-ajan vietto. Leirikansanpuistoissa oli 1 559 majaa ja telttaa jakaantuen seuraavasti: Kivinokassa 800, Varsasaaressa 284, Lauttasaaressa 276, Satamasaaressa 151 ja Tullisaaressa 48. Mökkien kausivuokra oli 500 mk. Kaikissa kansanpuistoissa suoritettiin erilaisia korjaus-, etupäässä maalaustöitä ja pienempiä uudisrakennustöitä.

Osaston hallintaan tuli huhtikuun 19 p:nä uusi ulkoilualue, Rastilan kartano. Alueelle rakennettiin neljä käymälää sekä kolme kaivoa. Päärakennus korjattiin sisältä ja sinne hankittiin retkeilymajakalustoa. Muitakin rakennuksia korjattiin.

Osaston toimesta myönnettiin ensi sijassa kaupungin palveluksessa olevien suuriperheisten ja vähävaraisten virkamiesten ja työntekijäin perheenäideille ja lapsille sekä muillekin perheenäideille ja lapsille ilmainen 14 vrk:n oleskelu Lomaliiton, Virkamiesliiton ja Svenska semesterförbund'in lomakodeissa. Ko. äitien lukumäärä oli 141 ja lapsien 119.

Viihdytystilaisuuksia järjestettiin osaston toimesta useampia. Hietarannan juhannusjuhlassa oli yleisöä 13 501 henkilöä. Stadionin pihalla pidettiin kolmet tanssiaiset, joissa oli yleisöä noin 3 000 henkilöä. Ulkoilmakonsertteja järjestettiin: 69 torviorkesterikonserttia, 12 kuorokonserttia ja 6 yhteislaulutilaisuutta. Ulkoilmanäytäntöjä oli 3.

Helsinki-propaganda. Kuten edellä matkailun yhteydessä on mainittu julkaistiin vuoden aikana 2 Helsinkiä esittelevää lehtistä: 1951-1952 Helsinki-Helsingfors 401 vuotta sekä Helsingin nähtävyyksiä. Osaston päällikkö on puhein ja esitelmin eri tilaisuuksissa mm. kaupungin viihdytystilaisuuksissa, selostanut osaston toimintaa kuntalaisille.

Matkailu-, retkeily- ja kotiseutuasioissa osasto oli jatkuvasti yhteydessä näiden alojen järjestöjen sekä urheiluseurojen, koulujen, teollisuus- ja liikelaitosten sekä eri virastojen kanssa.

Korkeasaari.

Korjaustyöt. Suuremmista korjauksista mainittakoon jakki- ja skotlantilaisten härkien sekä osittain myös hirvien tarhojen aitojen uusiminen. Lauttasiltaa korjattiin osittain maan vierimisen estämiseksi. Ravintolaan asennettiin uusi hella ja valvojan asuntoon lämpöjohto. Vanha vesilintutalo poistettiin. Samoin kaksi vanhaa hirvitallia, ja kolmannesta vanhasta hirvitallista rakennettiin kioski. Uuteen vesilintutaloon vedettiin talvijohto.

Uudisrakennustyöt. Uusi hirvitalli, käytössä olevaa standardimallia, rakennettiin, joten hirvitarhojen uusiminen ja laajentaminen saatiin loppuun suoritetuksi. Uusi halkoliiteri rakennettiin pohjoisrantaan, vanhan hyljeaidan läheisyyteen. Tärkeimmät uudisrakennukset olivat vesilintutalo ja kanalintujen talo tarhoineen. Vesilintutalo käsittää 18 osastoa linnuille ja 2 osastoa

merileijonille, saukoille ja majaville, sitäpaitsi rehukeittiön, rehuvaraston, keskuslämpöhuoneen ja hiilivaraston. Ullakolla on runsaasti tilaa lintujen kaikille hoitovälineille, kuten pesäkopeille, poikashäkeille ym. Kanalintuhäkistö käsittää 14 osastoa, joista 6 on pinta-alaltaan 3.5 x 3.5 m ja 8 2.5 x 3.5 m. Kaikilla osastoilla on vastaavan levyiset ja 10 m pitkät ulkohäkit.

Eläinkanta. Vuoden kuluessa saatiin oston ja vaihdon kautta tai lahjana seuraavat eläimet: 3 siniturpa-apinaa, 1 jakkilehmä, 1 skotlantilainen härkä, 2 suomalaista hirveä, 3 saksanhirveä, 5 kuusipeuraa, 3 japanilaista hirveä, 2 metsäkaurista, 12 poroa, 4 kemssiä, 3 jääkarhua, 1 maakarhu, 2 huulikarhua, 5 ahmaa, 2 lumikkoa, 1 kärppä, 1 nenäkarhu, 1 ristikettu, 1 leijona, 2 piikisikaa, 2 maakotkaa, 1 kanahaukka, 6 huuhkajaa, 1 viirupöllö, 1 sarvipöllö, 2 helmipöllöä, 2 kivipöllöä, 1 kalasääski, 2 närhiä, 9 kuukkelia, 2 pähkinähakkelia, 2 naakkaa, 1 sininen korvafasaani, 3 kuningasfasaania, 1 töyhtöviiriäinen, 4 kalkkunaa, 1 jouhisorsa, 4 tavia, 1 musta joutsen, 2 laulujoutsenta, 3 merihanhea, 1 harmaahaikara, 2 yöhaikaraa, 2 kurkea, 1 nokikana, 2 intialaista kirsikkalintua, 2 taviokuurnaa ja 4 pingviiniä.

Eläintarhassa syntyi mm. seuraavat eläimet: 1 ponivarsa, 1 laama, 1 piisonivasikka, 1 jakkivasikka, 1 saksanhirvi, 1 japanil. hirvi, 1 valkohäntähirvi, 9 poroa, 4 alppikaurista, 5 mufflonlammasta, 17 lammasta, 6 vuohta, 2 kääpiövuohta, 3 pesukarhua, 3 sakaalia, 5 sinikettua, 13 hopeakettua, 10 villisikaa, 2 kultajänistä, lukuisia kaniineja ja marsuja, 3 hopeafasaania, 2 riikinkukkoa, 6 kalkkunaa, 5 helmikanaa, 16 silkkikanaa, 6 kääpiökanaa, 12 myskiankkaa, 6 ankkaa ja 2 kanadanhanhea.

Kuolleista ja teurastetuista mainittakoon: 1 piisonivasikka, 1 suomal. hirvenvasikka, 2 kuusipeuraa, 1 japanil. hirvenvasikka, 3 metsäkaurista, 3 poroa, 2 valkohäntähirveä, 3 alppikaurista, 1 kemssi, 1 mufflonlammas, 4 vuohta, 1 kääpiövuohi, 1 kärppä, 1 lumikko, 1 kivinäätä, 1 hilleri, 1 fretti, 2 minkkiä, 3 mäyrää, 5 pesukarhua, 1 nenäkarhu, 4 sinikettua, 13 hopeakettua, 1 leijona, 1 kultajänis, 12 hamsteria, 3 siniturpa-apinaa, 3 husaariapinaa, 1 kapuciniapina, 1 jänis, 1 maakotka, 1 suopöllö, 1 tornipöllö, 2 helmipöllöä, 3 kalasääskeä, 2 tornihaukkaa, 1 kanahaukka, 1 närhi, 8 kuukkelia, 2 hopeafasaania, 1 kultafasaani, 1 jalofasaani, 1 riikinkukko, 2 helmikanaa, 5 peltokanaa, 5 kääpiökanaa, 6 silkkikanaa, 1 myskiankka, 2 ankkaa, 1 kyhmyjoutsen, 2 laulujoutsenta, 1 tavi, 1 musta haikara, 2 valkoista haikaraa, 1 harmaa haikara, 3 kurkea, 1 ibis, 1 flamingo, 1 pähkinähakkeli, 14 kutojalintua ja 3 widapeipposta.

Seuraavat eläimet vaihdettiin tai myytiin: 1 suomal. hirvi, 5 poroa, 2 alppikaurista, 6 mufflonlammasta, 1 jääkarhu, 5 ahmaa, 1 leijona, 12 marsua, 4 maakotkaa, 12 huuhkajaa, 2 kuukkelia, 2 myskiankkaa, 5 valkoista hanhea, 2 kyhmyjoutsenta ja 6 riikinkukkoa.

Eläinkanta käsitti v:n 1951 lopussa yhteensä 141 eri lajia ja rotua, joista imettäväisiä 62 ja lintuja 79. Yksilömäärä oli 697, joista imettäväisiä 374 ja lintuja 323. Kalustoluettelon mukaan eläinten arvo oli yhteensä 4 451 170 mk.

Leijonalinnassa kävi vuoden kuluessa 186 980 henkilöä. Pääsymaksuja kertyi 2 190 840 mk. Näkötornissa kävi 23 818 henkilöä ja pääsymaksutulot olivat 185 680 mk.

Liikenteestä huolehti huhtikuun 15 p:n ja lokakuun 15 p:n välisenä aikana lautta. Saaren oma moottorivene tuotti 124 200 mk. Meno- ja paluulippuja myytiin yhteensä 639 223.

Menot ja tulot.

Menot olivat kokonaisuudessaan 90 195 995 mk, josta 5 898 515 mk tuli lautakunnan ja toimiston, 55 642 576 mk kansanpuistojen, 13 570 984 mk urheilulaitosten, 1 676 115 mk urheilunohjauksen ja 5 079 700 mk urheiluavustusten sekä 8 328 105 mk retkeilyn jne. osalle.

Tulot olivat kokonaisuudessaan 16 120 464 mk, josta kansanpuistoista 7 152 397 mk ja urheilulaitoksista 7 867 140 mk sekä retkeilystä jne. 1 100 927 mk.

22. Kansanhuolto

Kansanhuoltolautakunta

Kansanhuoltolautakunnan ja sen keskusjaoston kokoonpano. Helsingin kaupungin kansanhuoltolautakuntaan kuuluivat kaupunginvaltuuston valitsemina kertomusvuoden aikana toimitusjohtaja J. Laakso puheenjohtajana, kauppaneuvos V. Mattinen varapuheenjohtajana sekä jäseninä agronomi E. Beaurain, kaupungineläinlääkäri W. Ehrström, talousneuvos J. Heittö, majuri E. Kyläsalo, kirjeenvaihtaja H.E. Kalkkinen, valistussihteeri A. Laurikainen, toimitusjohtaja A. Liukkonen, toimitsija L. Saaresto ja liikennetarkastaja J. Saarto.

Lautakunnan kokoonpanoon nähden tapahtui vuoden lopulla se muutos, että kaupunginvaltuusto marraskuun 14 p:nä myönsi lautakunnan monivuotiselle varapuheenjohtajalle, kauppaneuvos V. Mattiselle hänen pyytämänsä vapautuksen kansanhuoltolautakunnan varapuheenjohtajan tehtävistä ja samalla valitsi lautakunnan jäsenen, talousneuvos J. Heiton varapuheenjohtajaksi sekä talousneuvos Heiton tilalle lautakunnan jäseneksi filosofian maisteri A. Voipio-Juvaksen kertomusvuoden loppuun.

Kansanhuoltolautakunta valitsi tammikuun 30 p:nä pitämässään ensimmäisessä kokouksessa Helsingin kaupungin kansanhuollon ohjesäännön 5 §:n mukaan asetettavaksi määrätyn keskusjaoston jäseniksi lautakunnan jäsenet Beaurainin, Heiton, Laurikaisen, Liukkosen ja Saareston sekä varajäseniksi jäsenet Ehrströmin Kalkkisen, Kyläsalon ja Saarron.

Keskusjaoston itseoikeutettuna puheenjohtajana ja varapuheenjohtajana toimivat kansanhuoltolautakunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja, toimitusjohtaja J. Laakso ja kauppaneuvos V. Mattinen.

Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli edelleenkin rahatoimenjohtaja E. v. Frenckell.

Kokoukset. Käsiteltävien asioiden lukumäärä vastasi suurin piirtein v:n 1950 asioiden lukumäärää. Lautakunta piti kertomusvuonna 12 kokousta ja keskusjaosto yhden kokouksen, kokousten lukumäärän oltua edellisenä vuonna myöskin 12. Pöytäkirjain pykälämäärä oli 155, edellisenä vuonna 123. Kansanhuoltolautakunta on omissa kokouksissaan yleensä myös käsitellyt ja ratkaissut keskusjaoston päätösvallan alaiset asiat paitsi yhdessä tapauksessa, jolloin keskusjaosto täysilukuisena käsitteli ja ratkaisi lautakunnalle kuuluneet asiat, jotka ilmoitusasioina saatettiin kansanhuoltolautakunnan tietoon.

Kansanhuoltotoimiston ja lautakunnan yksityiset jäsenet tekivät kertomusvuoden aikana lautakunnalle joukon esityksiä ja aloitteita, jotka aiheuttivat esityksiä kaupunginhallitukselle tai muille viranomaisille kansanhuoltotoimiston suorittamien tutkimusten ja selvittelyjen perusteella.

Päätökset. Kansanhuoltolautakunta teki kertomusvuoden aikana seuraavat lopulliset päätökset, jotka koskivat keskusjaoston asettamista (30.1. 2 §); kansanhuoltolautakunnan ja sen jaostojen pöytäkirjojen nähtävänä pitämistä (30.1. 3 §); siivooja A. Mannerille annettua helmikuun 1 p:nä voimaan astuvan irtisanomisen vahvistamista (30.1. 9 §); v:n 1950 vuosikertomuksen hyväksymistä ja lähettämistä kaupunginhallitukselle (20.3. 31 §); jäsen E. Beaurainin aloitetta varhaisvihannesten hinnoista (3.4. 39 §); toimistoapulaisen A. Soinisen eroanomusta (7.6. 48 §); kansanhuoltolautakunnan kokoontumista v. 1952 talousarvioehdotuksen käsittelyä varten erikseen ilmoitettavana aikana (19.6. 63 §); tiedoitusta ostokorttien talonjakajille maksettavasta palkkiosta joka

sisällytettäisiin ostokorttien jakelusta julkaistavaan kuulutukseen (19.6. 65 §); merikapteeni A. Vuoriston nimittämistä avoimeksi julistettuun tarkkailijan virkaan (19.6. 66 §); kansainvälisen kampaajain yhdistyksen Suomen osaston hintasäännöstelyn alaisten töiden hintasäännöstelystä vapauttamista koskevan anomuksen lähettämistä sosiaaliministeriölle ratkaistavaksi ilman lautakunnan lausuntoa (19.6. 68 §); eräiden parturi- ja kampaamoliikkeiden määräämistä maksuluokkiin (16.8. 81 §); kansanhuoltotoimistolle v:ksi 1952 tilattavia sanomalehtiä (16.10. 105 §) ja hylkäävää päätöstä eräiden parturi- ja kampaamoliikkeiden anomuksien johdosta maksuluokkien korottamisesta (18.12. 131 §).

Kansanhuoltolautakunnan keskusjaosto teki kertomusvuonna lopulliset päätökset, jotka koskivat ilmoituksentekoa kaupunginhallitukselle kertomusvuoden lisätalousarvion laatimisesta kansanhuoltotoimistoa varten (8.5. 6 §); vuosiloman myöntämistä kansanhuollonjohtajalle (8.5. 7 §); eräiden uusien virkojen täyttämistä kansanhuoltotoimistossa (8.5. 10 §); eräiden parturi- ja kampaamoliikkeiden luokittamista (8.5. 11 §) sekä kansanhuoltotoimiston laatimaa selostusta varhaisvihannesten korkeista hinnoista, joka ei antanut aihetta toimenpiteisiin (8.5. 12 §).

Aloitteet. Kansanhuoltolautakunnassa käsiteltiin seuraavat aloitteet, jotka koskivat: kansanhuoltolautakunnan jäsenen L. Saareston tiedustelutarkoituksessa tekemää aloitetta ns. pullokerman laadullisesta tarkastuksesta ennen kauppaan laskemista ja ala-arvoisen pullokerman vaihtamisesta ostajalle (7.6. 58 §). Kansanhuoltotoimiston selvityksen tuloksena oli, ettei sterilisoituja pullokermalajeja, joiden laadun valmistajat ovat taanneet, säännöllisesti tarkasteta ja että pilaantunut pullokerma olisi vaihdettava. Kansanhuoltotoimiston oli saatettava vaihtomahdollisuus julkisesti yleisön tietoon; jäsen E. Beaurainin keskusjaostossa kansanhuoltolautakunnalle esittämää aloitetta ravintoloiden korkeita hintoja koskevan kysymyksen tutkimisesta ja selvittämisestä (7.6. 59 §). Siihen nähden, että sosiaaliministeriölla oli tutkimuksen ja käsittelyn alaisena sama asia, kansanhuoltolautakunta päätti, ettei asia sillä hetkellä antanut aihetta hintojen lähempään tutkimiseen kansanhuoltotoimiston puolelta; jäsen L. Saareston aloitetta tutkimuksen toimeenpanemisesta kaupassa esiintyneiden sipulien eri suuruisista hinnoista (19.6. 70 § ja 16.8. 83 §). Kansanhuoltotoimiston suorittaman tutkimuksen tulos merkittiin tiedoksi, koska ei voitu todeta, että kohtuuttomia hintoja olisi otettu.

Esitykset. Seuraavat esitykset käsiteltiin lautakunnassa: kysymykset polttopuista ja niiden mynnissä esiintyneestä hintakiskonnasta (30.1. 14 §). Kysymyksessä tehtiin esitykset sosiaaliministeriölle polttopuiden asettamisesta hintasäännöstelyyn ja kaupunginhallitukselle, että kaupungin halkotoimisto velvoitettaisiin toimittamaan kaupungille polttopuita riittävässä määrässä, jota paitsi lautakunta päätti ryhtyä toimenpiteisiin hintakiskontaan todistettavasti syyllistyneiden henkilöiden asettamiseksi syytteeseen; pesusaippuapulan poistamisesta (30.1. 14 §). Pesusaippuatilanteesta saadun selonteon perusteella lautakunta päätti olla toistaiseksi ryhtymättä enempiin toimenpiteisiin asiassa; toimenpiteistä voin pilaantumisen ehkäisemiseksi vastaisuudessa (30.1. 14 §). Asiassa tehtiin esitys kaupunginhallitukselle kaupungin jäähdyttämön rakentamisen kiirehtimisestä ja päätettiin lähettää erikoinen lähetystö sosiaaliministerin luo esittämään kansanhuoltolautakunnan ehdotus voin hinnan luokittelemiseksi laadun mukaan; hintatarkkailusta (30.1. 14 §). Päätettiin, että hintatarkkailua olisi tehostettava sikäli kuin huoltotilanne vaikeutuu, mutta että esitys kansanhuoltotoimiston tarkkailuhenkilökunnan lisäämisestä jätettäisiin toistaiseksi tekemättä, koska tarkkailutoiminnan järjestely oli ylemmissä elimissä käsittelyn alaisena; kysymys lautakunnan jäsenten Saareston ja Saarron tekemästä säännösteltyjen tarvikkeiden tilityksiä ja vapautusta selvityksentekovelvollisuudesta koskevasta tiedustelusta (30.1. 14 §). Lautakunta päätti hyväksyä kansanhuollonjohtajan asiassa antaman selostuksen. Esityksiä kaupunginhallitukselle tehtiin asioista, jotka koskivat kansanhuoltotoimistoon perustettavia 6 uutta virkaa säännöstelytehtävien huomattavan lisääntymisen vuoksi (7.3. 27 §); kansanhuoltolautakunnan puheenjohtajan vuosipalkkion korottamista (7.3. 30 §); kansanhuoltotoimiston työajan pysyttämistä ennallaan (7.6. 51 §); yleiseen ostokorttien jakeluun otettavan ylimääräisen toimistohenkilökunnan tuntipalkkojen korottamista kansanhuoltotoimiston alemmissa palkkaluokissa olevien toimistoapulaisten palkkojen tasolle (19.6. 67 §); kansanhuoltolautakunnan ja kansanhuoltotoimiston talousarvioehdotusta v:ksi 1952 (16.8. 89 §); lisämää-

rärahojen myöntämistä eri tileille (18.9. 100 §, 16.10. 110 ja 111 §); sosiaaliministeriön hintaosastolle tehtiin esitys, joka koski maalaisjuuston asettamista hintasäännöstelyyn kaupungineläinlääkärin esityksen mukaisesti (7.3. 28 §) ja palkkalautakunnalle esitys, joka koski kansanhuollonjohtaja V. Svanströmin oikeutta pysyä virassaan ainakin v:n 1952 loppuun hänen saavuttamastaan eroamisiästä huolimatta (19.6. 69 §).

Kansanhuoltotoimisto

Kansanhuoltotoimiston järjestely. Kansanhuoltotoimiston sisäinen järjestely oli kertomusvuonna sama kuin edellisenä vuonna ja jakautui se kahteen osastoon, nim. yleiseen (kanslia-) osastoon sekä kauppa- ja ostokorttiosastoon. Yleiseen osastoon kuului varsinaisen kansliahenkilöstön lisäksi tarkkailuelin ja kauppa- ja ostokorttiosastoon kuului kaksi varsinaista työryhmää, joista toinen hoiti ostolupa- ja ostokorttiasioita sekä yleensä yleisöpalvelua ja toinen liikkeiden tilitys- ja laskenta-asioita. Ainoastaan kauppa- ja ostokorttiosastolla oli oma osastonjohtajansa. Yleinen osasto sen sijaan ei tarvitse varsinaista johtajaa, vaan hoitaa osaston yhteisiä asioita tarkkailija oman virkansa ohella.

Kansanhuollonjohtajana ja toimistopäällikkönä toimi edelleenkin V. Svanström.

Edellä mainittu järjestely vastaa niitä vaatimuksia, jotka kansanhuoltotoimiston nykyiset tehtävät asettavat sille, ottaen kuitenkin huomioon, että tarkkailua suorittava työvoima on liian pieni tehtävien moninaisuuden, laajuuden ja lukumäärän vuoksi.

Kirjeenvaihto. Kansanhuoltotoimiston kirjaamoon saapui kertomusvuoden aikana 4069 ja lähetettiin 8200 kirjelmää, mikä osoittaa kirjeenvaihdon kasvua n. 33 %:lla. Kirjeenvaihdon hoito kirjaamossa vaati yhden virkailijan koko päivän työn, ottaen huomioon, että sama virkailija myös hoiti henkilökunnan palkka-asioita ja kansanhuoltotoimiston tili- ja tilitysasioita.

Henkilökunta. Viranhaltijain lukumäärä oli kertomusvuoden aikana talousarvion mukaan yhteensä 20, Tammikuussa v. 1951 oli luetteloissa vielä yksi ylimääräinen siivooja, joka sanottiin irti helmikuun 1 p:stä lukien. Kansanhuoltotoimiston jo syksystä 1950 alkaen jatkuvasti lisääntyneiden säännöstelytehtävien vuoksi kansanhuoltolautakunta teki maaliskuun 19 p:nä kaupunhinhallitukselle esityksen 1 apulaisosastonjohtajan, 3 toimistoapulaisen sekä 2 tarkkailijan viran perustamisesta toimistoon. Näistä viroista kaupunginhallitus hyväksyi apulaisosastonjohtajan, yhden toimistoapulaisen ja yhden tarkkailijan uudet virat perustettaviksi toistaiseksi ja enintään v:n 1951 loppuun, joten kansanhuoltotoimiston henkilökunnan kokonaisvahvuus oli 23.

Kauppa- ja ostokorttiosastoon perustettuun uuteen apulaisosastonjohtajan virkaan kansanhuoltolautakunta nimitti saman osaston tarkkailijan, toimistossa v:sta 1946 ansiokkaasti toimineen rouva M. Huopalaisen. Toimistoapulaisen virka täytettiin toimistossa aikaisemmin palvelleella virkailijalla, samoin tarkkailijan virka, viimeksi mainittu kuitenkin toimistoon jätettyjen hakemusten perusteella.

Kesälomasijaisia toimistolla oli kolme: yksi toimistoapulainen, yksi siivooja ja yksi lähetti.

Viranhaltijain poissaolot sairauden takia vähenivät jonkin verran edelliseen vuoteen verrattuna. Lyhytaikaisten sairaustapausten johdosta menetettiin yhteensä 469 työtuntia ja pitempiaikaisten, jopa sairaalahoitoa vaatineiden tapausten johdosta 732 tuntia eli yhteensä 1201 työtuntia, mikä vastasi 185 työpäivää eli 3 % työpäivien kokonaismäärästä (6183, vuosilomapäivät poisluettuina). V. 1950 menetettiin 274 työpäivää eli 3.8 % työpäivien kokonaismäärästä. Vaikkakaan sairaustapausten perusteella menetettyjen työpäivien kokonaismäärää ei voida pitää kohtuuttomana, oli se kuitenkin omiaan haitallisesti vaikuttamaan töiden säännölliseen suoritukseen varsinkin yleisönpalvelua silmälläpitäen.

Toiminta. Yleisenä ilmiönä mainittakoon, että toimiston työmäärä, joka jo syksyllä 1950 osoitti lisääntymisen merkkejä, kertomusvuonna jatkuvasti suureni ja siten aiheutti esityksen kaupunginhallitukselle työvoiman lisäämisestä. Syynä työmäärän lisääntymiseen oli uusien ja laajennettujen säännöstelymääräysten ilmestyminen ja tilitys- sekä tarkkailu- ja neuvontatehtävien lukumääräinen kasvaminen. Yleisön kadottamia ostokortteja ja niiden korvaamista koskeva monimutkainen käsittely vaikeutti edelleenkin yleisönpalvelua, teh-

den sen tarpeettoman kankeaksi. Lokakuun 1 p:n 1950 ja syyskuun 30 p:n 1951 välisenä aikana kansanhuoltotoimisto käsitteli 5065 ilmoitettua Y-korttien katoamistapausta, joissa oli kadotettu yhteensä 10 845 kpl Y-kortteja. Tämä lukumäärä ei täysin vastannut kadotettujen ostokorttien todellista määrää, koska kaikkia tapauksia ei ilmoitettu eikä niiden tilalle anottu uusia kortteja lainkaan tai tehtiin se vasta uusien ostokorttien jakelun yhteydessä, silloin esitettäviä poliisipöytäkirjoja vastaan.

Tarkkailutoiminnan vilkastuminen johtui etupäässä tarkkailukohteiden lisääntymisestä ja erinäisiä tutkimuksia, selvityksiä sekä neuvontaa koskevien tehtävien huomattavasta lisääntymisestä. Mainittakoon erikoisesti, että heti syksyllä uusia ostokortteja käytäntöön otettaessa ilmeni ostokortin hakemuksia aakkostettaessa, että samalla henkilöllä saattoi olla kaksi, jopa kolmekin ostokorttia ja että useimmissa tapauksissa oli tapahtunut säännöstelymääräysten törkeää rikkomista. Kaikki todetut tapaukset tutkittiin ja pyydettiin poliisiviranomaisten toimenpiteitä syytteen nostamiseksi väärinkäytöksiin syyllistyneitä vastaan.

Kauppaosasto. Kertomusvuosi oli osaston toimintaan nähden huomattavasti vilkkaampi kuin edellinen. V:n 1950 loppupuolella alkanut verokahvin ostolupien myöntäminen ravintoloille, työmaaruokaloille, henkilökuntaruokailuun ja syntymäpäiviä sekä hää- ja hautajaistilaisuuksia varten jatkui tammikuusta edelleen, joskin verokahvin nimi tältä osalta oli muutettu ostolupakahviksi. Helmikuun alusta kauppa- ja teollisuusministeriö kuitenkin lakkautti ostolupakahvin jakelun henkilökuntaruokailua varten, koska näiden kohdalla oli ilmennyt lukuisia väärinkäytöstapauksia.

Muille ryhmille jatkui ostolupakahvin jakelu marraskuun 15 p:ään saakka, jolloin huhtikuun 1 p:nä kauppaan lasketun jakelusäännöstelystä vapaana olevan hyväntekeväisyyskahvin hinta laski samaksi kuin ostolupakahvin. Käytännössä tämä merkitsi sitä, että ostolupakahvia ei enää tämän jälkeen valmistettu eikä näin ollen myöskään ostolupia voitu antaa. Korttikahvia ei lainkaan jaettu ilman kuponkitilitystä.

Kertomusvuoden aikana asetettiin jakelusäännöstelyn alaiseksi meijerivoi, joskin tämä toimenpide muodostui varsin lyhytaikaiseksi kestäen ainoastaan lokakuun. Voin jakelusäännöstely, jonka käytännöllistä toteuttamista ruvettiin suunnittelemaan vasta sen tultua voimaan, ehti kuitenkin tuottaa toimistolle runsaasti kiusaa ja ylimääräistä työtä sekä aiheutti asiakaspalvelussa toisinaan paljonkin jonotusta.

V:n 1951 perusannokset henkilöä ja kuukautta kohden olivat: sokeria 1500 gr ja margariinia tai laardia 250 gr (elokuusta 500 gr).

Ylimääräisiä jakeluja suoritettiin kertomusvuonna seuraavat määrät: korttikahvia 250 gr:n annoksia 9 kertaa, sokeria joulukuussa 1 kg, margariinia 250 gr:n annoksia 8 kertaa ja riisiä 350 gr, joka jakelu alkoi v:n 1950 joulukuussa, 400 gr kertomusvuoden tammikuun ja syyskuun välisenä aikana ja 400 gr joulukuussa. Ylimääräisiä jakeluja oli siis yhteensä 21, v. 1950 ainoastaan 12.

Meijerivoin jakelu oli jaettu kahteen osaan, joista ensimmäisellä lokakuun 1 p:n ja 15 p:n välisenä aikana jaettiin 300 gr henkeä kohti ja toisella lokakuun 15 p:n ja 31 p:n välisenä aikana 500 gr eli lokakuussa yhteensä 800 gr.

Kauppaosasto myönsi kertomusvuoden aikana ostolupia yhteensä 23 123 kpl (v. 1950 9430 ostolupaa), joista häitä varten 845 kpl, hautajaisia varten 1369 kpl, syntymäpäiviä varten 2460 kpl, ulkomaalaisille ja muille yksityisille henkilöille 5384 kpl sekä liikkeille, laitoksille yms. 13065 kpl. Viimeksi mainitut jakautuivat tarvikkeiden ja kilomäärien mukaan seuraavasti:

	Sokeri, kg	Voi, kg	Margariini, kg	Riisi, kg	Kahvi, kg
Apteekit	30 409	-	-	-	-
Laitokset	64 760	3 066	12 246	1 547	2 993
Laivat	1 604	350	465	15	185
Leipomot	-	101 179	-	-	-
Ravintolat yms.	-	29 955	-	-	194 493
Sairaalat	92 656	6 630	25 007	1 951	77
Tukkuliikkeet	15 397 256	561	-	-	-
Vähittäisliikkeet	29 875	788	4 978	3 465	2 150
Yhteensä	15 616 560	142 529	42 696	6 978	199 898

Osastossa tarkistettiin ja laskettiin kertomusvuonna seuraavat määrät kuponkeja, ostolupia ja lähetysilmoitusten B-kappaleita:

	Kuponkeja	Ostolupia	Lähetysilm. B
Sokeri	23 481 112	8 280	-
Kahvi	2 861 796	16 878	90 030
Margariini ..	5 842 406	2 226	-
Voi	308 762	538	453
Riisi	780 246	207	4 852
Yhteensä	33 274 322	28 129	95 335

Kauppaosasto antoi kertomusvuoden aikana yleisostokortteja seuraavasti (lukuihin eivät sisälly yleisissä v. 1951 ostokorttien varsinaisessa jakelussa tai sitä seuranneessa jälkijakelussa annetut kortit):

Vastasyntyneille	5 919	Ulkomailta saapuneille	3 218
Sotapalveluksesta vapautuneille	1 758	Merimiehille	206
Vankilasta "	157	Kadotettujen tilalle	3 888
Laitoksista "	483	Vaihtoja	3 826
Vanhaa korttia vastaan	1 646	Yhteensä	21 101

Matkustamisen, sotapalvelukseen astumisen, kuolemantapausten yms. syiden johdosta palautettiin kertomusvuoden aikana kauppa- ja ostokorttiosastoon yhteensä 8 837 Y-korttia,

Valtioneuvoston v. 1951 antamien päätösten mukaan (asetukset n:o 404 ja 510) kauppaosasto jakoi ns. tasausmiljardin määrärahasta avustuksia 5:lle yksityiselle viljelijälle maatalouden tuotannon kohottamiseksi yhteensä 22 500 mk:n arvoisten väkilannoitteiden ja maatalouskalkin ostotodisteiden muodossa. Avustuksia anovia oli yhteensä 10.

Kauppaosaston ehdotuksen mukaisesti hyväksyttiin 5 anomusta kotivoin hinnanalennuskorvauksien saamista varten seuraavasti: v. 1950 viimeiseltä vuosineljännekseltä 1, v. 1951 ensimmäiseltä ja toiselta neljännekseltä kummaltakin 1 sekä kolmannelta vuosineljännekseltä 2. Maataloushallitus huolehti 13 565 mk:aan nousseiden korvausmäärien maksamisesta.

V:n 1951 aikana suorittivat niin tukku- kuin vähittäisliikkeetkin tilityksensä yleensä määräaikoihin mennessä, joskin Helsingin suuruisessa kaupungissa aina sattuu joitakin viivästymisiä. Nämä eivät kuitenkaan vaikuttaneet häiritsevästi tilitysten tarkastukseen. Oli kuitenkin pari liikettä, jotka toivat tilityksensä vasta sen jälkeen, kun asia siirrettiin tarkkailujaoston hoidettavaksi sekä yksi liike, joka toi tilityksensä poliisin saattamana sen jälkeen, kun asia oli jätetty säännöstelyrikospoliisille. Myöhästymisien syyt oli useimmiten laskettava huolimattomuuden, toisinaan sairaustapausten tai matkoillaolon tilille.

Tilityksissä syntyneiden vajauksien vuoksi haki 90 liikettä osaston kautta kauppa- ja teollisuusministeriöltä vapautusta selvityksentekovelvollisuudesta kertomusvuoden aikana. Näistä ministeriö vapautti 44 liikettä ja hylkäsi 46 liikkeen anomukset. Lisäksi ministeriö vapautti selvityksentekovelvollisuudesta 4 sellaista liikettä, jotka olivat anoneet sitä v. 1950. Suurin osa anomuksia koski kahvinvajauksia.

Tilastotietoja Helsingin kaupunkiin tuoduista maito- ja kermamääristä. V. 1951 tuotiin Helsinkiin kaupungin maidontarkastamon antamien tietojen mukaan yhteensä 120 398 694 l maitoa, josta 4 654 802 l tarkastusmaitoa ja 171 031 l tilausmaitoa. Kermaa tuotiin 806 884 l. Enimmäismäärät maitoa ja kermaa tuotiin kaupunkiin toukokuussa, nimittäin 11 213 862 l maitoa ja 105 959 l kermaa.

Meijereiden kansanhuoltotoimistolle tekemien tarkistamattomien ilmoitusten mukaan olisi Helsinkiin tuotu 129 572 852 l maitoa ja 295 624 kg kermaa rasvakilogrammoissa. Näiden ilmoitusten mukaan oli maidon ja kerman enimmäismäärät tuotu kaupunkiin toukokuussa.

Tarkkailujaosto. Kansanhuoltotoimiston tarkkailuelimen eli tarkkailujaoston vahvuus oli vuoden alusta aina kesäkuun 20 p:ään saakka 2 tarkkailijaa ja siitä edelleen 3 sen jälkeen kun kaupunginhallitus oli hyväksynyt yhden tarkkailijan uuden viran perustamisen toimistoon. Tarkkailutehtävien moninai-

suuden ja erilaisuuden vuoksi ei voitu kertomusvuonna määrätä eri tarkkailijoille omaa tarkkailualaansa, vaan suorittivat kaikki tarkkailijat samanlaisia tehtäviä. Tarkkailukohteesta riippuen on kuitenkin mikäli mahdollista pyritty käyttämään eri tarkkailijoiden asiantuntemusta hyväksi asioiden selvittämisessä. Oma-aloitteista tarkkailutyötä ei ole voitu suorittaa siinä määrin kuin olisi ollut toivottavaa.

Valtioneuvosto, sosiaaliministeriö sekä kauppa- ja teollisuusministeriö julkaisivat vuoden aikana asetuksilla ja kiertokirjeillä lukuisia talouselämän säännöstelyä sekä hintoja ja maksuja koskevia määräyksiä, joihin vuoden varrella myös tehtiin muutoksia ja täydennyksiä. Vakauttamispyrkimysten yhteydessä asetettiin entistä lukuisampia tarvikelajeja hintasäännöstelyn alaisiksi määräämällä ja vahvistamalla niille tuottaja-, tukku- ja vähittäismyyntihinnat, jotka samoinkuin erinäiset maksut jälkeenpäin muutettiin useampaan kertaan. Näitä asioita koskevien määräysten lukumäärä nousi edelliseen vuoteen verrattuna 3-4 kertaiseksi, aiheuttaen toimiston tarkkailutehtävien tuntuvaa lisäystä mm. hintojen valvonnan, yleisön hintakyselyjen ja erinäisten ylihintoja koskevien selvittelyjen suhteen.

Alempana mainittu tilasto antaa yleiskuvan tarkkailutyön kehityksestä v:een 1950 verrattuna. Kertomusvuoden aikana tarkkailujaostossa käsiteltiin 532 säännöstelyrikoksiksi ilmoitettua tai sellaisiksi todettua tapausta, joista 47 tapausta jätettiin rikospoliisille jatko- ja syytetoimenpiteitä varten. Osaa käsitellyistä asioista ei voitu todeta säännöstelymääräysten vastaiseksi, osan taasen ollessa sellaisia, ettei katsottu olleen aihetta syytteen nostamiseen, vaan annettiin asianomaisille ohjeita ja neuvoja virheiden välttämiseksi. Eräät asiat vaativat useiden henkilöiden kuulustelemista sekä useita tarkastuskäyntejä ja inventointeja.

Tarkkailujaoston käsittelemät tapaukset v. 1950 ja 1951 koskivat yleistä säännöstelyä ja eri elinkeinoelämän aloja seuraavasti:

	1950	1951		1950	1951
Ostokorttiasiat	12	85	Puuseppä- ja maalausliikkeet	4	6
Inventoinnit	33	93	Auto- ja metallikorjaamot	8	9
Ravintolat	3	7	Putki- ja sähkötyöt	4	19
Kahvilat	3	6	Kioskit, hallit ja torit	18	25
Työmaaruokalat	1	9	Ruokatavaraliikkeet	-	63
Laitosten ja liikkeiden henkilökuntien ruokalat	-	13	Hedelmäkaupat	-	12
Vaatetus- ja jalkineliikkeet	28	67	Parturit ja kampaamot	-	40
Jalkinekorjaamot	6	4	Ompelu- ja turkisliikkeet	-	23
Rakennustyöt	4	2	Elokuvat	-	2
Rautakaupat	6	13	Sekalaiset (pesulat, kellosepät yms.)	-	34
			Yhteensä	130	532

Tarkkailujaoston toimesta ja poliisiviranomaisten läsnäollessa ja valvonnassa poltettiin kertomusvuoden aikana 3 eri kertaa mitätöityjä ostokortin kuponkeja ja ostolupia sekä arkistosta vuosittain poistettavaa vanhentunutta arkistoaineistoa.

Yleinen ostokorttien jakelu. V:n 1951 yleinen ostokorttien jakelu perustui kauppa- ja teollisuusministeriön kesäkuun 6 p:nä antamaan päätökseen. Tällä päätöksellä määrättiin mm., että oli otettava käytäntöön erikoiset ostokortin hakemuslomakkeet, jotka jokaisen ostokortin hakijan tai ruokakunnan päämiehen oli täytettävä ruokakunnan jäsenten puolesta. Ostokortin hakemuslomakkeita käytettiin viimeksi yleisessä ostokorttien jakelussa keväällä 1949. seuraavassa jakelussa, syksyllä 1949 ja 1950 jaettiin yleisostokortit ilman erikoista hakemusta yksinomaan edellisen kortin tarkkailuliuskaa vastaan, mikä suuresti helpotti jakelutoimitusta, mutta samalla teki väärinkäytökset mahdollisiksi tarkistusvaikeuksien vuoksi. Hakemuslomakkeiden käytäntöönottaminen ja niiden järjestäminen täydelliseen aakkosjärjestykseen vähensi oleellisesti ostokorttihuijausta.

Kertomusvuonna jettiin edelleenkin vain yleisostokortti, joka tuli voimaan lokakuun 1 p:nä. Sen voimassaoloaikaa ei toistaiseksi määrätty.

Jakelutoiminnan aiheuttamat valmistelutyöt, kuten ylimääräisen henkilökunnan palvelukseen ottaminen, kuulutuksien laatiminen ja sanomalehdissä julkaiseminen, jakelulomakkeiden ja ohjeiden laatiminen talojen edustajille sekä jakelu, jakelukanslian (Stadionin sisäradan) kunnostaminen jne. oli loppuunsuoritettu elokuun 30 p:nä. Jakelu voitiin aloittaa erikseen laaditun aikataulun mukaan syyskuun 4 p:nä, jolloin pidettiin jakeluhenkilökunnalle harjoittelutilaisuus ja selostettiin jakelutoiminnassa noudatettavia periaatteita.

Kauppa- ja teollisuusministeriön antaman määräyksen mukaan kansanhuoltolautakunnat velvoitettiin suorittamaan ostokorttien jakelu syyskuun aikana ja tätä määräystä silmälläpitäen kansanhuoltotoimisto laati aikataulun jakelua varten. Aikataulu käsitti syyskuun 4 p:n ja 29 p:n välisen ajan.

Aikataulun edellyttämänä aikana jakelukanslian toimesta jaettiin yhteensä 344 990 kpl Y-kortteja, joista taloille 266 070 kpl ja yksityisjakelussa 78 920 kpl. Viimeksi mainitusta lukumäärästä jaettiin 44 205 kpl ostokortteja liitosalueilla ja loput 34 715 kpl Stadionilla. Vaikka jakelutulos oli hyvin tyydyttävä, osoitti se, että kansanhuoltotoimiston oli turvauduttava ns. jälkijakeluun, koska arviolta n. 25 000 Y-korttia odotti hakijoitaan. Jälkijakelu suoritettiin aluksi Stadionilla ja yleisömäärän jonkun verran vähetessä kansanhuoltotoimiston kokoushuoneessa. On ilmeistä, että jälkijakelu tuntuvasti lisäsi ostokorttijakelun kustannuksia ja johtui tämä siitä, etteivät mitkään kuulutukset tai kehoitukset saaneet osaa yleisöä likimainkaan noudattamaan jakeluaikoja. Kansanhuoltotoimisto puolestaan olisi syyskuun aikana hyvin pystynyt jakamaan uudet ostokortit kaikille Helsingin kaupungin asukkaille.

Kuten aikaisempinakin vuosina kansanhuoltotoimiston oli otettava ylimääräinen toimistohenkilökunta jakelutyöhön. Sanomalehti-ilmoitusten perusteella ilmoittautui yhteensä 90 hakijaa, joista voitiin hyväksyä 66 henkilöä, mikä suurin piirtein vastasi jakelussa tarvittavaa ylimääräistä henkilökuntaa. Hyväksytyistä ilmoittautui työhön ainoastaan 56, joten tarvittavaa lukumäärää ei saatu jakeluun. Jakeluhenkilökunnan vahvuuden lisääminen v:een 1950 verrattuna johtui siitä, että hakemuslomakkeet oli määrätty otettavaksi käytäntöön, mikä seikka suuresti hidasti jakelutoimintaa ja lisäksi siitä, että hakemukset oli aakkostettava.

Kansanhuoltotoimisto asetti omasta henkilökunnastaan 6 virkailijaa johtohenkilöiksi ja erinäisiin muihin tehtäviin, joiden hoitoa ei voitu uskoa tilapäisille jakeluvirkailijoille. Tämä seikka vaikeutti ja hidasti toimiston omaa työtä, eritoten yleisönpalvelua niin hyvin kauppa- ja ostokorttiosastossa kuin tarkkailujaostossakin.

Alempana olevasta taulukosta ilmenevät v:n 1949, 1950 ja 1951 yleisissä ostokorttien jakeluissa jaettujen yleiskorttien lukumäärät:

Jakeluaika	Taloille suoritettu jakelu		Yksityisille suoritettu jakelu		Yhteensä jaettuja Y-kortteja
	Talojen lukumäärä	Jaettuja Y-kortteja	Kantakaupungissa jaettuja Y-kortteja	Liitosalueella jaettuja Y-kortteja	
5.9 - 19.11.49	3 098	252 744	67 341	35 929	356 014
4.9 - 31.10.50	3 004	246 760	76 703	40 084	363 547
5.9 - 31.10.51	3 110	266 070	59 584	44 205	369 859

V:n 1951 talousarvion mukaan oli kansanhuoltotoimiston toimesta suoritettavaa ostokorttien yleistä jakelua varten anottu 1 500 000 mk ja jakelukanslian vuokraa varten 75 000 mk, jolloin edellytettiin, että kanslia edelleenkin sijoitettaisiin Erottajan kalliosuojaan.

Muuttuneiden ostokorttien jakeluperusteiden, ensi sijassa erikoisten ostokortin hakemuslomakkeiden käytäntöön oton ja hakemusten aakkostamista koskevan kauppa- ja teollisuusministeriön määräyksen johdosta oli pakko suurentaa jakeluvirkailijoiden lukumäärää n. 50 %:lla edellisen vuoden vahvuuteen verrattuna. Katsottiin myös tarpeelliseksi esittää kaupunginhallitukselle, että jakeluvirkailijain tuntipalkat korotettaisiin n. 15 % v:n 1950 ja 1951 aikana tapahtuneiden kaupungin vakinaisten ja tilapäisten viranhaltijain palkankorotuksien vuoksi. Tuntipalkkojen korotus oli ajankohtainen ja kohtuullinen

ja sitä paitsi oli tärkeätä, etteivät tilapäiset jakeluvirkailijat jakelun aikana esittäisi tuntipalkkojen korotusvaatimuksia, jotka olisivat vakavasti häirinneet jakelutoimintaa ja sen läpiviemistä määräaikana.

Kansanhuoltolautakunta joutui näissä olosuhteissa anomaan 1 008 000 mk:n lisämäärärahan, jonka kaupunginvaltuusto myönsi kaupungin lisätalousarviossa. Tilapäisten jakeluvirkailijain tuntipalkat korotettiin 140 ja 115 mk:ksi riippuen siitä, kuinka monta kertaa virkailija oli osallistunut jakeluihin v:n 1949 ja 1950 aikana. Ostokorttien yleistä jakelua varten kertomusvuonna oli näin muodoin käytettävissä 2 508 000 mk. Jakelumenot nousivat 2 302 592 mk:aan, joten säästöä jäi 205 408 mk. Jokainen jaettu ostokortti tuli täten maksamaan kaupungille palkkamenona 6:22 mk v:n 1950 vastaavan luvun ollessa 2:92 mk.

Stadionille sijoitetun jakelukanslian vuokra oli 183 400 mk.

Jakelukustannuksia voitaisiin huomattavasti vähentää, jos ostokortit jaettaisiin edellisen ostokortin tarkkailuliuskaa vastaan ilman erikoisia hakemuslomakkeita, jolloin voitaisiin tulla toimeen pienemmällä jakeluhenkilökunnalla - tällöin olisi kuitenkin pakko luopua tarkasta kontrollimahdollisuudesta; jos kaupungin asukkaat yleisemmin käyttäisivät hyväkseen ns. talonjakelujärjestelmää; jos yksityisjakelua käyttävät asukkaat saataisiin noudattamaan määrättyjä hakuaikoja ja jos tilapäinen jakeluhenkilökunta kauttaaltaan olisi riittävän pätevä ja tarkka työssään. Mainittakoon, että v:n 1951 ostokorttien yleinen jakelu oli ainutlaatuinen siinä suhteessa, ettei ainoatakaan ostokorttia annettu liikaa tai virheellisesti jakelukansliasta.

Kansanhuoltotoimiston arkisto. Kansanhuoltotoimiston arkiston pääosa säilytettiin edelleenkin Erottajan kalliosuojassa ja käsitti se 450 hyllyjuoksumetriä. Pienempi osa, mm. 180 säkkiä maitokuponkeja ja 80 säkkiä ostolupajäljennöksiä, joiden säilyttämisaika on 10-5 vuotta, säilytetään kaupungin arkiston yhteydessä, Sofiankatu 4, jossa käytettävänä on 150 hyllyjuoksumetriä. Kansanhuoltotoimistossa on 40 hyllyjuoksumetriä käsittävä käsiarkisto, jossa mm. säilytetään kertomusvuoden ostokorttihakemukset aakkosjärjestyksessä.

Vuosittain hävitetään arkistoaineistoa n. 5 % kansanhuoltoministeriön antamia ohjeita noudattaen.

Määrärahat ja niiden käyttö. Helsingin kaupungin talousarviossa v:ksi 1951 myönnettiin kansanhuoltolautakunnan ja -toimiston menoja varten 9 664 280 mk. Lautakunnan oma talousarvioehdotus päätyi 9 769 280 mk:aan, joten vähennys oli 105.000 mk. Vähennys koski tarverahamomenttia, jolle lautakunta oli ehdottanut otettavaksi talousarvioon 655 000 mk:n suuruisen määrärahan, mutta jolle merkittiin 550 000 mk. Vuoden varrella osoittautui, etteivät talousarvion mukaiset määrärahat tulisi riittämään, minkä johdosta lautakunta katsoi tarpeelliseksi lähettää kaupunginhallitukselle anomukset lisämäärärahojen myöntämiseksi. Kaiken kaikkiaan myönnettiin anomuksien perusteella tai osoitettiin välittömästi lisämäärärahoja 3 449 778 mk, joten v. 1951 käytettävissä olevia määrärahoja oli 13 114 058 mk. Menoja oli 12 643 370 mk, joten säästöä jäi 470 688 mk.

Kansanhuoltolautakunnan ja -toimiston käytettäväksi kertomusvuonna myönnetyt varat ja lautakunnan sekä toimiston menot jakautuivat seuraavasti:

Menoerä	Määrärahat, mk	Menot tilien mukaan, mk	Säästö (+) tai ylitys (-), mk
Palkkiot	139 600	139 600	-
Tilapäinen työvoima	8 587 010	8 580 995	+ 6 015
Kesälomasijaiset	108 060	78 315	+ 29 745
Vuokra	598 495	569 781	+ 28 714
Valaistus	50 000	7 148	+ 42 852
Siivoaminen	25 000	10 145	+ 14 855
Painatus ja sidonta	300 000	183 258	+ 116 742
Tarverahat	697 893	685 318	+ 12 575
Kuljetus- ja matkakustannukset	100 000	86 218	+ 13 782
Ostokorttien jakelu	2 508 000	2 302 592	+ 205 408
Yhteensä	13 114 058	12 643 370	+ 470 688

23. Väestönsuojelu

Väestönsuojelulautakuntaan kuuluivat vuoden 1951 aikana puheenjohtajana filosofian tohtori B.R. Nybergh, varapuheenjohtajana pääjohtaja J.P. Salmenoja, jäseninä kiinteistöneuvos J.A. Savola, palopäällikkö L.J. Pesonen ja kirvesmies T. Saarinen sekä varajäseninä sähköasentaja P. Kurillo, filosofian maisteri J.V. Procopé ja valtiotieteen maisteri V.H. Sjöblom.

Kaupunginhallituksen edustajana oli lautakunnassa apulaiskaupunginjohtaja R. Granqvist. Lautakunnan sihteerinä toimi kansliasihteeri S. Hellevaara.

Lautakunta kokoontui kertomusvuoden aikana kolme kertaa ja oli pöytäkirjan pykälien lukumäärä 26. Lautakunnan puolesta lähetettiin vuoden aikana 16 kirjettä.

Lautakunta teki kaupunginhallitukselle esityksen lautakunnan vuoden 1952 talousarvioksi (19.10. 10 §) ja kenraaliluutnantti H. Öhquistin määräämisestä tilapäiseksi kaupungin väestönsuojeluasiain johtajaksi (25.10. 2 §).

Lautakunta antoi kaupunginhallitukselle lausuntoja seuraavasti: Koskelantien ja Tähtitorninmäen kalliosuojien varavalaistuslaitteiden käyttövalmiudesta (23.1. 8 §); ilmatorjuntapatterirakennelmien poistamista käsitelleen neuvottelukunnan ehdotuksesta (23.1. 11 §); väestönsuojien rakentamisesta eräiden kaupungin uudisrakennusten yhteyteen (23.1. 13 §); liikennelaitoksen Koskelassa sijaitsevien vaunuhallien väestönsuojan piirustuksista (19.10. 3 §); Helsingin Ammatillisen Paikallisjärjestön ja Helsingin Katurakennustyöläisten ammattiosaston sekä Helsingin Kutomotyöläisten ammattiosaston n:o 35 kirjelmistä, jotka koskivat kaupungin pidättäytymistä väestönsuojelutoimenpiteistä (19.10. 4, 5 ja 6 §); Helsingin Puhelinyhdistyksen kirjelmän johdosta, joka koski käsin hoidettavan varakeskuksen materiaalin käyttämistä olympiakisojen lehtimieshotellin vaihteeseen (19.10. 7 §) ja kaupungin väestönsuojelupäällikön määräämisestä (25.10. 3 §).

Väestönsuojelulautakunnalla ei ollut kertomusvuoden aikana muita toimihenkilöitä kuin sihteeri, jonka tehtävänä oli samalla valmistella lautakunnan käsiteltävät asiat ja hoitaa lautakunnan juoksevat asiat sekä suorittaa muut lautakunnan määräämät tehtävät.

Lautakunnan palkkiotilin menot olivat 21 550 mk ja arvaamattomien menojen tilin 12 855 mk.

24. Asutuslautakunta

Asutuslautakunnan kokoonpano. Lautakuntaan kuuluivat puheenjohtajana maatalousneuvos S.O. Österberg, varapuheenjohtajana maatalousteknikko T. Haaksi, jäseninä tarkastaja T. Bryggari, ent. veturinkuljettaja F.B. Gröndahl, lasinleikkaaja K. Reijonen ja varatuomari V. Teivonen sekä varajäseninä agronomi U. Forss, toimistonhoitaja T. Hietanen, agronomi N. Korpela ja esimies L. Oksanen.

Lautakunnan sihteerinä toimi lokakuun 31 p:ään asti varatuomari A. Hannus ja marraskuun 1 p:stä alkaen toimistopäällikkö, varatuomari E. Kihlberg.

Lautakunnalla oli kertomusvuonna kaikkiaan 32 kokousta, joiden pöytäkirjojen pykälien yhteinen määrä oli 159.

Toiminta. Varsinaisen asutuslainsäädännön piiriin kuuluvia tehtäviä ei kertomusvuonna ollut lukuunottamatta todistusten antamista leimaverovapauden saamiseksi lainhuutoa haettaessa sekä myös laina-anomuksia varten sen selvittämiseksi, että asianomainen kuuluu asutuslain 1 §:ssä tarkoitettuun tilattomaan väestöön.

Tiheissä asutusryhmissä olevien vuokra-alueiden lunastamislainsäädännön mukaisissa järjestelytoimituksissa, joita kertomusvuonna oli käynnissä Viikin, Ruskeasuon, Herttoniemen ja Lauttasaaren alueilla, toimivat lautakunnan jäsenet F.B. Gröndahl ja T. Bryggari uskottuina miehinä.

Maanhankintalainsäädännön piiriin kuuluvat asutuslautakunnan tehtävät laajenivat edellisestä vuodesta huomattavasti.

Myöhästyneitä maansaantihakemuksia jätettiin vuoden aikana edelleen lautakunnalle, vaikka niiden lukumäärä väheni edelliseen vuoteen verraten. Vuoden aikana lautakunta käsitteli yhteensä 22 maanhankintalakiin perustuvaa maansaantihakemusta.

Asutustoimenpiteiden turvaamisesta eräissä tapauksissa syyskuun 23 p:nä 1949 annetun lain ja sen täytäntöönpanosta ja soveltamisesta lokakuun 7 p:nä 1949 annetun asetuksen mukaan kuuluu asutuslautakunnan tehtäviin mainittujen säännösten mukaisten rajoitusten valvonta kaupungin alueella olevilla maanhankintalain mukaan muodostetuilla sekä maan vapaaehtoisen hankkimisen järjestelystä annetun lain nojalla hankituilla asuntotiloilla ja -tonteilla. Tässä tarkoituksessa lähetti maanlunastuslautakunta asutuslautakunnalle säädetyt ilmoitukset rajoitusten alaisista tiloista ja tonteista, sikäli kun alueiden myyntejä tapahtui. Asutuslautakunnassa pidettiin näistä tiloista ja tonteista luettelo-kortistoa, joka käsitti jo toista tuhatta tilaa tai tonttia. Asutuslautakunta käsitteli kuluneen vuoden aikana useita ylläsanottujen rajoitusten alaisten tilojen ja tonttien luovutuslupaa koskevia anomuksia.

Asutuslautakunta teki kuluneen vuoden aikana useita esityksiä kaupunginhallitukselle ja maatalousministeriön asutusasiainosastolle valvonnassaan olevien asutusalueiden tiekysymysten, rakennuslaina-asioiden, paloturvallisuuden ym. asukkaille tärkeiden seikkojen järjestämiseksi. Samoin lautakunta teki useita tarkastuksia asutusalueilla.

V. 1950 asutuslautakunnan avuksi perustettu asutustoimisto sijaitsi edelleen talossa Mannerheimintien 13:ssa, jossa sen käytössä oli kaksi huonetta. Asutustoimiston toimistopäällikkönä oli kertomusvuoden aikana varatuomari E. Kihlberg. Muu henkilökunta käsitti rakennusmestarin, asutusneuvojan ja

toimistoapulaisen. Lisäksi, lähinnä kerrostalorakennustoiminnan aiheuttamien tehtävien johdosta, otettiin huhtikuun alusta lukien puolen vuoden ajaksi tilapäinen notaari ja kesäkuun alusta kolmen kuukauden ajaksi tilapäinen toimistoapulainen. Kun kerrostalorakennustoiminnasta johtuneet tehtävät olivat vielä kesken, otettiin toimiston palvelukseen tilapäinen lainopillinen apulainen lokakuun alusta lukien kuuden kuukauden ajaksi.

Asutustoimiston varsinaisista tehtävistä olivat heinäkuun 12 p:nä 1949 annetun lain ja lokakuun 14 p:nä 1949 annetun asetuksen mukaan tärkeimpiä rakennus- ja kunnostamissuunnitelmien laatiminen asuntotonteille, rakennus- ja tonttien kunnostamistöiden sekä muiden hallintasopimusten ehtojen täyttämisen valvonta ja ohjaus sekä hallintasopimuksien siirtämistä ja niistä luopumista koskevien asioiden käsittely. Periaatteelliset tai muutoin tärkeimmät asiat, joista asutustoimisto ei voi lopullisesti päättää, käsitteli ja ratkaisi asutustoimiston toimistopäällikön esittelystä asutuslautakunta, jonka ohjeiden ja valvonnan alaisina juoksevat asiat asutustoimistossa hoidettiin.

Rakennustyöt asutustonteilla edistyivät pääasiassa lainoitusvaikeuksien takia hitaasti töiden jäädessä osittain pysähtyneeksi. Alueilla valmistui kertomusvuoden aikana 62 asuinrakennusta, kuutiotilavuudeltaan 32 740 m^3, jotka sisälsivät 202 asuinhuonetta. Rakennuspiirustuksia jaettiin asukkaille 957 kpl, rakennuslupia myönnettiin 169, laadittiin 181 lopullista ja 169 lisäkustannusarviota sekä annettiin 358 kirjallista lausuntoa rakennuslainan tarpeellisuudesta.

Kaupungin alueelle muodostettujen asuntotonttien ja -tilojen rakennustilanne oli joulukuun 31 p:nä seuraava:

	Hallintasopimuksilla saadut tontit		Vapaaehtoisella kaupalla saadut tontit		Yhteensä	
	Kpl	%	Kpl	%	Kpl	%
Rakennetut	200	25	140	14	340	19
Rakenteilla	277	34	283	29	560	31
Rakentamatta	332	41	561	57	893	50
Yhteensä	809	100	984	100	1 793	100

Kun eräiden rakennusaineiden saannissa esiintyi vaikeuksia, onnistuttiin asutustoimiston toimesta hankkimaan rakentajille 6 000 säkkiä sementtiä ja 5 000 kg betonirautaa, sekä avustettiin eräiden muiden rakennusaineiden hankinnoissa. Rakennustarkastuksia suoritettiin kertomusvuoden aikana 538, luopumisista johtuneita paikalla tehtyjä arvioita 13 ja hallintasopimuksien siirroista johtuneita 7.

Asutustoimiston asutusneuvojan, jona toimi puutarha-arkkitehti, tehtävänä oli asuntotonttien haltijoiden henkilökohtainen neuvominen tonttien kunnostamisessa ja rakennuksien sijoituksessa. Neuvonta on etupäässä kohdistunut tontille sopivan rakennustyypin valintaan ja sijoittamiseen tontille sekä asemapiirrosten laatimiseen. Asemapiirustuksia laati asutusneuvoja kertomusvuoden kuluessa 120. Asemapiirustuksen laadinnan yhteydessä laadittiin myös tontinhaltijan pyynnöstä tontin alustava kunnostamissuunnitelma, joka sisälsi puutarhan summittaisen suunnittelun ja tontilla olevien kasvavien puiden harventamisen sekä sisäänajotien sijoittamisen. Yksityiskohtaisia puutarhasuunnitelmia laadittiin 45.

Asutustoimiston valvontaan liitettiin kertomusvuoden aikana seuraavat uudet asutusalueet: Ala-Tikkurilassa Storskiftet alueelta 21 tonttia, Etelä-Kaarelasta 55 tonttia, Vartiokylästä 47 tonttia ja Mellunkylässä Nybondaksen alueelta 75 tonttia, yhteensä 198 tonttia.

Edellä selostettujen tehtävien lisäksi asutuslautakunta sai jo edellisenä vuonna aloitettujen valmistelujen jälkeen alkuun heinäkuun 12 p:nä 1949 annettuun maanhankintalainsäädäntöön liittyvään ns. kerrostalolakiin perustuvan, maanhankintalain mukaan maansaantiin oikeutettujen kerrostalorakennustoiminnan kaupungin alueella. Kaupunginvaltuusto hyväksyi kertomusvuodeksi seuraavan rahoitusohjelman tällaisille kerrostalorakennusyrityksille: Ensisijaisia lainoja 115 milj. mk, josta kaupunki myöntää 51 milj. mk ja rahalaitokset 64 milj. mk, toissijaisia lainoja 299 milj. mk, josta valtio myöntää 150 milj. mk ja kaupunki 149 milj. mk, sekä asukkaiden suorittama 46 milj. mk eli 10 % kokonaiskustannuksista, 460 milj. mk:sta.

Vahvistaessaan helmikuun 1 p:nä antamallaan päätöksellä asutusrahaston käyttösuunnitelman valtioneuvosto päätti, että rahaston asutusvaroja on käytettävä kerrostalolainoitukseen Helsingissä edellämainitun suunnitelman edellyttämät 150 milj. mk, joten sanottu rahoitussuunnitelma tuli täten myös valtion puolesta hyväksytyksi.

Tämän ohjelman puitteissa oli tarkoituksena rakentaa lähes 60 000 m^3 kerrostaloja, joihin olisi voitu sijoittaa yli 200 perhettä. Sanomalehtikuulutuksen perusteella jätti asutustoimistoon määräaikana yli 800 maansaantiin oikeutettua hakemuksensa. Asutustoimistossa suoritetun alustavan valinnan perusteella lautakunta valitsi hakeneista n. 250 pahimmassa asunnontarpeessa olevaa ja muuten asetetut ehdot täyttävää. Kun kuitenkin valtiovallan kuluvaksi vuodeksi tarkoitukseen varaamista 150 milj. mk:sta jouduttiin käyttämään n. 30 milj. mk edellisenä vuonna aloitettujen talojen lisälainoitukseen ja kaupungin toissijainen lainaosuus valtuuston päätöksen mukaan laski vastaavasti, voitiin rakennustoiminta panna alueelle vain n. 360 milj. mk:n kokonaishankintakustannuksia vastaavana, millä voidaan maaliskuun 31 p:nä vallinneen hintatason mukaan rakentaa vain n. 40 000 m^3, eli asuntoja 149 perheelle. Lautakunnan vahvistettua yhtiöjärjestysten perusteet perustettaville asunto-osakeyhtiöille ja asiaa asutustoimistossa valmisteltua perustettiin kolme maanhankintalain 157 a §:n tarkoittamaa asunto-osakeyhtiötä, Asunto oy Mannerheimintie 71, Asunto oy Santavuorentie 3 ja 5 sekä Asunto oy Mäyrätie 7, joiden toimesta oli tarkoitus rakentaa 4 taloa. Rakennustyöt aloitettiin syyskuussa ja joulukuun alussa saatiin ensimmäinen talo, Mannerheimintie 71, vesikattoon. Kaikkien rakenteilla olevien talojen laskettiin valmistuvan heinä-elokuussa 1952.

Kun kaupungin alueella oli vielä yli 4 000 tyydyttämätöntä maansaajaa, teki asutuslautakunta esityksiä kerrostalorakennustoiminnan jatkamisesta ja tehostamisesta v. 1952.

Lautakunnan puheenjohtajan, jäsenten ja sihteerin palkkiomenot kertomusvuonna nousivat 277 760 mk:aan, asutustoimiston henkilökunnan palkkamenot 2 621 565 mk:aan ja muut menot 459 282 mk:aan.

25. Raittiuslautakunta

Raittiuslautakunnan kokoonpano. Kaupunginvaltuusto valitsi kokouksessaan tammikuun 10 p:nä raittiuslautakuntaan v:ksi 1951/52 seuraavat edustajat: tarkastaja U. Merilinnan, valtiotieteen maisteri P. Hanskin, toimitsija A. Kaspion ja maisteri T.G. Aminoff'in sekä eroa pyytäneen rakennusmestari P. Astikaisen tilalle vuodeksi latoja V. Saarisen. Muut jäsenet olivat teologian tohtori R. Holmström, insinööri F. Kreander, hallimestari A. Saarinen ja lehtori H. Vilkemaa. Kaupunginhallituksen edustajana oli lautakunnassa rouva H. Meltti (Khs 11.1. 71 §).

Lautakunnan virkailijat. Lautakunnan puheenjohtajaksi valittiin (24.1. 23 §) teologian tohtori R. Holmström ja varapuheenjohtajaksi hallimestari A. Saarinen. Sihteerinä toimi lakitieteen lisensiaatti, hallitusneuvos J.H. Konttinen, joka hoiti tehtävää sivutoimenaan. Muita sivutoimisia toimihenkilöitä oli vahtimestari ja siivooja.

Lautakunnalla oli kolme päätoimista virkailijaa, nimittäin neuvoja M.M. Merilinna, joka astui väliaikaisesti toimeensa lokakuun 1 p:nä 1946 ja nimitettiin vakinaiseksi tammikuun 29 p:nä 1948, raittiustyön ohjaaja, filosofian maisteri K. Varjo, joka valittiin toimeensa joulukuun 12 p:nä 1949 (§ 245) ja astui virkaansa tammikuun 1 p:nä 1950 sekä toimistoapulainen neiti I. Kalanne, joka valittiin lautakunnan kokouksessa kesäkuun 30 p:nä 1950 (§ 166) ja astui toimeensa elokuun 1 p:nä 1950.

Toimisto. Lautakunnan toimisto sijaitsi edelleen Nuorten talkoiden kannatusyhdistykseltä vuokratussa huoneistossa Kaisaniemenkadun 13:ssa. Toimistonhoitajana oli toimistoapulainen I. Kalanne.

Toimintaohjeet. Lautakunnan toimintaohjeina oli raittiuslautakunnista huhtikuun 15 p:nä 1932 annetun valtakunnallisen asetuksen ja sosiaaliministeriön sen nojalla antamien ohjeiden lisäksi kaupunginvaltuuston syyskuun 15 p:nä 1948 vahvistama johtosääntö.

Kokoukset. Lautakunnan kokoukset pidettiin, mikäli ei jostakin syystä toisin päätetty, joka toinen keskiviikko, kuitenkin niin että kesäkuukausina on kokouksia pidetty vain tarpeen mukaan.

Lautakunta piti vuoden kuluessa 17 (edell. vuonna 20) kokousta, joissa tehtyjen pöytäkirjojen pykäläluku oli 263 (316) eli keskimäärin 15.5 (16) pykälää kussakin kokouksessa. Kokouksissa käsiteltiin, paitsi juoksevia asioita ja kaupunginhallituksen lautakunnalta pyytämiä lausuntoja, niitä ehdotuksia, joita lautakunnalle oli sen järjestämissä neuvottelutilaisuuksissa tehty, samoin kuin myöskin eräitä lautakunnan oma-aloitteisia toimenpiteitä pääkaupunkimme raittiustilanteen parantamiseksi. Lautakunnalle saapui kaikkiaan 348 (356) kirjettä ym. asiakirjaa, jotka esiteltiin lautakunnan kokouksissa sekä asianmukaisen käsittelyn jälkeen vietiin diarioihin ja arkistoitiin. Lähteneiden kirjeiden diariossa oli 4 819 (4 168) kirjettä ja postikirjassa yhtä monta postilähetystä.

Raittiuslautakunnan rahavarojen käyttö ja tilien tarkastus. Kaupunginvaltuusto vahvisti kokouksessaan joulukuun 29 p:nä 1950 (Asia n:o 2) raittiuslautakunnan talousarvion v:ksi 1951 sellaisena kuin sen kaupunginhallitus oli esittänyt.

Raittiuslautakunnalla ei ole itsenäistä tilivirastoa, vaan tapahtuvat sen maksusuoritukset rahatoimiston välityksellä. Lautakunnan tilit tarkasti kaupungin tilintarkastajain III jaosto.

Kaupunginhallituksen yleisjaosto oikeutti kuitenkin lautakunnan tilien hoitajan, toimistoapulainen I. Kalanteen pitämään hallussaan 10 000 mk:n suuruista käteiskassaa lautakunnan tarverahojen tililtä (Khs 31.1. 5179 §).

Lautakunnan laskujen hyväksyjiksi lautakunta valitsi puheenjohtajansa tohtori Holmströmin ja hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtajansa herra Saarisen sekä siltä varalta, että molemmat ovat estyneet, heidän kummankin varamieheksi lautakunnan sihteerin, hallitusneuvos Konttisen (24.1. 25 §).

Helsingin kaupunki sai v. 1951 väkijuomayhtiön voittovaroja noin 38 milj. markkaa. Näistä kaupunginvaltuusto myönsi raittiustyötä varten, raittiuslautakunnan omat menot mukaan luettuina, 10 790 000 mk, josta määrästä oli kuitenkin erotettu kansakouluissa suoritettavaa Toivonliittotyötä varten 1 000 000 mk. Lautakunnan menot jaoteltiin talousarviossa seuraavasti: a) kokouspalkkioihin ja lautakunnan toimihenkilöiden palkkaukseen 1 270 680 mk, b) vuokriin 120 000 mk, c) tarverahoiksi 120 000 mk, d) raittiusvalistustoimintaan 1 460 000 mk, e) neuvonta- ja järjestelytoimintaan 900 000 mk. f) raittiustilanteen tutkimiseen 280 000 mk eli yhteensä 4 150 680 mk. Lautakunnan omat menot olivat 3 690 000 mk. Lisäksi oli kaupunginhallituksen käytettävänä 500 000 mk:n suuruinen määräraha.

Tämän ohella on kaupunginhallitus päätöksellään kesäkuun 7 p:nä, 1550 §, jakanut suoranaisia raittiusavustuksia 5 600 000 mk yhteensä 51 raittiusjärjestölle tai -yhdistykselle Helsingin kaupungin alueella suoritettavaa raittiustyötä varten.

Työsuunnitelma ja neuvottelukokoukset. Lautakunta laati itselleen työsuunnitelman (24.1. 30 §), jossa olosuhteiden ja tarpeen mukaan lisättiin edellisinä vuosina käytäntöön otettuja työmuotoja.

Lisäksi sellaisia neuvottelukokouksia, joiden ehdotuksia lautakunta pyrki harkiten toteuttamaan, pidettiin seuraavasti: maaliskuun 17 ja 18 p:n välisenä aikana Turussa, Turun kaupungin raittiuslautakunnan toimesta Helsingin, Tampereen, Lahden ja Turun kaupunkien raittiuslautakuntien neuvottelukokous, jossa Helsingin raittiuslautakuntaa edustivat puheenjohtaja Holmström, jäsenet Hanski ja Kaspio sekä virkailijat Varjo ja Merilinna, marraskuun 7 p:nä lautakunnan järjestämänä järjestöjen edustajille neuvottelukokous kaupungintalossa ja marraskuun 12 p:nä samoin lautakunnan toimesta nuorison raittiusyhdistysten neuvottelukokous Balderin juhlasalissa. Sitäpaitsi lautakunta osallistui joko edustajiensa tai toimihenkilöittensä kautta useihin eri raittius- ym. järjestöjen järjestämiin neuvottelukokouksiin.

Järjestely- ja neuvontatyö. Lautakunnan toimiston toimihenkilöt kävivät pääkaupungin eri raittius- ja nuorisojärjestöjen tilaisuuksissa ja kouluissa antamassa ohjeita ja neuvottelemassa näiden toiminnasta. Tällaisia tilaisuuksia oli yhteensä 50. Lisäksi järjestettiin useita kilpailuja seuraavasti: huhtikuun 8 p:nä Balderin juhlasalissa nuorten raittiuspuhekilpailu, jossa oli 8 osanottajaa; juhlakilpailu, johon vuoden kuluessa osallistui 24 eri juhlaa; koululaisten piirustuskilpailu, johon osallistui 256 koululaista; raittiusviikon tietokilpailu, johon osallistui 9 järjestöä.

Lautakunta on päättänyt julkaista järjestöjä varten raittiusaiheisen ohjelmakokoelman, jonka painatus tapahtuu v:n 1952 puolella.

Esitelmätoiminta. Lautakunta harjoitti välitöntä esitelmätoimintaa paitsi pääkaupungin kansa- ja oppikouluissa myöskin ammattikouluissa ja sitä haluavien yhdistysten järjestämissä tilaisuuksissa. Tämän mukaisesti pidettiin viime vuonna eri tilaisuuksia yhteensä 105 (124) esitelmää, puhetta tai keskustelukysymyksen alustusta. Suurin osa näistä esitelmistä pidettiin lautakunnan toimihenkilöiden toimesta.

Ohjelmatilaisuudet. Lautakunnan toimesta järjestettiin yhteensä 6 ohjelmallista tilaisuutta eri joukko-osastoissa, neljä lääninvankilassa ja yksi Helsingin kaupungin kunnalliskodissa.

Raittiuskilpakirjoitusten ja raittiustutkintojen tukeminen. Lautakunta myönsi palkintoja oppikouluissa toimeenpantujen raittiuskilpakirjoitusten osanottajille, 25 000 mk lautakunta jakoi rahapalkintoina ja kirjapalkintoina 65 000 mk Suomen opiskelevan nuorison raittiusliiton kautta. Lautakunta hankki myös oppikoulujen raittiustutkintoja varten eri kouluihin näiden tilauksesta oppikirjoja 80 000 mk:n arvosta.

Raittiuslehtien jakaminen koululaisille. Lautakunta tilasi kaikille Helsingin kansakoulujen VI ja VIII luokkien oppilaille jonkun nuorten raittiuslehden heidän oman valintansa mukaan. Tämän mukaan tilattiin Eosta, Hembygden

iä, Koittoa, Kylväjää, Nuorten Päivää, Raitista Kansaa ja Sarastusta yhteensä 1 847 (1 853) vuosikertaa. Suomenkielisten lehtien tilaaminen tapahtui Toivonliittotoimikunnan kautta.

Edelleen tilasi lautakunta Pohjantähteä suomenkielisille ylioppilaskokelaille tai vaihtoehtoisesti keskikoululaisille, yhteensä 1 094 vuosikertaa (750) ja Hembygden'iä ruotsinkielisille ylioppilaskokelaille 180 vuosikertaa (153). Sitäpaitsi jaettiin keväällä helsinkiläisille ylioppilaskokelaille Valkolakki nimistä julkaisua.

Raittis Helsinki lehti ilmestyi kahtena 16 sivuisena suomen- ja ruotsinkielisenä yhteisnumerona, toinen toukokuussa ja toinen syksyllä raittiusviikon aikana. Kummankin numeron painos oli 5 000 kpl. Julkaisu jaettiin ilmaiseksi osaksi kansakoulujen, osaksi raittiusjärjestöjen välityksellä.

Raittiusviikon vietto. Lautakunta luovutti toimihenkilönsä raittiusviikkoa järjestävän toimikunnan käyttöön. Toimikunnan toimesta järjestettiin lokakuun 28 p:nä kauppakorkeakoulun juhlasalissa raittiusviikon avajaisjuhla ja marraskuun 2 p:nä työväentalon juhlasalissa nuorisojuhla sekä ruotsinkielisten raittiusjärjestöjen toimesta marraskuun 3 p:nä ungdomscabaré Balderin juhlasalissa.

Lautakunta järjesti NMKY:n juhlasalissa lokakuun 29 p:n ja marraskuun 4 p:n välisenä aikana raittiusviikkonäyttelyn, jonka järjestämiseen lautakunnan lisäksi osallistui 12 raittiustyön keskusjärjestöä, 2 piirijärjestöä ja 13 helsinkiläistä paikallisyhdistystä. Näytteillä oli kirjallisuutta, valokuvia, merkkejä, askarelutöitä, seuralehtiä, kokoelmia, muistoesineitä ym. Yleisöllä oli vapaa pääsy näyttelyyn. Päivittäin siellä kävi yleisöä noin 400 henkeä, joista suunnilleen 65 % lapsia. Oppi- ja kansakoululuokkia kävi näyttelyssä opettajineen, nuorisokerhoja ohjaajineen. Pääkaupungin lehdet julkaisivat näyttelystä kuvia ja selostuksia.

Lautakunnan keräämien tilastotietojen mukaan pidettiin raittiusviikon aikana Helsingissä yhteensä 23 (75) raittiustilaisuutta, joissa oli yleisöä yhteensä noin 9 400 (20 000) henkilöä. Lisäksi pidettiin useissa kouluissa raittiusjuhlia ja useissa järjestöissä tilaisuuksia, joiden lukumäärästä ei ole tietoa.

Elokuvatoiminta. Työväen raittiuspäivänä järjestettiin kolme elokuvanäytäntöä eri elokuvateattereissa. Omalla elokuvakoneella järjestettiin kouluissa, järjestöissä, joukko-osastoissa ja huoltolaitoksissa yhteensä 89 esitystä. Yhdessä Lahden, Turun ja Tampereen raittiuslautakuntien kanssa julistettiin joulukuun 1 p:nä lyhytelokuvien käsikirjoituskilpailu, joka päättyi tammikuun 31 p:nä 1952. Lautakunnan käyttöön hankittiin seuraavat lyhytelokuvat: 2 kopiota filmistä Oikea tie, toinen ruotsinkielinen Den rätta vägen, 1 kopio seuraavista filmeistä: Tahtoisin olla kuningatar, Herra Prokouk joutuu kiusaukseen, Tie voittoon, Voi meitä, pikku Liisa ja Valkonaama.

Julkaisujen levittäminen. Lautakunta levitti vuoden aikana seuraavia julkaisuja: Helsingin raittiusyhdistysten keskustoimikunnan julkaisemaa Meillä on raittiusjuhla nimistä kirjasta nuoriso-, urheilu- ja raittiusjärjestöille; Kylväjän, Pohjantähden, Raittiin Joulun, Risti ja Raittiuden ja Uuden Liekin joulunumeroita sotilasyksikköihin, vankiloihin, sairaaloihin, työmaaruokaloihin, kirjastojen lukusaleihin, kunnalliskotiin ja Tervalammen työlaitokseen.

Raittiustilanteen tutkiminen. Raittiuslautakunnan esityksestä ja nuorisotyölautakunnan yhdyttyä esitykseen Helsingin kaupungin tilastotoimisto suoritti marraskuussa haastattelun, jonka tarkoituksena oli selvittää 15-25 vuotiaan pääkaupunkilaisnuorison vapaa-ajan käyttöä, sosiaalisia oloja ja väkijuomien käyttöä. Haastateltavia oli 919.

Raittiusviikon näyttelyä varten toimisto valmisti pääkaupungin väkijuoma- ja raittiusoloja käsitteleviä tilastotaulukoita.

Esitykset. Lautakunta teki kertomusvuonna kaupunginhallitukselle mm. seuraavat esitykset: 50 000 mk:n suuruisen avustuksen myöntämisestä Helsingin Marttayhdistykselle Mitä tarjoan vierailleni-näyttelyä varten (10.1. 6 §); lautakunnan toimiston oikeudesta pitää hallussaan 10 000 mk:n suuruista käteiskassaa (24.1. 34 §); 100 000 mk:n suuruisen avustuksen myöntämisestä Raittiin liikenteen rynnäkkötoimikunnalle (21.2. 63 §); ehdotuksen lautakunnan talousarvioksi v:lle 1952 (19.6. 148 §); lautakunnan oikeudesta ylittää eräitä tilejä (5.9. 168 §). Muita esityksiä tehtiin seuraavasti: SVUL:n ja TUL:n Helsingin piireille ja kaupungin urheilulautakunnalle, että nämä ottaisivat järjestämiensä kurssien ohjelmaan vähintään yhden myös väkijuomien käyttöä nimenomaan urheilukasvatuksen kannalta käsittelevän luennon tai alustuksen, jonka aikaansaamiseksi lautakunta oli valmis antamaan sekä taloudellista et-

tä järjestelyapua (10.1. 11 §); työtehotoimistolle, että tilapäisen raittiustyön ohjaajan virka muutettaisiin vakinaiseksi niin pian kuin suinkin mahdollista (24.1. 28 §); Raittiusjärjestöjen yhteistoimikunnalle toimenpiteisiin ryhtymisestä raittiuskasvatusohjelman aikaansaamiseksi Suomen armeijalle (5.9. 169 §); helsinkiläisille raittiusjärjestöille, että näiden varttuneet jäsenet antaisivat apuaan huoltoviranomaisille ryhtymällä vapaaehtoisiksi alkoholistien valvojiksi (13.12. 240 §).

Lausunnot. Lautakunta antoi kaupunginhallitukselle sen pyytämät lausunnot mm. seuraavista asioista: Juutalainen kauppiaskerho - Judiska handelsföreningen yhdistyksen anomuksesta, että sen omistamaan kerhohuoneistoon myönnetyt B2-anniskeluoikeudet korotettaisiin A-oikeuksiksi (24.1. 29 §); Luodon ravintola oy:n anomuksesta saada A-kaavakkeen mukaiset anniskeluoikeudet ravintola Klippan'in kaupungilta vuokraamaan huoneistoon Luodon saarella (4.4. 92 §); tilastotoimiston kirjelmästä nuorisotutkimuksen toimittamista koskevassa asiassa (4.4. 93 §); raittiusjärjestöjen avustamiseen tarkoitetun määrärahan jakamisesta (18.4. 110 §); Suomalaisten teknikkojen seuran anomuksesta klubianniskeluoikeuksien muuttamisesta A-kaavakkeen mukaisiksi anniskeluoikeuksiksi (29.5. 135 §); Oy Alkoholiliike ab:n anomuksesta kahden uuden väkijuomamyymälän perustamisesta (19.6. 149 §); Suomen sosialidemokraattisen raittiusliiton Tervalammin liittokodin v:n 1952 määrärahaa koskevasta anomuksesta (5.9. 164 §); Naisten raittiuskeskuksen 100 000 mk:n, Koiton Sekakuoron 130 000 mk:n ja Suomen akateemisen raittiusliiton 100 000 mk:n suuruisista avustusanomuksista (5.9. 165 §, 11.10. 191 § ja 31.10. 207 §); Työmaahuolto oy:n anomuksesta saada täydet anniskeluoikeudet Paprika nimiselle ravintolalleen (15.11. 225 §); sekä A.A.-Kotikerhon anomuksesta saada 198 000 mk:n suuruinen avustus (13.12. 247 §).

Edustuksia. Edellä mainittujen tilaisuuksien lisäksi oli lautakunta edustettuna useissa toimikunnissa ja tilaisuuksissa: Helsingin Marttayhdistyksen Mitä tarjoan vierailleni näyttelyssä; Raittiin liikenteen rynnäkkötoimikunnassa (7.2. 43 §); Naisten raittiuskeskuksen vuosikokouksessa; Riennon neuvottelukokouksessa huhtikuun 24 p:nä (24.4. 96 §); Kansan raittiusavun neuvottelukokouksessa kesäkuun 1 p:nä (29.5. 136 §); Raittiuden ystävien nuorisojohtajiston kokouksessa marraskuun 17 ja 18 p:n välisenä aikana (15.11. 223 §); nuorisoviikon järjestelytoimikunnassa (13.12. 236 §) ja Naisten yleissä raittiuskokouksessa marraskuun 17 ja 18 p:n välisenä aikana sekä Suomen opettajain raittiusliiton kursseilla joulukuun 30 p:nä.

Raittiusavustusten käytön valvonta. Kaupunginhallituksen määräyksen (Khs 15.12.1949, 3109 §) mukaisesti vaati lautakunta raittiusmäärärahoista avustusta saaneilta järjestöiltä kirjallisen selostuksen saamiensa avustusten käytöstä ja antoi kaupunginhallitukselle kertomuksen valvontatyöstään sekä lähetti kertyneet asiakirjat kaupunginhallitukselle (14.3. 78 §). Lisäksi lautakunta tarkasti toimistonsa kautta kaikkien avustusta saaneiden järjestöjen v:n 1950 tilit (7.2. 53 §).

Työmaajuopottelun torjunta. Työmaajuopottelun torjuntatyö keskittyi kolmeen suurempaan toimenpiteeseen. Ensinnä oli Työväen raittiuspäivän järjestely huhtikuun ensimmäisenä sunnuntaina. Tällöin lautakunnan toimiston puolesta järjestettiin elokuvaesitys teatteri Rex'iin, jossa esitettiin Virran viemä niminen elokuva. Tilaisuuteen kutsuttiin kaupungin laitosten toimihenkilöitä, parin työmaan työntekijät sekä pieni määrä lippuja jaettiin järjestöille. Yleisö oli täysilukuinen. Samaa päivää varten valmistettua mainosjulistetta toimisto lunasti 1 000 kpl.

Raittiusviikon aikana levitettiin aikaisemmin valmistettuja alkoholin torjunta-aiheisia valomainoksia yhteensä 17 elokuvateatteriin (13 suomen- ja 4 ruotsinkielistä). Näitä esitettiin 2 viikon ajan.

Marraskuussa antoi toimisto ylioppilas A. Saarikolle tehtäväksi toimittaa tutkimuksia työmaajuopottelun levinneisyydestä tällä hetkellä. Tutkimus suoritettiin paitsi eräillä työpaikoilla, Teollisuuden työnjohto-opistossa ja Kiljavan ammattiyhdistysopistossa opiskelevien työnjohtajien, luottamusmiesten ja työntekijöiden keskuudessa. Tutkimuksen tulokset oli tarkoitus julkaista v:n 1952 alussa painatettavassa, työpaikoille jaettavassa kirjasessa.

Toimiston muu työ. Vuoden aikana pidettiin yhteyttä pääkaupungin päivälehtiin lähettämällä pääkirjoitusainehistoa, artikkeleita, haastatteluja ja uutisia lautakunnan työsaralta ja pääkaupungin raittiusoloista. Järjestöille lähetettiin raittiusaiheista monistettua ohjelma-ainehistoa. Yhteistyö raittius- ja nuorisotyölautakuntien kesken on tehostunut mm. yhteisen nuorisotut-

kimuksen (18), nuorisoviikkotoimikunnan (21) ja eräiden yhteisten tilaisuuksien muodossa. Molemmat lautakunnat ovat myös käyttäneet toistensa työntekijöitä esitelmöitsijöinä.

Sen virallisen yhteyden lisäksi, jota oli otettu Lahden, Tampereen ja Turun raittiuslautakuntiin (8,16), pidettiin toimistosta yhteyttä muihinkin raittiuslautakuntiin ja vaihdettiin kirjallista toiminta-aineistoa.

Loppusanat. Lautakunnan työ vakinaistui kertomusvuoden aikana, toisaalta se monipuolistui ja laajentui. Elokuvakone ja filmit saavuttivat suuren suosion ja eräät lautakunnan toimintamuodot, kuten esim. juhla- ja piirustuskilpailu sekä raittiuskilpakirjoitusten ja -tutkintojen tukeminen edistivät huomattavasti raittiustyötä kaupungissamme. Vuoden lopulla suoritettu nuorisotutkimus, julistettu elokuvakäsikirjoituskilpailu ja alkuunpantu julkaisutoiminta rikastuttanevat kukin omalla tavallaan v:n 1952 toimintaa.

26. Nuorisotyö

Nuorisotyölautakunnan kokoonpano. Kaupunginvaltuuston tammikuun 10 p:nä 1951 tekämän päätöksen mukaan nuorisotyölautakunta oli saanut seuraavan kokoonpanon: puheenjohtaja päätoimittaja L. Tujunen, toimistopäällikkö V. Varjola, huoltotarkastaja A. Puska, varatuomari I. Sahlan, viilaaja O. Laine, autonasentaja E. Laine, filosofian maisteri H. Backman, pastori F. Fernström ja metsänhoitaja V. Palosuo. Nuorisotyölautakunta valitsi (23.1. 3 §) varapuheenjohtajakseen toimistopäällikkö V. Varjolan.

Kaupunginvaltuuston kokouksessa syyskuun 12 p:nä tarkastaja A. Puska pyysi vapautusta nuorisotyölautakunnan jäsenyydestä. Kuluvan vuoden loppuun valittiin hänen tilalleen lautakunnan jäseneksi toimittaja E. Wikstén.

Kaupunginhallituksen edustajana nuorisotyölautakunnassa oli opetus- ja sairaala-asiain johtaja, suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan edustajana kansakoulujen tarkastaja, filosofian tohtori A. Huuskonen, ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnan edustajana opettaja T. Häggström sekä lastensuojelulautakunnan edustajana filosofian maisteri K. Helasvuo.

Lautakunnan kokouksia oli 14 ja pöytäkirjan pykäliä yhteensä 136.

Nuorisotoimisto. Nuorisotoimiston päällikkönä ja kaupungin nuorisoasiamiehenä toimi filosofian maisteri H. Niittynen, joka tammikuun 1 p:nä astui virkaansa. Apulaisnuorisoasiamiehenä toimi nuoriso-ohjaaja K. Forsman. Viimeksi mainittu virka oli vielä v:n 1951 aikana osapäivätoimi, mutta kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti elokuun 29 p:nä tämä virka lakkautettiin v:n 1952 alusta ja perustettiin uusi, kokopäivätoiminen apulaisnuorisoasiamiehen virka. Tämän viran hoitajaksi valitsi nuorisotyölautakunta (20.11. 126 §) edellisen viran haltijan K. Forsmanin. Toimistoapulaisena toimi rouva P. Heininen sekä maaliskuun 1 p:stä lähtien tilapäisenä toimistoapulaisena neiti L. Nikko. Viimeksi mainittu virka hoidettiin vuoden kaksi ensimmäistä kuukautta tilapäisjärjestelyin.

Nuorisotoimistolle saapui kertomusvuonna kaikkiaan 1 081 ja sieltä lähetettiin 5 361 kirjettä. Kiertokirjeitä lähetettiin yhteensä 16.

Nuorisotyölautakunnan lainavarasto. Kertomusvuoden aikana oli lainaajien lukumäärä jatkuvasti noususuunnassa, joka käy ilmi allaolevasta taulukosta.

Lainattuja välineitä	varastossa		Lainauskertoja		Leirivuorokausia	
	1950	1951	1950	1951	1950	1951
Telttoja	61	81	135	283	1 905	3 236
Kenttäkeittiöitä	8	10	26	34	228	291
Keittiövälineitä			76	873	2 482	10 810
Työkaluja			94	95	1 917	1 344
Tekn.välineitä				137		137
Musiikkivälineitä				541		40 138
Muita välineitä			812	53	15 565	737
	69	91	1 143	2 016	22 097	56 693

Vuoden aikana tehtiin uudishankintoja seuraavasti: 7 kpl Niger-telttoja (6-8 hengen), 4 kpl Niger-telttoja (4 hengen) ja 5 kpl Niger-telttoja (2 hengen) sekä 1 kpl nauha-magnetofoni nauhoineen ja 1 kpl heijastuskone lamppuineen. Tämän lisäksi hankittiin jonkin verran keittiövälineitä ym. pikkutavaraa.

Suurin hankaluus lainavaraston hoidossa oli yhä edelleen se, että varasto oli sijoitettuna Katajanokalle kosteaan ja kylmään rappukäytävään, joka ei lainkaan sopinut varastotilaksi. Lainavaraston arvo oli nyt jo niin suuri, että olisi pitänyt saada sopivampi varastotila, jossa välineet pysyisivät ruostumattomina ja kuivina. Nuorisotoimisto ei vielä, useista yrityksistä huolimatta, onnistunut saamaan uutta varastotilaa.

Varsinkaan telttojen ja teknillisten apuvälineitten varasto ei vielä riittänyt tyydyttämään järjestöjen tarvetta ja kysyntää.

Järjestötoimisto. Nuorisotoimiston yhteydessä oleva ns. järjestötoimisto oli kertomusvuoden aikana ahkerasti järjestöjen käytössä joka arki-ilta klo 17-22. Ei läheskään kaikille anojille voitu antaa käyttövuoroja, vaikka illat olivat jaettuina kahteen vuoroon ja lautakunnan huonettakin annettiin varsin usein järjestöjen käyttöön. Nuorisotyölautakunta pyysi (20.11. 121 §) kaupunginhallitukselta oikeutta saada käyttöönsä huoneenvuokratoimiston ns. arkistohuoneen ja sen vieressä olevan eteistilan. Tarkoituksena oli käyttää näitä huoneita juuri järjestötoimintaan ja lautakunnan kurssitoimintaan. Kaupunginhallitus ei vielä vuoden vaihteessa ollut ratkaissut asiaa.

Seuraavat järjestöt käyttivät vakinaisesti järjestötoimistoa: folkdanslaget Aegir, Amatörteatersällskapet, Bomben, partiotyttölippukunta Eräsiskot, Globen, Guide-klubben, Helsingin oravat, partiolippukunta Hespartto, IOGT-nuori Imatra, Karjalan nuoret, Kruunuhaan demokraattiset nuoret, Pellinge hembygdsförening, Riddargossarnas understödjande förening, Svenska ungdomsklubben, Suomalaisen kansantanssin ystävät, Talikkalan raittiusyhdistys. Sen lisäksi käyttivät järjestöt tilapäisesti tätä toimistoa tilaisuuksiinsa.

Kerhokeskukset. Käpylän kerhokeskuksessa, joka sijaitsi Mäkelänkadun 78-82:ssa, toimi kertomusvuonna 129 poikaa ja 136 tyttöä eli yhteensä 265 kerholaista. Näiden lisäksi oli äitikerhossa 20 äitiä. Kerhokeskuksessa oli toiminnassa 22 kerhoa, jotka vuoden aikana pitivät kaikkiaan 768 tilaisuutta. Bengtsårin saarella pidetyllä leirillä oli 40 leiriläistä ja talvileirillä 6 leiriläistä.

Kerhokeskuksen johtajana toimi libristi M. Suomalainen, tyttötyön johtajana rouva T. Valkama sekä muina palkattuina ohjaajina H. Kauppala, O. Markkula, I. Nieminen ja T. Nyström. Heidän lisäkseen oli muutamia palkattomia ohjaajia. Mäkelän kerhokeskukseen, joka sijaitsi Mäkelänkadun 45:ssä, kuului 55 poikaa ja 82 tyttöä, yhteensä 137 kerholaista. Kerhoja oli 9, jotka vuosineljännesraporttien mukaan pitivät vuoden aikana 295 tilaisuutta. Luvut eivät ole täydellisiä, sillä toisen vuosineljänneksen tiedot puuttuvat kerhokeskuksen johtajan kuoleman takia. Kesäleirillä Bengtsårin saarella oli osanottajia yhteensä 24 ja talvileirillä samoin 24.

Kerhokeskuksen erittäin ansioitunut johtaja E. Nisula kuoli toukokuun 5 p:nä ja hänen seuraajakseen nuorisotyölautakunta valitsi (19.6. 90 §) H. Väinölän syyskuun 1 p:stä lukien. Muut työntekijät olivat: E. Mörsky, O. Lumes, A. Lammi ja L. Härmä.

Kerhokeskusten toiminta jatkui entiseen tapaan. Lisäksi pitivät kerhokeskukset yhdessä Kumpulan kerhokeskuksen kanssa yhteisiä kilpailuja ja tilaisuuksia.

Kumpulan kerhokeskuksessa, joka sijaitsi Kymintien 46:ssa ja Limingantien 96:ssa, ei nuorisotyölautakunta tehnyt nuorisotyötä, niinkuin Käpylän ja Mäkelän kerhokeskuksissa. Kymintien 46:ssa ja Limingantien 96:ssa sijaitsevat kaksi pientä huonetta olivat yksinomaan nuorisojärjestöjen käytössä. Seuraavat järjestöt käyttivät ko. huoneita: Karhu-Veikot, Demokraattiset pioneerit, Karjalan päivän nuoret, Toukolan retkipojat, Käpytytöt, Kaupunkilähetys, Paavalin seurakunnan nuoret sekä Karjalan sosialidemokraattinen nuoriso-osasto.

Kymintien kerhohuoneessa järjestettiin yhteensä 202 kerhotilaisuutta, joissa oli 2 578 osanottajaa eli 12.7 henkilöä tilaisuutta kohden. Limingantien kerhohuoneessa järjestettiin 122 tilaisuutta, joissa oli 1 313 osanottajaa eli 10.7 henkilöä tilaisuutta kohden.

Kertomusvuoden aikana suoritettiin huoneissa perusteelliset maalaustyöt, mikä tietysti huomattavasti vähensi käyttömahdollisuuksia.

Askartelupaja. Eläintarhan kansakoulun takana Savonkadun 4:ssä sijaitsevat askarteluparakit olivat toimintavuonna seuraavien järjestöjen käytössä: Käpylän purjelentokerho, Helsingin kristillinen työväenyhdistys, Vallilan nuoret kotkat, partiolippukunta Metsänkävijät, Keski-Kallion demokraattiset pioneerit, Alppilan demokraattiset pioneerit, Kallion demokraattiset pioneerit, Nouseva voima, Työväen raittiusyhdistyksen nuoret, Käpylän nuoret kotkat ja Alppilan demokraattiset nuoret.

Metallipaja oli lisäksi Aleksis Kiven kansakoulun käytössä päivisin, iltaisin se oli järjestöjen käytössä.

Askartelupajan valvojana toimi opettaja E. Huhtanen ja vahtimestari-kalustonhoitajana V. Stenvall.

Pasilan Nuorisoparakki. Kunnostustyöt saatiin valmiiksi vuoden aikana samoin myös piha-alueelle rakennettu lentopallokenttä. Parakki oli Pasilan nuorisojärjestöjen käytössä.

Oulunkylän retkeilykeskus. Retkeilykeskuksessa suoritti v. 1949 laaditun sopimuksen mukaan Ungdomsföreningen Bomben edelleen kunnostustöitä. Paitsi Bombenia, jolla em. sopimuksen mukaan oli erinäisiä etuja alueen käytössä, ryhtyivät myös muut järjestöt käyttämään sitä viikonloppu- ja sunnuntairetkiensä kohteena.

Bengtsårin leirialue. Leirialueella järjestettiin kesän aikana 4 leiriä. 1. Käpylän kerhokeskuksen pojat ja Mäkelän kerhokeskuksen pojat ja tytöt. Leirin johtajana toimi M. Suomalainen. 2. Käpylän kerhokeskuksen tytöt. Leirin johtajana toimi T. Valkama ja 3. Helsingin pikkukirkkoyhdistys sekä 4. Tikkurilan tikka.

Kurssitoiminta. Vuoden aikana järjestettiin joko nuorisotoimiston tai sen toimeksiannosta seuraavat suomen- ja ruotsinkieliset kurssit: 10 suomenkielistä kurssia: 1) psykologian kurssi tammikuun 16 p:n ja helmikuun 23 p:n sekä toinen kurssi helmikuun 27 p:n ja huhtikuun 10 p:n välisenä aikana, osanottajien lukumäärän ollessa molemmissa n. 150, kurssin johtajana maisteri M. Koskikallio; 3) teknillisten apuvälineiden käyttökurssi maaliskuun 6 p:n ja 29 p:n välisenä aikana, osanottajien lukumäärän ollessa 32, kurssin johtajana maisteri H. Niittynen; 4) järjestöteknillinen kurssi maaliskuun 12 p:n ja 22 p:n välisenä aikana, osanottajia 15 ja kurssin johtajana neuvoja M. Merilinna; 5) näyttämöohjaajakurssi huhtikuun 4 p:n ja 27 p:n välisenä aikana. osanottajia 35 ja johtajana taiteilija O. Kontturi; 6) laulu- ja leikkikurssi syyskuun 27 p:n ja marraskuun 8 p:n välisenä aikana, osanottajia 70 ja johtajana maisteri K. Varjo; 7) teknillisten apuvälineiden käyttökurssi liitosalueilla lokakuun 15 p:n ja 17 p:n välisenä aikana, osanottajia 15 ja kurssin johtajana opettaja Laukama; 8) askartelukurssi lokakuun 19 p:n ja joulukuun 7 p:n välisenä aikana, osanottajia 34 ja johtajana diplomi-insinööri M. Louhivirta; 9) siveellisyyskurssi joulukuun 15 p:n ja 17 p:n välisenä aikana, osanottajia 100 ja johtajana opettaja N. Oksanen; 10) puhetaidon kurssi joulukuun 4 p:n ja tammikuun 17 p:n 1952 välisenä aikana, osanottajia 20 ja kurssin johtajana logonomi A. Yrjänäinen. Ruotsinkielisiä kursseja oli 6, nimittäin: 1) "Vi binder böcker" helmikuun 9 p:n ja maaliskuun 21 p:n välisenä aikana; 2) "Tala bättre" marraskuun 2 p:n ja joulukuun 11 p:n välisenä aikana; 3) "Tekniska hjälpmedel" marraskuun 23 p:n ja joulukuun 12 p:n välisenä aikana; 4) "Vi binder böcker" joulukuun 3 p:n ja 20 p:n välisenä aikana ja 5) "Vår förening" joulukuun 10 p:n ja 23 p:n välisenä aikana, osanottajien lukumäärän ollessa kaikilla kursseilla 15 ja N.O. Lindholmin toimiessa kurssin johtajana sekä 6) talarnas repetitions- och övningskurs joulukuun 15 p:n ja 16 p:n välisenä aikana, osanottajien määrän ollessa 10, kurssin johtajana J.A. Nyberg.

Avustuksia. Nuorisotyölautakunta antoi (10.4. 51 §) kaupunginhallitukselle sen pyytämän lausunnon nuorisojärjestöjen avustuksista, yhteensä 3 338 000 mk. Lautakunta jakoi (10.4. 52 §) järjestöille johtajakoulutusta varten kurssiavustuksia 200 000 mk.

Nuorisotoimiston kortistossa olevat järjestöt. Nuorisotoimisto ryhtyi vuoden aikana laatimaan uutta laajaa järjestökortistoa, johon otettiin kaikki kaupungissa toimivat nuorisojärjestöt. Vuoden lopulla oli saatu tiedot 387:stä perusjärjestöstä, niiden yhteinen jäsenmäärä oli 79 493, joista urheiluseurojen osuus oli 40 784 alle 25 vuotiaita.

Opintomatkoja ja vierailuja. Jyväskylän kaupungin nuoristyölautakunnan puheenjohtaja ja sihteeri vierailivat tammikuun 4 p:nä Helsingissä tutustumassa nuorisotyölautakunnan, nuorisotoimiston ja erikoisesti askartelupajan

toimintaan. Hyvinkään nuorisotyölautakunta kävi maaliskuun 1 p:nä tutustumassa nuorisotoimistoon, askartelupajaan ja kerhokeskuksiin. Göteborgin lastensuojelulautakunnan edustajina vierailivat herrat Andersson, Fredman ja Odesjö huhtikuun 12 ja 14 p:n välisenä aikana lastensuojelu- ja nuorisotyölautakuntien vieraina tutustuen Helsingin kaupungin kunnalliseen nuorisotyöhön. Nuorisoasiamies käytti vuosilomansa elokuussa, tehden opintomatkan Ruotsiin, Norjaan ja Tanskaan. Kaupunginhallitus myönsi hänelle matka-apurahana 30 000 mk. Nuorisoasiamies osallistui kolmen viikon aikana syyskuussa Schweizer Europahilfen järjestämille nuoriso-ohjaajille tarkoitetuille kursseille ja tutustui samalla Sveitsin nuorisotyöhön. Apulaisnuorisoasiamies oli kolmen viikon aikana lokakuussa Göteborgissa tutustuen sen kunnalliseen nuorisotyöhön. Samaan aikaan oli Helsingissä vastaavanlaisella vierailulla Göteborgin nuorisoassistentti Åke Mårtensson. Helsingissä vieraili lokakuun 21 ja 30 p:n välisenä aikana kuusi Düsseldorfin kaupungin ylläpitämän kansainvälisen nuorisokerhon jäsentä saadakseen yhteyden Helsingin kunnalliseen nuorisoelimeen ja vapaisiin järjestöihin. Retken johtajana toimi Düsseldorfin nuorisoasiamies.

Aloitteet. Kaupunginhallitus lähetti nuorisotyölautakunnalle kirjelmän, jossa Vallilan demokraattiset nuoret anoivat toimintaparakin rakentamista Somerontie 10-12 olevalle tyhjälle tontille tai Vallilan työväentalon vieressä olevalle tyhjälle tontille (23.1. 10 §); nuorisotyölautakunta lähetti aloitteen nuorisotalokomitealle pyytäen siltä lausuntoa ko. asiasta.

Raittiustyönohjaaja K. Varjo lähetti joulukuun 20 p:nä 1950 lautakunnalle kirjelmän, jossa hän toi esille Karjalan nuoret nimisen järjestön toivomuksen, että nuorisotyölautakunta kutsuisi nuorisojärjestöjen edustajia keskustelemaan nuorisotalokysymyksestä. Myöskin Helsingfors svenska ungdomsrådet'in taholta oli esitetty samanlainen toivomus (23.1. 9 §). Nuorisotyölautakunta pani asian pöydälle ja velvoitti toimiston valmistelemaan asiaa sekä ottamaan yhteyden molempiin nuorisotyötoimikuntiin ja nuorisotalokomitean puheenjohtajaan. Nuorisotyölautakunta päätti (13.2. 18 §), että se ei tässä vaiheessa kutsu koolle yleistä kokousta nuorisotalokysymyksen vuoksi. Lautakunnan jäsenet O. ja E. Laine esittivät vastalauseen lautakunnan päätöksen johdosta.

Vallilan sosialidemokraattinen naisyhdistys lähetti helmikuun 6 p:nä nuorisotyölautakunnalle kirjelmän, jossa se pyysi, että nuorisotyölautakunnan toimesta tutkittaisiin mahdollisuuksia lapsille sopivien askarteluhuoneiden järjestämisestä talojen kellareihin eri puolille kaupunkia, sekä että valmistuvissa taloissa otettaisiin huomioon lasten kerhohuoneitten tarve (13.2. 22 §). Nuorisotyölautakunta velvoitti toimiston sitä mukaa, kun sen tietoon tulee nuorisokerhoiksi sopivia huoneita, esittämään kunkin kysymyksen erikseen lautakunnalle, sekä kiinnittämään kirjelmällä kaupungin rakennustoimiston huomiota askartelu- ja kerhohuoneiden hankintaan sekä uusia rakennuksia suunniteltaessa varaamaan ko. tarkoitukseen huonetilaa.

Lautakunnan jäsenet O. ja E. Laine tekivät helmikuun 7 p:nä aloitteen, missä esitettiin, että nuorisotyölautakunta ryhtyisi toimenpiteisiin Kangasalan tien kerhokeskuksen siirtämiseksi lautakunnan valvontaan sekä että nuorisotyölautakunta sen jälkeen jakaisi ko. kerhohuoneiden käyttöoikeuden tasapuolisesti nuorisojärjestöjen kesken (13.2. 26 §). Nuorisotyölautakunta jätti asian pöydälle. Kokouksessaan toukokuun 15 p:nä nuorisotyölautakunta päätti äänestyksen jälkeen (5-3) ettei esitys anna aihetta toimenpiteisiin. E. ja O. Laine esittivät vastalauseen lautakunnan päätöksen johdosta.

Helsingin nuorisotyötoimikunta ja Helsingfors svenska ungdomsråd lähettivät kesäkuun 12 p:nä kirjelmän, missä he ilmoittivat suunnittelevansa nuorisoviikkoa v:n 1952 alussa, sekä sen yhteydessä nuorisotoimintaa esittelevää näyttelyä. Toimikunnat pyysivät, että lautakunta v:n 1952 menoarvioesitykseensä sisällyttäisi 700 000 mk viikon järjestelyjä varten sekä osallistuisi nuorisoviikon valmisteluihin ja viettoon (19.6. 86 §). Nuorisotyölautakunta pani asian pöydälle tarkemman selvityksen saamiseksi. Seuraavassa kokouksessa v:n 1952 menoarvion käsittelyn yhteydessä nuorisotyölautakunta päätti poistaa menoarviosta kohdan 8 (Nuorisoviikon järjestelyt).

Vallilan demokraattiset pioneerit ja Vallilan demokraattiset nuoret lähettivät toukokuun 29 p:nä nuorisotyölautakunnalle kirjelmän, missä allekirjoittajat esittivät, että Vallilaan rakennettaisiin nuorisoparakki (19.6. 87 §). Nuorisotyölautakunta lähetti aloitteen kaupunginhallitukselle ja ilmoitti puoltavansa sitä.

Lautakunnan jäsenet E. ja O. Laine tekivät lokakuun 12 p:nä aloitteen, joka koski ala-arvoisten lehtien ja elokuvien poistamista niiden valta-asemas-

ta lehti- ja elokuvatuotannon alalla (30.10. 113 §). Nuorisotyölautakunta päätti esittää Suomen nuorisojärjestöjen edustajistolle, että se ryhtyisi toimenpiteisiin ala-arvoisten elokuvien esittämisen ehkäisemiseksi sekä toisaalta pyrkisi tukemaan hyvien opetuselokuvien tuottamista ottaen huomioon verotuskysymyksen sekä sen seikan, että Valtion elokuvatarkastamoon saataisiin jatkuvasti pätevä nuorisoasiantuntemus edustetuksi.

Lautakunnan jäsenet E. ja O. Laine tekivät lokakuun 12 p:nä aloitteen, missä he esittivät, että nuorisotyölautakunta ryhtyisi kiireellisiin toimenpiteisiin askarteluparakin rakentamiseksi Vallilaan (30.10. 115 §). Nuorisotyölautakunta antoi nuorisotoimiston tehtäväksi tiedustella tonttia Kallion, Sörnäisten tai Vallilan alueelta askarteluparakkia varten sekä ko. kaupunginosien järjestöjen huonetarpeen selvittämisen.

Lautakunnan tekemät tärkeimmät päätökset.

1. Nuorisotyölautakunnan kokouksessa (23.1. 3 §) ehdotettiin lautakunnan varapuheenjohtajaksi O. Lainetta ja V. Varjolaa. Äänestyksessä Varjola sai 5 ääntä ja O. Laine 1 äänen, joten nuorisotyölautakunnan varapuheenjohtajaksi valittiin apulaistoimistopäällikkö V. Varjola.

2. Nuorisotyölautakunta päätti (23.1. 5 §) erottaa nuorisotoimiston toisen toimistoapulaisen tehtävistä vahtimestarin tehtävät niin, että toimistoapulainen siirtyi toimistoon kokopäivätyöhön.

3. Nuorisotyölautakunta päätti (23.1. 6 §) esittää kaupunginhallitukselle, että tämä antaisi lautakunnalle luvan palkata vahtimestarin järjestötoimistoa varten.

4. Nuorisotyölautakunta päätti (13.2. 20 §) varata Annankatu 20:ssä sijaitsevan kansakoulun voimistelusalin syyskuun alusta nuorison pöytätennisharrastusta varten sekä anoa kaupunginhallitukselta käyttövaroja ko. tarkoitukseen.

Kaupunginhallitus hylkäsi esityksen kokouksessaan (15.3. 788 §).

5. Nuorisotyölautakunta päätti (13.2. 21 §) velvoittaa nuorisotoimiston yhdessä raittiuslautakunnan kanssa valmistelemaan nuorisotutkimusta Gallupmenetelmän mukaan ja esittämään suunnitelman lautakunnan harkittavaksi.

6. Nuorisotyölautakunta päätti (6.3. 37 §) lopullisesti hyväksyä v:n 1951 kurssisuunnitelman (asia oli alustavasti esillä lautakunnan kokouksessa helmikuun 13 p:nä 19 §).

7. Nuorisotyölautakunta päätti (6.3. 38 §) jakaa järjestöjen kurssitoimintaa varten 200 000 mk sekä käyttää itse 800 000 mk omaan kurssitoimintaansa.

8. Nuorisotyölautakunta päätti (10.4. 51 §) esittää kaupunginhallitukselle lausunnon nuorisomäärärahojen jaosta. Jaettavana oli 3 338 000 mk.

9. Nuorisotyölautakunta päätti (29.5. 76 §) esittää kaupunginhallitukselle, että apulaisnuorisoasiamiehen nykyinen virka lopetettaisiin sekä perustettaisiin uusi, kokopäivätoiminen apulaisnuorisoasiamiehen virka.

10. Nuorisotyölautakunta päätti (29.5. 77 §) hyväksyä nuorisofilmin käsikirjoituksen ja antoi toimistolle oikeuden filmauksen yhteydessä lähemmin päättää yksityiskohdista.

Samalla nuorisotyölautakunta päätti anoa kaupunginhallitukselta tarkoitukseen 300 000 mk ja jos kaupunginhallitus myöntäisi varat, antaa filmaustyön elokuvaaja K. Lavolan tehtäväksi.

11. Nuorisotyölautakunta päätti (31.8. 97 §) hyväksyä talousarvion v:ksi 1952.

12. Nuorisotyölautakunta päätti (20.11. 120 §) asettaa jaoston tutkimaan maalta muuttavan nuorison asemaa sekä laatimaan ehdotuksen mainitusta kysymyksestä. Jaoston puheenjohtajaksi valittiin maisteri H. Backman ja jäseniksi tuomari I. Sahlan, toimistopäällikkö V. Varjola ja nuorisoasiamies maisteri H. Niittynen.

13. Nuorisotyölautakunta päätti (20.11. 121 §) pyytää kaupunginhallitukselta oikeutta saada käyttöönsä huoneenvuokratoimiston ns. arkistohuoneen ja sen vieressä olevan eteistilan sekä, että kaupunginhallitus antaisi kiinteistötoimiston tehtäväksi suorittaa siinä tarvittavat kunnostustyöt.

14. Nuorisotyölautakunta valitsi (20.11. 123 §) edustajikseen opetusministeriön järjestämille nuorisotyölautakuntien neuvottelupäiville marraskuun 30 p:n ja joulukuun 1 p:n väliseksi ajaksi puheenjohtajan ja lautakunnan jäsenen E. Laineen.

15. Nuorisotyölautakunta vahvisti (11.12. 131 §) lainavaraston uudet sakkomaksut.

Muuta. Kertomusvuoden aikana laajentui nuorisotyölautakunnan toiminta suu-

resti, sillä nuorisojärjestöt ja yksityiset nuoret ryhtyivät yhä runsaammin käyttämään nuorisotoimiston heille tarjoamaa apua. Tämä laajentunut yleisöpalvelu ja järjestöille suoritetut tehtävät sitoivat nuorisotoimiston henkilökunnan pääasiassa juoksevien asioiden hoitoon suunnittelu- ja uutta luovan työn joutuessa tästä kärsimään.

27. Ammattioppilaslautakunta

Lautakuntaan kuuluivat kertomusvuonna diplomi-insinööri E.E. Söderman puheenjohtajana sekä työnantajain edustajana kultaseppämestari F.O. Lindroos ja talousneuvos L.N. Tuomi; työntekijäin edustajina järjestösihteeri K.O. Järvelä ja toimitsija V.J. Kuukkanen. Edellisten varajäseninä olivat insinööri K.F. Kreander ja kirjapainonjohtaja A.J. Nuora sekä jälkimmäisten asiamies O.I. Turunen ja toimitsija E.O. Nissilä. Sihteerinä toimi apulaiskaupunginsihteeri T.S. Törnblom.

Kertomusvuonna luetteloitiin 190 uutta oppisopimusta ja edellisiltä vuosilta oli jäljellä 1 464 sopimusta. Vuoden kuluessa päättyi 77 sopimusta ja purettiin eri syistä 22 sopimusta. Voimassa olevia oppisopimuksia oli vuoden lopussa yhteensä 1 555, joista 1 287 oli miehiä ja 268 naisia koskevia.

28. Kotitalouslautakunta

Kuluneen vuoden aikana jatkui kotitalouslautakunnan toiminta samojen suuntaviivojen mukaan kuin aikaisemminkin.

Lautakunnan kokoonpano. Lautakuntaan kuuluivat kansanedustaja E. Nurminen puheenjohtajana, tarkastaja T. Alanko varapuheenjohtajana, talousopettajat A. Häggman ja M. Schauman, rouvat I. Hietanen, T. Laaksonen, S. Lehtivuori, H. Liuhtu ja rehtori K. Sihvonen jäseninä. Vuoden aikana pidettiin 13 kokousta. Kaupunginhallitusta edusti rouva L. Lehto. Sihteerinä toimi opettaja I. Grotenfelt. Lähetettyjen kirjelmien luku oli 364, saapuneiden 343, laskuja hyväksyttiin 578.

Lautakunnan toimihenkilöt. Opettajista toimivat käsityönopettaja I. Grotenfelt, käsityöneuvoja L. Lehtonen ja talousopettaja L. Virki kotitalouskerhossa Mäkelänkadun 45:ssä, jossa lautakunnan kanslia sijaitsi, talousopettaja M. Koivisto, käsityönopettaja L. Salonen ja kodinhoidonopettaja A. Ojala Helsinginkadun 26:ssa, käsityöneuvoja A. Kautonen ja talousopettaja K. Vöry Fredrikinkadun 16:ssa sijaitsevissa opetushuoneistoissa. Käpylässä ja liitosalueella toimivat talousopettajat D. Schönholtz, joka hoiti kaiken ruotsinkielisen opetuksen ja K. v. Schantz, kotitalousneuvojat A. Kaukiainen ja M. Möttönen, käsityönopettajat A. Tupamäki ja M. Yrjölä sekä käsityöneuvoja H. Huolman. Apuopettajina olivat rouvat R. Hangasjärvi ja F. Kavonius. Talousopettajien M. Koiviston ja L. Virkin saatua anomuksesta virkavapautta syyskuun 1 p:stä 1951 elokuun 31 p:ään 1952 olivat viransijaisina talousopettajat T. Lehmuskallio ja M. Virkkala. Vakinaisina siivoojina toimivat rouvat S. Järvelä ja M. Rinne sekä neidit H. Suominen ja K. Ulmanen.

Toiminta. Lautakunnan toiminta tapahtui seuraavissa paikoissa: kotitalouskerholassa Mäkelänkadun 45:ssä, opetuskeittiöissä Helsinginkadun 26:ssa sekä Fredrikinkadun 16:ssa. Suomenkielisen työväenopiston johtokunnan suostumuksella sai lautakunta käyttää käsityösalia Helsinginkadun 26:ssa ja tarpeen vaatiessa opiston juhlasalia. Lisäksi järjestettiin Käpylän kansakoulussa ruoanlaitonopetusta, alakoulun uudessa rakennuksessa käsityönopetusta ja kerhotoimintaa. Liitosalueella on erilaista opetusta ja neuvontaa annettu Lauttasaaressa, Malmilla, Puistolassa, Tapanilassa ja Vartiokylässä. Opetushuoneistoina olivat kansakoulut jä äitiys- ja lastenneuvolat. Lautakunnan ruotsinkieliset ruoanlaittokurssit ja havaintoesitykset pidettiin opetuskeittiössä Fredrikinkadun 16:ssa, Käpylän, Lauttasaaren, Malmin ja Munkkiniemen kansakouluissa.

Erittäin tärkeiksi muodostuivat tällä kertaa Kotkassa pidetyt Kotkan kaupungin kotitalouslautakunnan järjestämät luento- ja neuvottelupäivät elokuun 4 ja 5 p:nä, joille osallistui lautakunnan puheenjohtaja ja useimmat sen opettajista. Matkaa varten myönsi kaupunginhallitus 20 220 mk:n suuruisen määrärahan. Neuvottelupäivien osanottajien mielestä yhteistyö maan kaikkien kotitalouslautakuntien kanssa on aivan ensiarvoisen tärkeätä ja tämä kysymys olikin päivien keskeisin. Erikoiselle toimikunnalle annettiin tehtäväksi laatia ehdotus koko maata käsittävän kotitalouslautakuntien yhteisen elimen perustamisesta.

Kaupunginhallituksen oikeutettua syyskuun 7 p:nä 1950 kotitalouslautakunnan varaamaan Käpylästä Kisakylästä Koskelantien varrella tilan uutta opetushuoneistoa varten, ovat sen suunnittelu- ja sisustamistyöt olleet koko vuoden vireillä. Silmälläpitäen tätä tehtävää sekä tarkoituksella tutustua kunnalliseen kotitaloustoimintaan Tukholmassa, myönsi kaupunginhallitus marraskuun 22 p:nä lautakunnan esityksestä matka-avustusta opintomatkaa varten yhdelle lautakunnan opettajalle.

Kaupunginhallituksen suostumuksella ovat Väestöliiton Vallilan naisten kerho ja Sotaleskien huolto Helsingin alaosasto pitäneet kerhoiltojaan kotitalouskerholassa, jossa Helsingin leikkuuopisto kevätlukukaudella sai kolmena, neljänä päivänä viikossa käyttää käsityösalia. Opetuskeittiö Helsinginkadun 26:ssa oli samoin keväällä kahtena päivänä viikossa vuokrattuna Kallion yhteiskoululle. Useat siirtolapuutarhayhdistykset pitivät kokouksiaan lautakunnan huoneistoissa ja kerhohuone Mäkelänkadun 45:ssa oli koko vuoden Nuorisotoimiston kerhokeskuksen hallussa. Syyslukukauden alusta luovutettiin suomenkielisille kansakouluille Mäkelänkadun 45:ssä opetuskeittiö 32 t:ksi, käsityösali 30 t:ksi ja keittiö Helsinginkadun 26:ssa 33 t:ksi viikossa.

Kurssitoiminta:	Mäkelänk.		Helsingink.		Fredrikink.		Muut toim.		Yhteensä	
Ruoanlaitonopetus	Kurss.	Opp.	Kurss.	Opp.	Kurss.	Opp.	Kurss.	Opp.	Kurss.	Opp.
Tav. ruoanlaitto-kursseja	6	60	8	112	11	121	32	219	57	512
Jatkokursseja	2	18	4	44	6	66	-	-	12	128
Säilönpanokursseja	-	-	1	4	2	15	5	31	8	50
Jouluruokakursseja	-	-	1	19	3	27	1	9	5	55
Koululaiskursseja	1	14	1	13	1	12	1	6	4	45
Leipomakursseja	7	46	5	40	-	-	-	-	12	86
Luentokursseja	-	-	-	-	1	123	4	55	5	178
Havaintoesityksiä, neuvontaa	29	232	16	240	22	344	55	650	122	1 466
Havaintoesityksiä neuvoloissa	-	-	-	-	-	-	91	1 540	91	1 540
Kodinhoidonopetus										
Pesukursseja	-	-	33	134	-	-	-	-	33	134
Havaintoesityksiä	-	-	5	39	-	-	-	-	5	39
Käsityönopetus										
Käsityöneuvontakurss.	8	278	10	309	8	194	26	543	52	1 324
Hattukursseja	-	-	1	11	5	56	-	-	6	67
Peitekursseja	3	12	-	-	1	11	4	32	8	55
Erikoiskursseja	1	21	6	83	-	-	4	81	11	185
Kerhotoiminta										
Kerhoja, juhlia, retkeilyjä	29	68	27	106	-	-	27	60	83	234
Koti-iltoja	2	250	2	220	2	95	2	300	8	865
Yhteensä		999		1 374		1064		3 526		6 963

Menot. Lautakunnan menot olivat yhteensä 9 843 134 mk, jakautuen seuraaviin eriin:

Menoerä	mk	Menoerä	mk
Palkkiot	109 000	Siivoaminen	367 210
Sääntöpalkkaiset virat	6 145 810	Kaluston hankinta	193 306
Tilapäistä työvoimaa	1 247 905	Kaluston kunnossapito ..	40 094
Vuokra	389 120	Painatus ja sidonta	10 835
Lämpö	209 303	Tarverahat	245 959
Valaistus	49 671	Tarveaineet	834 921
		Yhteensä	9 843 134

Tuloja kertyi yhteensä kursseista 686 537 mk.

29. Kaupunginkirjasto

Kirjastolautakunnan kokoonpano. Lautakuntaan kuuluivat kertomusvuonna huoltopäällikkö K.L. Kulo puheenjohtajana, johtaja K. Virva varapuheenjohtajana sekä muina jäseninä kirjastoneuvos H. Kannila, filosofian maisteri E. Bruun, filosofian tohtori G. Kerkkonen, arkistonhoitaja H. Raatikainen, filosofian maisteri K. Lausti, opettaja H. Koivu ja päätoimittaja R. Palmgren. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli opetus- ja sairaalaasiain johtaja P. Railo. Lautakunta kokoontui kertomusvuonna 12 kertaa. Pöytäkirjat käsittivät yhteensä 148 pykälää, saapuneita kirjelmiä oli 367 ja lähetettyjä kirjelmiä 567.

Esityksiä kaupunginhallitukselle tehtiin asioista, jotka koskivat asuntotilan varaamista Munkkiniemen siivoojavahtimestarille talosta Piihitie 12-14 (26.1. 6 §); varastotilan hankkimista kaupunginkirjaston kirjavarastoa varten (26.1. 10 §); lisämäärärahan anomista Munkkiniemen sivukirjaston valaisinlaitteiden uusimista varten (26.1. 11 §); ylitysoikeuden anomista eräille v:n 1950 tileille (26.1. 13 §); kaluston hankintatilillä olevan käyttämättömän määrärahan oikeuttamista käyttämään v:n 1951 puolella (26.1. 16 §); arkkitehdin palkkiota kirjaston kalustosuunnitteluja varten (23.2. 21 §); Työväen arkiston, Kasvatusopillisen kirjasto- ja lukusalisäätiön sekä yhdistysten: Kirjoja sokeille ja Bragen leikkelekokoelma antamaa selvitystä Helsingin kaupungilta saadun avustuksen käytöstä (23.2. 25 §); pohjoismaisten kirjastonjohtajien kokouksen järjestämistä toukokuun 8-9 p:nä (23.2. 28 §); pääkirjastorakennuksen sähköjännitteen muuttamista vaihtovirralle (23.2. 30 §); tuuletuslaitteiden asentamista Töölön sivukirjastoon (23.2. 31 §); kaupunginkirjaston kirjanpito-osaston uudelleenjärjestelyä (16.3. 39 §); kaupunginkirjaston kirjakuljetusten järjestämistä (20.4. 47 §); kirjastovirkailijain anomusta osallistumisesta pohjoismaisille kirjastokursseille (20.4. 53 §); kaupunginkirjaston tuntipalkkaisten kirjastoapulaisten ja harjoittelijain palkkojen korotusta (18.5. 59 §); tilapäisen työvoiman tilille ensi vuoden talousarvioon merkittäviä virkoja (18.5. 65 §); kirjastovirkailijain anomusta osallistumisesta Mikkelin yleiseen kirjastokokoukseen (18.5. 66 §); Kallion sivukirjastoon perustettavaa sanomalehtilukusalin valvojan virkaa (18.5. 67 §); kaupunginkirjaston v:n 1950 kalustotilille syntyneen säästön käyttämistä (18.5. 68 §); Kallion sivukirjaston opintosalin kaluston uusimista (18.5. 69 §); pääkirjaston lastenosastosta poistettavaa kalustoa (17.8. 71 §); sanomalehtilukusalin valvojan palkkaamista Eteläiseen sivukirjastoon (17.8. 79 §); kaupunginkirjaston talousarvioehdotusta v:lle 1952 (17.8. 89 § ja 7.9. 101 §); pääkirjaston lisärakennussuunnitelman toteuttamista (17.8. 91 §); kaupunginkirjaston eräiden siivoojien palkkaluokkien korottamista (21.9. 104 §); ylitysoikeuden anomista eri tileille (21.9. 111 §, 16.11. 127, 128 ja 129 §, 14.12. 141 ja 142 §); pääkirjaston portaikon lämmityslaitteiden korjaamista (19.10. 113 §); tp. toimistoapulaisen palkkaamista pääkirjaston luettelo-osastolle (19.10. 118 §); pääkirjaston lastenlukusalin freskomaalausten kunnostamista (19.10. 119 §); taidemaalausten hankkimista Munkkiniemen sivukirjastoon (14.12. 136 §); kaupunginkirjaston eräiden sivukirjastonhoitajien virkojen palkkaluokkien korottamista (14.12. 138 §); tuntipalkkaisten valvojien palkkaamista Kallion ja Eteläisen sivukirjaston sanomalehtilukusaleihin v:ksi 1952 (14.12. 146 §).

---

1) Kertomukseen liittyvät taulukkotiedot lainausliikkeestä sekä käynneistä lukusaleissa on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa.

Lausuntoja annettiin kaupunginhallitukselle asioista, jotka koskivat Kiljavan potilasyhdistyksen anomusta avustuksen saamisesta kirjallisuuden hankkimiseksi potilaskirjastoon (26.1. 7 §); kirjastolautakunnan pöytäkirjaa joulukuun 15 p:ltä 1950 (26.1. 9 §); uusittuja irtaimistoluetteloita (16.3. 37 §); eräiden yhteisöjen avustusanomuksia (16.3. 38 §); Espoon kunnan alueliitosehdotusta (20.4. 50 §); kaupunginkirjaston tilapäisten virkojen mahdollista vakinaistamista (17.8. 92 §); Kirjoja sokeille yhdistyksen avustusanomusta (21.9. 103 §); sekä sivukirjasto-osaston perustamista Sofianlehdon vastaanottokotiin (19.10. 124 §).

Kirjaston toiminta

Henkilökunta. Kirjastonjohtajana toimi filosofian tohtori U. Saarnio, apulaiskirjastonjohtajina filosofian tohtori H. Hirn ja filosofian kandidaatti M. Närhi, taloudenhoitajana ekonomi L. Molander, sivukirjastonjohtajana filosofian kandidaatti E. Wirla, sivukirjastonhoitajina filosofian kandidaatti E. Seppälä, filosofian kandidaatti I. Sivenius, filosofian maisteri S-L. Meri, filosofian kandidaatti E. Langi, filosofian maisteri M. Hagman, F. Ruusuvuori, kansakoulunopettaja A. Talvela, filosofian maisteri T. Liukko, filosofian maisteri P.H. Lindberg, filosofian kandidaatti S. Hirn, filosofian kandidaatti H. Rasku, filosofian maisteri T. Rasku, filosofian maisteri H.Helansaari ja filosofian maisteri E. Oksanen sekä vt:nä S. Engström. Osastonhoitajina filosofian kandidaatti A-M. Castrén, filosofian maisteri R. Engman-Enari, K. Lesch, filosofian kandidaatti S. Oksanen, E. Salovius, E. Vaula ja filosofian maisteri V. Wigell. Opiskelunneuvojina filosofian maisteri A. Olamaa, filosofian kandidaatti B. Carpelan ja filosofian kandidaatti R. Kauppi. Kirjastoamanuensseina H. Allén, E. Koponen, E. Savonen, S. Esimaa, I. Tamlander, R. Wainio, H. Lindström, A. Nilsson, K. Cajander, filosofian maisteri L. Lindberg, P. Lausti, B. Mörne, I. Hallberg, S. Lappalainen, V. Lumme, filosofian maisteri I. Vasenius, filosofian maisteri A-L. Virtanen, filosofian kandidaatti C. von Kraemer, filosofian kandidaatti A. Laurila, M. Railo, filosofian maisteri G. Sandström, S. Korpi-Anttila, S. Tukiainen, filosofian kandidaatti M. Nyberg, I. Vuoristo, I. Tuokkola, filosofian maisteri M. Louhivaara, V. Lumme, yhteiskuntatieteiden kandidaatti V. Majara, L. Nissinen, filosofian maisteri E. Pajanne, S. Ruokolahti, S. Tervonen, E. Wallenius, E. Vauhkonen, A-M. Laukkanen, A. Ruuskanen, E. Turunen, I. Kahma, M. Salmi, E. Airamo, K. Hägglund, M. Kauppila, L. Lano, R. Norrmén, H. Valve, M. Martikainen, E. Pösö, K. Salonen, filosofian kandidaatti H. Kanerva, H. Kauppi, P. Perkiö, H. Candolin, I. Laitinen, R. Monola, K. Noro, O. Päiviö, E. Silvennoinen, T. Ylitalo, vt:nä A. Ahola, filosofian kandidaatti E. Elonheimo, A. Jäykkä, M-C. Saarinen. R. Saarnio, A. Seppänen. M. Turunen ja G. Winter, alemman palkkaluokan kirjastoamanuenssina E. Laurell, kirjastoapulaisina E. Ahrenberg, O-M. Ronimus, M. Mansner, M-L. Pihlajamäki, T. Kemppainen, K. Rauhanen ja B. Stenbäck. Toimistoapulaisina R. Toro, H. Aarnio, D. Stenholm, R. Heinonen, A. Hietala, R. Pyysalo, A. Valve ja vt:nä A. Routasuo. Järjestelyapulaisina V. Sievänen, S. Söderlund, E. Nissinen, M. Martikainen, H. Kytölä, K. Tuominen, H. Länsimäki, filosofian kandidaatti S. Sahrberg-Snell, F. Tiivola, E. Lönnqvist, A. Suomalainen, S. Parovirta, S. Sivenius, O. Henell, L. Kola, R. Seppälä, I. Kivijärvi ja vt:nä K. Grönberg. Vahtimestarina A. Laustela ja E. Laustela. Apulaisvahtimestareina K. Laine, K.R.Silius ja H. Piippo. Talonmies-lämmittäjänä E. Keskilä. Siivooja-vahtimestareina S. Sundström, A. Friman, S. Kesäläinen, V. Elomäki, H. Karhu, I. Piippo ja E. Rautio. Siivoojina H. Nordberg, R. Nordbäck, A. Raunio, I. Ikonen, I.Kuhlberg, M. Nurmi ja T. Laine. Päällysvaatteiden vartijoina A. Laakso, E.Silius, A. Etelämäki ja E. Rautio. Lähetteinä E. Heinonen ja P. Lottanen.

Virkaero myönnettiin omasta pyynnöstä järjestelyapulaiselle S. Snellille kesäkuun 1 p:stä lukien, siivooja M. Nurmelle syyskuun 1 p:stä lukien ja siivooja R. Nordbäckille syyskuun 15 p:stä lukien.

Kaupunginkirjastoon nimitettiin seuraavat uudet viranhaltijat: kirjanpitäjäksi ekonomi A. Routasuo, toimistoapulaiseksi valtiotieteen maisteri T. Nisminen, järjestelyapulaisiksi filosofian kandidaatti P. Siukonen ja lähetti E. Heinonen, kaikki marraskuun 1 p:stä lukien.

Sairaustilasto v. 1951.

I. Sääntöp. ja tilap. viranhaltijat	Lukumäärä	%-luvusta 154	Sairauspäiviä	%-luvusta 2264
Kirjastonhenkilök. Kirjastonjohtajat ja sivukirj.hoit.	19	12.3	184	8.1
Osastonhoit. ja opiskelunneuv.	10	6.5	366	16.2
Kirj.amanuenssit	70	45.5	1318	58.2
Järj.apul.	18	11.7	249	11.o
Toimistohenkilök.	11	7.1	25	1.1
Taloushenkilök.	26	16.9	122	5.4
Yht.	154	100 %	2264 pv.	100 %
II. Tuntip.henkilök.	35		278	
Koko henkilökunta	189		2542 pv.	

Sairauspäiväkäyttö henkeä kohti $\frac{2542}{189}$ = 13.45 pv.

Pääkirjasto. Kirjaesittelyt ja näyttelyt. Suomalainen lainausosasto. Osastolla esiteltiin kertomusvuonna kaunokirjallisuusosastolla sijaitsevalla näyttelytaululla seuraavat kirjailijat ja heidän tuotantonsa: helmikuun 9 p:nä André Gide (21.11.1869-19.2.1951). Esillä Giden kuva ja luettelo hänen ranskan-, ruotsin- ja suomenkielellä julkaistuista teoksistaan. Lokakuun 30 p:nä Martti Merenmaa. Marraskuun 10 p:nä "Saksalainen romaani". Kuvia: Thomas Mann. Joulukuun 1 p:nä "Nuori runo". Kuvia: Lassi Nummi, Juha Mannerkorpi ja Lasse Heikkilä.

Näyttelyitä järjestettiin tietokirjallisuusosastolla sijaitsevalla kahdella suurella näyttelypinnalla, joista toisella esiteltiin opiskeluun innostavaa tietokirjallisuutta ja toisella ajankohtaista tai klassillista kaunokirjallisuutta. Kertomusvuonna esiteltiin seuraavaa: tammikuun 18 p:nä Maila Talvio (17.10.1871-6.1.1951). Teksti: "Vain hyvyyden lempeä taakka soveltuu meidän elomme kiitävän hetken kannettavaksi". Kuvia: Maila Talvio. Helmikuun 1 p:nä: "Arkielämää". Realistista ja naturalistista kaunokirjallisuutta. Taidejäljennöksiä: Eero Järnefelt: Ruokalepo, Pekka Halonen: Niittomiehet, Maria Wiik: Yksin, Murillo: Eukko ja poika. Helmikuun 1 p:nä "Ammatinvalinta - Elinkeinot". Teksti: "Kuka työn jumalia palvelee hän seisoo pää koholla ajan tuulissa". (Johannes Linnankoski). Kuvia: Eri ammatteja esittäviä. Maaliskuun 20 p:nä Tietoteoria: Teksti: "Kaikki muu tieto on tietoa jostakin muusta kuin itsestään, mutta ajattelu on tietoa sekä muusta tiedosta että itsestään." Kuvia: Hume, Platon, Descartes. Huhtikuun 3 p:nä "Kaksi mestaria". Kuvia: Leo Tolstoi ja F.M. Dostojevski. Huhtikuun 12 p:nä Logiikka - Logistiikka. Teksti: "Näyttää siltä, että vihdoin lähestymme Leibnizin ennakoimaa kulta-aikaa, jolloin keskustelemisen sijasta laskemme." (Marcel Boll) Kuvia: Leibniz, Aristoteles, Russel. Toukokuun 7 p:nä Kreikan kirjallisuus ja taide. Teksti: "Mi kaunist on, on iloks ikuiseksi". (Keats) Kuvia: Homeros, Sofokles, Afrodite. Syyskuun 1 p:nä Psykologia. Teksti: "Tunne itsesi". Kuvia: Freud, Köhler, Kretschmer. Taidejäljennöksiä: Michelangelo: Creation de l´homme (Adam). Lokakuun 15 p:nä Skandinavian mestareita. Teksti: "Tutki parhaita kirjailijoita avartaaksesi siten mielikuvituksesi piiriä". (Aleksis Kivi) Kuvia: H. Ibsen, H.C. Andersen, A. Strindberg. Marraskuun 15 p:nä "Nobel-kirjailijoita". Kuvia: F.E. Sillanpää, Pär Lagerkvist, Sigrid Undset, Selma Lagerlöf. Luettelo kirjallisuuden Nobel-palkinnon saaneista kirjailijoista. Marraskuun 18 p:nä "Kulttuurihistoria". Teksti: "Suurten valloittajien ja kuninkaiden menestykset eivät ole mitään siihen vaikutukseen verrattuna, mikä yhdellä ainoalla suurella ajatuksella on". (Egon Friedell). Kuvia: Ateenan koulu, Sokrateen puolustuspuhe, Turun Akatemian perustuskiven laskeminen.

Opintolukusali, Yleinen lukusali, Kirjavarasto. Yleisessä lukusalissa järjestettiin kertomusvuoden aikana suomen-, ruotsin- ja muunkielistä tieto- ja kaunokirjallisuutta esitteleviä kirjanäyttelyjä. Esittelyjä valaisemaan käytettiin taide- ja valokuvajäljennöksiä ym. kuva-aineostoa. Kirjaesittelyjä oli seuraavista aiheista: 1. Rauhanasia. 2. Luonto tieteen valossa - Naturen i vetenskapets ljus. 3. Italian taidetta - Italiensk konst. 4. Lapsipsykolo-

gia ja lastenkasvatus - Barnpsykologi och uppfostran. 5. Eurooppa: kulttuuri ja maantiede. Europa: kultur och geografi. 6. Teatteritaide - Scenkonst. 7. Vieraat kielet. 8. Musiikki - Musik.

Yleisen lukusalin eteisaulaan asetettiin näytteille maalaustaidetta taidejäljennöksinä ja esiteltiin seuraavia aiheita ja taiteilijoita: 1. Carl Larssonin taidetta. 2. Asetelmia. Picasso, Monet, Manet, Renoir, Cezanne. 3. Lapsi maalaustaiteessa. Hals, Gallen-Kallela, Renoir, Reynolds, Velasques, Terborch. 4. Italian vanhoja mestareita. Michel Angelo, Leonardo da Vinci, Rafael, Tizian. 5. Claude Monet'n kesäaiheita. 6. Elämän teatteria. Picasso, Daumier, Manet, Degas, Renoir, Gauguin. 7. Musiikki maalaustaiteessa. Terborch, Fragonard, Lesueur.

Lastenosasto. Osasto järjesti kertomusvuoden aikana seuraavanaiheiset kirjaesittelyt: a) Tunnussanana "Tutustu elävään luontoon" oli koko kesän ajan esillä kasvi- ja eläinaiheisia teoksia ja kuvaryhmiä. b) Pohjoismaiden kulttuuripäivien johdosta oli syyskuukausina nähtävänä skandinaavisia maita esitteleviä teoksia sekä kirjailijoiden elämäkertoja. c) Joulukuussa pidettiin esillä joululehtiä sekä jouluaiheisia kirjoja ja esittelytaululla lapsia ilahduttavia joulukuvia.

Ruotsalainen ja vieraskielinen lainausosasto. Osastolla järjestettiin kertomusvuoden aikana tieto- ja kaunokirjallisuutta esitteleviä näyttelyitä, jotka vaihdettiin kuukausittain ja niiden lukumäärä vuoden aikana oli 24. Näiden säännöllisesti vaihtuvien kirjaesittelyjen lisäksi oli joukko erikoisnäyttelyjä esim. Nobelpalkintojen jaon, kirjallisuus- ym. juhlien johdosta. Kaunokirjallisuuden alalla esiteltiin eri maiden kirjallisuutta esim. "Franska berättare" ym., näyttelyitä järjestettiin myös aiheen ja ympäristökuvauksen mukaan esim. "Nordiska bygderomaner", "Den hårda vardagen", "Havsskildringar". Asetettiin myös näytteille saksalaista, englantilaista ja ranskalaista kirjallisuutta alkukielellä esim. "Modern english short stories". Tietokirjallisuuden näyttelyhyllyllä esiteltiin tieteen eri aloja edustavaa kirjallisuutta esim. "Den moderna filosofin", "Platon","Antikens Rom", "Resor i Norden", "Asiatisk konst", "Det franska dramat". Yleisön taiteen harrastuksen lisäämiseksi asetettiin näytteille myös taidejäljennöksiä.

Korjaustyöt ja kaluston uudistukset. Kertomusvuoden aikana uusittiin sekä lasten lainausosasto että lukusali kokonaisuudessaan. Korjaustyöt suoritettiin arkkitehti T. Salmio-Toiviaisen laatiman uudistussuunnitelman mukaisesti. Lasten lainausosastolla muotoiltiin kannatinpylväät nykyaikaista arkkitehtoonista näkemystä vastaaviksi ja lisätilan saamiseksi kirjoille rakennettiin osastolle kaartuvalinjainen parveketerassi valkeine takorautakehyksineen ja loivasti nousevine portaineen. Lasten lukusalissa suoritettiin samanlainen kannatinpylväiden muotoilu sekä katon uusiminen tasaisen valokentän aikaansaamiseksi. Kummankin lastenosaston seinäpinnat maalattiin vaalein värisävyin ja korjauksen yhteydessä suoritettiin lasten lukusalin Juho Rissasen freskojen puhdistus ja restaurointi. Työn suoritti Kansallismuseon konservaattori taiteilija O. Niemi.

Korjaustöiden yhteydessä hankittiin arkkitehti T. Salmio-Toiviaisen suunnittelema uusi kalusto lastenosastoille. Kalusto on luonnonväristä mäntypuuta ja siinä on huomioitu erityisesti lastenosastoja käyttävien eri-ikäisten lasten tarpeet varaamalla pienimmille oma kuvakirjaryhmänsä pikkutuoleineen, satuikäisille satukirjanurkkaus ja varttuneimmille erityinen opintolukusaliosasto käsikirjastoineen ja tarkoituksenmukaisine lukupöytineen.

Uusitut, kauniit ja viihtyisät lastenosastot ovat lisänneet lasten lukuharrastusta ja opiskelunhalua.

Vierailut ja kirjaston esittelyt. Kertomusvuoden aikana kävi pääkirjastossa useita sekä koti- että ulkomaisia vierailijoita ja vierailijaryhmiä. Tutustumiskäynnit oli järjestetty siten, että ennen kiertokäyntiä eri osastoilla selostettiin kaupunginkirjaston historiaa, lainaus- ja lukusalitilastoa, toimintamuotoja erityisesti korostaen kaupunginkirjaston suorittamaa kirjastokasvatuksellista työtä, opiskeluneuvontaa ja opintokerhotyötä.

Toukokuun 8-10 p:nä pidettiin kaupunginkirjastossa pohjoismaisten kirjastonjohtajien neuvottelukokous, johon osallistuivat pohjoismaiset kirjastonjohtajat professori K. Knutsson Tukholmasta, kirjastonjohtaja C. Thomsen Kööpenhaminasta, tohtori G. Krogh-Jensen Frederiksbergistä, kirjastonjohtaja H.Hjartöy Oslosta ja kirjastonjohtaja, dosentti U. Saarnio Helsingistä. Kokouksen ohjelmaan liittyi varsinaisten neuvottelujen ohella tutustumiskäynti pääkirjaston eri osastoihin, sekä kiertokäynti kaupunginkirjaston sivukirjastoissa,

jolloin tutustuttiin sairaalasivukirjaston Marian sairaalassa olevaan osastoon sekä Lauttasaaren, Kulosaaren ja Kallion sivukirjastoihin.

Helsingin kaupunki tarjosi kokouksen osanottajille lounaan tiistaina toukokuun 8 p:nä Hotelli Tornissa ja keskiviikkona toukokuun 9 p:nä ravintola Royalissa, jolloin kaupungin puolesta isäntänä oli kirjastonjohtaja dosentti U. Saarnio. Helsingin kaupunki järjesti tiistaina toukokuun 8 p:nä pohjoismaisten kirjastonjohtajien kunniaksi illalliset kaupunginkellarissa, kaupunginjohtaja R. Granqvistin toimiessa isäntänä. Tilaisuudessa oli läsnä kirjastolautakunta, Helsingin yliopiston ylikirjastonhoitaja, Valtion kirjastotoimiston johtaja, kaupunginkirjaston apulaisjohtajat, taloudenhoitaja, sivukirjastonjohtaja ja sivukirjastonhoitajia.

Onnistunut neuvottelukokous päättyi kirjastonjohtaja dosentti U. Saarnion tarjoamiin jäähyväisillallisiin ravintola Kalastajatorpalla.

Muut ulkomaiset vierailijat olivat: Suomessa kesäkuun 3-13 p:nä pidetyn pohjoismaisen kirjastonhoitajakurssin osanottajat, Kölnin yleisradion virkailija, Toronton kaupunginkirjaston edustaja, amerikkalaiset kirjastonhoitajat mrs Catherine Chesnult San Franciskosta ja miss Helen Stalford Los Angelesista.

Kotimaiset vierailijat olivat: Yhteiskunnallisen korkeakoulun kirjastolinjan oppilaat, useita Helsingin kaupungin kansakoulujen oppilasluokkia, helsinkiläisten oppikoulujen luokkia, Suomen valtion oppikoulunopettajien liiton kirjastopäivien osanottajat, Helsingin kaupungin ammatinvalinnan ohjauksesta ryhmä oppilaita, ja Tervalammin työlaitoksen kirjastonhoitaja, joka suomalaisella lainausosastolla tutustui kaupunginkirjaston lainausjärjestelmään ja luokitus- ja luettelointimenetelmiin.

Luettelointi- ja kortistouudistukset. Suomalainen lainausosasto. Koska osastolla oli hyllyillä jossain määrin vanhentunutta tietokirjallisuutta useinakin kappaleina, joiden siirto varsinaiseen varastoon ei tilanahtauden vuoksi ollut mahdollinen, siirrettiin tällaista kirjallisuutta sivuhuoneissa oleville varahyllyille ja tehtiin aloite ns. lähivarastomerkinnän tekemisestä näihin kirjoihin ja vastaaviin inventointi-, yleisö- ja systemaattisiin kortteihin.

Opintolukusali ja yleinen lukusali. Lukusaleissa uudistettiin ja täydennettiin systemaattista kortistoa, joka molemmissa saleissa lähitulevaisuudessa asetetaan yleisön käytettäväksi.

Luetteloimisosasto. Luetteloimistyössä merkitsi huomattavaa edistysaskelta se, että osaston käyttöön saatiin painokone, jolla huhtikuusta lähtien on painettu luettelokortteja ja muuta pientä kirjastossa tarvittavaa painatustyötä.

Uusien kirjojen lähettäminen sivukirjastoihin muodostui myös entistä joustavammaksi, sillä lokakuusta alkaen toimitettiin kirjalähetykset kerran viikossa autolla eri sivukirjastoihin siten, että entisellä varsinaisella kaupunkialueella olevat sivukirjastot saavat kirjalähetyksen joka viikko ja liitosalueella sijaitsevat sivukirjastot joka toinen viikko.

Luetteloimisosasto, jossa v:sta 1949 alkaen olivat yhdistettyinä aikaisemmin erillään toimineet suomenkielisen ja ruotsin- sekä vieraskielisen kirjallisuuden luetteloimisosastot, toimi sangen ahtaissa tiloissa, mikä hankaloitti osaston toimintaa kirjahankintamäärän vuosi vuodelta kasvaessa.

Sivukirjastokeskus inventoi kertomusvuoden kuluessa Munkkiniemen, Herttoniemen ja Vartiokylän sivukirjastojen kirjavarastot sekä luetteloi Munkkiniemen sivukirjaston Munkkiniemen kantakirjastolta esikaupunkiliitoksen yhteydessä saaman kirjavaraston. Tämä, samoinkuin Lauttasaaren sivukirjaston vastaava varasto, laskettiin ja liitettiin kaupunginkirjaston kirjavarastoon. Sivukirjastokeskus teki myös merkinnät kaikista kaupunginkirjastossa vuoden aikana tapahtuneista poistoista.

Juhlatilaisuudet. Kirjaston henkilökunnan pikkujoulu-juhlan, jota vietettiin joulukuun 6 p:nä pääkirjaston lasten lukusalissa, järjesti suomalainen lainausosasto. Tervehdyssanat lausui osastonhoitaja, maisteri V. Wigell ja ohjelmassa esiintyivät mm. amanuenssi B. Mörne (lausunta), maisteri B. Carpelan (luenta), amanuenssi M. Railo (lausunta), kirjailija L. Heikkilä (puhe) sekä kerhon kuoro, joka lauloi rouva C. Saarnion johdolla.

Kirjastokokoukset ja opintomatkat. Kirjastonjohtaja dosentti U. Saarnion johdolla teki 8 kaupunginkirjaston virkailijaa elokuun 18 p:n ja syyskuun 19 p:n välisenä aikana ulkomaisen opintomatkan Ruotsiin, Tanskaan ja Saksaan, jolloin tutustuttiin Tukholman, Kööpenhaminan ja Frederiksbergin kaupunginkirjastoihin sekä Hampurin, Hannoverin, Münsterin ja Münchenin kaupunginkir-

jastoihin ja tieteellisiin kirjastoihin sekä sairaalakirjastotoimintaan Saksassa.

Suomalainen lainausosasto. XIV yleiseen kirjastokokoukseen Mikkelissä kesäkuun 15–17 p:nä osallistuivat amanuenssit E. Koponen, A. Laurila ja E. Turunen. Ulkomaisen opintomatkan teki osastonhoitaja, maisteri V. Wigell toukokuun 17 p:n ja kesäkuun 22 p:n välisenä aikana Ruotsiin, Tanskaan, Saksaan, Sveitsiin, Italiaan, Ranskaan, Belgiaan ja Hollantiin.

Opintosali ja yleinen lukusali. Lukusalien henkilökunnasta osallistuivat seuraavat kolme virkailijaa XIV yleiseen kirjastokokoukseen Mikkelissä kesäkuun 15–17 p:nä: osastonhoitaja A-M. Castrén ja amanuenssit E. Elonheimo ja P. Perkiö. Ulkomaisia opintomatkoja tekivät: osastonhoitaja, maisteri A-M. Castrén ja E. Pösö Ruotsiin, Tanskaan ja Ranskaan, amanuenssi I. Vasenius Tanskaan sekä amanuenssit P. Perkiö ja R. Tyrni, jotka osallistuivat kirjastonjohtajan johdolla suoritettuun opintomatkaan, Ruotsiin, Tanskaan ja Saksaan.

Kirjastojen keskeiset lainat. Opintolukusalin kautta välitettiin lainaksi muille kirjastoille (kotimaisille) yht. 11 teosta ja Kööpenhaminan kuninkaallisesta kirjastosta välitettiin Töölön sivukirjaston opintolukusalissa käytettäväksi 6 teosta.

Kuvakokoelmat. Kirjastoon näyttelyitä varten hankitut taidejäljennökset järjesttiin kertomusvuonna yhtenäiseksi kokoelmaksi, jolloin kukin jäljennös numeroitiin ja niistä muodostettiin oma kortistonsa. Tästä kokoelmasta osastoille ja sivukirjastoille annettavat lainat hoiti pääkirjaston suomalainen osasto.

Kallion sivukirjasto. Aikuisten lainausosastolla järjestettiin kirjojen esittelyjä suomen- ja ruotsinkielisinä kirjastokasvatuksellisten periaatteiden mukaisesti asettamalla erityisille kirjojen esittelyhyllyille amatööriopiskelua edistävää ja opiskelunhalua herättävää tieto- ja kaunokirjallisuutta; esittelyissä huomioitiin lisäksi ajankohtaiset kulttuurimerkkipäivät ja tapahtumat sekä Kallion sivukirjaston opintokerhojen ohjelmat. Tämä kirjastokasvatuksellinen työmuoto on herättänyt suurta mieltymystä kirjastoa käyttävän yleisön keskuudessa. Esittelyhyllyillä järjestettiin kirjaesittelyt siten, että tieto- ja kaunokirjallisuuden esittelyhyllyillä oli kulloinkin esillä sama aihe. Esittelyhyllyillä käytettiin esiteltävän aiheen valaisemiseksi apuna erilaista kuvamateriaalia: taidejäljennöksiä, muotokuvia, luonnontieteellisiä ja maantieteellisiä kuvia ja valokuvajäljennöksiä. Tammikuun 10 p:nä Tähtilipun maa. Amerikkalaisia kirjailijoita (liittyi kirjallisuuskerhon esitelmään William Faulkner tammikuun 17 p:nä). Tammikuun 18 p:nä Honoré de Balzac. Ranskalaisia kirjailijoita. (Liittyi Helsingissä tammikuun 20 p:nä avattuun Balzac-näyttelyyn). Tammikuun 25 p:nä Kuuluisia ajattelijoita. Elämäkertaromaaneja. (Liittyi psykologisen opintokerhon esitelmään Bertrand Russel tammikuun 31 p:nä). Helmikuun 1 p:nä "Runon kuningas". Runebergin teokset. (Liittyi Runebergin päivään helmikuun 5 p:nä). Helmikuun 6 p:nä Kuuluisia taiteilijoita. Elämäkertaromaaneja. (Liittyi kirjallisuuskerhon esitelmään Paul Cézanne helmikuun 14 p:nä). Helmikuun 19 p:nä Luonnonkansojen tapoja ja uskomuksia. Kotimaisia kansanelämänkuvauksia. Pohjoismaiden kansanelämän kuvauksia. Muiden maiden kansanelämän kuvauksia. (Liittyi psykologisen opintokerhon esitelmään "Primitiivisestä ajattelusta" helmikuun 28 p:nä). Maaliskuun 1 p:nä Naapurimme Neuvostoliitto. Venäläisiä kertojia. (Liittyi kirjallisuuskerhon esitelmään "Ihminen Neuvostoliiton kirjailijain kuvaamana" maaliskuun 14 p:nä). Maaliskuun 15 p:nä Matematiikka on tieteiden kuningatar. Elämäkerrallisia kuvauksia. Maaliskuun 30 p:nä Historia on paras opettaja. Historiallisia romaaneja. Huhtikuun 1 p:nä Norjan kirjallisuuden suuria nimiä. Ibsenin, Björnsonin, Hamsunin teokset. (Liittyi kirjallisuuskerhon esitelmään "Henrik Ibsen ja hänen Peer Gyntinsä" huhtikuun 11 p:nä). Huhtikuun 18 p:nä Lapsen maailmaa. Kaunokirjallisia lapsiaiheisia kuvauksia. (Liittyi psykologisen opintokerhon esitelmään "Lapsi kehityspsykologian valossa" huhtikuun 25 p:nä). Huhtikuun 27 p:nä "Tutustu elävään luontoon". Kaunokirjallisia luonnonkuvauksia. Toukokuun 5 p:nä Läntiset naapurimaamme. Pohjoismaista kaunokirjallisuutta. (Liittyi pohjoismaisten kirjastonjohtajien vierailuun toukokuun 8–10 p:nä Helsingin kaupunginkirjastossa.) Toukokuun 17 p:nä Elämänviisautta ja mietekirjallisuutta. Elämäkerta-aiheisia kaunokirjallisia teoksia. (Liittyi psykologisen opintokerhon esitelmään Maurice Maeterlinck toukokuun 23 p:nä). Kesäkuun 12 p:nä Sävelten maailma. Musiikki- ja taideaiheista kaunokirjallisuutta. (Liittyi Sibelius-viikkoon kesäkuun 13–21 p:nä). Kesäkuun 22 p:nä Luonnon ihmeitä. Luonnonkuvauksia kaunokirjallisuudessa. Kesäkuun 26 p:nä Tunnetko Suomea?

Kotimaisia klassikkoja ja kansanelämän kuvauksia. Heinäkuun 14 p:nä Antiikin maailmaa. Historiallisia romaaneja. Elokuun 8 p:nä Taideaarteita. Taideaiheista kaunokirjallisuutta. Elokuun 16 p:nä Muinaisia kulttuureja. Historiallisia romaaneja. Syyskuun 4 p:nä Tanskalaisia kirjailijoita. Tanskalaista kaunokirjallisuutta. (Liittyi kirjallisuuskerhon esitelmään Nils Petersen syyskuun 12 p:nä). Syyskuun 12 p:nä Tutustu ihmiseen - lue psykologiaa. Psykologisia romaaneja. (Liittyi psykologisen opintokerhon esitelmään "Nerouden sosiaalista taustaa" syyskuun 26 p:nä). Syyskuun 27 p:nä Pohjoismaisia kirjailijoita. Pohjoismaista kaunokirjallisuutta. (Liittyi syyskuun 27 p:nä vietettyyn Pohjolan päivään). Lokakuun 6 p:nä Aleksis Kivi. Kiven teokset. (Liittyi A. Kiven päivään sekä kirjallisuuskerhon A. Kivi-juhlaan lokakuun 10 p:nä). Lokakuun 15 p:nä Tieteen ja taiteen suurmiehiä. Elämäkertaromaaneja. (Liittyi psykologisen opintokerhon esitelmään "Nerouden psykologista taustaa" lokakuun 24 p:nä). Lokakuun 29 p:nä Maailmankaikkeuden arvoitus. Tähtitieteellistä ja luonnontieteellistä kirjallisuutta. Marraskuun 12 p:nä "Tunne itsesi" on kaiken elämänviisauden keskipiste. (Sokrates). Filosofista kirjallisuutta. (Liittyi psykologisen opintokerhon esitelmään mentaalihygieniasta marraskuun 28 p:nä). Marraskuun 22 p:nä Nobelpalkinnon saaneita tiedemiehiä, Nobelpalkinnon saaneita kirjailijoita. (Liittyi Nobelpalkinnon jakotilaisuuteen marraskuun 15 p:nä). Joulukuun 13 p:nä Joulu taiteen kuvaamana. Joulu runoudessa ja kaunokirjallisuudessa.

Näyttelyt. Pääportaikon yläaulassa olevaan näytekaappiin järjestettiin kertomusvuoden aikana eri näyttelyitä suomen- ja ruotsinkielisinä, joiden aihe liittyi joko ajankohtaisiin kulttuurimerkkipäiviin ja tapahtumiin tai Kallion sivukirjaston opintokerhojen ohjelmiin. Lisäksi niissä esiteltiin opintolukusalissa saatavissa olevaa kirjallisuutta eri aloilta. Opintolukusalissa käyvä yleisö on kiinnittänyt näihin näyttelyihin suurta huomiota ja tutustunut niihin yksityiskohtaisesti. Kuhunkin näyttelyyn on liittynyt luettelo opintolukusalissa saatavissa olevasta alan kirjallisuudesta. Tammikuun 16 p:nä Kuva: Bertrand Russel. Teksti: "Ymmärtääksemme jotakin kansakuntaa tai aikakautta meidän täytyy ymmärtää sen filosofiaa". (Liittyi Bertrand Russellin saamaan Nobelpalkintoon joulukuussa 1950 sekä psykologisen opintokerhon esitelmään Bertrand Russel tammikuun 31 p:nä). Helmikuun 1 p:nä Kuva: J.L. Runeberg. Teksti: "Oi, maamme Suomi, synnyinmaa, soi sana kultainen ..." (Liittyi Runebergin päivään helmikuun 5 p:nä). Helmikuun 7 p:nä Klassillisen taiteen jäljennöksiä. Teksti: "Taide tekee elämän rikkaaksi". (Liittyi kirjallisuuskerhon esitelmään Paul Cézanne helmikuun 14 p:nä). Helmikuun 26 p:nä Kuva: Gallén-Kallela: Väinämöisen lähtö. Teksti: "Jätti kantelon jälille, soiton Suomelle sorean, laulut suuret lapsillensa". (Liittyi Kalevalan päivään helmikuun 28 p:nä). Maaliskuun 13 p:nä Kuva: Kuuluisia matemaatikkoja. Teksti: "Luvut hallitsevat maailmankaikkeutta". Huhtikuun 14 p:nä Kuva: Kuuluisia luonnontieteilijöitä. Teksti: "Koko luonto on salaisuuksia täynnä". Toukokuun 25 p:nä Kuva: Kukkia ja perhosia. Teksti: Kesä kukkii. Kesäkuun 9 p:nä Jean Sibelius. Teksti: Finlandian alkutahdit. (Liittyi Sibelius-viikkoon kesäkuun 13-21 p:nä). Kesäkuun 30 p:nä Kuva: Suomen kesäisiä maisemia. Teksti: "Tuhatjärvien maa". Elokuun 8 p:nä Kuva: Rembrandt'in, Vermeer'in, Mieris'in taiteen jäljennöksiä. Teksti: Alankomaiden taidetta. Syyskuun 13 p:nä Teksti: Psykologia - ihmistuntemuksen avain. (Liittyi psykologisen opintokerhon esitelmään "Nerouden sosiaalista taustaa" syyskuun 26 p:nä). Syyskuun 27 p:nä Kuva: Tyypillinen maisemakuva kustakin pohjoismaasta kehystettynä maan värein. Teksti: Pohjolan päivä. (Liittyi syyskuun 27 p:nä vietettyyn Pohjolan päivään). Lokakuun 6 p:nä Kuva: A. Kivi. Teksti: "Kauneus sydämessäni asukoon". (Liittyi A. Kiven päivään ja kirjallisuuskerhon A. Kivi-juhlaan lokakuun 10 p:nä). Lokakuun 29 p:nä Kuva: Tähtitieteellisiä kuvia. Teksti: Maailmankaikkeuden arvoitus. Lokakuun 20 p:nä Kuva: Väinö Aaltonen: Voitonjumalatar seppelöi nuoruuden. Teksti: "Emme voi kasvattaa sielua ja ruumista erikseen, meidän tulee kehittää kokonainen ihminen". (Michel de Montaigne). (Liittyi psykologisen opintokerhon esitelmään "Mentaalihygieniasta" marraskuun 28 p:nä). Joulukuun 3 p:nä Kuva: Pär Lagerkvist. Teksti: Nobelpalkinto 1951. "Tahdon taistella kaikkea vastaan, mikä vääristelee ja rajoittaa ihmiselämää". (Liittyi Pär Lagerkvistin saamaan Nobelpalkintoon joulukuussa 1951 sekä kirjallisuuskerhon esitelmään "Pär Lagerkvist" joulukuun 5 p:nä). Joulukuun 11 p:nä Kuva: Renessanssin mestarien madonna-aiheisten taulujen jäljennöksiä. Teksti: Renessanssin madonna.

Lastenosaston toiminta. Lasten osastolla pidettiin nuorimmille kirjastonkäyttäjille 15 suomenkielistä ja 3 ruotsinkielistä satuiltaa osanottajamää-

rän ollessa yhteensä 422 (suomenkielisiä 395, ruotsinkielisiä 27). Satuillat pidettiin viikottain keskiviikkoiltaisin kerhohuoneessa, jonne voidaan ottaa 30 lasta kerrallaan. Kerhohuoneessa suoritettujen vuosikorjaustöiden takia jouduttiin keskeyttämään satutuntitoiminta joiksikin viikoiksi kevätkautena. Suomenkieliset satutunnit piti osastonhoitaja E. Salovius ja ruotsinkielisistä huolehtivat amanuenssit E. Laurell ja G. Sandström. Innostus satutunteihin oli jatkuvasti niin suuri, että osanottajamäärän ollessa rajoitetun käytettävissä olevan huonetilan takia, oli tarpeellista jakaa edeltäkäsin osanottokortteja, jotta vältyttäisiin tungoksesta eikä jouduttaisi lähettämään lapsia pettyneinä ovelta takaisin. Satutunnit sisälsivät seuraavat eetilliset ydinajatukset: Saituus on pahasta. On autettava pulaan joutunutta. Tyytyväinen mieli on parempi kuin turhien mielihalujen tyydyttäminen. Vähäpätöinenkin voi saada suuria aikaan. Ahneus voi käydä kohtalokkaaksi. Älykkyys päästää pälkähästä. Oma koti paras. Ei saa unohtaa velvollisuuksiaan. Kerskurin voi käydä huonosti. Yritteliäs saa ihmeitä aikaan. Rikkaudellakin on varjopuolensa. Uskollinen ystävä on aarre. Ei suuret sanat suuta halkaise. Myös toisille on valmistettava jouluiloa.

Kuvakirjatunnit. Lasten- ja nuorison lukusalissa pidettiin kertomusvuoden aikana päivittäin kaikkein nuorimmille kirjastonkäyttäjille nk. "kuvakirjaikäisille" kuvakirjatunteja aamutunteina säännöllisesti klo 10-11 sekä myös muina hiljaisempina lukusalitunteina. Kuvakirjatunnilla kerrottiin lapsille kuvakirjaan liittyvä satu tai kertomus ja valaistiin esitys kuvakirjan kuva-aineiston pohjalla. Kuvakirjatunnit käsittivät käytettävissä olevan aineiston pohjalla seuraavia aiheita: Eläintarinoita, kuvauksia luonnosta, kasveista, eläimistä, kotoisia touhuja, talvipuuhia, kesän riemuja, joulutouhuja, opettavaisia tarinoita ja sadun maailman runsasta piiriä. Kuvakirjatuntien avulla voitiin tehokkaasti tukea pienimpien kirjastonkäyttäjien ensi askeleita tiedon avarassa maailmassa kehittämällä herännyttä tiedonhalua ja mielikuvitusta. Kuvakirjatuntien saavuttama suosio oli niin suuri, että niihin olisi tulijoita koko päivän ja senvuoksi onkin niiden lukumäärää lisätty pitämällä niitä aamutunnin lisäksi myös muina hiljaisempina lukusalitunteina.

Tietokilpailut. Lasten- ja nuorison lukusalissa jatkettiin useita vuosia toiminnassa ollutta tietokilpailusarjaa, jonka tarkoituksena on perehdyttää lapset hakuteosten itsenäiseen käyttöön ja ohjata lasten itseopiskelua. Tietokilpailun tarkoituksena kevätkaudella oli tutustuttaa osanottajat naapurimaihin, niiden maantieteeseen, historiaan, kansoihin, kulttuuriin ja elämään. Sarjaan kuului seitsemän eri kilpailua, joissa kussakin oli kuusi tehtävää. Kilpailu käsitti seuraavat seitsemän kuuden kysymyksen sarjaa: 1. Suomen historiaa Ruotsin ja Venäjän vallan yhteydessä, 2. Ruotsi, 3. Norja, 4. Tanska, 5. Islanti, 6. Neuvostoliitto, 7. Suomen yhteydet naapurimaihin. Syyskaudella jatkettiin tietokilpailusarjaa tarkoituksena tutustuttaa lapset Euroopan kansojen ja maiden elämään, historiaan ja kulttuuriin. Sarjaan kuului neljä eri kilpailua, joissa kussakin oli kuusi tehtävää. Kilpailu käsitti seuraavat neljä kuuden kysymyksen sarjaa: 1. Alankomaat, 2. Ranska, 3. Sveitsi, 4. Italia. Tietokilpailuihin otti osaa kevätkaudella kaikkiaan 63 lukusalissa kävijää, näistä 12 tyttöä ja 51 poikaa, ja syyskaudella 53, joista 8 tyttöjä ja poikia 45. Vastaajien ikä oli 8-15 v. Kilpailusarjojen päätyttyä jaettiin Suomalaisen kirjakaupan lahjoittamat kirjapalkinnot keväällä 7 parhaalle ja syksyllä 5 parhaiten vastanneelle.

Kirjaesittelyt. Lasten lainausosastolla järjestettiin kirjojen esittelyjä suomen- ja ruotsinkielisinä samojen kirjastokasvatuksellisten periaatteiden mukaisesti kuin aikuistenkin lainausosastolla asettamalla erityisille kirjojen esittelyhyllyille opiskelunhalua herättävää ja opiskelua edistävää tieto- ja kaunokirjallisuutta. Esittelyissä huomioitiin lisäksi ajankohtaiset kulttuurimerkkipäivät ja tapahtumat sekä osittain tietokilpailuaiheet. Kukin kirjaesittely elävöitettiin aiheeseen liittyvällä kuva-aineistolla. Näiden periaatteiden mukaisesti huomioitiin seuraavat merkkipäivät: tammikuun 14 p:nä Z. Topelius, helmikuun 5 p:nä J.L. Runeberg, helmikuun 28 p:nä Kalevala, syyskuun 27 p:nä (Pohjolan päivä) H.C. Andersen, lokakuun 10 p:nä A. Kivi. Lisäksi järjestettiin seuraavat kirjaesittelyt tiedon eri aloilta: Suuria keksijöitä. Kemian ihmemaailma. Tunnetko lintuja? Kesän kasveja. Eläinten lapsia. Retkeile, reippaile, suunnista. Tunnetko tähtitaivasta? Sveitsi. Italia. Joulujuhlaohjelmistoa. Jouluaiheista kirjallisuutta. Kirjaesittelyt ovat osoittautuneet erittäin suosituiksi myös lasten lainausosastolla ja täyttäneet tarkoituksensa kirjastokasvatuksellisen työn apuneuvona ja täydentäjänä.

Näyttelyt. Pääportaikon yläaulassa olevaan näytekaappiin, joka sijaitsee

lasten- ja nuorison lukusaliin johtavan oven kohdalla järjestettiin kertomusvuoden aikana eri näyttelyjä suomen- ja ruotsinkielisinä. Näyttelyiden tarkoituksena oli kiinnittää lasten ja nuorten huomiota lukusalissa käytettävänä olevaan kirjallisuuteen eri tiedon aloilta ja siten herättää ja edistää itseopiskelua. Lasten ja nuorten kiinnostus näyttelyihin oli huomattavan suuri, jokaiseen näyttelyyn tutustuttiin innostuksella. Kuhunkin näyttelyyn liittyi luettelo lukusalissa saatavissa olevasta alan kirjallisuudesta. Näyttelyt käsittivät seuraavat aiheet: Z. Topelius, J.L. Runeberg, Kalevala, Suuria keksijöitä, Laululintuja, Kesälläkin voi opiskella, Meren ulapalle, H.C. Andersen, Aleksis Kivi, Tunnetko tähtiä? Lapsiaiheista taidetta, ja jouluaiheinen kuvanäyttely.

Pienimpiä lukusalin käyttäjiä varten järjestettiin lasten lukusalissa erityiselle kuvataululle 22 erilaista kuvanäyttelyä. Näyttelyiden aihepiiri oli pääasiassa tunnettuihin satuihin liittyvä, lisäksi huomioitiin eri vuodenajat ja juhlapäivät sekä luonto kasvi- ja eläinmaailmoineen. Lukusalissa oli isommille lapsille ja nuorille sitäpaitsi kuusi näyttelyä eri tiedon aloilta. Näyttelyihin liittyi luettelo lukusalissa saatavissa olevasta alan kirjallisuudesta. Näyttelyt käsittivät seuraavat aiheet: Kuuluisia taideteoksia, kasvimaailma, hyönteisten elämää, luonnon parissa, kuuluisia tiedemiehiä, sävelten mestareita.

Kirjastossa suoritetut korjaustyöt ja kaluston uudistukset. Vuosikorjausmäärärahan puitteissa suoritettiin joukko tarpeellisia korjaus- ja maalaustöitä kuten aikuisten lainausosaston pyörösalin kupoolin ja seinien maalaus, kupoolin yläikkunan puhdistus sekä erotettiin lasiseinillä pyörösalista huone työhuoneeksi ja huone osastonhoitajalle. Lisäksi suoritettiin lasten lukusalin varastohuoneen, kerhohuoneen, kirjastonhoitajan huoneen ja vaatteiden säilytyshuoneen maalaus. Rakennuksen kaikki sisäikkunat maalattiin uudelleen ja ulkokatto uusittiin kokonaan. Vahtimestarin ja siivoojan asunnossa suoritettiin tarpeelliset korjaus- ja maalaustyöt. Näiden korjausten avulla saatiin kirjaston ulkoasu entistä viihtyisämmäksi ja asianmukaisemmaksi, erityisesti voidaan katsoa kirjaston hygieenisyyden parantuneen seinäpintojen maalauksen tultua suoritetuksi helposti puhtaanapidettävällä öljymaalilla.

Aikuisten lainausosastolle hankittiin tarpeellista lisäkalustoa, pöytiä ja tuoleja, joiden avulla saatiin järjestetyksi lisää istumaryhmiä tieto- ja kaunokirjallisuussaleihin. Vaatteiden säilytyshuoneen korjauksen yhteydessä uusittiin osa kalustoa ja hankittiin vahtimestarille uusi pöytä. Opintolukusalin kalusto puhdistettiin ja lakattiin uudelleen. Pääkirjaston osastojen sekä Käpylän ja Munkkiniemen sivukirjastojen uudistusten yhteydessä siirrettiin joukko niiden entistä kalustoa opintolukusaliin, aikuisten lainausosastolle ja kerhohuoneeseen. Näiden uudistusten avulla saatiin tarpeellista lisätilaa kirjavarastolle sekä osastot entistä viihtyisemmiksi ja tarkoituksenmukaisemmiksi.

Vierailut ja kirjaston esittelyt. Kertomusvuoden aikana kävi sivukirjastossa useita sekä koti- että ulkomaisia vierailijoita ja vierailijaryhmiä. Vierailuohjelma oli yleensä järjestetty siten, että ennen kiertokäyntiä eri osastoilla selostettiin sivukirjaston historiaa, lainaus- ja lukusalitilastoa, työ- ja toimintamuotoja, kirjaston sivistystehtävän luonnetta, kirjastokasvatuksellista työtä, opiskeluneuvontaa ja opintokerhotyötä. Ulkomaiset vierailijat olivat: toukokuun 9 p:nä pohjoismaiset kirjastonjohtajat professori K. Knutsson Tukholmasta, kirjastonjohtaja C. Thomsen Kööpenhaminasta, tohtori G. Krogh-Jensen Frederiksbergistä ja kirjastonjohtaja H. Hjartöy Oslosta, kesäkuun 13 p:nä Suomessa kesäkuun 3-13 p:nä pidetyn pohjoismaisen kirjastonhoitajakurssin osanottajat, elokuun 10 p:nä amerikkalaiset kirjastonhoitajat mrs Catherine Chesnult San Franciskosta ja miss Helen Stalford Los Angelesista. Kotimaiset vierailijat olivat: Helsingin kaupungin kansakoulujen oppilasluokkia eri kouluista pääasiallisesti Kallion kansakoulusta, Yhteiskunnallisen korkeakoulun kirjastolinjan oppilaat, Lastenlinnan lastenhoitajaoppilaat ja useita eri ryhmiä Helsingin kaupungin virkamiesyhdistyksen jäseniä.

Luettelointi- ja kortistouudistukset. Aikuisten lainausosastolla saatettiin loppuun sekä suomen- että ruotsinkielisen kirjavaraston siirto käytännössä olevaan kymmenluokkajärjestelmään ja järjestettiin kirjat hyllyillä vastaaviin luokkiin. Samoin pantiin alulle sanakirjaluettelon ja inventointiluettelon tarkistus ja uudistus. Opintolukusalissa jatkettiin sanakirjaluettelon tarkistusta ja uudistusta.

Lasten ja nuorison lainausosastolla suoritettiin sanakirjaluettelon perus-

teellinen tarkistus ja uudistus sekä pantiin alulle suomenkielisen systemaattisen luettelon tarkistaminen ja uudistaminen.

Juhlatilaisuudet. Pohjoismaisten kirjastonjohtajien vierailun yhteydessä järjestettiin Kallion sivukirjastossa juhlatilaisuus vieraiden kunniaksi toukokuun 10 p:nä. Tilaisuudessa olivat kunniavieraiden lisäksi läsnä kirjastonjohtaja, dosentti U. Saarnio, apulaiskirjastonjohtaja, dosentti H. Hirn, apulaiskirjastonjohtaja, maisteri M. Närhi, Kallion sivukirjaston johtaja maisteri E. Wirla sekä osastonhoitajat maisteri R. Engman-Enari ja E. Salovius. Sivukirjaston johtaja maisteri E. Wirlan lausuttua vieraat tervetulleiksi ja selostettua sivukirjaston vaiheita ja työmuotoja tehtiin kiertokäynti eri osastoilla ja tutustuttiin yksityiskohtaisesti sivukirjaston toimintaan. Kiertokäynnin päätyttyä vastaanottivat vieraat haastattelukäynnille tulleet sanomalehtimiehet ja lopuksi nautittiin kahvit.

Kirjastokokoukset ja opintomatkat. Sivukirjaston henkilökunnasta osallistuivat seuraavat viisi virkailijaa kesäkuun 3-13 p:nä Porvoossa pidettyyn pohjoismaiseen kirjastonhoitajakurssiin: sivukirjaston johtaja maisteri E. Wirla, pohjoismaisen kirjastonhoitajakurssin toimikunnan puheenjohtajana, osastonhoitaja maisteri R. Engman-Enari kurssin johtajana ja amanuenssit V. Lumme, K. Salonen ja T. Ylitalo kurssilaisina.

XIV yleiseen kirjastokokoukseen Mikkelissä kesäkuun 15-17 p:nä osallistuivat seuraavat viisi virkailijaa: osastonhoitaja maisteri R. Engman-Enari, osastonhoitaja E. Salovius, opiskeluneuvoja maisteri A. Olamaa. amanuenssit S. Korpi-Anttila ja G. Sandström.

Ulkomaisia opintomatkoja tekivät kertomusvuonna seuraavat sivukirjaston virkailijat: sivukirjaston johtaja maisteri E. Wirla maaliskuun 5 p:n ja huhtikuun 11 p:n välisenä aikana Ruotsiin, Tanskaan, Saksaan, Hollantiin, Belgiaan, Ranskaan, Italiaan ja Sveitsiin, osastonhoitaja maisteri R. Engman-Enari elokuun 19 p:n ja syyskuun 1 p:n välisenä aikana Ruotsiin ja Tanskaan, opiskeluneuvoja maisteri A. Olamaa elokuun 19 p:n ja elokuun 25 p:n välisenä aikana Ruotsiin ja amanuenssi T. Ylitalo Ruotsiin maaliskuun 22 p:n ja huhtikuun 7 p:n välisenä aikana sekä elokuun 20 p:n ja syyskuun 15 p:n välisenä aikana.

Edustukset. Ruotsin kirjastoyhdistyksen kokouksessa Visbyssä elokuun 25-26 p:nä oli Suomen edustajana Kallion sivukirjaston osastonhoitaja maisteri R. Engman-Enari.

Kirjastojen keskeiset lainat. Sivukirjastosta lainattiin pääkirjastoon ja toisiin sivukirjastoihin kertomusvuoden aikana 135 kirjaa, joista suomenkielisiä 112 ja ruotsinkielisiä 23. Pääkirjastosta ja toisista sivukirjastoista lainattiin yhteensä 114 kirjaa, joista suomenkielisiä 43, ruotsinkielisiä 36 ja vieraskielisiä 35.

Kuvakokoelmat. Kertomusvuoden aikana aloitettiin opintolukusalissa kuva-aineiston kerääminen. Kuvakokoelma on tarkoitettu kirjaesittelyissä ja näyttelyissä tarvittavaa kuva-aineistoa varten ja onkin sitä runsaasti käytetty. Kuvakokoelma järjestettiin systemaattiseen järjestykseen kirjaston luokitusjärjestelmän mukaisesti. Kuvamateriaali saadaan kuluneina poistettavaksi merkityistä kirjoista sekä aikakauslehtien kaksoiskappaleista, joita ei sidota vuosikerroiksi.

Lasten lukusalissa jatkettiin jo useita vuosia kerätyn kuvakokoelman kokoamista ja järjestelyä. Kuvakokoelma on siellä myös järjestetty kirjaston luokitusjärjestelmän mukaisesti ja se on osoittautunut korvaamattomaksi avuksi kirjaesittelyitä, näyttelyitä ja tietokilpailuja järjestettäessä lasten osastoilla. Kuvamateriaali hankitaan poistetuista kirjoista, joista erittäinkin kuvateokset ja kuvakirjat voidaan kokonaisuudessaan käyttää hyväksi, lisäksi aikakauslehtien kaksoiskappaleista saadaan tarvittavaa kuva-aineistoa.

Leikkelekokoelmat. Opintolukusalissa jatkettiin joitakin vuosia sitten aloitettua leikkelekokoelmien keräämistä. Kokoelmat käsittävät kirjallisuus- ja taidearvostelut ja artikkelit, ja ne ovat järjestetyt aakkosellisesti kirjailijan ja taiteilijan nimen mukaan. Kokoelmaan kerätään artikkelit ja arvostelut tärkeimmistä kotimaisista ja ruotsinmaalaisista päivälehdistä. Kokoelmien käytännön helpoittamiseksi on kukin sanomalehtileikkele liimattu pahvilevylle, jotka ovat vaivattomasti käsiteltävissä. Kokoelmien käyttö on osoittautunut suureksi, varsinkin opiskelijat käyttävät niitä ahkerasti esitelmiensä ja tutkimustensa apuneuvoina.

Töölön sivukirjasto järjesti kertomusvuoden aikana aikuisten lainausosastolla kirjaesittelyjä suomen-, ruotsin- ja muunkielisistä kirjauutuuksista. Näyttelyitä oli seuraavista aiheista: Suomalaisia klassikoita; Maila Talvio

(muistonäyttely); Englannin suuria romaanikirjailijoita; Norja, vuonojen maa; Suuria filosofeja; Sävelten mestareita; Kasvimaailman ihmeitä; Aleksis Kivi; Kalevala-aiheista kirjallisuutta; Luonto tieteen valossa ja Raamatun maailmaa. Aikuisten opinto- ja lukusalissa oli rinnakkaisaiheisia kirjaesittelyjä.

Lastenosaston pienimmille pidettiin 32 satutuntia, joista puolet käsiteltiin ns. Pienten kerhona. Kotimaisesta satukirjallisuudesta esitettiin Topeliuksen, Swanin, Roineen ja Arvilyn satuja sekä eläintarinoita ja kansansatuja; ulkomaisesta kirjallisuudesta Andersenin, Grimmin, Kyberin, Perrault'in ja Goichin satuja ja kansantarinoita, lisäksi van Dyken laajempi legenda "Neljäs itämaan tietäjä". Satutunnit sisälsivät seuraavat eetilliset ydinajatukset: Viisaus voittaa fyysillisen voiman, Viisaus palkitsee itsensä, Kekseliäisyys pulasta päästää, Hyvä tahto tasoittaa yhteistoiminnan, Välitön hyvyys on elämän suuri sisältö, Mitä toivot toisen tekevän sinulle, tee se ensin hänelle, Mitä olette tehneet yhdelle minun pienimmistä veljistäni, sen olette tehneet minulle. Pienten kerhossa käsiteltiin maailmankaikkeuden ja maapallon rakennetta, tähtitiedettä, elävää luontoa, kemian ihmetarinoita, kreikkalaisia kulttuuritarinoita ja Amundsenin tutkimusmatkoja. Osanottajia oli 5-30. Tietokilpailuja järjestettiin seuraavista aiheista: Tekniikan saavutukset ihmiskunnan palveluksessa, Norjan maa ja kansa, Lasten mieliharrastuksia, Suomen yleiskulttuuria, Matematiikkaa jokaiselle, Pyörivä maapallomme (yleismaantiedettä), Fysiikan ihmeitä ja Eläinten maailmaa. Osanottajia oli 24, ikä 7-15 v. Kilpailujen voittajille lahjoitti jälleen Suomalainen kirjakauppa palkintokirjat.

Vuoden kuluessa vieraili sivukirjastossa neljä kertaa Helsingin kaupungin ja Valtion sairaanhoitokoulujen 30-henkiset oppilasryhmät opettajineen. Heille esiteltiin kirjastoa, selostettiin Helsingin kaupungin kirjastoverkoston toimintaa ja kirjastokasvatustyötä. Niinikään tekivät Töölön kansakoulun oppilaat opettajineen kolme opintokäyntiä, jolloin maisteri E. Langi piti heille oppitunnin kirjastonkäytöstä ja kirjastokasvatuksesta sekä järjesti tuntien lopussa suulliset tietokilpailut.

Opinto- ja lukusalissa jatkettiin tilaston laatimista yleisön tekemistä tiedusteluista opiskeluneuvontakortiston laatimista varten. Lainausosaston vanhemman kirjavaraston 900-luokan yleisökortit kirjoitettiin kokonaisuudessaan.

Mikkelin XIV:een yleiseen kirjastokokoukseen otti sivukirjastosta osaa kirjastonhoitaja maisteri E. Langi ja amanuenssit M. Martikainen, L. Nissinen ja O. Päiviö. Tukholman kirjastoihin tekivät opintomatkan yhteiskuntatieteiden kandidaatti V. Majara ja maisteri M. Louhivaara, joista viimemainittu tutustui myös Lontoon kirjastoihin. Itävallassa pidettyyn Volkhochschule der Stadt Linz'in kansansivistystyöntekijöiden kursseihin osallistuivat amanuenssit M. Martikainen ja L. Nissinen. Saksan kirjastoihin tekivät opintomatkan ylioppilaat A. Immonen, A. Ruuskanen, R. Saarnio ja järjestelyapulainen N. Saarnio.

Töölön kansakoulun oppilaiden vanhemmille järjestetyssä juhlatilaisuudessa edusti sivukirjastoa maisteri E. Langi pitäen siellä esitelmän lasten ensimmäisistä kirjallisuusharrastuksista.

Sivukirjastossa käytettäväksi lainattiin Kööpenhaminan Kuninkaallisesta kirjastosta 6 teosta.

Käpylän sivukirjaston korjaus- ja uudistustyöt ovat olleet keskeytyksissä kuluvan vuoden ajan, ja kirjasto joutui tämän vuoksi toimimaan väliaikaisissa ja epämukavissa tiloissa. Näyttely- ja lastenosaston toimintaan ei ollut mahdollisuutta.

Nimekekortiston uusiminen saatettiin loppuun ja tekijä- ja systemaatinen kortisto kirjoitettiin siltä kaunokirjallisuuden osalta, joka hankittiin kirjastoon ennen nykyistä luetteloimistapaa.

Vallilan sivukirjaston lasten lainausosaston tuulikaapin sementtilattia uusittiin. Sivukirjastossa otettiin käyttöön uusien kirjojen systemaattinen kortisto ja aloitettiin systemaattisen kortiston kirjoittaminen vanhoista kirjoista. Sanomalehti- ja aikakauslehtikortistossa siirryttiin pystykortistosta näkyväotsakkeiseen kortistoon. Mikkelin yleiseen kirjastokokoukseen kesäkuun 15-17 p:nä osallistui sivukirjastonhoitaja maisteri E. Seppälä. Ulkomaisia opintomatkoja ovat tehneet maisteri E. Seppälä Englantiin, Saksaan ja Ranskaan. Järjestelyapulainen S. Parovirta Tanskaan. Pääkirjastosta ja muista sivukirjastoista lainattiin 71 nidosta ja Vallilan sivukirjasto lainasi puolestaan muihin sivukirjastoihin 232 nidosta.

Eteläisessä sivukirjastossa suoritettiin aikuisten lainausosaston seinien ja katon pesu ja maalaus, joten kirjastosali tuli valoisammaksi ja viihtyisämmäksi. Uuden lastenosaston suosio kasvoi jatkuvasti, ja erikoisesti lisääntyi aivan pienimpien kirjastonkäyttäjien lukumäärä. Lastenosastoon tilattiin vuoden lopussa kaksi esittelytaulua, toinen kuvanäyttelyitä ja toinen tietokilpailuja varten. Jälkimmäisen toiminnan tarkoituksena oli ohjata lapsia hakuteosten käyttöön hauskasti ja helppotajuisesti. Kirjaston erikieliset kortistot yhdistettiin samaan aakkosjärjestykseen. Samoin yhdistettiin kaikki tietokirjat luokittain yhteen. Mikkelin yleiseen kirjastokokoukseen osallistui kirjastonhoitaja F. Ruusuvuori. Sivukirjastosta lainattiin Vaasan kaupunginkirjastoon 1 kirja.

Pasilan sivukirjastossa maalattiin aikuisten ja lasten lukusalin katto ja uusittiin seinäpaperit.

Haagan sivukirjasto järjesti kertomusvuoden aikana useita sekä suomen- että ruotsinkielisten kirjojen esittelyitä. Lukusaliin saatiin uudet hyllyt ja lainaussaliin kello. Sivukirjasto lainasi kirjoja pääkirjaston eri osastoilta ja Töölön sivukirjastosta. Haagan sivukirjastosta lainattiin kirjoja Ruskeasuon Invaliidisäätion kirjastoon.

Herttoniemen sivukirjasto sijaitsi Herttoniemen ruotsalaisen kansakoulun eräässä luokkahuoneessa. Kirjasto oli suljettuna kesäkuun 11 p:n ja syyskuun 27 p:n välisenä aikana korjausten takia, mitkä koskivat koulua eivätkä kirjastoa. Tammikuun 1 p:stä lähtien hoiti kirjastoa ylioppilas B. Stenbäck.

Kulosaaren sivukirjaston siirto samassa talossa olevaan suurempaan huoneustoon teki mahdolliseksi erillisen opiskeluhuoneen järjestämisen. Sivukirjastonhoitaja filosofian maisteri P.H. Lindberg otti osaa Södra Finlands svenska biblioteksförening'in kokoukseen, jossa hänet valittiin hallituksen varajäseneksi.

Lauttasaaren sivukirjasto järjesti näyttelyitä seuraavista aiheista: Draamakirjallisuutta, somisteena Matti Warénin näyttämöluomuksia; Norja-aihe, Norjan lähetystön lainaamia taidevalokuvia; Aleksis Kivi, Matti Warénin Kullervo-aiheinen maalaus; Lyriikkaa, somisteena kirjojen irtokansia; Lapsipsykologiaa, taidevalokuvia; Vuodenaikojen vaihtelu, jäljennöksiä Elsa Beskowin kuvista. Erikoisesti lapsia varten järjestettiin satuaihe Prinsessa Ruususesta ja Luonto laaja meill'on leiri, (taidepostikorttijäljennöksiä). Lisäksi oli jouluaiheinen näyttely, (taidejäljennöksiä). Edelleen oli päivittäin vaihtuvat kirjavalikoimat neljällä suositteluhyllyllä sekä muutamia lauttasaarelaisten taiteilijain tauluja. Vuoden kuluessa saatiin kirjaston kaluston täydellinen uusiminen loppuun suoritetuksi. Kirjastossa siirryttiin kaksikorttijärjestelmästä yksikorttijärjestelmään. Ylioppilaskunnan kirjastosta toimitettiin 1 kirjalaina.

Munkkiniemen sivukirjasto järjesti seuraavanaiheiset kirjaesittelyt: Suomen maisemia - Finländska vyer. Pohjola - Norden. Aleksis Kivi. Jouluevankeliumi taiteessa. Taidejäljennöksinä esiteltiin seuraavia taiteilijoita: Vincent van Gogh, Akseli Gallen-Kallela, Leonardo da Vinci. Edellisen vuoden lokakuussa aloitetut kirjastohuoneiston korjaustyöt saatiin loppuunsuoritetuksi elokuussa. Täysin uudistetussa asussaan, myöskin kaluston osalta, avattiin kirjasto elokuun 27 p:nä. Kertomusvuoden aikana oli kirjasto suljettuna korjaustöiden vuoksi yhteensä 20 päivää. Opintokäyntejä kirjastoon tekivät Munkkiniemen kansakoululaiset.

Malmin sivukirjastossa järjestettiin vuoden aikana seuraavanaiheiset kirjanäyttelyt: Lapsen maailmaa, ruumiillista ja henkistä kehitystä. Viime vuosien huomattavia uskonnollisia teoksia. Kalevala-kirjallisuutta. Uuno Kailas (29.3. 1901 - 22.3.1933). Yhteiskuntatietoa jokaiselle. Lappi kutsuu. Puutarhakirjallisuutta. Tutustu Suomen kesäiseen luontoon. Säilöönpanokirjallisuutta. Suomen taidetta. Ramppivalot syttyvät. Kaunokirjallisuuden lukemisen opaskirjoja. Kirjan päivä. Aleksis Kivi-kirjallisuutta. Kuuluisia naisia. Hyvää kaunokirjallisuutta jouluksi. Lainausosastolle saatiin uusi tilavampi lainauspöytä. Malmin sivukirjastoon tekivät Malmin kansakoulun jatkoluokat useita opintokäyntejä. Kirjastonhoitaja A. Talvela osallistui Mikkelissä kesäkuun 15-17 p:nä pidettyyn yleiseen kirjastokokoukseen.

Oulunkylän sivukirjaston esittelyhyllyköissä pidettiin jatkuvasti näytteillä uudempaa ja ajankohtaista kirjallisuutta. Ulkona olevaa ilmoitustaulua käytettiin kirjamainontaan ja uutuuslähetyksien esittelyyn. Kysyttyä kirjallisuutta välitettiin mahdollisuuksien mukaan pääkirjastosta ja muista sivukirjastoista.

Pakilan sivukirjasto järjesti kertomusvuoden aikana seuraavanaiheiset kirjaesittelyt: 1. Kauneutta taiteesta. 2. Elävän luonnon oppilaana. 3. Kotimaisia runoilijoita. 4. Ihmistuntemusta psykologian avulla. 5. Matkusta lukemalla. 6. Tieteen ja taiteen henkilöhistoriaa. Kirjastoon saatiin uutta kalustoa: aikakauslehtihylly, kirjallisuuden esittelyhylly, kello ja kortistolaatikot. V. 1951 oli ensimmäinen vuosi, jolloin kirjasto oli avoinna 5 t. päivässä ja oli kirjastolla vakinainen kirjastonhoitaja.

Puistolan sivukirjastossa maalattiin kuluneen vuoden aikana kirjaston ovet, ikkuna ja lattia sekä seinät paperoitiin. Muutenkin kirjaston viihtyisyyttä lisättiin hankkimalla sinne ruukkukasveja sekä kolme taulunkehystä, joihin vaihdettavilla taidejäljennöksillä yleisölle esiteltiin maailman taiteen mestariteoksia. Pääkirjaston eri osastoilta lainattiin 253 nidosta. Opintoneuvontaa harjoitettiin sekä aikuisten että lasten parissa. Esimerkkinä mainittakoon, että useat lapset, kaikki noin kymmenvuotiaita tyttöjä, ovat aloittaneet kirjastonhoitajan johdolla ruotsin- tai englanninkielen itseopiskelun. Tämä harrastus sai alkunsa kun sanakirjoista etsittiin joidenkin tavallisimpien sanojen vieraskielisiä vastineita.

Tapanilan sivukirjastossa maalattiin lattia. Pääkirjastosta lainattiin 157 nidosta ja varsinaisen lainatustyön ohella harjoitettiin opiskeluneuvontaa.

Palokunnan sivukirjasto. Pääpaloaseman kirjastoa hoiti kertomusvuonna pääkirjastosta käsin kirjastoapulainen M-L. Huumo. Lainausta harjoitettiin oman kirjavaraston ulkopuolelta siten, että pääkirjaston lainausosastoilta siirrettiin sinne tilapäisesti asiakkaiden tilaamia ja toivomia kirjoja. Siten saatiin muuten pieni kirjavarasto monipuclisemmaksi ja voitiin paremmin tarjota mahdollisuuksia jatkuvaan opiskeluun.

Kallion paloaseman kirjastoa hoiti kirjastoapulainen M. Hänninen. Kirjoja välitettiin Kallion ja Töölön sivukirjastoista.

Sairaalasivukirjasto. Kertomusvuonna aloitti toimintansa kaksi uutta sairaalakirjastoa, nim. tuberkuloosisairaalan ja kulkutautisairaalan sairaalakirjastot. Nyt siis päästiin siihen, että sairaalasivukirjastolla on osastonsa kaikissa kaupungin kuudessa sairaalassa.

Tuberkuloosisairaalan kirjasto avattiin helmikuun 15 p:nä ja kulkutautisairaalan kirjasto joulukuun 3 p:nä. Kirjastoille luovutettiin sairaaloista valoisat, kauniit huoneet, jotka sairaaloitten puolesta kunnostettiin perusteellisesti ja korjattiin tarkoitukseensa sopiviksi. Kirjastohuoneessa suoritettavien korjausten viipymisestä johtui, että toiminta kulkutautisairaalassa päästiin aloittamaan vasta vuoden lopussa.

Kummassakin sairaalassa toimi kaksi kirjastovirkailijaa, kulkutautisairaalassa lisäksi lähetti. Tuberkuloosisairaalan kirjastossa oli varsinaisen potilaskirjaston lisäksi erillinen kirjasto henkilökuntaa varten sijoituspaikkanaan hoitohenkilökunnan seurustelusali. Sairaalan lastenosastolla oli myös oma erillinen kirjakokoelmansa. Varsinainen potilaskirjasto toimi samalla tavalla kuin muissakin sairaaloissa: kirjastovirkailijat käyvät kirjavaunuineen lainauskierroksilla potilasosastoilla, kullakin osastolla kerran viikossa. Henkilökunnan kirjasto oli avoinna yhtenä iltana viikossa. Kirjaston osakseen saama vastaanotto oli erittäin innostunut, mitä todistaa potilaiden kirjalainauksien määräkin, keskimäärin 3 kirjaa kuukaudessa potilaanpaikkaa kohden.

Kirjaston toimesta tilattiin tuberkuloosisairaalan potilaille pääkaupungin päivälehtiä yhteensä 36 vuosikertaa. Sairaalan lääketieteellisen kirjaston järjestely- ja luetteloimistyöt aloitettiin.

Kulkutautisairaalan kirjastotoiminnassa otettiin sairaalan erikoisluonne huomioon siten, että kirjastohuoneessa oleva kirjakokoelma varattiin ainoastaan sairaalassa hoidettavana olevien, ei-tarttuvia tauteja sairastavien potilaiden (yleensä n. 75 % sairaalan potilasmäärästä) ja henkilökunnan käyttöön; tarttuvia tauteja sairastavia potilaita varten hankittiin omat potilasosastoilla säilytettävät pienoiskirjastonsa, joiden kirjalainauksesta sairaalakirjaston virkailijat myös huolehtivat. Muilla potilasosastoilla suoritettiin lainauskierrokset tavalliseen tapaan.

Pohjoismaisten pääkaupunkien kirjastonjohtajat kävivät Marian sairaalakirjastossa toukokuun 10 p:nä, muutamat pohjoismaisen kirjastonhoitajakurssin ruotsalaiset ja tanskalaiset osanottajat Kivelän, Marian ja Nikkilän sairaalakirjastoissa kesäkuussa ja Yhteiskunnallisen korkeakoulun kirjastonhoitajien valmistuskurssi tuberkuloosisairaalassa marraskuussa, jolloin sivukirjastonhoitaja selosti kurssilaisille sairaalakirjastotyötä yleensä. Helsingin kaupungin sairaanhoitajatarkoulun oppilaat tekivät vuoden aikana tutustumis-

käyntejä eri sairaalakirjastoihin ja mielisairaanhoitajien kertauskurssi kävi marraskuussa Nikkilän sairaalakirjastossa. Kaupungin sairaaloissa vierailleet ulkolaiset lääkärit, sairaanhoitajat jne. kävivät usein samalla myös ko. sairaaloissa toimivissa sairaalakirjastoissa, joten vierailijoiden yhteismäärä oli melkoinen.

Kulkutautisairaalan kirjaston avaamisen johdosta järjestettiin joulukuun 3 p:nä kulkutautisairaalassa sairaalakirjastotoiminnan informaatiotilaisuus, jossa oli läsnä kaupungin, kirjastolautakunnan, sairaalan, kaupunginkirjaston ja sanomalehdistön edustajia sekä Valtion kirjastotoimiston johtaja. Tilaisuudessa puhuivat ylilääkäri, professori V. Rantasalo, kirjastonjohtaja, dosentti U. Saarnio ja sivukirjastonhoitaja, filosofian maisteri S-L. Meri, joka selosti kaupunginkirjaston sairaalakirjastotoiminnan kehitystä ja organisaatiota. Pääkaupungin sanomalehdissä oli selostukset tilaisuudesta.

XIV yleiseen kirjastokokoukseen Mikkelissä kesäkuun 15-17 p:nä osallistuivat sairaalasivukirjaston virkailijoista tp. amanuenssi R. Heinonen ja tp. kirjastoapulainen K. Rauhanen.

Opintomatkoja tekivät seuraavat sivukirjaston virkailijat: sivukirjastonhoitaja S-L. Meri kesäkuun 24-30 p:nä Ruotsiin; kirjastoamanuenssi H. Kauppi elokuun 20 p:n ja syyskuun 19 p:nä välisenä aikana Ruotsiin, Tanskaan ja Saksaan; vt. kirjastoamanuenssi M. Turunen heinäkuun 16 p:n ja elokuun 15 p:n välisenä aikana Ruotsiin, Norjaan ja Tanskaan; kirjastoamanuenssi H. Valve elokuun 20 p:n ja syyskuun 19 p:n välisenä aikana Ruotsiin, Tanskaan ja Saksaan.

Sairaalasivukirjastoon lainattiin kertomusvuonna pääkirjastosta ja muista sivukirjastoista yhteensä 670 teosta.

Kirjavarasto Kirjavaraston luetteloista poistettiin 11 483 loppuunkulunutta nidosta, joista 5 664 pääkirjastoon, 3 158 Kallion, 1 097 Töölön, 484 Vallilan, 357 Käpylän, 156 Eteläisen, 21 Pasilan, 3 Haagan, 6 Herttoniemen, 108 Lauttasaaren, 167 Munkkiniemen, 122 Malmin, 25 Oulunkylän, 58 Pasilan, 33 Sairaala- ja 24 Pitäjänmäen sivukirjastoon kuuluneita kirjoja.

Kirjastoon hankittiin ja luetteloitiin 57 512 uutta nidosta. Näistä tuli 11 100 pääkirjastoon, 5 254 Kallion, 3 617 Töölön, 2 817 Vallilan, 3 061 Käpylän, 1 608 Eteläisen, 519 Pasilan, 1 526 Haagan, 197 Herttoniemen, 3 770 Kulosaaren, 5 887 Lauttasaaren, 7 977 Munkkiniemen, 896 Malmin, 575 Oulunkylän, 898 Pakilan, 482 Puistolan, 5 533 Sairaala-, 778 Tapanilan, 543 Pitäjänmäen, 234 Vartiokylän ja 240 Palokunnan sivukirjastoon.

Luetteloitu kirjavarasto käsitti kertomusvuoden alussa 400 676 nidosta ja vuoden lopussa 446 705 nidosta. Viimeksi mainituista oli 265 084 eli 59.3 % suomenkielistä, 158 784 eli 35.6 % skandinaavista ja 22 837 eli 5.1 % muunkielistä kirjallisuutta. Kertomusvuoden loppuun mennessä saatiin Helsingin kaupunkiin liitettyjen Haagan, Kulosaaren, Lauttasaaren ja Munkkiniemen kuntien kirjavarastot merkityiksi kaupunginkirjaston keskusluetteloihin ja sisältyvät nyt lisäyksenä näiden sivukirjastojen uusiin kirjoihin. (Haaga 372, Kulosaari 2 768, Lauttasaari 3 299 ja Munkkiniemi 5 713 nidosta).

Kirjavaraston arvo arvioitiin kertomusvuoden alkaessa 50 486 413 mk:ksi ja vuoden päättyessä 73 246 785 mk:ksi. Kertomusvuoden päättyessä kirjavarasto jakaantui eri luokkiin seuraavasti:

	Kirjallisuusluokka	Nidoksia	%
000	Ensyklopedia	7 024	1.6
100	Filosofia, kulttuuri, kasvatustiede	10 205	2.3
200	Uskonnot, mytologia	6 274	1.4
300	Yhteiskuntatieto	12 085	2.7
400	Maantiede, matkat, kansatiede	12 677	2.8
500	Matematiikka, luonnontieteet	10 569	2.4
600	Lääketiede, tekniikka, talous	18 500	4.1
700	Taide, liikuntakasvatus	14 097	3.2
800	Kirjallisuudenhistoria, kielitiede	14 484	3.2
900	Historia, elämäkerrat, sukututkimus	19 623	4.4
0 - 9	Kaunokirjallisuus	125 700	28.1
I	Uskonnot	8 551	2.o
II	Historia, arkeologia ja elämäkerrat	23 053	5.2
III	Maantiede, kansatiede, antropologia ja matkakertomukset	11 360	2.5

IV	Romaanit, kertomukset ja sadut	53 349	11.9
V	Runot, näytelmät, albumit sekä kirjallisuudenhistoria ja taide	26 585	6.o
VI	Luonnontiede, matematiikka, lääketiede ja teknologia	12 400	2.8
VII	Oikeus- ja valtiotiede, yhteiskunnalliset kysymykset ja talous	15 322	3.4
VIII	Kielitiede	3 305	0.7
IX	Filosofia, siveysoppi, kasvatus, kirja- ja kirjastotiede, urheilu sekä muut sekalaiset aineet	13 500	3.o
X	Lukusaleihin sijoitettu kirjallisuus (hakuteokset, sidotut aikakaus- ja sanomalehdet ym.)	28 032	6.3
		446 695	100.o

Pääkirjaston ja sivukirjastojen kesken kirjavarasto jakaantui seuraavasti:

Lainauspaikka	1951 Nidoksia	%	1950 Nidoksia	%
Pääkirjasto	189 830	42.5	184 394	46.o
Sivukirjasto				
Kallion	78 438	17.6	76 342	19.o
Töölön	33 720	7.5	31 200	7.8
Vallilan	24 908	5.6	22 575	5.6
Käpylän	18 673	4.2	15 969	4.o
Eteläinen	13 347	3.o	11 895	3.o
Pasilan	9 284	2.1	8 786	2.2
Haagan	5 499	1.2	3 976	1.o
Herttoniemen	1 675	0.4	1 484	0.4
Kulosaaren	6 467	1.5	2 697	0.7
Lauttasaaren	9 832	2.2	4 053	1.o
Munkkiniemen	11 297	2.5	3 487	0.9
Malmin	7 145	1.6	6 371	1.6
Oulunkylän	4 163	0.9	3 613	0.9
Pakilan	3 050	0.7	2 210	0.5
Puistolan	2 952	0.7	2 470	0.6
Sairaala-	16 570	3.7	11 070	2.8
Tapanilan	3 639	0.8	2 861	0.7
Pitäjänmäen	2 867	0.6	2 348	0.6
Vartiokylän	1 811	0.4	1 577	0.4
Palokunnan	1 538	0.3	1 298	0.3
Yhteensä	446 705	100 %	400 676	100 %

Kirjalahjat. Kertomusvuonna vastaanotti kaupunginkirjasto kirjalahjoituksia seuraavilta: Alankomaiden lähetystö, Brasilian lähetystö, Jugoslavian lähetystö, Kuban lähetystö, Ranskan lähetystö, Romanian lähetystö, Tsekkoslovakian lähetystö, Unkarin lähetystö, The British Council, New Zealand Government Office, The United States Information Service, Womens International League for Peace and Freedom, Fredriksberg Kommunebiblioteker, Sheffield City Libraries, Stockholms stadsbibliotek, Ekenäs Tryckeri Ab. förlag, Oy Karl Fazer Ab., Finlands Svenska Centralidrottsförbund, Det danske forlag Leksikonafdelningen, Helsingin Suomalaisen Lyseon 60-v.-juhlatoimikunta, Invaliidisäätiö, Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Salama, Kulutusosuuskuntien keskusliitto, Läroverket för gossar och flickor, Redaktører C.& E. Hvolby, Redaktionen for Nordisk Handelskalender, Oy. Pohjoismaiden Yhdyspankki, Posti- ja lennätinhallitus, G.W. Publishing Co, Suomen Akatemia, Suomen Hammaslääkäriseura, Suomen Pankki, Turun kaupunginhallitus, Vegetariaikakauslehti, Oy. Yleisradio Ab., kirjastoamanuenssi E. Airamo, rouva L. Boldeman, neiti E. Bruun, herra E.B. Ekroth, herra F.V. Ekroth, rouva L. Fedosejev, filosofian maisteri E. Grönroos, filosofian maisteri H. Grönroos, tohtori I. Heikinheimo, kirjailija E. Henningson, neiti E. Häyren, maisteri V.E.S. James, herra J.K. Kainulainen, tuomari K. Karhunen, filosofian maisteri R. Kaupp[illegible]koululainen

Paul Kolster, filosofian maisteri E. Langi, hallitusneuvos M. Louhivaara, Mr. J.F. Molloy, H. ja Daisy Nyberg, johtaja P. Raunkjaer, insinööri R. Rinne, ylilääkäri A. Seppä, apteekkarinrouva E. Sevon, herra E. Sutinen, herra V. Tyrväinen, ekonomi S. Vesanto ja herra B. Åkerman.

Aukioloajat. Pääkirjastossa ja Kallion sivukirjastossa aikuisten lainausosastot olivat avoinna arkipäivisin klo 10-20 ja lasten osastot klo 10-20 arkipäivisin ja klo 15-20 sunnuntaisin. Sunnuntaisin lainausosastot olivat avoinna klo 15-20. Opintosali ja lukusalit olivat avoinna arkipäivisin ja sunnuntaisin klo 10-22 ja sanomalehtisalit klo 8-22. Pyhä- ja juhlapäivinä kirjasto oli avoinna seuraavasti: uudenvuodenpäivänä, pitkäperjantaina, pääsiäispäivänä ja helluntaipäivänä lukusalit klo 15-20, vappuna ja itsenäisyyspäivänä lukusalit klo 10-20, juhannusaattona ja juhannuspäivänä sekä jouluaattona ja joulupäivänä suljettuina, muina päivinä niinkuin sunnuntaisin; Vallilan, Töölön, Käpylän, Eteläisen, Lauttasaaren, Munkkiniemen ja Malmin lainausosastot olivat avoinna klo 10-20; Haagan, Kulosaaren, Oulunkylän, Pasilan, Pakilan, Puistolan ja Tapanilan maanantaisin, tiistaisin, torstaisin ja perjantaisin klo 15-20 sekä keskiviikkoisin ja lauantaisin klo 13-18; Pitäjänmäen maanantaisin, keskiviikkoisin ja perjantaisin klo 17-20; Vartiokylän maanantaisin ja perjantaisin klo 18-20; Herttoniemen maanantaisin ja torstaisin klo 15-19; sekä sairaalasivukirjastot potilaita varten Kivelän, Marian ja kulkutautisairaalassa arkipäivisin klo 11.3o-18.3o; Nikkilän ja tuberkuloosisairaalassa klo 11.3o-20 sekä Malmin sairaalassa tiistaisin ja torstaisin klo 11-16 ja henkilökuntaa varten Kivelän sairaalassa keskiviikkoisin klo 18-20.3o; Marian sairaalassa tiistaisin ja perjantaisin klo 18-20.3o; Nikkilän sairaalassa maanantaisin klo 18-20.3o ja perjantaisin klo 14-16; Malmin sairaalassa tiistaisin ja torstaisin klo 14-15; tuberkuloosisairaalassa tiistaisin klo 18-20.3o; sekä kulkutautisairaalassa keskiviikkoisin klo 13-20.3o.

Lainaus. Kirjalainojen lukumäärä v. 1951 ja 1950 oli seuraava:

Lainauspaikka	1951			1950		
	Lainauspäiviä	Kirjalainoja kaikkiaan	Kirjalainoja lainauspäivää kohden	Lainauspäiviä	Kirjalainoja kaikkiaan	Kirjalainoja lainauspäivää kohden
Pääkirjasto	300	391 231	1 304	300	345 881	1 153
Sivukirjasto						
Kallion	301	256 134	851	300	241 955	807
Töölön	300	118 300	394	300	116 933	390
Vallilan	300	75 641	252	300	76 726	256
Käpylän	300	58 813	196	300	57 843	193
Eteläinen	300	51 [illegible]	172	300	43 386	145
Pasilan	299	14 496	48	300	13 200	44
Haagan	299	18 257	61	300	18 979	63
Herttoniemen	67	1 865	28	91	1 555	17
Kulosaaren	299	10 552	35	291	9 496	33
Lauttasaaren	301	43 289	144	296	28 164	95
Munkkiniemen	280	39 649	142	290	31 096	107
Malmin	299	31 384	105	300	22 760	76
Oulunkylän	299	13 063	44	239	10 352	43
Pakilan	299	15 785	53	155	10 550	64
Puistolan	297	18 056	61	250	12 078	48
Tapanilan	291	17 515	60	260	15 087	58
Pitäjänmäen	144	9 617	67	140	6 217	44
Vartiokylän	94	3 214	34	97	2 010	21
Sairaala-	298	67 739	227	300	47 562	159
Palokunnan	200	1 556	8	98	2 447	25
Yhteensä	-	1 257 760	4 286	-	1 114 277	3 841

Aikuisten sekä lasten ja nuorison suhteellinen osuus lainausliikkeeseen oli eri lainauspaikoilla seuraava:

Lainauspaikka	Aikuisten kirjalainat, %	Lasten ja nuorison kirjalainat, %	Lainauspaikka	Aikuisten kirjalainat, %	Lasten ja nuorison kirjalainat, %	Lainauspaikka	Aikuisten kirjalainat, %	Lasten ja nuorison kirjalainat, %
Pääkirjasto	82.8	17.2	Haagan	43.9	56.1	Puistolan	37.o	63.o
Sivukirjasto:			Herttoniemen	42.6	57.4	Sairaala-	95.5	4.5
Kallion	67.1	32.9	Kulosaaren	48.9	51.1	Tapanilan	35.5	64.5
Töölön	68.8	31.2	Lauttasaaren	52.1	47.9	Pitäjänmäen	35.5	64.5
Vallilan	64.1	35.9	Munkkiniemen	47.6	52.4	Vartiokylän	32.9	67.1
Käpylän	56.2	43.8	Malmin	45.o	55.o	Palokunnan	100.o	-
Eteläinen	57.7	42.3	Oulunkylän	45.8	54.2			
Pasilan	58.8	41.2	Pakilan	49.1	50.9	Yhteensä	68.7	31.3

Kaunokirjallisuuden ja tietokirjallisuuden välinen suhde selviää seuraavasta taulukosta, jossa myöskin on otettu huomioon aikuisille sekä lapsille ja nuorisolle annettujen lainain välinen ero:

Lainauspaikka	Aikuisten kirjalainat					Lasten ja nuorison kirjalainat					Kirjalainat kaikkiaan				
	Kaunokirjallisuus		Tietokirjallisuus		Yhteensä	Kaunokirjallisuus		Tietokirjallisuus		Yhteensä	Kaunokirjallisuus		Tietokirjallisuus		Yhteensä
	Luku	%	Luku	%	Luku	Luku	%	Luku	%	Luku	Luku	%	Luku	%	Luku
Pääkirjasto	191 118	59.0	132 669	41.0	323 787	58 110	86.2	9 334	13.8	67 444	249 228	63.7	142 003	36.3	391 231
Sivukirjasto:															
Kallion	114 036	66.3	57 894	33.7	171 930	74 442	88.4	9 762	11.6	84 204	188 478	73.6	67 656	26.4	256 134
Töölön	54 546	67.0	26 879	33.0	81 425	33 061	89.7	3 814	10.3	36 875	87 607	74.1	30 693	25.9	118 300
Vallilan	34 010	70.2	14 455	29.8	48 465	25 102	92.4	2 074	7.6	27 176	59 112	78.1	16 529	21.9	75 641
Käpylän	22 921	69.4	10 125	30.6	33 046	23 479	91.1	2 294	8.9	25 773	46 400	78.9	12 419	21.1	58 819
Eteläinen	21 239	71.4	8 508	28.6	29 747	19 269	88.2	2 582	11.8	21 851	40 508	78.5	11 090	21.5	51 598
Pasilan	5 847	68.6	2 671	31.4	8 518	4 898	81.9	1 080	18.1	5 978	10 745	74.1	3 751	25.9	14 496
Haagan	5 847	73.0	2 162	27.0	8 009	9 321	91.0	927	9.0	10 248	15 168	83.1	3 089	16.9	18 257
Herttoniemen	549	69.1	245	30.9	794	994	92.8	77	7.2	1 071	1 543	82.7	322	17.3	1 865
Kulosaaren	3 785	73.3	1 380	26.7	5 165	4 912	91.2	475	8.8	5 387	8 697	82.4	1 855	17.6	10 552
Lauttasaaren	15 876	70.4	6 674	29.6	22 550	18 610	89.7	2 129	10.3	20 739	34 486	79.7	8 803	20.3	43 289
Munkkiniemen	14 043	74.5	4 814	25.5	18 857	18 670	89.8	2 122	10.2	20 792	32 713	82.5	6 936	17.5	39 649
Malmin	9 467	67.1	4 651	32.9	14 118	16 090	93.2	1 176	6.8	17 266	25 557	81.4	5 827	18.6	31 384
Oulunkylän	4 242	70.9	1 741	29.1	5 983	6 501	91.8	579	8.2	7.080	10 743	82.2	2 320	17.8	13 063
Pakilan	5 633	72.7	2 118	27.3	7 751	7 081	88.1	953	11.9	8 034	12 714	80.5	3 071	19.5	15 785
Puistolan	3 928	58.8	2 752	41.2	6 680	10 410	91.5	966	8.5	11 376	14 338	79.4	3 718	20.6	18 056
Sairaala-	34 296	53.0	30 402	47.0	64 698	2 859	94.0	182	6.0	3.041	37 155	54.9	30 584	45.1	67 739
Tapanilan	4 246	68.3	1 968	31.7	6 214	10 118	89.5	1 183	10.5	11 301	14 364	82.0	3 151	18.0	17.515
Pitäjänmäen	2 519	73.8	896	26.2	3 415	5 672	91.5	530	8.5	6 202	8 191	85.2	1 426	14.8	9 617
Vartiokylän	732	69.1	327	30.9	1 059	1 955	90.7	200	9.3	2 155	2 687	83.6	527	16.4	3 214
Palokunnan	766	49.2	790	50.8	1 556	-		-		-	766	40.2	790	50.8	1 556
Yhteensä	549 646	63.6	314 121	36.4	863 767	351 554	89.2	42 439	10.8	393 993	901 200	71.7	356 560	28.3	1 257 760

Lukusalikäyntien lukumäärä v. 1951 ja 1950 käy ilmi seuraavasta taulukosta:

Kirjasto	Opintosalit		Aikuisten lukusalit		Sanomalehtisalit		Lasten lukusalit		Käyntejä kaikkiaan		Päivää kohden	
	1951	1950	1951	1950	1951	1950	1951	1950	1951	1950	1951	1950
Pääkirjasto	38 331	43 801	66 217	50 938	197 575	160 107	-	10 633	302 123	265 479	837	834
Sivukirjasto:												
Kallion	-	-	64 619	62 752	177 519	191 548	80 555	77 026	322 693	331 326	894	923
Töölön	-	-	52 090	51 308	-	-	36 017	34 594	88 107	85 902	264	259
Vallilan	-	-	-	-	45 027	48 950	37 578	40 476	82 605	89 426	251	271
Käpylän	-	-	-	46 568	72 428	52 713	-	-	72 428	99 281	201	333
Eteläinen	-	-	-	-	59 772	62 611	26 920	19 318	86 692	81 929	256	237
Pasilan	-	-	-	-	15 291	15 995	4 840	5 338	20 131	21 333	58	62
Haagan	-	-	-	-	3 712	3 158	5 761	4 802	9 473	7 960	32	32
Yhteensä	38 331	43 801	182 926	211 566	571 324	535 082	191 671	192 187	984 252	982 636	2 793	2 951

Suurin määrä päivässä annettuja kirjalainoja oli 8 572 oltuaan v. 1950 6 811.

V. 1950 lainattiin kaikkiaan 759 804 nidosta eli 68.2 % kaunokirjallisuutta sekä 354 473 nidosta eli 31.8 % tietokirjallisuutta. Aikuisten sekä lasten ja nuorison kesken kirjalainat jakaantuivat siten, että edellisille lainattiin 805 345 nidosta eli 72.3 % ja jälkimmäisille 308 932 nidosta eli 27.7 %. Lainatun kaunokirjallisuuden ja tietokirjallisuuden välinen suhde muuttui siis kertomusvuonna jonkin verran jälkimmäisen eduksi.

Erikielisen kirjallisuuden lainausta valaisee seuraava taulukko:

Lainauspaikka	Suomenkielinen kirjallisuus		Skandinaavinen kirjallisuus		Muunkielinen kirjallisuus		Kirjalainat kaikkiaan	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Pääkirjasto	243 354	62.2	125 682	32.1	22 195	5.7	391.231	31.1
Sivukirjasto:								
Kallion	227 656	88.9	27 629	10.8	849	0.3	256 134	20.4
Töölön	79 442	67.2	36 900	31.2	1 958	1.6	118 300	9.4
Vallilan	62 644	82.8	12 729	16.8	268	0.4	75 641	6.0
Käpylän	48 895	83.1	9 467	16.1	457	0.8	58 819	4.7
Eteläinen	36 721	71.2	14 872	28.8	5	0.0	51 598	4.1
Pasilan	12 652	87.3	1 844	12.7	-	-	14 496	1.2
Haagan	13 775	75.5	4 467	24.5	15	0.0	18 257	1.5
Herttoniemen	1 322	70.9	543	29.1	-	-	1 865	0.2
Kulosaaren	4 199	39.8	6 224	59.0	129	1.2	10 552	0.8
Lauttasaaren	30 811	71.2	12 163	28.1	315	0.7	43 289	3.4
Munkkiniemen	28 067	70.7	11 005	27.8	577	1.5	39.649	3.2
Malmin	27 447	87.5	3 907	12.4	30	0.1	31 384	2.3
Oulunkylän	10 001	76.5	3 038	23.3	24	0.2	13 063	1.0
Pakilan	15 016	95.1	769	4.9	-		15 785	1.3
Puistolan	17 465	96.7	576	3.2	15	0.1	18 056	1.4
Sairaala-	53 498	79.0	12 918	19.0	1 323	2.0	67 739	5.4
Tapanilan	15 633	89.3	1 882	10.7	-	-	17 515	1.4
Pitäjänmäen	6 833	71.1	2 784	28.9	-	-	9 617	0.8
Vartiokylän	2 943	91.6	271	8.4	-	-	3 214	0.3
Palokunnan	1 272	81.7	284	18.3	-	-	1 556	0.1
Yhteensä	939 646	74.7	289 954	23.1	28 160	2.2	1 257 760	100.0

Kaikilta lainausosastoilta lainattiin v. 1950 suomenkielistä kirjallisuutta 818 203 nidosta eli 73.4 %, skandinaavista kirjallisuutta 268 327 nidosta eli 24.1 %, ja muunkielistä kirjallisuutta 27 747 nidosta eli 2.5 %.

Kirjavaraston eri kirjallisuusluokista lainattujen nidosten luku ilmenee seuraavasta yhdistelmästä.

Kirjallisuusluokka	Kirjalainoja kaikkiaan	%
000. Ensyklopedia	10 272	0.8
100. Filosofia, kulttuurihistoria, kasvatustiede	28 032	2.2
200. Uskonnot, mytologia	12 906	1.0
300. Yhteiskuntatiede	17 390	1.4
400. Maantiede, matkat, kansatiede	63 994	5.1
500. Matematiikka, luonnontieteet	34 273	2.7
600. Lääketiede, tekniikka, talous	48 593	3.9
700. Taide, liikuntakasvatus	41 862	3.3
800. Kirjallisuudenhistoria, kielitiede	40 161	3.2
900. Historia, elämäkerrat, sukututkimus	59 077	4.7
0-9. Kaunokirjallisuus	901 200	71.7
Yhteensä	1 257 760	100.0

Lainaajat . Kotilainoja sai kaikkiaan 61 264 henkilöä, joista uusia lainaajia oli 17 643. Suomenkielisiä lainaajia oli 49 087 eli 80.1 %, ruotsinkielisiä 12 011 eli 19.6 % ja muunkielisiä 166 eli 0.3 %. Aikuisia oli 49 138 sekä lapsia ja nuorisoa 11 828. V. 1950 oli lainaajien lukumäärä 61 069 henkilöä, joista 48 742 eli 79.8 % oli suomenkielisiä, ruotsinkielisiä 12 175 eli 19.9 % ja muunkielisiä 152 eli 0.3 %. Suomenkielisten lainaajien lukumäärän prosenttiluku lisääntyi siis 0.3 %, ruotsinkielisten vähentyessä 0.3 %. Aikuisia oli 49 138 eli 80.3 % sekä lapsia ja nuorisoa 12 126 eli 19.7 %. V. 1950 olivat vastaavat prosenttiluvut 79.7 ja 20.3, joten suhde muuttui ai-

kuisten eduksi. Aikuisista lainaajista oli miehiä 22 643 eli 46.1 % (46.2 % v. 1950) ja naisia 26 495 eli 53.9 % (53.8 % v. 1950). Nuorista lainaajista oli poikia 6 485 eli 53.5 % (54.5 % v. 1950) ja tyttöjä 5 641 eli 46.5 % (45.5 % v. 1950).

Lukusalit . Pääkirjaston opintosali, yleinen lukusali ja sanomalehtisali olivat avoinna 361 päivänä, lasten lukusali oli koko vuoden suljettu. Kallion sivukirjastossa olivat aikuisten ja lasten lukusali sekä sanomalehtisali avoinna 361 päivää. Vallilan sivukirjastossa oli sanomalehtisali avoinna 361 päivänä ja lasten lukusali 298 päivänä. Vastaavat aukiolopäivät olivat Käpylässä 361, Pasilassa 361 ja 299, Töölössä 361 ja 300, Eteläisessä sivukirjastossa 361 ja 300 sekä Haagassa 299 ja 299.

Vuoden kuluessa ilmestyneitä aikakaus- ja sanomalehtiä oli yleisön käytettävänä seuraava määrä:

	Aikakauslehti		Sanomalehti	
	Luku	kpl	Luku	kpl
Pääkirjasto	482	537	79	112
Sivukirjasto:				
Kallion	277	330	41	60
Vallilan	105	120	26	46
Käpylän	122	143	29	39
Pasilan	70	75	13	13
Töölön	186	198	37	44
Eteläinen	103	116	22	37
Lauttasaaren	58	58	1	1
Munkkiniemen	77	77	2	2
Haagan	36	40	-	-
Pitäjänmäen	13	13	-	-
Pakilan	30	30	-	-
Oulunkylän	22	22	-	-
Malmin	67	67	2	2
Tapanilan	27	27	-	-
Puistolan	27	27	-	-
Kulosaaren	33	33	-	-
Herttoniemen	16	16	-	-
Vartiokylän	16	16	-	-
Sairaalakirjasto:				
Tuberkuloosisairaala	-	-	6	36
Yhteensä	1 767	1 945	258	392

Opintokerhotyö. Kirjaston sivistyksenlevittämis- ja kirjastokasvatustoiminnan tukemiseksi on kirjaston yhteydessä toiminut opintokerhoja. Näiden tarkoituksena on yhteisopiskelun kautta saattaa kirjaston virkailijat ja käyttäjät läheisempään kosketukseen keskenään ja samalla antaa virikkeitä ja tukea kirjastonkäyttäjien sivistyspyrkimyksille.

V:n 1951 aikana olivat toiminnassa seuraavat opintokerhot: pääkirjastossa filosofis-matemaattinen ja psykologinen kerho, Kallion sivukirjastossa psykologian kerho ja kirjallisuuskerho, Käpylän sivukirjastossa filosofian kerho ja Malmin sivukirjastossa kirjallisuuskerho.

Pääkirjasto. Filosofis-matemaattisen kerhon puheenjohtajana toimi kirjastonjohtaja dosentti U. Saarnio. Kerhoon kuului vuoden aikana 213 jäsentä. Se kokoontui kerran viikossa jatkuvasti koko vuoden ajan. Kokouksissa oli läsnä keskimäärin 27 jäsentä. Kokouksissa pidettiin seuraavat esitelmät: kirjailija K.H. Bolay: Über die Überwindung des Nihilismus in der deutschen Gegenwartsliteratur, marraskuun 29 ja joulukuun 13 p:nä; kirjailija L. Heikkilä: Klassillinen ja romanttinen elämänasenne, heinäkuun 19 p:nä, Yksinäisyys ja sen ympäristö, lokakuun 4 p:nä; filosofian kandidaatti R. Kauppi: Demokritoksen filosofia, elokuun 23 p:nä; filosofian maisteri S.-L. Meri: Yksilö ja yhteisö, kesäkuun 7 p:nä ja Sielullisista konflikteista Lewinin mukaan, kesäkuun 14 p:nä; ylioppilas P. Perkiö: Käsitteiden graafisesta esityksestä, toukokuun 31 p:nä; ylioppilas O.-M. Ronimus: Luonnetutkimuksen nykyinen vaihe, syyskuun 6 p:nä; opettaja S. Räty: Todennäköisyydestä, syyskuun 13 p:nä; rouva C. Saarnio: Die Bedeutung der Mathematik in der Kunst und besonders in der Musik, maaliskuun 1 p:nä; dosentti U. Saarnio: Matematiikka ja maailmankatsomus, tammikuun 4 p:nä, Logiikan geometriasta, tammikuun 18 p:nä, Ajatus ja teoria, helmikuun 1 p:nä, Marcel Boll ja käsitenumerointi, helmikuun 15 p:nä, Logiikan geometriaa, maaliskuun 15 p:nä, Todellisuuden käsite, maaliskuun 29 p:nä, Looginen konstituutioteoria, huhtikuun 12 p:nä, Relaatioiden konstituutio, huhtikuun 19 p:nä, Velvollisuudesta, toukokuun 12 p:nä, Symboolirelaatio, heinäkuun 12 p:nä, Tietoteoria ja sen ongelmat, elokuun 2 p:nä, Kieli ja logiikka, syyskuun 20 p:nä, Olio ja ominaisuus, lokakuun 18 p:nä, Syllogismi, marraskuun 15 p:nä, Lukukäsitteestä, joulukuun 27 p:nä; filosofian maisteri S. Sahrberg-Snell: Den intellektuella utvecklingen under skolåldern, elokuun 30 p:nä; ylioppilas S. Sivenius: Platonin Parmenides, tammikuun 11 p:nä, Platonin seitsemäs kirje, tammikuun 25 p:nä, Yleiskatsaus Platonin filosofiaan, helmikuun 8 p:nä, Aristoteleen Nikomakholainen etiikka, helmikuun 22 p:nä ja maaliskuun 8 ja 22 p:nä, Aristoteleen Topiikka, huhtikuun 4 ja 26 p:nä, Plotinoksen kau-

neuskäsitteestä, toukokuun 17 p:nä, Henki, idea ja oleminen Plotinoksen mukaan, toukokuun 24 p:nä, (Plotinos:) Tahdonvapaudesta, kesäkuun 21 p:nä, (Plotinos:) Onnellisuudesta, heinäkuun 5 p:nä, Boëthiuksen Filosofian lohdutuksesta, elokuun 9 ja 16 ja syyskuun 27 p:nä, Tuomas Akvinolainen, lokakuun 11 p:nä, Ylinumeroituva hyvinjärjestys, lokakuun 25 p:nä, Spinoza, marraskuun 1 p:nä, Leibniz, joulukuun 20 p:nä; filosofian tohtori K. Sorainen: Kierkegaardin oppi elämäntasoista, kesäkuun 28 p:nä; ja ylioppilas H. Valve: Psykologia biologisena tieteenä, heinäkuun 27 p:nä. Esitelmiä seuranneessa keskustelussa selvitettiin yksityiskohtaisesti ja mahdollisimman monipuolisesti käsiteltyjä kysymyksiä.

Helluntain pyhinä järjesti kerho toukokuun 13 p:nä retken Lauttasaaren kirjastoon, jossa samalla oli uuden psykologisen opintokerhon ensimmäinen kokous, ja illalla juhlan kerhohuoneessa, jossa filosofian kandidaatti R. Kauppi piti esitelmän Leibnizin monadiopista. Toukokuun 14 p:nä tehtiin retki Kulosaaren kirjastoon. Näissä tilaisuuksissa vieraili filosofisen opintokerhon jäseniä Tampereelta. Kesäkuun 30 - heinäkuun 1 p:nä tehtiin vuorostaan retki Tampereelle mainitun kerhon vieraaksi. Täällä dosentti U. Saarnio piti esitelmät Sivistysteoriasta ja Logiikan geometriasta sekä filosofian kandidaatti R. Kauppi esitelmät Muutoksen probleema varhaiskreikkalaisessa ajattelussa ja Muutoksen käsite.

Joulukuun 16 p:nä oli kerholla joulujuhla, jossa filosofian maisteri S.-L. Meri piti puheen, kerhon kuoro lauloi rouva C. Saarnion johdolla, filosofian maisteri E. Elonheimo esitti lausuntaa ja ylioppilas H. Valve luki Descartes' in Metafyysillisiä mietelmiä.

Vuoden aikana ilmestyi kerholehti Symposionin numero 6.

Psykologian kerhon puheenjohtajina toimivat dosentti U. Saarnio ja filosofian maisteri S.-L. Meri. Kerho kokoontui vuoden kuluessa 4 kertaa ja kokouksiin osallistui keskimäärin 25 henkilöä. Filosofian maisteri S.-L. Meri piti kerhossa seuraavat esitelmät: Psykologian peruskäsitteistä, toukokuun 13 p:nä, Yksilö ja yhteisö, kesäkuun 13 p:nä, Persoonallisuuden käsitteestä, marraskuun 14 p:nä ja Persoonallisuuden kehityksestä, joulukuun 12 p:nä. Esitelmien johdosta syntyi vilkasta keskustelua, jolloin käsiteltiin mm. yksilöiden kannalta tärkeitä mentaalihygienisiä kysymyksiä.

Kallion sivukirjastossa toimi kevät- ja syyskaudella vuorotellen kirjallisuus- ja psykologinen kerho. Edellistä johti sivukirjastonjohtaja filosofian maisteri E. Wirla ja jälkimmäistä opiskelunneuvoja filosofian maisteri A. Olamaa. Kirjallisuuskerhossa oli 211 jäsentä ja psykologisessa kerhossa 238 jäsentä. Kerhot kokoontuivat joka toinen keskiviikko kevät- ja syyskauden aikana, kokouksissa oli keskimäärin 25 jäsentä.

Kirjallisuuskerhossa pidettiin seuraavat esitelmät: filosofian maisteri Rm. Engman-Enari: Henrik Ibsen ja hänen Peer Gynt'insä, huhtikuun 11 p:nä, ja Pär Lagerkvist, joulukuun 5 p:nä; Suomen taideakatemian opettaja, taiteilija E. Koponen: Paul Cézanne, helmikuun 14 p:nä; filosofian maisteri A. Laurila: Aleksis Kivestä eetillisenä persoonallisuutena, lokakuun 10 p:nä; ylioppilas K. Salonen: Ihminen Neuvostoliiton kirjailijain kuvaamana, maaliskuun 14 p:nä ja Nils Petersen, syyskuun 12 p:nä; filosofian maisteri E. Wirla: William Faulkner, tammikuun 17 p:nä, ja Cora Sandel, marraskuun 7 p:nä.

Psykologisessa kerhossa pidettiin seuraavat esitelmät: lääketieteen lisensiaatti R. Huttunen: Mentaalihygieniasta, marraskuun 28 p:nä; filosofian maisteri A. Olamaa: Primitiivisestä ajattelusta, helmikuun 28 ja maaliskuun 28 p:nä ja Lapsi kehityspsykologian valossa, huhtikuun 25 p:nä; dosentti U. Saarnio: Bertrand Russell, tammikuun 31 p:nä ja Eetillisistä peruskäsitteistä, joulukuun 19 p:nä; valtiotieteiden kandidaatti E. Sinisaari: Nerouden sosiaalista taustaa, syyskuun 26 p:nä; ja herra S. Virtanen: Maurice Maeterlinck, toukokuun 23 p:nä. Esitelmiä seuranneissa keskusteluissa käsiteltiin yksityiskohtaisesti esilläolleita kysymyksiä, keskustelut muodostuivatkin varsin tyhjentäviksi ja antoisiksi ja kerholaiset käyttivät runsaasti puheenvuoroja.

Kirjallisuuskerho järjesti kerhoiltanaan lokakuun 10 p:nä, Aleksis Kiven päivänä Kivi-juhlan, jonne oli saapunut kerholaisia runsaslukuisasti. Ohjelmassa oli filosofian maisteri A. Laurilan esitelmä Aleksis Kivestä eetillisenä persoonallisuutena ja amanuenssi M. Railo lausui A. Kiven runoja. Esityksiä seuranneen keskustelun päätyttyä oli läsnäolijoilla tilaisuus tutustua Aleksis Kivi aiheiseen kirjanäyttelyyn, jossa oli esillä Kiven teokset eri laitoksina sekä Kivi-elämäkerrat ja tutkielmat.

Kerhotoiminnan kevätkauden päättäjäisiä vietettiin psykologisen opintokerhon toukokuun 23 p:n kokouksen yhteydessä, jolloin kerhoesitelmän ja keskustelun jälkeen nautittiin kahvit.

Tulot. Kirjaston tulot nousivat 2 165 845 mk:aan. Pääkirjaston ja eri sivukirjastojen keskeinen tulojen jakaantuminen selviää seuraavasta yhdistelmästä:

Lainauspaikka	Sakkoja, mk	Erääntyneitä vakuuksia, mk	Sekalaisia tuloja, mk	Yhteensä, mk
Pääkirjasto	865 215:-	39 910:-	129 510:-	1 034 635:-
Sivukirjasto:				
Kallion	353 445:-	16 860:-	60 185:-	430 490:-
Töölön	205 935:-	5 100:-	23 185:-	234 220:-
Vallilan	73 715:-	-	11 140:-	84 855:-
Käpylän	71 945:-	-	8 485:-	80 430:-
Pasilan	12 540:-	-	2 370:-	14 910:-
Eteläinen	57 310:-	400:-	8 180:-	65 890:-
Haagan	15 195:-	200:-	2 110:-	17 505:-
Herttoniemen	1 360:-	-	-	1 360:-
Kulosaaren	13 860:-	-	700:-	14 560:-
Lauttasaaren	43 880:-	-	5 695:-	49 575:-
Munkkiniemen	37 415:-	-	3 730:-	41 145:-
Malmin	31 360:-	-	4 570:-	35 930:-
Pakilan	13 685:-	-	1 465:-	15 150:-
Puistolan	11 125:-	-	180:-	11 305:-
Tapanilan	7 395:-	-	30:-	7 425:-
Pitäjänmäen	7 165:-	-	-	7 165:-
Vartiokylän	1 775:-	-	-	1 775:-
Oulunkylän	15 630:-	-	1 890:-	17 520:-
Yhteensä	1 839 950:-	62 470:-	263 425:-	2 165 845:-

Eri kuukausien kesken tulot jakaantuivat seuraavasti:

Tammikuu	179 725:-	Kesäkuu	153 520:-	Marraskuu	177 510:-
Helmikuu	153 480:-	Heinäkuu	155 970:-	Joulukuu	183 170:-
Maaliskuu	189 575:-	Elokuu	162 595:-	Yhteensä	2 103 375:-
Huhtikuu	187 950:-	Syyskuu	163 070:-		
Toukokuu	209 915:-	Lokakuu	186 895:-	Erääntyneet vakuudet	62 470:-
					2 165 845:-

Menot. V:n 1951 talousarvioon oli kaupunginkirjaston menoja varten merkitty 95 379 227 mk, johon vuoden aikana merkittiin tilisiirtoina lisää 1 757 670 mk, joten käytettävissä oli 97 136 897 mk. Menot tilien mukaan nousivat 106 487 328 mk:aan jakaantuen seuraaviin menoeriin:

Menoerä	Määräraha ja tilisiirrot, mk	Menot tilien mukaan, mk	Määrärahan säästö (+) tai ylitys (-), mk
Palkkiot	117 975:-	117 975:-	-
Sääntöpalkkaiset virat	50 848 455:-	59 177 285:-	- 8 328 830:-
Tilapäistä työvoimaa	6 138 620:-	6 138 620:-	-
Vuosilomasijaiset	1 782 525:-	11 760 676:-	+ 21 849:-
Vuokra [1]	3 027 622:-	13 027 622:-	-
Lämpö	1 219 000:-	1 527 790:-	- 308 790:-
Valaistus	550 000:-	623 679:-	- 73 679:-
Siivoaminen	700 000:-	796 024:-	- 96 024:-
Vedenkulutus	15 200:-	15 160:-	+ 40:-
Puhtaanapito	92 500:-	171 150:-	- 78 650:-
Kaluston hankinta	3 760 000:-	4 111 828:-	- 351 828:-
Kaluston kunnossapito	350 000:-	385 404:-	35 404:-
Painatus	570 000:-	570 000:-	-
Kirjallisuus ja sidonta [2]	27 215 000:-	27 215 000:-	-
Tarverahat	750 000:-	849 115:-	- 99 115:-
Yhteensä	97 136 897:-	106 487 328:-	- 9 350 431:-

1) Tähän eivät sisälly kirjastorakennusten ylläpitokustannukset.
2) Kirjallisuuden hankkimiseen käytettiin 18 439 094 mk ja sidontaan 8 775 348 mk.

Samoin vietettiin syyskauden päättyessä psykologisen opintokerhon yhteydessä joulukuun 19 p:nä opintokerhojen yhteinen pikkujoulujuhla, jossa esitelmän ja keskustelun jälkeen pääkirjaston filosofisen opintokerhon kuoro esitti tohtorin rouva C. Saarnion johdolla joukon erikielisiä joululauluja.

Käpylän sivukirjasto. Filosofinen kerho järjesti kertomusvuoden kuluessa 15 keskustelutilaisuutta. Kerhoon ilmoittautui kaikkiaan 36 henkilöä ja keskimäärin osallistui kokouksiin 12 henkilöä. Kerhon puheenjohtajana toimi ylioppilas S. Sivenius. Keskustelutilaisuuksissa pidettiin seuraavat esitelmät: kirjailija L. Heikkilä: André Gide, toukokuun 7 p:nä ja Eliotin Cocktailkutsut, toukokuun 21 p:nä; dosentti U. Saarnio: Loogiset perusoliot, helmikuun 12 ja 26 p:nä sekä maaliskuun 12 p:nä, Ääretömän käsite, marraskuun 12 p:nä, Järjestyksen käsite, marraskuun 26 p:nä, Transfiniittisista luvuista, joulukuun 3 p:nä, sekä Yleissivistyksestä, joulukuun 17 p:nä; ylioppilas S. Sivenius: Platonin "Valtio", huhtikuun 9 p:nä, sekä Joukko-opista, elokuun 27 p:nä, syyskuun 10 ja 24 p:nä sekä lokakuun 8 ja 22 p:nä.

Malmin sivukirjaston kirjallisuuskerhon johtajana toimi kirjastonhoitaja A. Talvela. Kerho kokoontui 24 kertaa. Kerhoon ilmoittautui kaikkiaan 25 jäsentä ja keskimäärin osallistui kokouksiin 7 henkilöä. Opintokerhossa luettiin kevätkaudella loppuun Lauri Merikallion kirja Oma yhteiskuntamme. Syyskaudella oli oppikirjana saman tekijän kirja Runon veräjälle, jonka lukemisessa päästiin noin puoliväliin. Kerhon kokouksissa pidettiin lisäksi seuraavat esitelmät: opiskelija L. Apo: Kuunnelmataide, tammikuun 31 p:nä; filosofian maisteri A. Laurila: Mika Valtarin "Sinuhen" tyyli, marraskuun 27 p:nä; filosofian maisteri M. Mela: Naisen asema yhteiskunnassa, helmikuun 27 p:nä, Hyödyttääkö kaunokirjallisuuden lukeminen, syyskuun 28 p:nä; filosofian maisteri A. Uusitalo: Nykyajan ihmisen pintapuolisuus, huhtikuun 24 p:nä, Luonnonsuojelu, toukokuun 29 p:nä ja Kaunokirjallisuus ja moraali, lokakuun 23 p:nä.

Kalliolan vapaaopiston lausuntakerho kokoontui opiston työkauden aikana kerran viikossa kirjastossa. Kerhon ohjaajana toimi lausunnanopettaja M. Kiviranta.

Kaupungin avustamat yhdistykset. Kaupunginhallitukselta avustusta saaneiden Kirjoja sokeille, Brage ja Merimies-Unioni nimisten yhdistysten sekä Suomen työväen arkiston ja Kasvatusopillisen kirjaston ja lukusalin apurahojen käyttö oli kirjastolautakunnan valvonnan alainen.

30. Kaupunginmuseo

Museolautakunnan kokoonpano ja kokoukset. Kaupunginvaltuusto valitsi kokouksessaan (10.1. 9 §) museolautakunnan puheenjohtajaksi valtionarkistonhoitajan, professori Y. Nurmion ja lautakunnan jäseniksi filosofian maisteri J. Voionmaan, rehtori H. Kontturin, rouva A. Kedon ja arkkitehti N.E. Wickbergin. Kaupunginhallitus valitsi (11.1. 71 §) edustajakseen museolautakuntaan rouva H. Meltin. Museolautakunta valitsi (30.1. 4 §) varapuheenjohtajakseen filosofian maisteri J. Voionmaan. Lautakunnan sihteerinä toimi museonhoitaja H. Helminen.

Museolautakunta kokoontui kertomusvuoden aikana 8 kertaa.

Lausunnot. Kaupunginhallituksen pyynnöstä museolautakunta antoi kertomusvuoden aikana lausunnot seuraavista asioista:

Kaupunginvaltuustolle oli lokakuun 19 p:nä 1949 esitetty Sederholmin talon kunnostamista ja käyttöä koskeva aloite, jossa ehdotettiin, että talon ulkoasu ja sisustus entisöitäisiin ja että ko. kiinteistöä käytettäisiin talon historiallisen arvon mukaisiin tarkoituksiin. Kiinteistölautakunta oli lausunnossaan huhtikuun 8 p:nä 1950 tehnyt selkoa edellä mainitussa talossa suoritetuista korjaustöistä ja ehdotti kaupunginvaltuustolle esitettäväksi, ettei aloite antaisi aihetta enempiin toimenpiteisiin. Yleisten töiden lautakunta esitti lausunnossaan tammikuun 29 p:nä, ettei se katsonut olevan edellytyksiä kaupunginjohtajan virka-asunnon järjestämiseksi ko. taloon, kuten aloitteessa oli ehdotettu. Sen sijaan yleisten töiden lautakunta esitti, että kaupunginhallitus pyytäisi museolautakunnalta lausunnon talon soveltuvaisuudesta kaupunginmuseon käyttöön tai museotoimintaa sivuaviin tarkoituksiin. Suoritettuaan käynnin ko. kiinteistössä ja käsiteltyään asiaa kahdessa kokouksessaan museolautakunta lähetti maaliskuun 21 p:nä kaupunginhallitukselle asiasta lausunnon. Siinä museolautakunta täysin yhtyi yleisten töiden lautakunnan kantaan, jonka mukaan ko. kiinteistöä kaikkein asiallisimmin voitaisiin käyttää juuri museotarkoituksiin. Lausunnossaan museolautakunta esitti suunnitelman, jonka mukaan järjestettynä ja kunnostettuna Sederholmin talo saisi historiallista arvoaan ja edustavaa luonnettaan vastaavan tehtävän samalla kun kaupunginmuseo saisi toiminnalleen erittäin tarpeellista lisätilaa. Museolautakunta ehdotti, että ns. Sederholmin talon vanha rakennus annettaisiin kaupunginmuseon käytettäväksi niin pian, kuin siinä nyt sijaitsevat virastot ym. voitaisiin siirtää muuanne. Kaupunginvaltuusto käsitteli kokouksessaan (29.8. 547 §) vt. Schybergsonin ym. aloitetta Sederholmin talon käyttämisestä ja hoidosta. Kaupunginhallitus katsoi, ettei nykyoloissa ollut mahdollista ryhtyä po. taloa entistämään ja käyttämään museotarkoituksiin, koska kaikki käytettävissä olevat huonetilat vielä pitkän aikaa oli käytettävä virastotarkoituksiin. Kaupunginvaltuusto päätti, ettei aloite antanut aihetta toimenpiteisiin.

Työtehotoimiston pyydettyä selvitystä kaupunginmuseon henkilökuntatilanteesta, museolautakunta esitti tammikuun 18 p:nä, että kassanhoitajan virka vakinaistettaisiin ja että virka samassa yhteydessä muutettaisiin kokopäiväviraksi. Kaupunginhallitukselle elokuun 14 p:nä lähettämässään lausunnossa museolautakunta esitti että kaupunginmuseon kassanhoitajan virka vakinais-

tettaisiin ja muutettaisiin 18.palkkaluokkaan kuuluvaksi kokopäiväviraksi; sekä että 2 museonvartija-siivoojaa edelleen pidettäisiin osapäivätyössä tilapäisinä viranhaltijoina.

Kaupunginvaltuuston (28.11. 768 §) tekemien päätösten mukaan kaupunginmuseon 2 museonvartija-siivoojaa ovat virkasuhteessa vain maaliskuun 1 p:ään 1952 saakka. Heidän palveluksensa jatkuu työsuhteena maaliskuun 1 p:stä 1952 lukien. Kassanhoitajan virka pysytettiin ennallaan.

Palkkalautakunta oli kesäkuun 19 p:nä lähettänyt museonhoitajalle lausunnon antamista varten ehdotuksen luetteloksi virkasäännön 31 §:n 4 momentissa tarkoitetuista hallinnollisesti johtavista viranhaltijoista, jotka eivät saa ylityökorvauksia. Ehdotuksen johdosta ei museonhoitajalla ollut mitään huomauttamista.

Aloitteet ja esitykset. Museolautakunta teki kertomusvuoden aikana toimialaansa kuuluvista asioista kaupunginhallitukselle seuraavat aloitteet ja esitykset:

Kaupunginmuseon paloturvallisuuden järjestämistä koskeva, kaupunginhallitukselle tammikuun 20 p:nä lähetetty esitys, jonka johdosta kaupunginhallitus päätti (11.10. 2571 §) merkitä v:n 1952 talousarvioehdotukseensa 5 823 000 mk:n suuruisen määrärahan kaupunginmuseon kunnostamista varten.

Poliisin neuvontatoimiston museolautakunnan pyynnöstä annettua helmikuun 6 p:nä lausunnon varahälytyslaitteiden järjestämisestä kaupunginmuseoon lautakunta esitti kaupunginhallitukselle maaliskuun 3 p:nä lähettämässään aloitteessa, että kaupunginhallitus antaisi varustaa kaupunginmuseon sellaisin varahälytyslaittein, joiden suojaamina kaupunginmuseon saamat arvokkaat ja yleisöä kiinnostavat kulta- ja hopeaesinelahjoitukset voitaisiin asettaa vuosikausien varastoinnin jälkeen kokoelmiin näytteille.

Museolautakunnan esityksestä kaupunginhallitus päätti (24.5. 1400 §) myöntää museonhoitaja H. Helmiselle matka-apurahana 50 000 mk Ruotsin ja Tanskan museoihin tehtävää opintomatkaa varten. Matkalta palattuaan museonhoitaja antoi syyskuun 25 p:nä kaupunginhallitukselle matkakertomuksen, jossa hän selosti opintojaan, yhteensä 25 Ruotsin ja Tanskan museossa heinäkuun 25 ja syyskuun 3 p:n välisenä aikana. Matkakertomukseen liittyi luettelo niistä museoista, jotka olivat lahjoittaneet yhteensä n. 200 numeroa kirjallisuutta ja kuvia kokoelmistaan Helsingin kaupungin museon kirjastoon.

Kaupunginhallitus lähjoitti museonhoitajan esityksestä Stockholms stadsmuseum´in ja København Bymuseum´in kirjastoon teoksen Helsingfors Stads Historia I, II, III.

Poliisilaitoksen kansliassa Aleksanterinkadun 22:ssa oli korjaustöiden yhteydessä tullut seinäpaperikerroksen alta esille seinämaalauksia. Asiantuntijat totesivat niiden olevan peräisin suunnilleen v:lta 1884-94. Kaupunginhallitus päätti museolautakunnan esityksestä marraskuun 1 p:nä antaa rakennustoimiston talorakennusosaston tehtäväksi suorittaa ko. kansliahuoneen entisöimisen ja myönsi 380 000 mk töiden maksamista varten.

Edustus. Kaupunginhallitus tarjosi kaupunginkellarissa illalliset huhtikuun 5 p:nä Stockholms stadsmuseum´in ensimmäiselle antikvaarille, tohtori T. Nordbergille sekä museolautakunnalle ja Suomen muinaisyhdistyksen edustajille.

Museolautakunta lähetti edesmenneen arkkitehti N. Wasastjernan hautaustilaisuuteen marraskuun 20 p:nä lautakunnan ja kaupunginmuseon puolesta adressin. Arkkitehti N. Wasastjerna oli toiminut kaupunginmuseon intendenttinä v:sta 1913 v:een 1920.

Henkilökunta. Kaupunginmuseon henkilökunnassa ei kertomusvuoden aikana tapahtunut muutoksia.

Kaupunginvaltuusto päätti museolautakunnan esityksestä (29.8. 525 §) muuttaa kaupunginmuseon vahtimestarin viran nimityksen nimitykseksi talonmies-vahtimestari ja siirtää sanotun viran 21.palkkaluokkaan syyskuun 1 p:stä lukien. Talonmies-vahtimestaria varten vahvistettiin samassa yhteydessä tehtäväluettelo, sitten kun järjestelytoimisto oli museolautakunnan pyynnöstä suorittanut vahtimestarin virkatehtäviä koskevan työntutkimuksen ja laatinut ehdotuksen po. tehtäväluetteloksi.

Huoneisto. Museorakennuksessa Hakasalmen huvilassa suoritettiin loka- ja marraskuussa rakennustoimiston talorakennusosaston toimesta perusteellisia ikkunoiden ja ikkunapuitteiden korjaus- ja maalaustöitä.

Museoalueen ulkovalaistus uusittiin johtamalla Mannerheimintien katuvalaistusverkosta sivujohto museon pihaan.

Museon toiminta. Kaupunginmuseon toimisto palveli päivittäin tutkijoita ja opiskelijoita sekä kaikkia muita, jotka tarvitsivat museon kuva-arkistoa ja kirjastoa. Yhä useammat helsinkiläiset laitokset ja yhtymät, liikkeet ja yksityishenkilöt kääntyivät museon puoleen tarvitessaan tietoja ja kuva-ainesta esim. sen rakennuksen tai kaupunginosan historiasta, jossa asianomainen liike, toimipaikka tai koti nyt sijaitsee. Tästä yleisön kotiseutuharrastuksesta museolle oli ollut hyötyä siten, että kuva-arkiston valokuvanegatiivikokoelmaa oli saatu kartutetuksi kuvien tilaajien laskuun. Joka päivä museosta oli puhelimitse tiedusteltu Helsingin historiaa, Helsinkiä kuvaavaa taidetta, Helsingin muistomerkkejä, nähtävyyksiä yms. koskevia asioita.

Kaupunginmuseossa kirjattiin kertomusvuonna 211 museosta lähetettyä ja 162 museoon saapunutta kirjettä.

Kertomusvuoden aikana kunnostettiin kokoelmien hoitoon myönnetyllä määrärahalla museolle kuuluvaa puvustoa ja tekstiilejä, mm. Helsingin vanhan raatihuoneen hyvin hauraiksi kuluneet liinat. Taiteilija O. Niemi korjasi ja puhdisti yhteensä 7 öljymaalausta, joista varsinkin ravintola Kappelissa aikoinaan sijainneet Eteläsatamaa esittävät F. Mexmontanin maalaukset v:lta 1896 olivat suuritöisiä ja veivät paljon aikaa. Museon kokoelmiin kuuluvat mitalit ja rahat puhdistettiin, numeroitiin ja asetettiin uudelleen järjestettyinä näytteille. Kultaajamestari A. Savolainen kunnosti kaksi vanhaa peiliä. Muutamia rintakuvien jalustoja uusittiin.

Kuvalaattakokoelmat puhdistettiin ja siveltiin asfalttilakalla sekä numeroitiin. Kuvalaattoja varten hankittiin kaappi, johon laatat järjestettiin. Niitä koskevasta kortistosta saatiin osa valmiiksi.

Valokuvakokoelman vanhimpia levyjä, joissa havaittiin vioittumia, hoidettiin ja osittain valokuvattiin uudelleen. Suurin työ kuva-arkiston hoidossa oli arkiston uudelleen järjestäminen ja luetteloiminen suomenkielisten hakusanojen mukaan. Tämän työn yhteydessä kuva kuvalta tutkittiin ja tarkastettiin rakennusten sijainti nykyisessä asemakaavassa. Helsingin kaupungin historiateoksen seuraavan osan kuvitusta varten teetettiin museon kuva-arkistosta valittu kokoelma.

Valmisteilla olevista erikoiskortistoista mainittakoon Helsingissä sijaitsevia muistomerkkejä ja kuvapatsaita koskeva kortisto, jonka laatiminen pantiin aluelle.

Museon kirjaston ja arkiston hoitoa varten hankittiin kansioita. Niihin järjestettiin sellaiset niteet, joita ei voi, eikä kannata sidottaa, mutta jotka avohyllyillä muuten turmeltuisivat. Myös sanomalehtileikekokoelmaa varten hankittiin kansioita, joten tämän kokoelman luetteloiminen voitiin aloittaa.

Kokoelmien kartuttamiseen myönnetyllä määrärahalla ostettiin paitsi museolle tarjottuja vanhoja ja harvinaisia valokuvia myös sellaisia kuvia, jotka esittivät tärkeimpiä kertomusvuoden tapahtumia Helsingissä. Mahdollisuuksien mukaan valokuvattiin myöskin sellaiset rakennukset, jotka kertomusvuoden aikana purettiin. Kaupungin vanhimmista liikkeiden kilvistä saatiin alulle kuvakokoelma. Samoin kaupungin omistamista arvoesineistä, kuten vanhoista huonekaluista, kelloista ym. Niinpä museo valokuvautti maistraatin istuntosalissa olevat huonekalut, kellon ja vanhan raamatun.

Kaupunginmuseon kokoelmiin saatiin kertomusvuoden aikana lahjaksi tai hankittiin 2 232 esinettä. Nämä jakautuivat seuraavasti: kirjallisuutta 98, karttoja ja asemakaavoja 2, rakennuspiirustuksia 6, opaskirjoja, kuvasarjoja ja postikortteja 235, valokuvia 680, valokuvanegatiiveja 236, maalauksia, piirroksia ja grafiikkaa 98, veistoksia 1, pienoismalleja 1, sinettejä ja leimasimia 173, virka-ym. merkkejä 15, mitaleja ja rahoja 37, huonekaluja 7, lasia, porsliinia, tinaa ja hopeaa 6, talouskaluja 2, ammuksia 15, virkapukuja ja virkapuvun osia 3, pukuja ja puvuston osia sekä käsitöitä 27, leikkikaluja ja koriste-esineitä 8, maalöytöjä ja esihistoriallisia kokoelmia 5, rakennuksenosia 7 sekä adresseja, käsikirjoituksia ja arkistoainesta 570.

Kaupunginmuseon kokoelmia kartuttivat kertomusvuonna lahjoituksin seuraavat henkilöt, laitokset ja yhdistykset:

Arkkitehti B. Aminoff, tarkastaja V. Antila, rouva E. Bruun, ekonomi G.A. Englund, puuseppä J. Eriksson, talousneuvos H. Gebhard, neiti E. Granberg, kaupunginarkisto, kaupunginhallitus, huoltolautakunta, 1.huoltokanslia, Helsingin maalaiskunta, Helsinki-Seura, lämmittäjä A. Hynninen, Hämeen museo, Hämeenlinnan museo, asemapäällikkö O.V. Ikonen, koululainen P. Juntunen, rehtori H. Kontturi, tuomari L. Korpinen, urakoitsija P. Koskiruoho, Kulutusosuuskuntien keskusliitto, koululainen S. Laakso, rouva E. Lucander, toimis-

tovirkailija V.V. Mohell, rouva T. Nylund, neiti H. Oikero, Osuusliike Elanto, Osuustukkukaupan mainososasto, toimistoapulainen T. Partanen, Perkko oy, Rautatiekirjakauppa, tohtori M. Sadeniemi, insinööri S. Schalin, Sotahuudon toimitus, neiti A. Schönfelder, Singer Sewing Machine Company, Sotamuseo, kaivertaja R. Sjöblomin kuolinpesä, Suomen arkkitehtiliitto, Suomalaisen kirjallisuuden seuran kirjapaino oy, Svenska fruntimmersföreningen, konttoripäällikkö J. Vesa sekä Yhtyneet kuvalehdet.

Tähän luetteloon eivät sisälly ne Ruotsin ja Tanskan museot, joiden lahjoittama kirjallisuus lueteltiin museonhoitajan matkakertomuksessa.

Museon kokoelmiin ostetuista esineistä ansaitsi erikoisen maininnan 1600-luvun tyyppiä oleva hopeoitu pikari, jonka työntekijä K. Hietanen oli löytänyt maasta Limingantien päässä olevalta puutarha-alueelta. Kaksi 1860-luvulta peräisin olevaa ikkunankaihdinta, joiden kuva-aiheina olivat Kappeli ja Kaartin kasarmi, ovat myös harvinaisuuksina kiintoisia.

Kertomusvuonna ostettiin museoon kaksi öljymaalausta: Kaivohuonetta v. 1931 esittävä William Lönnbergin maalaus ja Einari Vehmaksen v. 1949 maalaama kaupunkikuva, joka esitti Etelärannan nyt jo hävinneitä rakennuksia Suomen teollisuusliiton tontilla.

Museonhoitajan laatima kaupunginmuseon opaskirjan käsikirjoitus, joka sisälsi 60 konekirjoitettua sivua, valmistui joulukuussa ja hyväksyttiin painettavaksi. V. 1929 ilmestynyt museon opas myytiin loppuun jo v. 1946.

Kaupunginmuseo lähetti kertomusvuonna valtion lisenssitoimikunnalle kolme valuutta-anomusta kaupunginmuseota esittäviin postikortteihin tarvittavien valokuvauspaperien hankintaa varten Belgiasta. Kolmas anomus johti myönteiseen tulokseen, joten kaupunginmuseo voi v:n 1952 määrärahalla valmistuttaa museossa myytäväksi museorakennusta ja museon kokoelmia esittäviä postikortteja, joita yleisö oli usein tiedustellut ostaakseen.

Kaupunginmuseossa kävi kertomusvuonna yhteensä 10 987 henkilöä, joista maksavia 3 656 ja maksuttomina päivinä tai opintotarkoituksissa käyneitä 7 331 henkilöä.

Helsingin opettajayhdistyksen kotiseutukurssit lisäsivät huomattavasti koulujen museonharrastusta ja opettajien taitoa käyttää museon kokoelmia hyväksi historianopetuksessa ja muussa koulutyössä. Myös monille ammattikouluille ja -kursseille oli apua museon kokoelmista. Yhteensä 62 luokkaa ja ryhmää sai opastusta museossa sen tavallisina aukioloaikoina ja 11 ryhmää erikoisesti järjestettyinä luentoaikoina. Näistä mainittakoon: Helsingin kaupungin opaskerho, Helsingin työväenopisto, Wärtsilä-yhtymä oy:n konepajakoulu, Meri-Ik:n kanta-aliupseerien peruskurssi, Helsingin diakonissalaitoksen oppilaskunta, Helsingin talouskoulu sekä Helsingin kreikkalaiskatolinen pappisseminaari.

Loka- ja marraskuun aikana, jolloin muina vuosina oli runsaimmin opastuksia museon kokoelmissa, oli kertomusvuonna pakko rajoittaa ryhmien vastaanottoa ja niille luennoimista sen takia, että kokoelmahuoneissa oli käynnissä ikkunoiden korjaus ja maalaus. Tämä seikka vähensi jonkin verran kävijäin lukumäärää aikaisempiin vuosiin verrattuna.

Opaskerhon pyynnöstä museonhoitaja otti osaa oppaiden koulutukseen pitämällä opaskerhon jäsenille useita luentoja kaupunginmuseossa ja Lapinlahden kansakoulussa järjestetyillä Olympia-oppaiden valmentajain kursseilla.

Kaupunginmuseon kokoelmat pidettiin avoinna yleisölle sunnuntaisin, maanantaisin, tiistaisin, keskiviikkoisin ja perjantaisin klo 12-15 ja torstaisin klo 17-20, pääsymaksun ollessa 20 mk. Koululaiset ja opintoryhmät pääsivät museoon ilmaiseksi ja torstaisin oli pääsy kokoelmiin kaikille museossa kävijöille maksuton. Pääsylipuista kertyi kertomusvuonna tuloja 73 120 mk. Museon julkaisujen myynti tuotti 3 615 mk. Tuloja oli yhteensä 76 735 mk.

Kalustohankinnat. Vuoden aikana saapui edellisenä vuonna vuokrattu tabulaattori. Kaksi käsikäyttöistä lävistyskonetta vaihdettiin automaattisiin koneisiin. Vuoden aikana hankittiin 1 yleislaskukone, 1 yhteenlaskukone, 1 kirjoituskone, 2 kirjoituspöytää, 1 kirjoitustuoli, 2 tukituolia, 6 hyllyä ja 1 sälekaihdin. Uudishankintojen arvo oli 545 560 mk.

Kirjasto lisääntyi vuoden aikana 506 numeroa. Kirjallisuuden vaihtoa lukuisten kotimaisten ja ulkomaisten virastojen kanssa jatkettiin. Myös kaupungin laitosten kirjallisuuden luettelointi jatkui.

Lähetysten lukumäärä oli 8 147 (1950: 6 497), mistä lähetettyjä kirjeitä 1 628 (1 495) ja jaettuja julkaisuja 6 519 (5 002).

31. Musiikkilautakunta

Musiikkilautakunta ja sen toimisto. Kaupunginvaltuusto valitsi kokouksessaan tammikuun 10 p:nä seuraavat luottamusmiehet musiikkilautakuntaan: puheenjohtajaksi päätoimittaja L. Ahon sekä jäseniksi filosofian tohtori E.M. von Frenckellin, professori B. Carlsonin, filosofian kandidaatti M. Raution, toimittaja O. Virtasen, filosofian maisteri M. Turusen, veistokalustonhoitaja E. Hallikaisen, työnjohtaja K. Koposen ja pääjohtaja J. Hämäläisen. Jäsenen E. Hallikaisen kuoltua elokuun 19 p:nä valitsi kaupunginvaltuusto hänen tilalleen kokouksessaan syyskuun 12 p:nä toimistovirkailija T. Hännisen kertomusvuoden loppuun asti. Varapuheenjohtajana toimi työnjohtaja Koponen ja kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli päätoimittaja Aho, joka kuitenkin sai vapautuksen kaupunginhallituksen jäsenyydestä lokakuun 1 p:stä alkaen. Mainitusta päivästä lukien oli kaupunginhallituksen edustajana vuoden loppuun ekonomi E. Harkia.

Lautakunta kokoontui 13 kertaa, pöytäkirjojen pykäläluku oli 298 ja lähetettyjen kirjeiden luku 179.

Kaupunginorkesterin intendentin hoidettavana olevan koti- ja ulkomaisen kirjeenvaihdon lähtevien kirjeiden lukumäärä oli 367.

Kaupunginorkesterin intendenttinä toimi filosofian maisteri N.-E. Ringbom, taloudenhoitajana neiti D. Nordblom ja kirjastonhoitajana filosofian maisteri V. Helasvuo.

Musiikkilautakunnan sihteerinä toimi oikeusneuvosmies K. Walldén.

Musiikkilautakunnan ohjelmajaoston muodostivat kapellimestari T. Hannikainen kesäkuun 1 p:stä alkaen vuoden loppuun sekä koko vuoden aikana intendentti Ringbom, ynnä jäsenet von Frenckell, Carlson, Rautio ja Turunen, osallistuen professori Y. Selin ohjelmajaoston kokouksiin kaupunginorkesterin neuvoa-antavana edustajana ilman äänioikeutta.

Lautakunta päätti kokouksessaan tammikuun 26 p:nä, että puheenjohtaja ja sihteeri sekä puheenjohtajan estyneenä ollessa se lautakunnan jäsen, joka on toiminut puheenjohtajana, allekirjoittavat pöytäkirjan ja lautakunnan lähtevät kirjeet ja että kokouksissa valitaan kaksi jäsentä tarkastamaan pöytäkirjan. Sen ohessa lautakunta päätti ilmoittaa painatus- ja hankintatoimistolle, että lautakunta kokoontuu tarpeen vaatiessa ja että lautakunnan pöytäkirjat ovat sen kansliahuoneessa talossa n:o 1 Katariinankadun varrella yleisön nähtävissä aina vuosineljänneksittäin lähemmin ilmoitettavina päivinä.

Lautakunnan laskut hyväksyi puheenjohtaja ja hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtaja ja molempien estyneenä ollessa sihteeri, sekä orkesteria koskevat laskut intendentti, paitsi milloin oli kysymys hänen omista laskuistaan, jolloin laskut hyväksyi sihteeri tai intendentin estyneenä ollessa sihteeri muutkin orkesteria koskevat laskut.

Kaupunginorkesterin konserttien radiointi jatkui pääasiassa samassa laajuudessa kuin ennenkin ja Oy. Suomen Yleisradio ab:n ja lautakunnan välinen radioimissopimus pysyi samanlaisena kuin v:n 1950 aikana.

Suomalaisen Oopperan ja lautakunnan välinen sopimus jatkui samanlaisena kuin v. 1950 aina elokuun 31 p:ään asti, jolloin uusi sopimus syyskuun 1 p:nä astui voimaan. Tämä oli muuten samansisältöinen, mutta orkesterin vuokra oli korotettu 300 000 mk:aan kuukaudessa.

Edelleen sopivat lautakunta ja Säveltäjäin tekijänoikeustoimisto Teosto tekijänpalkkiosta vastaavalla tavalla kuin v:n 1950 aikana, joskin tekijänpalkkiot oli hieman korotettu ja kaupungin maksama, talousarvioon otettu määräraha oli kohonnut vastaavasti.

Lautakunta on sopinut oopperalaulaja Sulo Räikkösen kanssa konserttiohjelmiensa julkaisuoikeudesta siten, että Räikkönen sai julkaista nämä ohjelmat 100 000 mk:n vuotuisesta maksusta, jolloin kaikkien ohjelmien hinnaksi oli määrätty 20 mk. Tämä päätös oli tehty voimaantulevaksi syyskuun 1 p:stä 1950 alkaen ja olemaan voimassa toistaiseksi.

Kaupunginorkesterin intendentti huolehti, kuten edellisinäkin vuosina lautakunnan toimeksiannosta eri maksusta sinfoniakonserttien ja sunnuntaimatineojen ohjelmia sekä niiden säveltäjien henkilöllisyyttä ja esitettäviä sävellyksiä koskevista selostuksista. Nämä selostukset liitettiin käsiohjelmiin painettuina lisälehtinä.

Kaupunginhallitus suostui, kuten edellisinäkin vuosina, siihen että musiikkilautakunta maksutta sai luovuttaa kaupunginorkesteria hyväntekeväisyystarkoituksiin.

Sinfoniakonserttien lippujen hinnat olivat kevätkaudella 250, 200 ja 150 mk ja syyskaudella 300, 250 ja 150 mk. Sinfoniakonsertit olivat järjestettyinä yhtenä tilaussarjana, jolloin myönnettiin alennusta, kevätkaudella 10 % ja syyskaudella 20 %. Sunnuntaimatineojen lippujen hinnat olivat koko vuoden 75 mk, ja koululaiskonserttien sarjaliput 200 mk. Koululaiskonserteissa toimi eri maksusta ohjelman selostaja, joka esitti selostuksen sekä suomen- että ruotsinkielellä.

Ulkoilmakonsertteja järjestettiin talousarvion edellyttämin määrärahoin kesällä eri puolilla kaupunkia. Näistä konserteista huolehtivat Helsingin torvisoittokunta, Pääkaupungin karjalaisten soittokunta, Helsingin rautatieläisten soittokunta, Helsingin posti- ja lennätinhenkilökunnan soittokunta, Raittiusyhdistys Koitto, Käpylän urheilijain soittokunta, Viipurin työväen soittajat, Helsingin työväenyhdistyksen soittokunta, Helsingin poliisilaitoksen soittokunta, Kullervo-kuoro, Helsingin työväen sekakuoro, Helsingin työväen mieskuoro ja Suomen laulajain ja soittajain liittoon kuuluvat kuorot.

Musiikkilautakunta esitti kaupunginhallitukselle, että olisi eduksi erottaa ns. soitin- ja pukukorvauskysymys kaupunginorkesterin jäsenten varsinaisesta palkkauskysymyksestä. Lähtien siitä, että soitin- ja pukumenojen täydellinen korvaus tuskin voisi tulla kysymykseen. lautakunta ehdotti eräitä minimimääriä näiden menojen peittämiseksi. Niin ollen lautakunta esitti, että pukukorvaus kaikille orkesterin jäsenille olisi 11 000 mk. Tämän määrän lisäksi olisi annettava soittajille lautakunnan ehdotuksen mukaan soitinkorvausta niin paljon, että koko soitin- ja pukuavustus olisi harpunsoittajalle 47 000 mk vuodessa, konserttimestarille ja soolosellistille sekä oboen- ja englannintorven soittajalle, jolla on oma englannintorvi 34 900 mk vuodessa, klarinetin- ja fagotinsoittajalle sekä sellaiselle oboistille, jolla on kaupungin omistama englannintorvi 29 900 mk vuodessa, viulun-, alttoviulun- ja sellonsoittajalle sekä huilun- ja piccolonsoittajalle, jolla on oma piccolo, 25 000 mk vuodessa, käyrätorven-, trumpetin- ja pasuunansoittajalle sekä huilunsoittajalle, jolla on kaupungin omistama huilu, 24 300 mk vuodessa, kontrabasson soittajalle 17 000 mk vuodessa. Kaupunginvaltuusto hyväksyi kaupunginhallituksen esityksestä tämän ehdotuksen kokouksessaan maaliskuun 7 p:nä.

Niinikään lautakunta esitti, että kaupunginorkesterin jäsenille myönnettäisiin palkankoroitus siten, että heidät kaikki siirrettäisiin viisi palkkaluokkaa ylemmäksi huomioonottaen heidän pitkän ja kalliin ammattikoulutuksensa ja työnsä laadun. Sen lisäksi musiikkilautakunta ehdotti intendentin viran siirtämistä 37.palkkaluokasta 42.palkkaluokkaan ja taloudenhoitajan viran siirtämistä 25.palkkaluokasta 27.palkkaluokkaan. Kaupunginvaltuusto hylkäsi edellämainitussa kokouksessaan kaupunginhallituksen esityksestä lautakunnan esityksen muuten, paitsi että intendentin virka siirrettiin 39.palkkaluokkaan ja taloudenhoitajan virka 27.palkkaluokkaan maaliskuun 1 p:stä alkaen. Sen ohessa kaupunginvaltuusto siirsi musiikkilautakunnan ja kaupunginhallituksen esityksestä kaupunginorkesterin I pasuunansoittajan viran 29.palkkaluokasta 31.palkkaluokkaan samoin maaliskuun 1 p:stä.

Viime vuonna lautakunta antoi kaupunginhallitukselle lukuisan määrän lausuntoja eri taidelaitosten ja yhteisöjen anomuksista avustuksen saamiseksi niistä kaupungin varoista, jotka eivät kuuluneet talousarvion sivistystoimen pääluokan avustusmäärärahoihin. Useat näistä lausunnoista koskivat eri kuorojen ulkomaisten konserttimatkojen aiheuttamien tappioiden korvaamista. Mones-

sa tapauksessa lautakunta puolsi näitä, samoinkuin muitakin avustusanomuksia ja useasti kaupunginhallitus myönsikin avustusta, sen kuitenkin eräissä tapauksissa lautakunnan puoltavasta lausunnosta huolimatta evätessä ne. Milloin ei avustuksen myöntämistä pidetty kaupungin etujen mukaisena, lautakunta ehdotti lausunnossaan, ettei kaupunginhallitus myöntäisi pyydettyä avustusta. Mm. kaupunginhallitus ei myöntänyt Ruotsalaiselle teatterille tämän pyytämää 1 800 000 mk:n suuruista lisäavustusta niiden sähköasennustöiden suorittamiseksi, jotka aiheutuivat sähkövirran muutoksesta, vaikka lautakunta oli lausunnossaan tätä avustusanomusta puoltanut.

Kaupungissa vallitsevan vaikean asuntotilanteen vuoksi lautakunta esitti useita kertoja kaupunginhallitukselle, että eräille kaupunginorkesterin jäsenille, joilla ei ollut työrauhaa takaavaa asuntoa, varattaisiin ensimmäisten joukossa asunnot niistä taloista, jotka kaupunki rakennuttaisi asuntotaloiksi virkamiehiään varten, varsinkin talosta Raisiontie 11.

Sen johdosta, että eräät kaupunginvaltuuston jäsenet olivat tehneet aloitteen, jossa he ehdottivat, että kaupunki perustaisi rahaston, apurahojen jakamiseksi vuosittain varattomille helsinkiläisille eri taidealojen opiskelijoille, taiteilijoille ja kirjailijoille sekä että v:n 1951 ylimääräiseen talousarvioon varattaisiin tätä tarkoitusta varten 5 300 000 mk:n suuruinen siirtomääräraha, kaupunginhallitus oli pyytänyt lautakunnalta asiasta lausuntoa, Lautakunta olikin katsonut aloitteen olevan kannattamisen arvoisen ja olevansa periaatteessa valmis puoltamaan tätä esitystä. Koska kuitenkin tämä kysymys oli erittäin laajakantoinen, lautakunta esitti kaupunginhallitukselle, että asetettaisiin komitea asiaa perusteellisesti harkitsemaan. Jälkeenpäin, kun kaupunginhallitus oli päättänyt asettaa tällaisen ns. taiderahastokomitean, lautakunta kaupunginhallituksen pyynnöstä valitsi siihen edustajakseen jäsenensä, filosofian maisteri M. Turusen.

Kaupunginorkesteri. Kun v. 1945 viideksi vuodeksi kaupunginorkesterin johtajaksi valitun kapellimestari Martti Similän toimintakausi v:n 1950 lopussa meni umpeen, valitsi kaupunginhallitus kokouksessaan joulukuun 28 p:nä 1950 kaupunginorkesterin johtajaksi kertomusvuoden kesäkuun 1 p:n ja toukokuun 31 p:n 1952 väliseksi ajaksi kapellimestari Tauno Hannikaisen, joka kesäkuun 1 p:nä astuikin virkaansa. Vuoden alkupuolen johtajan virka oli avoimena, ja orkesteria johtivat tällöin vierailevat, koti- ja ulkomaiset kapellimestarit.

Orkesterin konserttimestarina toimi edelleen viulutaiteilija Naum Levin.

Orkesterin vahvuus oli edelleen 76 soittajaa.

Kuoleman kautta poistui orkesterin riveistä vuoden kuluessa I viulunsoittaja dir.mus. Gösta Schatelowitz. Eläkkeelle siirtyi 4:s käyrätorvensoittaja Karl Roth, uuteen työpaikkaan 4:s pasuunansoittaja Ahti Karjalainen. Pidettyjen koesoittojen perusteella nimitti musiikkilautakunta orkesterin uusiksi jäseniksi seuraavat henkilöt: ylemmän palkkaluokan 2.viulunsoittajaksi Israel Katz'in ja 3.käyrätorvensoittajaksi Karl Kasperin sekä 4.pasuunansoittajaksi Jorma Svanströmin.

Orkesterin jäsenet valitsivat keskuudestaan soittokaudeksi 1951/52 valtuuskunnan jäseniksi Aarne Viljavan puheenjohtajaksi sekä Eino Rautasuon ja Einari Taimelan, ynnä varajäseniksi Naum Levinin ja Eero Linnalan.

Orkesterin järjestysmiehenä toimi edelleen Armas Karsti.

Vuoden aikana pidettiin 27 varsinaista sinfoniakonserttia, joista kapellimestari Tauno Hannikainen johti 10 sekä Albert Wolff (Ranska) 2, Dean Dixon (U.S.A.) 3, Leo Funtek 2, Jussi Jalas 3 (kolmannessa osan ohjelmaa johti Bengt Carlson), ja kapellimestari Håkan von Eichwald (Ruotsi), Carl Garaguly (Ruotsi), Helmuth Thierfelder (Saksa), John Frandsen (Tanska), Martti Similä, Eero Kosonen ja Ole Edgren (osan ohjelmaa johti Lauri Saikkola) kukin yhden.

Sunnuntaikonsertteja pidettiin kevätkaudella 20, kolmena sarjana: matineat (10), nuorisomatineat (5) ja koululaiskonsertit (5). Matineoista johti Jussi Jalas, Leo Funtek, Jouko Tolonen, Albert Wolff, Ole Edgren, Nikolai van der Pals, Lauri Saikkola, Helmuth Thierfelder, Dean Dixon ja Nisse Rinkama kukin yhden. Nuorisomatineoista johti niin ikään Martti Similä, John Frandsen, Eero Kosonen ja Dean Dixon kukin yhden. Yksi nuorisomatinea pidettiin kamarimusiikkikonserttina. Koululaiskonserteista johti Jussi Jalas 4 ja Leo Funtek yhden.

Syyskaudella 1951 pidettiin sunnuntaikonsertteja 14, kahtena sarjana: matineat ja koululaiskonsertit. Matineoista johti Tauno Hannikainen 6 sekä Eino Haipus, Jussi Jalas ja Dean Dixon kukin yhden. Koululaiskonserteista johti Tauno Hannikainen 4 ja Arvo Airaksinen yhden.

Edellisten lisäksi pidettiin kaksi ylimääräistä konserttia, sinfoniakonsertti toukokuun 18 p:nä, johtajana Hector Villa-Lobos (Brasilia) ja vappumatinea toukokuun 1 p:nä, johtajana Martti Similä.

V:n 1951 aikana kaupunginorkesteri avusti 154 oopperanäytännössä ja 10 konserttitilaisuudessa. Niistä mainittakoon erityisesti 4 Sibelius-viikon konserttia, joista kaksi johti kapellimestari Eugene Ormandy (U.S.A.), kaksi kapellimestari Tauno Hannikainen.

Varsinaisissa sinfoniakonserteissa kävi kaikkiaan 15 180 henkilöä eli keskimäärin 562 henkilöä konserttia kohti, sunnuntaikonserteissa 13 951 henkilöä eli 410 henkilöä konserttia kohti, ja kahdessa ylimääräisessä konsertissa 1 012 henkilöä. Konserttiyleisön kokonaismäärä oli siis 30 143 henkilöä. Suurimman menestyksen saavuttivat koululaiskonsertit, joissa kävi keskimäärin 723 henkilöä konserttia kohti.

Sinfoniakonserteissa esitettiin seuraavat sävellykset:

a) kotimaisia sävellyksiä: Carlson: Festhymn för Helsingfors stads 400-års jubileum; Klami: Kuningas Lear, alkusoitto; Madetoja: Sinfonia II; Merikanto, Aarre: Laulu meren kaupungista; Saikkola: Sinfonia III (kantaesitys); Sibelius: Sinfoniat II (2 kertaa), III ja V, Viulukonsertto, Finlandia ja Balladi sekä von Törne: Resurrexit (kantaesitys);

b) ulkomaisia sävellyksiä: Bach: Brandenburgilainen konsertto III G-duuri, Toccata ja fuuga d-molli (sov. T. Hannikainen); Bartok: Concerto orkesterille; Beethoven: Coriolan, alkusoitto, Leonore, alkusoitto, osat II ja III, Sinfoniat III, IV, VII ja VIII sekä Pianokonsertto III (2 kertaa); Bloch: Schelomo; Borodin: Sinfoniat I ja II; Brahms: Sinfoniat I, II (2 kertaa) ja IV (2 kertaa), Viulukonsertto (2 kertaa), Kaksoiskonsertto viululle ja sellolle sekä Muunnelmia Haydnin teemasta; Britten: Sinfonia la requiem; Bruckner: Sinfonia I; Chopin: Pianokonsertto I; Dohnanyi: Muunnelmia lastenlaulusta; Dvorak: Sinfonia IV; Fernandes: Sinfonia II; Glière: Sinfonia III; Gluck: Alkusoitto oopperasta Ifigenia Auliissa; Hatshaturjan: Viulukonsertto; Honegger: Sinfonia jousiorkesterille ja trumpetille; Lalo: Alkusoitto oopperasta Le Roi d'ys; Larsson: Ostinato; Mozart: Alkusoitto oopperasta Figaron häät, Sinfonia g-molli, Sinfonia D-duuri ("Pragilainen"), Pianokonsertot n:o 20 d-molli ja n:o 23 A-duuri; Mussorgski: Kuoleman lauluja ja tansseja; Nielsen: Sinfoniat II ja IV; Petridis: Helleninen sarja; Prokofjev: Klassillinen sinfonia ja Sinfonia V sekä Viulukonsertto I; Purcell: Chaconne; Rahmaninov: Rapsodia Paganinin teemasta; Ravel: Jeux d'eau, Daphnis et Chloe, sarja II; Respighi: Vanhoja tansseja; Saint-Saëns: Viulukonsertto III, Sellokonsertto ja Manfred-alkusoitto; Schumann: Sinfonia III ja Sellokonsertto; Strauss, Richard: Sarja oopperasta Ruusuritari; Stravinski: Tulilintu; Tomasi: Musiikkia baletista Féerie Laotienne; Tshaikovski: Sinfoniat IV (2 kertaa) ja Pianokonsertto b-molli; Wagner: III näyt.alkusoitto, oppipoikien tanssi- ja mestarien kulkue oopperasta Mestarilaulajat, Alkusoitto oopperasta Rienzi, Alkusoitto ja Isolden lemmenkuolo oopperasta Tristan ja Isolde; Weber: Alkusoitto oopperasta Taika-ampuja; Verdi: Requiem; Villa-Lobos: Choros n:o 6, Bachianas Brasileiras n:ot 5 (osa I) ja 8; Viotti: Viulukonsertto n:o 22 d-molli.

Matineoissa esitettiin seuraavat sävellykset:

a) kotimaisia sävellyksiä: Fougstedt: Passacaglia; Hannikainen, P.J. (sov. Väinö Hannikainen): Kevätsointuja; Hannikainen, V: Konserttikappale harpulle ja orkesterille; Kajanus (sov.): Porilaisten marssi (2 kertaa); Kaski: Preludi; Klami: Suomenlinna, Karjalainen rapsodia, Kalevala-sarja; Kuula: Pirun polska, Tseremissiläinen fantasia; Madetoja: Ilta, Sarja oopperasta Pohjalaisia (2 kertaa), Haukka-aaria oopperasta Pohjalaisia; Merikanto, Aarre: Kyllikin ryöstö; Pacius: Alkusoitto oopperasta Kaarle kuninkaan metsästys; Palmgren: Virta, Vuodenajat, Tuhkimo-valssi, (sov.) Läksin minä kesäyönä käymään, En latmans melodi; Penttinen: Urkukonsertto (kantaesitys); Pylkkänen: Ultima Thule, Pieni sarja oboelle ja jousiorkesterille; Ringbom: Puhallinsekstetti (kantaesitys); Saikkola: Sinfonia III, 1500 m (urheiluparodia); Sibelius: Sinfonia V, Viulukonsertto, Finlandia (2 kertaa), Kevätlaulu, Historiallisia kuvia I, Valse triste, Bardi, Rakastava; Sonninen: Viisi kohtausta näytelmästä Seitsemän veljestä; Suolahti: Sinfonia piccola

b) ulkomaisia sävellyksiä: Bach: Brandenburgilainen konsertto III G-duuri, Pianokonsertto d-molli (sov. Busoni), Viulukonsertto E-duuri, Preludi ja fuuga g-molli (sov. Airaksinen), Toccata ja fuuga d-molli (sov. Hannikainen); Barber: Adagio jousiorkesterille; Beethoven: Egmont-alkusoitto, Leonore-alkusoitto III, Sinfonia IV; Berlioz: Roomalainen karnevaali, Rákóczy-marssi;

Borodin: Sinfonia II, Polovetsilaistansseja oopperasta Ruhtinas Igor; Brahms: Sinfoniat II ja IV (2 kertaa); Brantz: Omistus; Bruch: Kol Nidrei sellolle ja orkesterille; Délibes: Mazurka Coppelia; Dukas: Noidan oppipoika; Dvořák: Sellokonsertto (I osa); Elgar: Pomp and Circumstance; Enesco: Romanialainen rapsodia n:o 1 (2 kertaa); Erlanger: Chasse fantastique; Gillet: Myllyssä; Glinka: Alkusoitto oopperasta Ruslan ja Ludmila; Gounod: Faust-marssi; Grieg: Holbergin ajoilta, sarja jousiorkesterille; Griffes: Runoelma huilulle ja orkesterille; Hatshaturjan: Sellokonsertto; Haydn: Sinfoniat C-duuri (n:o 97) ja G-duuri (n:o 88); Honegger: Concertino pianolle ja orkesterille; Händel: Musiikkia vesillä, sarja; Ibert: Kolme lyhyttä kappaletta puhaltimille; Kempter: Capriccio huilulle ja orkesterille; Liszt: Les Préludes, Unkarilainen rapsodia n:o 1; Lully (sov. Mottl): Balettisarja; Massenet: Alkusoitto oopperasta Fèdre; Mendelssohn: Scherzo Kesäyön unelma-näytelmän musiikista; Mozart: Jousikvartetti n:o 23 F-duuri; Viulukonsertto G-duuri (K.V.216) ja A-duuri (K.V.219), Pianokonsertto n:o 21 C-duuri (K.V.267), Alkusoitto oopperasta Don Juan, Pianokonsertto Es-duuri 2 pianolle (K.V.265); Mussorgski: Yö autiolla vuorella; Petridis: Helleninen sarja; Poulenc: Sonaatti käyrätorvelle, trumpetille ja pasuunalle; Prokofjev: Klassillinen sinfonia; Rahmaninov: Alkusoitto ja kaksi balettikohtausta oopperasta Aleko; Ravel: Bolero, Une barque sur l'Océan, Pianokonsertto vasemmalle kädelle, Tzigane, viululle ja orkesterille, Daphnis et Chloë sarja II; Riisager: Torgutisk dans; Rossini: Alkusoitto oopperasta Wilhelm Tell (2 kertaa); Saint-Saëns: Ranskalainen sotilasmarssi, Havannaise, viululle ja orkesterille, Preludi raamatulliseen runoelmaan Vedenpaisumus; Schubert: Väliaikamusiikkia näytelmästä Rosamunde, Balettimusiikkia näytelmästä Rosamunde, Viisi laulua (sov. Funtek); Smetana: Moldau; Sousa: Tähtilipun alla; Strauss, Joh.: Alkusoitto operetista Mustalaisparooni, Alkusoitto operetista Lepakko, Taiteilijaelämää; Strauss, Josef: Itävallan kyläpääskysiä; Strauss, Richard: II sarja oopperasta Ruusuritari; Stravinski: Tulilintu; Telemann: Alttoviulukonsertto G-duuri; Tshaikovski: Sinfonia V, Roccoco-muunnelmia sellolle ja orkesterille, Sarja baletista Pähkinänsärkijä, Sarja baletista Joutsenlampi; Wagner: Faust-alkusoitto, Alkusoitto oopperasta Rienzi, III näytöksen alkusoitto oopperasta Lohengrin, Kolme kohtausta oopperasta Mestarilaulajat; Weber: Alkusoitto oopperasta Oberon, Tanssiin kutsu (sov. Berlioz); Verdi: Requiem; Wolf-Ferrari: Alkusoitto oopperasta Susannen salaisuus.

32. Konepajatoimikunta

Kaupunginhallitus asetti 8 päivänä syyskuuta 1949 tekemällään päätöksellä kaupungin korjaamojen välisen yhteistyön ylläpitämistä ja kehittämistä varten toistaiseksi toimivan neuvottelevan ja lausuntoja antavan konepajatoimikunnan.

Toimikunnan asettamisen aiheena oli tammikuun 30 p:nä 1947 asetetun konepajakomitean 2 päivänä maaliskuuta 1949 päivätty mietintö, missä ehdotettiin 8-henkisen konepajatoimikunnan perustamista mainittua tarkoitusta varten.

Kaupunginhallitus vahvisti päätöksellään 15 päivänä joulukuuta 1949 konepajatoimikunnan johtosäännön.

Mainitun johtosäännön 5 §:n mukaan on konepajatoimikunnan tehtävänä mm.: toimia yhdyselimenä kaupungin kone- ja korjauspajojen välillä sekä ylläpitää ja kehittää niiden välistä yhteistoimintaa; neuvotella laitosten konepajojen työ- ja työllisyystilanteesta sekä niiden suorituskyvystä ja toimia niin, että korjauspajojen mahdollinen ylikapasiteettikin tehokkaasti käytetään; pyrkiä aikaansaamaan keskitystä kaupungin konepajatoiminnassa; seurata merkityksellisempiä konehankintoja sekä konepajoissa tapahtuvia laajennuksia; pyydettäessä antaa kaupunginhallitukselle ja kaupungin laitoksille lausuntoja konepaja-alan kysymyksistä; tehdä kaupunginhallitukselle tarpeellisiksi katsomiaan ehdotuksia edellämainitun alan kysymyksistä.

Konepajatoimikuntaan kuuluu yhdeksän kaupunginhallituksen vuodeksi kerrallaan valitsemaa jäsentä, joista puheenjohtaja ja viisi jäsentä nimetään kaupungin laitosten teknillisestä henkilökunnasta sekä kolme jäsentä suurimpien korjauspajojen työntekijöistä.

Kaupunginhallitus vahvisti päätöksellään tammikuun 25 p:nä 1951 konepajatoimikunnan kokoonpanon vuodeksi 1951 seuraavaksi: puheenjohtaja kaupungininsinööri W. Starck sekä jäsenet liikennelaitoksen korjauspajojen päällikkö P.O.W. Martola, rakennustoimiston korjauspajan päällikkö P.K. Lappalainen, vesilaitoksen korjauspajan esimies G.A. Lindgren, kaasulaitoksen käyttöinsinööri R.J. Succo, sähkölaitoksen konepajamestari P.P. Oraste, vesilaitoksen mittarintarkistaja J. Kallio, rakennustoimiston korjauspajan viilaaja V.A. Vanhanen ja liikennelaitoksen työpajan maalari A. Kari.

Johtosäännön mukaan asettaa konepajatoimikunta keskuudestaan työvaliokunnan ja tarvittaessa muitakin valiokuntia valmistelevien tai muuten rajoitettujen tehtävien suorittamista varten. Työvaliokunnassa toimi puheenjohtajana P.O.W. Martola sekä jäseninä P.K. Lappalainen, G.A. Lindgren ja J. Kallio.

Sekä konepajatoimikunnan että sen työvaliokunnan sihteerinä toimi rakennustoimiston sihteeri R.O. Parviainen.

Kertomusvuoden aikana kokoontui konepajatoimikunta 4 kertaa ja sen työvaliokunta 22 kertaa. Tämän ohessa pidettiin jatkuvaa yhteyttä henkilökohtaisten tapaamisten ja puhelinkeskustelujen muodossa.

Toimikunnan pöytäkirjan pykälien lukumäärä oli 19 ja lähetettyjen kirjelmien 17.

Käsitellyistä asioista mainittakoon keskuskorjaamon aikaansaamista tarkoittavat toimenpiteet sekä eri laitosten ja korjaamojen välisen yhteistoiminnan ylläpitäminen ja kehittäminen.

Toimintavuoden aikana käsiteltiin edelleen kysymystä keskuskorjaamon perustamisesta sekä hankittiin sitä varten eräitä tarpeellisia esitietoja. Kaupunginhallitus päätti elokuun 23 p:nä tekemällään päätöksellä konepajatoimi-

kunnan ehdotuksesta hyväksyä kiinteistölautakunnan toimenpiteen noin 26.2 ha:n suuruisen alueen varaamisesta Herttoniemestä keskuskorjaamoa sekä liikennelaitoksen halleja ja vesilaitoksen korjaamoa varten.

Silmälläpitäen mm. keskuskorjaamon perustamista kävi konepajatoimikunnan työvaliokunta Wärtsilä-yhtymän Kone ja Sillan tehtailla sekä teki myös opintomatkan Valtionrautateiden Hyvinkään korjauspajoille.

Aikaisemmin toiminut ns. konepajakomitea totesi mietinnössään, että kaupungin eri laitosten ja korjaamojen välinen yhteistyö oli ollut varsin puutteellista. Koska korjaamot ovat, rakennustoimiston alaista Toukolan korjauspajaa ehkä lukuunottamatta, perustetut eri laitosten erikoistarpeita ja -töitä varten ja kun niiden suorituskyky vielä usein on riittämätön, ei yhteistoiminnan kehittämisessä vielä kertomusvuonna voitu päästä saavutuksiin, jotka raha-arvoltaan nousisivat huomattaviin määriin. Esimerkkinä yhteistoiminnan monipuolisuudesta esitetään eri korjaamojen osalta kuitenkin seuraavaa:

Rakennustoimiston alainen Toukolan korjauspaja teetti kaupungin muissa korjaamoissa mm. autojen maalauksia ja autorenkaiden korjauksia sekä sai niiltä sähköalan varaosia, kaapelia, kivihiilitervaa ja vanhoja raitiovaunun vanteita. Toukolan korjauspaja puolestaan suoritti kaupungin muille laitoksille seuraavia korjaus- ym. töitä: työmaakoneiden ja autojen korjauksia, peltitöitä, levyjen taivutuksia, kaiteita, liikennemerkkejä, liikenteen ohjauskorokkeita, makkiastioita, paperikoreja, jäteastioita, palopostin- ja sulunavaimia, merkkitauluja, venttiilitankoja, puistonpenkkejä, ruoankuljetusrattaita, avaimia, työkalujen teroituksia, toimistokalustoa, sisustustöitä, keinuja, koneistuksia, ikkunoita ja ovia, makasiinikärryjä, pultteja ja kiiloja jne. Muille kaupungin laitoksille suoritettujen töiden raha-arvo nousi 16 700 000 mk:aan.

Liikennelaitoksen korjaamot suorittivat kaupungin muille laitoksille sähkömoottorien korjauksia, lämpövastuksien tekoa, autojen maalauksia ja muita maalaustöitä sekä autorengaskorjauksia ja höylänterien hiontaa.

Vesilaitoksen korjaamo teetti Toukolan korjauspajalla takopajatöitä ja rautahöyläystä sekä liikennelaitoksen korjaamoissa sähkömoottorien korjauksia. Ko. korjaamo suoritti puolestaan rakennustoimistolle putkentaivutustöitä.

Kaasulaitoksen korjaamo teetti Toukolan korjauspajalla sorvaustöitä ja autojen korjauksia sekä sähkölaitoksen avulla korkeajännitekorjauksia ja vesilaitoksen korjaamolla vesimittarien korjauksia. Myös työkoneita saatiin joskus lainaksi näiltä.

Sähkölaitoksen korjaamo suoritutti liikennelaitoksen korjaamoissa työstökoneiden terien hiontaa. Sähkölaitos puolestaan lainasi muille korjaamoille sähköhitsauskonetta.

33. Yleiset työt

Lautakunnan kokoonpano ja kokoukset. Yleisten töiden lautakuntaan kuuluivat v. 1951 puheenjohtajana liikennemestari V.J. Laitinen, varapuheenjohtajana yli-insinööri H.O. Backman sekä jäseninä taloustirehtööri M.J. Hopeavuori, vuorineuvos A.W. Liljeberg, työntekijä O. Salama, filosofian maisteri K.R. Sallavo, johtaja K.F. Sundqvist, viilaaja V.A. Vanhanen ja diplomiarkkitehti M. Välikangas. Kaupunginhallituksen edustajaksi lautakuntaan oli määrätty teknillinen johtaja diplomi-insinööri R.J.M. Granqvist. Lautakunnan sihteerinä toimi varatuomari R.O. Parviainen.

Lautakunta kokoontui kertomusvuoden aikana 47 kertaa ja käsitteli kokouksissaan 1 569 asiaa. Lähetettyjen kirjeiden luku oli 640.

Lautakunnan lopulliset päätökset. Lukuunottamatta henkilökuntaa koskevia päätöksiä, elleivät ne olleet periaatteellista laatua, yleisten töiden lautakunta kertomusvuonna päätti:

että lautakunnan kokoukset pidetään maanantaisin klo 16.oo sekä

että lautakunnan pöytäkirjat oli pidettävä nähtävinä kokousta seuraavan maanantain jälkeisenä päivänä (15.1. 33 §);

määrätä kaupungininsinööri W. Starckin, katurakennuspäällikkö Y.V. Virtasen, puhtaanapitopäällikkö B. Axin ja v.t. apulaiskaturakennuspäällikkö P. Hyömäen kertomusvuoden aikana hyväksymään rakennustoimiston puolesta laskuja ja näihin verrattavia asiakirjoja (15.1. 34 §);

oikeuttaa varasto-osaston tilaamaan 5 kpl ilmapuristajia Ab. Julius Tallberg oy:ltä (15.1. 54 §);

oikeuttaa varasto-osaston ostamaan Oy. Mankala ab:ltä Aarhus-kaivinkoneen laitteet ja tarvikkeet ko. tarjouksessa mainituilla hinnoilla ja ehdoilla (15.1. 55 §);

oikeuttaa varasto-osaston ostamaan Savion Tiilitehdas oy:ltä 500 000 kpl reikätiiliä ja 500 000 kpl väliseinätiiliä

sekä hyväksyä varasto-osaston tekemään kaupan, jolla osasto oli ostanut Oy. Renlund ab:ltä 300 000 kpl väliseinätiiliä hintaan 12:50 mk kappaleelta liikevaihtoveroineen (15.1. 56 §);

oikeuttaa talorakennusosaston käyttämään filosofian maisteri T. Helkavaaraa asiantuntijana kunnallisen suurpesulan aikaansaamista koskevan kysymyksen selvittelyssä (22.1. 72 §);

myöntää 323 576 mk talon Aleksanterinkadun n:o 1 siipirakennuksen suunnittelutöiden maksamiseksi (22.1. 73 §);

oikeuttaa varasto-osaston maksamaan Ab. Julius Tallberg oy:lle 3 kappaleesta 4.5 m^3 ilmapuristajia mallia GF-3 VE moottoreineen 1 103 400 mk/kpl (22.1. 77 §);

oikeuttaa varasto-osaston ostamaan Senor oy:n kautta Belgiasta 625 tonnia betonirautaa Olympiakylän rakennustöitä varten yhteensä hintaan noin 3 500 000 Bfr, jolle rahamäärälle oli saatu tuontilisenssi (22.1. 84 §);

vahvistaa varasto-osaston hankittavien tarveaineiden, käyttötarvikkeiden, työkalujen ja muun kaluston osto-oikeuden ylimmäksi määräksi kerrallaan 3 milj. mk sekä koneiden osto-oikeuden ylimmäksi määräksi 750 000 mk (29.1. 117 §);

oikeuttaa varasto-osaston veloittamaan vuokraa Suomi-Neuvostoliitto-seuran Uudenmaan piirijärjestöltä tammikuun 21-25 p:ksi lainatuista lipuista ainoastaan yhdeltä päivältä (5.2. 153 §);

oikeuttaa varasto-osaston hankkimaan käytettävissä olevalla 8 295 900 mk:n suuruisella määrärahalla kuorma- ja pakettiautoja, samalla oikeuttaen osaston hankintasuunnitelman muuttamiseen (5.2. 154 §);

oikeuttaa varasto-osaston myymään työnjohtaja V. Halmeelle käytöstä poistetun Ford-merkkisen henkilöauton A-3571 80 000 mk:n hinnasta (12.2. 196 §);

hyväksyä toiminimi Grasson tarjouksen syväjäädyttämön konehankinnasta (12.2. 198 §);

oikeuttaa varasto-osaston tilaamaan Oy. Mercantile ab:ltä 2 600 m^3 5 cm eristyskorkkilevyä hintaan 905:93 Portugalin Esc./m^3 fob Lissabonissa vientipakkauksineen (19.2. 237 §);

oikeuttaa varasto-osaston lainaamaan Tammisaaren kaupungin rakennustoimistolle noin 1 kk:n ajaksi 50 tonnin hydraulisen väkivivun sekä määrätä vuokraksi 300 mk vuorokaudelta (19.2. 238 §);

hyväksyä varasto-osaston suorittamat paalutukkiostot: 3 320 kpl halkotoimistolta, yhteishintaan 8 346 800 mk; 1 705 kpl O.E. Hytöseltä, yhteishintaan 8 361 000 mk; sekä ostamaan maanviljelijä O. Rajaojalta 1 755 kpl 18.5-25 m pituisia paalutukkeja yhteishintaan 19 896 000 mk (19.2. 239 §);

hyväksyä seuraavat varasto-osaston halkotoimistolle antamat puutavaratilaukset: 42 500 jm erimittaisia sahattuja parruja, 62 000 jm veistettyjä parruja, 40 000 jm veistettyjä hirsiä ja 5 000 kpl veistettyjä ratapölkkyjä, joiden puutavaroiden arvo halkotoimiston ilmoittamien hintojen mukaan oli suunnilleen 20 milj. mk, sekä 63 000 jm erilaisia lautoja ja lankkuja lähetettäväksi suoraan kyllästämölle, joiden hankintojen raha-arvo oli noin 3 300 000 mk (26.2. 272 §);

oikeuttaa varasto-osaston myymään herra H. Vennamolle poistetut Ford-merkkiset kuorma-autot A-1226 ja A-1227, joista oli poistettu irroitettavat osat, yhteensä 50 000 mk:n hinnasta (26.2. 276 §);

hyväksyä varasto-osaston 500 000 kpl:n väliseinätilauksen Kolsan Tiilitehdas oy:ltä toimitettavaksi kertomusvuoden kesän kuluessa (26.2. 277 §);

hyväksyä Maalimiehet oy:n tarjouksen 4 130 000 mk Helsingin kaupungin desinfektiolaitoksen maalaustöistä

sekä että rakennustoimiston osastojen tuli vastedes pyytää tarjouksia useammilta toiminimiltä maalausurakoiden ollessa kysymyksessä (5.3. 299 §);

että Salmisaaren voimalaitoksen huoltorakennuksen kivityöt annetaan Kivi- ja marmorijalostamo Saarisen suoritettavaksi 752 500 mk:n hinnasta (5.3. 305 §);

oikeuttaa varasto-osaston tilaamaan Oy. A. Hallberg ab:ltä Belgiasta toimitettavaksi 1 371 tonnia betonirautaa erikoisluettelon mukaan hintaan 5 820 Bfr tonnilta fob Antwerpenissa heti toimitettavaksi ja maksettavaksi remburssilla, minkä rautamäärän fob-arvo vallitsevan kurssin mukaan oli Suomen rahassa 36 864 597 mk (5.3. 306 §);

oikeuttaa varasto-osaston peruuttamaan lautakunnan tammikuun 22 p:nä tekemän päätöksen perusteella Senor oy:lle annetun 625 tonnin betonirautatilauksen ja samalla oikeuttaa varasto-osaston tilaamaan Valtameri oy:ltä 560 tonnia betonirautaa perushintaan 6 100 Bfr tonnilta fob Antwerpenissa toimitettavaksi kuluvan maaliskuun aikana ja maksettavaksi remburssilla, tämän rautamäärän fob-arvo oli vallitsevan kurssin mukaan Suomen rahassa 16 170 000 mk (5.3. 307 §);

peruuttaen edellä olevan päätöksensä oikeuttaa varasto-osaston tilaamaan Oy. A. Hallberg ab:ltä noin 583 tonnia betonirautaa hintaan 5 994:60 Bfr tonnilta fob Antwerpenissa heti toimitettavaksi ja maksettavaksi remburssilla, minkä rautamäärän raha-arvo Suomen rahassa oli 16 170 000 mk,

kuitenkin lautakunta päätti oikeuttaa varasto-osaston siinä tapauksessa, että kauppaa Oy. A. Hallberg ab:n kanssa ei syntyisi, ostamaan raudan joltakin toiselta liikkeeltä ja tekemään kaupasta jälkeenpäin ilmoituksen yleisten töiden lautakunnalle (12.3. 329 §);

lähettää diplomi-insinööri T. Paasion Turkuun yhden päivän kestävälle matkalle tutkimaan vuotamakasiinien lattiapäällysteitä, mistä aiheutuvat matkakustannukset oikeutettiin suorittamaan työmäärärahoista (19.3. 349 §);

asettaa jaoston tutkimaan Espoon kunnan itäisten osien liittämistä Helsingin kaupunkiin, minkä jaoston puheenjohtajaksi valittiin lautakunnan puheenjohtaja Laitinen sekä jäseniksi yli-insinööri H. Backman ja yliarkkitehti M. Välikangas (9.4. 408 §);

oikeuttaa varasto-osaston tilaamaan Oy. Ekströmin Koneliikkeeltä 2 kpl Jones KL 44 liikkuvia nostureita ja yhden kourakauhan hintaan fob £ 6596.10.-.

Lontoossa ja Suomen rahassa tullattuna noin 6 400 000 mk, ollen maksuehdot remburssilla ja toimitusaika 10 viikkoa (9.4. 411 §);

oikeuttaa varasto-osaston tilaamaan Oy. Tiekone ab:ltä 10 kpl Fordson Major traktoreita hintaan 470 000 mk/kpl ja niihin 5 kpl lumiauroja hintaan 76 000 mk/kpl sekä 5 kpl lakaisulaitteita hintaan 183 000 mk/kpl kaikki hinnat sitoumuksetta (9.4. 413 §);

tilata Salmisaaren voimalaitoksen huoltorakennuksen keskuslämmitys- ja ilmanvaihtolaitteet Keskuslämpö oy:ltä 3 040 000 mk:n hinnasta sekä vesi- ja viemärilaitteet kaupungin vesilaitokselta 1 900 000 mk:n hinnasta (9.4. 420 §);

talorakennusosaston ehdotuksesta antaa jälempänä lueteltujen muuntamorakennusten rakennustyöt alimman tarjouksen tehneille seuraaville toiminimille:

n:o 6943	Lauttasaari	780 000	H.B. Törnqvist ja Kumpp.
6924	Pitäjänmäki	900 000	-"-
6925	Herttoniemi	1 050 000	-"-
6912	Pakila	1 030 000	J.L. Aalto
6918	Maunula	1 030 000	-"-
6921	-"-	1 030 000	-"-
6922	Kaarela	1 030 000	-"-
6910	Haaga	850 000	H.B. Törnqvist ja Kumpp.
6911	Oulunkylä	880 000	-"-
6913	Pakila	880 000	-"-
6914	Puistola	890 000	J.L. Aalto
6915	Herttoniemi	860 000	H.B. Törnqvist ja Kumpp.
6916	-"-	850 000	-"-
6917	-"-	880 000	-"-
6919	Maunula	875 000	-"-
6920	-"-	875 000	-"-
6939	Herttoniemi	860 000	-"- (9.4. 424 §).

oikeuttaa varasto-osaston ostamaan Oy. Veho ab:ltä 5 kpl Austin VA. 5 kuorma-auton konealustoja hintaan 708 000 mk/kpl vapaasti Helsingissä liikevaihtoveroineen (16.4. 443 §);

oikeuttaa katurakennusosaston hankimaan kertomusvuonna tarvitsemansa bitumiemulsion toiminimiltä Rakennusliike oy. Cultor, Oy. Ikopal ab., Oy. Colas ab. ja Asfaltti oy. Lemminkäinen hintaan 20:75 mk/kg siinä laajuudessa kuin osaston tarve, tehtaiden toimituskyky ja bitumiemulsion laadun tarkkailussa saatavat kokemukset kulloinkin antavat aihetta (16.4. 463 §);

täydentää tammikuun 15 p:nä tekemäänsä päätöstä, millä lautakunta oli oikeuttanut varasto-osaston ostamaan Savion Tiilitehdas oy:ltä tiiliä oikeuttaen varasto-osaston suorittamaan hankkijalle 5 milj. mk ennakkona pankkitakausta vastaan (16.4. 466 §);

hyväksyä varasto-osaston ilmoituksen, että osasto oli asian kiireellisyyden vuoksi tilannut Oy. Mercantile ab:ltä 2 140 tonnia betonirautaa (23.4. 477 §);

oikeuttaa varasto-osaston tilaamaan H.A. Elfvingiltä SNOW-BOY merkkisen lumilingon lastausputkineen 670 000 mk vaunuvapaasti Helsingissä (23.4. 478§);

talorakennusosaston esityksen johdosta, ettei rakennettavan lastensairaalan julkisivuja päällystetä Arabian sauvaklinkereillä (23.4. 488 §);

että Herttoniemen kansakoulun varsinaiset rakennustyöt annetaan huokeimman tarjouksen tehneelle Normirakenne oy:lle urakalla suoritettavaksi 118 000 000 mk:n urakkahinnasta (23.3. 489 §);

antaa Lauttasaaren uuden kansakoulun suunnittelutyön professori J. Sirenin suoritettavaksi arkkitehtitaksan mukaisesta palkkiosta (7.5. 530 §);

oikeuttaa varasto-osaston myymään varastonhoitaja E. Kurejoelle romutetun uuninkehyksen 1 000 mk:n hinnasta (7.5. 550 §);

oikeuttaa varasto-osaston tilaamaan Lokomo oy:ltä 8 kpl Teräskarhu 9 tiehöyliä hintaan 5 881 250 mk/kpl liikevaihtoveroineen vapaasti vaunussa Tampereella, oikeuttaen varasto-osaston antamaan Lokomo oy:lle ennakkona 15 000 000 mk hyväksyttävää takuuta vastaan (7.5. 551 §);

oikeuttaa katurakennusosaston antamaan Malmilla olevan Hämeentien ja Nuijamiestentien jatkon päällystämisen Asfaltti oy. Lemminkäiselle, Laajasalontien ja vanhan Nurmijärventien päällystämisen Oy. Viarecta ab:lle, vanhan ja uuden Porvoontien päällystämisen Rakennusliike oy. Cultorille sekä muut pie-

nemmät päällystys- ja korjaustyöt eri liikkeiden suoritettaviksi sen mukaan, mikä kulloinkin oli asianomaisen urakoitsijan mahdollisuudet ja koneistot huomioonottaen kaupungin edun mukaista (7.5. 552 §);

oikeuttaa varasto-osaston myymään rakennustoimiston varastoissa olevan poistetun irtaimiston huutokaupalla varasto-osaston määräämänä päivänä kuluvan toukokuun aikana (11.5. 573 §);

tilata 2 600 m^2 eristyskorkkilevyä Oy. Telko ab:ltä hintaan 157:50 Hfl/m^2 fob Amsterdamissa, ollen toimitusaika kesä-elokuu (11.5. 574 §);

oikeuttaa varasto-osaston tilaamaan Konekeskus oy:ltä 5 kpl betonitärykoneita hintaan 142 800 mk/kpl sitoumuksetta, oikeuttaen varasto-osaston suorittamaan Konekeskus oy:lle 50 % koneiden yhteisestä hankintahinnasta hyväksyttävää vakuutta vastaan (21.5. 599 §);

että kaikki kalustohankinnat, myös toimistokalustohankinnat, oli suoritettava varasto-osaston kautta ja että v:n 1952 menoarvioehdotuksessa kaluston hankintamäärät merkittäisiin vain varasto-osaston käytettäväksi (21.5. 601 §);

oikeuttaa varasto-osaston tilaamaan A. von Knorringin teknilliseltä toimistolta "Priestman Wolf"-merkkisiä kaivinkoneita kaksi kappaletta esityslistasta ilmenevillä hinnoilla ja ehdoilla sekä ellei lisenssiä näitä varten saada, Rolac oy:ltä vastaavan määrän "Pikku Jussi"-merkkisiä kaivinkoneita (21.5. 603 §);

oikeuttaa varasto-osaston ostamaan Ab. Julius Tallberg oy:ltä yhden Atlas-merkkisen ilmapuristajan mallia AR-1H moottoreineen ja laitteineen 1 458 100 mk:n yhteishinnasta (28.5. 622 §);

että lastensairaalan kallionlouhinta- ja kivien kuljetustyöt annetaan kiviurakoitsija J. Äyräksen suoritettavaksi seuraaviin hintoihin: avolouhinta 1 490 mk/m^3 ja kanavalouhinta 2 300 mk/m^3 (28.5. 643 §);

oikeuttaa varasto-osaston luovuttamaan Lasten Päivä-yhdistykselle Linnanmäen huvipuistoon sijoitettavaksi kaksi vaurioitunutta suihkukaivoveistosta ehdolla, että yhdistys omalla kustannuksellaan kunnostaa veistokset, nämä päätettiin luovuttaa maksutta, mutta omistusoikeus niihin pidätettiin edelleen Helsingin kaupungille (18.6. 709 §);

oikeuttaa varasto-osaston luovuttamaan Finlands Svenska Folkdansring -nimiselle yhdistykselle kesäkuun 28 p:stä elokuun 16 p:ään 2/5 tanssilavasta (18.6. 710 §);

hyväksyä varasto-osaston toimenpiteen, jolla Helsingin Työväen Moottoripyöräilijöille oli vuokrattu 30 kpl lumiraiteita ja määrätä vuokraksi 50 mk/kpl/vrk (18.6. 711 §);

hyväksyä mainitun osaston toimenpiteen, jolla kaupungin liikennelaitokselle oli vuokrattu 10 kpl lumiraiteita kahden viikon ajaksi, ja määrätä vuokraksi 20 mk/kpl/vrk (18.6. 712 §);

oikeuttaa mainitun osaston suorittamaan Lokomo oy:lle 8 kappaleesta tiehöyliä ennakkona 15 milj. mk ja hyväksyä Lokomo oy:n lähettämän Aaltosen Kenkätehdas oy:n takauksen (18.6. 714 §);

hyväksyä Puutavara- ja polttoainetoimiston ilmoittamat, noin 10 % aikaisempia korkeammat sahatun puutavaran hinnat vielä toimittamattomiin sekä vastedes annettaviin tilauksiin nähden (18.6. 715 §);

vuokrata kaasulaitokselle 5 tonnin vintturin toistaiseksi 750 mk:n vuorokausivuokrasta (18.6. 739 §);

tilata Herttoniemen kansakoulua varten keskuslämmitys- ja ilmanvaihtolaitteet Oy. Radiator ab:ltä 8 858 000 mk:n hinnasta ja vesi- ja viemärilaitteet kaupungin vesilaitokselta 6 800 000 mk:n hinnasta (2.7. 800 §);

hyväksyä Oy. Hissinhuolto ab:n tarjouksen syväjäädyttämön kahden hissin hankkimisesta, minkä tarjouksen yhteishinta oli 6 332 000 mk ilman liikevaihtoveroa (2.7. 802 §);

oikeuttaa varasto-osaston ostamaan Teollisuuskeskus oy:ltä noin 290 000 tonnia betonirautoja tarjouksessa ilmoitetuilla hinnoilla, nousten hankinnan arvo yhteensä noin 15 milj. mk:aan (2.7. 811 §);

oikeuttaa varasto-osaston ostamaan Oy. Rakennuskonepajalta 2 kpl 500 litran betonisekoittajia vintturein ja nostoastioineen hintaan 462 000 mk/kpl liikevaihtoveroineen sekä joltakin muulta toiminimeltä näihin tarvittavat sähkömoottorit (2.7. 812 §);

oikeuttaa varasto-osaston vuokraamaan Korpivaara oy:lle yhden keskipakoispumpun letkuineen sekä määrätä vuokraksi 750 mk vuorokaudessa (6.8. 899 §);

oikeuttaa katurakennusosaston antamaan Tuusulantien uudelleen päällystämisen Asfaltti oy. Lemminkäisen suoritettavaksi (6.8. 916 §);
että Toukolan kunnallisten asuntojen ovet ja ikkunat hankitaan Pernajan Puuseppätehtaalta hintaan 1 830 420 mk ilman liikevaihtoveroa (13.8. 933 §);
oikeuttaa katurakennusosaston antamaan Töölön pallokentän kiviportaiden kivien hankinnan Suomen Kiviteollisuus oy:lle hintaan 8 600 mk/m^2 (13.8. 944 §);
oikeuttaa varasto-osaston vuokraamaan kiinteistötoimiston talo-osastolle yhden ilmapuristajan ja määrätä vuokraksi 1 000 mk vuorokaudessa (13.8. 947 §);
oikeuttaa varasto-osaston myymään olympiarakennustoimistolle 30 tonnia 5/8" rautaa, 20 tonnia 3/4" rautaa ja 15 tonnia 7/8" rautaa kotimaisen raudan päivän hintaan;
lisäksi lautakunta oikeutti varasto-osaston myymään olympiarakennustoimistolle 30 tonnia 3/16" rautaa ja 20 tonnia 1/4" rautaa edellytyksellä, että vanhainkodin rakennustoimikunta ei kertomusvuonna tarvinnut ko. betoniraudamäärää ja että oli toiveita saada v. 1952 hankituksi tilalle vastaava määrä (20.8. 960 §);
oikeuttaa varasto-osaston lainaamaan Suomen Säästöpankkiliitolle Vierumäellä käytettäväksi yhden Norjan, Tanskan, Ruotsin ja Suomen lipun tavanmukaisin vuokraehdoin (20.8. 961 §);
oikeuttaa varasto-osaston tilaamaan Oy. Machinery ab:ltä tsheckoslowakialaisen yleisjyrsinkoneen Mas-Fu 2 a lisälaitteineen hintaan Kcs 313 450 mk (27.8. 993 §);
oikeuttaa varasto-osaston tilaamaan Oy. Machinery ab:ltä sveitsiläisen Kellenberger yleishiomakoneen malli 51 M, lisälaitteineen hintaan Schw. Fr 29 825.- (3.9. 1035 §);
oikeuttaa varasto-osaston antamaan Teknillisen Korkeakoulun Ylioppilaskunnan Teekkarikylärahastolle lainaksi yhdet pliktausvälineet noin kuukauden ajaksi ilman korvausta (3.9. 1037 §);
oikeuttaa varasto-osaston vuokraamaan autoilija A. Kotkanevalle yhdeksi päiväksi ilmapuristajan sekä määrätä sen vuokraksi 1 000 mk vuorokaudessa (10.9. 1054 §);
hyväksyä Oy. Hissinhuolto ab:n tarjouksen Marian sairaalan poliklinikan hissien hankkimisesta, minkä tarjouksen kokonaishinta 6:sta hissistä ovineen ja asennuksineen oli 8 275 500 mk (10.9. 1057 §);
oikeuttaa varasto-osaston vuokraamaan Työtehoseuralle Rajamäelle enintään 30 lipputankoa ja lippua vahvistetuilla vuokranmaksuilla (17.9. 1096 §);
oikeuttaa varasto-osaston myymään Expandia oy:lle 2 kpl 5 tonnin puominostureita ilman moottoria 70 000 mk kappaleelta (17.9. 1097 §);
oikeuttaa varasto-osaston muuttaen huhtikuun 9 p:nä tekemäänsä päätöstä, maksamaan Oy. Ekströmin Koneliikkeelle kahdesta tilatusta Jones KL 44 liikkuvasta nosturista lisälaitteineen £ 7591.-. fob Lontoossa (24.9. 1121 §);
oikeuttaa varasto-osaston myymään kalustoluettelosta poistetun katukiven junttauskoneen ilman moottoria Lahden kaupungin rakennustoimistolle 25 000 mk:n hinnasta (24.9. 1122 §);
oikeuttaa varasto-osaston myymään kaupungin liikennelaitokselle 20 tonnia 8 mm:n betonirautaa kotimaisen raudan voimassaolevaan päivän hintaan (24.9. 1123 §);
että Pukinmäen kansakoulun alue- ja varsinaiset rakennustyöt, joihin ei kuulu vesi-, viemäri- ja lämpöjohtotyöt, ilmanvaihtolaitteet, sähkö- ja puhelintyöt eikä soittojohdot ja radiolaitteet, annetaan rakennusliike Yleisrakentajat oy:n suoritettavaksi 64 400 000 mk:n urakkahinnasta (24.9. 1125 §);
jättää korttelin n:o 650 tontille n:o 61 rakennettavan ns. läpikulkutalon piirustusten laatimisen arkkitehti Y. Lindegrenille tavanomaista arkkitehtitaksan mukaista palkkiota vastaan (1.10. 1192 §);
hylätä puisto-osaston ehdottaman aloitteen Teatteriesplanaadin uudelleenjärjestelystä (8.10. 1206 §);
oikeuttaa varasto-osaston myymään painatus- ja hankintatoimistolle käytöstä ja kalustoluettelosta poistetun pienen rautasorvin 15 000 mk:n hinnasta (8.10. 1209 §);
oikeuttaa varasto-osaston ostamaan toiminimeltä Sandholm Teollisuuskoneita 30 tonnin kuljetusvaunun Dyson H 25 - 30 lisälaitteineen 2706 £ hinnasta fob englantilaisessa satamassa (22.10. 1264 §);

tilata arkkitehti R. Ypyältä Kivelän sairaala-alueelle rakennettavien henkilökunnan sairaanhoitajattarien asuntoloiden sekä sairaanhoitajatarkoulun pääpiirustukset arkkitehtitaksan mukaista palkkiota vastaan (22.10. 1267 §);

tilata poikien ammattikoulun pää- ja työpiirustukset professori H. Ekelundilta arkkitehtitaksan mukaista palkkiota vastaan (22.10. 1268 §);

tilata siltanosturin syväjäädyttömön konehuoneeseen Kone oy:ltä 2 610 000 mk:n hankintahinnasta (22.10. 1271 §);

oikeuttaa varasto-osaston tilaamaan Rolac oy:ltä yhden Pikku Jussi kaivinkoneen, mallia Åkerman 200 D varusteineen 3 897 500 mk:n hinnasta;

oikeuttaen varasto-osaston suorittamaan Rolac oy:lle tilausta tehtäessä ennakkokorvauksena 500 000 mk hyväksyttävää vakuutta vastaan (29.10. 1300 §);

muuttaen huhtikuun 16 p:nä tekemäänsä päätöstä viiden Austin-merkkisen kuorma-auton hankkimisesta Veho oy:ltä, oikeuttaa varasto-osaston tilaamaan 5 kpl Commer-merkkisiä 5 tonnin kuorma-auton alustoja Autola oy:ltä hintaan 950 000 mk kappaleelta (29.10. 1311 §);

hyväksyä varasto-osaston toimenpiteen, jolla Pukinmäen kansakoulun kaivon ja pumppuhuoneen rakentaminen sekä vesi- ja viemärijohtojen kanavatyö oli annettu Yleisrakentajat oy:n suoritettavaksi 4 330 000 mk:n hinnasta (5.11. 1337 §);

oikeuttaa varasto-osaston ostamaan Insinööritoimisto Mecatorn'ilta yhden Arbrå yhdistetyn lumenkuormaajan ja lumilingon 26 400 kruunun hinnasta (12.11. 1354 §);

hyväksyä Vesiputkitus oy:n 9 158 000 mk:aan päätyvän tarjouksen Pukinmäen kansakoulun keskuslämmitys-, ilmanvaihto-, vesi- ja viemärijohtotöistä (12.11. 1358 §);

oikeuttaa varasto-osaston vuokraamaan Puomi oy:lle yhdet vedenkuljetusrattaat toistaiseksi 175 mk:n suuruisesta vuorokausivuokrasta (12.11. 1367 §);

oikeuttaa varasto-osaston marraskuun 13 p:nä osoittamaan aamiaisen muodossa vieraanvaraisuutta Helsinkiin tutustumaan saapuville Tampereen kaupungin rakennustoimiston vastaaville viranhaltijoille, ollen kustannukset suoritettava lautakunnan käyttövaroista (12.11. 1368 §);

tilata malliveistämö Rosenbergiltä pahvimallin Kivelän sairaalan P.Hesperiankadun varrelle tulevasta rakennusryhmästä noin 70 000 mk:n hinnasta (12.11. 1369 §);

oikeuttaa varasto-osaston ostamaan insinööritoimisto Rolac oy:ltä yhden Lastmobil lumenkuormaustrukin laitteineen yhteensä 43 540 Ruotsin kruunun hinnasta vapaana vaunussa Södertäljessä ilman pakkausta (19.11. 1395 §);

oikeuttaa varasto-osaston vuokraamaan Oy. Yleiselle Insinööritoimistolle kaksi Delmag-moottorikäyttöistä junttaa ja määrätä vuokraksi 500 mk/kpl vuorokaudessa (19.11. 1396 §);

että piirityönjohtaja Brunbergiltä veloitetaan vuokrana henkilöauton pitämisestä puhtaanapito-osaston autotallissa 300 mk kuukaudelta 10 kuukauden ajalta eli yhteensä 3 000 mk (19.11. 1404 §);

oikeuttaa varasto-osaston ostamaan Ab. Julius Tallberg oy:ltä kolme kappaletta Atlas Diesel C 4 DKB ilmapuristajia 1 530 000 mk:n hinnasta kappaleelta vapaana Helsingissä liikevaihtoveroineen (19.11. 1409 §);

oikeuttaa varasto-osaston vuokraamaan Idrottsföreningen Kamraterna -nimiselle urheiluseuralle yhden käsijyrän talvikaudeksi 1951-52 ja määrätä vuokraksi 25 mk vuorokaudelta (26.11. 1445 §);

oikeuttaa varasto-osaston vuokraamaan Helsingfors-Skridskoklubb -nimiselle urheiluseuralle yhden käsijyrän talvikaudeksi 1951-52 ja määrätä vuokraksi 25 mk vuorokaudelta (26.11. 1446 §);

oikeuttaa varasto-osaston ostamaan Ab. Julius Tallberg oy:ltä yhden käytetyn Atlas Diesel ilmapuristajan mallia C 4 DKV hintaan 1 330 000 mk (26.11. 1447 §);

oikeuttaa varasto-osaston luovuttamaan Helsingin kaupungin Kunnanteknikot ja työnjohtajat -nimiselle yhdistykselle pikkujoulujuhlaa varten korjauspajan ruokasalin joulukuun 1 p:nä sillä ehdolla, että yhdistys korvaa rakennustoimistolle ylimääräisestä siivouksesta mahdollisesti aiheutuvat kustannukset (26.11. 1448 §);

alentaa Toukolan Voimistelu- ja Urheiluseura Teräkselle kirjoitetun 90 450 mk:n määräisen vuokralaskun kuudenteen osaan eli 15 075 mk:aan (3.12. 1455 §);

oikeuttaa varasto-osaston myymään kertomusvuoden aikana pidettävällä huutokaupalla kalustoluettelosta poistetut moottorin ym. koneet (3.12. 1456 §);
oikeuttaa varasto-osaston tilaamaan Puutalo oy:ltä 34 kpl ruokailuparakkeja tyyppiä PSE 2.5 x 5 x 10 e hintaan 381 200 mk/kpl vapaana Turussa liikevaihtoveroineen ja 14 kpl varasto-osaston piirustuksen n:o 669 mukaisia työnjohtajakojuja hintaan 62 000 mk/kpl (3.12. 1458 §);
oikeuttaa varasto-osaston tilaamaan Toukolan korjauspajalta 151 kpl kaksipaikkaisia käymäläkojuja hintaan 19 500 mk/kpl ja 8 kpl yksipaikkaisia käymäläkojuja hintaan 13 250 mk/kpl.(3.12. 1459 §);
antaa teurastamon konehallin katon uusimistyöt Rakennusliike H.B. Törnqvist & Kumpp.:n suoritettavaksi galvanoidusta pellistä 1 450 000 mk:n hinnasta (3.12. 1461 §);
hyväksyä Näsin Kiviteollisuus oy:n 1 680 000 mk:aan päätyvän tarjouksen syväjäädyttämön kivitöistä (3.12. 1471 §);
oikeuttaa rakennustoimiston konepajalaisten ammattiosaston viettämään joulukuun 15 p:nä pikkujoulujuhlaa korjauspajan ruokasalissa sillä ehdolla, että yhdistys korvaa ylimääräisestä siivouksesta mahdollisesti aiheutuvat kustannukset (10.12. 1489 §);
oikeuttaa varasto-osaston tilaamaan Oy. W. Blumberg & Co ab:ltä kivisiä lattialaattoja 150 x 150 x 13 mm 3000 m^2 väri n:o 1, valkoisia à 2 550 mk/m^2, 7 650 000 mk; samoja 100 x 100 x 8 mm 1500 m^2 väri n:o 1, valkoisia à 2 050 mk/m^2, 3 075 000 mk; 2000 m^2 väri n:o 112, harmaaporfyyri à 1 950 mk/m^2, 3 900 000 mk; jalkalistoja 150 x 120 mm facetein ja kouruin 3300 kpl n:o 112, väri n:o 1, valkoisia à 78 mk/kpl, 257 400 mk; kaikkiaan 14 882 400 mk (10.12. 1490 §);
hyväksyä Keskuslämpö oy:n 2 150 000 mk:aan päätyvän tarjouksen keskuslämmitys-, ilmanvaihto-, vesi- ja viemärilaitteiden hankinnasta Malmin piirin toimistorakennukseen valmiiksi asennettuna (10.12. 1492 §);
että Talin toimistossa olevien rakennusten kunnossapito annetaan talorakennusosaston tehtäväksi v:n 1952 alusta lähtien (17.12. 1516 §);
oikeuttaa varasto-osaston lainaamaan Korkeasaaren Eläintarhalle yhden 1 000 kg:n 3-jalkanosturin 100 mk:n vuorokausivuokrasta (17.12. 1522 §);
jättää Munkkiniemen ruotsinkielisen kansakoulun pihamaantyöt Oy. Tektor ab:n suoritettavaksi 2 615 000 mk:n hinnasta (28.12. 1548 §);
oikeuttaa varasto-osaston lainaamaan Mikkelin kaupungin rakennustoimistolle yhden 1 300 mm:n uurreputken ja 10 kpl pohjarenkaita sekä määrätä näiden yhteiseksi vuokraksi 1 200 mk vuorokaudessa (28.12. 1568 §);
oikeuttaa varasto-osaston myymään kalustoluettelosta poistetut 10 kpl sähkömoottoreita, 10 kpl polttomoottoreita, 3 kpl ilmapuristajia ja 2 kpl soranlevittäjiä yhteensä vähintään 200 000 mk:n hinnasta (28.12. 1569 §);
sekä hyväksyä varasto-osaston kuukausittain tehdyt ilmoitukset suoritetuista lippujen ja lipputankojen vuokrauksista (5.2. 151 §, 5.3. 295 §, 9.4. 428 §, 7.5. 546 §, 4.6. 674 §, 6.8. 897 ja 900 §, 10.9. 1051 §, 8.10. 1207 §, 5.11. 1327 § ja 10.12. 1488 §).

Esityksiä teki lautakunta kertomusvuoden aikana kaikkiaan 98. Jälempänä erikseen mainittujen lisäksi lautakunta teki useita esityksiä, jotka koskivat mm. tilinylityksiä, määrärahojen ja lisämäärärahojen myöntämistä, siirtämistä tai käyttöoikeuden myöntämistä erilaisiin rakennus-, korjaus- ja muutostöihin tai laitteiden hankkimiseen kouluihin, sairaaloihin ym. Annettujen lausuntojen joukossa oli jälempänä mainittujen lisäksi useita sellaisia, jotka koskivat uusiutuvien korjaus-, kunnostamis- ja muutostöiden suorittamista eri laitoksissa tai virastoissa, lastentarhojen ja koulujen ym. pihamailla ja leikkikentillä suoritettavia töitä tai laitteiden hankintoja sekä erilaisia katu-, viemäri- ja vesijohtotöitä sekä liikenteen järjestelyä koskevia asioita. Talorakennusalaan kuuluvat esitykset koskivat mm. seuraavia asioita: Malmin sairaalan uuden höyrykattilan rikkoutumisesta laadittua kuulustelupöytäkirjaa (15.1. 39 §); komitean asettamista tarkistamaan kaupungin virkailijain virka-asuntonormeja (15.1. 45 §); uuden kuorma-ajurien ruokailukojun rakentamista Töölön tavara-aseman alueelle (19.2. 233 §); arkkitehti B. Liljeqvistin laatimia teurastamon pienkarjan navettarakennuksen pääpiirustuksia (19.3. 356 §); Toivolan koulukodin ja osastorakennusten luonnospiirustusten ja Pukinmäen kansakoulun pääpiirustusten hyväksymistä (2.4. 377 ja 378 §); yleisen käymälän sijoittamista Kaivohuoneen länsipuolelle (7.5. 532 §); yhtenäisen rakennussuunnitelman laatimista kaupungin hallituskorttelin n:o 30,

sisäosien järjestelyksi (7.5. 536 §); arkkitehtitoimiston A. ja N. Pulkan laatimia Lastentalon pääpiirustuksia (28.5. 638 §); Marian sairaalan uuden keskusrakennuksen pääpiirustuksia (28.5. 639 §); Salmisaaren voimalaitoksen henkilökunnan asuinrakennuksen pääpiirustusten hyväksymistä (18.6. 719 §); kulkutautisairaalan alueelle rakennettavan lastensairaalan pääpiirustusten hyväksymistä (2.7. 804 §); arkkitehti V. Revellin laatimia Meilahden uuden kansakoulun pääpiirustuksia (2.7. 823 §); lastunimulaitteen hankkimista Snellmaninkadun kansakouluun (6.8. 896 §); pääpiirustusten hyväksymistä syväjäähdyttämöä ja Mäkelänkadun kansakoulua varten (13.8. 930 ja 931 §); huonetilojen varaamista Suomenlinnan kasarmirakennuksesta urheilukentän pukusuojaa sekä yleistä käymälää varten (17.9. 1100 §); professori J. Sirenin laatimien Lauttasaaren uuden kansakoulun luonnospiirustusten hyväksymistä (24.9. 1133 §); kaupungin yleisten, pysyväisten ja Olympian kisoja varten rakennettavien tilapäisten mukavuuslaitosten rakennusohjelmaa (1.10. 1188 §); komitean asettamista laatimaan huonetilaohjelman korttelin n:o 650 tontille n:o 61 rakennettavaa ns. läpikulkutaloa varten (8.10. 1225 §); pääpiirustuksia Hietalahden ja Hakaniemen kauppahalleihin sijoitettavia mukavuuslaitoksia varten (12.11. 1356 §); Vallilan kesäteatterin ja Hakaniemen kauppahalliin rakennettavan mukavuuslaitoksen luonnospiirustuksia (19.11. 1399 ja 1400 §); pääpiirustuksia vanhusten asuntolaa varten Munkkiniemessä ja Kasarmintorin kauppahallin yhteyteen rakennettavaa mukavuuslaitosta varten (26.11. 1442 ja 1443 §); Munkkiniemen uutta uimarantaa (3.12. 1462 §); kahden uuden tilapäisen toimistoapulaisen ottamista (10.12. 1494 §); Eläintarhaan istutettujen muistotammien varustamista uusilla kivisillä merkitsemispatsailla (17.12. 1523 §); Munkkiniemen ruotsalaisen lastentarhan ja -seimen Elkan ulkoilumahdollisuuksien parantamista (17.12. 1524 §); ulkoilumahdollisuuksien parantamista päiväkoti Päivölässä Kalmistonkadun 5:ssä (17.12. 1526 §).

Katu- ja tierakennusta, viemäreitä ja vastaavia katurakennusalaan kuuluvia esityksiä tehtiin mm. asioista, jotka koskivat: eräiden rakennustoimiston insinöörien osallistumista Rakennusinsinööriyhdistyksen järjestämille työmaainsinöörien kursseille (29.1. 125 §); toimistokaluston hankkimista (26.2. 274 §); Lauttasaaren kortteliin n:o 31 022 rakennettavien talojen liittämistä kaupungin vesijohto- ja viemäriverkkoon (2.7. 820 §); polkupyöräteiden rakentamista Helsingistä pois johtaville teille (13.8. 945 §); erinäisiä olympiakisoja varten tarpeellisia töitä eri kilpailu- ja harjoituspaikoilla (18.9. 1104 §); uuden Nurmijärventien ajoradan päällystämistä asfalttibetonilla (24.9. 1127 §); Köydenpunojankadun alentamista (12.11. 1364 §); Itä-Pakilan puron latvaosan perkausta (26.11. 1436 §); Rajasaaren puhdistuslaitoksella tulipalossa syntyneiden vaurioiden korjauskustannuksia (3.12. 1460 §); korvauksen maksamista liikennöitsijä P. Katajistolle (17.12. 1529 §) ja kahden tulipalossa tuhoutuneen suojapuvun poistamista varastoluettelosta (28.12. 1565 §).

Puhtaanapitoalan esitykset koskivat mm. seuraavia asioita: lumen kuljetusmaksuja (15.1. 37 §); eräiden virkojen järjestelyä (12.2. 205 ja 207 §); autonkuljettaja A. Heleniukselle määrätyn sakon maksamista kaupungin varoista (28.5. 625 §); kahden 29.palkkaluokan piirityönjohtajan viran perustamista (1.10. 1149 §); tilapäisten autotallien vuokraamista (1.10. 1150 §); särkyneen ikkunalasin korvaamista kaupungin varoista Asunto-oy. Vilhovuorenkatu 5:lle (1.10. 1152 §); noin 100 m^2:n suuruisen alueen vuokraamista (19.11. 1405 §); sivukoneen asentamista puhelimeen n:o 777 011 (26.11. 1431 §); hevosen poistamista kirjoista ja sen myymistä teurastettavaksi (3.12. 1454 §).

Puistoja ja istutuksia koskevat esitykset käsittivät mm. seuraavia asioita: noin 5 000 m^2:n suuruisen alueen hankkimista multatarhaa varten (28.5. 623 §); ratsastamisen kieltämistä Munkkiniemen Isolla Puistotiellä (18.6. 708 §); Haagan huvilanomistajain kirjelmää, joka koski katu- ja viemärikustannuksia (2.7. 819 §); eräiden puistoalueiden luovuttamista Olympian kisojen ajaksi viihdytystoimintaan (27.8. 991 §).

Muut esitykset koskivat mm. seuraavia asioita: rimojen myymistä varasto-osaston Toukolan varastosta (15.1. 62 §); rakennustoimiston 45.palkkaluokan mukaan palkattavan järjestelyinsinöörin viran julistamista uudelleen haettavaksi (29.1. 107 §); varasto-osaston laatimaa suunnitelmaa sivuvaraston perustamisesta Herttoniemeen (19.2. 236 §); eräiden varastoesineiden poistamis-

ta varasto-osaston kalustoluettelosta (19.3. 351 §); katurakennusosaston piiri-insinööri E. Toivolan anomusta saada virka-ajoissa käyttää omaa henkilöautoa (7.5. 556 §); kaupungin puutavara- ja polttoainetoimiston sahatavarain hinnastoa (4.6. 676 §); herra O. Hytösen rakennustoimiston kanssa solmiaman paalutukkien hankintasopimuksen laiminlyömistä (6.8. 898 §); kaupungin omiin kiinteistöihin sijoitettujen virastojen tilitysvuokrien muutoksia (10.9. 1050 §); valitusta korkeimmalle hallinto-oikeudelle tullihallituksen antamasta päätöksestä (15.10. 1248 §); raakaöljymoottorin myymistä laivureille S. Grönqvistille ja B. Bymanille (29.10. 1299 §); poikkeuksellisen työajan vahvistamista rakennustoimiston töissä pimeänä vuodenaikana (12.11. 1349 §) ja noin 5 ha:n suuruisen maa-alueen osoittamista varasto-osaston uutta varastoaluetta varten (12.11. 1351 §). Lisäksi tehtiin esityksiä kaupungin varoista suoritettavien korvausten tai sakkojen maksamisesta, joita oli tuomittu puhtaanapitopäällikölle, eräille isännöitsijöille, yksityisille jne.

Lausuntoja antoivat eri osastot yhteensä 318.

Talorakennusalan lausunnoista mainittakoon mm. seuraavia asioita koskevat: köyhäinhoidollisen laitoshoidon laajennus- ja järjestelykysymyksiä (15.1. 38 §); Maunulan kansakoulun voimistelu- ja juhlasalin näyttämövarusteita (15.1. 41 §); Pallokentän eteläpäässä olevan puisen katsomon purkamista (15.1. 61 §); sisäharjoituspaikkojen varaamista kaupungin koulu- ym. taloihin (29.1. 109 §); ns. Sederholmin talon sisustamista kaupunginjohtajan virka-asunnoksi (29.1. 111 §); erään Viikinmäen vuokra-alueella sijaitsevan rakennuksen ostamista (19.2. 242 §); ulkoilmateatterin järjestämistä Suomenlinnan Kustaanmiekan alueelle (23.4. 486 §, 5.3. 296 §); Töölön kansakoulun pihrakennuksen rakentamista (9.4. 414 §); tukimuurin uusimistyön loppuunsaattamista Vallilan korttelissa n:o 585 (16.4. 451 §); ns. pesulakomitean mietintöä (16.4. 467 §); Haaksirikkoisten patsaan siirtämistä entisen Ullanlinnan kylpylän rannalle (23.4. 479 §); muutostöitä Sörnäisten sataman huoltorakennuksessa (7.5. 529 §); syväjäähdyttämön rakennustöiden aloittamista (21.5. 595 §); jäähdytyshuoneen järjestämistä pääpaloaseman ruokalaan (4.6. 663 §); Puistolan vapaaehtoisen palokunnan anomusta saada ostaa poistettu lämmityskattila (4.6. 677 §); vesialtaan rakentamista Ärtin koulupuutarhaan (18.6. 707 §); Hirvihaaran kartanon eräiden rakennustöiden suorittamista (18.6. 725 §); Sofianlehdon lastenkodin ja vastaanottokodin paloturvallisuutta (2.7. 795 §); Pakilan koulun jatkorakennuksen korjaustöitä (6.8. 885 §); valtionavun anomista Nikkilän sairaalan sterilisaattorihuoneen järjestämistä varten (6.8. 890 §); Kivelän sairaalan paloturvallisuustöitä (6.8. 891 §); valtionavun anomista tuberkuloosisairaalan kaitafilmiesityshuonetta ja siihen hankittua kalustoa varten (13.2. 936 §); tuberkuloosisairaalan sterilisaattorin ja keittosuolapullojen lämpökaapin ottamista valtionavunsaantia koskevaan yleiseen suunnitelmaan (13.2. 937 §); Vallilan kesäteatterin uusimista (20.8. 958 §); professori H. Ekelundin laatimia poikien ammattikoulun luonnospiirustuksia (20.8. 959 §); kahden suunnitteluinsinöörin viran perustamista sähkölaitokseen (3.9. 1038 §); Suomen Matkailijayhdistyksen anomusta käymälöiden rakentamisesta Suomenlinnan sekä ns. Hevosenkengän uimarannan hiekoittamista (3.9. 1039 §); poliisiaseman rakentamista Vallilaan (1.10. 1159 §); uuden perunavaraston rakentamista kulkutautisairaalaan (1.10. 1165 §); Nikkilän sairaalan uuden hallinto- ja asuinrakennuksen rakentamista (1.10. 1174 §); voimistelu- ja urheiluvälineiden sijoittamista kansakoulujen pihamaille (1.10. 1183 §); yleisökäymälän rakentamista Pallokentän eteläisen pääsisäänkäynnin yhteyteen (1.10. 1186 §); öljylämmityksen järjestämistä Cygnaeuksen ja Vallilan ruotsinkielisiin kansakouluihin (8.10. 1215 §); Tervalammen työlaitoksen keittiörakennuksen rakentamista (8.10. 1222 §, 22.10. 1272 §); lastentarhakomitean mietintöä (15.10. 1243 §); Kulkutautisairaalan uusien lastenosastojen pääpiirustuksia (22.10. 1266 §); alueen kunnostamista Arvid Mörnen muistomerkkiä varten (29.10. 1306 §); arkkitehtien A. Hakasen ja K. Hanstenin määräämistä virkaatekevinä toistaiseksi hoitamaan kahta talorakennusosastolla avoimena olevaa arkkitehdin virkaa (29.10. 1307 §); Katajanokan huoltorakennuksen rakennustöiden hoitamista (12.11. 1370 §); tonttien Somerontie 10–12 raivaamista ja uusien työmaasuojien rakentamista mainituille tonteille (10.12. 1491 §).

Katu- ja tierakennusta, viemäreitä ym. vastaavia katurakennusalaan kuuluvia lausuntoja annettiin mm. asioista, jotka koskivat: eräiden Pitkänsillanrannan ja Säästöpankinrannan varrella olevien talojen anomusta ko. alueen

kunnostamisesta (15.1. 57 §); kaupungin liittymistä Suomen Tieyhdistys -nimisen yhdistyksen jäseneksi (15.1. 58 §); Oy. Strömberg ab:n omistaman palstan luovuttamista rakennustyötä varten (22.1. 83 §); eräiden Malminkylässä olevien teiden julistamista kyläteiksi (5.2. 159 §); Vesilinnanmäen huvipuistoalueen järjestelyä (5.2. 161 §); Kammionkadun ajoradalla olevien puiden poistamista (12.2. 204 §); Hämeentien poikkileikkauksen muuttamista Sturenkadun ja Kustaa Vaasantien välillä (26.2. 273 §); Puistolan tiehoitokunnan anomusta saada kaupungilta 25 %:n avustus kuntoonpanemiensa kyläteiden kustannuksista (12.3. 325 §); Etel. Esplanaadinkadun leventämistä Erottajan aukiolta Fabianinkadulle (19.3. 355 §); eräiden tonttien vuokraamista Pitäjänmäen teollisuusalueelta (16.4. 458 §); yhdystunnelin rakentamista Hallituskadun ja Fabianinkadun alitse (16.4. 460 §); pidennetyn rakennusajan myöntämistä (7.5. 553 §, 11.5. 576 §); Sörnäisten hiilisataman rakennustöitä (21.5. 605 §); suojateiden merkitsemistä (2.7. 814 §); Talin kartanoon johtavan tien määräämistä yleisten töiden lautakunnan hoitoon (6.8. 904 §); eräitä Lauttasaaressa tehtäviä istutus- ja kunnostustöitä (6.8. 905 §); Lauttasaaren tontinomistajain anomusta, että kaupunki rakentaisi osan Luoteisväylää (6.8. 911 §); kadun ja viemärin rakennuskustannusten jakamista (13.8. 941 §); asema-aukion pysäköimispaikan uudelleen järjestämistä (20.8. 963 §); Olympiarakennustoimikunnan suunnitelmaa Kumpulan avouimalaa varten (27.8. 1001 §); Maunulan ns. Sahan alueen asemakaavaehdotusta (3.9. 1041 §); katujen ja katujohtojen rakennusohjelmaa vv. 1952-54 (24.9. 1128 §); viemäriputkien luovuttamista Marjaniemen Kiinteistönomistajat -nimiselle yhdistykselle (15.10. 1247 §); Kuorma-autoliikennöitsijät -nimisen yhdistyksen ehdotusta kuuman jyräasfaltin kuljetusmaksuista (22.10. 1276 §); avustuksen myöntämistä Teknillisen Korkeakoulun ylioppilaskunnalle Otaniemen Kuusisaarentien rakentamiseksi (22.10. 1277 §); Etelä-Kaarelan lounaisosan alustavaa asemakaavaehdotusta (5.11. 1328 §); katujen kunnossa- ja puhtaanapitoa tutkimaan asetetun komitean mietintöä (12.11. 1347 §); Valtion Sähköpajan anomusta saada ostaa kaupungin vesijohtovettä yleisestä vesipostista Pitäjänmäellä (19.11. 1406 §); katujen talvipuhtaanapidon luokittelun muuttamista (26.11. 1426 §); kaivojen rakentamista Tammisaloon (26.11. 1437 §); kadunnimikilpien asettamista Paloheinän asuntoalueelle (17.12. 1528 §); uuden palokaivon rakentamista Mellunkylään (28.12. 1557 §). Lisäksi osasto antoi lausuntoja eräiden kortteleiden korkeussuhteiden muuttamista koskevista asioista.

Puhtaanapitoalan lausuntoja annettiin mm. asioista, jotka koskivat: siveellisyyttä loukkaavan elämän ehkäisemistä Hesperian puistossa (19.2. 232 §); Jätekeskus oy:n anomusta saada jatkuvasti kerätä jätepaperia Pasilan kaatopaikalla (12.3. 319 §); Koivusaaren kaatopaikan terveydellisten olosuhteiden järjestelyä (1.10. 1153 §); lumen poistamisen helpoittamista kaupungin kaduilta (22.10. 1259 §); katuluokittelun muuttamista (22.10. 1260 §, 26.11. 1430 §); Insinööritoimisto Ch. Bäcklundin jäänpoistokonetta koskevaa tarjousta (19.11. 1403 §); jäänsärkemisrummun tarjoamista kaupungille (3.12. 1453 §).

Puistoja ja istutuksia koskevia lausuntoja asioista, jotka koskivat mm.: M.A. Castrénin patsaan ympäristön hoitoa (26.2. 268 §); avustuksen myöntämistä Helsingin Puutarhaseuralle (26.2. 269 §); tontin Kruunuvuorenkadun 11-13 käyttämistä leikki- ja urheilukenttätarkoituksiin (2.4. 385 §); Suomen Taideakatemian ulkoilmakuvanveistonäyttelyn järjestämistä (23.4. 475 §); koivujen istuttamista Linnanmäelle (23.4. 497 §); koirille varattavia vapaa-alueita (7.5. 545 §); Kauppakorkeakoulun tontilla olevan puiston ottamista puistoosaston hoitoon (2.7. 810 §); Merisotakoulun anomusta saada Pikku-Mustasaarelle perennakasveja veloituksetta (17.12. 1518 §) ja Helsingin evankelisluterilaisten seurakuntien kirkkoja ympäröivien puistojen hoitoa (17.12. 1519 §).

Muita lausuntoja annettiin asioista, jotka koskivat: rakennustoimiston varastojen poistamista (5.2. 163 §); eräiden teknillisen alan viranhaltijoiden palkkausolojen järjestelyä (19.3. 341 §); tehokkaan viikonlopun käytäntöönottamista (19.3. 342 §); Helsingin Asunnonhankintayhdistyksen anomusta eräiden vuokralaskujen suorittamatta jättämisestä (19.3. 354 §); Espoon kunnan itäisten osien liittämistä Helsingin kaupunkiin (16.4. 442 §); määrärahojen siirtoa olympiarakennustoimikunnan käytettäväksi (7.5. 528 §); Helsingin kaupungin kiinteän omaisuuden tarkastajien v:n 1950 kertomusta (11.5. 572 §); työtehotoimiston ehdotusta uudeksi irtaimistoluetteloksi (21.5. 601 §); kirjakuljetusten järjestämistä (28.5. 620 §); eräiden vahingonkorvausten suoritta-

mista (28.5. 627, 629, 631 ja 632 §, 18.6. 705 §, 1.10. 1154 §); Olympian kisoja varten välttämättömiä töitä (28.5. 641 §); Finlands svenska sång- och musikförbund -nimisen yhdistyksen anomusta liputuskustannusten alentamiseksi (6.8. 901 §); Djurskyddsföreningen i Helsingfors -nimisen yhdistyksen anomusta puutavaran saamiseksi (10.9. 1053 §); alueen varaamista palokunnan harjoituspuistoa varten (10.9. 1060 §); työtodistusten antamista kaupungin palveluksesta eronneille (1.10. 1146 §); tilapäisten virkojen vakinaistamista (1.10. 1148 §) ja matkustussäännön mukaisen päivärahan suorittamista kaupungin työntekijöille (15.10. 1241 §).

Teknillinen jaosto. Talorakennusosaston ehdotuksesta päätettiin asettaa teknillinen jaosto, johon puheenjohtajaksi valittiin yli-insinööri M. Backman sekä jäseniksi yliarkkitehti M. Välikangas ja vuorineuvos A.W. Liljeberg. Teknillinen jaosto sai tehtäväkseen tutkia tarkemmin ja käsitellä mm. seuraavia asioita: Meilahteen rakennettavan kansakoulun piirustusten muutoksia (12.3. 330 §), Toivolan lastenkodin ja osastorakennusten piirustuksia (19.3 347 §), arkkitehti E. Lindroosin laatimia Pukinmäen uuden kansakoulun pääpiirustuksia (19.3. 348 §), Salmisaaren voimalaitoksen henkilökunnan asuinrakennuksen pääpiirustuksia (7.5. 540 §), A. ja N. Pulkan laatimia, Pihlajatie 32:een suunnitellun Lastentalon pääpiirustuksia (21.5. 596 §), Marian sairaalan keskusrakennuksen pääpiirustuksia (21.5. 607 §), arkkitehtitoimisto Cedercreutz & Railon laatimia Kulkutautisairaalan piirustuksia (18.6. 716 §), arkkitehti V. Rewellin laatimia Meilahden uuden kansakoulun pääpiirustuksia (2.7. 823 §), syväjäädyttämön ja Mäkelänkadun kansakoulun pääpiirustuksia (6.8. 917 §), professori H. Ekelundin laatimia poikien valmistavan ammattikoulun luonnospiirustuksia (13.8. 939 §), Kumpulan avouimalan piirustuksia (27.8. 1001 §) ja professori J. Sirenin laatimia Lauttasaaren uuden kansakoulun luonnospiirustuksia (17.9. 1099 §).

Rakennustoimisto

Lautakunnan alaisena toimi kaupungininsinööri W.A. Starckin johdolla rakennustoimisto, joka jakautui kansliaosastoon, katu- ja talorakennusosastoihin sekä puhtaanapito-, puisto- ja varasto-osastoihin ja tilivirastoon. Rakennustoimiston lähettämien kirjeiden luku oli 405.

Rakennustoimiston viranhaltijat. Rakennustoimiston palveluksesta eronneet kertomusvuoden aikana katurakennusosastolta: insinöörit T. Salonen maaliskuun 1 p:nä ja M. Hänninen syyskuun 20 p:nä, puhtaanapito-osastolta: piirityönjohtaja K.J. Helle maaliskuun 1 p:nä, talorakennusosastolta: diplomi-insinööri R. Tuomarla huhtikuun 1 p:nä ja arkkitehti J. Bjurström helmikuun 1 p:nä.

Yleisten töiden lautakunta oli valinnut avoimena oleviin virkoihin seuraavat viranhaltijat:

Katurakennusosastolle: 41.palkkaluokan apulaisinsinöörin virkaan diplomi-insinööri L.A. Jämsän helmikuun 1 p:stä, 47.palkkaluokan apulaiskaturakennuspäällikön virkaan yli-insinööri P. Hyömäen helmikuun 1 p:stä sopimuspalkalla, 31.palkkaluokan rakennusmestarin virkaan rakennusmestari R.R. Maukolan maaliskuun 1 p:stä, 38.palkkaluokan rakennusmestarin virkaan rakennusmestari J.O. Åhlgrenin toukokuun 1 p:stä, 45.palkkaluokan järjestelyinsinöörin virkaan diplomi-insinööri E.P. Toivolan sopimuspalkalla, 41.palkkaluokan tilapäiseksi insinööriksi diplomi-insinööri J.K. Niemelän kesäkuun 21 p:stä, 35.palkkaluokan rakennusmestarin virkaan rakennusmestari O.R. Nyholmin heinäkuun 1 p:stä, 33.palkkaluokan rakennusmestarin virkaan rakennusmestari O.R. Lindströmin syyskuun 1 p:stä.

Puhtaanapito-osastolle: 28.palkkaluokan piirityönjohtajan virkaan apulaistyönjohtaja O. Kaskelan maaliskuun 1 p:stä, 28.palkkaluokan piirityönjohtajan virkaan K. Hagmanin huhtikuun 16 p:stä, 16.palkkaluokan tilapäisen toimistoapulaisen virkaan K. Saarisen kesäkuun 1 p:stä, 45.palkkaluokan tilapäisen insinöörin virkaan insinööri B.I. Kajanderin elokuun 1 p:stä, 32.palkkaluokan osastokamreerin virkaan kirjanpitäjä L. Karvosen syyskuun 1 p:stä ja 18.palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan G. Rasmussenin heinäkuun 1 p:stä.

Talorakennusosastolle: yliarkkitehdin virkaan arkkitehti L. Pajamiehen helmikuun 1 p:stä sopimuspalkalla, 45.palkkaluokan arkkitehdin virkaan arkkitehti Y. Dunderfeltin helmikuun 1 p:stä, 39.palkkaluokan ehdoin 43.palkkaluokan koneinsinöörin virkaan H.A. Rankin syyskuun 1 p:stä, 43.palkkaluokan arkkitehdin virkaan arkkitehti T. Alangon huhtikuun 1 p:stä, 46.palkkaluokan yliarkkitehdin virkaan arkkitehti E.A. Hämäläisen sopimuspalkalla, 43.palkkaluokan rakennusinsinöörin virkaan diplomi-insinööri P.J. Aallon sopimuspalkalla, 37.palkkaluokan rakennusmestarin virkaan rakennusmestari K.T.R. Hillin marraskuun 1 p:stä ja 20.palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan toimistoapulaisen I. Hedmanin heinäkuun 1 p:stä.

Varasto-osastolle: 22.palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan 20.palkkaluokan toimistoapulaisen M. Kiven helmikuun 1 p:stä, 23.palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan toimistoapulaisen E.V. Konnuksen maaliskuun 16 p:stä, 21. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan E.E. Keinosen toukokuun 1 p:stä, 23. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan toimistoapulaisen O.U. Kinnusen syyskuun 1 p:stä ja 23.palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan toimistoapulaisen O. Vuollekosken lokakuun 1 p:stä.

Kansliaosastolle: 35.palkkaluokan tilapäisen työntutkijan virkaan teknikko J.T. Koskikallion huhtikuun 1 p:stä.

Tilivirastolle: 18.palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan E. Dahlströmin elokuun 16 p:stä.

Työntekijäin lukumäärä. Seuraava taulukko osoittaa rakennustoimiston eri osastojen työntekijäin lukumäärän kunkin kuukauden lopussa:

	Katurakennusosasto	Puhtaanapito-osasto	Talorakennusosasto	Puisto-osasto	Varasto-osasto	Yhteensä
Tammikuu	1 229	917	633	53	244	3 076
Helmikuu	1 287	1 210	643	52	243	3 435
Maaliskuu	1 292	1 145	681	59	249	3 426
Huhtikuu	1 284	620	686	151	247	2 988
Toukokuu	1 315	487	717	409	252	3 180
Kesäkuu	1 300	490	648	405	252	3 095
Heinäkuu	1 281	497	742	390	250	3 160
Elokuu	1 271	485	753	368	253	3 130
Syyskuu	1 267	472	759	348	248	3 094
Lokakuu	1 260	452	748	290	249	2 999
Marraskuu	1 253	458	768	211	247	2 937
Joulukuu	1 246	459	782	189	249	2 925

Työntekijäin kesälomat. Kesälomaa myönnettiin yhteensä 69 866 päivää taulukosta tarkemmin ilmenevin tavoin:

Lomapäivien luku	Katurakennusosasto	Puhtaanapito-osasto	Talorakennusosasto	Puisto-osasto	Varasto-osasto	Yhteensä
1	79	-	190	28	1	298
2	114	4	196	74	10	398
3	66	9	180	81	3	339
4	64	32	164	108	-	368
5	80	-	95	125	5	305
6	84	6	78	198	12	378
7	77	7	28	98	7	217
8	104	8	112	32	-	256
9	117	-	117	27	18	279
10	200	-	160	20	10	390
11	187	-	110	22	-	319

12	408	204	480	108	108	1 308
13	39	-	117	13	26	195
14	-	-	14	-	-	14
15	30	-	135	-	-	165
16	96	-	128	48	-	272
17	17	-	34	-	-	51
18	1 260	486	684	180	234	2 844
19	114	-	-	-	-	114
20	180	-	180	40	40	440
21	1 050	525	1 302	609	525	4 011
22	308	-	110	-	-	418
23	46	-	-	-	-	46
24	1 056	456	96	96	48	1 752
25	100	225	3 850	-	25	4 200
26	1 560	1 222	26	1 222	702	4 732
27	10 152	3 375	2 889	2 025	2 430	20 871
28	448	-	112	-	28	588
30	11 880	4 440	3 090	1 560	1 740	22 710
31	279	-	-	-	-	279
32	192	-	-	-	-	192
33	495	-	-	-	198	693
34	136	-	-	-	-	136
36	180	-	-	-	180	360
Yhteensä	31 198	10 999	14 677	6 714	6 350	69 938

Kesäloma pv. yht. 69 866

Tapaturmat. Kertomusvuoden aikana vahingoittui tapaturmaisesti 645 työntekijää, joille tämän perusteella suoritettiin vahingonkorvausta yhteensä 7 694 767 mk. (Invalidiksi joutuneiden 4 työntekijän puolesta maksettiin elinkorkorahastoon yhteensä 752 668 mk. Tapaturmista aiheutuneet kustannukset olivat yhteensä 8 447 435 mk.) Työntekijät olivat vakuutetut Vakuutus oy. Pohjolassa siten, että kaupunki lopulta on vastannut kaikista vakuutuksista aiheutuneista menoista.

K a t u r a k e n n u s o s a s t o

Viranhaltijat. Kertomusvuoden alussa oli osastolla seuraavat virat: katurakennuspäällikkö, apulaiskaturakennuspäällikkö, yli-insinööri, 7 piiri-insinööriä, 8 insinööriä, 7 apulaisinsinööriä, 56 rakennusmestaria, 2 kemistiä, 3 laboraattoria, 7 mittausteknikkoa, 1 ylikonemestari, 1 asemakonemestari, 7 konemestaria, 3 koneenhoitajaa, 5 piirtäjää, 1 osastokamreeri ja 18 toimistoapulaista. Näistä oli vuoden alussa avoinna apulaiskaturakennuspäällikön, 4 apulaisinsinöörin, yksi rakennusmestarin ja yksi toimistoapulaisen virka. Vuoden aikana erosi osaston palveluksesta apulaisinsinööri ja rakennusmestari. Kun samana aikana täytettiin yksi apulaisinsinöörin ja yksi rakennusmestarin virka, jäi vuoden lopussa avoimeksi apulaiskaturakennuspäällikön, 4 apulaisinsinöörin, yksi rakennusmestarin ja yksi toimistoapulaisen virka.

Vuoden alussa oli osastolla lisäksi ylimääräisinä toimenhaltijoina 4 apulaisinsinööriä, 1 rakennusmestari, 3 työnjohtajaa, 4 tuntikirjuria, 1 konemestari, 1 puhdistuslaitoksen hoitaja ja 11 mittamiestä. Kun vuoden aikana otettiin 2 v.t.apulaisinsinööriä, 6 rakennusmestaria, 2 konemestaria ja 1 tuntikirjuri, ja kun samaan aikaan 1 apulaisinsinööri ja 1 rakennusmestari valittiin vakinaisiksi sekä erosi 1 v.t.apulaisinsinööri, 1 mittamies ja 1

tuntikirjuri, oli vuoden lopussa ylimääräisinä toimenhaltijoina 4 apulaisinsinööriä, 6 rakennusmestaria, 3 työnjohtajaa, 4 tuntikirjuria, 3 konemestaria, 1 puhdistuslaitoksen hoitaja ja 10 mittamiestä.

Työntekijät. Osaston kirjoissa oleva työntekijäin lukumäärä oli kertomusvuoden alussa 1 247 (v. 1950 vastaavasti 1 207), lopussa 1 246 (1 265) ja keskimäärin 1 275 (1 229). Suurin lukumäärä oli 1 337 kesäkuun alussa ja pienin 1 229 tammi-helmikuun vaihteessa. Työssä oli keskimäärin 1 100 (1 059), ollen suurin määrä 1 215 maaliskuussa ja pienin 665 heinäkuun lopussa.

Vuosilomaa oli työntekijöillä yhteensä 31 198 työpäivää (26 246). Varsinaisena lomakautena toukokuun 1 p:n ja syyskuun 30 p:n välisenä aikana oli samanaikaisesti lomalla keskimäärin 221 työntekijää (186), ollen lukumäärä suurimmillaan, 658, heinäkuun 15-21 päivien välisenä aikana.

Sairauslomalla oli vuoden I kolmanneksella 83 (72), II:lla 65 (56) ja III:lla 89 (83). Koko vuoden keskiarvo oli 79 (70). Prosenteissa laskettuna oli sairaslomalla: kirjoissa olevasta määrästä 6.2 % (5.78 %) ja työssä olevasta määrästä 7.2 % (6.6 %). Työntekijäin keski-ikä oli 43 vuotta (44 v.).

Tapaturmia oli 261 eli 23.72 % (27.1 %) työssä olleiden työntekijäin keskimäärästä 1 100. Tapaturmien aiheuttamia poissaoloja oli 2 985 työpäivää (2 663), joka vastaa 0.892 % (0.82 %) keskimääräisen työntekijämäärän mukaan lasketusta työpäivien luvusta (Työpäiviä oli 302). Eläkkeelle siirtyi kertomusvuonna 29 työntekijää.

Kirjelmät. Osastolle tuli kaikkiaan 1 066 kirjelmää, joista 294 yleisten töiden lautakunnalta, 159 kaupunginhallituksen lähetteitä, 25 kaupungininsinööriltä tai muilta rakennustoimiston osastoilta, 395 kaupungin muilta virastoilta tai laitoksilta, 37 valtion virastoilta, 5 muilta kunnilta ja 151 yksityisiltä liikkeiltä tai henkilöiltä.

Osastolta lähetettiin 1 334 kirjelmää, joista 184 lausuntoa tai esitystä yleisten töiden lautakunnalle, 444 kaupungininsinöörille tai rakennustoimiston muille osastoille, 240 kaupungin muille virastoille tai laitoksille, 21 valtion virastoille, 5 muille kunnille ja 440 yksityisille liikkeille ja henkilöille.

Laskut ja maksumääräykset. Saapuneita laskuja oli 5 222 kpl ja lähetettyjä 585 kpl. Kirjoihin vietiin lisäksi 53 kpl jakolistoja sekä 53 kpl tarveainevaraston laskua ja 9 kpl kirjoitustarvikelaskua. Lisäksi tehtiin kuukausittain laskut katurakennusosaston varastoistaan ostamista tarveaineista.

Sairausavustusten maksumääräyksiä oli 1 716, lopputilejä 558, vuosilomia koskevia 822, hautausavustuksia koskevia 19 ja muita ylimääräisiä maksumääräyksiä 11, yhteensä 3 126.

Toimistossa laadittiin 343 piirustusta. Muualta tulleita piirustuksia oli 1 302. Viemäri-ilmoituksia tonttikarttoja varten annettiin 45 ja vesilaitosta varten 250.

Kadut ja tiet. Katujen ja teiden kunnossapitoon käytettiin kertomusvuoden aikana 1 026 tonnia asfalttiemulsiota ja käsiteltiin sillä noin 234 000 m^2 katuja ja teitä. Vertauksen vuoksi mainittakoon, että ko. emulsiota käytettiin v:n 1950 aikana 830 tn, v:n 1949 aikana 1 037 tn, v:n 1948 aikana 755 tn ja v:n 1947 aikana 569 tn. Lisäksi korjattiin vielä 2 977 m^2 vanhaa nupukiveystä, 1 661 m^2 noppakiveystä, 1 001 m^2 kenttäkiveystä, 3 114 m^2 betonikäytävää ja 3 006 jm käytävän reunakiveä.

V:n 1951 talousarvioon oli varattu katujen, teiden ja yleisten paikkojen korjauksiin ja kunnossapitoon vanhalla kaupunkialueella 47 140 000 mk ja liitosalueella 39 724 550 mk. Lisäksi myönnettiin ylitysoikeutta edelliselle 963 702 mk ja jälkimmäiselle 49 389 689 mk. Molempien ryhmien kustannukset olivat yhteensä 137 217 941 mk jakautuen seuraavasti:

vanhalla kaupunkialueella: kadut, tiet ja yleiset paikat 39 192 764 mk, maantiejatkot 1 404 735 mk, sopimukseen perustuvat yksityisten katuosuudet Hämeentiellä 119 705 mk, kaupungin katuosuuksien viereiset kaiteet 2 199 928 mk, katukilvet 360 468 mk, mittaukset ja tutkimukset 2 545 578 mk, täytemaan vastaanotto 9 270 mk, kaupungin omistamien kiinteistöjen ja katuosuuksien kunnossapito 725 092 mk, tielaboratorio 683 662 mk ja Pasilan sepeli- ja kivivaraston vuokra 862 500 mk, yhteensä 48 103 702 mk;

liitosalueella: kadut ja tiet 25 250 277 mk, maantiejatkot 19 889 634 mk, katukilvet 957 098 mk, mittaukset ja tutkimukset 5 709 847 mk, tiemaksut

435 335 mk, Haagan ja Malmin piirivarastojen vuokra 224 550 mk, polkupyörätiet 36 647 498 mk, yhteensä 89 114 239 mk.

Liikenteen järjestelyä varten oli talousarvioon merkitty 6 500 000 mk ja ylitysoikeutta myönnettiin 2 331 349 mk. Tarkoitukseen käytettiin varoja kaikkiaan 8 831 349 mk.

Katujen ja teiden päällysteen uusimista varten oli käytettävissä talousarvion mukaan 48 300 000 mk, edelliseltä vuodelta säästöä 1 805 828 mk. Käytettiin kaikkiaan 50 105 828 mk. Tielaboratorion tutkimukset kohdistuivat lähinnä urakoitsijaliikkeiden suorittamien katujen ja teiden kestopäällysteiden tarkkailuun analyysien avulla, jonka lisäksi suoritettiin myös päällysteisiin käytettyjen bitumiemulsioiden tutkimuksia. Muista tehtävistä mainittakoon valmiiden päällysteiden tasaisuusmittausten suorittaminen sekä soratutkimukset eri tarkoituksiin.

Talousarvioon merkityillä ja edellisiltä vuosilta siirtyneillä määrärahoilla aloitettiin, jatkettiin tai suoritettiin loppuun useiden kantakaupungin ja liitosalueen katujen ja teiden levennys-, tasoitus-, oikaisu- ym. töitä. Edelleen aloitettiin linja-autoaseman laajennustyöt, kunnostettiin siltoja, rakennettiin pysäkkejä sekä suoritettiin muita liikenteen järjestelyyn kuuluvia töitä. Olympian kisojen aiheuttamia olivat esim. sellaiset kuin Pohj. Stadionintien ja sen ja Maratontien yhdysteiden rakentaminen, Koskelantien leventäminen Olympiakylän kohdalla, velodromin pysäköimispaikan kunnostaminen jne.

Kaikkiaan oli uusiin katu- ja tietöihin käytettävissä v. 1951 talousarviossa myönnettyjä määrärahoja 326 661 000 mk, aikaisemmilta vuosilta käyttämättä jääneitä määrärahoja 103 430 190 mk, kaupunginhallituksen käyttövaroistaan myöntäminä 7 milj. mk ja työttömyysvaroja 16 800 000 mk. Kahta ensinmainittua käytettiin yhteensä 228 730 632 mk ja kaupunginhallituksen käyttövaroja 7 milj. mk, yhteensä käytettiin uusiin katu- ja tietöihin 235 730 632 mk.

Seuraavat katu- tai tietyöt aloitettiin kertomusvuoden aikana: Runebergin-kadun tasoitus Malminrinteeltä Etel. Rautatiekadulle, Mannerheimintien-Yhdystien-Uuden Nurmijärventien risteyksen järjestely, Kurunkujan tasoitus, Hämeentien rakentaminen täyteen leveyteen kortteleiden n:o 650-652 kohdalla, Orionin- ja Saarenkadun tasoitus korttelin n:o 651 kohdalla, Mäkelänkadun itäpuolen korjaustyöt Elimäenkadun ja Koskelantien välisellä osalla, Koskelantien pohjoispuolen tasoitus- ja päällystystyö Mäkelänkadulta Keijontielle, Vipusentien tasoitus Ilmattarenkujalta Koskelantielle, Keijontien tasoitus Ilmattarenkujalta Koskelantielle, Mäkelänkadun-Tapiolantien risteyksen järjestely, Uimarinpolun tasoitus, Pohjois-Haagan II rakennusvaiheen katujen tasoitus, Viikinmäen asuntoalueen katujen tasoitus ja Herttoniemen itäisen asuntoalueen katujen tasoitustyöt. Lisäksi suoritettiin seuraavat työt: Rajasaaren sillan kansi uusittiin, Tarvoon johtava kävelytie- ja silta kunnostettiin, suoritettiin Malmin Hämeentien perusparannus Suvitieltä Suutarinkylän tienhaaraan asti, Mäkelänkadun länsipuolisen ajoradan nostaminen Velodromin eteläpuolella, Malmin tiehoitokonetallin rakentaminen aloitettiin, Matkamiehentien ja Nuijamiestentien ajorata päällystettiin ja jälkimmäinen tasoitettiin Poutuntieltä Uudelle Nurmijärventielle. Seuraavat työt saatiin kertomusvuonna suoritetuiksi loppuun: Uuden Nurmijärventien rakentaminen Nuijamiestentieltä kaupungin rajalle, Kartanontien siirtäminen palstojen RN 5^{125} ja 5^{127} kohdalla, erään Viikin-Tattariharjuntien osan päällystäminen soratieksi, Etel. Esplanaadikadun levittäminen Erottajan aukion ja Korkeavuorenkadun välillä, Lääkärinkadun ja Koroistentien välisen Mannerheimintien osan rakentaminen täyteen leveyteensä, Hietaniemenkatu n:o 6:n katuosuuden päällystystyö, Mannerheimintien poikkileikkauksen muuttaminen Tukholmantieltä Kuusitielle, Käpylän- ja Pellervonkujan eräiden osien rakentaminen sekä Pohjolankadun levitys täyteen leveyteensä Arabiankadulta Käpyläntielle.

Valaistus sekä yleisten vesipostien ja suihkukaivojen hoito ja kunnossapito. Katuvalaistukseen käytettiin vanhalla kaupunkialueella 33 088 347 mk ja liitosalueella 8 450 406 mk. Yleisten vesipostien ja suihkukaivojen kustannukset olivat 2 240 731 mk.

Viemäreiden korjaukseen ja kunnossapitoon oli talousarvioon varattu van-

halla kaupunkialueella 14 040 250 mk ja liitosalueella 4 milj. mk. Näitä käytettiin edellisellä 12 576 768 mk ja jälkimmäisellä 3 188 476 mk, jakautuen seuraavasti:

vanhalla kaupunkialueella: viemäreiden kunnossapito 11 836 950 mk, täydennystyöt 635 304 mk, viemärien huuhteluvesi 24 264 mk, putkivalimoalueen vuokra 80 250 mk;

liitosalueella: viemärien korjaus ja kunnossapito 3 188 476 mk;

yhteensä 15 765 244 mk.

Viemäriveden puhdistuslaitosten käyttö- ja hoitokustannuksia varten oli talousarvioon varattu 19 584 280 mk. Menot olivat seuraavat:

Laitos	Käyttö- ja korjauskustannukset, mk	Tontin vuokra, mk	Vakinaisen henkilöstön palkat. mk	Yhteensä, mk
Alppilan	599 458	-	-	599 458
Savilan	2 337 228	-	1 424 025	3 761 253
Nikkilän	596 605	-	-	596 605
Rajasaaren	7 658 374	63 000	4 004 171	11 725 545
Kyläsaaren	7 298 375	71 280	4 035 308	11 404 963
Yhteensä	18 490 040	134 280	9 463 504	28 087 824

Tuloja näistä laitoksista oli:

Laitos	Kaasusta, mk	Lietteestä, mk	Yhteensä, mk
Alppilan	-	2 400	2 400
Savilan	-	-	-
Nikkilän	-	-	-
Rajasaaren	4 674 939	321 500	4 996 439
Kyläsaaren	2 879 609	170 900	3 050 509
Yhteensä	7 554 548	494 800	8 049 348

Talousarvioon oli puhdistuslaitosten tulot merkitty 6 700 000 mk:ksi.

Kertomusvuoden aikana jatkui puhdistuslaitosten toiminta entiseen tapaan.

Alppilan puhdistuslaitoksessa on 2 tunnissa saostuvien aineitten määrä ollut ennen emscherkaivoja 2,2 cm^3/l ja emscherkaivojen jälkeen 1.6 cm^3/l. Mekaanisen puhdistuksen teho on ollut vain 27 % saostuvista aineista laskettuna. Viiden vuorokauden biokemiallisen hapenkulutuksen (BHK 5) mukaan oli tulevan likaveden arvo keskimäärin 145 mg/l. Biologisesti puhdistetun veden 5 vrk BHK-arvo on keskimäärin ollut 31 mg/l, joka vastaa 79 %:n kokonaispuhdistustehoa. Puhdistetun veden korkein BHK-arvo on ollut 74 mg/l ja alin arvo 8 mg/l. Paras todettu puhdistustehoarvo Alppilassa oli 90 % ja veden Snellluku (läpinäkyväisyys) ylitti usein 20 cm. Vaikka Alppilan mekaanisen puhdistuksen teho tuntui heikolta, oli kokonaispuhdistusteho silti melko hyvä ja puhdistustulos kaikin puolin tyydyttävä.

Nikkilän puhdistuslaitoksessa on 2 tunnissa saostuvien aineitten määrä ollut ennen emscherkaivoja 2.4 cm^3/l ja emscherkaivojen jälkeen 0.5 cm^3/l. Mekanisen puhdistuksen teho on ollut 80 %. Viiden vuorokauden BHK-arvot olivat seuraavat: tuleva likavesi keskimäärin 131 mg/l, mekanisesti puhdistettu vesi 124 mg/l ja biologisesti puhdistettu vesi 20 mg/l. Kokonaispuhdistusteho on siis ollut keskimäärin 85 %. Paras vuoden aikana todettu puhdistusteho Nikkilässä oli 92 %. Tulevan veden 5 vuorokauden BHK-arvo oli silloin 166 mg/l sekä puhdistetun veden 14 mg/l. Nämä arvot todettiin lokakuun 11 päivänä, jolloin ei vallinnut mikään erikoisen suotuisa tilanne, jonka ansioksi tämä hyvä tulos olisi voitu laskea. On vain todettava, että nämä biologiset tihkusuodattimet erittäin hyvin ovat selviytyneet niille annetuista tehtävistä.

Savilan pumppulaitoksesta pumpattiin vuoden aikana Rajasaaren puhdistuslaitokseen 3 148 820 m³ likavettä ja Töölönlahteen sadevesisäiliön kautta 58 650 m³, eli yhteensä 3 207 470 m³. Sähkön kulutus oli 337 550 kwh. Viemäriveden pumppaus maksoi 115 penniä/m³.

Rajasaaren puhdistuslaitokseen tuli likavettä gravitatiojohtoja myöten 3 986 490 m³ ja Savilasta pumpattuna 3 148 820 m³ eli yhteensä 7 135 310 m³ (v. 1950 6 632 580 m³). Vain mekanisesti puhdistettiin 3 052 300 m³ (v. 1950 2 822 400 m³) ja biologisesti 4 083 010 m³ (v. 1950 3 810 180 m³). Vesimäärä on siis lisääntynyt edelliseen vuoteen verrattuna hiukan vajaa 10 %. Niistä vesimääristä, jotka täysin puhdistamatta virtaavat mereen tulvakynnyksen yli silloin, kun tuleva viemärivesimäärä on suurempi kuin se vesimäärä, minkä pumput pystyvät nostamaan, ei ole saatavissa minkäänlaisia tietoja. Uuden, 190 l/sek likavesipumpun asentamisen jälkeen saatiin tämä vesimäärä vähennetyksi Rajasaaressa ja yhä enemmän vettä saadaankin nyt siellä kulkemaan emscherkaivojen läpi. Tietenkin tämä asia alentaa jo ennestään pahasti ylikuormitetun laitoksen puhdistustehoa. Mutta tästä on kuitenkin se hyöty, että kaikkein karkeimmat ja näkyvimmät epäpuhtaudet saadaan poistetuksi vedestä. Laitoksen mereen laskeman veden keskimääräinen 5 vrk BHK-arvo oli 112 mg/l (v. 1950 80 mg/l). Saostuvista aineista jäi saostuskaivoihin 75 % (v. 1950 67 %). BHK 5:n mukaan oli saostuskaivojen puhdistusteho keskimäärin 30 % ja biologisen osaston 78 %. Huomioonottaen laitokseen pumpattu vesimäärä, josta osa puhdistettiin vain mekaanisesti, oli laitoksen kokonaispuhdistusteho 61%. Mekaanisesti puhdistetun veden BHK 5 oli keskimäärin 204 mg/l ja biologisesti puhdistetun veden 45 mg/l.

Laitoksen kaasun tuotanto oli 454 852 m³ (v. 1950 441 938 m³). Kaasun käytössä tapahtui edellisiin vuosiin verrattuna muutos kaasulaitoksen kieltäytyessä vastaanottamasta sitä v:n 1952 alusta. Tämän vuoksi oli Rajasaaren kaasumoottoreita otettava koekäyttöön, mikä tapahtuikin lokakuussa. Kaasua käytettiin täten moottoreissa sekä myös lämmitykseen ja muihin tarkoituksiin yhteensä 31 417 m³, kaasulaitoksen saadessa lopun eli 93 % vuoden kaasumäärästä. Lietettä myytiin lannoitusaineeksi 2 975 m³. Sähköä käytettiin 650 652 kwh ja lämmitykseen käytettiin puita 40 m³ ja koksia 237.1 tonnia. Vesijohtovettä käytettiin 18 871 m³. Käyttökustannukset olivat ilman korkoja ja kuoletuksia 11 725 545 mk eli 165 penniä puhdistettua vesi-m³ kohden. Huomioonottaen myös laitoksen tulot, 4 996 439 mk, olivat puhdistuskustannukset 94 penniä/m³.

Kyläsaaren puhdistuslaitokseen otettiin puhdistettavaksi v. 1951 likavettä 2 697 129 m³ (v. 1950 2 909 207 m³), josta pelkästään mekaanisesti puhdistettiin 1 140 734 m³ (940 036 m³) ja biologisesti 1 556 395 m³ (1 969 171 m³). Kokonaisvesimäärä oli siis edelliseen vuoteen verrattuna vähentynyt noin 7 % ja biologisesti puhdistettu vesimäärä kokonaista 21 %. Tämä puhdistetun vesimäärän väheneminen johtui siitä, että III ja IV osasto olivat korjaustöiden takia pitkän ajan suljettuina. Minkäänlaisia tietoja ei ole myöskään Kyläsaaren osalta saatavissa niistä vesimääristä, jotka täysin puhdistamatta virtaavat mereen tulvakynnyksen yli silloin, kun tuleva viemärivesimäärä on suurempi kuin se vesimäärä, minkä pumput pystyvät nostamaan. Edelliseen vuoteen verrattuna on puhdistetun veden laatu huonontunut Kyläsaaressakin. Laitoksesta mereen johdetun veden keskimääräinen 5 vrk BHK-arvo on ollut 118 mg/l (v. 1950 80 mg/l). Kokonaispuhdistusteho oli vain 56 % (72 %). Näin huomattava aleneminen johtui pääasiallisesti edellämainituista laitoksella suoritetuista korjaustöistä. BHK5:n mukaan oli mekaanisen puhdistuksen teho 28 % ja biologisen puolen eri osastojen 76, 70, 69 ja 64 %. Mekaanisesti puhdistetun veden BHK 5 oli keskimäärin 184 mg/l ja biologisesti puhdistetun veden eri osastojen keskimäärin 43, 54, 53 ja 63 mg/l.

Laitoksen kaasuntuotanto oli 251 842 m³ (v. 1950 272 349 m³), mikä myytiin kaasulaitokselle, jonne sitä saapui 265 400 m³. Ero johtuu paino-eroista. Lannoitusaineeksi myytiin lietettä 1 906 m³. Sähköä kulutettiin 581 585 kwh. Laitoksen lämmitykseen käytettiin puita 358 m³ ja koksia 177.77 tonnia. Vesijohtovettä käytettiin 12 658 m³. Huomioonottamatta laitoksen kuoletusta ja korkoja maksoi veden puhdistaminen 422 penniä/m³. Kun laitoksesta saadut tulot 3 050 509 mk otetaan huomioon, olivat lopulliset puhdistuskustannukset 309 penniä/m .

Talousarvioon sisältyvillä tai edellisiltä vuosilta siirtyneillä määrärahoilla rakennettiin kertomusvuonna useita uusia viemäreitä.

Kaikkiaan oli viemäreiden uudistöitä ja uusimisia varten käytettävissä aikaisempien vuosien talousarvioissa myönnettyjen määrärahojen kanssa 466 315 897 mk, kaupunginhallituksen käyttövaroistaan myöntäminä 1 680 000 mk. Näistä käytettiin ensinmainittua 152 793 817 mk ja kaupunginhallituksen käyttövaroja 1 618 603 mk eli yhteensä 154 412 420 mk.

Urheilulaitteet. Korjauksia ja kunnossapitoa varten oli vuoden 1951 talousarviossa myönnetty vanhalla kaupunkialueella 35 865 000 mk ja liitosalueella 11 750 000 mk. Menot jakautuivat seuraavasti:

vanhalla kaupunkialueella: urheilukenttien kunnossapito 9 399 229 mk, Töölön ja Raviradan pallokentät 3 135 945 mk, pyöräilystadion 360 566 mk, Hesperian pesäpallokenttä 141 488 mk, Kaisaniemen verkkopallokenttä 200 959 mk, uimastadion 1 297 374 mk, Herttoniemen hyppyrimäki 278 728 mk, pienet hyppyri- ja pujottelumäet 434 942 mk, kelkkamäet 2 040 069 mk, luistinradat 7 101 526 mk, Laakson ja Ruskeasuon ratsastuskentät ja tiet 524 997 mk, Talin laukkarata 188 455 mk, uinti- ja kahluulammikoita 220 842 mk, veden kulutus kentillä ja kahlaamoilla 158 918 mk, urheilukenttien keskusvaraston vuokra 225 000 mk ja Olympiakomitean töitä 7 000 000 mk, yhteensä 32 709 038 mk;

liitosalueella: urheilukenttien kunnossapito 6 115 707 mk, kelkkamäet 713 986 mk, hyppyri- ja pujottelumäet 105 567 mk ja luistinradat 4 483 490 mk, yhteensä 11 418 750 mk.

V:n 1951 ja aikaisempien vuosien talousarvioihin sisältyvillä määrärahoilla suoritettiin mm. seuraavia urheilulaitteiden uudistöitä:

Urheilulaitteiden uudistöihin oli kertomusvuoden ja aikaisempien vuosien talousarvioista siirtyneitä määrärahoja käytettävissä kaikkiaan 154 540 058 mk, kaupunginhallituksen käyttövaroistaan myöntämiä varoja 340 000 mk ja ylitysoikeutta 260 000 mk eli yhteensä 155 140 058 mk. Näistä käytettiin ensinmainittua 82 100 491 mk, kaupunginhallituksen käyttövaroja 340 000 mk ja ylitysoikeus kokonaan. Yhteensä siis käytettiin urheilulaitteiden uudistöihin 82 700 491 mk.

Erinäiset muut työt. Edellämainittujen töiden lisäksi suoritettiin kaupunginhallituksen käyttövaroilla seuraavat työt: suojakatos Malmin Hämeentien ja Sairaalatien risteykseen 29 763 mk, kaivon rakentaminen Lammassaareen 143 840 mk, Herttoniemen siirtolapuutarhan pysäköimispaikkaa laajennettiin 1 356 417 mk.

Lisäksi suoritti osasto tilaustöitä kaupungin muille osastoille, puhelinyhdistykselle ja yksityisille yhteensä 201 994 043 mk:n arvosta.

Tarveaineiden valmistus. Betonivalimolla käytettiin v. 1951 noin 681 700 m^3 sementtiä ja valmistettiin siellä erilaisia betonituotteita mm. seuraavat määrät: 14 312 kpl muhviputkia (d=4"-21"), 1 873 kpl uurreputkia (d=60 cm), 312 kpl sadevesikaivonosia, 283 kpl kaivonrenkaita, 160 kpl kaidepylväitä (l=170 cm), 30 kpl kaidepylväitä (l=250 cm), 2 012 kpl juoksuratojen reunalaattoja, 112 kpl käytävälaattoja.

Betonivalimon kustannukset olivat 21 993 520 mk.

Pasilan kivivarastoon ostettiin yksityisiltä reuna- ja katukiviä 10 389 807 mk:n arvosta.

Tilkan ja Pasilan kivimurskaamoilla valmistettiin sepeliä yhteensä 11 894 m^3. Valmistuskustannukset olivat 22 920 455 mk. Edellämainittujen tarveaineiden valmistus- ja hankintakustannukset olivat yhteensä 61 049 654 mk.

Kaikkien edellä mainittujen töiden kustannukset olivat talousarvioon sisältyviä palkkoja ja työntekijöiden sekä työmäärärahoilla palkattujen viranhaltijain erinäisiä etuja lukuunottamatta yhteensä 862 401 214 mk.

Puhtaanapito-osasto

Puhtaanapito-osaston tehtävänä oli huolehtia kaupungille kuuluvien katujen ja teiden, yleisten paikkojen ja satama-alueiden puhtaanapidosta, yleisistä mukavuuslaitoksista, jätteiden kaatopaikoista sekä talvikaudeksi järjestetyistä lumen kaatopaikoista. Lisäksi ottaa osasto yksityisten talonomis-

tajien kanssa solmittujen sopimusten perusteella huolehtiakseen heille kuuluvista katupuhtaanapitovelvollisuuksista sekä jätteiden kuljetuksesta talojen pihoilta.

Osaston toiminta jakaantui seuraaviin osastoihin: toimisto, katupuhtaanapito-osasto ja kiinteistöpuhtaanapito-osasto, johon kuuluvat yleiset mukavuuslaitokset ja jätteiden kaatopaikat sekä auto- ja työkalukorjaamo.

Toimisto. Vuosi vuodelta yhä kasvava liikenne sekä puhtaanapidettävien alueiden lisääntyminen on jatkuvasti lisännyt osaston töitä. Kun töiden valvonta kävi osaston entiselle työvoimalle ylivoimaiseksi, päätti kaupunginvaltuusto kokouksessaan maaliskuun 21 p:nä perustaa osastolle ylimääräisen insinöörin viran. Virka täytettiin yleisten töiden lautakunnan kokouksessa kesäkuun 4 p:nä, jolloin siihen valittiin insinööri I. Kajander, joka astui virkaan elokuun 1 p:nä. Kun myös toimistotyöt viime vuosina yhä ovat lisääntyneet, päätettiin täyttää vuodesta 1948 avoinna ollut osastokamreerin virka. Lautakunnan kokouksessa kesäkuun 4 p:nä valittiin virkaa osastokamreeri L. Karvonen, joka astui toimeen syyskuun 1 p:nä. Lautakunnan kokouksessa kesäkuun 18 p:nä täytettiin myös avoinna ollut toimistoapulaisen virka, johon valittiin rouva G. Rasmussen. Tämän jälkeen oli toimistossa seuraava henkilökunta: osastopäällikkö, apulaispäällikkö, kaksi insinööriä, osastokamreeri, työnjohtajien esimies, toimentaja, kolme toimistoapulaista, joista yksi toimi kirjanpitäjänä, yksi laskuttajana ja kolmas työläiskortiston hoitajana. Henkilökunnasta oli sairauslomalla yhteensä 11 päivää.

Osastolle saapui kertomusvuonna 336 kirjelmää, joista kaupunginhallitukselta 42, kaupungininsinööriltä ja rakennusteimiston muilta osastoilta 173, kaupungin muilta virastoilta 96, valtion virastoilta 2, muilta kunnilta 2 sekä yksityisiltä toiminimiltä ja henkilöiltä 21.

Osastolta lähetettiin 385 kirjelmää, kaupungininsinöörille ja rakennustoimiston muille osastoille 169, kaupungin muille virastoille 86, valtion virastoille 10, muille kunnille 3 ja yksityisille 117.

Osastolla hyväksyttiin 2 030 laskua ja annettiin 2 614 sairausavustusta, kesälomaa tai työväenmaksua koskevaa maksumääräystä.

Suoritetuista puhtaanapitotöistä annettiin 12 885, myydyistä jätteistä 151 ja sekalaisista töistä 522 laskua.

Katupuhtaanapito-osasto. Kaupunki oli jaettu 11 puhtaanapitopiiriin, jotka käsittivät: I piiri kaupunginosat 13,14,15 ja 16 sekä Pasilan ja Munkkiniemen, II piiri kaupunginosat 4 ja 20 paitsi Jätkäsaarta, III piiri kaupunginosat 5,6 ja puolet 7:stä, IV piiri kaupunginosat 3, puolet 7:stä ja 9, V piiri kaupunginosat 1, 2 ja 8, VI piiri kaupunginosat 10, 11 ja 12, VII piiri kaupunginosat 21,22,23 ja 26 sekä Oulunkylän, Maunulan, Pirkkolan ja Pakilan, VIII piiri Jätkäsaaren, IX piiri kaupunginosat Kulosaaren ja Herttoniemen, X piiri Haagan, XII piiri Lauttasaaren.

Koska suurempien piirien I:n ja VII:n valvonta oli käynyt työnjohtajille ylivoimaiseksi, tehtiin esitys näiden jakamisesta ja kahden uuden sääntöpalkkaisen piirityönjohtajanviran perustamisesta. Kaupunginvaltuusto päätti marraskuun 14 p:nä perustaa esitetyt virat, mutta piirijako ja virkojen täyttäminen siirtyi seuraavaan vuoteen.

Puhtaanapitotöiden valvonnasta huolehti 7 sääntöpalkkaista ja 9 tilapäistä työnjohtajaa. Työssäolleiden työntekijöiden keskimääräinen luku viikkoa kohden oli seuraava:

	Kesällä	Talvella
Puhtaanapitotyöläisiä, miehiä	163	558
-"- , naisia	10	83
Autonkuljettajia, kaupungin autoa kuljettavia	13	23
-"- , omaa autoa kuljettavia	5	35
Ajureita, kaupungin hevosta ajavia	1	1
-"- , omaa hevosta ajavia	-	31
	192	731

Lukumäärä oli suurin helmikuun 25 p:n ja maaliskuun 3 p:n välisenä aikana, jolloin se nousi 976:een ja pienin heinäkuun 15:nnestä 21 p:ään, jolloin se oli 175.

Katupuhtaanapito-osaston työnjohtajista 4 oli sairauslomalla yhteensä 91 päivää. Yksi työnjohtajista, H. Johansson, joka oli ollut osaston palveluksessa v:sta 1921 alkaen, kuoli kertomusvuonna ja työnjohtaja K.J. Helle, joka oli palvellut v:sta 1921, siirtyi eläkkeelle.

Työntekijäin keskuudessa oli sairaustapausten lukumäärä 229. Menetettyjen työpäivien luku oli 4 743. Eläkkeelle siirtyi 8 työntekijää.

Kaupungin vanhalla alueella oli osastolla 355 sopimusta yksityisten katuosuuksien puhtaanapidosta. Näiden yhteinen pinta-ala oli 411 345 m^2. Lisäksi oli osastolla sopimukset 110 kaupungin omistaman talon kanssa, joiden katuosuuksien pinta-ala oli 199 150 m^2. Kaivopuistosssa ja VI kaupunginosan huvila-alueella huolehti osasto rakennusjärjestyksen mukaan katujen puhtaanapidosta ilman sopimuksia. Kustannukset jaettiin tontinomistajien kesken tonttien pinta-alan mukaisessa suhteessa. Tämä puhtaanapito käsitti 41 275 m^2. Vielä huolehti osasto Munkkiniemessä 160 ja Herttoniemessä 98, Pirkkolassa 202, Maunulassa 10 ja Pakilassa 98 katuosuuden auraamisesta ja hiekoittamisesta. Näiden osuuksien pinta-ala oli 110 817 m^2. Osaston hoidossa ollut kokonaispinta-ala oli pyörein luvuin 3.2 milj. m^2.

Rikkoja kerättiin kaduilta ja kuljetettiin kaatopaikoille 21 811 m^3. Katujen kasteluun ja huuhteluun käytettiin 17 443 m^3 vettä. Lunta kuljetettiin osaston toimesta kaatopaikoille 160 702 m^3 autoilla ja 88 662 m^3 hevosilla eli yhteensä 249 364 m^3. Lumenkaatopaikkoja oli eri puolille kaupunkia järjestetty yhteensä 21. Jalkakäytävien, kadunristeyksien sekä mäkisten katujen ja teiden hiekoittamiseen käytettiin 16 621 m^3 hiekkaa.

Kertomusvuoden talvikausi oli erittäin vaikea ja osasto kärsi suuresti aurauskaluston puutteesta. Vanhat tiehöylät osoittautuivat liian pieniksi ja heikoiksi. Lautakunnan esityksestä myönsi kaupunginvaltuusto 62 875 mk:n suuruisen lisämäärärahan kalustonhankintaan uusien, tehokkaiden työkoneiden hankkimista varten, mutta tilatut koneet saapuivat vasta syksyllä, joten niistä ei varsinaisena talvikautena ollut apua. Raskas, 12 tonnin tiehöylä, joka oli tilattu jo edellisenä vuonna, toimitettiin osastolle vasta toukokuussa.

Kiinteistöpuhtaanapito-osasto. Kiinteistöpuhtaanapito-osaston toiminta oli jaettu kolmeen piiriin. Itäinen piiri käsitti kaupunginosat Pitkänsillan pohjoispuolella. Piirin asema sijaitsi Kyläsaaren kohdalla ja aseman yhteydessä oli sulatusvaja, missä talvisin jäätyneet makkiastiat sulatetaan. Läntinen piiri käsitti kaupunginosat P. Rautatienkadun pohjoispuolella ja rautatiealueen länsipuolella sekä Kruununhaan ja Katajanokan. Piiriasema oli kaatopaikan yhteydessä Pasilassa. Eteläinen piiri käsitti kaupungin eteläiset kaupunginosat. Piiriasema oli Kampin alueella II katupuhtaanapitopiirin aseman yhteydessä. Kaupungin yleinen kaatopaikka sijaitsi Pasilan pohjoispuolella olevalla suoalueella. Pasilan kaatopaikan lisäksi oli osastolla kaatopaikkoja Malmilla ja Herttoniemessä.

Töiden valvomisesta kiinteistöpuhtaanapito-osastolla huolehti 3 sääntöpalkkaista piirityönjohtajaa ja 3 ylimääräistä kirjuria.

Työssä olleiden työntekijäin lukumäärä viikkoa kohden oli seuraava:

autonkuljettajia, kaupungin autoa ajavia 49, autonkuljettajia, omalla autolla ajavia 27, autonapumiehiä 88, vaunu- ja kasamiehiä 12 ja mukavuuslaitosten siivoojia 7, yhteensä 183 työntekijää.

Kiinteistöosaston työnjohtajista 2 oli kertomusvuonna sairauslomalla yhteensä 108 päivää. Työntekijäin keskuudessa oli sairaustapausten lukumäärä 87. Menetettyjen työpäivien luku oli 2 729. Eläkkeelle siirtyi 5 työntekijää ja yksi kirjuri.

Puhtaanapidettävien kiinteistöjen ja yleisten mukavuuslaitosten lukumäärä oli seuraava:

yksityisiä kiinteistöjä vuosisopimuksin 2 012, yksityisiä kiinteistöjä, ylimääräisiä 680, yksityisiä kiinteistöjä, uudisrakennuksia 74, kaupungin kiinteistöjä vuosisopimuksin 115, kaupungin kiinteistöjä, ylimääräisiä 75, yleisiä käymälöitä 27 ja yleisiä vedenheittopaikkoja 55.

Hajoituskaivojen tyhjennys suoritettiin 1 126 talossa. Sitäpaitsi tyhjennettiin 487 sadevesikaivoa.

Kertomusvuonna kuljetettu jätemäärä ilmenee seuraavasta taulukosta:

Laatu	Kaatopaikoille täytteeksi, m3	Tilanomistajille kaupungin läheisyydessä, m3	Kuormattu ostajien ajoneuvoihin, m3	Kuormattu rautatievaunuihin, m3	Yhteensä, m3
Rikkoja, talous- ja paperijätteitä	226 783	6 132	-	-	232 915
Makkilantaa	-	2 720	513	-	3 233
Hajoituskaivojätteitä	-	2 163	79	-	2 242
Tuhkaa	11 977	-	-	-	11 977
Yhteensä m3	238 760	11 015	592	-	250 367

Osaston toimesta kuljetettiin Herttoniemeen ja kuopattiin siellä seuraava määrä eläinten raatoja: koiria 167, kissoja 279, hevosia 1, kanoja 5, kilpikonnia 1, yhteensä 453 eläinraatoa.

Korjaamo käsitti yleisen työkalukorjaamon, auto- ja rengaskorjaamot, pajan ja maalaamon. Korjaamon töistä huolehti sääntöpalkkainen esimies apunaan tilapäinen kirjuri. Työntekijöitä oli korjaamossa yhteensä 36, joista 27 ammattimiestä, 7 aputyöläistä ja 2 naista. Korjaamon työntekijäin keskuudessa oli sairaustapausten lukumäärä 23. Menetettyjen työpäivien luku oli 380. Eläkkeelle siirtyi yksi työntekijä. Korjaamon esimiehen valvontaan kuului myös osaston autotallit Mannerheimintien varrella sekä talosta Hämeentie 92 vuokrattu autotalli. Osaston moottoriajoneuvokanta käsitti vuoden lopussa seuraavat yksilöt: kuorma-autoja 60, kasteluautoja 8, lakaisukoneita 5, tiehöyliä 17, auraustraktoreita 18, kaivontyhjennysautoja 2 ja moottoripyöriä 1.

Talorakennusosasto

Osaston sääntöpalkkaiseen henkilökuntaan kuului kertomusvuoden lopulla: kaupunginarkkitehti, I apulaiskaupunginarkkitehti, II apulaiskaupunginarkkitehti, yliarkkitehti, työpäällikkö, 5 45.palkkaluokan arkkitehtiä, 3 43.palkkaluokan arkkitehtiä, 42.palkkaluokan arkkitehti, 41.palkkaluokan arkkitehti, 45.palkkaluokan rakennusinsinööri, 43.palkkaluokan rakennusinsinööri, 45.palkkaluokan koneinsinööri, 43.palkkaluokan koneinsinööri, 2 piirtäjää, osastokamreeri, 5 toimisto
kamreeri ja 5 toimistoapulaista.

Eritä avoinna olevista viroista ovat vuoden aikana hoitaneet viransijaiset. Tämän lisäksi on toimiston palveluksessa ollut tilapäisesti arkkitehtejä, insinöörejä, opiskelijoita ja toimistoapulaisia, jotka on palkattu tilapäisen työvoiman määrärahasta tai työmäärärahoista. Osaston henkilökuntaan on vielä kuulunut 15 sääntöpalkkaista rakennusmestaria sekä vaihteleva määrä ylimääräisiä rakennusmestareita, joiden palkkaus on suoritettu työmäärärahoista.

Vuoden lopulla uusi I apulaiskaupunginarkkitehti J. Bjurström sanoi itsensä irti virastaan siirtyäkseen yksityiseen toimintaan. Tämä tärkeä virka oli näin ollen julistettava uudestaan haettavaksi. Päteviä ulkopuolisia arkkitehtejä on talorakennusosaston edelleen ollut palkkaussyistä vaikea saada palvelukseensa. Eräiden kiireellisten rakennusten suunnittelu on näin ollen ollut annettava ulkopuolisille arkkitehtitoimistoille.

Vuoden alussa järjestettiin kaupunginhallituksen luvalla suunnittelukilpailu Maunulaan ja Munkkiniemeen rakennettavista vanhusten asuntotaloista, joita varten kaupunginvaltuusto kaupungin 400-vuotismuiston kunniaksi oli juhlaistunnossaan kesäkuun 12 p:nä 1950 myöntänyt 200 milj. mk:n määrärahan. Maunula-sarjan voittivat arkkitehdit Aino Kallio-Ericsson ja Veikko Malmio

yhteisesti, kun taas Munkkiniemi-sarjan voitti arkkitehtiylioppilas Pekka Pitkänen. Lopulliset piirustukset tilattiin sittemmin em. arkkitehdeiltä.

Vuoden aikana on rakennusainetilanne entisestään helpottunut. Rakennustoimistolla on ollut riittävästi tiiliä käytettävissään ja se sai suurten ponnistusten jälkeen betoniraudan hankinnat järjestykseen. Eräiden rakennusaineiden, kuten pellin, sementin, heloitusten, lasin ja linoleuminkin kohdalla on esiintynyt kireyttä, joka on vaatinut erikoista harkintaa niiden käytössä. Lasin puute viivytti osaltaan huomattavasti eräiden rakennusten valmistumista.

Helmikuun alussa puhjennut ja lokakuuhun asti jatkunut putkityömiesten lakko vaikeutti ja häiritsi erittäin tuntuvasti käynnissä olevien rakennustöiden säännöllistä suoritusta ja rakennusten suunnitelmien mukaista valmistumista.

Vuoden aikana suoritetuista uudisrakennustöistä ja suuremmista muutos- ja lisärakennustöistä mainittakoon seuraavat: syväjäädyttämö (työ jatkui v:een 1952), Tervalammen alkoholistihuolto (työ jatkui v:een 1952), Munkkiniemen ruotsinkielinen kansakoulu (työ jatkui v:een 1952), Herttoniemen kansakoulu (urakalla, työ jatkui v:een 1952), Pukinmäen kansakoulu (urakalla, työ jatkui v:een 1952), Annankadun kansakoulu (vähäisempiä töitä siirtyi v:een 1952), Maunulan kansakoulu (otettu käytäntöön), kulkutautisairaalan desinfektiolaitos (vähäisempiä töitä siirtyi v:een 1952), Marian sairaalan oppilaskoti, Hietaniemenkatu n:o 7 (otettu käytäntöön), Töölön kansakoulun lisärakennus (työ jatkui v:een 1952), Marian sairaalan uusi poliklinikka- ja keskusrakennus (työ jatkui v:een 1952), Lastensairaalan uudisrakennus (työ jatkui v:een 1952) ym.

Muiden laitosten laskuun suoritetuista uudis- ja lisärakennustöistä mainittakoon seuraavat: Salmisaaren voimalaitos (työ jatkui v:een 1952), vuotaja öljyvarastorakennus Katajanokalla (vähäisempiä töitä siirtyi v:een 1952), Katajanokan tavara-asemarakennus (työ jatkui v:een 1952), sähkölaitoksen pääaseman lisärakennus (työ jatkui v:een 1952), uimastadion (työ jatkui v:een 1952) ym.

Vuoden lopulla osallistuivat talorakennusosaston edustajat v:n 1952 Olympian kisojen vaatiman rakennusohjelman laatimiseen, mihinkä kuului mm. 8 uuden yleisen mukavuuslaitoksen rakentaminen eri puolille kaupunkia.

Paitsi yllä mainittuja uudisrakennus- ja suurempia muutostöitä, on talorakennusosasto kertomusvuoden aikana suorittanut huomattavan määrän korjaus- ja kunnostamistöitä kaupungin eri laitoksissa.

Työvoima vaihteli, ollen 588 työntekijää tammikuun ensimmäisellä viikolla ja 732 joulukuun viimeisellä viikolla ja oli suurin, 754 työntekijää, 16.12. -22.12. välisellä viikolla. Työvoiman viikkokeskimäärä koko vuoden aikana oli 644 työntekijää (628 v. 1950).

Kaupungille kuuluvien rakennusten ja huoneistojen korjausta ja kunnossapitoa varten oli talousarvioon merkitty yhteensä 162 202 715 mk:n suuruinen määräraha. Talousarviossa otsakkeella korjaus- ja kunnossapito olevien töiden kustannukset nousivat 203 163 437 mk:aan, joten määräraha tuli ylitetyksi 40 960 722 mk:lla.

Uudis- ja muutosrakennustöitä varten oli talousarviossa ja lisätalousarviossa yhteensä 887 901 181 mk:n suuruinen määräraha. Suoritettujen töiden kustannukset nousivat 409 358 366 mk:aan. 522 795 136 mk:n suuruisesta säästöstä 521 115 819 mk siirrettiin v:lle 1952 ja jäännös eli 1 679 317 mk palautettiin kaupunginkassaan.

Tämän lisäksi siirrettiin v:lta 1950 määrärahoja yhteensä 583 360 902 mk. Tähän summaan on lisätty 8 985 000 mk tililtä 22 Pl.IX.1 ja 838 500 mk tililtä 22 Pl.VIII.2, joten määrärahasumma nousi 593 184 402 mk:aan. Suoritettujen töiden kustannukset nousivat 303 959 656 mk:aan. Määrärahasäästöstä, 303 629 404 mk siirrettiin v:lle 1952 283 045 442 mk suorittamatta jääneitä töitä varten ja jäännös eli 20 583 962 mk palautettiin kaupunginkassaan.

Vuoden aikana suoritettiin tämän lisäksi töitä, joita varten määräraha myönnettiin kaupunginvaltuuston tai kaupunginhallituksen käyttövaroista. Kaupungin muille virastoille ja laitoksille suoritettiin töitä, joista laskutettiin yhteensä 358 387 180 mk.

Kokonaiskustannukset talorakennusosaston töistä v. 1951 nousivat 1 274 868 639 mk:aan (738 216 985 mk v. 1950).

Suorittamatta jääneitä töitä varten 804 161 261 mk siirrettiin v:lle 1952.

Osasto on käsitellyt 1 088 diarioon vietyä asiaa ja antanut niistä lausuntoja yleisten töiden lautakunnalle ja muille kunnan laitoksille. Tämän yhteydessä on laadittu useita piirustusehdotuksia ja luonnoksia kansakouluja, sairaalapaviljonkeja, lastentarhoja, kirjastoja sekä muiden kaupungin laitosten rakennuksia varten; sen ohella käynnissä olevia töitä varten tarvittavia työ- ja osapiirustuksia.

Kesälomaa myönnettiin 1 034 työntekijälle (1 043 v. 1950), yhteensä 14 677 päivää. Kustannukset mainituista lomista nousivat 21 356 788 mk:aan (v. 1950 15 495 963 mk). Sairaslomien kustannukset nousivat 10 266 056 mk:aan (v. 1950 9 067 094 mk). Hautausapuina maksettiin 65 600 mk (v. 1950 148 875 mk). Kustannukset vapaapäiväpalkoista nousivat 1 808 364 mk:aan (v. 1950 1 269 046 mk).

Kustannukset sääntöpalkkaisten viranhaltijain ja tilapäisen työvoiman palkkauksesta nousivat seuraaviin määriin: sääntöpalkkaiset virat 29 836 343 mk ja tilapäinen työvoima 3 427 142 mk, yhteensä 33 263 485 mk (v. 1950 21 708 883 mk).

Rakennustoimiston talorakennusosaston koneinsinöörin ylivalvontaan kuuluvien laitosten lukumäärä on lisääntynyt kolmella. Uusien kattiloiden lukumäärä on 11, joista yksi on korkeapainehöyrykattila ja yhteinen tulipinta on 171 m^2.

Alla olevasta taulukosta selviää kaikkien kattiloiden luku, laatu ja keskisuuruus.

Höyrykattilat				Lämminvesikattilat	
Korkeapaine		Matalapaine			
Luku	Tulipinta m^2	Luku	Tulipinta m^2	Luku	Tulipinta m^2
21	1 373	107	2 083	171	2 594
Keskisuuruus = 65,4 m^2		Keskisuuruus = 19,5 m^2		Keskisuuruus = 15,2 m^2	

Yhteinen lukumäärä = 299 kattilaa
" tulipinta = 6 050 "

Vuoden kuluessa suoritetuista tärkeimmistä töistä mainittakoon seuraavat: saniteettitöiden valvonta jälempänä mainituissa rakennuksissa: Salmisaaren voimalaitos; kulkutautisairaala, desinfektiolaitos; Munkkiniemen ruotsinkielinen kansakoulu ja Alkoholistiparantola, Tervalampi; sekä mainittu valvonta ja lopputarkastus Annankadun kansakoulussa ja Maunulan kansakoulussa. Katajanokan tavara-aseman ja Herttoniemen kansakoulun työselitys saniteettitöitä varten, tarjousten tarkastus ja työn valvonta; Pukinmäen kansakoulun työselitys saniteettitöitä varten ja tarjousten tarkastus sekä Marian sairaalan poliklinikkarakennuksen työselitys saniteettitöitä varten.

Edellisten lisäksi suoritettiin useita suurehkoja muutos- ja laajennustöitä sekä alustavia suunnitelmia yhteistyössä osaston sekä eräitten ulkopuolisten arkkitehtien kanssa, joilta oli tilattu työpiirustuksia kaupungin rakennusohjelmaan kuuluvia rakennuksia varten.

Laitoksissa, joissa oli keskuslämmitys, oli vaikean kivihiilitilanteen takia pakko ostaa ns. intialaista kivihiiltä, jonka tuhkapitoisuus ja haihtuvien aineitten pitoisuus ovat hyvin suuret ja näin ollen eivät sovellu laitoksiin, noissa tulipesän tilavuus on pieni. Kun kivihiilen osuus koko polttoainekulutuksesta oli noin 30 %, oli tällä seikalla huomattava merkitys polttoainekulutukseen. Kokonaiskulutus oli koksiksi redusoituna 21 475 tonnia. Kun vastaava kulutus oli v. 1950 20 589 tonnia, oli se siis kertomusvuonna lähes 900 tonnia suurempi kuin edellisenä vuonna. Ominaislämmön tarve, joka v. 1950 oli 3 990, oli kuluneena vuonna 3 971 eli suunnilleen samansuuruinen.

P u i s t o - o s a s t o

Puisto-osaston henkilökuntaan kuuluivat kaupunginpuutarhuri, apulaiskaupunginpuutarhuri, työnjohtajien esimies, kasvihuonepuutarhuri, taimistopuutarhuri, 7 piiripuutarhuria, 2 toimistoapulaista ja talonmies. Lisäksi oli osaston palveluksessa ylimääräinen piirtäjä tammikuun 15 p:n ja elokuun 31 p:n välisenä aikana ja 4 määrärahoista palkattua työnjohtajaa. Kertomusvuoden aikana oli avoinnä apulaiskaupunginpuutarhurin virka ja vuoden lopussa ylimääräisen piirtäjän virka.

Puutarhaharjoittelijoita oli 18. Työntekijäin lukumäärä oli suurin toukokuun kolmannella viikolla, jolloin työntekijöitä oli 421 ja pienin maaliskuun alkupuolella, jolloin työssä oli 49 henkeä. Kaikkiaan oli kirjoissa vuoden aikana 535 henkeä. Keskimäärä viikottain oli 249 työntekijää. Lisäys edelliseen vuoteen verrattuna oli 6 henkeä. Vuoden aikana kuoli 3 työntekijää ja 5 siirtyi eläkkeelle.

Sairaustapauksia oli 237. Sairastuneita henkilöitä oli 158. Sairausloma-palkkoja maksettiin 2 452 622 mk 24 555 tunnilta. Hautausapua maksettiin 3 perheelle 85 300 mk. Tapaturmien kokonaismäärä oli 24, joten tapaturmaprosentti oli 4½ kirjoissa olleesta vahvuudesta ja 10,9 % kun työssä olleiden työntekijäin keskimääräinen luku oli 221. Vuosilomaa nautti kertomusvuonna 415 työntekijää, yhteensä 6 728 päivää. Lomarahaa maksettiin 6 670 347 mk.

Osastolle saapui kaikkiaan 306 kirjelmää, osastolta lähetettiin 150 kirjelmää, joista 47 lausuntoa tai esitystä yleisten töiden lautakunnalle. Saapuneita laskuja oli 840 ja lähetettyjä laskuja 382. Maksumääräyksiä kirjoitettiin 484.

Kasvihuoneet ja lavatarha. Talvityöt kasvihuoneilla kohdistuivat etupäässä talvehtivien kasvien hoitoon. Kasvien lisääminen aloitettiin helmikuussa ja maaliskuussa ryhdyttiin kunnostamaan lavoja. Taimien kasvatusta varten oli käytössä 915 lavaikkunaa. Kasvihuoneissa kasvatettiin puistoissa olevia kukkaryhmiä varten noin 52 000 kpl kesäkukkien taimia. Talvipuutarha oli yleisölle avoinna määräaikana päivästä. Polttoainekulutus kasvihuoneissa oli kertomusvuonna 70 315 tonnia koksia ja 1 168,5 m^3 halkoja.

Puistoihin istutetuista kasveista oli suurin osa kasvatettu osaston taimistoissa.

Seuraava taulukko osoittaa kasvilajikkeiden määrän, sekä lisätyn puistoihin viedyn ja taimistoissa vuoden lopulla olevan kappaleluvun.

	Kasvilajikkeiden määrä	Vuoden kuluessa lisätty	Istutettu puistoihin	Taimistossa vuoden lopussa oleva määrä
Lehtipuita	81	9 500	260	16 407
Havupuita	26	1 700	61	6 592
Koristepensaita	360	43 000	5 009	137 824
Köynnöskasveja	24	2 000	264	6 566
Perennoja	557	22 800	2 300	108 338
Kukkasipuleita	50	-	2 050	13 565

Kasvien lisäystä varten on taimistossa pieni kasvihuone ja 106 lavaikkunaa.

Puistot: Talven aikana suoritettiin katupuiden latvusten harvennusta ja pensaiden leikkausta kuten aikaisempinakin vuosina. Leikkikenttiä varten tehtiin uusia lasten hiekkalaatikoita ja erilaisia leikkivälineitä. Istutusten kunnostamista ja hoitoa silmälläpitäen korjattiin lavaikkunoita ja työvälineitä sekä tehtiin roska- ja pistokaslaatikoita. Töölönlahden rannalle talvehtimaan jääneitä sorsia ruokittiin osaston toimesta. Puistojen kevätsiivous ja nurmikoiden kylvö aloitettiin huhtikuun lopulla. Samaan aikaan kuljetettiin puistopenkit, hiekkalaatikot ja paperikorit puistoihin. Kukkaryhmien istuttamiseen ryhdyttiin toukokuussa. Puiden ja pensaiden täydennysistutuksia suoritettiin sekä keväällä että syksyllä. Uusien puistojen rakentaminen aloitettiin keväällä ja työt jatkuivat vuoden loppuun. Työvoiman puute vaikeutti huomattavasti uusien puistojen rakennustöiden edistymistä kesän aikana. Useita laajoja töitä voitiin aloittaa vasta varsinaisten hoitotöiden loputtua syksyllä.

Kesäkukkia istutettiin 41 289 kpl, monivuotisia kukkia 3 398 kpl ja kukkasipuleita 12 100 kpl, koristepuita ja pensaita istutettiin 5 398 kpl. Veden kulutus kasvihuoneissa ja puistoissa oli 55 452 m^3. Ruokamultaa ajettiin kaikkiaan 19 300 m^3 ja käytäväsoraa hankittiin 603 m^3.

Istutuksiin kohdistuneita vahingontekoja todettiin 121 tapausta, joista näpistelyjä ja varkauksia 29, muita vahingontekoja 84. Autot aiheuttivat vahinkoa ajamalla poikki suoja-aitojen pylväitä ja 8 kujannepuuta.

Istutusten korjausta ja kunnossapitoa varten oli talousarvioon merkitty 53 614 242 mk. Menot olivat kertomusvuonna yhteensä 67 346 276 mk, mikä määrä jakautui eri momenteille seuraavasti: puistot ja istutukset 36 238 341 mk, erinäisten kaupungin laitosten istutukset 2 353 202 mk, sopimuksen perusteella hoidettavat istutukset 2 717 569 mk, säilytysvarojen ja kaupunginpuutarhan rakennusten vuokrat 479 290 mk, kaupunginpuutarhan kasvihuoneiden ja asuinrakennusten polttoaineet 2 700 774 mk, kaupunginpuutarhan valaistus 22 530 mk, kaupunginpuutarhan huoneistojen lämmitys ja siivoaminen 150 570 mk, talvipuutarhan hoito 581 772 mk, taimistojen hoito 2 322 891 mk, puistovahtien palkkaus 4 446 271 mk, istutusten ja kasvihuoneiden vedenkulutus 1 230 000 mk, puisto- ja puutarhakalusto 6 390 843 mk, mullan valmistus ja lannan hankinta 1 893 111 mk, vanhojen nurmien ja käytävien uudistus 3 739 149 mk, satunnaiset istuttamis- ja puhdistustyöt kaupunginhallituksen määräysten mukaan 386 928 mk, liitosalueiden istutusten kunnossapito 1 164 684 mk, tuholaistorjunta 528 351 mk, uudistyöt: Tuloa tuottamattomien pääomamenojen pääluokassa oli istutuksia varten varattu kaikkiaan 38 233 000 mk.

Lisämäärärahoja ja ylitysoikeuksia myönnettiin kunnossapitotileillä yhteensä 15 986 000 mk sekä tuloa tuottamattomille pääomatileille 1 725 000 mk. Säästöä jäi kunnossapitotileille 1 188 903 mk. Tuloa tuottamattomilta pääomatileiltä siirtyi seuraaville vuosille tai säästyi yhteensä 19 508 571 mk.

Kaupunginpuutarhan myynti tuotti 1 347 019 mk. Tästä summasta tulee ruukkukasvien ja leikkokukkien osalle 655 350 mk, taimistotuotteiden osalle 205 390 mk, vihannesten ja juurikasvien osalle 24 574 mk, pikkutaimien osalle 48 325 mk, kasvien vuokraus tuotti 224 665 mk, vahingonkorvauksia perittiin 10 300 mk, lantaa ja multaa myytiin 90 440 mk:lla ja muita sekalaisia tuloja oli 87 975 mk.

Varasto-osasto

Varasto-osaston päätoimiston henkilökuntaan kuuluivat varastopäällikkö, apulaisvarastopäällikkö, osastokamreeri, varastokirjanpitäjä, inventoija, 8 vakinaista ja 2 ylimääräistä toimistoapulaista.

Päävarastolla, Malminkatu 5, oli varastonhoitaja, apulaisvarastonhoitaja, varastoesimies, varastokirjanpitäjä, yksi vakinainen ja neljä ylimääräistä toimistoapulaista. Kullakin sivuvarastolla, Ruoholahdessa, Hakaniemessä, Töölössä, korjauspajan varastolla ja Toukolan varastolla, Maunulassa ja Herttoniemessä on esimiehenä toiminut varastoesimies. Näistä on viisi ollut vakinaista ja kaksi ylimääräistä. Työntekijöitä oli kaikilla varastoilla vuoden lopussa yhteensä 105.

Korjauspajalla on ollut korjauspajainsinööri, 2 piirtäjää, toimistoesimies, kirjanpitäjä, 2 vakinaista ja yksi ylimääräinen toimistoapulainen, 3 työnjohtajaa, 4 esimiestä, 2 konetarkastajaa, tuntikirjuri ja talonmies-lämmittäjä. Työntekijöitä oli korjauspajalla vuoden lopussa 144.

Korjauspajan tuotantokomiteaan v:ksi 1951 yleisten töiden lautakunta määräsi tammikuun 29 p:nä kaupungininsinööri A. Linnavuori-vainajan sijalle kaupungininsinööri W. Starckin sekä hänen varamiehekseen katurakennuspäällikkö Y.V. Virtasen. Liikennetarkastaja W. Laitisen varamieheksi määrättiin samassa kokouksessa johtaja F. Sundqvist.

Rakennustarvikkeista oli sementin, kattolevyjen ja lasin saanti kertomusvuoden aikana edelleen riittämätöntä. Eräistä konepaja-alan tarvikkeista on edelleen ollut puutetta. Rakennustoimiston toiminta on kertomusvuoden aikana laajentunut. Laajentunutta toimintaa on haitannut työkaluston ja koneiden puute. Käytettävissä olevin määrärahoin ei kalustoa ja koneistoa ole riittävässä määrässä voitu uusia ja lisätä. Varasto-osaston toimintaa on vaikeutta-

nut käyttökelpoisten varastotilojen puute. Osa rakennustoimiston koneistoa on ollut sijoitettava ulkosalle. Uuden päävaraston rakentaminen ensi tilassa olisi välttämätöntä.

Tammikuun 1 p:nä oli varastossa rakennusaineita ja muita tarvikkeita 144 990 270 mk:n arvosta. Vuoden aikana niitä ostettiin 796 791 590 mk:n arvosta ja annettiin käytettäväksi 634 920 132 mk:n arvosta. V:een 1952 siirtyneen rakennusaineiden ja tarvikkeiden arvo oli 306 861 728 mk.

Varastosta annettujen tavaroiden määrät jakautuivat rakennustoimiston eri osastojen, kaupungin muiden laitosten, valtion sekä yksityisten kesken raha-arvon mukaan laskien seuraavasti: katurakennusosasto 85 128 101 mk, talorakennusosasto 249 557 138 mk, puhtaanapito-osasto 21 227 310 mk, puisto-osasto 2 796 288 mk, varasto-osasto 15 296 311 mk, tili- ja kansliaosasto 545 186 mk, korjauspaja 35 215 275 mk, satamalaitos 104 193 674 mk, asuntotuotantokomitea 387 042 mk, muut kaupungin laitokset 32 792 938 mk, valtio sekä yksityiset 719 004 mk, XV Olympia Helsinki 1952 Rakennustoimisto 87 061 865 mk, yhteensä 634 920 132 mk.

Korjauspajassa suoritetut työt jakautuivat rakennustoimiston eri osastojen ja muiden kaupungin laitosten kesken raha-arvon mukaan laskien seuraavasti: katurakennusosasto 9 762 161 mk, talorakennusosasto 23 930 585 mk, puhtaanapito-osasto 1 329 628 mk, puisto-osasto 2 317 639 mk, varasto-osasto 52 835 854 mk, tili- ja kansliaosasto 19 696 mk, korjauspaja 1 039 323 mk, satamalaitos 10 719 891 mk, muut kaupungin laitokset 10 115 950 mk, yhteensä 112 070 727 mk.

Rakennusaine-, kone-, kalusto- ja kulutustarvikehankintojen kokonaisarvo oli kertomusvuoden aikana 972 723 992 mk; vuokratuloja lainatuista työkaluista, työkoneista ja lipuista oli osastolla 1 729 441 mk.

Osastolle saapui 1958 kirjettä ja lähetettiin 841 kirjettä. Laskuja saapui 9 691 ja lähetettiin 2 365.

Tilivirasto

Tiliviraston henkilökunnan muodostivat kamreeri, pääkirjanpitäjä, kirjanpitäjä, kassanhoitaja, 8 toimistoapulaista ja lähetti.

Tilitodisteiden lukumäärä oli 33 775, laskutusten 17 032 ja lähetettyjen kirjelmien 2 706.

Tiliviraston laajuus selviää seuraavasta menojen ja tulojen yhdistelmästä: työmäärärahat edellisiltä vuosilta 443 114 081 mk, vuoden talousarviotyöt 2 598 026 394 mk, lähetetilin menot 3 810 683 710 mk, lähetetilin tulot 1 024 076 568 mk, ennakkovarat 147 130 117 mk, kaupungin muiden laitosten tilit 792 369 545 mk, ylimääräiset työt 786 538 579 mk, tarveaineet ja verstas 1 052 509 491 mk, tuloveroennakko 248 490 568 mk, huoltokassa 53 504 727 mk, leski- ja orpokassa 686 419 mk, menojäämät 104 326 346 mk, tulojäämät 16 191 899 mk, rakennustoimiston tulot 423 181 370 mk.

Rakennustoimiston käsikassan rahanvaihto vuoden aikana nousi 223 881 374 mk:aan.

Tilivirastolle menoarviossa osoitetut määrärahat käytettiin seuraavasti:

	Määräraha, mk	Käytetty, mk	Ylitys, mk	Säästynyt, mk
Sääntöpalkkaiset virat	5 317 830	5 317 830	-	-
Tilapäistä työvoimaa	240 000	195 191	-	44 809
Painatus ja sidonta	100 000	92 214	-	7 786
Tarverahat	60 000	70 492	10 492	-
Korvaus kannannasta	100 000	100 000	-	-
Yhteensä	5 817 830	5 775 727	10 492	52 595

34. Liikennelaitos [1]

Laitoksen toiminta keskittyi kertomusvuonna pääasiallisesti liikenteen parantamiseen niin keski- kuin esikaupunkilinjoilla. Tässä mielessä lisättiin liikennettä helmikuussa noin 15 %:lla. Tämän aikaansaamiseksi oli pakko ottaa käytäntöön jo poistettavaksi suunniteltua kalustoa, jonka korjaus- ja kunnossapito aiheutti suuria vaikeuksia ja luonnollisesti myös suuria ylimääräisiä kustannuksia. Toimenpide oli kuitenkin välttämätön, koska yhä kasvavaa liikennetarvetta, varsinkin esikaupunkilinjoilla, oli jollain tavoin tyydytettävä.

Vuoden 1950 loppupuoleila ja 1951 alkupuoleila tapahtuneiden palkkojen ja tarvikkeiden hintojen nousun takia oli laitos pakoitettu, talousarvion tasapainoon saattamiseksi, ehdottamaan lippujen hintojen korottamista. Kaupunginvaltuusto hyväksyikin ehdotuksen, mutta valtioneuvosto ei vielä kertomusvuoden kuluessa vahvistanut korotuspäätöksen sisältämiä hintoja. On itsestään selvää, ettei laitos näin ollen voinut välttyä suurimmasta tappiostaan toimintansa aikana.

Toimintavuoden aikana aloitettiin myöskin hallirakennustyöt Koskelassa, jotka, rakennustarvike-hankintavaikeuksista huolimatta, sujuivat suunnitelmien mukaisesti. Hallit valmistunevat käyttökuntoon v:n 1952 aikana. Muista suuremmista hankinnoista ovat kaikki muut, paitsi 30 telivaunun, sujuneet ohjelman mukaisesti. Vaunujen valmistumisen esteenä olivat eräiden, vain ulkomailta saatavien tärkeiden vaunuosien hankintavaikeudet.

Liikennelaitoksen lautakunta

Liikennelaitoksen lautakuntaan kuuluivat puheenjohtajana rahatoimenjohtaja E. von Frenckell ja varapuheenjohtajana pankinjohtaja E. Harkia sekä jäseninä teknikko H. Halme, raitiovaunukuljettaja V. Laine, osastonhoitaja Y. Laine, järjestösihteeri Y. Salonen, filosofian maisteri Ch. Schildt, jaostopäällikkö J.V. Turunen ja johtaja J.V. Vuortama. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa toimi kiinteistöjohtaja J. Kivistö.

Lautakunnan kokousten lukumäärä oli vuoden kuluessa 29 ja pöytäkirjain pykäläluku 695. Lautakunnalle esitettyjen kirjeiden lukumäärä oli 801, lähetettyjen kirjeiden 330 ja lautakunnan pöytäkirjanotteiden 1 626.

Lautakunnan päätökset. Seuraavassa selostetaan tärkeimmät lautakunnan tekemät lopulliset päätökset: Teollisuuden työnjohto-opiston järjestämille kursseille päätettiin lähettää ylityönjohtaja E. Friberg, apulaishallityönjohtaja H. Litzen, osaston työnjohtajat A. Heiniö ja E. Östman, ammattienedistämislaitoksen kursseille apulaishallityönjohtaja B. Enbom ja 3 työntekijää sekä poikien ammattikoulun kursseille 20 työntekijää (12.1. 9 §); Koskelan vaunuhallien rakennustoimikuntaan valittiin lautakunnan puheenjohtaja E. von Frenckell ja jäsen J. Turunen (12.1. 23 §); laitoksen tilinpäätös v:lta 1950 hyväksyttiin (2.2. 61 §); edelleen hyväksyttiin liikennelaitoksen toimenpitect, joilla se oli pyytänyt kaupunginhallitukselta ylityslupaa v:n 1950 määrärahoihin (2.2. 62 §); Korkeasaaren laivalippujen hinnat päätettiin pysyttää entisellään sekä päätettiin, ettei s/s J.L. Runebergia purjehduskautena 1951

1) Eräät kertomukseen liittyvät taulukkotiedot, joita ei ole otettu tähän teokseen, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa.

panna liikenteeseen (2.2. 64 §); hyväksyttiin autokorien tilauksia koskevat tarjoukset (2.2. 65 §); esikaupunkilinjoilla kuukausilipulla tapahtuvaa matkustamista koskeva ehdotus hyväksyttiin, kaupunginhallitukselle päätettiin tehdä esitys matkalippujen hintojen korottamisesta sekä päätettiin pysyttää entisellään koululaisten oikeus koululaislippujen saantiin (9.2. 96 §); Aleksanterinkadun ja Unioninkadun risteyksen kulunut kiskotus päätettiin uusia (2.3. 123 §); Kansainväliselle paikallisliikenneyhdistykselle päätettiin suorittaa liikennelaitoksen v:n 1950 jäsenmaksu 12 920 Belgian frangia sekä liikennepäällikkö R. Castrénin osalta jäsenmaksu 250 B:n frangia, yhteensä 60 845 mk (2.3. 126 §); hyväksyttiin liikennelaitoksen toimenpide, jolla kaupunginhallitukselta oli anottu oikeutta edelleen käyttää 3-osaisia, juoksunumeroilla varustettuja kuittilomakkeita (2.3. 131 §); uuden liikenneoppaan myyntihinnaksi määrättiin 50 mk (16.3. 156 §); liikennepäällikkö Castrén ja insinööri Raivio päätettiin lähettää 2-3 päiväksi Tukholmaan tutustumaan radiopuhelimiin edellyttäen, että Oy. Ferro-Tekno ab. -yhtiö tarjouksensa mukaisesti suorittaisi matkan kustannukset (16.3. 157 §); liikennelaitoksen tilausajomaksut päätettiin vahvistaa noudatettaviksi huhtikuun 1 p:stä alkaen (16.3. 158 §); liikennelaitoksen henkilökunnan järjestötoiminnan tukemiseen päätettiin jakaa yhteensä 700 000 mk (16.3. 160 §, 20.4. 212 §); PYE-tehtailta päätettiin hankkia yksi kiinteä ja yksi liikkuva radiopuhelinasema tarpeellisine lisälaitteineen (2.4. 173 §); hyväksyttiin lautakunnan ja laitoksen toimintakertomukset v:lta 1950 (6.4. 177 §); työjärjestelyjen takia päätettiin Teollisuuden työnjohto-opiston järjestämille kursseille lähettää työnjohtaja E. Östmanin sijasta työnjohtaja V. Hellgren (6.4. 184 §); eräistä erikoisjärjestelyistä uuden lipputariffin voimaanastuessa tehtiin päätökset samoin koululaislippujen myöntämisestä sekä alennuslippujen myöntämisestä invalideille (20.4. 207 §); hyväksyttiin suunnitelma tilan järjestämisestä johdinautoille Töölön vaunuhallin länsiosaan (20.4. 210 §); Messuhallin edustan liikenteen järjestelyä koskevan kilpailun palkintolautakuntaan päätettiin nimetä laitoksen toimitusjohtaja Relander (20.4. 215 §); päätettiin rahan vaihtamisesta liikennelaitoksen vaunuissa (20.4. 225 §); Koskelan vaunuhallien rakennustyöt päätettiin antaa Oy. Constructor ab. sekä Silta ja Satama oy. nimisille yhtiöille ja antaa rakennustoimikunnan tehtäväksi muovailla urakkasopimukset; vielä päätettiin, ettei asiasta toistaiseksi anneta tietoja julkisuuteen (20.4. 226 §); suunnitelma eräistä toimenpiteistä sähköhäiriöiden vähentämiseksi päätettiin hyväksyä (4.5. 239 §); Käpylän raitiotien loppuunkulunut päätesilmukka päätettiin uusia rataosaston piirustusten mukaisesti (18.5. 260 §); liikennelaitoksen eräisiin virkoihin asetettavat pääsyvaatimukset hyväksyttiin (18.5. 263 §); Valmistavan poikien ammattikoulun käytettäväksi päätettiin korvauksetta luovuttaa ja lahjoittaa laitoksen käytöstä poistettu tasavirtamoottori (18.5. 274 §); Koskelan hallirakennusten rakennustoimikunnan tehtäväksi päätettiin antaa tarvittavan henkilökunnan ottaminen sovittavin palkoin sekä annettiin laitoksen tehtäväksi harkinnan mukaan vapauttaa konepajapäällikkö Martola hänen muista tehtävistään sinä aikana, jolloin hänet määrättäisiin ko. työmaalle asennusten valvojaksi (22.5. 296 §); laitokselle päätettiin tilata eräitä Volvo- ja Scania Vabis merkkisiä auton alustoja 53.1 milj. mk:n yhteishintaan (1.6. 308 §); liikennelaitoksen henkilökunnan terveystarkastukset päätettiin suorittaa joka toinen vuosi muutoin entiseen tapaan (1.6. 309 §); rakennusmestari O. Vanhala päätettiin ottaa toistaiseksi laitoksen palvelukseen Koskelan vaunuhallien rakentamisen valvontatehtävään 70 000 mk:n kuukausipalkasta; edelleen oikeutettiin rakennustoimikunta käyttämään Koskelan vaunuhallien rakentamista koskevissa teknillisissä kysymyksissä Ekono Voima- ja Polttoainetaloudellista yhdistystä (1.6. 310 §); Koskelan hallien tuuletuslaitteet päätettiin tilata Valmet oy:ltä (8.6. 329 §); Finlands svenska sång- och musikförbund ja Finlands svenska manssångarförbund oikeutettiin asettamaan omat mainosviirinsä yhteensä 50:een keskikaupunkilinjan vaunuun kolmen päivän ajaksi 100 mk:n korvauksesta vaunua ja päivää kohti, yhteensä 15 000 mk:n korvauksesta (8.6. 332 §); Koskelan vaunuhallirakennusten lämminilmaverhot päätettiin tilata Valmet oy:ltä (22.6. 356 §); Sähkö oy. Hedengren ab:n Koskelan vaunuhallirakennusten sähkötöiden tarjous hyväksyttiin (22.6. 357 §); samoin annettiin mainittujen rakennusten vesi-, lämpö-, sisäviemäri- ja paineilmajohtotöiden suorittaminen Vesijohtoliike Huber oy:n tehtäväksi (28.6. 360 §, 6.7. 366 §); liikennelaitoksen hyväksyttäväksi jätettiin tarvittavien lämmityskattiloiden ja öljylämmityslaitteiden hankintasopimukset sen jälkeen kun rakennustoimikunta oli hyväksynyt niitä koskevat tarjoukset (22.6. 360 §); Koskelan hallien rakennustöiden valvojaksi palkattiin työsuhteeseen heinäkuun 9 p:stä toistaiseksi diplomi-insinööri G. Nyström 100 000 mk:n kuukausipalkasta, oman henkilöauton käyttämisestä virkamatkoihin maksettiin lisäksi

14 000 mk kuukaudessa (6.7. 374 §); Helsingin Raitioteiden Urheiluseuralle myönnettiin 20 000 mk verkkopalloilijain kilpailumatkan matkakustannuksiin (27.7. 408 §); liikennelaitoksen henkilökunnan huvila-alueelle päätettiin ehdottaa rakennettavaksi sauna ja sitä varten tarpeellinen määräraha v:n 1952 talousarvioehdotukseen (7.9. 427 §); liikennesuunnitelma hyväksyttiin (7.9. 429 §); v:n 1952 talousarvioehdotukseen päätettiin ottaa tarvittava määräraha Käpylän raitiotien jatkamista varten (7.9. 437 §); Teollisuuden työnjohto-opiston järjestämille kursseille päätettiin lähettää apulaishallityönjohtaja H. Holmberg, apulaistyönjohtaja V. Myllymäki ja osaston työnjohtaja J. Grönlund sekä Ammattienedistämislaitoksen kursseille kaksi työntekijää ja Valmistavan poikien ammattikoulun kursseille 20 työntekijää myöntäen heille tarvittavat lomat ja käyttäen kurssimaksuihin lautakunnan käyttövaroja (7.9. 433 §); päätettiin hyväksyä ehdotus Määräyksiä henkilökunnan vuosilomista (7.9. 434 §); konepajapäällikkö Martola päätettiin lähettää Tukholmaan hankkimaan Koskelan hallien rakennustöitä varten tarpeellisia tietoja (7.9. 435 §); Turun raitioteiden palveluksessa olevien viranhaltijain vierailun yhteydessä päätettiin tarjota vieraille yksinkertainen ateria Kaupunginkellarissa käyttäen lautakunnan käyttövaroja 30 000 mk (7.9. 437 §); liikennelaitos oikeutettiin tekemään Huhtamäki-Yhtymä oy:n kanssa sopimus, jolla yhtymä oikeutettiin maalaaman talon Mannerheimintie 76:n päätyseinään Suklaatehdas Hellaksen suklaalevyjä esittävät mainokset, jolloin sopimus oli tehtävä kahdeksi vuodeksi kerrallaan 75 000 mk:n vuosikorvauksesta Mannerheimintien 76:n päädystä ja 50 000 mk:n vuosikorvauksesta Humalistonkadun puoleisesta päädystä (7.9. 440 §); v:n 1952 talousarvioehdotus hyväksyttiin sekä kaupungin v:n 1952 talousarvion uudisrakennus- ja hankintaehdotus eräin muutoksin (7.9. 457 §); Tukholmankadun ja Mannerheimintien risteyksen lähettyvillä olevat pysäkit päätettiin järjestää esityksen mukaisesti, sen sijaan Mannerheimintien pohjoisosan muiden pysäkkien järjestelystä oli tehtävä uusi esitys. Samalla lautakunta hyväksyi periaatteen, että kultakin raitiopysäkkikorokkeelta vain yhden suojatien oli johdettava läheiselle jalkakäytävälle (21.9. 478 §); laitos oikeutettiin määräämään rikottujen ikkunaruutujen korvaushintojen luokittelu (21.9. 482 §); määrättiin liikennelaitoksen vuosilippujen hinnat v:ksi 1952 (21.9. 484 §); Korkeasaaren lautta päätettiin luovuttaa käytettäväksi erään elokuvan joidenkin kohtausten filmaamiseen 8 000 mk:n tuntimaksusta (21.9. 489 §); Helsingin Raitiotien Urheiluseuralle myönnettiin 40 000 mk Tukholmaan lähetettävän painijoukkueen matkakustannuksia varten (5.10. 507 §); päätettiin tilata 12 kpl linja-auton konealustoja ja 27 kpl koreja (9.11. 569 ja 570 §); Koskelan hallirakennustyömaalla päätettiin pitää harjannostajaiset lokakuun 27 p:nä klo 13 (19.10. 539 §); päätettiin pyytää Suomen Autoklubilta ansiomerkit liikennelaitoksen kelpoisuusvaatimukset täyttäville autonkuljettajille sekä että tästä ja jakotilaisuudesta kuluineen koituvat kustannukset, arviolta 110 000 mk maksettaisiin lautakunnan käyttövaroista (31.10. 556 §); päätettiin, että Koskelan vaunuhallialueelle ei rakenneta väestönsuojaa (9.11. 567 §); Oy. Scan Auto ab. ja Oy. Helsingin Autokoritehdas ab.- nimisiltä yhtiöiltä tehtävistä linja-auton konealustojen ja korien tilauksista tehtiin päätökset (9.11. 570 §); 13:lle liikennelaitoksen henkilökuntaan kuuluvalle myönnettiin 3 - 3½ p:ään lomaa Tukholmaan tehtävää painikilpailumatkaa varten (9.11. 571 §); päätettiin, ettei liikennelaitoksen ns. varsinaisiin vuosivapaalippuihin kiinnitetä valokuvia, kuten oli ehdotettu (9.11. 577 §); päätettiin sanoma- ja aikakauslehtien tilaamisesta liikennelaitokselle (9.11. 579 §); päätettiin antaa yhteensä 30:lle liikennelaitoksen henkilökuntaan kuuluvalle ansiomerkit 40-, 30- ja 20-vuotisesta palveluksesta v. 1952, ko. ansiomerkit lunastettaisiin lautakunnan käyttövaroilla (9.11. 582 §); ansiomerkkien jakotilaisuus päätettiin pitää Kaupunginkellarissa marraskuun 20 p:nä klo 19.30 (9.11. 586 §); liikennelaitoksen toimenpide, joka koski viallisten jarrutönkkien toimittamista liikennelaitokselle, hyväksyttiin (14.12. 641 §); Vakuutusyhtiö Pohjolan kanssa päätettiin tehdä uusi sopimus liikennehenkilökunnan vastuuvakuutuksesta ja valtuutettiin liikennelaitos tekemään sopimus (21.12. 677 §); päätettiin lähettää liikennelaitoksen työnjohtajia järjestelytoimiston työnjohto- ja rationalisoimiskursseille laitoksen harkinnan mukaan (21.12. 682 §); hyväksyttiin liikennelaitoksen toimenpide, joka koski raitio- ja autolippujen myyntiä liikennelaitoksen rahastajille (21.12. 696 §).

Lautakunnan tekemistä päätöksistä mainittakoon lisäksi seuraavia asioita koskevat: raitiotie-, omnibus- ja johdinauto- sekä laivaliikenne niihin liittyvine kysymyksineen; omnibusautojen ja raitiovaunujen tilapäiskäyttö; liikenteessä ja konepajoissa sattuneiden sekä henkilökunnan aiheuttamien vahinkojen korvaaminen; vuosilippujen osto-oikeus, vapaa- ja alennuslippujen myöntäminen; uusien pysäkkien käytäntöön ottaminen, vanhojen poistaminen tai siirtäminen sekä henkilökunnalle kurinpidollisista syistä määrättävät rangaistukset.

Lisäksi esitettiin kaupunginhallituksen ratkaistavaksi eräitä ikälisään oikeuttavan palvelusajan laskemista koskevia asioita sekä kaupunginhallituksen ja palkkalautakunnan ratkaistaviksi lukuisia anomuksia sairaus- tai virkaloman myöntämisestä sekä palkkaeduista niiden aikana.

Esitykset. Lautakunnan kertomusvuonna kaupunginhallitukselle tekemistä esityksistä mainittakoon mm. seuraavat, jotka koskivat: liikennelaitoksen lääkärien erikoistutkimuksista maksettavien palkkioiden korottamista (19.1. 40 §); laitoksen viranhaltijain lähettämistä opinto- tai virkamatkoille, laitoksen edustusta eräissä ulkomaisissa liikennekysymyksiä käsittelevissä kokouksissa ym. (19.1. 43 §, 2.3.127 §, 6.4. 176 §, 8.6. 325 §, 27.7. 394 §, 7.9. 435, 445 §, 31.10. 548 §, 21.12. 681 §); ajoneuvoliikenteen järjestelyä tarkoittavia toimenpiteitä (19.1. 49 §, 31.10. 553 §); W. Vainiolle suoritettavaa vahingonkorvausta (2.2. 67 §); liikennelaitoksen matkalippujen hinnankorotusta, hintojen vahvistusta, alennuslippujen poistamista ym. (9.2. 96 §, 21.9. 484 §, 5.10. 493 §, 31.10. 522 §); palvelus- ja opaskoirien kuljetusta raitiovaunuissa ja linja-autoissa sunnuntai- tai pyhäaamuina (2.3. 111 §); raitiokorokkeiden ja linja-autopysäkkien muutostöitä ja järjestelyä (2.3. 119 §), 1.6. 307 §); liikennettä vappuna (20.4. 203 §); Munkkiniemen raitiotien rakennustöitä, liikennesuunnitelman hyväksymistä ym. (20.4. 208 §, 21.9. 481 §); virkasäännön eräiden määräysten soveltamista liikennehenkilökuntaan (4.5. 241 §, 7.9. 434 §); uusien auton- ja raitiovaununkuljettajien virkojen perustamista (18.5. 263 §); laitoksen viranhaltijain työaikaa (1.6. 317 §); laitoksen tarvikevarastojen vakuutusarvoa (22.6. 346 §); sightseeing-bussin vuokralleantoa (22.6. 361 §); laitoksen toimitusjohtajan, apulaisjohtajien ym. osallistumista lautakunnan kokouksiin (27.7. 398 §); Valtimontien rakennustöitä (27.7. 406 §); liikennelaitoksen linja-autoliikenteen liikennesuunnitelman hyväksymistä (7.9. 429 §); Käpylän raitiotielinjan jatkamista ym. (7.9. 431 §); autolinja 52:n reitin muutosta (5.10. 512 §); raitioteiden yöliikenteen vahvistamista (12.10. 520 §); käytöstä poistettujen raitiovaunujen myyntiä (19. 10. 538 §) sekä Tukholmankadun itäpään leventämistä (31.10. 555 §). Lisäksi tehtiin useita esityksiä määrärahojen varaamisesta kertomusvuoden lisätalousarvioon liikennelaitoksen käyttöön sekä anottiin eräiden tilien ylittämisoikeuden myöntämistä.

Lausunnot. Kaupunginhallitukselle annettiin lausuntoja mm. asioista, jotka koskivat: yksityisen liikennelinjan aikataulun vahvistamista (12.1. 20 §), kuljetuslupien (19.1. 38 §, 7.12. 623 §) ja liikennelupien (2.3. 109 §, 9.10. 565, 566 §) myöntämistä sekä ajovuorojen lisäämistä (2.2. 58, 59 §) ko. linjoille sekä linja-automaksujen korotusta ja vahvistamista (2.3. 114 §, 16.3. 164 §, 27.7. 397 §); Haapaniemen keskuslaiturin rakentamisesitystä (19.1. 39 §); eräiden katujen, risteyksien ym. liikenteen järjestelyä (19.1. 44 §, 2.3. 129 §, 4.5. 234, 240, 242 §, 6.7. 367 §, 14.12. 639 §); vahingonkorvauspäätöksistä aiheutuneita valituksia (19.1. 46 §, 27.7. 395, 396 §, 23.11. 599 §); poliisilaitoksen esityksiä linja-autojen pysäköinnin järjestelystä (2.3. 110 §, 7.9. 424, 426 §); m/s Sentan myyntitarjousta (16.3. 151 §, 1.6. 304 §, 23.11. 598 §); Kulosaaren linja-autolippujen hinnoittelua (16.3. 152 §); Korkeasaaren laivamaksujen korottamista (20.4. 227 §); alueen varaamista keskuskorjaamolle (4.5. 233 §); irtaimen omaisuuden tarkastajien ja vuositilintarkastajien v:n 1950 kertomuksia (8.6. 326 §, 21.9. 483 §); Lönnro-

tinkadun sillan liikennettä (27.7. 393 §); käytöstä poistettujen autojen luovutusta (21.9. 475 §); liikennejärjestyskomitean esityksiä (21.9. 476, 477 §); Otaniemen-Lehtisaaren tien rakentamisesitystä (5.10. 494 §); eräiden lähiseutujen tie- ja liikenneolojen parantamiskysymyksiä (31.10. 550 §, 7.12. 622 §); Erottajan liikenteen järjestelyä (23.11. 593 §) sekä Käpylän paikallisliikenteen järjestämistä (7.12. 621 §).

Palkkalautakunnalle annettiin lausuntoja liikehenkilökunnan palkkauksen järjestelystä sekä eräistä luontoisetukysymyksistä.

Liikennelaitos

Hallinto, organisaatio ym.

Henkilökunta. Laitoksen henkilökuntaan kuului v:n 1950 päättyessä 3 122 ja v:n 1951 päättyessä 3 286 henkilöä seuraavasti ryhmitettyinä:

	1950	1951
Pääkonttori, liikennekonttori, lippukassat, vahtimestarit ja konttorisiivoojat	70	69
Raitioliikenne	1 386	1 472
Omnibusliikenne	618	665
Rataosasto	215	214
Vaunuhallit ja korjauspajat	801	830
Vaatehtimo	26	30
Sairaanhoito	5	5
Laivaliikenne	1	1
	3 122	3 286

Eläkkeensaajia oli v:n 1950 päättyessä 446 ja v:n 1951 päättyessä 464.

Vakinaisen henkilökunnan ollessa kesälomalla kesäkuun 1 p:n ja syyskuun 30 p:n välisenä aikana työskenteli laitoksen eri osastoilla tarpeellinen määrä ylimääräistä henkilökuntaa. Laivamiehistöön kuului purjehduskautena 8 henkilöä.

Lääkärien toiminta. Laitoksen poliklinikalla oli sairaskäyntien lukumäärä 21 645 oltuaan v. 1950 21 318. Kotikäyntien luku oli 607 ja henkilökunnalle pidettyjen ensiapua ja terveydenhoitoa koskevien luentojen luku 5.

Kertomusvuoden huhtikuussa aloitettiin henkilökunnan keuhkojen röntgentarkastus, joka keskeytettiin loma-ajaksi. Tarkastukset aloitettiin uudelleen syyskuussa, mutta ei niitä saatu kokonaan suoritetuiksi kertomusvuoden aikana.

Eniten sairausilmoituksia oli tammikuussa, 2 332 ja vähiten heinäkuussa, 1 366.

Henkilökunnan huoltokonttori. Kertomusvuoden päättyessä oli huoltokonttorin jäsenmäärä 2 830. Tilillepanojen yhteismäärä oli 118 047 846 mk ja ottojen 103 280 562 mk. Talletettuja varoja oli joulukuun 31 p:nä 1951 36 294 152 mk. Kertomusvuoden aikana myönnettiin 2 514 lainaa, lainausmäärän noustessa 11 314 600 mk:aan. Kirjausvientien luku oli n. 130 000.

Löytötavaratoimisto. Talteenotettujen esineiden luku oli 9 672. Niistä 2 683 voitiin toimittaa takaisin asianomaiselle omistajalle.

Tilastollinen yleiskatsaus. Alla olevassa taulukossa annetaan tietoja v:n 1951 raitio-, johdinauto- ja omnibusliikenteestä v:n 1950 vastaavin lukuihin verraten:

	Laskettu vaunukilometrimäärä 1)	Matkustajia	Tuloja, mk		Menoja, mk	
			Kaikkiaan	Liikenteestä	Kaikkiaan	Liikenteestä
V. 1950	19 176 899	118 323 052	1 376 691 160	1 364 222 720	1 458 348 436	1 150 756 703
V. 1951	21 003 706	126 205 856	1 653 421 455	1 629 318 981	1 994 434 563	1 622 980 394
Erotus	+ 1 826 807	+ 7 882 804	+ 276 730 295	+ 265 096 261	+ 536 086 127	+ 472 223 691
%	+ 9.5	+ 6.7	+ 20.1	+ 19.4	+ 36.8	+ 41.0

Laivaliikenteestä oli tuloja 9 547 372 mk. V:n 1950 vastaava määrä oli 7 998 883 mk, joten lisäys oli 1 548 489 mk eli 19.4 %. Saman liikenteen menot nousivat 3 995 937 mk:sta 4 188 024 mk:aan lisäyksen ollessa siis 192 087 mk eli 4.8 %.

Raitiotiet

Liikenne. Eri raitiolinjojen liikenne oli tammikuun 1 p:stä helmikuun 14 p:ään v:n 1950 vuosikertomuksessa olevan taulukon mukainen, paitsi helmikuun 4 p:nä Suomen Marsalkka Mannerheimin hautajaisten aikana, jolloin eri linjojen kulkureittejä tilapäisesti muutettiin.

Helmikuun 15 p:nä toimeenpantiin huomattavia liikenteen muutoksia, joiden päätarkoituksena oli vapauttaa linja-autoja keskikaupungilta esikaupunkien kasvaneen tarpeen tyydyttämiseksi. Raitiolinja 5 avattiin jälleen samalla, kun autolinjat 18A ja 18N lopetettiin; uusi rengasraitiolinja 7 (kaksoislinja) avattiin ja raitiolinja 2 lopetettiin; linja KB, jota siltapenkereen vajoamisen vuoksi oli jo joulukuun 15 p:stä 1950 alkaen liikennöity autoilla,

1) Laskettuun vaunukilometrimäärään sisältyvät moottorivaunukilometrimäärä ja puolet perävaunujen kulkemasta kilometrimatkasta.

lopetettiin ja korvattiin autolinjalla 30; perustettiin uusi tungosaikalinja HR Ruskeasuon ja Hakaniemen välille. Liikenteessä olevien raitiojunien lukumäärä kohosi 135:stä 150:ksi.

Kesäkuun 18 p:nä otettiin käytäntöön kesäaikataulut ja poistettiin kesälomien järjestelyn helpottamiseksi liikenteestä yhteensä 4 vakinaista ja 13 tungosajan junaa.

Syyskuun 3 p:nä tulivat entiset talviaikataulut jälleen voimaan eräin muutoksin.

Marraskuun 29 p:nä otettiin uusi kääntösilmukka Munkkiniemessä käyttöön ja 30 p:nä poistettiin kääntösilmukka Meilahdessa käytöstä.

Munkkiniemen radan toisen raition valmistuttua toimeenpantiin joulukuun 1 p:stä toinen huomattava liikenteen muutos. Tällöin lakkautettiin linjat M ja Ms ja linja 4 pidennettiin kulkemaan Munkkiniemeen. Samalla perustettiin tungosaikalinjat 4E ja 4S, joista edellisellä liikennöitiin Munkkiniemen-Erottajan välillä, myös yölinjana, ja jälkimmäisellä Munkkiniemen-Kauppatorin välillä.

Linjojen 3B ja 3T yöliikenne johdettiin Arkadian- ja Runeberginkatujen kautta ja yöliikenne Munkkiniemeen (linja 4E) jälleen Mannerheimintien kautta. Vaunujen jako eri linjoille ja kaikkien linjojen aikataulut muuttuivat samalla kun otettiin käytäntöön uusi menetelmä liikenteen järjestelyssä: kaikkien linjojen kulkuajat risteyksissä ja yhteisillä raiteilla sovitettiin mahdollisimman tasaisin väliajoin ja kunkin linjan kulkuajat tunneittain samoina toistuviksi. Tämä edellytti, että eri linjoilla käytettiin vain joko 5, 6 2/3, 7 1/2 tai 10 min. väliaikoja.

Raitiolinjat, niiden vaunumäärät ja vaunujen keskimääräiset väliajat eri linjoilla vuoden kuluessa ilmenevät seuraavalla sivulla olevasta taulukosta:

Kertomusvuoden aikana ylläpidettiin sunnuntai- ja pyhäaamuina samaa harvaa liikennettä kuin aikaisempina vuosina.

Linjojen kuormitusta tarkkailtiin koko vuoden.

Uuden liikennejärjestyksen aiheuttama pysäkkien tarkistus raitiopuolella saatiin v:n 1951 aikana miltei loppuun suoritetuksi. Samalla uusittiin pysäkkipylväät, mutta uusia pysäkkimerkkejä ei voitu vielä kertomusvuonna panna paikoilleen siitä syystä, ettei niitä koskevaa uutta asetusta vielä annettu.

Rahastajien koulutusohjelmaa kehitettiin vuoden kuluessa ja liikennehenkilökunnan jatkokoulutusohjelma, joka julkaistiin helmikuun 7 p:nä, toteutettiin vuoden aikana osittain.

Jotta virantoimitusta liikenteessä koskevien määräysten noudattaminen saataisiin täsmälliseksi, on vuoden kuluessa annettu uudet, kootut ja osittain muutetut määräykset raitiovaunujen ja linja-autojen valaistuksen ja kilpien hoitamisesta, liikkeellelähdöstä virtahäiriön jälkeen yms.

Alla olevassa taulukossa esitetään muutamia raitioliikennettä koskevia tilastollisia tietoja v:lta 1950 ja 1951:

	Laskettu vaunukilometrimäärä	Matkustajia		Liikennetuloja, mk		Liikennemenoja, mk		
		Kaikkiaan	Vkm kohden	Kaikkiaan	Vkm kohden	Kaikkiaan	Vkm kohden	Matkustajaa kohden
V. 1950	11 972 384	78 627 002	6.57	838 389 199	70:03	760 724 360	63:54	9:68
V. 1951	13 045 087	86 262 081	6.61	1 030 581 079	79:00	1 047 383 608	80:29	12:14
Erotus	+ 1 072 703	+ 7 635 079	+ 0.04	+ 192 191 880	+ 8:97	+ 286 659 248	+ 16:75	+ 2:46
%	+ 9.0	+ 9.7	+ 0.6	+ 22.9	+ 12.8	+ 37.7	+ 26.4	+ 25.4

Liikkuva kalusto. Kertomusvuoden aikana toimitti Kaipio Oy, Tampere, 3 kpl kaksiakselisia moottorivaunuja Oy Strömberg ab:n, Pitäjänmäki, toimittaessa sähkövarusteet näihin vaunuihin sekä Kaipio Oy:n v:n 1950 lopussa toimittamiin 3 moottorivaunuun.

Lastensuojelulautakunnalle luovutettiin kirjanpitoarvostaan, 100 mk:sta, 6 kpl perävaunuja ja 4 kpl moottorivaunuja romutettiin. Lisäksi romutettiin 1 työperävaunu, 1 lumiaura ja 1 auto-kärkiaura.

Rataosastolle toimitettiin 1 kpl 5 tonnin Coles-nosturi, 1 kpl Teräskarhutiehöylä, Lokomon valmistetta; lisäksi 1 kpl 6 hengen Fordson tyyppinen Farmer-pakettiauto, 1 kpl pakettiauto 650 kg:n kuormitukselle sekä 1 kpl kuljetettava höyrykattila jäätyneiden kaivojen sulattamiseksi.

Ostettiin 5 hengen Mercedes-Benz merkkinen, malli 170-S, henkilöauto.

Kertomusvuoden päättyessä kuului vaunustoon 219 moottorivaunua, joista

Linja		Vuoden aika	Lukumäärä			Vuorotiheys minuuteissa n. klo			
			Vakinaiset	Tungos-	Työ-	6.00-9.00 15.30 -18.00	9.00- 15.30 18.00- 19.30	19.30 -23.00	23.00 -1.30
Nro	Päätepysäkit		vaunut						
1	Perämiehenkatu-	1.1 - 30.11	15	-	-	7.0	7.0	8.1	-
	Lauttasaarenkatu	1.12 - 31.12	15	1) -	-	6.7	6.7	7.5	-
		1.1 - 17.6	-	1) 4	-	3)	-	-	-
1P	Perämiehenkatu-Vallila	18.6 - 2.9	-	1) 2	-	3)	-	-	-
		3.9 - 30.11	-	1) 4	-	3)	-	-	-
		1.12 - 31.12	-	1) 2	-	3)	-	-	-
		1.1 - 17.6	-	2) 4	-	3)	-	-	-
1L	Lauttasaarenkatu-	18.6 - 2.9	-	2) 3	-	3)	-	-	-
	Vallila	3.9 - 30.11	-	2) 4	-	3)	-	-	-
		1.12 - 31.12	-	2) 2	-	3)	-	-	-
2	Arkadia-Harjutori	1.1 - 14.2	7	-	-	5.8	5.8	8.0	-
				ap. ip.		ap. ip.			
		1.1 - 17.6	10	2 5	3	4.3 3.5	5.2	7.3	17.0
3B	Töölö-Kauppatori-Eira	18.6 - 2.9	9	- 2	3	5.7 4.6	5.7	8.5	17.0
	(rengaslinja)	3.9 - 30.11	10	2 5	3	4.3 3.5	5.2	7.3	17.0
		1.12 - 31.12	8	2 5	4	5.3 4.1	6.7	7.5	15.0
		1.1 - 17.6	10	5 2	3	3.5 4.3	5.2	7.3	17.0
3T	Eira-Kauppatori-Töölö	18.6 - 2.9	9	2 -	3	4.6 5.7	5.7	8.5	17.0
	(rengaslinja)	3.9 - 30.11	10	5 2	3	3.5 4.3	5.2	7.3	17.0
		1.12 - 31.12	8	5 2	4	4.1 5.3	6.7	7.5	15.0
		1.1 - 4.3	9	2	-	4.6	5.6	7.1	-
4	Hietalahti-Meilahti	5.3 - 17.6	9	1	-	5.0	5.6	7.1	-
		18.6 - 2.9	8	..	-	6.0	6.0	8.0	-
		3.9 - 30.11	9	1	-	5.0	5.6	7.1	-
-	Hietalahti-Munkkiniemi	1.12 - 31.12	13	-	-	5.0	5.0	7.5	-
4E	Erottaja-Munkkiniemi	1.12 - 31.12	-	5	3	10.0	-	-	15.0
4S	Kauppatori-Munkkiniemi	1.12 - 31.12	-	6	-	10.0	-	-	-
		15.2 - 17.6	6	4	-	3.5	5.3	5.3	-
5	Katajanokka-Etu-Töölö	18.6 - 2.9	5	2	-	4.6	6.4	6.4	-
		3.9 - 30.11	6	4	-	3.5	5.3	5.3	-
		1.12 - 31.12	7	4	-	3.1	5.0	7.5	-
		1.1 - 14.2	12	5	3	3.5	5.0	6.0	20.0
		15.2 - 31.3	12	6	3	3.3	5.0	6.0	20.0
6	Maria-Arabia	1.4 - 30.11	13	5	3	3.3	4.6	6.0	20.0
		1.12 - 31.12	12	8	4	3.0	5.0	6.7	15.0
		15.2 - 14.4	6	-	-	5.0	5.0	5.0	-
7A	Runeberginkatu-Messuhalli-	15.4 - 14.5	6	-	-	5.5	5.5	5.0	-
	Harjutori	15.5 - 30.11	6	-	-	5.0	5.0	5.0	-
	(rengaslinja)	1.12 - 31.12	4	-	-	7.5	7.5	7.5	-
7B	Runeberginkatu-	15.2 - 14.4	6	-	-	5.0	5.0	5.0	-
	Hakaniemi-Harjutori	15.4 - 14.5	6	-	-	5.5	5.5	5.0	-
	(rengaslinja)	15.5 - 30.11	6	-	-	5.0	5.0	5.0	-
		1.12 - 31.12	4	-	-	7.5	7.5	7.5	-
		1.1 - 17.6	1	-	-	11.5	11.5	14.5	-
10	Nordenskiöldinkatu-	18.6 - 2.9	1	-	-	11.5	11.5	17.0	-
	Pasila	3.9 - 30.11	1	-	-	11.5	11.5	14.5	-
		1.12 - 31.12	1	-	-	10.0	10.0	10.0	-
		1.1 - 17.6	8	-	-	5.8	5.8	7.7	-
12	Kirurgi-Kuusitie	18.6 - 2.9	8	-	-	6.0	6.0	8.0	-
		3.9 - 30.11	8	-	-	5.8	5.8	7.7	-
		1.12 - 31.12	7	-	-	6.7	6.7	7.5	-
		1.1 - 17.6	-	4	-	10.0	-	-	-
		18.6 - 2.9	-	2	-	3)	-	-	-
12S	Kauppatori-Kuusitie	3.9 - 30.11	-	4	-	10.0	-	-	-
		1.12 - 31.12	-	7	-	6.7	-	-	-
		1.1 - 14.2	8	-	2	10.0	10.0	10.0	35.0
H	Diakonissalaitos-Haaga	15.2 - 30.11	8	-	2	10.0	10.0	10.0	30.0
		1.12 - 31.12	8	-	2	10.0	10.0	10.0	30.0
HR	Hakaniemi-Ruskeasuo	15.2 - 4.3	-	5	-	10.0	-	-	-
		5.3 - 31.12	-	6	-	10.0	-	-	-
K	Kauppatori-Käpylä	1.1 - 30.11	8	4	3	4.7	7.0	8.0	20.0
		1.12 - 31.12	9	7	4	3.5	6.7	7.5	15.0
KB	Kauppatori-Kulosaari	1.1 - 14.2	3	-	1	20.0	20.0	20.0	50.0
M	Erottaja-Munkkiniemi	1.1 - 30.11	5	1	2	10.0	12.0	12.0	30.0
MS	Kauppatori-Munkkiniemi	1.1 - 30.11	-	4	-	10.0	-	-	-

1) Samoilla vaunuilla ajettu linjaa Kp = Perämiehenkatu-Käpylä.
2) Samoin linjaa KL = Lauttasaarenkatu-Käpylä.
3) Epäsäännöllisin vuorovälein.

kuitenkin 4 oli liikennekelvotonta, 246 perävaunua, joista 5 liikennekelvotonta, 1 kiskonhiontamoottorivaunu, 1 hitsausmoottorivaunu, 3 työmoottorivaunua, 1 kiskojenpuhdistusperävaunu, 2 ratajäähöylää, 1 rata-erikoisjäähöylä, 27 raitiovaunujen lumiauraa, 2 Caterpillar-tiehöylää, 1 Teräskarhu-tiehöylä, 12 asennus- ja kuorma-autoa, 2 asennuslinja-autoa, 1 kalustolinja-auto, 2 henkilöpakettiautoa, 1 pakettiauto, 4 traktoria, 3 puolitraktoria, 6 lumenkuljetusperävaunua, 2 kuljetettavaa Coles-nosturia, 2 kuorma-auton perävaunua, 1 traktori-perävaunu, 1 raitiovaunukuljetusvaunu, 1 kuljetettava höyrykattila, 8 parakkivaunua, 4 henkilöautoa, 1 kaksisiipinen- ja 6 yksisiipistä autokärkiauraa.

Raiteet. Kertomusvuoden aikana rakennettiin uutta raidetta Munkkiniemessä Laajalahdentiellä 443.7 m ja Saunalahdentiellä 233.4 m, Paciuksenkadulla 779.8 m ja Kustaa Vaasantiellä 1 367.3 m. Uusien raiteiden yhteenlaskettu pituus oli 2 824.2 m. Meilahden silmukka, 189 m, poistettiin.

Mannerheimintiellä Topeliuksenkadun ja Valpurintien välisellä osalla vaihdettiin kiskot 387.7 m:n ratapituudelta uusiin 43.5 kg:n ratakiskoihin sepelialustalle.

Kuluneita ura- ja ratakiskoja vaihdettiin eri paikoissa rataverkostoa yhteensä 22 354 jm. Raiteita nostettiin ja tuettiin uudelleen 1 569 m:n matkalla yksinkertaista raidetta ja kyllästettyjä ratapölkkyjä käytettiin 3 608 kpl.

Kiskonvaihdon ja radan korjausnoston yhteydessä levitettiin raide-etäisyys 3 m:iin yhteensä 2.9 km:n matkalla kaksiraiteista rataa sekä uutta raidetta rakennettaessa 1.2 km:n matkalla kaksiraiteista rataa.

Kertomusvuoden päättyessä oli raiteiden yhteenlaskettu pituus 87 054.8 m yksinkertaista raidetta, josta määrästä oli 6 984.4 ratametriä ratakiskoa (43.5 kg/m) sekä ratapiha- ja halliraiteiden pituus 10 049 m.

Vuoden aikana poistettiin 9 tarpeetonta vaihdetta ja asennettiin eri paikoissa 5 vaihdetta sähköllä käännettäviksi. Kertomusvuoden päättyessä oli radoilla 153 kpl vaihteita, joista sähkövirralla käännettäviä 31. Rata- ja hallipihoissa oli 102 kpl vaihteita. Vaihteitten kokonaismäärä oli siis 255 kpl.

Uusia raideristeyksiä asennettiin 7 eri paikkaan, 1 poistettiin Tukholmankadulta ja 1 Töölön hallipihalta, joten raideristeyksien kokonaisluku vuoden päättyessä radoilla oli 55 ja Töölön hallipihalla 1.

Katuosuuksia korjattiin 19 027 m^2 nupukivillä ja 14 541 m^2 bitumipäällystyksellä.

Kivimurskaamossa valmistettiin 382 m^3 kivimurskaa. Ilmajohtoa varten pystytettiin 125 pylvästä, 87 pylvästä poistettiin ja vikaantuneita vaihdettiin uusiin kahdessa paikassa. Uusia raitiotiekorokkeita rakennettiin tai niitä uusittiin 32 kpl, linja-autokorokkeita 8 kpl ja 7 koroketta poistettiin.

Rataosaston konepajalla valmistettiin kertomusvuoden aikana raideristeyksiä, risteyskappaleita, vaihteita ym. ja 3 kpl 3 pyöräisiä raitiovaunulumiauroja muutettiin 4 pyöräisiksi. Lisäksi suoritettiin joitakin työkoneiden muutostöitä.

Ilmajohto. Kaksoisraidetta varten asennettiin Paciuksenkadulla Meilahden silmukan ja Munkkiniemen sillan pohjoispään välillä 850 m ilmajohtoa, kaksoisraidetta varten Laajalahdentiellä Ison Puistotien ja Linnantien välillä 300 m ja Laajalahden- ja Saunalahdentien silmukassa 400 m. Meilahdensilmukan ilmajohto, 200 m, poistettiin. Kulunutta ilmajohtoa vaihdettiin uuteen 1 700 m. Ilmajohdon koko pituus lisääntyi siten v:n 1951 aikana 1 350 m:llä ja oli kertomusvuoden päättyessä 98 510 m.

Raide-etäisyyden suurenemisen vuoksi 3 m:iin siirrettiin vastaavasti ilmajohtoa kaikkiaan 4 100 m:n pituudelta.

Katuristeyksien sähkömerkinantovalot poistettiin kahdesta paikasta ja yleisen katuristeysmerkkivalon johdosta Keskuskadun-Aleksanterinkadun kulmassa asennettiin ilmajohtoon raitiovaunuja varten virikekoskettimet. Kondensaattorien lukumäärä oli edelleen 75.

Yleisiä korjaus- ja huoltotöitä suoritettiin normaalissa laajuudessa.

Johtovikoja sattui kertomusvuoden aikana 30 kertaa, joista 8 aiheutti liikennehäiriöitä liikenteen ollessa tämän johdosta keskeytyksissä 1 tunnista ½ tuntiin kerrallaan.

Autolinjat

Liikenne. Liikenne eri linja-autolinjoilla jatkui tammikuun 1 p:stä helmikuun 14 p:ään v:n 1950 aikataulujen mukaisena lukuunottamatta pienempiä muutoksia Lauttasaaren linjoilla.

Helmikuun 15 p:nä toimeenpantiin linja-autoliikenteessä seuraavat muutokset:

Linja 15 lopetettiin, linjoille 14, 17, 33 ja 54 lisättiin autoja, liikenne uudella linjalla Rautatientori-Kulosaari aloitettiin, linja 18 Katajanokka-Etu-Töölö muutettiin kulkemaan Lastenlinnalta Rautatientorille, linjojen 21, 22 ja 25 päätekohdat muutettiin Erottajalle ja linjan 24 päätekohta Rautatientorille.

Kesäaikataulut otettiin käytäntöön linjalla 21 21 p:nä toukokuuta ja linjoilla 14,16,17,18,23,25,30,50,51,52 ja 54 11 p:nä kesäkuuta. Liikenteestä poistettiin yhteensä kolme kokopäivän ja 10 tungosaikavuoroa.

Talviaikataulut otettiin jälleen käytäntöön 3 p:nä syyskuuta.

Lokakuun 10 p:n muutoksista mainittakoon:

Linjoille 41,51 ja 54 lisättiin yksi tungosaikavuoro, linjan 21 auto, mikä oli kulkenut vain tungosaikoina muutettiin kulkemaan koko päivän, 40 min. väliajoin, linjan 18 reittiä jatkettiin Rautatientorilta Kruununhakaan ja Töölössä oleva reitin osa muutettiin; myöskin linjan 52 reittiä muutettiin hiukan. Syksyn kuluessa tehtiin liikenteessä lisäksi joitakin pienempiä muutoksia.

Kertomusvuoden alussa oli päivittäisessä liikenteessä olleiden vaunujen lukumäärä 103, kesäkuun 11 p:stä alkaen 90, syyskuun 3 p:stä alkaen 103, lokakuun 10 p:stä alkaen 107 ja joulukuun 1 p:stä alkaen 111.

Autolinjat, niiden vaunumäärät ja vuorojen keskimääräiset väliajat vuoden eri aikoina selviävät seuraavalla sivulla olevasta taulukosta:

Taulukosta ilmenevien päivittäisten vaihtelujen lisäksi siirrettiin useita vaunuja varhaisaamun ajaksi sellaisilta linjoilta, missä tungos alkaa myöhemmin, työntekijäin kuljetuksia hoitaville linjoille. Samalla tavoin meneteltiin lounastungoksen ja iltapäivätungoksen alkaessa.

Yhteisesti Suomen matkailutoimiston kanssa järjestettiin matkailuautolla 94 kiertomatkaa kaupungin alueella kesäkuun 15 p:n ja elokuun 31 p:n välisenä aikana. Mainitulla autolla ajettu kilometrimäärä oli 3 602 km. Matkailuauto vuokrattiin kertomusvuonna 58 matkaa varten, jolloin ajettiin 2 243 km, joten sanotulla autolla ajettiin vuoden kuluessa yhteensä 5 845 km.

Alla olevassa taulukossa esitetään muutamia autoliikennettä koskevia tietoja v:lta 1950 ja 1951:

	Vaunukilometrimäärä	Matkustajia		Liikennetuloja, mk		Liikennemenoja, mk		
		Kaikkiaan	Vkm kohden	Kaikkiaan	Vkm kohden	Kaikkiaan	Vkm kohden	Matkustajaa kohden
V. 1950	6 737 277	35 149 448	5:22	475 251 952	70:54	368 244 404	54:66	10:48
V. 1951	7 339 562	34 435 206	4:69	534 081 726	72:77	536 369 358	73:08	15:58
Erotus	+ 602 285	- 714 242	- 0.53	+ 58 829 774	+ 2:23	+ 168 124 954	+ 18:42	+ 5:10
%	+ 8.9	- 2.o	- 10.2	+ 12.4	+ 3.2	+ 45.7	+ 33.7	+ 48.7

Johdinautoliikenteen vastaavat luvut v:lta 1950 ja 1951 ovat seuraavat:

	Vaunukilometrimäärä	Matkustajia		Liikennetuloja, mk		Liikennemenoja, mk		
		Kaikkiaan	Vkm kohden	Kaikkiaan	Vkm kohden	Kaikkiaan	Vkm kohden	Matkustajaa kohden
V. 1950	467 238	4 546 602	9:73	50 581 569	108:26	21 787 939	46:63	4:79
V. 1951	619 057	5 508 569	8:90	64 656 176	104:44	39 227 428	63:37	7:12
Erotus	+ 151 819	+ 961 967	-0:83	+ 14 074 607	- 3:82	+ 17 439 489	+16:74	+ 2:33
%	+ 32.5	+ 21.2	- 8.5	+ 27.8	- 3.5	+ 80.o	+ 35.9	+ 48.6

Linja-autovaunusto. Kertomusvuoden aikana toimitettiin liikennelaitokselle 3 kpl Volvo merkkisiä linja-autoja. Korit valmisti Oy Ajokki, Tampere.

Oy Volvo ab:ltä, Helsinki, tilattiin 10 kpl Volvo B-617 dieselomnibusalustaa ja Oy Scan-Auto ab:ltä, Helsinki, 15 kpl Scania-Vabis B-62 V ja 12 kpl Scania-Vabis B-62 V alustaa. Korit näihin tilattiin seuraavilta toiminimiltä: Ajokki oy, Tampere, Oy Helsingin Autokoritehdas ab, Tikkurila ja Valmet oy, Tampere.

Linja		Aika	Lukumäärä			Vuorotiheys minuutteissa n. klo			
N:o	Päätepysäkit		Vakinaiset	Tungos-	Yö-	6.00-9.00 15.30-18.00	9.00-15.30 18.00-19.30	19.30 -23.00	23.00 -1.30
			vaunut						
14	Eira-Naistenklinikka	1.1 - 14.2	9	1	-	3.9	3.9	4.4	-
		15.2 - 10.6	11	-	-	3.2	3.2	3.5	-
		11.6 - 2.9	10	-	-	3.5	3.5	3.9	-
		3.9 - 30.11	11	-	-	3.2	3.2	3.5	-
		1.12 - 31.12	12	-	-	3.0	3.0	4.0	-
15	Erottaja-Lastenlinna	1.1 - 14.2	6	2	-	3.8	5.0	6.0	-
		1.1 - 10.6	5	-	-	6.4	6.4	6.4	-
16	Eira-Kruununhaka	11.6 - 2.9	4	-	-	8.0	8.0	8.0	-
		3.9 - 30.11	5	-	-	6.4	6.4	6.4	-
		1.12 - 31.12	5	-	-	6.7	6.7	6.7	-
		1.1 - 14.2	7	3	-	4.2	6.0	7.0	-
17	Merikatu-Aleksis Kivenkatu	15.2 - 10.6	10	-	-	4.5	4.5	6.0	-
		11.6 - 2.9	9	-	-	4.7	4.7	7.0	-
		3.9 - 31.12	10	-	-	4.5	4.5	6.0	-
18	Katajanokka-Etu-Töölö	1.1 - 14.2	8	7	-	2.0	3.8	4.5	-
		15.2 - 11.3	6	2	1	4.5	6.0	7.2	40.0
-	Rautatientori-Lastenlinna	12.3 - 10.6	6	2	1	4.0	5.3	6.4	40.0
		11.6 - 2.9	6	-	1	5.3	5.3	6.4	40.0
		3.9 - 9.10	6	2	1	4.0	5.3	6.4	40.0
-	Kirkkokatu-Lastenlinna	10.10 - 8.11	7	3	-	4.6	5.7	6.7	-
		9.11 - 31.12	7	3	-	5.0	6.6	7.5	-
20	Erottaja-Vulcan-Lauttasaarentie	1.1 - 31.12	2	-	-	18.0	18.0	18.0	-
21	Arkadian aukio-Seurasaari	1.1 - 14.2	1	-	-	30.0	1) 30.0	60.0	-
-	Erottaja-Seurasaari	15.2 - 9.10	1	-	-	40.0	2) 40.0	60.0	-
		10.10 - 31.12	1	-	-	40.0	3) 40.0	40.0	-
		1.1 - 14.2	4	1	1	7.0	9.0	9.0	40.0
		15.2 - 10.6	4	5	1	4.0	9.0	9.0	40.0
23	Erottaja-Iso-Kaari-Lauttasaari	11.6 - 2.9	4	3	1	5.0	9.0	9.0	40.0
		3.9 - 9.10	4	5	1	4.0	9.0	9.0	40.0
		10.10 - 30.11	6	4	2	3.5	6.0	7.0	20.0
		1.12 - 31.12	6	4	3	3.5	6.0	7.0	12.0
24	Erottaja-Vattuniemi (Etelä-Lauttasaari)	1.1 - 7.1	-	5	-	7.0	-	-	-
		8.1 - 14.2	1	2	-	12.0	36.0	36.0	-
-	Rautatientori-Vattuniemi (Etelä-Lauttasaari)	15.2 - 31.12	1	2	-	12.0	36.0	36.0	-
31	Sörnäisten apteekki-Kivinokka	12.5 - 30.9	-	1	-	30.0	4) 30.0	-	-
22	Rautatientori-Haaga	1.1 - 14.2	-	1	-	60.0	-	-	-
-	Erottaja-Haaga	15.2 - 31.12	-	1	-	60.0	-	-	-
25	Arkadian aukio-Kaarela	1.1 - 14.2	1	-	-	60.0	60.0	60.0	-
-	Erottaja-Kaarela	15.2 - 31.12	1	-	-	65.0	65.0	65.0	-
25P	Arkadian aukio-Pitäjänmäki	1.1 - 14.2	-	1	-	60.0	-	-	-
-	Erottaja-Pitäjänmäki	15.2 - 10.6	-	1	-	60.0	-	-	-
		3.9 - 31.12	-	1	-	60.0	-	-	-
30	Rautatientori-Kulosaari	15.2 - 28.2	3	2	1	9.0	15.0	15.0	45.0
		1.3 - 10.6	3	1	1	11.0	15.0	15.0	45.0
		11.6 - 31.12	3	-	1	15.0	15.0	15.0	45.0
32	Rautatientori-Eränkävijäintori (Herttoniemi)	1.1 - 30.11	1	-	-	60.0	60.0	60.0	-
		1.12 - 31.12	1	1	-	25.0	50.0	50.0	-
33	Rautatientori-Marjaniemi	1.1 - 14.2	1	1	-	30.0	60.0	60.0	-
		15.2 - 31.12	2	1	-	20.0	30.0	30.0	-
36	Rautatientori-Jollas	1.1 - 31.12	-	1	-	65.0	5)	5)	-
37	Rautatientori-Hevossalmi	1.1 - 31.12	2	1	1	22.0	32.5	32.5	65.0
41	Rautatientori-Vartiokylä	1.1 - 14.2	2	4	1	10.8	32.5	32.5	70.0
		15.2 - 9.10	2	5	1	9.3	32.5	32.5	70.0
		10.10 - 31.12	3	5	1	8.1	22.0	22.0	70.0
50	Rautatientori-Kumpula	1.1 - 14.2	1	1	-	20.0	40.0	40.0	-
		15.2 - 10.6	1	2	-	13.3	40.0	40.0	-
		11.6 - 2.9	1	1	-	20.0	40.0	40.0	-
		3.9 - 31.12	1	2	-	13.3	40.0	40.0	-
		1.1 - 14.2	5	2	-	5.7	8.0	8.0	-
		15.2 - 10.6	5	3	-	5.0	8.0	8.0	-
51	Rautatientori-Koskela	11.6 - 2.9	5	2	-	5.7	8.0	8.0	-
		3.9 - 9.10	5	3	-	5.0	8.0	8.0	-
		10.10 - 31.12	5	4	-	4.4	8.0	8.0	-
		1.1 - 10.6	1	4	-	10.0	50.0	50.0	-
52	Rautatientori-Pirkkola	11.6 - 2.9	1	3	-	12.5	50.0	50.0	-
		3.9 - 9.10	1	4	-	10.0	50.0	50.0	-
		10.10 - 31.12	1	4	-	11.0	60.0	60.0	-
53	Rautatientori-Itä-Pakila	1.1 - 30.11	1	1	-	30.0	60.0	60.0	-
		1.12 - 31.12	2	1	-	20.0	30.0	30.0	-
		1.1 - 14.2	3	4	1	8.6	20.0	20.0	60.0
		15.2 - 10.6	4	5	1	6.7	15.0	20.0	60.0
54	Rautatientori-Länsi-Pakila	11.6 - 2.9	4	4	1	7.5	15.0	20.0	60.0
		3.9 - 9.10	4	5	1	6.7	15.0	20.0	60.0
		10.10 - 31.12	5	5	2	6.0	12.0	15.0	30.0
63	Rautatientori-Malmi (Lentokenttä)	1.1 - 31.12	1	-	-	60.0	60.0	60.0	-

1) Klo 11.00-14.15 välillä ei ollut mitään liikennettä.
2) Ajalla toukokuun 21 p:stä syyskuun 2 p:ään koko päivän liikenne, muulloin vuoden aikana klo 11.00-14.15 välillä ei ollut mitään liikennettä.
3) Joulukuun 1 p:ään asti klo 11.00-14.15 välillä ei ollut mitään liikennettä, siitä alkaen koko päivän liikenne.
4) Klo 9.00-15.30 ei ajettu.
5) Linjan 37 vaunut ajoivat lisäkierroksia linjalla 36.

Vaunusto käsitti vuoden päättyessä 143 linja-autoa, joista 40 suurta ja 102 keskikokoista sekä 1 matkailuauto. Linja-autovaunustosta oli vuoden lopussa 136 linja-autoa liikennekelpoisessa kunnossa ja rekisteröitynä.

Johdinautovaunusto. Vuoden 1951 aikana toimitti Valmet oy, Tampere, 8 kpl johdinautoja B.T.H-varustein.

Johdinautovaunustoon kuului kertomusvuoden päättyessä 16 johdinautoa, joista 15 oli liikennekelpoisessa kunnossa ja rekisteröitynä.

Johdinautojen johtoverkosto. Uusia johtoja ei kertomusvuoden aikana ole asennettu eikä myöskään johtojen siirtoja tai uusimisia ole tapahtunut, joten johtoverkoston pituus on siis edelleen 8.96 km yksinkertaista johtoa.

Johdinautolinjaa varten vedettiin suora syöttökaapeli Kampinasemalta Fredrikinkadulle. Linjan Arkadiankatu-Eira välinen osa saa virran tästä kaapelista muun osan saadessa Töölön torilta raitiotieverkostosta. Johdinautolinjan erottaminen raitiotieverkostosta on, jännite-eron ja kallistuman johdosta, aiheuttanut joitakin vaurioita Eiran risteyksessä.

Johtovikoja sattui v:n 1951 aikana 31 kertaa, joista 5 aiheutti liikennehäiriön.

Laivaliikenne

Moottorilautta Korkeasaari-Högholmen oli purjehduskautena toukokuun 14 p:stä lokakuun 16 p:ään liikenteessä Korkeasaaren-Pohjoissataman reitillä. Yhteensä kuljetettiin 632 023 matkustajaa, joista 195 080 lapsia. Höyryalus J.L. Runeberg oli koko vuoden telakalla.

Rakennukset ja korjauspajat

Raiteet 1 ja 2 käsittävä Töölön vaunuhalli I rakennettiin uudelleen johdinautohalliksi. Lattia päällystettiin betonilla ja osa kanaaleista sisustettiin tarkastuspaikoiksi. Lisäksi järjestettiin johdinautoja varten pneumatis-hydraulinen nosturi sekä pesupaikka. Molempien raiteiden pohjoinen ja eteläinen oviaukko yhdistettiin suuriksi oviaukoiksi 5.6 x 4.4 m. Näitä varten on Allmänna Handels ab:ltä, Tukholma, tilattu sähköistetyt työntöovet. Työntöporttien kiinnittämiseksi rakennettiin betoniparrut ja tukipylväät ym. oviaukkojen muutostöiden yhteydessä. Työn suoritti Rakennustoimisto oy Svedlin urakkatyönä. Samaan urakkatyöhön kuului myöskin 22 m^2 suuruisen konttoritilan rakentaminen Töölön III halliin raiteiden 16 ja 17 pohjoispäähän. Siihen sijoitettiin huoltotyöpajan työnjohtajan konttori ja varasto. Työpaja suoritti näistä töistä johtuvat tarpeelliset asennustyöt.

Kattilahuonerakennuksesta poistettiin vanha korkeapainehöyrykattila ja korvattiin kahdella matalapainehöyrykattilalla, joiden tulipinta oli 2x24.5 m^2.

Myöskin muita rakennus- ja korjaustöitä suoritettiin Töölössä sekä työpajoissa että halleissa.

Samoin suoritettiin rakennus- ja korjaustöitä Vallilan työpajoissa ja halleissa. Mm. uusittiin vanhan raitiovaunuhallin puulattia osittain betonilla. Vanhaan linja-autohalliin asennettiin uusi koneellinen pesukone linja-autoja varten, minkä johdosta suoritettiin suuria muutostöitä. Uusi likavesikaivo louhittiin hallin lattiaan, pesukoneen putkijohtoja varten laitettiin lattiaan kanaalit ja pesukonetta varten asennettiin uudet vesi- ja viemärijohdot.

Asuntokiinteistöissä Töölönkadun 49:ssä ja Mannerheimintien 76:ssa suoritettiin sekalaisia korjaustöitä.

Toukokuun 2 p:nä tehtiin urakkatyösopimus raitiovaunu- ja linja-autohalleista Koskelassa ja heti sen jälkeen aloitettiin työt, jotka edistyivät suunnitelman mukaisesti. Mikäli ei satu odottamattomia esteitä, pitäisi rakennustöiden valmistua vuoden 1952 kesän aikana.

Kertomusvuoden aikana, kuten aikaisempinakin vuosina, suoritettiin raitiovaunujen täydellinen tarkastus.

Samoin suoritettiin kaikkien johdinautojen vuositarkastus. Yhdessä johdinautossa suoritettiin täysi tarkastus.

Moottorilautta Korkeasaari-Högholmen nostettiin syksyllä Helsingin telakalle ja suoritettiin siinä tavalliset vuosikorjaukset.

Lippujen hinnat ja myynti

Lippujen hinnat. Kertomusvuoden aikana oli eri liikennelinjoilla voimassa samat lippujen hinnat kuin v. 1950, nimittäin:

Raitiotiet, sisäiset omnibuslinjat ja omnibuslinjat ilman vyöhykerajoja: kertamaksu 15 mk, 9 matkan sarjalippu 100 mk ja yöliikenteessä kaksinkertainen maksu.

Pasilan raitiolinja siirto-oikeuksin linjalle 3: kertamaksu 15 mk, 9 matkan lippuvihko 100 mk.

Edellä mainitut liput oikeuttivat 5 mk:n siirtolipun lunastamiseen, joka oikeutti yhteen siirtoon kaikille raitio- ja omnibuslinjoille ilman vyöhykerajoja.

Omnibusliput linjoille, joilla oli vyöhykerajat:

		mk
Keskuksesta		
Kaarelaan, Mellunkylään	(kertalippu	35
	(sarjalippu 8 matkaa	250
Konalaan, Itä-Pakilaan, Malmille, Vartiokylään, Marjaniemeen, Jollakseen, Hevossalmeen	(kertalippu	30
	(sarjalippu 9 matkaa	250
Pitäjänmäelle, Pirkkolaan, Länsi-Pakilaan, Oulunkylään, Viikiin, Pohjois-Herttoniemeen, Laajasaloon	(kertalippu	25
	(sarjalippu 11 matkaa	250
Taliin, Pohjois-Haagaan, Metsälään, Koskelaan, Kumpulaan, Vanhaankaupunkiin, Länsi-Herttoniemeen	(kertalippu	20
	(sarjalippu 11 matkaa	200
Etelä-Haagaan, Käpylään, Olympiakylään, Annalaan, Kulosaareen	(kertalippu	20
	(sarjalippu 13 matkaa	200

Yöliikenteessä kaksinkertainen maksu.

Liput oikeuttivat siirtolipun á 5 mk lunastamiseen, joka oikeutti yhteen siirtoon vyöhykemaksulinjoilta raitiolinjoille ja omnibuslinjoille ilman vyöhykerajoja.

Koululais-, invaliidi- ja sokeainliput: 10 matkan lippu 50 mk; lippu oikeutti 5 mk:n siirtolipun lunastamiseen samoin siirto-oikeuksin kuin tavallinen lippu. Matkojen suurin sallittu lukumäärä kuukaudessa oli koululaisille 70, invaliideille ja sokeille 110.

Henkilökohtaisia vuosilippuja saivat kaupunginlaitokset lunastaa 11 500 mk:lla ja posti- ja lennätinlaitos 12 500 mk:lla. Poliisilaitokselle myytiin vuosilippuja, jotka eivät olleet henkilökohtaisia, 12 500 mk:lla. Muille valtion laitoksille ja järjestöille myytiin vuosilippuja 16 500 mk:lla. Yksityiset henkilöt maksoivat puolivuosilipusta 11 500 mk.

Laivalinjalla Korkeasaari-Pohjoissatama olivat lippujen hinnat purjehduskauden alussa samat kuin v. 1950, mutta toukokuun 30 p:stä lähtien purjehduskauden loppuun seuraavat: aikuiset 20 mk yksinkertaisesta matkasta ja 40 mk edestakaisesta matkasta, 4-14-vuotiaat lapset vastaavasti 5 mk ja 10 mk. Korkeasaaren, Palosaaren ja Hylkysaaren asukkaat maksoivat yksinkertaisesta matkasta 5 mk, lapset 2:50 mk. Retkeilyryhmiin osallistuvat lapset ja invaliidit maksoivat edestakaisesta matkasta 5 mk.

Vuosi-, koululais- ja invaliidilippujen myynti. Vuosilippuja myytiin 1 691, puolivuosilippuja ensimmäisellä vuosipuoliskolla 194 ja jälkimmäisellä vuosipuoliskolla 194.

Koulukortteja, jotka oikeuttivat alennuslippujen ostoon koululaisille, annettiin kevätkaudella 13 571 ja syyslukukaudella 13 881 oppilaalle sekä invaliidilippujen ostoon oikeuttavia kortteja 9 923.

Menot ja tulot.

Liikennelaitoksen menot nousivat kertomusvuonna yhteensä 1 998 622 587 mk: aan jakaantuen seuraaviin eriin:

Yhteiset kustannukset:			
Hallinto		14 925 852	
Kassa- ja tilivirasto		25 110 363	
Yhteiset sekalaismenot:			
Vuokrat	3 352 800		
Vakuutusmaksut	4 424 257		
Konttorikaluston hankinta	859 845		
Eläkkeet	80 239 608		
Työntekijäin ja viranhaltijain erinäiset edut	72 384 096		
Muita liikennemenoja	1 345 567	162 606 173	
Lautakunnan käyttövarat		408 830	203 051 218
Raitioliikennekustannukset:			
Palkkaus ym.		542 736 993	
Sairausapu		38 252 489	
Sähkövoima		80 391 554	
Raitiovaunuston kunnossapito		251 562 526	
Ratojen ja ilmajohtojen kunnossapito		83 917 914	
Puvut, liput ym.		25 655 470	
Käyttörakennusten kunnossapito		24 866 662	1 047 383 608
Omnibusliikennekustannukset:			
Palkkaus ym.		234 947 803	
Sairausapu		11 826 648	
Polttoaine, öljy		41 286 857	
Vaunusto, renkaat		33 042 477	
" kunnossapito		158 962 727	
Autoverot ja -vakuutukset		25 963 687	
Puvut, liput ym.		14 482 927	
Käyttörakennusten kunnossapito		15 856 232	536 369 358
Johdinautoliikennekustannukset:			
Palkkaus ym.		20 228 722	
Sairausapu		895 998	
Sähkövoima, öljy		6 076 906	
Vaunusto, renkaat		1 912 530	
" kunnossapito		7 679 044	
Ilmajohtojen kunnossapito		333 902	
Autovero ja -vakuutukset		497 278	
Puvut, liput ym.		1 241 394	
Käyttörakennusten kunnossapito		361 654	39 227 428
Laivaliikennemenot			4 188 024
Asuntokiinteistömenot			5 549 337
Korot ja kuoletukset:			
Korot		88 205 614	
Kuoletukset		74 648 000	162 853 614
		Yhteensä mk	1 998 622 587

Raitioliikenteen laskettu vaunukilometrimäärä oli yhteensä 13 045 087, omnibusliikenteen 7 339 562 ja johdinautoliikenteen 619 057, yhteensä 21 003 706. Jos yhteiset menot 262 637 318 mk, käyttörakennusten ja kaluston pääomavelan korot ja poistot sekä konttokuranttitilin ja sekalaiset korot mukaanluettuina jaetaan suhteessa vaunukilometrimäärään, tulee raitioliikenteen osalle 163 120 102 mk, omnibusliikenteen osalle 91 776 322 mk ja johdinautoliikenteen osalle 7 740 894 mk. Raitioliikenteen kokonaismenot, pääomavelan korot ja poistot mukaanluettuina, nousivat 1 257 107 310 mk:aan, omnibusliikenteen 672 730 992 mk:aan ja johdinautoliikenteen 52 603 059 mk:aan.

Menoerät vaunukilometriä kohden olivat seuraavat:

	Raitio-liikenne mk/vkm		Omnibus-liikenne mk/vkm		Johdinauto-liikenne mk/vkm	
Käyttörakennusten kunnossapito	1:906		2:160		0:584	
Käyttövoima, polttoaine, öljy	6:163		5:625		9:816	
Liikenne, palkat	43:572		33:985		34:682	
Sairausapu	2:932		1:611		1:447	
Radat ja ilmajohdot	6:433		-		0:539	
Renkaat	-		4:502		3:090	
Vaunusto	19:284		21:658		12:405	
Autoverot ja -vakuutukset	-		3:538		0:803	
Pääomavelan korko	1:339		1:755		3:310	
Käyttörakennusten, vaunuston, ilmajohtojen ja ratojen poistot	2:233	83:862	4:320	79:154	5:793	72:469
Yhteiset menot		12:504		12:504		12:504
Yhteensä mk		96:366		91:658		84:973

Liikennelaitoksen tulot nousivat yhteensä 1 662 968 827 mk:aan jakaantuen seuraaviin eriin:

Liikennetulot:		
Raitioliikenteestä	1 030 581 079	
Omnibusliikenteestä	534 081 726	
Johdinautoliikenteestä	64 656 176	
Laivaliikenteestä	9 547 372	1 638 866 353
Asuntokiinteistötulot		6 226 354
Sekalaisia tuloja		17 876 120
Tilivuoden tappio		335 653 760
	Yhteensä mk	1 998 622 587

Omaisuustase joulukuun 31 p:nä 1951

Vastaavaa:		
Rahaa, arvopaperit, saamiset:		
Kassat	5 218 335	
Puhelinosuudet	983 220	
Tili- ym. saamiset	35 500 217	41 701 772
Nostamattomat määrärahat		329 190 448
Keskeneräiset uudishankinnat		763 574 893
Tarveaineet ja valmisteet		264 921 259
Laitoksen pääoma-arvo:		
Liikennekiinteistöt	210 270 312	
Asuntokiinteistöt	39 694 391	
Radat	110 767 101	
Ilmajohdot	21 787 014	
Raitiovaunusto	230 979 229	
Omnibusvaunusto	175 832 853	
Johdinvaunusto	94 576 656	
Henkilö- ja pakettiautot	2 450 307	
Alukset	23 318 124	
Kalusto	63 169 873	972 845 860
Tilivuoden tappio		335 653 760
	Yhteensä mk	2 707 887 992

Vastattavaa:		
Tili- ym. velat		143 394 107
Siirtyvät määrärahat:		
Käyttämättömät	42 395 973	
Hankkijaintilille varatut	286 794 475	329 190 448
Konttokuranttivelka rahatoimistolle		1 262 457 577
Pääomavelka kaupungille		972 845 860
	Yhteensä mk	2 707 887 992

Liikennelaitoksen pääoma-arvon muutokset v. 1951

	Arvo 1.1.1951, mk	Arvonlisäys uudishankintojen kautta, mk	Tilisiirrot, mk	Kuoletukset, mk	Arvo 31.12.1951, mk
Liikennekiinteistöt	93 597 717	[1] 120 257 595	-	3 585 000	210 270 312
Asuntokiinteistöt	40 000 634	505 757	-	812 000	39 694 391
Radat	42 899 101	74 960 000	-	7 092 000	110 767 101
Ilmajohdot	13 996 014	9 539 000	-	1 748 000	21 787 014
Raitiovaunusto	220 107 954	31 732 102	- 1 552 827	19 308 000	230 979 229
Omnibusvaunusto	188 714 148	16 433 878	+ 1 552 827	30 868 000	175 832 853
Johdinvaunusto	25 240 807	72 453 849	-	3 118 000	94 576 656
Henkilö- ja pakettiautot ..	350 440	2 148 867	-	49 000	2 450 307
Alukset	25 047 124	-	-	1 729 000	23 318 124
Kalusto	50 785 608	18 723 265	-	6 339 000	63 169 873
Yhteensä	700 739 547	346 754 313	-	74 648 000	972 845 860

1) Kaupungin luovuttama Koskelan hallialue 86 500 000 mk.

35. Satamahallinto

Satamalautakunta ja sen alainen satamalaitos

Lautakunnan kokoonpano. Satamalautakuntaan kuuluivat toimitusjohtaja, filosofian tohtori B.R. Nybergh puheenjohtajana, ylivahtimestari U.L. Ilmanen varapuheenjohtajana sekä jäseninä johtaja, kauppatieteitten kandidaatti R.F. Hellström, kivityömies A.N. Lehtinen, kirvesmies O.J. Leskinen, toimittaja E.S. Saarinen, apulaisjohtaja, varatuomari T.V. Sivula, toimitsija A. Vuorinen ja kauppaneuvos V. Mattinen, jolle kaupunginvaltuusto marraskuun 14 p:nä pyynnöstä myönsi vapautuksen satamalautakunnan jäsenyydestä, valiten sijaan lautakunnan jäseneksi pääkonsuli A.A. Kivilahden.

Lautakunnan johtosäännön 9 §:ssä mainittuja asioita käsittelevään jaostoon valittiin lautakunnan puheenjohtajan lisäksi jäsenet Ilmanen, Hellström, Lehtinen ja Mattinen, jonka sijaan uudeksi jäseneksi valittiin jäsen Kivilahti. Jaoston varapuheenjohtajana toimi jäsen Ilmanen.

Kaupunginhallituksen edustajana oli lautakunnassa teknillinen johtaja R.J.M. Granqvist.

Lautakunnan ja sen jaoston kokoukset. Lautakunta kokoontui kertomusvuonna 26 kertaa. Pöytäkirjain pykäläluku oli 690, kanslian diaariin merkittyjen asioiden luku 1 068 ja kansliasta lähetettyjen kirjeiden luku 743. Pöytäkirjanotteita annettiin 721.

Jaosto kokoontui 16 kertaa ja sen pöytäkirjan pykäläluku oli 88. Pöytäkirjanotteita annettiin 249.

Satamalaitoksen ja sen osastojen päälliköt. Satamalaitosta johti satamajohtaja K.W. Hoppu ja osastonpäällikköinä toimivat kansliaosastolla sihteeri V.K. Mielonen, kassa- ja tilivirastossa satamakamreeri E.U. Candolin, satamakonttorissa satamakapteeni G.I.J. Häggström, varastoimis- ja laiturihuoltoosastolla varastoimistoimen johtaja E.W. Ehnberg sekä satamarakennusosastolla satamarakennuspäällikkö S.S. Randelin eläkkeelle siirtymiseensä saakka ja sen jälkeen syyskuun 1 p:stä lähtien satamarakennuspäällikkö B.G.O. Backberg.

Satamalaitoksen edustus komiteoissa ym. Satamalaitosta edusti aloitetoimikunnassa satamarakennuspäällikkö B. Backberg toimikunnan insinööriedustajana.

Kaupunginhallituksen tammikuun 18 p:nä asettamassa Kulosaaren sillan suunnittelukomiteassa, jonka tehtäväksi annettiin kaupunginvaltuuston päätösten puitteissa ratkaista Kulosaaren sillan yksityiskohtaisessa suunnittelussa ja siltaa rakennettaessa esiintyvät kysymykset, oli satamalaitoksen edustajana satamarakennuspäällikkö S. Randelin ja hänen siirryttyään eläkkeelle satamarakennuspäällikkö B. Backberg. Komitean sihteerinä toimi satamarakennusosaston yli-insinööri P.J. Duncker.

Kaupunginhallituksen helmikuun 1 p:nä asettamaan, Helsingin sataman vientimahdollisuuksien parantamista tutkimaan asetettuun komiteaan valittiin satamalautakunnan ehdottamiksi jäseniksi satamajohtaja K.W. Hoppu ja lautakunnan varapuheenjohtaja, ylivahtimestari U.L. Ilmanen.

Satamalaitoksen edustajiksi Göteborgissa lokakuun 3-5 päivinä pidettyyn seitsemänteen Pohjoismaiden satamajohtajain kokoukseen lähetettiin (25.6.

340 §) satamajohtaja K.W. Hoppu, varastoimistoimen johtaja E. Ehnberg ja varastoimistoimen apulaisjohtaja T. Teräs. Satamajohtaja K.W. Hoppu ja apulaisjohtaja T. Teräs ottivat osaa (28.5. 288 §) Suomen satamaliiton edustajina Malmössä kesäkuun 5-7 p:nä pidettyyn Ruotsin satamaliiton kokoukseen. Matkaan käytetyn ajan palkkalautakunta myönsi palkallisena virkavapautena.

Matka-apurahat ja stipendit. Kaupunginhallitus myönsi huhtikuun 12 p:nä 45 000 mk:n suuruisen opintomatka-apurahan satamarakennusosaston insinöörille V. Rahikaiselle Englantiin ja Skandinavian maihin tehtävää opintomatkaa varten.

Suomenlinnan matkustajapaviljonki. Asunto oy. Kanavakatu 2 nimisen yhtiön esitettyä, että ko. talossa sijaitsevasta Suomenlinnan laivaliikenteen odotushuoneistosta tehtäisiin uusi vuokrasopimus kesäkuun 1 p:n jälkeen yhtiön ehdottamasta 13 000 mk:n kuukausivuokrasta, lautakunta päätti (29.1. 50 §) ilmoittaa mainitulle yhtiölle, ettei odotushuoneistoa tarvita, koska Suomenlinnan lautan lähtöpaikan kohdalle valmistuu uusi matkustajapaviljonki. Kun kuitenkin matkustajapaviljongin valmistuminen viivästyi, käytettiin aikaisempaa odotushuoneistoa kertomusvuoden loppuun.

Lautakunnan esityksestä (29.1. 50 §) kaupunginhallitus päätti helmikuun 1 p:nä oikeuttaa satamalautakunnan antamaan Suomenlinnan matkustajapaviljongin piirustusten laatimisen Arkkitehtitoimisto Hytönen & Luukkonen nimisen arkkitehtitoimiston suoritettavaksi. Kaupunginhallituksen hyväksyttyä kesäkuun 28 p:nä mainitun arkkitehtitoimiston laatimat piirustukset sekä päätettyä syyskuun 27 p:nä antaa rakennustyön hoitamisen heinäkuun 6 p:nä 1950 asetetulle Eteläsataman matkustajapaviljongin rakennustoimikunnalle, toimikunta antoi hankkimiensa tarjousten perusteella rakennustyön A.W. Liljeberg oy. nimisen rakennusliikkeen suoritettavaksi urakalla.

Matkustajapaviljonki vuokrattiin tammikuun 1 p:stä 1952 lukien kuuden kuukauden irtisanomisajalla Suomenlinnan liikenne oy:lle perusindeksiä 100 (elokuu 1938 - heinäkuu 1939) vastaavasta 1 200 mk:n vuotuisesta perusvuokrasta.

Satamatyöntekijäin huoltorakennukset. Kaupunginhallitus päätti tammikuun 18 p:nä 1) pyytää sosiaaliministeriöltä lausuntoa satamalautakunnan laatimasta satamatyöntekijäin huoltorakennusten rakennusohjelmasta; 2) muuttaa kesäkuun 26 p:nä 1947 tekemäänsä päätöstä Katajanokan satamatyöntekijäin huoltorakennusten rakentamisesta puisen makasiinin n:o 10 itäkulmalle siten, että puheenaoleva rakennus rakennetaan Mastokadun ja Kruunuvuorenkadun kulmassa olevalle alueelle; 3) oikeuttaa satamalautakunnan tilaamaan Arkkitehtitoimisto Hytönen & Luukkoselta mainitun rakennuksen piirustukset tavanmukaista palkkiota vastaan.

Lautakunnan puolestaan hyväksyttyä (18.6. 324 §) Katajanokan satamatyöntekijäin huoltorakennuksen sekä siihen liitettävän työhönottokonttorin ja satamalaitoksen koneellisten laitteiden huoltorakennuksen piirustukset kaupunginvaltuusto kesäkuun 20 p:nä hyväksyi piirustukset sekä alisti satamatyöntekijäin huoltorakennuksen osalta piirustukset sosiaaliministeriön hyväksyttäviksi. Sosiaaliministeriö puolestaan hyväksyi syyskuun 8 p:nä mainitut piirustukset.

Lautakunnan esityksestä (18.6. 324 §) kaupunginvaltuusto päätti syyskuun 12 p:nä tehdä sosiaaliministeriölle esityksen, että Länsisatamaan v. 1938, Katajanokalle v. 1949 ja Sörnäisten satamaan v. 1947 rakennetut satamatyöntekijäin huoltorakennukset hyväksyttäisiin alusten lastauksesta ja purkauksesta valtioneuvoston elokuun 12 p:nä 1948 antamain järjestysohjeiden edellyttämiksi huoltorakennuksiksi.

Kaupunginhallituksen päätettyä kesäkuun 28 p:nä tehdä sosiaaliministeriölle lautakunnan (18.6. 324 §) ehdotuksen mukaisen esityksen lykkäyksen saamisesta Eteläsataman Makasiinirannalle rakennettavan huoltorakennuksen rakentamiseen, sosiaaliministeriö suostui elokuun 23 p:nä esityksen siten, että huoltorakennus rakennetaan lokakuun 1 p:ään 1954 mennessä, ollen rakennussuunnitelma kuitenkin viimeistään lokakuun 1 p:nä 1953 mennessä esitettävä sosiaaliministeriön vahvistettavaksi.

Lautakunnan tehtyä (5.11. 554 §) esityksen, että Katajanokan huoltorakennuksen rakennustöiden hoitaminen annettaisiin kaupunginhallituksen heinäkuun 6 p:nä 1950 asettamalle satamalaitoksen rakennustoimikunnalle kaupunginhallitus päätti marraskuun 22 p:nä hylätä esityksen sekä kehoittaa lautakuntaa tilaamaan rakennustyön rakennustoimistolta.

Kaupunginvaltuuston elokuun 30 p:nä 1950 tekemän päätöksen mukaisesti päätettiin (28.5. 283 §) tehdä sopimus Oy, Finnish Stevedores ab:n, Oy. Åkerman ab:n, Ab. Stevedoring oy:n ja Ab. Edv. Björklund oy:n nimisten ahtausliikkeiden taikka näiden mahdollisesti muodostaman osakeyhtiön kanssa Länsisatamasta

luovutettavasta alueesta satamatyöntekijäin huoltorakennusta varten. Mainittujen ahtausliikkeiden täytyi kuitenkin rahoitusvaikeuksien vuoksi luopua rakennussuunnitelman toteuttamisesta.

Kun satamatyöntekijäin huoltorakennuksia oli eräissä tapauksissa käytetty kokousten pitämiseen, lautakunta päätti (12.2. 111 §) lisätä maaliskuun 31 p:nä 1925 vahvistettuun järjestyssääntöön, jota noudatetaan Helsingin kaupungin satamatyöntekijöitä varten rakennetuissa ruokailu- ja odotushuoneissa, sen 1 §:ään seuraavan uuden momentin:

"Huoneistoa ei saada käyttää kokousten pitämiseen ilman satamalautakunnan kussakin tapauksessa antamaa lupaa."

Työturvallisuuskysymykset satamassa. Sosiaaliministeriön toimesta suoritettiin Helsingin satamissa työturvallisuutta koskevia tarkastuksia. Tarkastusten johdosta lautakunta päätti (15.1. 19 §) antaa satamarakennusosaston tehtäväksi tarkastuspöytäkirjassa esitettyjen suojalaitteiden ja pelastusvälineiden sijoittamisen.

Matkustajapaviljongin rakennustoimikunta. Kaupunginhallituksen heinäkuun 6 p:nä 1950 uuden matkustajapaviljongin rakentamistyöstä huolehtimaan asettama rakennustoimikunta jatkoi työtään kertomusvuoden aikana. Toimikunnan puheenjohtajana toimi satamajohtaja K.W. Hoppu, sihteerinä diplomi-insinööri W. Wuolio sekä jäseninä satamarakennuspäällikkö diplomi-insinööri S.S. Randelin ja diplomiarkkitehti R.V. Luukkonen. Eläkkeelle siirtyneen satamarakennuspäällikkö Randelinin anottua eroa toimikunnan jäsenyydestä kaupunginhallitus määräsi hänen tilalleen uuden satamarakennuspäällikön, diplomi-insinööri B. Backbergin, joka osallistui työskentelyyn heinäkuun 6 p:stä alkaen.

Toimikunta kokoontui kertomusvuonna 49 kertaa ja oli kokousten pöytäkirjain yhteinen pykäläluku 257.

Tarkastettuaan jätetyt urakka- ja laskutuksen perusteella tehtävät työtarjoukset toimikunta päätti helmikuun 16 p:nä antaa matkustajapaviljongin rakentamisen A.W. Liljeberg oy. nimisen rakennusliikkeen laskutuksen perusteella tehtävänä työnä suoritettavaksi. Työmaanvalvojaks päätettiin helmikuun 23 p:nä ottaa maaliskuun 1 p:stä alkaen rakennusmestari J. Soivio. Rakennustoimikunnan helmikuun 23 p:nä tekemästä esityksestä kaupunginhallitus velvoitti sihteeri Wuolion päivittäin tarkastamaan rakennustöitä, rakennustoimikunnan puolesta tarkastamaan hankinta-, työpalkka- ym. laskutuksen ja tarkkailemaan kaikkea rakennukseen tarvittavan materiaalin käyttöä sekä esittämään näitä koskevat asiat toimikunnalle. Eräiden rakennustarpeiden saannin vaikeudesta huolimatta rakentaminen sujui laaditun aikataulukon mukaisesti, niin että harjannostajaiset voitiin pitää kertomusvuoden joulukuun 1 p:nä.

Rakennustyön eri vaiheiden aikana toimikunta joutui ratkaisemaan kaikki suuressa rakennustyössä esille tulleet pulmat. Jotta tullin, poliisin ja kauppakamarin liikennettä, matkustajien ja tavarain käsittelyä koskevat toivomukset saataisiin mahdollisuuksien mukaan toteutetuiksi, toimikunta oli jatkuvassa kosketuksessa mainittujen viranomaisten kanssa.

Käytännöllisessä rakennustyössä toimikunta joutui ratkaisemaan mm. kysymykset, jotka koskivat vesi-, lämpö-, ilmanvaihto-, sähkö-, hissi- ym. laitteita, tarkastamaan näitä koskevat urakkatarjoukset ja hyväksymään alaurakoitsijat. Samoin ajotien järjestely, ympäristön katuvalaistus, matkustajasiltojen, hihnakuljettimien ja saniteettilaitteiden hankinnat kuuluivat toimikunnan tehtäviin samoinkuin sisustuksen suunnittelu ja hankinta sekä ravintolan järjestely ja sisustaminen.

Satamalautakunnan tekemästä (11.6. 303 §) esityksestä kaupunginhallitus päätti kesäkuun 21 p:nä antaa myös Eteläsataman tullimakasiinin rakennustöiden hoitamisen rakennustoimikunnalle. Kertomusvuoden aikana suoritettiin rakennuksen perustustöitä satamarakennusosaston työvoimin.

Samoin kaupunginhallitus päätti kesäkuun 28 p:nä antaa toimikunnalle matkustajapaviljongin yhteyteen tulevan maanalaisen makasiinin rakennustöiden hoitamisen. Makasiinin alustavat työt suoritti satamarakennusosasto, minkä jälkeen A.W. Liljeberg oy. ryhtyi suorittamaan rakennuksen betonitöitä.

Myöskin Kauppatorin rantaan suunnitellun Suomenlinnan liikenteen matkustajapaviljongin rakennustyön hoitamisen kaupunginhallitus syyskuun 27 p:nä antoi rakennustoimikunnan tehtäväksi. Työ annettiin A.W. Liljeberg oy:n suoritettavaksi ja aloitettiin rakentaminen viipymättä, niin että se rakennusvuoden loppuun mennessä oli käytännöllisesti katsoen valmis.

Kivelleajo satamassa. Neuvostolainen höyryalus Belostrov ajoi kesäkuun 3 p:nä Eteläsatamassa kivelle, joka paikalla toimitetuissa harauksissa löydettiin 5.95 m:n syvyydestä ja joka poistettiin kesäkuun 15 p:nä kellukenostu-

rilla. Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton Kauppaedustajiston vaadittua satamalautakunnalta mainitulle höyryalukselle kivelleajossa koituneista vaurioista 119 136:79 ruplan suuruista korvausta, lautakunta päätti (19.11. 599 §) pyytää anojalta Suomen merilain mukaista selvitystä vahinkojen suuruudesta.

Sataman mainostaminen, vierailut satamassa ym. Helsingin satamaa mainostettiin Fairplay nimisessä merenkulkulehdessä, tanskalaisessa kauppakalenterissa Kraks Vejviser, New York Forwarder nimisessä merenkulkulehdessä, Paperi ja puu nimisessä aikakauslehdessä, Suomen kunnallislehdessä, tanskalaisessa merenkulkulehdessä Scandinavian Shipping Gazette ja Mercator nimisessä aikakauslehdessä.

Jäänsärkijä Otsolla järjestettiin maaliskuun 29 p:nä tutkimusmatka lähinnä Kytön väylän jääsuhteiden selvittämiseksi, jolla matkalla olivat läsnä merentutkimuslaitoksen, Helsingin kauppakamarin ja sanomalehdistön edustajat.

Jäänsärkijä Sisun avattua huhtikuun 2 p:nä Helsingin sataman liikenteen tarjottiin satamalautakunnan puolesta lounas jäänsärkijöiden Sisun ja Otson päällystölle.

Helsingin Rotary-klubille järjestettiin toukokuun 29 p:nä kiertokäynti Helsingin satamaan, minkä yhteydessä osanottajille järjestettiin lounas Kaupunginkellarissa.

Helsingin satamaan kävivät kesäkuun 10 p:nä tutustumassa pohjoismaisen satamarationalisoimiskomitean jäsenet sekä kesäkuun 20 p:nä meksikolaiset insinöörit D. Ortega ja S. Cortés-Obregon.

Erään sanomalehdistössä julkaistun, Helsingin satamasta vääristeltyjä tietoja sisältäneen haastattelun johdosta järjestettiin syyskuun 29 p:nä satamassa sanomalehdistön edustajille kiertokäynti ja tiedoitustilaisuus, joissa oli läsnä satamalautakunnan kutsumana asiantuntijana Tukholman vapaasataman johtaja H. Malmström.

Tukholman satamahallituksen edustajina neuvottelivat Helsingissä marraskuun 27-28 p:nä satamahallituksen puheenjohtaja porvarisneuvos G. Agrenius, varapuheenjohtaja asiamies A. Stridsberg, satamajohtaja H. Linder ja satamarakennuspäällikkö A. Wickert olympiakisojen aiheuttamasta Tukholman ja Helsingin välisen liikenteen järjestelystä.

Suomen satamaliiton liittokokous. Helsingissä pidettiin helmikuun 10 p:nä Suomen satamaliiton ylimääräinen liittokokous, jossa hyväksyttiin liiton hallituksen ehdotus v:n 1948 liikennemaksutaksaehdotuksen tarkistamisesta. Kaupunginvaltuuston tammikuun 31 p:nä valitsemina Helsingin kaupungin edustajina olivat liittokokouksessa lautakunnan puheenjohtaja B. Nybergh, varapuheenjohtaja U. Ilmanen, teknillinen johtaja R. Granqvist, satamajohtaja K.W. Hoppu ja varaedustajana lautakunnan jäsen N. Lehtinen.

Satamalautakunnan puolesta tarjottiin kokouksen osanottajille lounas Kaupunginkellarissa.

Taksojen ja maksujen muutokset ja korotukset. Suomen satamaliiton ylimääräisessä liittokokouksessa helmikuun 10 p:nä hyväksyttiin ehdotus uudeksi yhdenmukaiseksi liikennemaksutaksaksi, jonka Satamaliiton hallitus ehdotti käytäntöön otettavaksi liiton jäsenkaupungeissa. Lautakunnan tehtyä (16.4. 217 §) esityksen uuden liikennemaksutaksan vahvistamisesta, kaupunginvaltuusto hyväksyi ehdotuksen huhtikuun 25 p:nä. Sisäasiainministeriön vahvistettua uuden taksan toukokuun 24 p:nä, se otettiin käytäntöön kesäkuun 1 p:stä alkaen.

Yleisen talletusmakasiinin työmaksut korotettiin helmikuun 1 p:stä sekä edelleen toukokuun 1 p:stä lukien seuraaviksi (30.4. 259 §): 1. Tavarain sisäänottamisesta tai ulosantamisesta työmaksu on 200 mk tonnilta tai tunnilta. Vähin maksu on 100 mk. 2. Jos sisäänottoon sisältyi rautatievaunujen purkaus tai ulosantoon niiden kuormaus, on työmaksu 240 mk tonnilta tai tunnilta. 3. Tavarain sisäänoton tai ulosannon yhteydessä suoritetusta punnituksesta veloitetaan lisämaksua 45 mk tonnilta. Muusta punnituksesta veloitetaan kohdan 1) mukaiset työmaksut. 4. Ylityöajalta veloitetaan työmaksut työaikalain mukaisin korotuksin.

Yleisen talletusmakasiinin taksan yhdeksän eri hintaluokan maksut korotettiin (12.3. 153 §) 8-kertaisiksi tammikuun 21 p:stä 1932 vahvistetun taksan maksuihin verrattuna, tasoittamalla näin korotetut maksut täysiin markkoihin.

Samalla lautakunta vahvisti taksan yleisten määräysten 4) kohdassa mainitun vähimmän maksun 60 mk:ksi, 9) kohdassa mainitun huutokauppatoimituksen vähimmän maksun 800 mk:ksi sekä ohjesäännön 13. ja 15. §§:ssä mainitun talletustodistuksesta warrantteineen suoritettavan maksun 80 mk:ksi.

Vaakamestarien tuntipalkkiot. Pakkahuoneen ulkopuolella punnitsemisia ja mittauksia toimittavien vaakamestarien toimeksiantajiltaan perittävä tuntipalkkio vahvistettiin 180 mk:ksi (12.3. 154 §).

Laiturihuoltotaksa. Laiturihuoltotaksaa päätettiin (29.1. 52 §) korottaa 15 % helmikuun 1 p:stä alkaen elokuun 14 p:n 1950 vahvistetun taksan mukaisista maksuista, siten että korotetut maksut päättyvät tasaisiin markkoihin. Tavarapeitteiden vuokraksi vahvistettiin 100 mk peitteeltä ja vuorokaudelta. Taksaa päätettiin (16.4. 231 §) korottaa edelleen toukokuun 1 p:stä alkaen niillä markkamääräisillä korotuksilla, joilla ahtaajien laiturihuollolta veloittamat maatyömaksut mainitusta päivästä kohosivat sekä lisäksi laiturihuollon henkilökunnan palkkojen nousua vastaavalla määrällä. Tavarapeitteiden vuokra vahvistettiin 120 mk:ksi vuorokaudelta.

Satamalaitoksen varastosuojissa ja satama-alueilla säilytetyn tavaran paikanvuokrataksat vahvistettiin tammikuun 1 p:stä 1952 alkaen seuraaviksi: *Varastosuojissa säilytetyn tavaran paikanvuokrat*. A. Tuontitavarat. 1-3 vrk maksutta; 4-10 vrk 8 mk/m^2/vrk; 10-20 vrk 12 mk/m^2/vrk ja 21 vrk:sta alkaen 20 mk/m^2/vrk. B. Vientitavarat. 3 mk/m^2/vrk. C. Jäähdytyslaitoksessa. Tuonti- ja vientitavarasta, jota säilytetään jäähdytyslaitoksessa, kannetaan 15 mk/m^2/vrk. Alin maksu on 30 mk.

Satama-alueilla säilytetyn tavaran paikanvuokrat.A. Tuontitavarat. 1-3 vrk maksutta; 4-10 vrk 1 mk/m^2/vrk; 11-20 vrk 4 mk/m^2/vrk ja 21 vrk:sta alkaen 10 mk/m^2/vrk. B. Vienti- ja jälleenvientitavarat. Laiturialueella 2 mk/m^2/vrk ja muulla satama-alueella 4 mk/m^2:ltä viikossa. C. Kotimaan liikenteen tavarat. 5 mk/m^2:ltä viikossa, joka aika lasketaan siitä päivästä, joksi alue on tilattu. Alin maksu on 30 mk.

Esityksiä tehtiin kaupunginhallitukselle seuraavista asioista, jotka koskivat: Helsingin kaupungin edustusta Suomen satamaliiton ylimääräisessä liittokokouksessa (15.1. 21 §); kaluston hankintaa varten myönnetyn määrärahan siirtämistä v:lle 1951 (15.1. 22 §); lisämäärärahan myöntämistä Runeberginkadun sillan rakennustyötä varten (15.1. 41 §); satamaradan aitaamista Leppäsuon alueella (29.1. 53 §); lisämäärärahojen myöntämistä eräille satamalaitoksen tileille (15.1. 40 §, 29.1. 54 §, 29.1. 64 § ja 13.8. 390 §); kassantarkkailusta luopumista satamalaitoksen VII kassassa (12.2. 105 §); jäänsärkijä Otson luovuttamista merenkulkuhallituksen käyttöön (26.2. 133 §); työmaainsinöörien kursseille osallistuvien kurssimaksun suorittamista (12.3. 162 §); matka-apurahan myöntämistä insinööri V. Rahikaiselle (2.4. 186 §); rautatievaihteiden osien hankintaa (2.4. 191 §); Sörnäisten vanhan pistolaiturin pidentämistä (16.4. 212 §); Ehrenströmintien sillan kuormitusperusteita (16.4. 216 §); Suomen satamaliiton hyväksymän uuden liikennemaksutaksan käytäntöönottamista (16.4. 217 §); Eteläsataman uuden tullimakasiinin luonnospiirustuksia (30.4. 257 §); Eteläsataman tullimakasiinin rakennustöiden hoitamista (11.6. 303 §); Suomenlinnan matkustajapaviljongin piirustuksia (11.6. 304 §); satamatyöntekijäin huoltorakennuksia (18.6. 324 §); veteenputoamisen johdosta kastuneiden taskukellojen korjauskustannusten korvaamista työntekijöille V. Salomäelle, V. Tikkaselle, A. Surakalle ja S. Lehtiselle (25.6. 337 ja 345 § sekä 24.9. 457 §); työmaalta varastetun polkupyörän arvon korvaamista rakennusmestari V. Lindströmille (25.6. 343 §); työtapaturman yhteydessä särkyneiden silmälasien arvon korvaamista kirvesmies A. Niemiselle (25.6. 344 §); nosturiesimiesten G. Eklundin, B. Halmeen ja A. Åströmin vapauttamista suorittamasta vuosimaksuja heidän käyttöönsä luovutetuista kaupungin puhelimista (25.6. 346 §); Linnanrannan kävelysillan varustamista suojakaiteella (13.8. 387 §); eräiden laiturien rakentamista varten myönnettyjen määrärahojen ylittämistä (13.8. 391 §); lisämäärärahojen myöntämistä työpalkkojen nousun johdosta ylitettäville tileille (13.8. 392 §); Etelärantatien ja Ehrenströmintien yhtymäkohdan liikennejärjestelyä (13.8. 408 §); liikennemäärärahojen tilin Poistot ja palautukset ylittämistä (13.8. 411 §); talousarvioehdotusta v:ksi 1952 (27.8. 414 § ja 24.9. 474 §); satamakamreerin ja apulaissatamakamreerin tehtävien uudelleen järjestämistä (27.8. 416 §); uuden matkustajapaviljongin rakennusmäärärahan ylittämistä (24.9. 452 §); Suomenlinnan matkustajapaviljongin rakennustöiden hoitamista (24.9. 453 §); Eteläsataman pohjoisen laiturihaaran katoksen purkamista (24.9. 454 §); satamalaitoksen shekkitilin ylärajan korottamista (24.9. 466 §); lisämäärärahan myöntämistä Katajanokan vuota- ja öljyvarastorakennusta varten (22.10. 531 §); Katajanokalle rakennettavan satamatyöntekijäin huoltorakennuksen rakennustöiden hoitamista (5.11. 554 §); satamalaitoksen kahden kuorma-auton ja yhden henkilöauton myymistä (5.11. 560 §); Eteläsataman tullimakasiinin piirustuk-

sia (5.11. 566 §); veteenputoamisessa kastuneen kellon korjauskustannusten korvaamista työntekijä M. Pehkoselle (19.11. 598 §); Suomenlinnan matkustajapaviljongin vuokraamista Suomenlinnan liikenne oy:lle (19.11. 600 §); taloon Eteläranta 10 sijoitettavaa satamalaitoksen puhelinkeskusta (19.11. 602 §); satamarakennusosaston insinöörien palkkauksen järjestämistä (3.12. 612 §); veteenputoamisesta aiheutuneiden vahinkojen korvaamista satamavalvoja E. Nybergille (3.12. 615 §); Sirpalesaaren siirtämistä kiinteistölautakunnan hallinnasta satamalautakunnan hallintaan (3.12. 627 §); jaoston asettamista valmistelemaan satamatyöntekijäin huoltorakennuksia koskevia kysymyksiä (17.12. 637 §); määrärahan myöntämistä lentorahtitavarain osaston järjestämistä varten (17.12. 649 §); määrärahan myöntämistä Sörnäisten vanhan pistolaiturin ja Kulosaaren kartanon uimalaiturin rakennustöitä varten (17.12. 652 §); kahden edellisten vuosien tileille myönnetyn ylitysoikeuden muuttamista uusiksi määrärahoiksi (17.12. 667 §); kalastajien sijoittamista Sirpalesaarelle (31.12. 682 §).

Lausuntoja annettiin kertomusvuonna yhteensä 69, joista kaupunginhallitukselle 45, kiinteistölautakunnalle 15 ja yhteensä 9 muille viranomaisille.

K a u p u n g i n h a l l i t u k s e l l e annettiin seuraavat lausunnot asioista, jotka koskivat: Länsisataman tuloraiteen muutostöitä (15.1. 15 §); pesulautan rakentamista Kruununhakaan (15.1. 16 §); työttömyystöiden suunnittelua (15.1. 17 §); Kivimurskaamo V. Laineen valitusta varastoalueen vuokraoikeuden irtisanomisesta (15.1. 18 §); turvallisuuslaitteiden asentamista Katajanokan 12 makasiinin lastausparvekkeille (15.1. 32 §); Ruoholahden alueiden vuokralaisten valitusta vuokraoikeuksien irtisanomisesta (29.1. 49 §); Helsingin sataman vientimahdollisuuksien parantamista (29.1. 65 §); Katajanokalle hankittavia nostureita (29.1. 68 §); Valtameri oy:n valitusta vuokraoikeuden irtisanomisesta (12.2. 81 §); kauppa- ja teollisuusministeriön kansanhuolto-osaston valitusta vuokraoikeuden irtisanomisesta (12.2. 82 §); Länsisataman aitaamista (12.2. 83 §); Vartiokylään suunnitellun pesulautan laajentamista (12.2. 91 §); kokousten pitämistä satamatyöntekijäin huoltorakennuksissa (26.2. 123 §); maan insinööritarpeen selvittämistä (26.2. 126 §); eräiden Espoon kunnan alueiden liittämistä Helsingin kaupunkiin (2.4. 181 §); suojaparrujen asettamista Naurissaaren sillalle (2.4. 192 §); alueen luovuttamista metsähallitukselle Kyläsaaren korttelista n:o 677 (16.4. 209 § ja 19.11. 597 §); työtehotoimiston ehdotusta uusiksi irtaimistoluetteloiksi (16.4. 210 §); meripelastusaluksen hankkimista (16.4. 213 § ja 10.9. 442 §); Ruoholahden liikenneristeyksen juna- ja katuliikenteen järjestämistä (16.4. 214 §); Lönnrotinkadun sillan liikenteen rajoittamista (16.4. 215 §); Eteläranta 10:een rakenteilla olevaan taloon sijoitettavaa satamalaitoksen virkahuoneistoa (16.4. 233 §); kiinteän omaisuuden tarkastajien kertomusta v:lta 1950 (30.4. 242 §); Oy. Elo ab:n Herttoniemessä sijaitsevan tontin liikenneyhteyksiä (30.4. 243 §); Länsisataman aitauksen siirtämistä (30.4. 253 §); kolmannen raiteen rakentamista Herttoniemen öljysatamaan (15.5. 266 §); Kulosaaren kartanon uimalaiturien kunnostamista (15.5. 268 §); lentorahtitavarain osaston järjestämistä Helsingin I tullikamariin (28.5. 282 §); lentoveneiden laskeutumispaikan järjestämistä olympiakisojen ajaksi (28.5. 284 §); Herttoniemen öljysatamaan johtavan väylän syventämistä (11.6. 302 §); Saukonlaiturin ajoliikenteen järjestelyä (11.6. 311 §); liikennemerkkien asettamista Lauttasaaren sillalle (25.6. 332 §); Lauttasaaren ranta-alueiden hoitamista (13.8. 385 §); satamalaitoksen tilapäisten virkojen vakinaistamista (27.8. 415 §); satamarakennuspäällikön viran täyttämistä ja viran väliaikaista hoitamista (27.8. 417 ja 428 §); Suomen merimieslähetysseuran avustamista (24.9. 481 §); Malmin ns. entisen kalkkihiekkatiilitehtaan raidesopimuksen vastuupykälän muuttamista (22.10. 529 §); ns. vientikomitean mietintöä (22.10. 536 §); yhdenmukaisten työtodistuslomakkeiden käytäntöönottamista (19.11. 578 §); Korpivaara oy:n ja Sanoma oy:n anomusta vaihtoraiteen rakentamisesta Pitäjänmäen ratapihalta Valimontielle (17.12. 633 §); Oy. Gustav Paulig ab:n ja Helsingin osuuskaupan anomusta purkausraiteen rakentamisesta Herttoniemen teollisuusalueen korttelin n:o 53 varrelle (17.12. 635 §); Ruoholahden korttelien n:o 791-794 tonttien vuokraehtoja (31.12. 683 §).

K i i n t e i s t ö l a u t a k u n n a l l e annettiin lausunnot asioista, jotka koskivat: Osuustukkukaupan oikeuttamista rakentamaan yksityisraide Sörnäisten Rantatielle (2.4. 183 §); Oy. Trustivapaa bensiini ab:n anomusta saada rakentaa putkijohtoja Herttoniemen öljysatamaan (2.4. 184 §); Ruoholahden irtisanottujen vuokramiesten sijoittamista (16.4. 211 §); Oy. Trustivapaa bensiini ab:n anomusta rautatieraiteen rakentamisesta Herttoniemestä vuokraa-

malleen alueelle (30.4. 244 §); Oy.Skanoil ab:n oikeutta sijoittaa putkijohto Herttoniemen öljysataman laiturille (28.5. 285 §); Salmisaaren voimalaitoksen välppärakennuksen piirustuksia (18.6. 327 §); Asfaltti oy.Lemminkäiselle tehdaskorttelista n:o 275 vuokratun tontin vuokra-ajan pidentämistä (25.6.333 §); varastoalueiden vuokraamista Kyläsaaren täytemaa-alueelta (25.6. 334 §); ranta-alueen vuokraamista liikkeenharjoittaja K. Mäntylälle mattojen pesupaikaksi (25.6. 357 §); Osuustukkukaupan viljanimulaitoksen laiturin ja putkisillan piirustuksia (10.9. 438 §); Helsingin kuorma-autoliikennöitsijäin anomusta varastotilan tai -alueen vuokraamisesta (24.9. 456 §); alueiden vuokraamista Herttoniemen öljysatamasta Suomalainen Gulf Oil Company oy:lle (19.11. 583 § ja 17.12. 648 §); Pitäjänmäen teollisuusalueen korttelin n:o 14 raiteiden rakentamista (17.12. 634 §); Wärtsilä-yhtymä oy.Kone ja sillan anomusta saada rakentaa yhdysraide Sörnäisten Rantatielle (17.12. 650 §).

P a l k k a l a u t a k u n n a l l e annettiin lausunnot, jotka koskivat: apulaissatamarakennuspäällikkö B. Backbergin oikeuttamista pitämään sivutointa (15.1. 27 §); rakennusmestari K. Pimiälle myönnetyn eläkkeen korottamista (2.4. 187 §); Helsingin kaupungin alusten kansipäällystön palkkauksesta ja muista työehdoista tehdyn sopimuksen muuttamista (22.10. 526 §); varastoimistoimen apulaisjohtaja T. Teräksen oikeuttamista pitämään sivutointa (5.11. 558 §).

M a i s t r a a t i l l e annettiin lausunnot: Bröderna Udd byggnadskontor nimisen toiminimen rakennuspiirustuksista (12.2. 84 §); Suomalainen Gulf Oil Company oy:n anomuksesta saada sijoittaa bensiinisäiliöt jakelulaitteineen Kiito-Linja oy:lle vuokratulle Ruoholahden varastoalueelle (30.4. 252 §); Suomi-Filmi oy:n anomuksesta saada sijoittaa tulenaran nesteen maanalainen säiliö Munkkisaaren tehdasrakennuksen pihalle (19.11. 576 §); Rake oy:n anomuksesta saada käyttää Länsisataman varastoalueellaan sijaitsevaa öljyvarastoa tulenarkojen aineiden säilyttämiseen (17.12. 639 §).

S u o m e n s a t a m a l i i t o l l e annettiin lausunto liikennemaksujen kantamisesta Helsingin sataman kautta kulkevista neuvostovenäläisistä transitotavaroista (22.10. 525 §).

Venelaiturit. Kruununhaan Venekerho oikeutettiin (28.5. 286 §) sijoittamaan ankkuripoijuja yhdistykselle vuokratun Pohjoissataman venelaiturin läheisyyteen sekä pitämään yhdistyksen lippua sille vuokratulla venelaiturilla.

I. Koskisen anomus saada rakentaa väliaikainen venelaituri enintään kahdelle veneelle Munkkiniemen ajosillan tienoille hylättiin (11.6. 305 §).

Kruununhaan Venekerholle vuokrattiin (17.12. 659 §) Pohjoissataman venelaituri purjehduskaudeksi 1952 ja edelleen purjehduskaudeksi kerrallaan, ellei sopimusta irtisanota ennen maaliskuun 1 päivää, 360 000 mk:n vuokrasta purjehduskaudelta. Suomen moottoriveneklubille vuokrattiin (17.12. 659 §) Pohjoissatamassa Uudenmaan kasarmin edustalla sijaitseva venelaituri 135 000 mk:n vuokrasta purjehduskaudelta ja muutoin samoin ehdoin kuin edellä mainittu laituri.

Maa-alueiden vuokraukset ym. Irtisanomisajoin vuokrattujen alueiden vuokrat kannettiin kertomusvuonna v:n 1950 tammi-lokakuun keskimääräisen indeksiluvun 9 715 (perusindeksi v:n 1914 ensipuolisko = 100) perusteella 870 % korotettuina.

Kaupunginvaltuuston päätösten mukaisesti pitkäaikaisilla sopimuksilla vuokrattujen alueiden vuokramaksut kannettiin kertomusvuoden huhtikuun 1 p:stä maaliskuun 31 p:ään 1952 sopimusmääräysten mukaisesti v:n 1950 keskimääräisen elinkustannusindeksin 9 890 perusteella 880 % korotettuina.

Lautakunnan päätösten (jaoston päättämistä vuokrauksista ks. seur.s.) mukaisesti vuokrattiin (11.6. 317 §) Suomen kaapelitehdas oy:lle 8 075 m^2:n suuruinen Ruoholahden varastoalue n:o 56 20 mk/m^2 perusvuosivuokrasta ja Oy. Mercantile ab:lle 7 800 m^2:n suuruinen Ruoholahden varastoalue n:o 55 15 mk/m^2 perusvuosivuokrasta kertomusvuoden heinäkuun 1 p:stä kesäkuun 30 p:ään 1956.

Suomen höyrylaiva oy:lle vuokrattiin (10.9. 439 §) 1 486 m^2:n suuruinen Katajanokan varastoalue H 11 14 mk/m^2 perusvuosivuokrasta syyskuun 1 p:stä elokuun 31 p:ään 1956.

Makasiinirannan rakennustöiden tielle joutuvina irtisanottiin (26.2. 144 §) Suomen höyrylaiva oy:lle ja Ab. Stevedoring oy:lle vuokrattuja varastoalueita koskevat vuokrasopimukset päättyviksi toukokuun 31 p:nä.

Oy. Algol ab. nimisen yhtiön piirustukset Länsisataman korttelista n:o 256 vuokraamalleen alueelle rakennettavaksi suunniteltua 25 000 l:n tärpättisäiliötä varten hylättiin (26.2. 127 §).

Jaoston käsittelemät asiat. Satamalautakunnan johtosäännön 9 §:n perusteella lautakunta asetti keskuudestaan viisijäsenisen jaoston käsittelemään varastoalueiden ja varastosuojien vuokraamista, laiturihuoltotoiminnasta aiheutuvia korvauksia sekä vuokratuille alueille suunniteltujen rakennusten piirustuksia koskevia kysymyksiä.

Alueiden vuokraukset. Kertomusvuoden aikana jaosto teki seuraavat vuokrasopimukset:

Vuokraaja	Alue	Pinta-ala m²	Vuokrakausi	Indeksilukua 1000 vastaava perusvuokra vuodessa mk/m²	Päätös
Oy. Algol ab.	Länsisataman alue V 6	3 504	1.4.1951 alk. 6 kk. irtis.	15	26.2. 19 §
Helsingin kaupungin kaasulaitos	Verkkosaaren alue	666	15.2.1951 alk. 1 kk. irtis.	4	29.1. 15 §
Oy. Aimo Lindgren ab.	Länsisataman alue V 1	2 812	16.8.1951 alk. 6 kk. irtis.	14	24.9. 61 §
Oy. Machinery ab.	Ruoholahden varastoalue n:o 7	777	1.7.1951 alk. 6 kk. irtis.	15	25.6. 49 §
Oy. Telko ab.	Länsisataman varastoalue 265 i	2 748	1.4.1951 alk. 6 kk. irtis.	14	26.2. 19 §
Valtameri oy.	Katajanokan varastoalue H 4	2 774	1.8.1951 alk. 6 kk. irtis.	15	28.5. 44 §
S:n	Sörnäisten varastoalue n:o 4	1 000	1.12.1951 alk. 1 kk. irtis.	15	29.10. 68 §

Aug. Eklöf ab:lle vuokrattiin (2.4. 27 §) laivauskaudeksi 1951, jatkuen sopimus laivauskauden kerrallaan, ellei sitä irtisanota ennen maaliskuun 1 päivää 200 000 m²:n ja 75 000 m²:n suuruiset vesialueet Vanhankaupunginlahdelta vastaavasti 10 000 mk:n ja 3 750 mk:n perusvuosivuokrasta indeksikorotuksin. Samalla päätettiin merkitä yhtiön vesialueita koskevat aikaisemmat vuokrasopimukset päättyneiksi joulukuun 31 p:nä 1950.

Ruoholahdesta joulukuun 18 p:nä 1950 irtisanotuille vuokramiehille, D.S. Smirnoffin kuolinpesää lukuunottamatta, myönnettiin (16.4. 32 §) muuttoaikaa heinäkuun 1 p:stä alkaen 1 kuukauden irtisanomisajoin.

Kertomusvuoden aikana irtisanottiin päättyviksi jälempänä mainitut vuokrasopimukset:

Vuokraaja	Alue	Vuokraoikeus päättyi	Päätös
Oy. Algol ab.	Länsisataman alue V 6	31.3.1951	26.2. 19 §
Betoni- ja puurakennus oy.	Ruoholahden varastoalue n:o 7 a	30.6.1951	25.6. 48 §
Ab. Finnish Stevedores oy.	Katajanokan alue n:o 4	29.2.1952	19.11.77 §
Ikas oy.	Katajanokan alue n:o 7	29.2.1952	19.11.77 §
Kauppa- ja teollisuusministeriön kansanhuoltoosasto	Katajanokan alue H 4	31.7.1951	15.1. 5 §
Laatusuksi oy.	Sörnäisten varastoalue n:o 4	30.11.1951	27.8. 54 §
Oy. Aimo Lindgren ab.	Länsisataman alue V 1	15.8.1951	24.9. 61 §
Rautakonttori oy.	Katajanokan alue n:o 6	29.2.1952	19.11.77 §
Seximo oy.	Länsisataman varastoalue V 12	20.11.1951	3.12. 83 §

Vuokraaja	Alue	Vuokraoikeus päättyi	Päätös
Oy. Shell ab.	Sörnäisten varastoalue	31.1.1952	29.10.71 §
S:n	Sörnäisten öljyjohtoalue	30.4.1952	29.10.71 §
Suomen höyrylaiva oy.	Katajanokan alue n:o 14	31.7.1951	15.1. 3 §
S:n	Katajanokan alue n:o 5	29.2.1952	19.11.77 §
Oy. Telko ab.	Länsisataman alue V 7	31.3.1951	26.2. 19 §
Valtameri oy.	Katajanokan alueet n:o 12 ja 13	31.7.1951	15.1. 3 §
S:n	Katajanokan varastoalue H 4	31.7.1951	28.5. 44 §
Oy. Wetek ab.	Ruoholahden varastoalue n:o 7 b	31.7.1951	28.5. 40 §
Wicander & Larson ab.	Katajanokan alue n:o 15	31.7.1951	15.1. 3 §
Oy. Åkerman ab.	Katajanokan alue n:o 3	29.2.1952	19.11.77 §

Erinäisten oikeuksien myöntäminen. Oy. Algol ab. oikeutettiin (15.1. 9 §) pitämään Meklarinkadun liikennealueella ilmaratanosturin telinettä helmikuun 1 p:stä alkaen 6 kk:n irtisanomisajoin 3 000 mk:n vuotuisesta korvauksesta indeksikorotuksin. Kiito-Linja oy. oikeutettiin (24.9. 63 §) pitämään kahta polttoaineen jakelulaitetta vuokra-alueellaan Ruoholahdessa 3 kk:n irtisanomisajoin 2 500 mk:n vuotuisesta korvauksesta indeksikorotuksin. Oy. Nobel-Standard ab. oikeutettiin (2.4. 26 § ja 25.6. 46 §) pitämään bensiinin jakelulaitteita kesäkauden 1951 aikana Kauppatorin altaan varrella 67 200 mk:n ja Pohjoisrannan venelaiturilla 6 000 mk:n korvauksesta. Punkaharjun laiva oy. (15.5. 35 §) ja Oy. Sight-Seeing ab. (16.4. 30 §) oikeutettiin pitämään kesäkauden 1951 aikana lipunmyyntikojua Eteläsatamassa 6 000 mk:n korvauksesta.

Helsingin satamamiehet yhdistyksen oikeus pitää satama-alueilla jätepaperin keräyslaatikoita merkittiin (2.4. 28 §) päättyneeksi.

Vuokraoikeuksien siirrot. Ab. Victor Ek oy:n, Oy. Merikiito ab:n ja Ab. Henry Nielsen oy:n vuokraoikeus Länsisataman vuokra-alueeseen siirrettiin (19.11. 74 §) mainittujen ja Ab. Lars Krogius & Co oy:n yhteiseksi. Oy. Koksipuriste ab:n vuokraoikeus Länsisataman vuokra-alueeseen siirrettiin (15.5. 36 §) Polttoaine osuuskunnalle.

Laatusuksi oy:n ja Rakentajain Hankinta- ja Kuljetus oy:n anomus ensin mainitun yhtiön Sörnäisten varastoalueen n:o 4 vuokraoikeuden siirtämisestä jälkimmäiselle yhtiölle hylättiin (24.9. 64 §).

Rakennusten ja varastotilojen vuokraukset. Varastoimis- ja laiturihuolto-osaston hallinnassa olevista rakennuksista vuokralle annettujen varastotilojen vuokrasopimukset irtisanottiin (28.5. 42 §) päättyviksi joulukuun 31 p:nä, paitsi Munkkisaaren tehdasrakennuksen vuokralaisten sopimukset toukokuun 31 p:nä 1952. Vuokrat tarkistettiin (3.12. 80 §) seuraaviksi: kivirakennuksissa lämmin varastotila 100 mk/m^2/kk; kivirakennuksissa kylmä varastotila 60 mk/m^2/kk; yleisen talletusvaraston rakennuksessa 70 mk/m^2/kk; Länsisataman puurakennuksessa E 50 mk/m^2/kk ja muissa puurakennuksissa 40 mk/m^2/kk.

Samalla pidennettiin irtisanotut vuokraoikeudet tarksitetuista vuokrista entisin ehdoin tammikuun 1 p:stä 1952 alkaen.

Tilastolliselle päätoimistolle vuokrattiin (12.3. 23 §) I tullikamarin ullakkokerroksesta 200 m^2:n suuruinen varastotila maaliskuun 1 p:stä alkaen 1 kk:n irtisanomisajoin 45 mk/m^2:n kuukausivuokrasta. Ab. Stevedoring oy:lle vuokrattiin (28.5. 41 §) Eteläsataman rantamakasiinista n:o 1 150 m^2:n suuruinen osasto 1 kk:n irtisanomisajalla 60 mk/m^2:n kuukausivuokrasta. Kansainvälinen kuljetus oy:lle vuokrattiin (3.12. 81 §) Katajanokan varastorakennuksesta n:o 3 170 m^2:n suuruinen osasto tammikuun 1 p:stä 1952 alkaen 6 kk:n irtisanomisajoin 60 mk/m^2:n kuukausivuokrasta.

Lämpöuuni oy:lle Munkkisaaren tehdasrakennuksesta vuokratun 336 m^2:n suuruisen varastotilan vuokraoikeus siirrettiin (27.8. 53 §) Oy. Marmorihiomo ab:lle. O.J. Dahlberg oy:lle Katajanokan yleisestä talletusvarastosta vuokra-

tun varastotilan vuokraoikeus siirrettiin (31.12. 88 §) ko. yhtiölle ja Paperityö oy:lle yhteisesti, jolloin myös varastotila pienennettiin 645 m²:s:tä 485 m²:ksi.

Eteläsataman katoksesta Etelän Kala oy:lle, Northern Steamship Co Ltd:lle ja Riistanvienti oy:lle vuokrattujen varastotilojen vuokraoikeudet irtisanottiin (24.9. 65 §) päättyviksi joulukuun 31 p:nä. Vuokraoikeudet pidennettiin (31.12. 85 §) korotetuista vuokrista kesäkuun 15 p:ään 1952 saakka.

Andelslaget Varuboden osuusliikkeen vuokraoikeus Katajanokan varastorakennuksesta n:o 3 vuokrattuun 170 m²:n suuruiseen varastotilaan (15.1. 4 §) irtisanottiin päättyväksi kesäkuun 30 p:nä. Tupakkatehdas Fennian vuokraoikeus yleisestä talletusmakasiinista vuokrattuun varasto-osastoon A VI merkittiin (16.4. 33 §) päättyneeksi huhtikuun 10 p:nä. Pajako oy:n vuokraoikeus yleisen talletusvaraston rakennuksesta vuokrattuun varastotilaan irtisanottiin (19.11. 76 §) päättyväksi joulukuun 31 p:nä. Ravintoloitsijain keskusvarasto oy:n vuokraoikeus yleisen talletusvaraston rakennuksesta vuokrattuun varastotilaan irtisanottiin (19.11. 76 §) päättyväksi helmikuun 29 p:nä 1952. Kansainvälinen kuljetus oy:n vuokraoikeus yleisen talletusvaraston rakennuksesta vuokrattuun varastotilaan merkittiin (3.12. 81 §) päättyväksi joulukuun 31 p:nä.

Hyväksytyt piirustukset. Jaosto hyväksyi omalta osaltaan kertomusvuoden aikana seuraavat rakennuspiirustukset: Oy. Nobel-Standard ab:n Sörnäisten niemen naftasäiliön (15.1. 6 §), Veljekset Udd'in Ruoholahden kahden vajarakennuksen (15.1. 7 § ja 10.9. 58 §), Oy. Algol ab:n Länsisataman ilmaratanosturin (15.1. 9 §), Puukeskus oy:n Ruoholahden avokatoksen (29.1. 12 §), Riihimäen lautatarha oy:n Ruoholahden avokatoksen (29.1. 13 ja 14 §), Kiito-Linja oy:n Ruoholahden autotavara-aseman (16.4. 31 §), Oy. Hiilko ab:n Länsisataman varastosuojan (15.5. 34 §), Oy. Nobel-Standard ab:n Sörnäisten varastorakennuksen (28.5. 39 §), Ab. Victor Ek oy:n Länsisataman vajarakennuksen (28.5. 43 §), Rauta- ja konetarve oy:n Katajanokan varastorakennuksen (25.6. 50 §), Vaasan höyrymylly oy:n Munkkisaaren myllyn lisärakennuksen (10.9. 59 §), Valtameri oy:n Katajanokan varastosuojan (24.9. 62 §), Oy. Mercantile ab:n Ruoholahden varastorakennuksen (29.10. 72 §), Suomen kaapelitehdas oy:n Ruoholahden varastorakennuksen (29.10. 72 §), Suomen höyrylaiva oy:n Katajanokan varastosuojan (19.11. 78 §) ja Valtameri oy:n Sörnäisten varastoalueen lisärakennuksen (31.12. 87 §).

Laiturihuoltotoiminnasta aiheutuneet korvaukset. Laiturihuollon vastuulla olleista, puuttumaan jääneistä tavaroista päätettiin suorittaa tavarain omistajille korvauksia seuraavat määrät: Oy. Petko ab:lle 8 727 mk (12.3. 21 §), Wärtsilä-yhtymä oy:n Hietalahden telakalle 43 388 mk (12.3. 22 §), Ab. Wilh. Bensow oy:lle 49 123 mk (29.10. 67 §), Rautakonttori oy:lle 10 038 mk (29.10. 69 §), Sähköliikkeiden oy:lle 1 130 mk (29.10. 70 §) ja Ab. Bang & Co.oy:lle 3 876 mk (31.12. 86 §).

Henkilökunta. Lautakunnan tekemästä (10.9. 443 §) esityksestä palkkalautakunta päätti syyskuun 25 p:nä pysyttää satamajohtaja K.W. Hopun virassaan yhden vuoden hänen saavutettuaan eroamisiän helmikuun 22 p:nä 1952.

K a n s l i a o s a s t o . Osaston tp. toimistoapulaisen virkaa hoitamaan satamajohtaja määräsi kassa- ja tiliviraston vanh. kassanhoitajan H.A. Hytösen tammikuun 1 p:stä lukien.

K a s s a - j a t i l i v i r a s t o . Toimentaja A.M. Liljeros määrättiin (15.1. 24 §) viransijaisena hoitamaan vanhemman kassanhoitajan virkaa tammikuun 1 p:stä lukien. Vt. toimistoapulaiselle E.F. Ekebomille myönnettiin (27.8. 419 §) ero virastaan syyskuun 1 p:stä lukien. Osaston avoinna olleeseen toimentajan virkaan nimitettiin (8.10. 493 §) tp. toimistoapulainen R.A.S. Matikainen ja toimistoapulaisen virkaan ylioppilas O.T. Meriluoto marraskuun 1 p:stä lukien.

Kaupunginvaltuuston lokakuun 24 p:nä tekemällä päätöksellä siirrettiin apulaissatamakamreerin virka 33.palkkaluokasta 35.palkkaluokkaan tammikuun 1 p:stä 1952 alkaen.

S a t a m a k o n t t o r i . Kuoleman kautta poistuivat henkilökunnasta satamavalvojat U. Eerola ja K. Soimi. Avoimeksi tulleisiin satamavalvojan virkoihin nimitettiin (26.2. 125 §) rannikkolaivurit J. Mäkeläinen ja A.A. Andersson maaliskuun 1 p:stä alkaen. Satamatarkastajan virkaan nimitettiin (12.3. 158 §) merikapteeni O. Terkki toukokuun 1 p:stä alkaen. Vedenantomiehen virkaan nimitettiin (24.9. 469 §) merimies A.O. Lindroos lokakuun 1 p:stä alkaen.

V a r a s t o i m i s - j a l a i t u r i h u o l t o - o s a s t o. Osaston viranhaltijoista kuolivat varastomies K.A. Meriluoto maaliskuun 17 p:nä, toimentaja H.A. Henriksson toukokuun 25 p:nä ja vaakamestari V. Avellan joulukuun 4 p:nä.

Osaston palveluksesta myönnettiin ero eläkkeelle siirtyneille: siivooja E.A. Paulille (24.9. 473 §) lokakuun 1 p:stä, varastomies M. Pynnöselle (17.12. 663 §) maaliskuun 1 p:stä 1952 ja varastonesimies B.I. Falckille (31.12. 684 §) helmikuun 6 p:stä 1952 lähtien. Omasta pyynnöstä myönnettiin ero jäähdytyslaitoksen konemestarille U.A. Tervaselle (30.4. 248 §) heinäkuun 15 p:stä ja tavaranmerkitsijä B.T. Petterssonille (24.9. 472 §) lokakuun 1 p:stä lähtien.

Osaston virkoja viransijaisina määrättiin hoitamaan: rouva F.E. Candolin 15.1. 24 §) toimentajan virkaa tammikuun 1 p:stä, hissilaitoksen koneenhoitaja G.R. Johansson (25.6. 339 §) jäähdytyslaitoksen konemestarin virkaa heinäkuun 16 p:stä ja lämpöjohtomekaanikko F.G. Numfelt (25.6. 339 §) jäähdytyslaitoksen konemestarin virkaa heinäkuun 16 p:stä marraskuun 30 p:ään.

Toimentajan virkaan nimitettiin (8.10. 492 §) tp. toimentaja A-R.L. Fransman marraskuun 1 p:stä. Jäähdytyslaitoksen konemestarin virkaan nimitettiin (22.10. 527 §) konemestari E.M. Valtonen joulukuun 1 p:stä.

S a t a m a r a k e n n u s o s a s t o. Kuoleman kautta poistuivat henkilökunnasta piirtäjä A.A. Söderholm toukokuun 7 p:nä ja toimistoapulainen A.M.F. Dahlbo marraskuun 26 p:nä. Säädetyn eroamisiän perusteella myönnettiin (12.3. 157 §) ero virastaan rakennusmestari K. Pimiälle huhtikuun 27 p:stä lähtien. Lautakunnan tekemästä esityksestä myönnettiin rakennusmestari Pimiälle Suomen kaupunkiliiton ansiomerkki 30 vuoden palveluksesta. Lautakunnan puollettua (28.5. 287 §) satamarakennuspäällikkö S.S. Randelinin anomusta eron myöntämisestä virastaan saavutetun eroamisiän perusteella kaupunginhallitus myönsi anojalle eron syyskuun 1 p:stä. Lautakunnan tekemästä esityksestä myönnettiin satamarakennuspäällikkö Randelinille Suomen kaupunkiliiton 30-vuotisansiomerkki. Kun lautakunnan päätöksellä (9.10.1950 549 §) 43.palkkaluokan insinöörin virkaan valittu diplomi-insinööri P.E. Koponen ei ollut voinut ryhtyä hoitamaan virkaansa, todettiin (8.10. 494 §), että tämä päätös oli rauennut. Toimistoapilaiselle A.L. Hänniselle myönnettiin ero virastaan syyskuun 20 p:stä.

Lautakunnan annettua (27.8. 417 §) hakijoista lausuntonsa kaupunginhallitus nimitti satamarakennuspäällikön virkaan apulaissatamarakennuspäällikkö B.G.O. Backbergin. Avoimeksi tullutta apulaissatamarakennuspäällikön virkaa määrättiin (27.8. 428 §) hoitamaan yli-insinööri P.J. Duncker ja yli-insinöörin virkaa viransijaisena insinööri J.E. Ask, kumpikin syyskuun 1 p:stä.

Haettavana olleisiin virkoihin nimitettiin: lokakuun 1 p:stä lukien diplomi-insinööri I.R. Helander (10.9. 434 §) 42.palkkaluokan insinöörin virkaan, rakennusmestari N.A. Viitala (10.9. 435 §) 31.palkkaluokan rakennusmestarin virkaan, rakennusmestari E.P. Wennerström (24.9. 470 §) 37.palkkaluokan rakennusmestarin virkaan ja tp. toimistoapulainen I.T. Lahtinen (24.9. 471 §) 18.palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan sekä tammikuun 1 p:stä 1952 rakennusmestari T.I. Puupponen (3.12. 626 §) 35.palkkaluokan rakennusmestarin virkaan.

Osaston apulaisinsinöörin virkoja viransijaisina määrättiin hoitamaan: diplomi-insinööri F.A. Ehrström (26.2. 143 §) maaliskuun 1 p:stä toukokuun 18 p:ään ja diplomi-insinööri K.K.G. Krook (10.9. 434 §) lokakuun 1 p:stä.

Toimistoapulaisen A.M.F. Dahlbon kuoleman johdosta avoimeksi tullutta 23.palkkaluokan toimistoapulaisen virkaa määrättiin (3.12. 617 §) viransijaisena hoitamaan 20.palkkaluokan toimistoapulainen E-L. Lindholm, Lindholmin virkaa 18.palkkaluokan toimistoapulainen I.C.C.M. Kotte sekä Kotten virkaa tp. toimistoapulainen S. Hakkarainen, kaikki joulukuun 1 p:stä.

S a i r a u s l o m a t. Sairauslomaa myönnettiin viranhaltijoille kertomusvuoden kuluessa 527 tapauksessa. Sairauslomapäivien lukumäärä oli 5 187, joista 3 925 päivää täysin palkkaeduin, 1 220 2/3 palkkaeduin ja 42 päivää ilman palkkaa. Sairausloma-ajalta maksettiin palkkaa yhteensä 5 382 698 mk.

Varastorakennukset, laituripituus ym.

Eteläsataman varastorakennusten lattia-ala oli kertomusvuoden päättyessä 56 500 m^2 ja katosten pinta-ala 1 925 m^2, yhteensä 58 425 m^2. Länsisataman varastorakennusten lattia-ala oli 41 400 m^2. Koko satamassa oli siten varastorakennusten ja katosten lattia-ala yhteensä 99 825 m^2. Kertomusvuoden aikana otettiin varastotilan puutteen vuoksi käytäntöön keskeneräinen Katajanokan vuota- ja öljymakasiini, johon heinäkuusta lähtien sijoitettiin tullaa-

maroita tuontitavaraa. Rakennuksen eräät sisustustyöt olivat vielä kesken ja sen luovuttaminen satamalaitokselle siirtyi seuraavaan vuoteen. Rakennuksen lattia-ala, joka on noin 5 000 m^2, ei sisälly edellä oleviin lukuihin.

Pysyväisten, vähintään 2 m syvyisten laiturien pituus oli kertomusvuoden päättyessä yhteensä 5 932 m. Tähän määrään ei sisälly saaristoliikennelaitureita eikä tilapäisiä purkauslaitureita, vaikka niiden syvyys on yli 2 m.

Satamien rautatieraiteiden pituus oli vuoden lopussa 64 100 m. Varasto- ja teollisuusalueiden raiteiden pituus oli 17 794 m, josta Malmin asemalla olevien raiteiden osuus oli 1 894 m.

Kertomusvuoden aikana täytettiin vesialueita 29 920 m^2, josta sataman varsinaisen maa-alueen lisäys oli 8 640 m^2.

Vuoden päättyessä satamalautakunnan hallinnassa oleva maa-alue oli 141 ha ja vesialue 3 542 ha.

Tavarain purkaukseen käytettävien ns. laiturikenttien ala oli Eteläsatamassa ja Katajanokalla 55 000 m^2, josta 40 000 m^2 sijaitsi lähellä laituria ja 15 000 m^2 rautatieraiteiden varrella. Länsisataman laiturikenttien ala oli yhteensä 150 000 m^2, josta 80 000 m^2 lähellä laituria ja 70 000 m^2 rautatieraiteiden varrella. Varastoalueita, joiden vuokraamisesta on tehty kirjalliset vuokrasopimukset, oli vuoden päättyessä 513 462 m^2.

Satamalaitoksella oli kertomusvuonna 48 laiturinosturia, 6 autonosturia ja 9 haarukkatrukkia.

Eteläsataman Makasiinirannalle sijoitettavat kaksi 3-tonnin nosturia päätettiin (15.1. 35 §) hankkia Demag A.G. nimiseltä saksalaiselta toiminimeltä.

Satamaliikenne

Helsingin satama oli suljettuna helmikuun 25 p:n ja huhtikuun 2 p:n välisenä aikana, kun se sitä vastoin edellisenä vuonna oli avoinna koko vuoden.

Satamaan saapui kertomusvuoden aikana 5 329 alusta, joiden nettovetomäärä oli 2 030 610 rekisteritonnia ja lähti 5 295 alusta, joiden nettovetomäärä oli 2 007 301 rekisteritonnia. Edellisenä vuonna saapui 5 116 alusta, joiden nettovetomäärä oli 1 857 909 rekisteritonnia ja lähti 5 097 alusta, joiden nettovetomäärä oli 1 841 756 rekisteritonnia. Kertomusvuoden aikana saapuneiden alusten lukumäärä lisääntyi 213 ja vetomäärä 172 701 rekisteritonnia eli 9.3 % sekä lähteneiden alusten lukumäärä lisääntyi 198 ja vetomäärä 165 545 nettorekisteritonnia eli 9.o %.

V. 1951 saapui Helsingin satamaan 9 031 alusta, yhteensä 2 555 725 nettorekisteritonnia, joista ulkomaisessa merenkulussa 2 497 alusta nettovetomäärältään yhteensä 2 239 503 nettorekisteritonnia. Satamasta lähti 9 012 alusta, yhteensä 2 550 803 nettorekisteritonnia, joista ulkomaisessa merenkulussa 2 498 alusta, yhteensä 2 237 665 nettorekisteritonnia. Kertomusvuoden liikenne oli siten saapuneiden alusten vetomäärään verrattuna 79.5 % ja lähteneiden alusten vetomäärään nähden 78,7 % v:n 1938 vastaavista luvuista.

Helsingin satamssa käyneiden alusten luku- ja vetomäärä eri kuukausina oli seuraava:

Kuukausi	Ulkomainen merenkulku		Rannikkoliikenne		Yhteensä	
	Lukumäärä	Nettovetomäärä rek. tonnia	Lukumäärä	Nettovetomäärä rek. tonnia	Lukumäärä	Nettovetomäärä rek. tonnia
Saapuneet alukset:						
Tammikuu	136	130 897	13	3 302	149	134 199
Helmikuu	31	23 503	5	2 104	36	25 607
Maaliskuu	-	-	-	-	-	-
Huhtikuu	129	92 986	9	2 232	138	95 218
Toukokuu	255	192 058	384	18 123	639	210 181
Kesäkuu	296	203 168	380	19 111	676	222 279
Heinäkuu	297	200 737	461	23 380	758	224 117
Elokuu	275	204 379	386	21 582	661	225 961
Syyskuu	258	203 581	403	20 811	661	224 392
Lokakuu	271	232 551	478	27 502	749	260 053
Marraskuu	250	179 291	292	16 427	542	195 718
Joulukuu	237	200 514	83	12 371	320	212 885
Koko vuosi	2 435	1 863 665	2 894	166 945	5 329	2 030 610

Kuukausi	Ulkomainen merenkulku		Rannikkoliikenne		Yhteensä	
	Lukumäärä	Nettovetomäärä rek. tonnia	Lukumäärä	Nettovetomäärä rek. tonnia	Lukumäärä	Nettovetomäärä rek. tonnia
Kotipaikka:						
Helsinki	616	568 454	152	17 019	768	585 473
Muualla kotimaassa	462	215 124	2 742	149 926	3 204	365 050
Ulkomailla	1 357	1 080 087	-	-	1 357	1 080 087
Lähteneet alukset:						
Tammikuu	130	122 691	14	3 480	144	126 171
Helmikuu	60	51 064	5	2 104	65	53 168
Maaliskuu	-	-	-	-	-	-
Huhtikuu	84	57 616	6	1 698	90	59 314
Toukokuu	275	202 694	347	16 697	622	219 391
Kesäkuu	300	215 051	408	19 782	708	234 833
Heinäkuu	284	185 688	445	22 675	729	208 363
Elokuu	280	212 527	396	21 970	676	234 497
Syyskuu	251	203 806	404	21 102	655	224 908
Lokakuu	275	218 464	468	26 669	743	245 133
Marraskuu	256	196 855	303	16 973	559	213 828
Joulukuu	218	175 190	86	12 505	304	187 695
Koko vuosi	2 413	1 841 646	2 882	165 655	5 295	2 007 301
Kotipaikka:						
Helsinki	600	555 111	149	16 168	749	571 279
Muualla kotimaassa	456	213 087	2 733	149 487	3 189	362 574
Ulkomailla	1 357	1 073 448	-	-	1 357	1 073 448

Ulkomainen merenkulku. Saapuneiden alusten lukumäärä oli 304 eli 14.3 % ja vetomäärä 166 309 nettorekisteritonnia eli 9.8 % suurempi kuin edellisenä vuonna sekä lähteneiden alusten lukumäärä 295 eli 13.9 % ja vetomäärä 159 020 nettorekisteritonnia eli 9.5 % suurempi kuin edellisenä vuonna.

Saapuneista aluksista oli suomalaisia 1 078, yhteensä 783 478 nettorekisteritonnia eli 42.o % ja ulkomaisia 1 357, yhteensä 1 080 087 nettorekisteritonnia eli 58.o % ulkomaisessa merenkulussa saapuneiden alusten koko vetomäärästä. Lähteneistä aluksista oli suomalaisia 1 056, yhteensä 768 198 nettorekisteritonnia eli 41.7 % ja ulkomaisia 1 357, yhteensä 1 073 448 nettorekisteritonnia eli 58.3 % ulkomaisessa merenkulussa saapuneiden alusten koko vetomäärästä.

Rannikkoliikenne. Saapuneiden alusten lukumäärä oli kertomusvuonna 91 eli 3.o % pienempi ja vetomäärä 6 392 nettorekisteritonnia eli 4.o % suurempi kuin edellisenä vuonna sekä lähteneiden alusten lukumäärä 97 eli 3.3 % pienempi ja vetomäärä 6 525 nettorekisteritonnia eli 4.1 % suurempi kuin edellisenä vuonna.

Ulkomainen tavaraliikenne. Helsingin sataman kautta saapui kertomusvuonna meritse tavaraa 1 835 247 painotonnia ja lähti ulkomaille 464 453 painotonnia. Koko ulkomainen tavaraliikenne oli siis 2 299 700 painotonnia. Edellisenä vuonna vastaavat luvut olivat 1 456 585, 443 909 ja 1 900 494 painotonnia. Tuonti lisääntyi kertomusvuonna edelliseen vuoteen verrattuna 378 662 painotonnia eli 26.o %. Vienti lisääntyi 20 544 painotonnia eli 4.6 %. Koko ulkomainen tavaraliikenne lisääntyi 399 206 painotonnia eli 21.o %.

Tuontitavarat jakaantuivat v. 1951 ja 1950 seuraaviin pääryhmiin:

Tavararyhmä	1951 Painotonnia	1950 Painotonnia
Kappaletavara ja metallit	431 273	345 155
Vilja ja viljatuotteet	101 140	73 944
Kivihiili ja koksi	741 778	576 245
Öljyt	177 127	138 865
Lannoitusaineet	34 320	22 311
Muu tavara	349 609	300 065
Yhteensä	1 835 247	1 456 585

Vientitavarat jakaantuivat v. 1951 ja 1950 seuraaviin pääryhmiin:

Tavararyhmä	1951 Painotonnia	1950 Painotonnia
Kappaletavara	52 677	80 275
Paperi	62 327	65 139
Pahvi ja kartonki	28 036	24 091
Puuhioke ja selluloosa	57 051	69 776
Vaneri	46 819	35 190
Sahattu puutavara	117 372	97 581
Sahaamaton puutavara	72 417	41 498
Muu tavara	27 754	30 359
Yhteensä	464 453	443 909

Sahattua puutavaraa vietiin 41 918 standarttia, edellisenä vuonna 34 850 standarttia. Sahaamatonta puutavaraa vietiin kertomusvuonna 145 805 m^3, edellisenä vuonna 83 556 m^3. Nämä määrät sisältyvät painotonneiksi muutettuina edellä olevaan tilastoon.

Tuonti ja vienti jakaantuivat v:n 1951 aikana eri kuukausien kesken seuraavasti:

Kuukausi	Tuonti, painotonnia	Vienti, painotonnia	Yhteensä, painotonnia
Tammikuu	148 886	46 241	195 127
Helmikuu	32 395	64 310	96 705
Maaliskuu	-	-	-
Huhtikuu	126 884	42 894	169 778
Toukokuu	194 018	56 791	250 809
Kesäkuu	164 761	37 874	202 635
Heinäkuu	163 958	38 700	202 658
Elokuu	184 498	36 466	220 964
Syyskuu	189 165	25 670	214 835
Lokakuu	221 907	48 819	270 726
Marraskuu	191 851	31 575	223 426
Joulukuu	216 924	35 113	252 037
Koko vuosi	1 835 247	464 453	2 299 700

Suomalaiset alukset toivat Helsinkiin ulkomailta tavaraa 998 711 painotonnia eli 54.4 % Helsingin tuonnista ja ulkomaiset alukset 836 536 painotonnia eli 45.6 %. Suomalaiset alukset veivät Helsingistä 216 751 painotonnia eli 46.7 % ja ulkomaiset alukset 247 702 painotonnia eli 53.3 %. Koko Helsingin sataman tavaraliikenteestä tuli suomalaisten alusten osalle 1 215 462 painotonnia eli 52.9 % ja ulkomaisten alusten osalle 1 084 238 painotonnia eli 47.1 %. Edellisenä vuonna tuotiin suomalaisilla aluksilla tavaraa 73.8 % ja ulkomaisilla 26.2 % ja vietiin suomalaisilla aluksilla 52.8 % ja ulkomaisilla aluksilla 47.2 %; koko tavaraliikenteestä tuli suomalaisten alusten osalle 68.9 % ja ulkomaisten alusten osalle 31.1 %.

Kotimaan tavaraliikenne. Helsingin sataman kautta saapui kotimaasta tavaraa 457 617 painotonnia ja lähti 6 192. Koko kotimainen tavaraliikenne oli siis 463 809 painotonnia. Edellisen vuoden vastaavat luvut olivat 417 631, 6 734 ja 424 365. Lisäys koko liikenteessä oli 39 444 painotonnia eli 9.3 %.

Tavaraa saapui seuraavasti:

Tavararyhmä	1951		1950	
	m^3	Painotonnia	m^3	Painotonnia
Sahattu puutavara	2 057	1 234	1 652	991
Halot	19 882	8 857	14 962	6 611
Muu sahaamaton puutavara	180	108	-	-
Hiekka	220 299	330 448	215 822	323 733
Tiilet	-	1 025	-	5 142
Kalkki ja sementti	-	77 694	-	72 654
Öljyt	-	36 852	-	7 569

Tavararyhmä	1951		1950	
	m³	Painotonnia	m³	Painotonnia
Kasvikset	-	34	-	87
Kalat	-	202	-	206
Muu tavara	-	1 163	-	638
Yhteensä		457 617		417 631

Tavaraa lähetettiin seuraavasti:

Tavararyhmä	1951		1950	
	m³	Painotonnia	m³	Painotonnia
Kappaletavara		15		114
Öljyt		3 950		5 210
Puutavara	257	154		-
Muu tavara		2 073		1 410
Yhteensä		6 192		6 734

Ulkomaan matkustajaliikenne. Helsingin sataman kautta saapui kertomusvuonna 42 121 matkustajaa ja lähti 40 627 matkustajaa; edellisen vuoden vastaavat luvut olivat 34 986 ja 32 663.

Nosturit. Laiturinosturien käyttötunteja oli kaikkiaan 85 516 ja oli tuntimäärä 8 073 eli 10.4 % suurempi kuin edellisenä vuonna. Eteläsataman nosturien käyttötuntien lisäys oli 5 403 eli 19.2 % ja Länsisataman nosturien osalta 2 670 eli 5.4 %. Eri kuukausien kesken käyttötunnit jakaantuivat seuraavasti:

Vuosi ja kuukausi	Eteläsataman		Länsisataman		Käyttötunteja yhteensä
	25 tonnin nosturi	2½ ja 2½–5 tonnin nosturit 16 kpl	Laivarannan nosturit 16 kpl	Saukonlaiturin nosturit 11 kpl	
1951					
Tammikuu	55	3 084	3 235	2 188	8 562
Helmikuu	41	1 874	1 764	1 006	4 685
Maaliskuu ...	11	206	70	509	796
Huhtikuu	57	2 156	2 601	1 302	6 116
Toukokuu	-	3 750	3 257	1 517	8 524
Kesäkuu	49	2 989	3 338	1 006	7 382
Heinäkuu	48	3 329	3 201	782	7 360
Elokuu	88	3 604	3 016	1 491	8 199
Syyskuu	85	3 087	2 471	2 251	7 894
Lokakuu	43	3 672	3 710	2 931	10 356
Marraskuu ...	33	2 884	3 042	2 529	8 488
Joulukuu	25	2 412	2 412	2 305	7 154
Koko vuosi	*535*	*33 047*	*32 117*	*19 817*	*85 516*
Näistä ylityötunteja	138	8 413	6 325	5 232	20 108
1950	625	27 554	28 804	20 460	77 443
Näistä ylityötunteja	175	5 661	4 675	4 345	14 856

Hiilinostureilla purettujen alusten lukumäärä oli kertomusvuoden aikana 311. Aluksista purettiin 633 976 tonnia hiiliä ja koksia. Hiilitarhoista kuormattiin hiiliä ja koksia 38 300 tonnia.

Kappaletavaranostureilla purettiin yhteensä 1 364 alusta, joista 732 Katajanokalla ja 632 Länsisatamassa.

Autonostureiden työtuntien lukumäärä oli 8 573 ja *haarukkatrukkien* 11 222.

Satamavesipostit. Vesimittarien mukaan otettiin satamavesiposteista vettä 113 166 m³, josta 81 088 m³ myytiin aluksille, 750 m³ vettä annettiin maksutta valtion jäänsärkijöille, jäänsärkijä Otso käytti 820 m³ ja Turso 2 653 m³.

Loppuosa oli hukkavettä, jonka pakkassäällä on annettu juosta johdoista niiden jäätymisen ja halkeamisen estämiseksi. Vesipuomut eivät olleet kertomusvuonna käytössä.

Jäänsärkijä Otso. Helmikuun 7 ja 26 p:n välisenä aikana Otso oli erikoissopimuksella Merenkulkuhallituksen käytössä jäänsärkijätöissä Hangon ja Turun saaristossa. Tänä aikana jäänsärkijä Sisu avusti Helsingin laivaliikennettä. Sopimusehtojen mukaisesti Merenkulkuhallitus korvasi aluksen mainittuna aikana käyttämät poltto- ja voiteluaineet, suoritti laivaväen vapaapäivä- ja ylityökorvaukset sekä aluksen luotsauskulut. Kaupunki puolestaan suoritti päällikön ja laivaväen säännölliset palkat sekä oli oikeutettu kantamaan omaan laskuunsa hinauskorvaukset. Tänä aikana Otso oli kulussa 190 tuntia ja kulki 1 296.2 meripenikulmaa. Valtion polttoöljyä alus käytti 151.7 tonnia, koneöljyä 655 kg ja kivihiiltä 2 tonnia. Otso suoritti tänä aikana 30 hinausta, joista kaupungille veloitettiin 222 600 mk.

Kertomusvuoden aikana Otso oli kaikkiaan kulussa 569 tuntia ja kulki tänä aikana 3 272 meripenikulmaa. Se kulutti vuoden aikana polttoöljyä 500 tonnia, koneöljyä 759 kg ja halkoja 31 m^3. Alus toimitti 60 hinausta, joista veloitettiin yhteensä 578 300 mk.

Satamajäänsärkijä Turso. Kertomusvuoden aikana Turso oli kulussa 674 tuntia ja kulki tänä aikana 2 676 meripenikulmaa. Se kulutti kaasuöljyä 133 tonnia ja erilaisia koneöljyjä 1 501 kg. Turso toimitti 235 hinausta, joista veloitettiin yhteensä 3 012 500 mk.

Kompassien tarkistus. Kompassejaan tarkistuttamassa kävi kaikkiaan 168 alusta, joista 40 oli kiinnitettynä tarkistuspoijuun ja 128 tarkistuspaaluston. Näistä aluksista 4 maksoi poijun tai paaluston käytöstä yhteensä 7 250 mk.

Vuokraveneet. Purjehduskautena satama-alueella liikennöimään hyväksyttiin 1 vuokrasoutuvene ja 54 vuokramoottorivenettä.

Varastoimis- ja laiturihuoltotoiminta

Yleiseen varastoon otettujen ja siitä annettujen tavarain määrä tonneina vv. 1949-51 selviää seuraavasta yhdistelmästä:

Vuosineljännes	1949		1950		1951	
	Otettu	Annettu	Otettu	Annettu	Otettu	Annettu
Tammi-maaliskuu	4 219	7 196	4 189	9 472	3 917	4 583
Huhti-kesäkuu	4 146	5 315	3 224	4 898	6 625	3 885
Heinä-syyskuu	4 525	5 438	3 614	4 127	5 644	4 242
Loka-joulukuu	7 852	4 805	3 809	3 081	5 284	5 991
Koko vuosi	20 742	22 754	14 836	21 578	21 470	18 701

Kertomusvuoden alkaessa oli yleisessä varastossa tavaraa 5 414 tonnia ja vuoden kuluessa otettiin siihen 21 470 tonnia, joten hallussa ollutta tavaraa oli yhteensä 26 884 tonnia. Varastosta annettiin 18 701 tonnia ja v:een 1952 jäi varastoon 8 183 tonnia. Tavaranvaihto nousi kertomusvuonna 40 171 tonniin, vastaten 36 414 tonnia v. 1950 ja 43 496 tonnia v. 1949.

Yleiseen varastoon otettujen tavaraerien lukumäärä oli kertomusvuonna 3 153, oltuaan edellisenä vuonna 2 245 ja v. 1949 1 732. Yleisestä varastosta annettujen tavaraerien lukumäärä oli vastaavasti 10 877, 9 320 ja 8 945.

Yleisen varaston tallettajille annettiin varastoonottokuitteja 3 153, edellisenä vuonna 2 317 ja v. 1949 1 718. Talletustodistuksia varrantteineen annettiin vastaavasti 29, 25 ja 28.

Kertomusvuonna oli käytössä 5 vaunuvaakaa. Punnitustodistuksia annettiin 149 053, edellisenä vuonna 109 089 ja v. 1949 78 220.

Katajanokan satama-asemalle saapui maan muista satamista tullaamatonta tuontitavaraa, joka laiturihuollon toimesta purettiin satamalaitoksen makasiineihin seuraavasti:

Vuosineljännes	1949 tonnia	1950 tonnia	1951 tonnia
Tammi-maaliskuu	342	1 408	2 851
Huhti-kesäkuu	135	469	1 573
Heinä-syyskuu	599	89	166
Loka-joulukuu	50	54	79
Koko vuosi	1 126	2 020	4 669

Laiturihuoltotoimintaa vv:n 1949-51 aikana valaisee seuraava taulukko:

Vuosi ja vuosineljännes	Alusten lukumäärä	Tavaralähetysten lukumäärä		Kokonaislasti, tonneja	
		Kaikkiaan	Siitä laiturihuollon kautta	Kaikkiaan	Siitä laiturihuollon kautta
1 9 5 1					
Tammi-maaliskuu	102	8 272	8 168	79 116	59 354
Huhti-kesäkuu	387	28 300	28 006	240 115	188 346
Heinä-syyskuu	502	34 929	34 605	250 965	182 407
Loka-joulukuu	412	34 135	33 826	257 071	188 303
Koko vuosi	*1 403*	*105 636*	*104 605*	*827 267*	*618 410*
1 9 5 0	1 245	85 327	84 122	696 941	496 609
1 9 4 9	980	72 229	71 372	546 132	462 766

Tullipakkahuoneen ulkopuolella toimivat vaakamestarit. Tullipakkahuoneen ulkopuolella suoritettuihin tavarain-punnituksiin käytettiin yhteensä 7 941 tuntia ja tavaraa punnittiin kaikkiaan 50 732 tonnia. Lisäksi toimitettiin koepunnituksia ja -mittauksia, joihin käytettiin 4 813 tuntia. Toimituksista vaakamestarit kantoivat korvauksia kaikkiaan 3 179 020 mk, mistä määrästä tuli heidän omiksi palkoikseen 620 000 mk, heidän apulaistensa palkkioiksi 2 059 990 mk ja muihin kustannuksiin 499 030 mk.

Satamarakennusosasto

Toimintapiiri ja työvoima. Satamarakennusosaston varsinaisiin tehtäviin kuuluu laiturien ja väylien suunnittelu, rakentaminen ja kunnossapito, satamien rakennusten kunnossapito ja perustustyöt, satama-alueiden suunnittelu, kunnostaminen ja kunnossapito, satamiin kuuluvien kaupungin huolehdittavien rautateiden kunnossapito, suunnittelu ja rakentaminen, satama-alueilla olevien katujen ja liikenneväylien rakentaminen ja kunnossapito ja näiltä alueilta vuokrattavien tonttien merkitseminen. Satamarakennusosasto suorittaa myös satamaliikenteelle osittain luovutettujen alueiden vastaavanlaisia tehtäviä sekä muidenkin kuin satama-alueiden rautatieraiteiden kunnossapidon ja rakentamisen, joista huolehtiminen kuuluu kaupungille. Vielä satamarakennusosasto suorittaa toimintapiiriinsä liittyviä töitä kaupungin muiden viranomaisten ja yksityisten laskuun.

Satamarakennusosasto teki esityksen tai antoi lausunnon satamalautakunnalle 202 asiasta, joista 82 koski rakentamista tai suunnittelua, 57 vuokraus-asioita tai rakennusten piirustuksia ja 63 hallinto-, henkilö- tai palkka-asioita. Satamarakennusosasto antoi lausuntoja myös muille kaupungin viranomaisille.

Satamarakennusosaston tekniliseen henkilökuntaan kuului: satamarakennuspäällikkö, apulaissatamarakennuspäällikkö, yli-insinööri, kaksi piiri-insinööriä, yhdeksän insinööriä, arkkitehti, kolme vaakitsijaa ja viisi piirtäjää. Vuoden lopussa oli avoinna apulaissatamarakennuspäällikön virka, kolme vakinaista insinöörin virkaa ja yksi piirtäjän virka. Kirjanpidosta, työläisten kortistosta ja muista toimistotehtävistä huolehti osaston kamreeri ja kuusi toimistoapulaista. Lähettejä oli kaksi ja siivoojia yksi. Suoranaista työnjohtoa hoiti 24 vakinaista rakennusmestaria, ylikonemestari, konemestari ja 19 työnjohtajaa. Yksi rakennusmestari siirtyi eläkkeelle. Kirjoissa olevien työläisten lukumäärä oli vuoden alussa 570, huhtikuussa 630 ja vuoden lopussa 600. Työläisistä 3 kuoli ja 12 siirtyi eläkkeelle. Vuosilomaa sai 556 työläistä yhteensä 13 790 työpäivää.

Satamien korjausta ja kunnossapitoa varten määrärahoja oli menosäännössä 56 250 000 mk, lisämäärärahoja saatiin 6 391 000 mk. Menot nousivat 62 638 515 mk:aan ja säästöä jäi 2 485 mk. Määrärahat ja niiden käyttö jakautuivat seuraavasti: Rakennuksia varten oli määrärahoja 13 500 000 mk, lisämäärärahoja saatiin 2 700 000 mk, menot nousivat 16 198 385 mk:aan ja säästöä jäi 1 615 mk. Kiinteät laitteet: määräraha 33 000 000 mk, lisämääräraha 3 491 000 mk ja menot 36 490 130 mk sekä säästöä 870 mk. Irtonaiset laitteet: määräraha 7 500 000 mk, joka käytettiin kokonaan. Yleiset laitteet: määräraha 2 000 000 mk ja lisämääräraha 200 000 mk sekä menot 2 200 000 mk. Tavarain ja uponneiden veneiden poistamista varten satama-alueelta oli varattu 250 000 mk, joka käytettiin.

Rakennusten korjaus ja kunnossapito kohdistui edelleenkin rakennusten kunnon säilyttämiseksi välttämättömimpiin toimenpiteisiin. Länsisataman I-varastorakennuksen parveke eristyksineen korjattiin, K-varastorakennuksen ikkunat maalattiin ulkopuolelta ja eteläpääty saumattiin uudelleen, Eteläsataman tulli- ja pakkahuoneen ja varastorakennuksessa 6 olevien toimistohuoneiden sisämaalauksia suoritettiin ja puolet 12.varastorakennuksen katon lämpö- ja vesieristyksestä uudistettiin.

Kiinteiden laitteiden osalta kunnostettiin puulaitureita, korjattiin katujen ja laiturien kiveyksiä sekä puhdistettiin ja kunnostettiin viemäreitä. Venepaikkoja oli 2 224, joista 1 658 paalullisia. Käytössä oli 1 860 paikkaa. Venepaikkojen kunnossapito maksoi 2 540 mk paikkaa kohti. Töölön-Katajanokan satamaradan ja siihen kuuluvien valtionrautateiden kunnossapidettävien raiteiden kiveyksen ja vaihteensiltojen kunnossapito maksoi kaupungille 396 089 mk. Kaupungin kunnossapidettävien Länsisataman raiteiden kunnossapito maksoi 6 515 880 mk, Munkkisaaren ja Hernesaaren raiteiden 63 842 mk, Sörnäisten sataman ja Verkkosaaren raiteiden 1 500 119 mk ja Herttoniemen radan 3 211 814 mk.

Työlaivastosta ruoppuri ja neljä rautaproomua olivat talven telakoituna Kone ja Sillan telakalla ja hinauslaivat H 1 ja H 3 Valmet oy:n Katajanokan telakalla. Mammutpumppualus ja kaivurit 1 ja 2 olivat talvella Makasiinirannan satamanrakennustyömaalla.

Siltoja jäälle asetettiin tammi-maaliskuussa. Korkeasaaren ja Laajasalon railonsillat sekä Suomenlinnan laudakkopolku olivat käytössä.

Kulosaaren kartanon uimalaiturin kunnostamiseen käytettiin 190 130 mk satamien pääluokan kaupunginhallituksen käyttövaroja.

Uudisrakennukset. Määrärahoja oli kertomusvuoden talousarviossa 525 500 000 mk, josta 20 258 731 mk oli käytetty v. 1950, lisämäärärahoja saatiin 182 750 000 mk, ja ylitysoikeudet olivat 28 341 471 mk. V:sta 1950 siirtyi määrärahoja 310 496 787 mk. Käytettävissä olleista varoista, jotka olivat 1 026 829 527 mk, käytettiin 536 546 614 mk, siirtyi 487 066 760 mk v:een 1952 ja palautui 3 216 153 mk. Menot jakautuivat seuraavasti: Länsisataman rakennustyöt 12 339 172 mk, Eteläsatama, Makasiinirannan rakennustyöt 65 635 812 mk, Katajanokan rakennustyöt 6 178 653 mk, täytteen otto rannoille 3 000 000 mk, laiturien uusiminen 17 568 348 mk, uusia venelaitureita 1 256 071 mk, aallonmurtajan rakentaminen Eteläsataman suojaamiseksi 3 761 898 mk, Suomenlinnan liikenteen lautta-asema Eteläsatamassa 4 719 457 mk, Eteläsatama, Makasiinirannan nosturit 13 253 762 mk, satamien aitaaminen 2 190 346 mk, Makasiinirannan matkustajapaviljonki 219 894 965 mk, Makasiinirannan tullivarastorakennus 37 843 380 mk, Katajanokan tavara-asemarakennus 34 813 914 mk, Katajanokka, vuota- ja öljymakasiinirakennus 33 344 784 mk, Katajanokka, satamatyöntekijäin huoltorakennus 27 333 mk, ruoppausproomut 5 000 000 mk, Meklarinkadun kunnostaminen 1 100 000 mk, Sörnäisten vanhan pistolaiturin pidentäminen 3 272 989 mk, Sörnäisten hiilisataman rakennustyöt 59 817 963 mk, Munkkisaaren ja Hernesaaren rakennustyöt 1 500 000 mk, liikennevenelaitureita Mustikkamaan liikennettä varten 5 928 684 mk, kaupungin telakka Länsisatamassa 2 669 914 mk ja Sörnäisten huoltorakennuksen varustaminen lämpöjohdoilla 1 429 169 mk. Lisäksi oli seuraavia töitä varten myönnetty määräraha, jota ei kuitenkaan kertomusvuonna käytetty, vaan siirrettiin seuraavaan vuoteen tai palautettiin kaupunginkassaan: Herttoniemen väylän syventäminen, määräraha 5 000 000 mk, joka siirrettiin v:een 1952, ja v:sta 1950 siirretty 2 589 142 mk, mikä palautettiin kaupunginkassaan, Katajanokan Rahapajanrannan nosturia varten määräraha 20 000 000 mk ja v:sta 1950 siirretty 15 649 327 mk siirrettiin v:een 1952, samoin autönnosturien ja trukkien säilytysrakennusta varten Länsisatamassa siirretty määräraha 2 000 000 mk ja uutta kauhanosturia varten siirretty 5 000 000 mk.

Länsisatamassa laajennettiin Laivarannan tuloraiteistoa ja jatkettiin nosturien rataa.

Makasiinirannan uudella osalla jatkettiin paalulaiturin takaisen paaluarinan levittämistä ja suoritettiin laiturin edustan pohjan kallion louhiminen loppuun. Satamaradan siirtämiseen kuuluvaa tukimuurien rakentamista jatkettiin. Makasiinirannan raiteiston muuttaminen aloitettiin, samoin jatkettiin Ehrenströmintien siltaosan perustusten rakentamista, Sillan ja sen alaisen kellarin rakentamisesta huolehtiminen kuului satamalautakunnan rakennustoimikunnalle, joka antoi työn A.W. Liljeberg oy:n suoritettavaksi Meriaseman rakentamisen ohessa laskutuksen perusteella tehtävänä työnä.

Sörnäisten vanhan pistolaiturin uudistamiseen käytettiin 16 255 000 mk, kun taasen Herttoniemen rakennusainesataman rakentamiseen aikoinaan varatun määrärahan jäännös, 2 589 142 mk, palautui.

Katajanokalla suoritettiin tavara-aseman rautatieraiteiston rakennustöitä; hiilisataman kaduille, Hernesaareen, Kyläsaaren pohjoispuolelle ja Kotisaarenkadulle otettiin täytettä sekä jatkettiin Pohjoisrannan moottorivenelaiturin laajentamistöitä. Särkän puoleinen aallonmurtaja kunnostettiin. Särkän ja Harakan välisen salmen aallonmurtaja saatiin pengerretyksi lähes veden pintaan ulottuvaksi.

Suomenlinnan liikenteen lautta-aseman rakennustöitä suoritti A.W. Liljeberg oy satamalautakunnan rakennustoimikunnan toimeksiannosta laskutuksen perusteella tehtävänä työnä. Satamarakennusosasto suoritti laiturin perustamistöitä. Varsinaisen Laivarannan alueen aita rakennettiin valmiiksi.

Makasiinirannan meriaseman perustukset rakennettiin valmiiksi. Muusta rakentamisesta huolehtiminen kuului satamalautakunnan rakennustoimikunnalle, joka antoi rakentamisen A.W. Liljeberg oy:n tehtäväksi laskutuksen perusteella tehtävänä työnä. Harjannostajaiset pidettiin joulukuun 1 p:nä.

Makasiinirannan tullivarastorakennuksen peruskuoppaa kaivettiin ja paaluttamista suoritettiin; samoin rakennustoimiston talorakennusosasto jatkoi Katajanokan tavara-asemarakennuksen rakentamista sekä Katajanokan vuota- ja öljymakasiinirakennus, jota rakennustoimiston talorakennusosasto rakensi, saatiin melkein valmiiksi.

Kaupunginhallituksen käyttövaroista käytettiin Meklarinkadun kunnostamiseen 1 100 000 mk ja Sörnäisten vanhan pistolaiturin pidentämiseen 3 272 989 mk.

Sörnäisten hiilisataman rakennustöitä jatkettiin. Laiturin arkkurakenteita tehtiin ja asetettiin paikoilleen. Laiturin edustaa ruopattiin ja suoritettiin täyttämistä merihiekalla; samoin jatkettiin Hernesaaren rannan täyttämistä ja rakennettiin valmiiksi Mustikkamaan liikenteen liikennevenelaituri sekä rakennettiin Länsisataman telakkaan kuuluva varastorakennus. Rakennustoimiston talorakennusosasto suoritti loppuun Sörnäisten huoltorakennuksen lämpöjohtotyöt.

Yleiset työt. Kertomusvuoden menoarvioon oli yleisten töiden pääluokkaan merkitty 12 586 000 mk satama-alueella olevien katujen, siltojen, viemärien ym. korjausta ja kunnossapitoa varten. Lisämäärärahoja saatiin 4 800 400 mk ja ylittämisoikeudet olivat 2 040 000 mk. Menot nousivat 19 406 400 mk:aan, joten säästöä jäi 20 000 mk. Menot jakautuivat seuraaviin eriin: Lauttasaaren sillan käyttö ja korjaukset 3 310 000 mk, Kulosaaren sillan käyttö ja korjaukset 3 000 000 mk, muut sillat 800 000 mk, varasto- ja teollisuusalueiden kadut ja rautatiet 6 240 000 mk, viemärien suiden ruoppaaminen 1 700 000 mk, varasto- ja teollisuusalueiden viemärit 250 000 mk, lumenkaatopaikkojen ruoppaaminen 1 000 000 mk, pesulauttojen korjaus ja kunnossapito 500 000 mk sekä rakennustoimistolle suoritettava korvaus satamarakennusosaston yleiskustannuksista 2 606 400 mk.

Lauttasaaren sillan teräsrakenteet maalattiin aluminivärillä, kantta oli korjattava melkoisesti. Kulosaaren silta tuettiin syksyllä huojumisen estämiseksi ja Katajanokan sillan kansi uudistettiin.

Varasto- ja teollisuusalueiden katujen ja rautateiden kunnossapitoon käytettävissä olleet varat kuluivat pääasiallisesti Arabian radan ja Herttoniemen teollisuusraiteiden kunnossapitoon.

Kaupunginhallituksen yleisten töiden pääluokan käyttövaroista käytettiin rakennustoimiston laskuun 799 240 mk satamaradan alueen aitaamiseen Leppäsuon alueen kohdalla ja 319 928 mk Herttoniemen sillan varustamiseen ajojohteilla.

Uusia katuja, siltoja, viemäreitä ym. varten oli määrärahoja v:n 1951 talousarviossa 124 038 800 mk, lisämäärärahoja saatiin 20 300 000 mk ja ylittä-

misoikeudet olivat 230 000 mk. V:sta 1950 siirtyi 95 087 162 mk. Käytettävissä olleista varoista, 239 655 962 mk:sta, käytettiin 123 909 511 mk, siirtyi v:een 1952 112 731 629 mk ja säästyi 3 014 822 mk. Menot jakautuivat seuraaviin eriin:

Kaivopuiston rantatie 876 788 mk, Kulosaaren uusi silta 19 196 013 mk, Kyläsaaren varasto- ja pienteollisuusalue 2 214 774 mk, Herttoniemen teollisuusalue 30 000 000 mk, Etelärantatien leventäminen 2 294 086 mk, Kyläsaaren varasto- ja pienteollisuusalueen viemärit 1 130 866 mk, Herttoniemen teollisuusalueen viemärit 31 250 000 mk, Meilahden uusi souturata 3 296 571 mk, jotka olivat siirtomäärärahoja, uusia pesulauttoja 1 490 336 mk, Pitkänsillanrannan kunnostaminen 14 238 mk, katusillan rakentaminen satamaradan yli Runebergin-kadun kohdalle 14 217 039 mk ja korvaus satamarakennusosaston yleiskustannuksista 17 928 800 mk. Lisäksi oli Lauttasaaren siltaa varten satamaradan ylitse myönnetty 5 milj. mk:n määräraha, joka siirrettiin v:een 1952.

Kaivopuiston rantatien eli Ehrenströmintien jalkakäytävätyöt jatkuivat. Kulosaaren sillan siltaosan suunnittelu edistyi niin pitkälle, että voitiin ryhtyä perustusten rakentamiseen ja suorittaa teräsrakenteiden tarjousten pyytämistä edeltävät toimenpiteet. Sillan rakentamiseksi ryhdyttiin salmen ruoppaamiseen marraskuun 21 p:nä. Samaan aikaan ryhdyttiin raivaamaan sillan kohdalla olevaa Sörnäisten rantaa. 2.pilarin peruskuopan kaivamiseen ryhdyttiin joulukuun 8 p:nä, Sörnäisten maatuen kaivutöihin joulukuun 28 p:nä sekä suoritettiin 6. ja 7.pilarin alushiekoitus. Maatukien ja pilarien verhouskivet tilattiin joulukuun 3 p:nä. Kulosaaren puolella purettiin vanha silta ja jatkettiin pengertämistä. Kyläsaaren varasto- ja pienteollisuusalueella suoritettiin pengertämistä.

Herttoniemen öljysatama-alueen Bensiinikadun varrelle rakennettiin kolmatta raidetta. Läntisellä teollisuusalueella pengerrettiin 51.raidekujaa. Itäisellä teollisuusalueella louhittiin Kirvesmiehenkatua ja pengerrettiin 65.raidekujaa. Eteläisellä teollisuusalueella louhittiin ja pengerrettiin Elo-nimistä raidekujaa sekä aloitettiin raiteen kiskottaminen. Suolakivenkadun ajorataa päällystettiin. Etelärantatiellä tehtiin levitysmuuria sekä Kyläsaaren varastoalueella oikaistiin Kumpulan puron uomaa.

Herttoniemen itäisellä teollisuusalueella tehtiin viemäriä Laajasalontiehen, Kirvesmiehenkatuun ja Sorvaajankatuun. Eteläisellä teollisuusalueella tehtiin viemäriä Elo-nimiseen raidekujaan. Sadevesiviemäri Asemakadulta mereen saatiin pääasiassa valmiiksi.

Meilahden uutta souturataa kunnostettiin suorittamalla ruoppausta ja laiturinrakennustöitä. Uusia pesulauttoja rakennettiin vahvistetun ohjelman mukaisesti. Katusillan rakentamisen satamaradan yli Runeberginkadun kohdalle suoritti urakalla Oy. KreuTo ab.

Erinäiset sosiaaliset tehtävät

Urheilu ja retkeily. Uimarantojen hiekoittamista varten oli lisätalousarviossa 7 000 000 mk, ylitysoikeudet olivat 350 000 mk, menot nousivat 7 343 389 mk:aan ja v:lle 1952 jäi säästöä 6 611 mk.

Hiekkaa tuotiin Hiekkarannalle noin 15 000 m^2, Pihlajasaarelle noin 4 500 m^2 ja Mustikkamaalle noin 4 500 m^2.

Avustukset. Purjehdusseurojen satamissa suoritettavia töitä varten oli määrärahoja v:n 1951 talousarviossa 14 630 000 mk, lisämäärärahoja saatiin 6 846 000 mk ja v:sta 1950 siirtyi 3 327 959 mk, avustukset olivat yhteensä 24 803 959 mk.

Avustukset jakautuivat seuraavasti: Nyländska jaktklubben 9 455 844 mk, Helsingfors segelsällskap 6 666 833 mk ja Merenkävijät 8 681 282 mk.

Työt suoritettiin pääasiallisesti rakennusliikkeitä apuna käyttäen. Yhdistysten Nyländska jaktklubben ja Helsingfors segelsällskap töitä suoritti Silta ja Satama oy., Merenkävijäin töitä Laatubetoni oy.

Laskuun suoritetut työt. Satamalaitoksen muiden osastojen, kaupungin muiden viranomaisten ja yksityisten laskuun suoritettiin töitä 58 556 598 mk:n arvosta seuraavasti: satamalaitoksen muiden osastojen laskuun 616 186 mk, kaupungin muiden viranomaisten laskuun 54 975 237 mk ja yksityisten laskuun 2 965 175 mk. Näistä töistä mainittakoon: proomukuljetukset Suomenlinnaan katurakennusosaston laskuun, Uunisaaren uimalaitoksen eräät perustus- ja vesirakennustyöt sekä Käpylän urheilukentällä ja Maunulan asuntoalueella suori-

tetut maaperän tutkimukset talorakennusosaston laskuun, osallistuminen etenkin satama-alueelta tapahtuneeseen lumen luontiin puhtaanapito-osaston laskuun, Makasiinirannan, Lauttasaarenkadun ja Sorvaajankadun vesijohtokaivannon sekä Otaniemen ja Lauttasaaren vesijohtojen rakentamisen avustaminen, Sorvaajankatuun tehty johtokaivanto kaasulaitoksen laskuun, Jätkäsaaren valonheitinpylväiden perustukset, Suvilahden sähköaseman jäähdytysvesijohdon kaivannon ruoppaaminen ja Salmisaaren sähköaseman laituri- ja rautatietyöt sähkölaitoksen laskuun, Korkeasaaren lauttalaiturin ja Hiekkarannan laiturin korjaaminen urheilu- ja retkeilytoimiston laskuun, teurastamon alueen raiteiden kunnostaminen sekä kalasataman laiturin muutos ja kellukelaiturin hoito teurastamon laskuun. Korvauksena laitureille, silloille, rautateille ja kompassintarkistuspoijuille aiheutuneiden vaurioiden korjaamisesta saatiin 305 483 mk. Puhelinyhdistyksen laskuun tehtiin johtojen kaivantoja satama-alueelle ja avustettiin johtoja vesialueelle laskettaessa. Teekkarikylärahaston laskuun ruopattiin Otaniemen vesijohdon paikkaa, Wärtsilä-yhtymä oy:n laskuun ruopattiin Hietalahden telakan aluetta ja Elo oy:n laskuun päällystettiin asianomaisen tontin katuosuus.

Satamarakennusosaston hallintomenot ja yleiskulut. Hallintomenoihin oli kertomusvuoden talousarviossa määrärahoja 33 550 600 mk ja lisämäärärahaa saatiin 2 771 949 mk. Todelliset kustannukset nousivat 36 253 174 mk:aan, joten säästöä jäi 69 375 mk. Hallintomenot jakautuivat seuraavasti: sääntöpalkkaiset virat 32 632 613 mk, tilapäistä työvoimaa 2 622 651 mk, huoneistomenot 230 625 mk, tarverahat 723 045 mk ja varastoalueiden tilitysvuokrat 44 240 mk.

Satamarakennusosaston työntekijäin ja työmäärärahoista palkattujen viranhaltijain osuudet satamalaitoksen työntekijäin ja viranhaltijain erinäisistä eduista olivat:

	Työntekijäin osuus, mk	Viranhaltijain osuus, mk	Yhteensä, mk
Kesälomapalkat	20 012 624	1 579 293	21 591 917
Sairaslomapalkat	10 638 054	8 900	10 646 954
Hautausapu	142 730	130 680	273 410
Tapaturmavakuutusmaksut	3 547 428		3 547 428
Itsenäisyyspäivän ja vapunpäivän palkat	1 461 909		1 461 909
Kansaneläkemaksut ja lapsiavustukset	11 527 725		11 527 725
Yhteensä	47 330 470	1 718 873	49 049 343

Osaston hallintomenot ja yleiskulut olivat yhteensä 85 302 517 mk.

Satamarakennusosaston kokonaismenot ja tulot. Kokonaismenot olivat 801 956 900 mk, josta oli viranhaltijain palkkoja 56 396 067 mk, suunnittelupalkkioita 2 596 483 mk, työntekijäin palkkoja 261 063 712 mk, laskuun teetettyjen töiden kustannuksia 7 163 715 mk, urakalla suoritettujen töiden kustannuksia 212 728 601 mk, rakennustoimiston varaston laskutuksia 117 351 486 mk, satamalaitoksen muiden osastojen laskutuksia 979 316 mk, kaupungin muiden laitosten laskutuksia 75 410 302 mk ja muita laskutuksia 68 267 218 mk.

Tuloja oli kaikkiaan 59 177 505 mk, josta laskut tilaustöistä 58 556 598 mk ja muut tulot 620 907 mk.

Menoarvion mukaiset korvaukset satamarakennusosaston yleiskustannuksista olivat 18 844 800 mk. Lisäkorvauksia saatiin 870 400 mk ja v:sta 1950 siirtyi 820 000 mk. Nämä yleiskustannusten korvaukset olivat siis yhteensä 20 535 200 mk. Laskuun suoritetuista töistä kertyi yleiskustannusten korvauksina lisäksi 7 013 195 mk, joten yleiskustannusten korvaukset olivat kaikkiaan 27 548 395 mk.

Satamalaitoksen tulot ja menot

T u l o t. *Kertyneet satamamaksut* nousivat 34 342 844 mk:aan ja jakautuivat erilaista liikennettä harjoittavien alusten kesken seuraavasti:

	Mk
1) Aluksista, jotka saapuivat suoraan ulkomailta tai lähtivät ulkomaille	30 445 372
2) Aluksista, jotka ulkomaan liikenteessä poikkesivat toiseen Suomen satamaan purkamaan tai lastaamaan	1 093 801
3) Aluksista, jotka tullikamaripassilla kulkivat kotimaisessa liikenteessä	49 576
4) Aluksista, jotka ilman tullikamaripassia kulkivat kotimaisessa liikenteessä	776 470
5) Aluksista, jotka tullikamaripiirissä harjoittivat matkustajaliikennettä	123 738
6) Aluksista, jotka tullikamaripiirissä harjoittivat hinauksia ja pelastuksia	21 715
7) Jäämaksuja	1 832 172
Yhteensä	34 342 844

Ulkomaista liikennettä harjoittavien alusten, ryhmien 1, 2 ja 7, satamamaksut jakautuivat edellisen jakoperusteen ja alusten kotipaikan mukaan seuraavasti:

Ryhmä	Helsinkiläiset alukset, mk	Muut suomalaiset alukset, mk	Ulkomaiset alukset, mk	Yhteensä, mk
1)	8 364 200	3 421 615	18 659 557	30 445 372
2)	452 775	142 242	498 784	1 093 801
7)	584 848	296 832	950 492	1 832 172
Yhteensä	9 401 823	3 860 689	20 108 833	33 371 345

Ulkomaista liikennettä harjoittavien alusten satamamaksuista tuli helsinkiläisten alusten osalle 28.2 %, muille suomalaisille aluksille 11.6 % ja ulkomaisille aluksille 60.2 %. Kotimaan liikenteessä kulkevien alusten satamaksut nousivat 971 499 mk:aan. Satamamaksualennuksia ja -palautuksia myönnettiin 2 610 537 mk.

Tuulaakimaksut kaupunkiin osoitetuista tavaroista nousivat 195 891 207 mk:aan ja vientitavaroista 18 552 mk:aan.

Tuulaakimaksut muihin kaupunkeihin osoitetuista tavaroista nousivat 5 121 663 mk:aan. Nämä tuulaakimaksut jakautuivat v. 1951 ja v. 1950 seuraavien kaupunkien kesken:

	1951 mk	1950 mk		1951 mk	1950 mk
Tampere	3 203 418	2 779 281	Jyväskylä	241 893	177 107
Lahti	1 438 867	1 037 351	Hämeenlinna	237 485	166 878
			Yhteensä	5 121 663	4 160 617

Tuulaakimaksuja palautettiin 1 845 017 mk.

Liikennemaksutuloja oli tuontitavaroista 270 494 364 mk, vientitavaroista 24 989 906 mk ja oman maan paikkakunnilta saapuneista tavaroista 3 518 141 mk.

30 %:n kauttakulkuliikennemaksuja suoritettiin alla mainituille kaupungeille:

	Mk		Mk
Turku	890 848	Rauma	83 782
Hanko	784 846	Kotka	43 284
Pori	127 119	Vaasa	1 099
		Yhteensä	1 930 978

Seuraavat kaupungit suorittivat kassa- ja tilivirastolle Helsingin kaupungille tulevia 30 %:n kauttakulkuliikennemaksuja:

	Mk		Mk		Mk
Tampere	953 788	Rauma	199 893	Raahe	54 372
Vaasa	513 282	Kotka	153 560	Porvoo	40 255
Lahti	496 118	Kokkola	134 518	Mikkeli	28 241
Turku	478 561	Loviisa	74 760	Savonlinna	23 388
Pietarsaari	443 036	Jyväskylä	74 538	Joensuu	18 191
Pori	338 753	Hanko	62 826	Yhteensä	4 088 080

Liikennemaksuja palautettiin liikennöitsijöille 340 139 mk.

Laituri- ja aluevuokria kertyi 74 155 342 mk, mistä määrästä oli laitureille varastoitujen tavarain vuokria 15 068 932 mk ja varastoalueiden vuokria 59 086 410 mk.

Laiturihuoltomaksujen bruttoveloitus oli 213 164 821 mk. Kun tästä määrästä vähennetään ahtaajille menevät kustannukset ja tullivartiointikustannukset, 117 375 664 mk, jää nettoveloitukseksi 95 789 157 mk.

Kertomusvuoden bruttoveloitus oli 1 000 276 836 mk. Tulotileiltä suoritettiin menoja 124 247 655 mk, mistä suurimman osan muodostivat edellä mainitut laiturihuoltomaksujen tililtä suoritetut menot, muille kaupungeille suoritetut 30 %:n kauttakulkuliikennemaksut sekä satamamaksu-, tuulaaki- ja liikennemaksupalautukset; näin ollen nettoveloitus nousi kertomusvuonna 876 029 181 mk:aan. Tämä määrä oli 297 722 408 mk eli 51.5 % edellisen vuoden vastaavaa määrää ja 240 376 381 mk eli 41.6 % talousarvion määrää suurempi.

Veloitusilmoituksia oli 370 232, niistä tulli-ilmoituskirjoihin perustuvia 169 221 ja muita 201 011.

Eri kuukausien kesken veloitus v. 1951 jakautui seuraavasti:

	1951 mk	1950 mk		1951 mk	1950 mk
Tammikuu	55 859 435	56 669 394	Heinäkuu	88 183 558	48 806 816
Helmikuu	35 961 516	43 273 982	Elokuu	79 920 554	38 367 257
Maaliskuu	21 067 508	42 774 865	Syyskuu	84 598 472	42 626 686
Huhtikuu	56 271 535	53 046 287	Lokakuu	108 552 581	67 429 864
Toukokuu	62 119 169	45 861 989	Marraskuu	97 712 781	47 452 353
Kesäkuu	76 981 861	43 036 616	Joulukuu	108 800 211	48 960 664
			Koko vuosi	876 029 181	578 306 773

Kannanta. Kertomusvuoden veloituksia kertyi kassaan 954 020 560 mk ja edellisten vuosien veloituksia 4 021 567 mk. Tilitysteitse perittiin kertomusvuoden veloituksia 5 445 463 mk ja edellisen vuoden veloituksia 3 950 mk. Talousarvioon otettuja tilitysmenoja kirjattiin tuloina eri tulotileille 33 171 569 mk. Saatavia seuraavaan vuoteen jäi 7 644 817 mk, mistä määrästä kertomusvuodelta 7 639 244 mk ja edellisiltä vuosilta 5 573 mk. Edellisten vuosien veloituksia poistettiin 8 119 mk.

Menot. Satamalaitoksen menot talousarvion mukaan jakautuivat kahteen ryhmään: varsinaisiin menoihin ja pääomamenoihin. Varsinaisiin menoihin kuului 1) satamalaitoksen osuus yleisistä töistä, käsittäen eräitä momentteja 12. pääluokan III, IV ja VII luvuista ja 2) varsinaiset satamaneot, käsittäen koko 14.pääluokan, jonka pääasialliset menoerät olivat satamien hallinto, liikenne, korjaus ja kunnossapito sekä yhteiset sekalaiset menot. Pääomamenoihin kuuluivat satamien uudisrakennusten ja töiden aiheuttamat menot, käsittäen 21.pääluokan II luvun sekä eräitä momentteja 22.pääluokan II, III, IV ja VII luvuista.

Varsinaisten menojen siirto v:lta 1950 oli 12 327 959 mk, yhteensä määrärahoja 595 804 436 mk, menot tilien mukaan 612 705 949 mk ja siirto v:lle 1952 17 200 000 mk. Pääomamenojen siirto v:lta 1950 oli 405 804 019 mk, yhteensä määrärahoja 1 248 772 913 mk, menot tilien mukaan 673 578 533 mk ja siirto v:lle 1952 599 891 230 mk.

Kaikkien menojen siirto v:lta 1950 oli 418 131 978 mk, yhteensä määrärahoja 1 844 577 349 mk, menot tilien mukaan 1 286 284 482 mk ja siirto v:lle 1952 617 091 230 mk. Käyttämättömiä siirtomäärärahoja palautettiin kaupunginkassaan 2 589 142 mk.

Palkkoja maksettiin kaikkiaan 509 358 077 mk, jakautuen tämä määrä seuraavasti: sääntöpalkkaiset virat 120 844 981 mk, tilapäinen työvoima ja ylityökorvaukset 119 991 176 mk, työmäärärahoista maksetut tuntipalkat 245 947 996 mk ja työmäärärahoista maksetut kuukausipalkat 22 573 924 mk.

36. Teurastamo [1)]

(Yleinen teurastamo)

Teurastamolautakunta

Kokoonpano ja kokoukset. Kokouksessaan tammikuun 10 p:nä kaupunginvaltuusto valitsi teurastamolautakunnan puheenjohtajaksi isännöitsijä J. Mehdon sekä lautakunnan muiksi jäseniksi eläinlääkintöneuvos A.G. Backmanin, toimitusjohtaja W.J. Elkin, agronomi U.H. Forssin, ravintolantarkastaja S. Koskisen, teurastaja Y.A. Pajulan, talousneuvos W.A. Piekkolan, putkenasentaja V.A.Saarelan ja toimitusjohtaja K.M. Virvan. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli notariaattipäällikkö K-E. Östenson. Lautakunnan varapuheenjohtajana toimi jäsen Elki ja sihteerinä apulaiskaupunginsihteeri A.A. Blomberg.

Teurastamolautakunta kokoontui kertomusvuonna 15 kertaa. Sen käsittelemien asioiden pykäläluku oli 152 ja lähetettyjen kirjeiden luku 37.

Lausunnot ym. Lautakunnan kaupunginhallitukselle antamista lausunnoista ja esityksistä mainittakoon seuraavat, jotka koskivat: teollisuuslautakunnan esitystä höyryjohdon rakentamisesta Suvilahden voimalaitokselta kaupungin teurastamolle ym.; eräiden kaupunginvaltuutettujen aloitetta lauantaityöajan käytön laajentamisesta; kiinteän omaisuuden tarkastajain v:n 1950 kertomusta; irtaimistoluettelon uusimista; navettamiehen ja vartijain palkkojen tarkistusta; kalasatamassa olevan ravintolahuoneiston vuokraamista kalatalouden tutkimuslaitokselle; uuden pienkarjan navetan rakennuspiirustusten hyväksymistä; ns. Agroksen alueella olevan Oy. Renlund ab:n autohallirakennuksen ostamista; teurastamon laajennussuunnitelmia; ehdotusta navettamiehen virkanimikkeen muuttamiseksi karjanhoitajaksi; matka-apurahan myöntämistä halliesimies H.R. Nordbergille; Suomen kunnaneläinlääkäriliiton esitystä teurastamon apulaisjohtajan ja teurastamon tarkastuseläinlääkärien palkkaluokkien muuttamisesta; uuden syväjäädyttämön rakennuspiirustusten hyväksymistä; toimitusjohtajan osallistumista Svenska städers offentliga slakthus-nimisen yhdistyksen vuosikokoukseen; apulaisjohtaja J.K. Sjölundin osallistumista Arbeitsgemeinschaft der Westdeutschen Tierärztekammernin järjestämään kokoukseen Saksassa sekä matka-apurahan myöntämistä hänelle; traktorin hankkimista teurastamolle lumitöitä varten; sekä kaupungin palkannauttijain lääkintähuollon järjestämistä.

Muista lausunnoista ja ehdotuksista mainittakoon edellisten lisäksi seuraavat, jotka koskivat: vientieläinten säilytyksestä ja huollosta perittäviä maksuja; lautakunnan puheenjohtajan tekemää esitystä vihannestukkumyyntipaikan järjestämisestä ns. Agroksen alueelle; kalliosuojan varustamista vesi- ja viemärijohdoilla sekä välikatolla; valtion ammattientarkastuksen I piirin työläistarkastajan tarkastuspöytäkirjaa n:o 255/2. 10.51 työntekijöiden pukuja pesuhuoneista sekä Elki oy:n valitusta vientiin tarkoitettujen hevosten säilytys- ja rehumaksujen laskutuksesta.

Lautakunnan esityksestä kaupunginhallitus oikeutti teurastamon myymään v. 1939 hankitun Opel-merkkisen pakettiauton ja v. 1946 hankitun Jeep-auton perävaunuineen sekä hankkimaan tilalle uuden pakettiauton.

1) Eräät kertomukseen liittyvät taulukkotiedot, joita ei ole otettu tähän teokseen, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa

Kalasatama

Kalasataman neuvottelukunnan puheenjohtajana toimi toimitusjohtaja T.J. Tallqvist sekä jäseninä agronomi U.H. Forss teurastamolautakunnan edustajana, kalastusneuvos F.G. Gottberg edustaen Nylands fiskarförbund nimistä liittoa, professori T.H. Järvi edustaen Suomen kalastusyhdistystä, kauppias N.F. Karlsson edustaen Helsingin kalakauppiasyhdistystä, ravintolantarkastaja S. Koskinen edustaen vähittäiskuluttajia ja johtaja A. Vainio edustaen Suomen kalakauppiaitten liittoa.

Teurastamon toiminta

Henkilökunnassa tapahtuneet muutokset. Halliapulainen P. Patjas pidätettiin virasta ja erotettiin helmikuun 8 p:stä, teurastaja F.V. Koskiselle myönnettiin ero ja eläke heinäkuun 1 p:stä hänen tultuaan säädettyyn eläkeikään, toimistoapulainen R. Nyberg erosi heinäkuun 1 p:stä ja hänen virkaansa hoitamaan määrättiin neiti M. Malkamäki elokuun 1 p:stä joulukuun 1 p:ään, jolloin hänet nimitettiin viran vakinaiseksi haltijaksi, vaakaaja I.P. Taaveniku kuoli elokuun 20 p:nä, vaakaaja E. Saari erosi toimestaan elokuun 31 p:stä, vaakaajan virkaan valittiin herrat F. Wahlberg ja R. Åvall joulukuun 1 p:stä alkaen, joista herra Åvall ei kuitenkaan astunut virkaansa, herra H. Schüller valittiin halliapulaiseksi, herra E. Nurminen karjanhoitajaksi ja rouva M-L. Malkki laboratorioapulaiseksi joulukuun 1 p:stä lähtien.

Vuosilomasijaiset ja tilapäinen työvoima. Tarkastuseläinlääkärien vuosilomasijaisina toimivat eläinlääkärit H.T. Prähl heinäkuun 1 p:stä elokuun 31 p:ään ja A. Niemiaho elokuun 1 p:stä 31 p:ään, apulaiskassanhoitajan vuosilomasijaisena neiti P. Honkala kesäkuun 1 p:stä elokuun 31 p:ään, konemestarin sijaisena herra K.H. Forsström heinäkuun 1 p:stä syyskuun 30 p:ään sekä toimistoapulaisten vuosilomasijaisina neidit K. Jalkanen ja I. Lappalainen kesäkuun 1 p:stä elokuun 31 p:ään.

Tilapäisinä toimistoapulaisina toimivat neidit I. Lappalainen marraskuun 1 p:stä 30 p:ään ja joulukuun 16 p:stä 31 p:ään sekä E. Rautio syyskuun 1 p:stä lokakuun 31 p:ään ja joulukuun 1 p:stä 15 p:ään.

Tuotantokomitea. Teurastamon tuotantokomiteaan valittiin v:ksi 1951 seuraavat henkilöt: työnantajain edustajiksi toimitusjohtaja T.J. Tallqvist, käyttöpäällikkö K.V. Virtanen ja tarkastuseläinlääkäri B.O. Engdahl, toimihenkilöiden edustajiksi taloudenhoitaja K.K. Carlander ja hallin yliesimies R. Åkerman sekä varalle apulaiseläinlääkäri V. Troberg ja jäähdyttämön hoitaja F.F. Nyström sekä työntekijäin edustajiksi teurastajat Y.A. Pajula, M. Saaristo ja A.E. Virtanen sekä metallikorjausmies A.A. Virtanen, varalle halliapulainen M. Flinkman, vaakaaja A.N. Nikula ja teurastajat L.O. Saarinen ja V. Saarinen. Puheenjohtajana toimi A.A. Virtanen ja sihteerinä K.K. Carlander.

Teurastusosastot. Teurastusosastoilla teurastettiin ja tarkastettiin kertomusvuonna 88 206 eri eläintä; vertailun vuoksi julkaistaan myös v. 1938 sekä v:n 1947-50 vastaavat luvut:

	1938	1947	1948	1949	1950	1951
Sonneja ja härkiä	4 439	1 067	2 438	5 462	4 973	4 921
Lehmiä	20 015	15 191	11 120	12 201	13 497	14 927
Hiehoja ja isoja vasikoita..	17 294	7 002	10 485	21 349	22 284	21 687
Pikkuvasikoita	4 271	4 805	6 743	8 429	7 397	5 861
Lampaita ja vuohia	14 039	7 499	15 124	21 750	18 648	10 789
Sikoja	24 901	12 413	15 887	44 619	25 673	26 727
Porsaita	200	11	235	1 297	860	856
Hevosia ja poroja	208	1 823	2 538	1 439	2 295	2 438
Yhteensä	85 367	49 811	64 570	116 546	95 627	88 206

Edellä luetellut v:n 1951 ruhot vastasivat 6 971 585 kg lihaa, josta 56.2 % oli nautakarjan, 2.1 % lampaan, 34.4 % sian ja porsaan sekä 7.3 % hevosen lihaa.

Tarkastuksessa määrättiin erikoiskäsittelyyn 4 sonnin, 23 lehmän ja 22 ison vasikan ruhoa, kun taas seuraava määrä hylättiin.

	Hylättyjä koko ruhoja, kpl	kg	Hylättyjä ruhonosia, kpl	kg	Kaikkiaan, kg
Sonneja	-	-	1	1	1
Lehmiä	35	4 598	44	490	5 088
Hiehoja ja isoja vasikoita	15	779	8	44.5	823.5
Pikkuvasikoita	34	429	2	2	431
Lampaita	7	85	5	4	89
Sikoja	76	5 979	342	1 754.5	7 733.5
Porsaita	1	23	-	-	23
Hevosia	10	2 294	10	105	2 399
Yhteensä	178	14 187	412	2 401	16 588

Sitä paitsi hylättiin kaikkiaan 21 141 kg elimiä, joten tällä osastolla hylätyn lihan kokonaismäärä oli 37 729 kg.

Teurastusosastoilla teurastetut eläimet oli tuotu kaupunkiin joko maanteitse tai rautateitse kuten seuraavasta yhdistelmästä lähemmin selviää:

	Maanteitse saapuneita	Rautateitse saapuneita	Kaikkiaan
Raavaita	18 317	29 079	47 396
Lampaita ja vuohia	3 790	6 999	10 789
Sikoja ja porsaita	21 676	5 907	27 583
Hevosia	1 579	859	2 438
Yhteensä	45 362	42 844	88 206

Karjatallien käyttö. Kaikkiaan oli yötä talleissa 25 912 eläintä eli 29.4 % kaikista teuraseläimistä. Raavaita oli talleissa 12 198 eli 47.1 %, lampaita 2 297 eli 8.8 %, sikoja 9 245 eli 35.7 % ja hevosia 2 172 eli 8.4 %.

Rehujen käyttö. Kaikkiaan käytettiin vuoden aikana 142 834 kg heiniä ja pahnoja sekä 17 415 kg perunoita.

Suolipesimössä puhdistettiin suolia ja mahoja seuraavasti: raavasten 41 535 kpl, sikojen ja hevosten 31 353 kpl, pikkuvasikoiden ja lampaiden 15 318 kpl eli yhteensä 88 206 eläimen suolet ja mahat.

Vuotien tarkastus. Teurastamossa teurastettujen eläinten vuotia tarkastettiin eri kuukausina seuraavat määrät:

	Tarkastettu, kpl	Leimattu, kpl. I lk.	II lk.	III lk.	Nylkyvikoja, kpl	%	kpl	Luonnonvikoja, kpl	%
Tammikuu	3 852	3 677	174	1	18	0.5	36	121	3.1
Helmikuu	2 756	2 577	178	1	39	1.4	44	96	3.5
Maaliskuu	3 119	2 946	169	4	46	1.5	35	92	2.9
Huhtikuu	3 720	3 469	207	44	16	0.4	61	174	4.7
Toukokuu	4 977	4 595	291	91	53	1.1	23	306	6.1
Kesäkuu	3 604	3 319	204	81	23	0.6	21	241	6.7
Heinäkuu	4 603	4 347	225	31	59	1.3	9	188	4.1
Elokuu	6 888	6 655	224	9	76	1.1	11	146	2.1
Syyskuu	8 541	8 314	226	1	86	1.o	26	115	1.3
Lokakuu	7 543	7 144	399	-	82	1.1	37	280	3.7
Marraskuu	6 470	5 769	680	21	82	1.3	35	584	9.o
Joulukuu	3 904	3 330	556	18	41	1.1	44	489	12.5
Yhteensä	59 977	56 142	3 533	302	621	1.o	[1] 382	2 832	4.7

Lisäksi tarkastettiin seuraavat määrät maalaisvuotia:

1) Teurastustavasta johtuen on 382 uskonnollisten menojen mukaan teurastetun eläimen vuotaa merkitty II luokkaan.

	Tarkastettu, kpl	Leimattu, kpl I lk.	II lk.	III lk.	Hylkyjä, kpl	Kuivia, kpl
Tammikuu	1 920	1 717	182	21	-	14
Helmikuu	1 356	1 175	164	17	-	-
Maaliskuu	1 254	1 053	174	27	-	-
Huhtikuu	1 945	1 680	219	46	4	10
Toukokuu	1 578	1 384	167	27	1	-
Kesäkuu	1 242	1 076	119	47	2	-
Heinäkuu	970	872	78	20	-	-
Elokuu	971	861	96	14	-	-
Syyskuu	841	765	65	11	-	-
Lokakuu	949	814	98	37	-	-
Marraskuu	1 454	1 286	146	22	-	-
Joulukuu	1 067	917	123	27	-	-
Yhteensä	15 547	13 600	1 631	316	7	24

Lihantarkastamoissa (Helsingin n:o 1:ssä teurastamolla ja Helsingin n:o 2:ssa Malmilla) tarkastettiin v:n 1951 kuluessa 3 271 091 kg lihaa keskipainojen mukaan laskettuna. Tarkastukset kohdistuivat 49 263 kg:aan paloiteltua lihaa ja seuraavassa mainittuihin ruholajeihin; vertailun vuoksi julkaistaan myöskin v:n 1938 ja 1950 vastaavat luvut:

	1938 Koko ruhoja, kpl	1938 Puoli-ruhoja, kpl	1950 Koko ruhoja, kpl	1950 Puoli-ruhoja, kpl	1951 Koko ruhoja, kpl	1951 Puoli-ruhoja, kpl
Sonneja	153	-	179	-	227	-
Lehmiä	4 973	37	5 770	-	7 413	-
Hiehoja ja isoja vasikoita	13 059	7	10 887	-	13 817	-
Pikkuvasikoita	26 861	30	21 489	-	25 085	-
Lampaita ja vuohia	15 788	15	18 170	-	10 281	-
Sikoja	6 367	246	8 743	5	8 853	-
Porsaita	351	-				
Hevosia	186	-	813	-	732	-
Yhteensä	67 738	335	66 051	5	66 408	-

Tarkastuksen johdosta käsiteltiin erikoisesti 2 sonnin, 4 lehmän ja 4 hiehon ja ison vasikan ruhoa, kun taas seuraava määrä ruhoja ja ruhonosia hylättiin:

	Hylättyjä koko ruhoja, kpl	kg	Hylättyjä ruhonosia, kpl	kg	Kaikkiaan, kg
Sonneja	1	105	5	88	193
Lehmiä	172	25 540	56	1 202	26 742
Hiehoja ja isoja vasikoita	79	3 530	20	310	3 840
Pikkuvasikoita	543	7 488	90	582	8 070
Lampaita ja vuohia	41	322	3	20	342
Sikoja	49	3 386	148	1 303	4 689
Porsaita	13	246	-	-	246
Hevosia	39	10 290	9	340	10 630
Yhteensä	937	50 907	331	3 845	54 752

Sitä paitsi hylättiin paloiteltua lihaa 443 kg ja elimiä 31 383 kg, joten tällä osastolla hylätyn lihan kokonaismäärä oli 86 578 kg.

Tukkumyyntihallin, jäähdyttämön ja syväjäädyttämön sekä eri laitteiden käyttö. Tukkumyyntihallia, jäähdyttämöä ja syväjäädyttämöä käytettiin eri kuukausina seuraavasti:

Kilogrammoiksi muunnettuina muuttuvat edellä esitetyt numerot seuraaviksi:

	Kg		Kg		Kg
Tammikuu	1 412 700	Toukokuu ...	1 250 984	Syyskuu	1 324 628
Helmikuu	1 250 823	Kesäkuu	1 069 429	Lokakuu	1 663 816
Maaliskuu ...	1 427 595	Heinäkuu ...	1 032 856	Marraskuu ...	1 792 882
Huhtikuu	1 351 420	Elokuu	1 147 252	Joulukuu	1 449 168
				Koko vuosi	16 173 553

Yllä mainittuihin lukuihin sisältyy ulkomaille lähetettyä sianlihaa 47 646 kg.

Teurastamossa säilytettiin kertomusvuonna seuraavat määrät:

	Tammik.	Helmik.	Maalisk.	Huhtik.	Toukok.	Kesäk.	Heinäk.	Elok.	Syysk.	Lokak.	Marrask.	Jouluk.	Koko vuosi
	Tukkumyyntihallissa myytiin:												
Raavaita .....kpl	3 516	3 100	3 670	3 187	3 081	2 629	2 757	2 906	3 415	4 104	4 894	3 703	40 962
Isoja vasikoita "	4 476	4 025	4 623	4 476	4 456	4 007	4 676	5 669	6 363	6 005	5 913	5 039	59 728
Pikkuvasikoita "	2 409	2 319	2 868	4 620	3 163	2 079	1 477	1 630	1 746	2 000	2 081	1 602	27 994
Lampaita ..... "	1 566	970	1 194	2 084	2 022	1 378	1 458	5 043	6 283	6 632	6 105	3 566	38 301
Sikoja ..... "	5 336	5 456	5 681	4 810	4 226	3 680	3 139	3 423	3 906	6 031	5 187	5 755	56 630
Hevosia ....."	315	240	340	251	242	201	159	188	226	358	607	315	3 442
Yhteensä kpl	17 618	16 110	18 376	19 428	17 190	13 974	13 666	18 859	21 939	25 130	24 787	19 980	227 057
Muuta tav. kg .. .	54 726	56 263	71 993	71 961	58 773	48 841	49 646	53 234	62 445	75 571	79 579	63 025	756 057

Lihantarkastamoista suoraan vietiin tukkumyyntihallia käyttämättä 282 raavaan, 7 219 pikkuvasikan, 235 lampaan, 388 sian ja 21 hevosen ruhoa eli yhteensä 8 145 ruhoa. Lisäksi vietiin tarkastamoista suoraan 39 418 kg paloiteltua lihaa.

Teurastamon juoksuratoja, sähkövinttureita ym. laitteita käytettiin seuraavaa muualta tarkastettua lihamäärää varten:

	Tammik.	Helmik.	Maalisk.	Huhtik.	Toukok.	Kesäk.	Heinäk.	Elok.	Syysk.	Lokak.	Marrask.	Jouluk.	Koko vuosi
	Jäähdyttämön riippuvien ruhojen osastolla säilytettiin [1]:												
Raavaita ja isoja vasikoita.....kpl	15 767	11 184	12 253	15 402	15 718	17 919	14 066	14 157	17 744	17 203	17 164	14 884	183 461
Pikkuvasikoita "	2 278	2 132	2 298	4 561	4 128	2 809	2 132	1 681	1 813	2 091	1 833	1 574	29 330
Lampaita..... "	1 691	891	1 860	1 935	3 516	1 902	1 351	5 281	6 699	7 868	5 522	5 520	44 036
Sikoja..... "	9 050	7 459	7 241	9 986	5 981	6 029	6 524	9 925	7 304	11 408	10 726	11 739	103 372
Hevosia..... "	1 254	1 515	1 229	1 365	597	1 743	819	629	827	1 782	3 179	2 206	17 145
Yhteensä kpl	30 040	23 181	24 881	33 249	29 940	30 402	24 892	31 673	34 387	40 352	38 424	35 923	377 344
Muuta tav. kg	50 460	38 775	59 730	45 510	57 750	54 974	77 388	81 412	109 616	121 882	125 098	104 378	926 973
	Syväjäädyttämössä säilytettiin:												
Metsänriistaa, kanoja ym. siipikarjaa..... kg	4 100	4 530	1 084	3 885	2 699	2 861	5 361	3 853	8 002	16 738	21 096	8 258	82 467
Lihaa..... "	6 177	1 835	2 008	978	19 951	9 131	8 502	7 386	11 314	15 760	46 312	76 077	205 431
Muuta tavaraa.. "	2 950	3 560	1 330	-	10 157	5 750	2 365	3 423	3 492	1 643	1 680	2 200	38 550
Metsästäjäkopeissa "	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	25 000
Yhteensä kg	13 227	9 925	4 422	4 863	32 807	17 742	16 228	14 662	22 808	34 141	69 088	86 535	351 448

Edellä mainittu lihamäärä oli kiloissa laskettuna eri kuukausina seuraava:

	Kg		Kg		Kg
Tammikuu	413 241	Toukokuu	382 208	Syyskuu	377 731
Helmikuu	506 771	Kesäkuu	350 466	Lokakuu	461 369
Maaliskuu	517 713	Heinäkuu	295 518	Marraskuu	574 396
Huhtikuu	489 394	Elokuu	352 565	Joulukuu	435 673
				Koko vuosi	5 157 045

	Tammik.	Helmik.	Maalisk.	Huhtik.	Toukok.	Kesäk.	Heinäk.	Elok.	Syysk.	Lokak.	Marrask.	Jouluk.	Koko vuosi
Raavaita .....kpl	955	1 215	1 407	1 271	947	954	915	897	1 003	1 180	1 792	1 247	13 783
Isoja vasikoita "	1 401	1 746	1 846	2 075	1 619	1 788	1 849	2 234	2 251	1 967	1 848	1 549	22 173
Pikkuvasikoita "	565	624	842	1 318	629	313	185	256	436	481	530	289	6 468
Lampaita ..... "	392	245	423	899	855	655	544	1 683	1 991	3 207	3 828	2 309	17 031
Sikoja ..... "	1 966	2 677	2 469	1 974	1 507	1 240	903	1 176	1 177	1 838	2 086	1 919	20 932
Hevosia ..... "	31	46	45	15	29	31	5	16	32	18	35	18	321
Yhteensä kpl	5 310	6 553	7 032	7 552	5 586	4 981	4 401	6 262	6 890	8 691	10 119	7 331	80 708
Muuta tav. kg	4 284	4 597	5 926	6 796	4 450	3 616	1 217	461	148	637	1 886	3 540	37 558

1) Luvut tarkoittavat säilytyspäivien yhteenlaskettua ruhomäärää.

Lihan hinnoittelu. Hinnoitellun lihan korkein ja alin hinta eri hintaryhmissä kunakin kuukautena ilmenee taulukosta n:o IV.

Laboratorio. Kertomusvuoden kuluessa tehtiin laboratoriossa 217 täydellistä bakteriologista tutkimusta keittokokeineen, 226 pienempää bakteriologista, bakterioskopista ja histologista tutkimusta ja 323 keittokoetta ilman samanaikaista bakteriologista tutkimusta, 13 maitotutkimusta, 56 sekalaista tutkimusta ja 27 583 sian ruhoa koskevaa trikiinikoetta.

Täydellisiä koko ruhoja koskevia bakteriologisia tutkimuksia valaisevat seuraavat yksityistiedot:

Eläinlajit	Eläinten luku	Bakteeripitoisuus: +++ Hyvin runsaasti	Bakteeripitoisuus: ++ Runsaasti	Bakteeripitoisuus: + Vähän	Bakteeripitoisuus: - Bakteerittomia	Keittokokeen tulos: +++ Hyvin voimakas vieras haju	Keittokokeen tulos: ++ Voimakas vieras haju	Keittokokeen tulos: + Heikko vieras haju	Keittokokeen tulos: - Ei vierasta hajua	Toimenpide: Hylättyjen luku	Toimenpide: Hyväksyttyjen luku
Raavaita	98	-	26	52	20	-	33	19	46	44	54
Hiehoja ja isoja vasikoita	23	-	3	14	6	-	10	2	11	15	8
Pikkuvasikoita	8	-	4	4	-	-	4	3	1	8	-
Lampaita	1	-	1	-	-	-	1	-	-	1	-
Sikoja	27	-	7	16	4	-	6	4	17	11	16
Porsaita	2	-	-	2	-	-	1	-	1	2	-
Hevosia	16	-	3	9	4	-	4	2	10	6	10
Yhteensä	175	-	44	97	34	-	59	30	86	87	88
Rokkovasikoita	42	-	-	19	21	-	-	-	-	-	42

Tutkituista ruhoista oli 76 teurastusosastoilta ja 141 lihantarkastamoilta, mikä on 0.1 % kaikista teurastamolla teurastetuista ja tarkastetuista ruhoista.

Tutkituista ruhoista, rokkovasikoita lukuunottamatta, hylättiin 49.8 %. Hylkäämisen syynä oli 10 tapauksessa, 11.5 %, bakteeripitoisuus, 46 tapauksessa, 52.9 %, keittokokeessa todettu vieras haju tai liian korkea ph-luku, 18 tapauksessa, 20.7 %, sekä bakteeripitoisuus että vieras haju tai liian korkea ph-luku sekä 13 tapauksessa, 14.9 %, patologis-anatomiset muutokset.

Määriteltyjä verenmyrkytyksiä todettiin 5 lehmässä, kaikki kolibakteerien aiheuttamia, 3 pikkuvasikassa, joista 2 kolibakteerien ja 1 diplostreptokokkien aiheuttamia, 3 siassa, joista 2 sikaruusubakteerien ja 1 diplostreptokokkien aiheuttamia.

Tutkittaviksi otettiin seuraavista syistä: septikemian merkkejä 39 tapausta, mastitis 25, hätäteurastus 17, muutoksia maksassa 15, pericarditis traumatica 10, peritonitis 9, partus 8, nephritis 9, erysipelas suis 5, pneumonia 4 ja muista syistä 36 tapausta. Rokkovasikoiden luku oli 42.

Pienemmät bakteriologiset, bakterioskopiset ja histologiset tutkimukset koskivat 25 pernaruttokoetta, jotka kaikki olivat kielteisiä, 45 tuberkuloosikoetta, 97 muuta bakteriologista tutkimusta, 59 histologista koetta ja 13 maitotutkimusta.

Tuberkuloositutkimuksia valaisevat seuraavat yksityiskohtaiset tiedot: tutkittavana oli 5 nautaa ja 40 sikaa. Nautaa koskevista kokeista 3 oli myönteisiä, jolloin muutokset kerran esiintyivät ainoastaan suolirauhaissa ja kahdesti keuhkorauhasissa. Kaikki näytteet olivat teurastusosastoilta. Sikaa koskevista kokeista 23 eli 57.5 % oli myönteisiä. Muutokset esiintyivät 14 kertaa ainoastaan suolirauhasissa ja 9 kertaa ainoastaan nielurauhasissa. Nämäkin näytteet olivat kaikki teurastusosastoilta.

Muista bakteriologisista tutkimuksista saatiin kielteinen tulos 49 tapauksessa ja myönteinen tulos 48 tapauksessa. Infektion syynä oli 16 kertaa kolibakteerit, 9 pyogenesbakteerit, 4 stafylokokit, 3 streptokokit, 2 sikaruusu-, 2 pastörella-, 2 coryne-, 1 listerella- ja 9 kertaa muut bekteerit tai sekainfektio.

Histologisia tutkimuksia tehtiin 59, jolloin seuraavat muutokset todettiin 9 carcinomaa, 5 lymphadenosia, 6 actinomycosia, 1 melanosia, 13 rasvarappeutumia ja 25 erilaisia muita muutoksia.

Maitotutkimuksissa patogenisia bakteereja ei todettu.

Keittokokeita ilman samanaikaista bakteriologista tutkimusta valaisevat seuraavat yksityiskohtaiset tiedot:

Eläinlajit	Eläinten luku	Tulos				Toimenpide	
		+++ Hyvin voimakas vieras haju	++ Voimakas vieras haju	+ Heikko vieras haju	- Ei vierasta hajua	Hylättyjen luku	Hyväksyttyjen luku
Raavaita	118	-	49	30	39	49	69
Hiehoja ja isoja vasikoita	32	-	23	5	4	23	9
Pikkuvasikoita	1	-	-	1	-	-	1
Lampaita	-	-	-	-	-	-	-
Sikoja	157	-	25	78	54	25	132
Porsaita	2	-	2	-	-	2	-
Hevosia	13	-	5	3	5	5	8
Yhteensä	323	-	104	117	102	104	219

Tutkituista ruhoista oli 147 teurastusosastoilta ja 176 lihantarkastamoilta. Tutkimusten perusteella hylättiin 104 ruhoa eli 32.2 %. Tutkimusten syyt jakautuivat seuraavasti: karjun tai pietarin vikaa 137, vieras haju tai väri 57, keltatauti 18, puutostauti 17, pullistustauti 14, vasikkaripuli 12, maksanmuutoksia 10, acetonemia 7, hätäteurastus 7, munuaistulehdus 6, paresis puerperalis 6, pericarditis traumatica 4, ähky 4 ja erilaisia muita syitä 24.

Sekalaisia tutkimuksia suoritettiin 56, joista 10 oli täydellisiä bakteriologisia tutkimuksia ja muut histologisia, bakteriologisia ja mikroskopisia tutkimuksia. Ne eivät koskeneet varsinaista lihantarkastustyötä, vaan suoritettiin enemmän tieteen ja harrastuksen kannalta.

Sairasosasto. Sairasosastolla teurastettiin tai obdusoitiin 59 eläintä, nimittäin 21 pikkuvasikkaa, 19 sikaa, 6 lehmää, 4 isoa vasikkaa, 4 lammasta, 4 hevosta ja 1 hirvi. Näistä oli 52 saapunut kuolleina teurastamolle, joista 7 oli pistetty matkalla, 4 oli kuollut teurastamon navetassa ja 3 hätäteurastettiin. Kuoleman tai sairauden syiksi todettiin mm. sikaruusu, luunmurtuma, verenvuotoja. traumatica, sydänpussintulehdus ja verenmyrkytys.

Tarkastuseläinlääkärien toteamat taudit ja niiden aiheuttamat toimenpiteet käyvät selville taulukosta n:o I.

Matorakkulataudin (Cysticercus inermis) ja nystyrätaudin (Tuberculosis) esiintymistä valaisevat seuraavat yksityiskohtaiset tiedot:

Matorakkulatautia (Cysticercus inermis) sairasti 32 sonnia ja lehmää sekä 27 hiehoa ja isoa vasikkaa. Rakkuloiden esiintymistä valaisee seuraava taulukko:

Tarkastuspaikka		Rakkuloiden luku		Rakkulat olivat		Rakkulat löytyivät			Ruhoja kaikkiaan
Teurastusosastot	Lihantarkastamo	Yksi	Useampia	Eläviä	Kuolleita	Ainoastaan päästä	Ainoastaan sydämestä	Useammista paikoista	
Absoluuttiset luvut									
52	7	37	22	45	14	41	10	8	59
Prosenttiluvut									
88.1	11.9	62.7	37.3	76.3	23.7	69.5	16.9	13.6	100.0

Nystyrätautia (Tuberculosis) todettiin 3 nautaeläimessä ja 23 siassa. Matorakkula- (Cysticercus inermis) ja nystyrätaudin (Tuberculosis) esiintymiset v. 1938 ja v. 1945-51 ilmenevät alla olevasta yhdistelmästä:

	Cysticercus inermis		*Tuberculosis*			
Vuosi	Nautojen luku	%	Nautojen luku	%	Sikojen luku	%
1938	264	0.41	-	-	227	0.73
1945	33	0.48	-	-	31	1.01
1946	25	0.18	-	-	21	0.63
1947	42	0.12	-	-	25	0.10
1948	55	0.16	-	-	30	0.11
1949	45	0.07	-	-	28	0.06
1950	62	0.11	5	0.009	30	0.09
1951	59	0.09	3	0.01	23	0.09

Käyttöosasto. *Konekeskus* käsitti konehallin, korjauspajan, jäätehtaan varastoineen sekä kellarikerroksessa olevat ainesten ja voiteluöljyn varastot. Jäähdytyshuoneiden jäähdyttämistä varten oli konehallissa kaksi turbojäähdytyskonetta à 240 000 ly/t - 8°C + 25°C, syväjäähdytyshuoneiden jäähdyttämistä varten kaksi turbojäähdytyskonetta à 100 000 ly/t - 18°C + 25°C tarpeellisine apukoneineen sekä kirkkaan jään valmistuslaitos, jonka vuorokautinen valmistusmäärä oli 400 kpl 25 kg:n painoista jääkuutiota. Jäähdytyshuoneiden lämpötilojen ja ilman kosteuden tarkkailua varten oli konehalliin sijoitettu kaukolämpömittarit.

Jäähdytyskoneiden I-IV käyttöaika oli kertomusvuonna seuraava: I:n 2 018 tuntia 45 minuuttia, II:n 1 330 tuntia 55 minuuttia, III:n 1 252 tuntia 15 minuuttia ja IV:n 2 588 tuntia 30 minuuttia eli yhteensä 7 190 tuntia 25 minuuttia. Kloorikalsiumia käytettiin säiliössä I 14 010 kg ja säiliössä II 33 265 kg, yhteensä 47 275 kg. Jäätä valmistettiin 1 361 400 kg.

Lämpökeskus. Eri rakennusten lämmittämistä ja tarvittavan lämpimän veden valmistamista varten on kaksi Badcock & Wilcox vesiputkikattilaa à 190 m², yhteensä 380 m² 10 kg:n työpaineella, varustettuna 160 m²:n suuruisella savukaasu-etulämmittäjällä sekä koneellisella hiilensyöttölaitteella (ketjuarinalla). Toinen kattila on varustettu puulämmitykseen sopivalla tulipesällä.

Höyrykattiloita lämmitettiin 3 972 tuntia, siitä kattila I 922 tuntia 30 minuuttia ja kattila II 3 049 tuntia 30 minuuttia. Halkoja kulutettiin 2 21 m³ ja kivihiiliä 897.5 tonnia eli, kivihiilen määrä muunnettuna haloiksi, halkoja kaikkiaan 7 597 m³. Vettä kulutettiin 1 728 m³.

Vedenkulutus. Helsingin kaupungin vesilaitokselta tulevan veden kulutus kuutiometreissä jakautui eri osastoille seuraavasti:

Lämpökeskus	1 728	Saniteettiteurastamo	1 030
Lämminvesisäiliö	28 492	Suuren karjan talli	1 843
Jäähdytyskoneet	8 153	Pienen karjan talli	933
Hallintorakennus	2 797	Lantala	536
Ilmatiivistäjä	930	Viemäriveden puhdistus	3 470
Jäätehdas	2 712	Karjavaunujen puhdistus	1 096
Tukkumyyntihallin kellari...	1 696	Lihavaunujen puhdistus	207
Jäähdytyshuoneet	506	Kanateurastamo	836
Sikateurastamo	5 360	Kesänavetta	1 350
Suolipesimö	27 368	Pihojen kastelu	750
Mahojen tyhjennys	81 908	Vuotavarasto	224
Suuren karjan teurastamo ...	8 156	Maidontarkastamo	2 461
Lihantarkastamo	235	Yhteensä	184 777

Sähkönkulutus. Laitoksen tarvitsema sähkövirta saadaan Helsingin kaupungin sähkölaitokselta 5 250 voltin suurjännitteisenä teurastamon omalle muuntoasemalle, jossa jännite alennetaan 500 ja 220/127 voltin jännitteiseksi. 500 voltin jännitteistä virtaa käytetään jäähdytyskoneiden moottoreissa sekä 220 voltin jännitteistä pienemmissä moottoreissa, tuulettajissa ja valaistukseen, ollen lamppujännite 127 volttia. Eri jännitteisen sähkövirran kulutus kilovattitunneissa selviää seuraavasta: valaistusvirtaa kulutettiin 85 615 kWh, 220 voltin voimavirtaa 376 409 kWh ja 500 voltin voimavirtaa 653 800 kWh, yhteensä 1 115 824 kWh.

Rautatievaunupesimöt. Teurastamolle kuuluu sinne saapuvien liha- ja karjavaunujen puhdistus ja desinfioiminen. Kertomusvuoden aikana puhdistettiin

2 845 karjavaunua ja 207 lihavaunua, yhteensä 3 052 vaunua. Lämpimän veden kulutus oli 1 791 m³ ja kylmän veden 1 303 m³.

Kalasatama. Kertomusvuoden aikana tuotiin Helsinkiin kalaa kaikkiaan 11 633 807 kg, josta suolattua silliä 5 860 069 kg ja tuoretta silakkaa 2 992 184 kg. Taulukoissa V ja VI on tarkempia tietoja kalan tuonnista kuukausittain, kalalajeittain, lähetyspaikkakunnittain ja kuljetustavan mukaan.

Seuraavat luvut valaisevat kalasataman toimintaa:

Kuukausi	Jäähdytyskone käynyt tuntia ja min.	Jäähdytetty tavaraa, kg[1]	Sähkövirran kulutus kWt			Halkojen	Koksin	Veden	Voiteluöljyn	Ammoniakin
			Valovirta	Voimavirta	Yhteensä	kulutus				
						m³	tonnia	m³	kg	kg
Tammikuu	17.02	120 840	283	149	432	2	2.5	300	2	-
Helmikuu	12.54	160 230	265	129	394	1	2.5	165	-	-
Maaliskuu	16.16	154 050	231	143	374	1	2.0	45	1	-
Huhtikuu	68.25	199 628	27	556	583	1	1.5	515	2	-
Toukokuu	178.30	329 303	31	233	264	-	-	1 899	2	-
Kesäkuu	235.15	264 684	37	1 837	1 874	-	-	2 483	-	-
Heinäkuu	327.50	209 690	59	2 625	2 684	-	-	3 000	10	62
Elokuu	334.10	277 237	51	3 921	3 972	-	-	2 925	8	-
Syyskuu	198.05	241 095	38	1 740	1 778	2	0.5	1 605	2	-
Lokakuu	110.15	178 441	48	826	874	1	1.0	802	2	-
Marraskuu	52.55	169 934	80	438	518	2	0.5	526	2	-
Joulukuu	59.10	230 182	84	479	563	1	1.0	377	2.5	-
Yhteensä	1610.47	2 535 314	1 234	13 076	14 310	11	11.5	14 642	33.5	62

Tulot ja menot. *Tuloja* oli kertomusvuonna talousarvion mukaan arvioitu kertyvän 92 677 620 mk, josta teurastamon tuloja 91 183 120 mk ja kalasataman tuloja 1 494 500 mk. Tilien mukaan nousivat tulot 87 101 050 mk:aan, josta teurastamon tuloja 85 509 360 mk ja kalasataman tuloja 1 591 690 mk. Tulot olivat siis teurastamon osalta 5 673 760 mk pienemmät ja kalasataman osalta 97 190 mk arvioitua suuremmat. Kokonaisuudessaan tulot olivat 5 576 570 mk arvioitua määrää pienemmät.

Eri tuloerät ilmenevät seuraavasta yhdistelmästä:

Tuloerä	Talousarvion mukaan, mk	Tilien mukaan, mk	Ylitulot (+) tai vajaus (-), mk
Teurastusosastot	30 550 000	26 573 993	- 3 976 007
Lihantarkastamot	9 100 000	8 498 176	- 601 824
Tukkumyyntihalli	11 700 000	11 168 631	- 531 369
Kuljetusratojen ym. käyttö	3 900 000	4 069 274	+ 169 274
Jäähdyttämöt	21 500 000	22 272 548	+ 772 548
Luontoisetujen korvaukset	162 120	171 810	+ 9 690
Muut tulot	15 765 500	14 346 618	- 1 418 882
Yhteensä	92 677 620	87 101 050	- 5 576 570

Seuraavasta prosenttilaskelmasta ilmenee v:n 1938 ja 1948-51 eri tuloryhmien osuus kokonaistulosta:

Tuloerä	1938 %	1948 %	1949 %	1950 %	1951 %
Teurastusosastot	26.4	28.3	35.6	32.9	30.5
Lihantarkastamot	12.4	12.6	9.5	9.7	9.7
Tukkumyyntihalli	25.3	14.8	11.8	12.9	12.8
Kuljetusradat	5.4	6.1	4.o	5.1	4.7
Jäähdyttämöt	14.4	24.2	23.6	25.6	25.6
Luontoisetujen korvaukset	0.8	0.3	0.1	0.2	0.2
Muut tulot	15.3	13.7	15.4	13.6	16.5
Yhteensä	100.o	100.o	100.o	100.o	100.o

1) Säilytyspäivien yhteenlaskettu kilomäärä.

Menot. Kaupungin v:n 1951 talousarvioon merkittiin teurastamoa varten määrärahoja yhteensä 84 866 852 mk, johon kertomusvuoden kuluessa myönnettiin ylitysoikeuksia ja lisämäärärahoja yhteensä 14 269 091 mk. Kaikkiaan oli siis käytettävissä 99 135 943 mk, mistä käytettiin 95 028 976 mk. Eri menoerin määrärahat ja kustannukset jakautuivat seuraavasti:

Menoerä	Määrärahat, mk	Kustannukset tilien mukaan, mk	Säästö (+) tai ylitys (-), mk
Palkkiot	205 075	205 075	-
Sääntöpalkkaiset virat	27 008 625	27 002 035	+ 6 590
Tilapäistä työvoimaa	2 628 072	2 634 662	- 6 590
Kesälomasijaiset	639 720	386 211	+ 253 509
Vuokra	3 901 924	3 901 924	-
Lämpö	9 665 286	9 451 344	+ 213 942
Valaistus	308 079	308 079	-
Hylkyliha	502 113	502 113	-
Vedenkulutus	2 463 900	2 164 935	+ 298 965
Puhtaanapito	9 244 500	9 224 657	+ 19 843
Painatus ja sidonta	1 215 000	1 095 696	+ 119 304
Tarverahat	1 100 000	979 635	+ 120 365
Vaatteiden pesu	203 342	203 342	-
Koneiden ja työkalujen hankinta	4 119 450	2 660 014	+ 1 459 436
Yleisten laitteiden kunnossapito	5 000 000	4 749 954	+ 250 046
Tapaturmavakuutusmaksut	500 000	446 350	+ 53 650
Käyttövoima	3 758 000	3 346 397	+ 411 603
Rehut ja kuivikkeet	2 441 409	2 441 409	-
Tarveaineet	1 731 448	1 582 224	+ 149 224
Korjaus- ja muutostyöt	9 500 000	9 467 272	+ 32 728
Teurastajien käyttäminen erinäisissä teurastamon töissä	13 000 000	12 275 648	+ 724 352
Yhteensä	99 135 943	95 028 976	+ 4 106 967

V:n 1951/52 vaihteessa oli teurastamon varastossa 30 m^3 halkoja eli 60 000 mk:n arvosta, kivihiiliä 33.7 tonnia eli 153 952 mk:n arvosta ja kloorikalsiumia 8 250 kg eli 193 050 mk:n arvosta, kaikkiaan tavaraa 407 002 mk:n arvosta.

Selvemmän kuvan saamiseksi kokonaismenot on alla olevassa yhdistelmässä jaoiteltu muutamiin pääryhmiin ja vertailun vuoksi on niihin rinnastettu v:n 1950 menot, minkä lisäksi menoerien osuudesta kokonaismenoihin on tehty seuraava prosenttilaskelma:

Menoerä	1950 Kokonaismäärä, mk	1951 Kokonaismäärä, mk	1938 %	1950 %	1951 %
Palkkausmenot	40 124 587	51 728 288	37.0	55.7	54.4
Palkkiot	121 175	205 075	0.6	0.2	0.2
Sääntöpalkkaiset virat	20 118 070	27 002 035	28.5	27.9	28.4
Tilapäistä työvoimaa	2 557 389	2 634 662	6.0	3.6	2.8
Kesälomasijaiset	207 854	386 211	0.8	0.3	0.4
Puhtaanapito	7 169 431	9 224 657	1.1	9.9	9.7
Teurastajien käyttäminen erinäisissä teurastamon töissä	9 950 668	12 275 648	-	13.8	12.9
Vuokra	3 901 924	3 901 924	25.8	5.4	4.1
Käyttökustannukset	14 539 363	16 852 979	24.7	20.2	17.7
Lämpö	7 552 164	9 451 344	6.9	10.5	9.9
Valaistus	312 544	308 079	1.6	0.4	0.3
Vedenkulutus	1 947 406	2 164 935	5.6	2.7	2.3
Käyttövoima	3 322 471	3 346 397	7.8	4.6	3.5
Tarveaineet	1 404 778	1 582 224	2.8	2.0	1.7
Kunnossapitokustannukset	10 577 112	16 877 240	7.9	14.7	17.8
Koneiden ja työkalujen hankinta	2 690 985	2 660 014	2.2	3.8	2.8
Yleisten laitteiden kunnossapito	2 246 471	4 749 954	5.7	3.1	5.0
Korjaus- ja muutostyöt	5 639 656	9 467 272		7.8	10.0

Menoerä	1950 Kokonaismäärä, mk	1951 Kokonaismäärä, mk	1938 %	1950 %	1951 %
Muut kustannukset	2 930 315	5 668 545	4.	4.o	6.o
Hylkylihan korvaus	324 243	502 113	-	0.4	0.5
Painatus ja sidonta	553 478	1 095 696	1.o	0.8	1.2
Tarverahat	791 692	979 635	2.5	1.1	1.o
Vaatteiden pesu	135 551	203 342	0.3	0.2	0.2
Tapaturmavakuutusmaksut	458 400	446 350	0.2	0.6	0.5
Rehut ja kuivikkeet	666 951	2 441 409	0.5	0.9	2.6
Menot yhteensä	72 073 301	95 028 976	100.o	100.o	100.o
Tulot yhteensä	64 474 649	87 101 050			
Vajaus	- 7 598 652	- 7 927 926			

I. Hylkäämiset, ryhmitettyinä niiden syyn ja kohteiden mukaan v. 1951

	Hylkäämisen syy		Sonneja ja härkiä			Lehmiä			Hiehoja ja isoja vasikoita			Pikku-vasikoita			Lampaita			Sikoja			Porsaita			Hevosia			
			Koko ruhoja elimineen	Ruhonosia elimineen tai ilman	Elimiä ym.	Koko ruhoja elimineen	Ruhonosia elimineen tai ilman	Elimiä ym.	Koko ruhoja elimineen	Ruhonosia elimineen tai ilman	Elimiä ym.	Koko ruhoja elimineen	Ruhonosia elimineen tai ilman	Elimiä ym.	Koko ruhoja elimineen	Ruhonosia elimineen tai ilman	Elimiä ym.	Koko ruhoja elimineen	Ruhonosia elimineen tai ilman	Elimiä ym.	Koko ruhoja elimineen	Ruhonosia elimineen tai ilman	Elimiä ym.	Koko ruhoja elimineen	Ruhonosia elimineen tai ilman	Elimiä ym.	
			Teurastusosastot																								
1	Abscessus	Märkäpesäkkeet	-	-	6	-	4	78	1	-	8	-	-	2	-	-	1	-	55	35	-	-	-	-	-	-	1
2	Actinomycosis	Sädesienitauti	-	-	2	-	2	23	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	24	7	-	-	-	-	-	-	2
3	Angiectasia hepatis	Pilkkumaksa	-	-	-	-	-	39	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
4	Arthritis, bursitis, gonitis	Nivel-, limapussin- tai polvitulehdus	-	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	67	2	-	-	-	-	1	-	4
5	Bronchopneumonia catarrhalis chron.suum	Porsasyskä	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	592	-	-	-	-	-	-	56
6	Cachexia	Nääntyminen	-	-	-	8	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	9	-	-	-	-	-	-	-	-	56
7	Contusiones, fracturae, haemorrhagia	Ruhjevammat, luunmurtumat, verenvuodot	-	-	-	-	26	3	-	8	1	1	2	1	-	5	-	1	168	33	-	-	-	-	3	1	78
8	Cystae	Rakkokasvaimet	-	-	1	-	-	11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	32	-	-	-	-	-	-	9
9	Cysticercus inermis	Matorakkulat	-	-	4	-	-	23	-	-	22	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10
10	" tenuicollis	Matorakkulat	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16	-	-	75	-	-	-	-	-	-	11
11	Distomatosis	Maksamadot	-	-	25	-	1	1190	-	-	47	-	-	-	-	-	186	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12
12	Erysipelas suis	Sikaruusu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	2	3	-	-	-	-	-	-	13
13	Gastritis et pericarditis traumatica	Traumaattinen maha- ja sydänpussintulehdus ..	-	-	-	5	1	13	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	18	-	-	-	-	1	13	14
14	Icterus	Keltatauti	-	-	-	1	-	6	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	15
15	-	Kehittymättömyys	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16
16	-	Likaantuminen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	17
17	Mastitis	Utaretulehdus	-	-	-	1	-	195	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	2	56	-	-	-	-	-	-	18
18	Metritis	Kohtutulehdus	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	19
19	Nephritis	Munuaistulehdus	-	-	1	1	-	13	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	25	1	-	-	1	-	-	20
20	-	Pilaantuminen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	21
21	Piroplasmosis	Punatauti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	22
22	Pneumonia	Keuhkokuume	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	62	-	-	-	1	-	-	23
23	-	Rehu-, kalttausvesi-, veriaspiratio	-	-	1	-	-	12	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-	-	24 046	-	-	774	1	-	-	24
24	Septicaemia	Verenmyrkytys	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	1	-	-	25
25	Tuberculosis	Nystyrätauti	-	-	-	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	23	-	-	-	-	-	-	26
26	Tumores	Kasvannaiset	-	-	-	2	-	14	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	27
27	-	Vieras haju, väri, maku	-	-	-	4	1	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	19	9	1	-	-	-	-	-	-	27a
28	Alii morbi	Muut taudit	-	1	2	11	7	123	11	-	20	27	-	2	7	-	19	38	44	690	-	-	-	8	6	41	28
29		Yhteensä	-	1	42	35	4	1 748	15	8	111	34	2	6	7	5	223	76	342	25 706	1	-	774	10	10	46	29

Lihantarkastamo

1	Abscessus	Märkäpesäkkeet	–	–	–	–	–	7	–	1	2	–	–	–	–	1	–	1	2	1	–	–	2	–	–	–	1
2	Actinomycosis	Sädesienitauti	–	–	–	–	–	2	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	2
3	Angiectasia hepatis	Pilkkumaksa	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	3
4	Arthritis, bursitis, gonitis	Nivel-, limapussin- tai polvitulehdus	–	–	–	–	1	–	–	1	–	–	–	–	–	–	–	–	1	–	–	–	–	–	–	–	4
5	Bronchopneumonia catarrhalis chron.suum	Porsasyskä	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	2	2	–	–	–	–	–	5
6	Cachexia	Nääntyminen	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	–	–	1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	6
7	Contusiones, fracturae, haemorrhagia	Ruhjevammat, luunmurtumat, verenvuodot	1	–	–	17	28	–	12	9	–	6	5	–	6	1	–	6	70	–	–	–	–	10	5	–	7
8	Cystae	Rakkokasvaimet	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	8
9	Cysticercus inermis	Matorakkulat	–	–	2	–	–	4	–	–	4	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	9
10	" tenuicollis	Matorakkulat	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	10
11	Distomatosis	Maksamadot	–	–	–	–	–	61	–	–	1	–	–	1	–	–	3	–	–	–	–	–	–	–	–	–	11
12	Erysipelas suis	Sikaruusu	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	3	–	–	–	–	–	–	–	12
13	Gastritis et pericarditis traumatica	Traumaattinen maha- ja sydänpussintulehdus ..	–	–	–	5	3	1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	13
14	Icterus	Keltatauti	–	–	–	14	1	1	2	–	–	59	–	–	3	–	–	1	–	–	–	–	–	3	–	–	14
15	–	Kehittymättömyys	–	–	–	–	–	–	–	–	–	86	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	15
16	–	Likaantuminen	–	–	–	–	–	3	–	1	9	4	1	–	–	–	–	–	4	1	–	–	–	–	1	–	16
17	Mastitis	Utaretulehdus	–	–	–	8	–	20	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	2	–	–	–	–	–	–	17
18	Metritis	Kohtutulehdus	–	–	–	4	1	1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	18
19	Nephritis	Munuaistulehdus	–	–	–	–	–	1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	–	–	–	–	–	–	–	19
20	–	Pilaantuminen	–	1	–	3	1	4	4	6	37	76	53	44	–	1	38	4	8	33	–	–	–	1	1	–	20
21	Piroplasmosis	Punatauti	–	–	–	2	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	21
22	Pneumonia	Keuhkokuume	–	–	–	–	–	1	2	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	22
23	–	Rehu-, kalttausvesi-, veriaspiratio	–	–	4	–	–	133	–	–	109	–	–	11	–	–	20	–	–	630	–	–	–	–	–	–	23
24	Septicaemia	Verenmyrkytys	–	–	–	8	–	–	4	–	–	113	–	–	–	–	–	4	–	–	–	–	–	1	–	–	24
25	Tuberculosis	Nystyrätauti	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	25
26	Tumores	Kasvannaiset	–	–	–	3	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	–	–	–	–	–	–	–	–	26
27	–	Vieras haju, väri, maku	–	3	–	58	7	4	40	2	2	96	31	1	3	–	1	15	48	1	4	–	–	15	1	3	27
28	Alii morbi	Muut taudit	–	1	2	50	14	42	15	–	5	103	–	–	28	–	83	15	10	5	7	–	–	9	1	5	28
29		Yhteensä	1	5	8	172	56	285	79	20	169	543	90	57	41	3	145	49	148	675	13	–	2	39	9	8	29

II. Tukkumyyntihallin ja jäähdyttämön käyttö vuosina 1942–51

Vuosi	Ruhoja, kpl									Muuta tavaraa, kg	Yhteensä, kg
	Raavaita	Isoja vasikoita	Pikku-vasikoita	Lampaita	Sikoja	Porsaita	Hevosia	Hirviä, poroja	Kettuja		
Tukkumyyntihallissa myytiin											
1942	5 381	5 006	7 552	1 622	2 474	39	976	–	–	82 359	1 571 026
1943	5 533	8 703	14 472	2 841	4 657	66	1 037	–	–	91 229	2 266 066
1944	13 815	11 993	13 863	5 157	9 542	217	2 426	–	–	119 762	3 945 627
1945	12 377	6 165	13 678	3 970	3 320	133	1 839	–	–	167 372	2 925 794
1946	11 766	7 049	14 024	5 029	3 699	49	1 239	–	–	56 238	2 603 839
1947	35 487	18 711	22 631	52 290	41 651	51	4 299	–	–	288 709	11 142 036
1948	28 948	26 951	28 717	61 832	45 018	–	4 500	–	–	577 518	11 716 022
1949	35 768	44 544	32 146	77 749	78 855	–	2 603	–	–	513 392	16 500 993
1950	36 629	56 360	28 336	62 278	56 369	–	3 431	–	–	746 173	15 840 430
1951	40 962	59 728	27 994	38 301	56 630	–	3 442	–	–	756 057	16 173 553
1942–51	226 666	245 210	203 413	311 069	302 215	555	25 792	–	–	3 398 809	84 685 386
Jäähdyttämössä säilytettiin											
1942	20 053		11 586	2 060	3 533	397	2 204	116	84	160 160	.
1943	36 456		24 833	5 505	16 407	323	3 161	129	228	349 768	.
1944	37 903		25 737	5 117	21 290	629	7 199	–	–	545 414	.
1945	33 751		17 787	5 384	7 676	173	4 895	–	–	441 670	.
1946	36 593		24 744	9 462	10 431	108	7 371	–	–	621 959	.
1947	88 817		25 370	78 905	89 055	225	20 721	–	–	760 777	.
1948	93 755		32 170	80 225	93 139	161	22 252	–	–	692 161	.
1949	150 646		37 343	90 738	161 618	–	9 603	–	–	659 398	.
1950	169 006		29 987	60 274	108 276	–	14 858	–	–	824 513	.
1951	183 461		29 330	44 036	103 372	–	17 145	–	–	926 973	.
1942–51	850 441		258 887	381 706	614 797	2 016	109 409	245	312	5 982 793	.

III. Syväjäädyttämön käyttö vuosina 1942–51

Vuosi	Syväjäädyttämössä säilytettiin						
	Metsänriistaa	Kanoja ym. siipikarjaa	Kaniineja	Lihaa	Muuta tavaraa	Metsästäjäkopeissa	Yhteensä
	Kilogrammaa						
1942	178 737	39 112	–	82 566	12 487	19 000	331 902
1943	165 329	51 853	8 831	236 139	50 581	23 700	536 433
1944	103 576	54 309	28 267	153 702	30 943	23 400	394 197
1945	127 124	67 085	34 481	70 770	43 776	27 200	370 436
1946	64 238	81 052	48 962	123 818	6 619	27 400	352 089
1947	26 413	27 513	11 121	120 703	49 314	27 400	262 464
1948	19 460	31 055	–	302 780	7 991	25 000	386 286
1949	20	33 238	–	230 594	57 174	25 000	346 026
1950	57	114	–	191 176	38 877	25 000	312 167
1951	82	467	–	205 431	38 550	25 000	351 448
1942–51	1 209 695		131 662	1 717 679	336 312	248 100	3 643 448

IV. Lihan tukkuhinnat Helsingissä vuonna 1951

Kuukausi ja hintataso	Isot sonnit			Lehmät			Hiehot			Nuoret sonnit			Ruohovasikat			Pikkuvasikat			Juottovasikat			Lampaat			Lihotussiat			Emakot			Hevoset		
	Paras laatu	Keski-laatu	Huono laatu	Paras laatu	Keski-laatu	Huono laatu	Paras laatu	Keski-laatu	Huono laatu	Paras laatu	Keski-laatu	Huono laatu	Paras laatu	Keski-laatu	Huono laatu	Paras laatu	Keski-laatu	Huono laatu	Paras laatu	Keski-laatu	Huono laatu	Paras laatu	Keski-laatu	Huono laatu	Paras laatu	Keski-laatu	Huono laatu	Paras laatu	Keski-laatu	Huono laatu	Paras laatu	Keski-laatu	Huono laatu
	Hinta kilogrammalta, markkaa																																
Tammikuu, korkein	195	195	190	160	150	120	200	195	180	200	195	190	200	195	180	–	140	–	260	240	220	170	170	140	190	185	175	165	160	150	45	40	35
" alin	180	175	175	145	130	120	180	170	160	185	180	175	175	170	160	–	140	–	240	200	180	170	170	140	185	180	175	160	150	145	40	35	30
Helmikuu, korkein	185	180	180	160	150	135	190	180	160	195	190	180	190	185	175	–	140	–	260	230	200	–	170	–	190	185	180	170	165	160	50	45	40
" alin	180	175	170	150	140	120	180	175	150	185	180	175	180	170	150	–	140	–	240	200	185	–	170	–	185	180	170	165	160	140	45	40	35
Maaliskuu, korkein	195	190	180	160	150	130	195	190	160	200	195	190	200	190	170	–	140	–	300	250	210	–	170	–	200	195	190	190	185	175	65	60	55
" alin	185	180	180	155	140	130	190	180	155	190	185	180	190	180	160	–	140	–	280	240	200	–	170	–	195	190	185	175	170	160	60	55	50
Huhtikuu, korkein	195	190	180	155	145	125	195	190	160	200	195	185	200	190	160	135	130	120	280	240	200	230	220	170	195	190	185	185	180	170	65	60	50
" alin	180	170	165	140	130	100	180	170	140	185	180	170	180	170	140	130	120	110	250	210	190	230	200	170	185	180	170	165	160	140	60	50	40
Toukokuu, korkein	190	190	180	160	145	130	200	190	160	200	195	190	200	190	170	140	135	130	280	240	210	200	190	150	210	205	195	180	180	170	90	80	70
" alin	185	180	170	150	140	100	190	175	140	195	185	180	190	180	150	135	125	120	280	220	195	190	150	120	190	185	175	165	160	140	70	65	55
Kesäkuu, korkein	180	175	170	145	130	110	180	165	140	190	180	170	190	175	150	–	135	–	260	220	195	180	160	120	230	225	210	205	195	180	85	75	70
" alin	170	165	160	140	120	80	175	150	120	180	175	160	180	165	150	–	135	–	250	220	190	170	150	100	215	210	200	190	185	170	50	40	30
Heinäkuu, korkein	185	180	175	155	145	120	195	180	150	200	195	185	200	190	170	–	135	–	275	230	210	230	210	180	240	235	230	220	210	190	75	60	40
" alin	175	170	160	145	130	100	180	170	130	185	180	170	180	165	140	–	135	–	260	220	190	185	160	100	235	230	220	215	200	180	50	40	30
Elokuu, korkein	175	170	160	140	125	100	175	170	140	180	175	165	180	165	150	–	135	–	260	220	190	240	230	160	240	235	230	220	210	190	–	–	–
" alin	170	160	150	135	110	80	175	150	120	180	170	160	170	155	130	–	135	–	240	200	180	230	200	120	225	220	200	200	190	180	–	–	–
Syyskuu, korkein	180	175	170	150	130	100	180	170	150	185	180	170	180	160	145	–	135	–	260	230	190	250	230	150	245	240	235	230	225	200	70	60	55
" alin	175	170	160	135	120	80	175	165	120	180	170	160	170	150	140	–	135	–	250	220	180	230	200	150	230	225	220	210	200	190	60	50	40
Lokakuu, korkein	175	170	160	135	110	85	175	165	140	180	175	155	175	160	150	–	135	–	260	220	180	230	200	140	265	260	255	245	240	220	50	45	40
" alin	170	165	160	125	100	70	170	160	130	175	170	160	170	145	130	–	135	–	250	220	180	190	160	110	250	245	235	220	210	200	45	35	30
Marraskuu, korkein	175	170	165	130	110	90	175	170	140	180	175	170	180	170	160	–	140	–	260	220	185	200	180	120	255	245	240	220	210	200	40	35	30
" alin	170	165	160	125	105	80	170	160	130	175	170	160	170	155	140	–	135	–	260	220	180	180	160	120	255	245	235	215	210	200	35	30	25
Joulukuu, korkein	170	165	160	125	110	85	175	165	130	180	175	170	185	175	160	–	140	–	270	230	190	190	160	100	255	245	235	220	210	190	35	30	25
" alin	170	160	150	120	100	70	175	160	130	180	175	170	180	170	160	–	140	–	270	220	160	180	160	100	250	240	230	215	200	190	35	30	25

40–65 kg:n jouluporsaan korkein hinta oli 280 mk ja alin hinta 265 mk kilogrammalta.

V. Kalan tuonti Helsinkiin kuukausittain ja kalalajeittain sekä lähetyspaikkakuntien mukaan v. 1951

	Silakka	Kilohaili	Hauki	Ahven	Kuha	Lahna	Säynävä	Lohi	Siika	Made	Turska	Silli	Muu kala	Yhteensä
	1000 kg													
Kuukausi:														
Tammikuu	117.8	-	38.8	15.7	4.2	9.0	0.5	7.3	8.0	17.0	0.3	2 366.6	15.7	2 600.9
Helmikuu	306.4	-	36.3	3.0	2.9	2.7	-	7.4	7.2	26.4	0.1	1 493.6	6.7	1 892.7
Maaliskuu	253.3	-	25.4	1.8	2.3	0.7	0.0	15.1	20.8	7.5	0.0	-	4.5	331.4
Huhtikuu	171.7	-	37.1	6.6	11.0	37.7	19.7	13.5	4.0	0.4	0.0	306.3	19.3	627.3
Toukokuu	693.9	-	66.7	63.0	22.0	105.5	10.6	20.6	32.9	0.0	0.0	-	7.0	1 022.2
Kesäkuu	747.3	-	72.8	67.5	1.6	125.8	0.0	30.7	22.9	-	1.5	-	3.8	1 073.9
Heinäkuu	201.6	-	24.3	10.4	19.8	22.8	2.3	28.9	12.4	-	5.6	-	2.8	330.9
Elokuu	92.6	0.5	35.8	20.0	3.7	10.3	0.5	25.2	31.6	-	0.4	-	6.6	227.2
Syyskuu	149.2	8.1	35.1	13.4	3.2	3.4	1.2	12.4	68.5	-	0.1	778.0	32.5	1 105.1
Lokakuu	150.6	35.3	28.5	9.9	2.9	2.1	1.6	19.8	134.1	0.0	11.0	44.0	30.2	470.0
Marraskuu	103.8	5.8	16.2	9.4	2.9	4.0	1.1	28.4	95.2	1.3	0.7	42.0	29.7	340.5
Joulukuu	165.2	0.3	8.3	4.7	5.9	3.1	0.4	16.1	38.7	11.1	424.2	922.1	11.6	1 611.7
Koko vuosi	3 153.4	50.0	425.3	225.4	82.4	327.1	37.9	225.4	476.3	63.7	443.9	5 952.6	170.4	11 633.8
Siitä:														
Tuoretta	2 992.2	38.4	425.3	225.4	82.4	327.1	37.9	196.6	474.9	63.7	10.4	92.5	157.4	5 124.2
Suolattua	78.8	11.6	-	-	-	-	-	28.8	1.4	-	-	5 860,1	13.0	5 993.7
Savustettua	82.4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	82.4
Kuivattua	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	433.5		-	433.5
Lähetyspaikkakunta:														
Helsinki-Hanko	653.9	17.4	117.4	81.9	9.6	60.4	7.0	12.5	10.7	4.2	4.3	-	13.6	992.9
Helsinki-Loviisa-Kotka	1 129.9	18.9	33.9	19.8	11.9	61.8	1.4	0.8	1.3	3.1	5.6	67.6	13.0	1 369.0
Hanko-Turku	1 085.8	5.9	146.8	74.1	32.6	81.6	19.8	50.3	53.3	13.1	0.5	66.2	8.2	1 638.2
Pori	83.4	-	24.1	11.1	4.6	10.0	2.6	9.7	60.3	3.9	0.0	-	11.2	220.9
Kristiina-Vaasa-Kemi	53.2	-	26.1	2.3	0.9	34.4	1.7	133.6	336.1	36.2	-	46.3	28.7	699.5
Tampere-Hämeenlinna	-	-	0.7	-	4.5	0.0	-	-	3.0	0.5	-	-	29.9	38.6
Kuopio-Kajaani	-	-	0.2	-	11.0	2.0	0.0	-	0.6	1.0	-	-	34.9	49.7
Ahvenanmaa	147.2	7.8	76.1	36.2	7.3	76.9	5.4	18.5	11.0	1.7	-	-	0.8	388.9
Tanska	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	30.1	30.1
Norja	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	433.5	37.4	-	470.9
Islanti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5 735.1	-	5 735.1
Kaikkiaan	3 153.4	50.0	425.3	225.4	82.4	327.1	37.9	225.4	476.3	63.7	443.9	5 952.6	170.4	11 633.8

VI. Kalantuonti Helsinkiin rautateitse, autoilla ja meritse kuukausittain v. 1951

Kuukausi	Rautateitse			Autoilla			Meritse				Kaikkiaan
	Tuoretta	Suolattua	Savustettua	Tuoretta	Suolattua	Savustettua	Tuoretta	Suolattua	Savustettua	Kuivattua	
	Kalaa, 1000 kg										
Tammikuu	73.4	3.2	-	159.9	2.6	-	-	2 361.8	-	-	2 600.9
Helmikuu	97.9	6.0	-	334.5	1.4	-	-	1 452.9	-	-	1 892.7
Maaliskuu	30.0	2.8	-	298.3	0.3	-	-	-	-	-	331.4
Huhtikuu	32.8	0.9	-	278.8	0.5	0.2	10.8	303.3	-	-	627.3
Toukokuu	63.4	1.3	14.8	441.4	-	11.9	488.1	-	1.3	-	1 022.2
Kesäkuu	79.7	-	14.2	373.9	-	14.3	589.4	-	2.4	-	1 073.9
Heinäkuu	51.3	1.9	8.2	145.7	-	0.9	122.9	-	-	-	330.9
Elokuu	50.9	6.2	6.2	128.0	2.2	0.4	33.3	-	-	-	227.2
Syyskuu	57.3	12.6	-	185.0	31.6	2.3	70.3	746.0	-	-	1 105.1
Lokakuu	104.7	28.0	-	236.7	24.3	1.1	36.0	28.9	-	10.3	470.0
Marraskuu	58.4	10.9	-	240.5	28.1	0.6	2.0	-	-	-	340.5
Joulukuu	52.6	8.8	-	196.2	18.5	3.6	0.2	908.5	-	423.2	1 611.7
Koko vuosi	752.4	82.6	43.4	3 018.9	109.5	35.3	1 353.0	5 801.4	3.7	433.5	11 633.8

37. Elintarvikekeskus

Lautakunnan kokoonpano ja -kokoukset. Elintarvikekeskuksen johtokuntaan kuuluivat seuraavat henkilöt: puheenjohtajana filosofian tohtori, kotitalousneuvos K. Laine, jäsenenä lääketieteen lisensiaatti U. Tötterman, talouden-hoitaja A. Katra, rouva M. Kulonen, talousneuvos J. Heitto, sähköasentaja T. Ekström, putkiasentaja J. Hämäläinen, rouva A. Häggman ja rouva K. Suontausta. Varapuheenjohtajana oli lääketieteen lisensiaatti U. Tötterman (31.1. 2 §). Kaupunginhallitusta edusti lautakunnassa rahatoimenjohtaja E. von Frenckell. Lautakunnan sihteerinä toimi lautakunnan johtosäännön mukaisesti toimitusjohtaja T.E. Ekberg. Pöytäkirjaa piti kamreeri Y. Laesmaa. Johtokunta piti kertomusvuonna 10 kokousta ja pöytäkirjan pykälien lukumäärä oli 93. Saapuneita kirjeitä, laskuja ym. oli 3 596 ja lähetettyjä kirjeitä, laskuja, kiertokirjeitä ym. 2 890.

Päätökset. V:ksi 1951 myönnettiin seuraavat valtuudet: konttoripäällikkö Y. Laesmaa tai toimistoapulainen I. Hirki yhdessä joko kassanhoitaja E. Maijalan tai toimistoapulainen E. Vilanderin kanssa allekirjoittavat rahatoimiston maksettavaksi asetetut shekit, PYP:n shekit, postisiirtotiliä koskevat otto- ja siirtokortit sekä postiin tulevat arvolähetykset; laskut hyväksyy toimitusjohtaja T.E. Ekberg ja tämän estettynä ollessa konttoripäällikkö Y. Laesmaa; lähetteet hyväksyy Y. Laesmaa tai I. Hirki (31.1. 4 §). Päätettiin kaupunginhallitukselta anoa 118 305 mk:n suuruista ylitysoikeutta tilille Kaluston kunnossapito (31.1. 6 §). Tilisäännön 36 §:ssä mainituiksi kassantarkastajiksi v:ksi 1951 valittiin lautakunnan jäsenet Heitto ja Katra (28.2. 12 §). Hyväksyttiin v:n 1950 tilinpäätös (4.4. 19 §). Päätettiin esittää perustettavaksi ja muutettavaksi laitoksen virkoja seuraavasti: perustettavaksi 14.palkkaluokan ompelijattaren virka, muutettavaksi kuusi 12.palkkaluokan keittiöapulaisen virkaa 13.palkkaluokan apulaiskeittäjän viraksi, 21.palkkaluokan toimistoapulaisen virka 24.palkkaluokan ruokatehtaan toimistonhoitajan viraksi (4.4. 21 §). Hyväksyttiin muutoksitta toimitusjohtaja T.E. Ekbergin laatima lautakunnan v:n 1950 toimintakertomus (4.4. 22 §). Päätettiin ruokatehtaan tuuletuslaitteiden korjauksista ja keittiön maalausten suorittamisesta (25.4. 26 §). Päätettiin liikennelaitokselle tehdä esitys sanotussa laitoksessa olevien työmaaruokaloiden siivoamisesta liikennelaitoksen henkilökunnan järjestämien juhlien jälkeen (25.4. 28 §). Yleisten töiden lautakunnan toukokuun 31 p:nä lähettämän, talousarvion uudis- ja korjausmäärärahoja koskevan kirjelmän (n:o 6991) perusteella lautakunta piti tarpeellisena riittävän suuren määrärahan varaamista v:n 1952 talousarvioon elintarvikekeskuksen uuden ruokatehtaan ja juurikasvaraston suunnittelutyötä varten sekä kilpailun julistamista aikanaan toimitalon suunnittelemiseksi. Lisäksi pidettiin välttämättömänä, että elintarvikekeskuksen ja rakennustoimiston talorakennusosaston edustajat suorittavat yhteisen tutustumis- ja opintomatkan Skandinavian maihin, lähinnä Ruotsiin sekä mahdollisesti Englantiin (20.6. 34 §). Esitettyyn tiedusteluun, koskeva suunnitellun vihannestukkuhallin ja -torin si-

joittamista elintarvikekeskusta varten varatulle tontille Teollisuuskatu 3, päätettiin saadun selvityksen perusteella vastata kielteisesti (20.6. 35 §). Käsiteltiin kaupungin kiinteän omaisuuden tarkastajien, vuositilintarkastajien ja irtaimen omaisuuden tarkastajien kertomukset v:lta 1950 sekä hyväksyttiin niiden johdosta annettavat selitykset (20.6. 36, 37 ja 38 §). Käsiteltiin revisiotoimiston kirje toukokuun 9 p:ltä 1951/80, koskeva tavaran vastaanottomerkintää laskuihin ja ennakkojen suoritusta sekä hyväksyttiin asian johdosta annettava selitys (20.6. 39 §). Palkkalautakunnalle päätettiin tehdä esitys, että laitoksen lääkärille F.-E. Krusiukselle hyväksytty korotettu palkkio saataisiin taannehtivasti suorittaa kertomusvuoden tammikuun 1 p:stä alkaen (20.6. 42 §). Toimitusjohtajan esityksestä päätettiin syksyyn mennessä hankkia hernemäärä seuraavaksi kulutuskaudeksi (20.6. 44 §). Kaupunginhallitukselle annettavassa lausunnossa päätettiin puoltaa Sosialidemokraattisen kunnallisjärjestön naisjaoston anomusta saada avustusta lasten ruokintaa varten Mustikkamaalla v. 1951 (20.6. 45 §). Kaupunginhallitukselta päätettiin anoa ylitysoikeutta seuraaville tileille: Palkkiot 6 400 mk, Tilapäinen työvoima 3 milj. mk, Vuokra 50 000 mk, Lämpö 2 981 116 mk, Kaluston kunnossapito 400 000 mk, Tavaran ostot 1 461 139 mk, Käyttövarat 1 245 226 mk ja Korjaukset 150 000 mk (28.2. 11 §, 29.8. 49 § ja 28.11. 77 §). Kaupunginhallitukselle päätettiin tehdä esitys virkasäännön 4 §:n soveltamisesta elintarvikekeskuksessa (29.8. 50 §). Hyväksyttiin ehdotus elintarvikekeskuksen v:n 1952 talousarvioksi (29.8. 51 §). Toimitusjohtaja antoi selostuksen suoritettavista juurikashankinnoista kulutuskautta 1951-52 varten (26.9. 57 §). Toimitusjohtaja selosti toukokuun 31 p:nä suoritetun inventoinnin pohjalla laadittua koetilinpäätöstä (26.9. 58 §). Päätettiin anoa palkkalautakunnalta toimistossa työskentelevien viranhaltijoitten vapauttamista ruokailusta elintarvikekeskuksessa lääkärintodistusta vaatimatta (26.9. 59 §). Todettiin, että syyskuun 18 p:nä elintarvikekeskuksessa pidettiin tavanomainen vuotuinen neuvottelukokous, jossa elintarvikekeskuksen ja kunnallisten sairaaloiden edustajat sekä sairaalatarkastaja käsittelivät tavarahankintoihin liittyviä asioita (26.9. 61 §). Päätettiin kaupunginhallitukselta anoa 150 000 mk:n suuruista ylitysoikeutta tilille Korjaukset (31.10. 64 §). Päätettiin kaupunginhallitukselta anoa, että järjestelytoimiston tehtäväksi annettaisiin työntutkimuksien suorittaminen elintarvikekeskuksessa (31.10. 66 §). Päätettiin järjestää tiedoitustilaisuus marraskuun 9 p:nä, johon tilaisuuteen kutsuttaisiin kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen jäsenet sekä sanomalehdistön edustajat (31.10. 68 §). Autonkuljettaja L. Heiskaselle päätettiin myöntää kolmen kuukauden pituinen palkaton virkavapaus (31.10. 69 §). Toimitusjohtajan ilmoituksen mukaan todettiin, että laitoksen oli pakko korottaa kouluruoan hintaa marraskuun 21 p:stä lukien kahdella markalla annokselta eli 20 mk:sta 22 mk:aan. Ehtinen hinta oli voimassa syyskuun 1 p:stä 1950 alkaen ja sen jälkeen ovat kustannukset hyvin huomattavasti kohonneet. Samaten nostettiin huoltolautakunnan työtuville toimitettavan ruoan hintaa kertomusvuoden joulukuun 1 p:stä lukien 100 mk:sta 125 mk:aan ruokailupäivältä (28.11. 73 §). Neuvoteltiin periaatteellisista näkökohdista laitoksen erinäisiin virkoihin otettavien henkilöiden iän suhteen (28.11. 75 §). Laitoksen lääkärin F.-E. Krusiuksen ilmoitettua eroavansa toimesta, päätettiin hänen tilalleen laitoksen henkilökunnan lääkäriksi valita Kivelän sairaalan apulaislääkäri lääketieteen lisensiaatti M. Kallio tammikuun 1 p:stä 1952 lähtien tohtori Krusiukselle vahvistetuin velvollisuuksin ja oikeuksin (19.12. 82 §). Työnantajan edustajiksi elintarvikekeskuksen tuotantokomiteaan v:ksi 1952-53 valittiin T.E. Ekberg, A. Katra ja K. Suontausta, varalta M. Kulonen, A. Häggman ja J. Heitto (19.12. 86 §). Päätettiin esittää kaupunginhallitukselle laitoksen ajomestarin palkan korottamista 2 palkkaluokalla (19.12. 90 §).

Kaupunginhallitukselle ja muille viranomaisille lähetetyt esitykset ja lausunnot koskivat seuraavia asioita: tammikuun 29 p:nä (kaupunginhallitukselle) käytännöllisten asioiden järjestelyä aterioiden yhteydessä kaupunginkellarissa; tammikuun 30 p:nä (revisiotoimistolle) kalustoluetteloa koskevaa poistoluetteloa v:lta 1950; helmikuun 1 p:nä (kauppa- ja teollisuusministeriön kansanhuolto-osastolle) kahvin saantia elintarvikekeskuksen työmaa- ja virkamiesruokaloille; helmikuun 17 p:nä (palkkalautakunnalle) virkavuosien laskemista pääkeittäjä E. Keskiselle; helmikuun 19 p:nä (työtehotoimistolle) kamreeri Y. Laesmaan ilmoittamista osanottajaksi kamreerien ja taloudenhoitajien kursseille; maaliskuun 13 p:nä (kaupunginhallituksen asiamiesosastolle) Maatalous-Hankinta oy:n elintarvikekeskukselle maksamatta jättämien laskujen perimistä; maaliskuun 14 p:nä (Helsingin poliisilaitoksen Kallion piirille)

aseenkantoluvan myöntämistä kamreeri Y. Laesmaalle; maaliskuun 21 p:nä (palkkalautakunnalle) kaupunginvaltuuston maaliskuun 7 p:nä päättämän kuoppakorotuksen sovelluttamista elintarvikekeskuksen tilapäisiin autonkuljettajiin; huhtikuun 6 p:nä (kaupunginhallitukselle) lautakunnan toimintakertomusta v:lta 1950; toukokuun 10 p:nä (kaupunginhallitukselle ruokatehtaan tuuletushäiriöiden tarkastamista ja siitä johtuvien toimenpiteiden suorittamista; toukokuun 11 p:nä (kaupunginhallitukselle) lausunnon antamista Olympiakisoja varten suoritettavista erinäisistä välttämätöntä laatua olevista rakenteellisista ym. töistä; toukokuun 11 p:nä (palkkalautakunnalle) luottamusmiehille maksettavaa palkkaa; toukokuun 17 p:nä (palkkalautakunnalle) virkaluetteloa elintarvikekeskuksen osalta; toukokuun 18 p:nä (palkkalautakunnalle) viransijaisuuspalkkion maksamista toimistoapulainen S. Tanniselle; kesäkuun 12 p:nä (kaupunginhallitukselle) elintarvikekeskuksen lääkärin tarkastuspalkkioiden korottamista; kesäkuun 14 p:nä (revisiotoimistolle) kamreeri Y. Laesmaan keskusvarastoa koskevaa tarkastuspöytäkirjaa; kesäkuun 18 p:nä (kaupunginhallituksen asiamiesosastolle) saatavan perimistä elintarvikekeskuksen entiseltä autonapumieheltä P.A. Poutiaiselta; kesäkuun 30 p:nä (yleisten töiden lautakunnalle) talousarvion uudisrakennus- ja korjausmäärärahoja; heinäkuun 9 p:nä (kaupunginhallitukselle) Helsingin poliisivankilassa pidätettyinä olevien ruokaannosten hinnan korottamista; elokuun 1 p:nä (kaupunginhallitukselle) sääntöpalkkaisten virkojen perustamista elintarvikekeskukseen; elokuun 4 p:nä (kaupunginhallituksen asiamiesosastolle) Toukolan konepajan työmaaruokalan ruokalanhoitajan asuntoa; elokuun 31 p:nä (kaupunginhallitukselle) v:n 1952 talousarvioehdotusta; syyskuun 1 p:nä (kaupunginhallitukselle) eräiden elintarvikekeskuksen tilapäisten virkojen vakinaistamista; syyskuun 4 p:nä (kaupunginhallitukselle) ennakkovarojen myöntämistä varastonhoitaja Y. Tuulokselle rahtimaksujen suorittamiseksi; syyskuun 25 p:nä (rahatoimistolle) maksuvalmiuslaskelmaa lokakuun 1 p:n ja joulukuun 31 p:n väliseltä ajalta; syyskuun 29 p:nä (kaupunginhallituksen järjestelytoimistolle) kirjanpitäjä I. Hirkin ilmoittamista osanottajaksi konttoriteknillisille kursseille; syyskuun 27 p:nä (rahatoimistolle) säästöarviolaskelmaa per 31/12-51; syyskuun 28 p:nä (Oy. Alkoholiliike ab:n hallintoneuvostolle), alkoholijuomien tarjoilulupaa kaupunginkellarissa; lokakuun 9 p:nä (kauppa- ja teollisuusministeriön kansanhuolto-osastolle) sokerin saantia koulumuonitusta varten; lokakuun 9 p:nä (kaupunginhallitukselle) elintarvikekeskuksen hallinnassa olevien asuntojen määräämistä virka-asunnoiksi; lokakuun 13 p:nä (kauppa- ja teollisuusministeriön kansanhuolto-osastolle) meijerivoin ostolupaa; lokakuun 23 p:nä (kaupunginhallituksen järjestelytoimistolle) kaupungin virastoissa ja laitoksissa hoidettavien asiain hakemistoa; marraskuun 5 p:nä (palkkalautakunnalle) varastonhoitaja Y. Metsäsen vapauttamista ruokailusta elintarvikekeskuksessa; joulukuun 13 p:nä (kaupunginhallitukselle) kaupungin palkannauttijain lääkintähuollon järjestämistä.

Henkilökunta. Laitoksen henkilöluku oli kertomusvuonna 216, josta määrästä työskenteli ruokatehtaassa ja työmaaruokaloissa yhteensä 132 sekä Herttoniemen juurikasvarastolla 36. Vuoden kuluessa oli suurin samanaikainen henkilömäärä 173, lokakuussa. Vakinaisia viranhaltijoita oli 100. Vuoden aikana erosi näistä 5. Tilapäisiä viranhaltijoita erosi vuoden aikana 67. Tästä määrästä työskenteli kausiluontoisessa ahtaustyössä Herttoniemen juurikasvarastolla 29.

Lautakunnan toimittamat nimitykset. 29.palkkaluokan kirjanpitäjän virkaan nimitettiin huhtikuun 1 p:stä alkaen toimistoapulainen I. Hirki, helmikuun 1 p:stä alkaen 20.palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan M. Oksanen, 13.palkkaluokan ruokalanhoitajan virkaan H. Immonen, 13.palkkaluokan apulaiskeittäjän virkaan J. Kulmala ja I. Palomäki sekä 12.palkkaluokan keittiöapulaisen virkaan T. Laurikainen ja L. Lumen (4.4. 20 §), heinäkuun 1 p:stä 21.palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan L. Kesäniemi (20.6. 41 §), syyskuun 1 p:stä 20.palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan E. Vilander (29.8. 48 §), joulukuun 1 p:stä 20.palkkaluokan varastomiehen virkaan J. Kukkonen, 20.palkkaluokan autonapumiehen virkaan V. Piiroinen ja V. Hänninen, 13.palkkaluokan apulaiskeittäjän virkaan E. Kolanen, 12.palkkaluokan keittiöapulaisen virkoihin S. Reiss, E. Ronkanen, H. Heinonen, H. Immonen, S. Aaltonen, H. Lindholm ja H. Tanskanen (28.11. 76 §) ja tammikuun 1 p:stä 1952 alkaen 18.palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan K. Marklund (19.12. 85 §). Hyväksyessään elintarvikekeskukselle uuden johtosäännön kaupunginvaltuusto päätti helmikuun 14 p:nä nimittää elintarvikekeskuksen kamreeriksi kaupunginhallituksen esityksen mukaisesti virkaa haettavaksi julistamatta konttoripäällikkö Y. Laesmaan.

Lautakunnan myöntämät erot. Ero virasta myönnettiin omasta pyynnöstä maaliskuun 31 p:stä 1951 alkaen 20.palkkaluokan toimistoapulaiselle S. Janssonille (25.4. 29 §), toukokuun 31 p:stä alkaen 13.palkkaluokan apulaiskeittäjälle E. Friströmille (20.6. 41 §), elokuun 31 p:stä alkaen 12.palkkaluokan keittiöapulaiselle H. Hämäläiselle ja 20.palkkaluokan autonapumiehelle K. Paloselle, joka kuoli kertomusvuoden heinäkuun 8 p:nä (29.8. 52 §), syyskuun 30 p:stä 12.palkkaluokan keittiöapulaiselle S. Ek'ille (26.9. 61 §) ja joulukuun 31 p:stä lukien 13.palkkaluokan ruokalanhoitajalle K. Bymanille (19.12. 88 §).

Teknilliset välineet ja korjaukset. Kouluruoan valmistuksessa tarvittavat kolme konevispilää asennettiin ruokatehtaan keittiöön. Perusteelliset maalaustyöt suoritettiin lähinnä keittiöissä. Talon ylimpään kerrokseen rakennettiin ruokatehtaan toiminnassa välttämättömäksi osoittautunut pesutupa. Keittiön tuuletuslaitteet kunnostettiin.

Ruokalat. Virkamiesruokalassa suoritettiin korjauksia putkistossa ja tarkistettiin tuuletuslaitteiden toiminta. Ruokalan keittiöön asennettiin pieneksi osoittautuneen lämpöpöydän tilalle riittävän suuri. Alppirinteen ruokalassa suoritettiin perusteelliset maalaustyöt. Verovalmisteluviraston ruokalaan, P. Hesperiankatu n:o 15 asennettiin jääkaappi. Rakennustoimisto asensi elintarvikekeskuksen esityksestä kaasuhellan Toukolan ruokalaan.

Herttoniemen juurikasvivarasto ja ruokala. Varasto- ja ruokalarakennus maalattiin ulkoa. Varastorakennuksen lattioita kunnostettiin, kannatuspilarit vahvistettiin ja vasoja uusittiin. Varastorakennuksen ulkoseinämiä tuettiin ulkoapäin mm. maatäytteellä. Sähköjohtoverkostoa kunnostettiin. Varastoalueen ruokalarakennuksen välttämätön sisä- ja ulkopuolinen kunnostaminen suoritettiin.

Laitoksen toiminta käsitti:

elintarvikkeiden hankintaa ruoan valmistamiseen laitoksen ruokatehtaassa kaupungin kansakouluille (laki kansakoululaitoksen kustannuksista annetun lain muuttamisesta 30.7.1943), - kunnallisille ruokaloille, eräille oppi- ja yksityiskouluille, ammattikouluille, lasten leikkikentille, kaupunginvaltuuston ja -hallituksen määräämiin tilaisuuksiin sekä eräille yksityisille toiminimille ja

elintarvikkeitten välittämistä kunnallisille sairaaloille, kunnalliskodille, opetuskeittiöille, lastentarhoille ja -kodeille sekä kesäsiirtoloille. Juurikasvien hankinta ja varastoiminen laitoksen ruokatehdasta, kunnallisia sairaaloita, kunnalliskotia ja lastentarhoja varten tapahtui kausiostoina koko kulutuskautta silmälläpitäen huomioonottamalla sen, että kiinteistötoimiston maatalousosasto oli varannut osan toimituksista eräille sairaaloille ja kunnalliskodille. Etäisen sijaintinsa johdosta on Nikkilän sairaala suorittanut itse juurikkaitten hankinnat. Ruholihahankinnat suoritettiin pääasiallisesti laitoksille, kunnallisille sairaaloille ja kunnalliskodille. Siirtomaatavarat, tuore- ja suolakalat, marja- sekä meijerituotteet hankkivat kunnalliset sairaalat ja kunnalliskoti pääasiallisesti itse, elintarvikekeskus toimitti niitä ensisijaisesti lastentarhoille. Elintarvikkeitten välitystä suoritettiin 5 kunnalliselle sairaalalle, kunnalliskodille, 13 opetuskeittiölle, 6 lastenkodille, 49 lastentarhalle, 19 kesäsiirtolalle ja sielullisesti sairaiden vastaanottoasemalle.

Hankitut tärkeimmät tarvikemäärät:

leipää, kuivaa	13 995 kg	piimää	14 660 ltr
" , ruoka-	35 149 kpl	lihaa	245 555 kg
" , kahvi-	109 368 "	makkaraa	3 638 "
jauhoja	37 030 kg	kalaa, tuoretta	8 476 "
suurimoja	62 573 "	" , suola-	3 669 "
makarooneja	3 081 "	sipulia	3 180 "
herneitä	97 516 "	suolaa	17 684 "
kide- ja palasokeria	23 235 "	virvoitusjuomia	31 375 pll
sokerisiirappia	15 000 "	pilsneriä	44 971 "
omenamarmelaadia	17 665 "	talouskaljaa	5 780 ltr
hedelmiä, kuivattuja	9 813 "	puolukoita	23 754 kg
kahvia	840 "	savukkeita	43 605 ras.
voita	3 664 "	piipputupakkaa	290 "
margariinia	155 "	sikaareja	2 634 "
maitoa	647 787 ltr	tulitikkuja	35 000 "

Herttoniemen juurikasvivaraston myynti (kg).

Myyty	perunaa	lanttua	porkk.	punaj.	kaalia	yht.
Omille toimipaikoille	528 225	29 903	16 088	2 635	22 265	599 116
Kaupungin laitoksille	313 178	22 905	30 778	14 480	12 295	393 636
Muille	120 605		24 505			145 110
Ylijäämä	167 445					167 445
Yhteensä	1 129 453	52 808	71 371	17 115	34 560	1 305 307

Varastointi.

Herttoniemen juurikasvivarasto:

Juurikasvimäärät kg:ssa pvm:llä	31.12.1950	31.12.1951
Perunaa	673 000	840 000
Lanttua	19 000	57 000
Porkkanaa	57 000	54 000
Punajuurta	14 000	6 000
Kaalia	9 000	8 000
Yht.	772 000	965 000

Sen johdosta, että laitoksen ruokatehdas joutui koneellisesti kuorimaan suurimman osan tarvitsemastaan perunamäärästä oli tarkoituksenmukaista, että peruna oli suurikokoista. Kasvuajan epäsuotuisista sääsuhteista johtuen ei hankittu peruna täyttänyt kokoon nähden sille asetettavia vaatimuksia, joten se oli suurelta osalta lajiteltava Herttoniemen varastossa. Lajittelun yhteydessä jälelle jäänyt keskikokoperuna myytiin vapaassa kaupassa. Peruna samoin kuin muutkin juurikasvit säilyivät suhteellisen hyvin. Elintarvikekeskuksen lautakunnan tekemä päätös (26.9. 57 §), jonka mukaisesti laitos osti syksyllä 1950 seuraavan kulutuskauden perunamäärän varastoon, osoittautui tarkoituksenmukaiseksi, sillä keväällä 1951 ei perunaa ollut saatavissa vapailla myyntimarkkinoilla.

Käyttämätön juurikasvarastotila vuokrattiin allaluetelluille toiminimille:

Henkivakuutusyhtiö Suomi	7 500 kg
Kesko oy.	523 000 "
Ma - Me oy.	38 000 "
Keskusosuusliike Hankkija	170 000 "
Hotelli Klaus Kurki	41 000 "
Laatuvihannes oy.	175 000 "
Hankintaliike Leikas oy.	20 500 "
Voinvienti-Osuusliike Valio	813 000 "
Yhteensä	1 788 000 kg

Keskusvarasto: Hankitut lihamäärät, joita ei välittömästi toimitettu kunnallisille laitoksille varastoitiin lyhytaikaisesti kaupungin teurastamon jäähdyttämö- ja kylmään tilaan. Laitoksen keskusvarastoon Helsinginkatu 24:ään varastoitiin lähinnä laitoksen ruokatehtaan toiminnassa kysymykseen tulevat siirtomaatuotteet. Lastentarhoille, -kodeille ja osittain kesäsiirtoloille toimitettiin myöskin laitoksen keskusvarastosta pääasialliset siirtomaatuotteet.

Ruoan valmistus ja myynti.

Ruokatehtaassa valmistettiin annoksia:

kansa-, oppi- ja ammattikouluille	3 485 345
kunnallisille ruokaloille	399 028
kaupungin leikkikentille	55 700
" koulupuutarhoille	5 600
" huoltolautakunnan työtuville	24 852
" valtuuston ja -hallituksen tilaisuuksiin	6 323
yksityisille laitoksille	88 212
Yhteensä	4 065 060

Annoslisäys v:een 1950 verraten oli 108 565.

Valmistettuja annoksia myytiin: 10 kunnalliselle ruokalalle (Alppirinne 1, Huoltoviraston henkilökunta; Hämeentie 87, Toukolan Konepaja; Sörnäisten kaasu- ja sähkötehdas; Mannerheimintie 76, Liikennelaitos; Hämeentie 84–86, Liikennelaitos; P. Roobertinkatu 1–3, Sähkölaitos; P. Hesperiankatu 15, Verotusvalmisteluvirasto; Herttoniemi, Elintarvikekeskuksen juurikasvivarasto; Sofiankatu 1, Virkamiesruokala); 60 Suur-Helsingin kansakoululle, 2 ammatti- ja 25 oppikoululle, 11 leikkikentälle ja 2 koulupuutarhalle; Helsingin kaupungin huoltolautakunnan työtuville ja sielullisesti sairaiden vastaanottoasemalle; lastentarhalle Vuorikatu 17, vakuutusyhtiö Fennialle, Ab. P.G. Holm oy:lle, Invaliidisäätiölle, Finlandia-Kuva oy:lle, Suomen teatterikoululle, Työväen säästöpankille, Helsingin kaupungin maidontarkastamon henkilökunnalle, Tabunovin koulun lastentarhalle ja Metalliteos oy:lle; kaupunginvaltuuston ja -hallituksen tilauksiin.

Liikevaihdon ryhmitys.	1951 mk	%	1951 mk	%
1. Ruokalat	32 462 993	21.1	25 837 537	18.9
2. Kansakoulut	62 602 420	40.6	51 358 707	37.6
3. Sairaalat	21 571 506	14.0	18 656 252	13.6
4. Huoltotoimi	9 754 023	6.3	8 684 323	6.4
5. Erin. kaup. laitokset	10 709 060	6.9	12 119 891	8.9
6. Muu liikevaihto	14 825 031	9.6	17 970 219	13.1
7. Luontoisedut	2 232 711	1.5	2 082 162	1.5
Yhteensä	154 157 744	100.0	136 709 091	100.0

Liikevaihdon lisäys v. 1951 edelliseen vuoteen verrattuna oli 17 448 653 mk eli 12.8 %.

Myynnin jakautuminen kaupungin laitosten sekä muiden ostajien kesken.

	Kaupungin laitokset mk	%	Muut mk	%
Raaka-aineita	32 677 247	21.2	4 554 698	3.0
Ruokaa	70 573 290	45.8	44 210 104	28.7
Sekalaista	218 175	0.1	1 924 230	1.2
Yhteensä	103 468 712	67.1	50 689 032	32.9

Tulot ja menot. Laitoksen oleellisin tehtävä oli kansakoululaisten ja kaupungin kunnallisten ruokaloiden ruoan varaaminen sekä elintarvikkeitten toimittaminen kunnallisille laitoksille. Taloudellisessa toiminnassa kaupungin laitosten osalta huomioitiin sosiaaliset näkökohdat.

Tulot olivat kokonaisuudessaan 154 157 744 mk, josta elintarvikekeskuksen tulot 151 925 033 mk ja luontoisetuina 2 232 711 mk.

Eri menoeriin määrärahat jakautuivat seuraavasti:

Menoerä	mk
Palkkiot	92 600
Sääntöpalkkaiset virat	27 434 140
Tilapäistä työvoimaa	15 231 970
Vuokra	1 680 269
Vedenkulutus	346 384
Lämpö	4 476 691
Valaistus	292 600
Kaluston hankinta	751 733
Kaluston kunnossapito	1 054 728
Tavaraostot	94 981 140
Käyttövarat	3 026 191
Korjaukset	375 247
Yhteensä	149 743 693

Elintarvikekeskuksen v:n 1951 tulot tilien mukaan olivat 154 157 744 mk ja menot 149 743 693 mk sekä ylijäämä 4 414 051 mk.

38. Puutavara- ja polttoainetoimisto

Kaupunginvaltuuston maaliskuun 21 p:nä tekemällä päätöksellä halkotoimisto vakinaistettiin toukokuun 1 p:stä 1951 nimellä Helsingin kaupungin puutavara- ja polttoainetoimisto ja sille vahvistettiin johtosääntö, sekä määrättiin toimisto kaupunginhallituksen puutavara- ja polttoainejaoston alaiseksi. Jaoston puheenjohtajana oli kiinteistöjohtaja ja kuului siihen lisäksi neljä kaupunginhallituksen valitsemaa jäsentä ja oli kokouksissa asiantuntijoina saapuvilla kaupungininsinööri ja kaupunginmetsänhoitaja, sekä tarvittaessa muitakin asiantuntijoita. Jaostoon kuuluivat kiinteistöjohtaja J.A. Kivistö puheenjohtajana ja jäseninä ylipormestari Rydman sekä kaupunginhallituksen jäsenet Tuurna, Östenson ja Saastamoinen. Jaoston sihteerinä oli apulaiskaupunginsihteeri T. Törnblom.

Entisen käytännön mukaisesti ja puutavara- ja polttoainejaoston käsiteltyä asian kokouksessaan toukokuun 24 p:nä jatkui toimiston rahoitus vuoden loppuun saakka kaupunginhallituksen myöntämillä ennakkovaroilla. V:lle 1952 laadittu talousarvio sitävastoin otettiin kaupungin varsinaiseen talousarvioon.

Kertomusvuoden aikana toiminta vakiintui kahdelle rinnakkaistoimialalle, käsittäen:

a) polttoainehankinnan, johon sisältyi polttopuu- ja hiilihankinta, ja johon liittyi jakelutoiminta Helsingissä varastoineen, halkosahoineen ja kuljetusvälineineen;

b) puutavaran hankinnan, joka käsitti Heinolan sahan toiminnan ja ns. erikoispuitten hankinnan kaupungin laitoksille kuten paalutukkien, pylväitten, rata- ja peitepölkkyjen, veistettyjen hirsien ja parrujen hankinnan rakennustoimistolle, linjapylväitä ym. sähkölaitokselle, ratapölkkyjä liikennelaitokselle jne. Tähän toimintaan liittyi myöskin ylijäämätuotannon ja jäteaineitten myynti ulkopuolisille ostajille.

Päijänteen vesistöillä olevaa kuljetuslaivastoa, jonka asemapaikka oli Heinola, sekä maaseudulla olevaa kuljetusvälineistöä käytettiin sekä polttopuuhankinnan että puutavarahankinnan kuljetusten huoltamiseen.

Välittömästi Helsingissä olevan päätoimiston alaisina ovat Heinolan sahan paikallisjohto sekä Heinolan, Mikkelin, Joutsan ja Padasjoen hankintapiirien esimiehet.

Polttoainehankinta ja jakelu. Hankintaorganisatio supistettiin edellisten vuosien aikana mahdollisimman suppeaksi, polttopuuhankinta käytännöllisesti katsoen lopetettiin ja varastot käytettiin loppuun. Tämän vuoksi halkotoimiston oli rajoitettava puunmyyntiä pienkuluttajille siitä huolimatta, että yleinen polttopuupula teki puunsaannin kuluttajille vaikeaksi. Helmikuun 1 p:nä päivätyllä sopimuksella suostui Valtionrautateiden polttoainetoimisto (VAPO) toimittamaan kaupungille pienkuluttajille myyntiä varten talvikuukausina 20 000 m^3 halkoja, joitten kuljetuksia kuitenkin vaikeutti rautatievaunupula.

Ohjelman mukaista uutta hankintaa varten oli vuoden alussa ostettuna uusia halkometsiä ja tehtynä hankintasopimuksia yhteensä noin 100 000 m^3. Tavoitteena oli lisäksi 100 000 m^3, joten kokonaistavoite oli yhteensä noin 200 000 m^3. Jaoston kokouksessa kesäkuun 18 p:nä toimiston hankintatavoitetta lisättiin 20 000 m^3:llä.

Kesäkuun 1 p:nä toimeensa asetetun polttoainepäällikön toimesta hankintaohjeita kuitenkin edelleen lisättiin ja ostoja jatkettiin. Kokouksessaan heinäkuun 12 p:nä kaupunginhallitus polttoainepäällikön esityksestä asetti toimiston käytettäväksi 200 milj. markkaa vielä 100 000 m³ suuruisen halkoerän hankintaa varten.

Puutavara- ja polttoainetoimiston alkuperäistä hankintaohjelmaa ylitettiin kertomusvuoden aikana siten noin 200 000 m³:llä.

Polttoaineviranomaisten tarkoituksena oli täten varata noin 200 000 - 300 000 m³ suuruinen polttopuuvarasto tukivarastoksi yleistä kulutusta varten.

Hankintamäärät muodostuivat vuoden aikana seuraaviksi:

Uusia pystymetsäostoja tehtiin	143 200 m³
" hankintasopimuksia "	179 740 "
Yhteensä	322 940 m³
Ostetuista metsistä otettiin	28 459 m³
Hankkijoilta vastaanotettiin	113 226 "
Yhteensä	141 685 m³

Edellisen vuoden puolella alkanut halkojen hinnan ja halkometsien kantohintojen nousu jatkui varsin voimakkaana. Esimerkiksi Päijänteen alueella koivuhalon kantohinta oli vuoden alussa rantaleimikoissa keskimäärin n. 450 mk/m³, touko-kesäkuun vaihteessa n. 550 mk/m³, heinäkuun alussa n. 750 mk/m³ ja elo-marraskuussa n. 900 mk/m³.

On kuitenkin huomattava, että esimerkiksi paperipuuleimikoista maksettiin syyskauden aikana kantohintaa sanotulla alueella 2 000 - 2 250 mk/m³.

Työvoimatilanne oli metsätyömailla jo vuoden alussa vaikeahko ja vaikeutui jatkuvasti runsaitten sahatukki- ja paperipuuhakkuitten ansiosta. Pahimmillaan oli työvoimavajaus syys-marraskuussa, jolloin myöskin polttopuuhakkuut olivat korkeimmillaan.

Metsätyöpalkkoja korotettiin edellisen joulukuun aikana ja nostettiin kertomusvuoden tammikuun 26 p:stä uudelleen noin 11 % ja maaliskuun alussa edelleen noin 16 %. Käytännössä palkat nousivat "linnarauhankin" aikana siten, että kaikissa metsissä otettiin käyttöön huonoimmille leimikoille tarkoitetut korkeimmat palkkanormit ja syyskuusta lähtien ylitettiin niitäkin yleisesti. Esimerkiksi Päijänteen alueella maksettiin vuoden alussa 225 mk/m³, tammikuun lopussa 250 mk/m³, maaliskuussa 280 mk/m³, elokuussa 300 mk/m³ ja lokakuussa 310-350 mk/m³.

Polttopuita jaettiin yhteensä 104 848 m³, josta kaupungin omille laitoksille 62 987 m³ ja huoltolautakunnan kautta 6 424 m³ sekä myytiin yleisölle 35 437 m³. Pilkottuina toimitettiin 34 217 m³.

Koivuhalkojen hinnat olivat eri aikoina seuraavat:

Aika	Kaup.laitoksille myytyjen, mk/m³	Aika	Yleisölle myytyjen, mk/m³
1.1-28.1	1 350	2.1-28.1	1 350
1.3-31.5	1 600	1.2-31.3	1 500
1.6-30.9	1 700	2.4-14.6	1 650
1.10-31.12	2 000	15.6-24.7	1 700
		25.7-31.12	2 250

Pilkkomismaksuja veloitettiin seuraavasti:

Aika	Kaup.laitoksilta, mk/m³	Aika	Yleisöltä, mk/m³
1.1-28.2	225	2.1-28.1	225
1.3-30.9	250	1.2-24.7	250
1.10-31.12	300	25.7-31.12	300

Ajopalkat olivat seuraavan suuruiset:

Aika	Kaup.laitosten suorittamat, mk/m³	Aika	Yleisön suorittamat, mk/m³
1.1-28.2	140	2.1-28.1	140
1.3-31.5	150	29.1-14.6	150
1.6-31.12	200	15.6-31.12	200

Hiiliä ostettiin ja toimitettiin kaupungin taloille 10 150 tonnia. Tästä määrästä pääosa tuotettiin Puolasta, mutta kaksi laivausta yhteensä 4 900 tonnia tuotettiin Kalkuttasta, Intiassa.

Tilastotiedot. Joulukuun 31 p:ään 1950 ja 1951 kohdistuva tilasto polttopuiden hankinnasta, jakelusta ja kuljetuksista osoittaa seuraavat luvut:

	1950 m³	1951 m³
Jakelu tilivuoden aikana	218 217	107 293
Helsingin varasto	12 075	41 668
Maaseutuvarastot	42 618	52 191
Metsissä hakattuna	20 763	84 191
Pystymetsiä	32 870	81 025
Hankintasopimuksia	47 565	111 500
Ostot sekä hankinta- ja mittaerot	85 706	321 977
Kuljetukset kulutuspaikoille ja muut vastaanotot kulutuspaikoilla	154 945	133 111

Sahatukkien ja erikoispuitten hankinta ja toimitukset. Myöskin tukkipuitten kantohinnoissa tapahtui kertomusvuoden aikana jatkuvaa hinnannousua, joka saavutti huippunsa syksyllä pidetyissä valtion metsähuutokaupoissa ja niitten jälkeen syys-marraskuun aikana päätetyissä metsäkaupoissa. Hintojen nousu oli aivan poikkeuksellinen. Esimerkiksi Päijänteen alueilla nousi keskinkertaisten rantaleimikoiden kantohinta vuoden alkupuolen 80 mk:sta kuutiojalka 150 mk:aan elokuun lopussa ja poikkeustapauksissa huomattavasti siitäkin yli. Vientisuhdanteiden heikentyessä vuoden lopulla loppui myöskin metsien ostohalu, mutta kantohintojen laskua ei vielä vuoden vaihteeseen mennessä juuri tapahtunut.

Kuten edellä polttopuutyömaitten kohdalla työvoimatilanteesta mainittiin, oli se talvella tukkien kaato- ja ulosottosesongin aikanakin jo vaikeahko ja palkat nousussa. Tukkityömaille oli talven aikana kuitenkin yleensä helpompi saada työvoimaa kuin halkometsiin, joten metsien ulosotot toteutettiin tarpeellisessa laajuudessa.

Metsistä otettiin sahatukkeja 910 854 j³ ja erikoispuita arviolta noin 350 000 j³. siis yhteensä 1 260 854 j³, ja entisiä tukkivarastoja oli 412 500 j³, joten käytettävissä oli 1 673 354 j³. Uusia metsiä ostettiin, joissa oli sahatukkeja noin 1 125 000 j³ ja erikoispuita noin 375 000 j³, yhteensä noin 1 500 000 j³. Sahalle toimitetuista tukeista saapui oman hinaajan kuljettamina vesitse 564 695 j³ ja autoilla kuljetettuina 330 500 j³, yhteensä 895 195 j³. Koivutukkeja myytiin luovutettuna maanteitten varsilla 15 659 j³. Tämän tukkierän keskihinta valmiina sahalla oli 112:20 mk/j³.

Rakennustoimistolle ja muille kaupungin laitoksille toimitettiin erikoispuutavaraa seuraavasti: veistettyä hirttä ja parrua 127 525 jm, pylväitä 4 434 kpl, paalutukkeja 2 632 kpl ja ratapölkkyjä 5 098 kpl.

Uittoteitse tulleet tukit hankittiin Luhangan, Sysmän, Padasjoen ja Asikkalan pitäjien alueilta, Päijänteen rannoilla omin välinein niputettuina ja nippulautoissa Kalkkisten kanavan kautta sahalle hinattuina. Sahalle suoraan autoilla kuljetetut tukit hankittiin Heinolan maalaiskunnan, Sysmän, Hartolan ja Pertunmaan alueilta. Erikoispuutavaran hankinta-alueena oli Heinolan ja Mikkelin hankintapiirien alueet.

Edelliseltä vuodelta siirtyvien tukkimetsien ulosottoihin ja kuljetuksiin liittyvä hankintatyö sujui yleensä vaikeuksitta ja suunnitelmien mukaisesti. Uusien metsäostojen tekeminen sitävastoin tapahtui varsin poikkeuksellisissa olosuhteissa hintojen jatkuvasti noustessa kuten edellä mainittiin.

Kuljetukset. Pinotavaraa kuljetettiin rautateitse 130 474 m³, maanteitse 79 545 m³ ja vesiteitse 55 150 m³, mistä viimeksi mainitusta määrästä 40 594 m³ kuljetettiin Päijänteeltä ja 14 556 m³ Saimaalta. 4 763 stds sahattua puutavaraa kuljetettiin Heinolasta Helsinkiin. Lisäksi tulevat erikoispuutavaran ja jätehakkeen auto- ja rautatiekuljetukset. Rautatiekuljetusten määrä käsitti yhteensä noin 5 850 vaunukuormaa, josta 2 250 vaunukuormaa tuli Heinolasta. Tukkeja hinattiin Heinolan sahalle 564 695 j³ ja kuljetettiin sinne autoilla 330 500 j³. Vesireittien varteen kuljetettiin autoilla 129 000 m³ tukkeja.

Koska toimiston autokanta alkoi olla loppuunkäytettyä, joten autojen työteho alentui ja korjauskustannukset olivat suuret, jatkettiin edellisenä vuonna aloitettua autojen uusintaa sikäli kuin se uusien autojen saannin vaikeu-

den vuoksi oli mahdollista. Vanhoja autoja myytiin: 5 kuorma-autoa, 1 maastoauto ja 2 henkilöautoa ja uusia ostettiin: 3 kuorma-autoa, 2 maastoautoa ja 3 henkilöautoa. Vuoden lopulla saapuivat myöskin huhtikuussa tilatut 15 Dodge-merkkistä kuorma-autoa, jotka saatiin käyttöön kuitenkin vasta seuraavan vuoden puolella. Autokanta käsitti vuoden lopussa yhteensä 40 kuorma-autoa, 2 maastoautoa, 5 henkilöautoa ja 14 perävaunua.

Kuljetuslaivastosta myytiin apuhinaaja Korkeasaari II ja proomu Ahven.

Kuljetuksia rautateillä vaikeutti edelleen rautatievaunupula, joka erikoisesti teki Heinolasta lähetettävän sahatavaran toimitukset kevät- ja alkukesän kuukausina epäsäännöllisiksi ja vaikeiksi. Halkokuljetuksien helpottamiseksi viranomaiset järjestivät syksyllä erikoisia polttopuun kuljetusviikkoja.

Auto- ja vesitiekuljetukset sujuivat yleensä hyvin. Polttopuitten kuljetuskustannuksia lisäsi rautatievaunujen puutteen vuoksi asemilla toimitettu varastointi.

Heinolan saha. Kertomusvuosi oli sahan ensimmäinen varsinainen tuotantovuosi. Hakelaitteet ja -koneet saatiin käyntiin vuoden vaihteessa, joten jäteripain täyttöpaikoille vienti voitiin lopettaa ja teollisuushakkeen toimitus ostajalle Lohja-Kotka oy:lle aloitettiin.

Koska rakennustoimiston määrämittaisia tilauksia on edullisempi toimittaa jos sahataan yhtäaikaisesti muualle myytävää ylijäämätuotantoa, ja kun puutavaran kysyntä kotimaassa ja ulkomailla oli tarjontaa suurempi ja hinnat jatkuvasti nousivat, kehitettiin tuotanto sahalla tämän ensimmäisen täystehoisen käyttövuoden aikana äärimmilleen. Tuotannon kokonaismäärä oli 5 286 stds, joka on korkeimpia vuosituloksia mitä tämän suuruisilla uudenaikaisilla sahalaitoksilla yhtä työvuoroa käyttäen voidaan saavuttaa.

Kertomusvuoden aikana sahattiin 1 194 572 j^3 tukkeja. Tukkien uppoamis- ja mittatappiot v. 1949-50 olivat 101 275 j^3. Standarttia kohden käytettiin 226 j^3 tukkeja eli - edellisten vuosien uppoamis- ja mittatappiot huomioituna - 245 j^3.

Saha kävi säännöllisesti yhtä vuoroa, lukuunottamatta puolen kuukauden seisausaikaa elokuussa kesälomien ja koneistojen tarkistuksen vuoksi, sekä joulukuussa joulupyhien aikana.

V:n 1951 lisätalousarviossa kaupunginvaltuusto myönsi määrärahan ruokailurakennuksen ja autohallirakennuksen rakentamiseksi sahalle. Sanotut rakennukset valmistuivat ja otettiin käyttöön syksyn kuluessa.

Toimiston toimesta pantiin vireille Heinolan kylän yhteisen vesialueen jakotoimitus. Kun kaupungin osuus yhteisistä vesistä maanomistuksensa perusteella oli ainoastaan noin 4 ha, ostettiin puolet Peltolan tilan osuuksista ja Väli-Pessalan tilan vesialueoikeus kokonaisuudessaan sahan vesialuetarpeitten varmistamiseksi. Näitten ostojen jälkeen kaupungin osuus vesialueisiin oli noin 32 ha. Lokakuun 24 p:nä kaupunginvaltuusto hyväksyi tehdyt kaupat ja myönsi varat kauppahintojen suorittamiseen.

Puutavaran toimitukset ja hinnat. Sahattua puutavaraa toimitettiin yhteensä 5 291 stds, josta luovutettiin kaupungin rakennustoimistolle 2 561 stds, laivattiin ulkomaille 2 201 stds, myytiin kotimaisille ostajille 415 stds ja käytettiin omiin tarpeisiin ym. 114 stds.

Toimiston ulkomaille myynneistä oli u/s kuusia 833 stds ja V^a kuusia 117 stds, u/s mäntyä 545 stds ja V^a mäntyä 595 stds sekä kuusi- ja mäntyhylkylautoja 111 stds.

Teollisuushaketta toimitettiin 27 094 m^3. Hakkeen hinta oli tammikuun 1 p:stä toukokuun 31 p:ään 600 mk/m^3 vaunussa Lohjalla, kesäkuun 1 p:stä marraskuun 30 p:ään 750 mk/m^3 vaunussa Heinolassa ja joulukuun 1 p:stä alkaen 1 275 mk/m^3 vaunussa Heinolassa.

Rakennustoimiston laskutusten keskihinta sahatusta puutavarasta oli 32 751 mk/std vaunussa Heinolassa.

Ulkomaan myyntien hinnat nousivat kertomusvuoden aikana 2½ x 7" u/s mäntybattenseille noin 60 punnasta vuoden alussa noin 85-90 puntaan vuoden loppupuolella, jolloin hinnat alkoivat taantua ja kauppojen teko päättyi.

Kotimaisille ostajille myytiin u/s mäntyä ja kuusta vapaasti vaunussa Heinolassa vuoden alussa hintaan 38 000 mk/std ja vuoden loppupuolella u/s laatua 46 000 - 56 000 mk/std sekä V^a mäntyä 47 000 mk/std.

Niinhyvin myynti kotimaassa kuin ulkomailla päättyi vuoden lopulla kokonaan suhdannetilanteen nopeasti huonontuessa.

Sitäpaitsi varaston ollessa vuoden lopussa ainoastaan 1 303 stds, josta

suurin osa tuoretta tavaraa, oli tämä varasto varattava rakennustoimiston tarpeitten varalle.

Tilinpäätös. Puutavara- ja polttoainetoimiston tilinpäätöksestä mainittakoon seuraavat tiedot:

O m a i s u u s t a s e 31.12.1951

Vastaavaa

Alitilittäjät:			
Tileillä rahalaitoksissa ja piiriesimiehillä sekä jakeluvarastoilla käyttövaroina			977 114
Saatavat:			
Erilaisia tilisaatavia		9 250 689	
Saatavia kaupungin omilta laitoksilta halkolaskuista		390 600	9 641 289
Polttopuuhankinnat:			
Etumaksut:			
Keskeneräisiä hankintoja yhteensä		141 229 748	
Metsien hakkuu- ja ajopalkat		27 779 250	169 008 998
Polttopuuvarastot:			
Helsingissä		58 335 200	
Maaseudulla		39 143 250	97 478 450
Sahatukki- ja erikoispuuhankinnat:			
Etumaksut:			
Keskeneräisiä hankintoja yhteensä		113 204 146	
Metsien hakkuu- ja ajopalkat		2 452 981	115 657 127
Sahatukkivarastot:			
Heinolan sahalla		6 697 500	
Maanteiden varsilla		422 460	7 119 960
Sahatavaravarastot:			
Heinolan sahalla			27 955 404
Erikoispuuvarastot:			
Pylväitä ja paalutukkeja			1 150 000
Kivihiilivarastot:			
Kaupungin laitosten varastoissa			8 740 127
Irtaimistoa, työvälineitä ja uittokalustoa		4 883 744	
Poisto		3 383 744	1 500 000
Halkosahat Helsingissä:			
Ruoholahden saha	840 000		
Oulunkylän saha	330 000		
Verkkosaaren saha	1 040 930	2 210 930	
Poisto		710 930	1 500 000
Hiiltomo Kaukelassa rakennuksineen		21 000	
Poisto		20 000	1 000
Rakennuksia ym. maaseudulla:			
Kirkkokadun tontit n:o 1 ja 2 Heinolassa		1 171 620	
Toimitalo autohalleineen Heinolassa	3 703 380		
Poisto 2½ %	103 380	3 600 000	
Toimitalo Heinolan mlk:ssa	7 385 700		
Poisto 2½ %	189 350	7 196 350	
Makasiinirakennukset ja lastaussillat Padasjoella ja Heinolassa sekä nosturi Vesijärvellä	402 227		
Poisto	302 227	100 000	12 067 970
Heinolan saha:			
Maa- ja vesialueet		4 660 000	
Rakennukset	13 998 800		
Poisto 5 %	731 300	13 267 500	
Sähkövoimalaitteet	5 864 500		
Poisto 8 %	510 000	5 354 400	
Työkoneistot ja kuljettimet	27 660 935		
Poisto 8 %	2 398 235	25 262 700	
Lautatarhan tapulien pohjat, radat ja tiet	2 653 000		
Poisto	1 153 000	1 500 000	50 044 600

Autot ja autonhuoltoasemat:			
Autot	32 475 161		
Poisto 25 %	8 942 841	23 532 320	
Huoltoaseman kalustot, varastot ja korjausvälineet		100 000	23 632 320
Telakkakiinteistö ja laivasto Heinolassa:			
Telakka-alue rakennuksineen	300 000		
Laivasto	4 350 309		
Irtaimistoa	318 731		
Sekalaisia proomujen korjaustarvikkeita	273 950	5 242 990	
Poisto		1 659 040	3 583 950
		Yhteensä mk	530 058 309

Vastattavaa

Velka rahatoimistolle			446 211 251
Pääomavelat			48 809 204
Menojäämät			9 692 421
Ylijäämä			
Korkoperuutusta v:lta 1950	14 669 960		
Tappio edellisiltä vuosilta	11 257 279	3 412 681	
Ylijäämä v:lta 1951		21 932 752	25 345 433
		Yhteensä mk	530 058 309

T u l o s t a s e 31.12.1951

Kustannukset

Myytyjen polttopuiden omakustannushinta:			
Polttopuiden omakustannushinta kuljetuskustannuksineen	256 975 061		
Jäännösvarastot	- 97 478 450	159 496 611	
Jakelukustannukset		21 806 615	181 303 226
Myytyjen erikoispuiden omakustannushinta:			
Erikoispuiden omakustannushinta kuljetuskustannuksineen		32 845 600	
Jäännösvarastot		- 1 150 000	31 695 600
Sahatavaran valmistus:			
Käytetty sahaukseen tukkeja		119 831 077	
Sahauskustannukset		37 417 857	157 248 934
Myydyn sahatavaran omakustannushinta:			
Sahatavaran omakustannushinta	187 955 395		
Jäännösvarasto	- 27 955 404	159 999 991	
Kuljetuskustannukset Helsinkiin ja myyntikulut Helsingissä		9 926 684	169 926 675
Kivihiilet:			
Ostettujen kivihiilien hinta jakelu- ja kuljetuskustannuksineen		72 181 584	
Jäännösvarastot		- 8 740 127	63 441 457
Myydyt autot:			
Myytyjen autojen inventariohinta			238 720
Korko:			
Pääomavelkojen korko		2 154 549	
Konttokuranttitilin korko		23 637 387	25 791 936
Lapsilisä- ja kansaneläkemaksut			7 648 485
Yleinen hallinto:			
Päätoimiston palkat, matka- ja toimistomenot			8 320 029
Poistot:			
Laivaston ja laivaston kaluston arvosta 4 969 040 mk:sta		1 659 040	
Halkosahojen arvosta 2 210 930 mk:sta		710 930	
Irtaimiston ja kaluston arvosta 4 883 744 mk:sta		3 383 744	
Autoista 35 771 364 mk:sta, 25 %		8 942 841	

Kaukelan hiiltomosta 21 000 mk:sta	20 000	
Heinolan toimitaloista 11 378 430 mk:sta, 2½ %	292 730	
Sahan rakennuksista 14 625 063 mk:sta, 5 % ...	731 300	
Sahan koneista ja sähkövoimalaitteista 36 433 640 mk:sta, 8 %	2 908 335	
Sahan lautatarhasta 2 653 000 mk:sta	1 153 000	
Makasiinirakennuksista ja lastaussilloista 402 227 mk:sta	302 227	20 104 147
Ylijäämä v:lta 1951		21 932 752
	Yhteensä mk	687 651 961

Tuotot

Myytyjen polttopuiden myyntituotto	213 350 307
Myytyjen erikoispuiden, pylväiden, parrujen, hirsien ja ratapölkkyjen myyntituotto	34 420 485
Sahattu sahatavara 5 286 stds	157 248 934
Myydyn sekä omaan tarpeeseen käytetyn sahatavaran myyntituotto	214 095 916
Myytyjen kivihiilien myyntituotto	66 031 319
Myydyistä autoista saatu tulo	2 505 000
Yhteensä mk	687 651 961

L i i t e t u l o s t a s e e s e e n 31.12.1951

	Bruttovoitto, mk		Vähennykset, mk
Polttopuiden myynti	32 047 081	Korot	25 791 936
Erikoispuiden myynti	2 724 885	Poistot	20 104 147
Sahatavaran myynti	44 169 241	Yleinen hallinto	8 320 029
Kivihiilien myynti	2 589 862	Lapsilisä- ja kansaneläkemaksut	7 648 485
Autojen myynti	2 266 280		
Yhteensä mk	83 797 349	Yhteensä mk	61 864 597

Nettovoitoksi jäi siis 21 932 752 mk.

Yleistä. Heinolan kaupungissa Kirkkokatu 1 olevan talon tonttialueen laajentamista varten ostettiin tammikuun 20 p:nä päivätyllä kauppakirjalla entiseen tonttiin rajoittuva I kaupunginosan korttelin n:o 19 tontti n:o 4 c. Kokouksessaan helmikuun 14 p:nä kaupunginvaltuusto hyväksyi tehdyn kaupan ja myönsi määrärahan kauppahinnan suorittamiseksi.

Kuten edellä olevista tilinpäätösotteista huomataan, oli toimiston taloudellinen tulos kertomusvuodelta erittäin hyvä. Ylijäämä tehtyjen poistojen jälkeen on 21 932 752 mk. Lisäksi on huomattava, että rakennustoimistolle toimitettu sahattu puutavara laskutettiin vähintäin 10 milj. mk alempaan hintaan kuin mitä laskutus esimerkiksi virallisten hintain mukaan olisi tehnyt. Edulliseen tulokseen vaikutti ensisijassa sahan ylijäämätuotannon ja teollisuushakkeen korkeat, jatkuvasti nousseet myyntihinnat. Myöskin halpojen polttopuuvarastojen loppuunmyynti ja vanhojen autojen realisointi tuottivat kirjanpidollista voittoa. Sanotusta ylijäämästä oli sahan tuotto 10 583 000 mk ja muut tuotot 11 349 752 mk.

Uudelle vuodelle siirryttäessä tilanne ei ollut edullinen. Käytettävissä oli kertomusvuoden aikaisilla korkeilla hinnoilla ostetut halot ja polttopuu- ja tukkimetsät. Sekä polttopuitten että sahatun puutavaran kysyntä oli vuoden vaihteessa vähentynyt ja hinnat osoittivat laskua.

Hakemisto

Sivu

AA - Kotikerholle myönnetty avustus 134
Aarnikan hyppyrimäen valmistuminen 227
Agroksen alueen vuokrasopimuksen päättyminen 49
Ajokirjan, yhtenäisen, käytäntöön ottaminen kaupungin autoissa . . . 86
Alaikäisiin kohdistuneitten rikosten ilmoittaminen poliisiviranomaisille 176
Albergan tila, peltoalueen ja navetan vuokralleanto 62,63
Algol, oy.,ab., ilmaratanosturin pito-oikeus 338
Alkoholistihuollon tehostamiseksi myönnetyt avustukset 134
Alkoholistihuolto 156-160,171,172
Alkoholistipoliklinikan toiminta 159
Aloitetoimikuntien kokoukset, käsittelemät aloitteet ym. 87
Alphyddan-nimisen yhtiön ja kaupungin välinen vuokrasopimus 71
Alppilan puhdistuslaitos, käyttö- ym. kustannukset, tulot ja toiminta 305
" ravintolan tulipalon aiheuttamat toimenpiteet 71
Aluevaihdot, kiinteistölautakunnan suorittamat 28
Ammatinvalinnanohjaus, työnvälitystoimiston suorittama 208
Ammattiopintojen avustamiseksi lastenhuollon toimesta myönnetyt lainat ja apurahat 192
Ammattioppilaslautakunnan toimintakertomus 254
Ansiotyöluvat, suojelukasvatusosaston alaikäisille myöntämät 187
Arabia oy:n, vuokraoikeuksien siirrot 48
Arpojen myyntiin, voittoautojen ym. näytteillä pitämiseen myönnetyt luvat 75
Asemakaavakartan myynti 83
Asemakaavanmuutosehdotukset, kiinteistölautakunnan puoltamat 64
Asevelvollisuuskutsunnat, huoneistotilan vuokraaminen niitä varten 70
Asfaltti oy. Lehtinen, vuokraoikeuden jatkaminen 45
Askarteluparakit ja -huoneet, nuorisojärjestöjen käytössä olevat 250,251,252
Asuin- ym. huoneistot, valmistuneet, rakennustarkastuskonttorin tarkastamat 110
Asuinhuoneistojen irtisanomisasiat, huoneenvuokralautakuntien käsittelemät 114
Asumiseen kaupungin ulkopuolella oikeutetut viranhaltijat 17
Asunnonvälitykset, huoneenvuokralautakuntien toimittamat 114
Asunto- ja kiinteistöosakeyhtiöiden vuokrasopimukset, indeksimääräysten soveltaminen 56
Asunto-osakeyhtiöt, asutuslautakunnan toimesta perustettavat, niille myydyt tontit 29
Asuntotonttien ja huvilapalstojen vuokraoikeuden siirrot 46-47
Asuntotuotantokomitean kokoonpano, kokoukset ym. 81
Asutusalueet, asutustoimiston valvontaan liitetyt 241
Asutuslautakunnan kokoonpano, kokoukset ja palkkiot 242
" toimesta perustettaville asunto-osakeyhtiöille myydyt tontit 29
Asutusrahaston käyttö 242
Asutustoimisto, viranhaltijat ym. 241,242
Aula-työkotien kannatusyhdistyksen avustaminen 196
Autohuutokauppatilaisuuksien järjestämislupa 53

Autojen, kaupungin, käytön tehostamista koskevat tutkimukset 86
Autoliikenne, liikennelaitoksen 322
Auton hoidosta kiinteistötoimiston vahtimestareille maksettava lisäpalkkio 25
Autonhuoltoasemien vuokralleanto 45
Autotallin vuokraaminen kaupungin käyttöön 69
Aviottomien lasten valvonta ja huolto 184,188-190
Avunsaajat, köyhäinhoidolliset 139-144,168
" laitoshoidossa olleet 144-150,168
Avustukset, alkoholistihuollon tehostamiseksi myönnetyt 134
" hautaus- 21
" kalanviljelyä ja kalavesien hoitoa varten myönnetyt . . . 63
" koti-, huoltolautakunnan jakamat 151
" lahjoitusrahastojen korkovaroista jaetut 152
" nuorisotyölautakunnan jakamat 250
" purjehdusseuroille satamissa suoritettavia töitä varten myönnetyt 349
" tuberkuloottisten jälkihuoltoa varten myönnetyt 134
" urheiluseuroille jaetut 221
" yksityisille lastensuojelujärjestöille 196
Avustusnormit, ravintoavustusten, huoltolautakunnan vahvistamat . . 133

Bakteriologiset ym. tutkimukset, teurastamon laboratorion 358
Belostrov-nimisen höyrylaivan kivelleajo Eteläsatamassa 332
Bengtsärin alueelle järjestetyt leirit 249,250
" tilalla suoritetut maanviljelys- ym. työt 179
Bensiinin ym. tulenarkojen nesteiden maanalaisten säiliöiden sijoitusluvat 52
Bensiininjakeluasemakomitea, kiinteistölautakunnan ja -toimiston edustajain valitseminen 25
Bensiininjakeluasemien vuokralleanto 45
Bitumiastioiden puhdistukseen myönnetty lupa 64
Bredbackan tila, kaivon rakentaminen 72
" vuoren kalliosuojien vuokralleanto 59

Cultor, oy:lle Kyläsaaresta vuokralle annetut alueet 37,42

Diakonissalaitoksen avustaminen 196
Diakonissalaitos, paikkojen varaaminen sen ylläpitämästä Rinnekodista 176
Djurskyddsföreningen i Helsingfors, koirien hautausmaa-alueen vuokraaminen yhdistykselle 39

Elanto, osuusliike, kahden myymäläalueen vuokrasopimuksen jatkaminen 44
" " kapearaiteiden sijoittaminen Sörnäisten rantatiehen 51
Elinkoron, palkasta pidätetyn, takaisin maksaminen 16
Elintarvikekeskus, elintarvikkeiden varastointi ja säilytys 373
" Herttoniemen juurikasvivarasto 373
" lautakunnan kokoonpano, kokoukset ja päätökset 369
" ruokalat, ruoan valmistus ja myynti 372,373
" tulot ja menot 374
" virat ja viranhaltijat 371
Elintarvikkeiden hankinta ja välitys 372
Elite, ravintola oy., ulkoilmatarjoilualueen vuokraus 51
Elokuvanäytännöt, raittiusaiheiset 245
Eläintarhan urheilukenttä, kilpailutilaisuudet 227
" urheilukentän kioskin ja pukusuojan vuokralleanto ym. 222,224
Eläintarhanajot 55
Eläkesääntöjen, viranhaltijain ja työntekijäin, muuttaminen 4
Eläkkeet, leski- ja orpoeläkekassan maksamat 105
" palkkalautakunnan myöntämät 21

Huoltolautakunnan alaisten kodinhoitajien asunnot 67,69
" " viranhaltijain johtosäännön muuttaminen 133
" ja kaupungin edustajat eräissä kokouksissa, komiteoissa ym. 134
" kokoonpano, kokoukset ym. 130,132
" lausunto alueliitossuunnitelmasta 135
" " lastentarhakomitean mietinnöstä 135
" " sosiaaliohjesääntökomitean ehdotuksista . 137
" valvontapiirit, osastot ja jaostot 131
Huoltotoimen tulot ja menot 162
" yleiskatsaus 129
Huoltovirasto, asiamiesosaston annetusta huollosta perimät korvaukset 164
" henkilökunta, huoneistot, kansliain toiminta 137-139,167
" järjestelytoimiston siellä suorittamat työntutkimukset 85
" palkan määrääminen huoltotarkastajan tehtävien hoidosta 14
Huoneenvuokralautakuntien kokoukset ja käsittelemät asiat 113
" menot ja tulot 119
Huoneenvuokratoimisto, asunnonsaantihakemukset 114
" viranhaltijat 118
Huoneistot, huoneenvuokralautakuntien välittämät 115
" kiinteistölautakunnan hallinnassa olevat, niiden muutos- ja korjaustyöt 73
" " vuokralle antamat ja ottamat . . 67-73
" niiden käyttöä koskevat huoneenvuokralautakuntien tehostamistoimenpiteet 117
" vuokrasopimusten irtisanomisasiat, huoneenvuokralautakuntien käsittelemät 114
Huopalahti, iso-, merikaislan niittämiseen myönnetty lupa 64
Hyvösen lastenkodin menojen suorittaminen ym. 179,196
Häädettyjen, asunnoistaan, huonekaluvaraston järjestäminen 69

Ikälisien myöntäminen viranhaltijoille 17,18
Ilmapallojen ym. myyntipaikat 75
Indeksikorotukset, maanvuokrien ym. 62
" viranhaltijain ja työntekijäin palkkojen ja eläkkeiden 5
Indeksivuokrien, teollisuus- ym. alueiden, vahvistaminen 56,336
Intiankadun ja Koskelantien risteyksen itäpuolisen alueen järjestäminen 65
Invalidialennusliput, liikennelaitoksen myöntämät 326
Invalidihuolto 192
Irtaimistoluetteloiden, kaupungin, laadinnasta tehty tutkimus 85
Irtisanomisasiat, huoneenvuokralautakuntien käsittelemät 114
Irtolaishuolto 153-156,169,170,
Irtolaisuudesta pidätetyt nuoret henkilöt 187
Istutus- ja kunnostustyöt, rakennustoimiston puisto-osaston 314
Itä-Pakilan siirtolapuutarhayhdistykselle vuokrattu alue 51

Jakelusäännöstelyn alaiset tarvikkeet 234
Johdinautoliikenne, liikennelaitoksen 323
Johtamistaidollinen neuvottelutilaisuus, kaupungin johtaville virkamiehille järjestetty 88
Joulukoristeluun, katujen, myönnetyt luvat 75
Joulukuusien myyntipaikat 76
Julkaisujen, matkailumainos-, painattaminen 229
" raittiusaiheisten, levittäminen 245
Julkaisut, tilastotoimiston toimittamat 92
Julkisivupiirustusten tarkastajien toimintakertomus 111
Juopumuksesta pidätetyt henkilöt 157,159,173,187
Jäiden nostoon myönnetyt luvat 62

Jälkivalvonta ja -huolto, lasten ja nuorten henkilöiden 184,186
Jänisten ampumiseen myönnetyt luvat 64
Järjestelytoimisto, aloite-, koulutus- ym. toiminta 87-88
" johtosäännön vahvistaminen ym. 84
" konekirjoituskokeiden valvonta 89
" lomakerationalisointi 88
" tapaturmatorjunta-asioita koskevat ehdotukset . . 88
" tiedoituslehden julkaiseminen 88
" viranhaltijat, työntutkimukset 84,85,86
Järjestötoimiston, nuorisotoimiston yhteydessä olevan, käyttö . . . 249
Jätteiden kuljetus, puhtaanapito-osaston suorittama 309,310
Jäänsärkijäin toiminta 345
Jäätelönmyyntipaikkojen vuokralleanto 75

Kaarelan tila, vuokran määrääminen ym. 58
Kaatopaikat 309
Kaisaniemi, porolla-ajelutilaisuuksien järjestäminen 55
" sirkuksen pystyttäminen sinne 55
Kaivohuoneen vuokralleanto, muutospiirustusten hyväksyminen ym. . . . 71
Kaivopuisto, kahvilarakennusta varten rannasta vuokralle annettu alue 36
" porolla-ajotilaisuuksien järjestäminen 55
Kalanviljely- ja hoitotarkoituksiin myönnetyt avustukset 63
Kalasataman neuvottelukunnan kokoonpano 354
" toiminta 361,368
Kalastajatorpan uimalaitoksen vuokraaminen 223
Kalastusoikeudet, kaupungin vesialueisiin myönnetyt 64
Kalataloussäätiö, kaupungin kalavesiä koskeva tutkimus 63
Kallion sivukirjasto 262
Kalliosuojat 69,72
Kaluston, virastojen ja laitosten, hankinta 83
Kampin kenttä, Koulumatkailutoimiston asuntoparakin purkaminen, asukkaiden sijoittaminen 52,71
Kansakoulut, huoneistojen vuokraaminen niiden käyttöön 68,70
" Lapinlahdenkatu 6:n talonmiehen sunnuntaityökorvaus . . 15
" palkkakirjanpidon yksinkertaistaminen 86
" rakennus- ja korjaustyöt 311
Kansan raittiusapu -nimisen yhdistyksen avustaminen 134
Kansanhuoltolautakunnan kokoonpano, kokoukset ja päätökset 231
Kansanhuoltotoimisto, alempipalkkaiseen virkaan siirtyneen toimisto-apulaisen palkan järjestely 14
" arkiston säilytys, menot ym. 238
" eräät hinta- ym. tutkimukset 232
" kauppaosasto 234
" tarkkailujaoston toiminta 235
" viranhaltijat, kirjeenvaihto ym. 233
Kansanpuistot 228,229
Karttojen myynti 83
Kasvattilapset, lastensuojelulautakunnan valvonnan alaiset 184
Kasvihuoneet ja lavat, rakennustoimiston puisto-osaston 313
Katajanokan satamatyöntekijäin huoltorakennus 331
" varastorakennusten ja -alueiden vuokralleanto . . . 336-339
Katselmukset, kaupungin vuokralle antamien alueiden 53
Katu- ja tietyöt, katurakennusosaston suorittamat 303
Katu-, viemäri- ja vesijohtorakennussuunnitelman hyväksyminen 56
Katujen poikkileikkausehdotukset, kiinteistölautakunnan puoltamat . . 65
" puhtaanapito 308
Katukahvila, ravintola Elite oy:n 51
Katurakennuskustannusten korvaamisesta annettavien vakuuksien määrääminen 26
Katurakennusosasto, rakennustoimiston 302-307
Katuvalaistuskustannukset 304
Kauppahallit, myymälöiden vuokralleanto ym. 73

Kauppatori, eräiden myyntipaikkojen vuokralleanto 74
Kaupungin maalla olevia rakennuksia ym. koskevat sopimukset 53
Kaupunginagronomin toimintakertomus 77
Kaupunginarkisto, henkilökunta, arkistotilat, tarkastukset ym. . . . 97
" inventoinnit, arkiston käyttö, kirjeenvaihto ym. 98
" käsikirjastoon lahjoitetut kirjat, asiakirjoja luovuttaneet virastot ja yksityiset 98
" tulot ja menot 99
Kaupungingeodeetin toimintakertomus 79
Kaupunginkirjasto, kirjaesittelyt ym. . .259,260,262,263,264,266,268,269
" lainausosastot ja lukusalit 272-275
" luetteloinnin- ja kortistouudistukset . . 261,265,267
" opintokerhot 275
" pääkirjaston korjaustyöt 260
" sivukirjastojen toiminta 262-270
" tulot ja menot 277
" virat ja viranhaltijat 258
Kaupunginmuseo, Hakasalmen huvilan ikkunoiden ym. korjaustyöt . . . 280
" henkilökunta 280
" kokoelmiin saadut tai hankitut esineet 281
" tulot, kalustonhankinnat ym. 282
Kaupunginorkesterin jäsenten soitin- ja pukuavustus, virat ja viranhaltijat 284,285
" konserttien lippujen hinnat, ohjelmien selostukset ja julkaisuoikeus 284
" " radiointi 283
" luovuttaminen hyväntekeväisyyskonsertteihin . . 284
Kaupunginosien ja eräiden alueiden nimien vahvistamisesitys 94
Kaupunginpuutarhasta myydyt tuotteet ym. 314
Kaupungintalon virastohuoneistojen järjestelysuunnitelma 70
Kaupunginvoudinkonttorien perimistoiminta 106-108
Kaupunkiliiton ansiomerkkien myöntäminen eräille kunnalliskodin viranhaltijoille 134,147
Kauttakulkuliikennemaksut, satamalaitoksen 351
Kengänkiilloituspaikat, pikatoimisto Marsin käyttöön luovutetut . . . 75
Kerhokeskukset ja -huoneet, nuorisotoimiston alaiset 249
Kerhotoiminta, kotitalouslautakunnan järjestämä 256
Keskuskorjaamon perustamiskysymys 288
Kesäleirit, nuorisotyölautakunnan järjestämät 250
Kesäteatteri, Malmin työväennäyttämön kannatusyhdistyksen 51
Kesävirkistystoiminta, lastensuojelulautakunnan järjestämä 184
Kiinnitykset, rakentamisvelvollisuuden täyttämisen tai maksamattoman kauppahinnan vakuudeksi määrätyt 26
Kiinteistöjen ostot, kiinteistölautakunnan toimeenpanemat 27
" puhtaanapito 309
Kiinteistölautakunnan edustus komiteoissa 25
" kokoonpano, kokoukset ym. 23
" käyttövarat 26,57,76
" talous- ja lisätalousarviot 26
Kiinteistöt, maatalousosaston hoitoon määrätyt 61
" metsätalousosaston hoitoon määrätyt tilat 28
" tonttiosaston hoitoon siirretyt 56
Kiinteistötoimisto, tiliviraston perustaminen 26
Kiinteistötoimiston asemakaavaosaston toimialaan kuuluvat asiat . . . 64
" kaupunkimittausosaston toimialaan kuuluvat asiat, virat ja viranhaltijat 66,79
" maatalousosasto, Pukinmäen kuivuri- ja lajittelurakennuksen laajentaminen ym. 61
" " Tuomarinkylän navettarakennuksen korjaaminen 61
" maatalousosaston ajokirjojen tarkistus, autojen hoidon valvominen 62
" " hoitoon siirretyt alueet ja ra-

Kiinteistötoimiston maatalousosaston kennukset 28,61
" " maatiloilla suoritettu peltoviljely, karjanhoito ym., menot ja tulot 77,78
" metsätalousosaston toimialaan kuuluvat asiat . . 62
" " ulkotöissä noudatettava työaika 15
" päällikön ja kansliaosaston toimialaan kuuluvat asiat 23
" talo-osaston toimialaan kuuluvat asiat 67
" tonttiosaston hoitoon siirretyt tontit ja maa-alueet 56
" " toimialaan kuuluvat asiat 27
" vahtimestareille autojen hoidosta maksettava lisäpalkkio 25
" virat ja viranhaltijat 23-25
Kiito-Linja oy., polttoaineen jakelulaitteen pitämiseen myönnetty oikeus 338
Kioskit, kiinteistölautakunnan vuokralle antamat 74
" urheilu- ja retkeilylautakunnan vuokralle antamat 222
Kirjalahjoitukset kaupunginarkistolle 98
" kaupunginkirjastolle 271
Kirjalainaus kaupunginkirjastossa 272-275
Kirjastolautakunta, eräiden yhdistysten avustusten käytön valvonta 278
" kokoonpano, kokoukset ym. 257
Kirjavarasto, kaupunginkirjaston 270
Kirkollisverojen pakkoperintä 106,107,108
Kivien louhintaan myönnetyt luvat 64
Kivihiilen osto ja toimitus, puutavara- ja polttoainetoimiston . . . 377
Kodinhoitajat, asuntojen järjestäminen heille 67,69
Kodinhoitoapua, kunnallista, saaneet perheet 162
Kodinhoitokurssit, kotitalouslautakunnan järjestämät 255,256
Kodinperustamislainat 161
Koiratarhaa varten vuokrattu alue 38
Koiravaljakkoajojen järjestämiseen myönnetyt luvat 55
Koirien hautausmaaksi vuokrattu alue 39
Kompasseja tarkistuttamassa käyneet alukset 345
Konekirjoituskokeet, järjestelytoimiston valvomat 89
Konekirjoituslisän maksaminen 16
Konepajatoimikunnan kokoonpano, kokoukset ym. 288
Konserttilippujen hinnat, kaupunginorkesterin konserttien 284
Konttoritarvikemenot 83
Konttoriteknilliset kurssit, toimistonesimiehille pidetyt 88
Korjaamoiden, kaupungin eri laitosten, yhteistoimintaa koskevat kysymykset 289
Korjauspajatyöt, rakennustoimiston 314
Korkeasaari, korjaus- ja uudisrakennustyöt 229
" laivaliikenne, maksujen vahvistaminen ym. 222,230,325,326
" pääsymaksutulot, eläinkanta 230
" ravintolan ja uimarannan vuokraaminen 222,223
" viranhaltijat 226
Korpivaara oy:lle vuokratut alueet 44
Kortteleiden korkeussuhteita koskevat kiinteistölautakunnan lausunnot 64
Koskela, osuusliike Elannon myymäläalue 44
Koskelantien ja Intiankadun risteyksen itäpuolisen alueen järjestäminen 65
Kotiapulaiset, nuoret, lastensuojelulautakunnan valvonnassa olleet 184
Kotiavustukset, huoltolautakunnan jakamat 151
Kotimaan tavaraliikenne Helsingin satamassa 343
Kotiseututuntemuksen lisäämiseksi järjestetyt kurssit ym. 228
Kotitalouslautakunnan järjestämä kurssi- ym. toiminta 255,256
" kokoonpano ja toimihenkilöt 255
" menot ja tulot 256

Koulukotien toiminta 178,179
Koululaiskonsertit, kaupunginorkesterin 285
Koululaisliput, liikennelaitoksen myöntämät 326
Koulumatkailutoimisto oy., Kampin asuntoparakin purkaminen sekä sen asukkaiden sijoittaminen 52,71
" " yhtiölle vuokratut alueet ja huonetilat ym. 44,72,223
Koulutarvikemenot 83
Koulutustoiminta, järjestelytoimiston 87-88
Kukanmyyntipaikkojen vuokraaminen 75
Kulkutautisairaala, sairaalasivukirjaston toiminnan alkaminen . . 269,270
Kullatorpan lastenkoti 178,182
Kulosaaren kasino oy:lle vuokrattu vesialue 36
" korttelissa n:o 119 olevan kalastusvajan vuokraus 48
" lomanviettoalue, viikonloppumajojen rakentamista koskevat määräykset 50
" sillan rakennustyöt 349
" sivukirjasto 268
Kultaklausuuliehdon soveltaminen eräiden alueiden vuokrasopimuksiin 56
Kumpulan kerhokeskuksen toiminta 249
" kunnallisten asuintalojen vuokrat 72
Kunnalliskertomuksen lyhentämisehdotus 93
Kunnalliskoti, ansiomerkkien jako viranhaltijoille 134,147
" hoidokkiluku, menot ja tulot 147,148
" hoitopaikkojen lisäämistoimenpiteistä tehdyt esitykset 134,136
" hoitopäivämaksujen vahvistaminen 133
" lääkärinhoito, henkinen huolto, hoidokkien työskentely ym. 133,136,148,149
" lääkärinvirkojen järjestely 133,147
Kunnallispormestarin ja kunnallisneuvosmiehen viransijaisten palkkion määrääminen 15
Kunnallisten asuintalojen vuokrien korotus 72
" työväenasuntojen hoito 80
Kunnallisverojen pakkoperintä 106-108
Kuorma-autokuljetusten, kaupungin, järjestäminen 85,86
Kuorma-autotaksan, uuden, vahvistaminen 16
Kurssitoiminta, kotitalouslautakunnan järjestämä 256
Kyläsaaren puhdistuslaitos, käyttö- ym. kustannukset, tulot ja toiminta 305,306
" varastoalueiden vuokraus 37,42,50
Käpylä, huoneiston vuokraaminen äitiys- ja lastenneuvolaa varten . . 67
" kerhokeskuksen toiminta 249
" opetushuoneiston varaaminen kotitalouslautakunnalle 256
" sivukirjasto 267
" urheilupuisto, virvokkeiden myyntioikeuden myöntäminen . . . 222
Käsityön opetus, kotitalouslautakunnan järjestämä 255,256
Käärmetalo, asuntojen varaaminen kaupungin viranhaltijoille 73
Köyhäinhoito, ks. Huoltotoimi.

Laajalahti, laidunalueen vuokraaminen Helsingin varuskuntapataljoonalle 63
" tonttikaupan purkaminen, vuokraoikeuden siirto ym. . . . 34,49
" vesialueen varaaminen tilapäistä vesilentoasemaa varten v:ksi 1952 63
Laajasalo, sairaanhoitajattarien kesänviettoalueen vuokrasopimus . . 50
Laakson ratsastuskentän kunnostustyöt, katsomon ym. laajentaminen 222,227
Lahjoitusrahastot, huoltolautakunnan käytettävissä olevat, korkovarojen käyttö 152
" lastensuojelulautakunnan käytettävissä olevat . . 196
Laidunmaat, kiinteistölautakunnan vuokralle antamat 62
Lainavaraston, leiri-, retkeily- ym. välineiden käyttö 248
Laitoshoito, huoltolautakunnan järjestämä 144

Laituri- ja aluevuokrista, laiturihuoltomaksuista ym. satamalaitoksen saamat tulot 352
Laiturihuoltotaksan korottaminen 334
Laiturihuoltotoiminta, satamalaitoksen 339,345
Laivaliikenne Korkeasaari-Pohjoissatama 325,326
Lapsia ja nuoria, liitosalueen ja Ruskeasuon, koskeva tutkimus . . . 93
Lapsilisät, huoltolautakunnan maksamat 161
Lastenhuoltolaitokset 176,178,186
Lastenhuoltovirasto, paikallisasiamiesten palkkioiden korotus . . . 176
Lastenkodit, kaupungin 176,178,182
" yksityiset, niihin sijoitetut lapset 183
Lastensuojelulain erään kohdan tulkintaa koskeva kysymys 176
Lastensuojelulautakunnan ja sen eri osastojen kokoonpano 174
" kokoukset ja päätökset 175
Lastensuojelulautakunta, vastaanottokodin tarkkailuluokan opettajalle maksettavat ikälisät 18
" virastotalosta luovutettu huoneisto 67
Lastensuojelun keskusliitolle Alppilasta vuokrattu alue 36
" menot ja tulot 193
" yleiskatsaus ym. 174,193
Lastensuojelurahastot 196
Lastensuojelutoiminnan, yksityisen, tukeminen 196
Lastensuojeluvirasto, toimisto ym. 177
" työntutkimukset, järjestelytoimiston suorittamat 85
Lastentarhain kanslia, järjestelytoimiston suorittamat työntutkimukset 86
Lastentarhat, huoneiston vuokraaminen Lauttasaaresta 68
" leikkikenttätoiminnan siirtäminen lastentarhain johtokunnan valvontaan 185
Lastenvalvojan toiminta 188
Lauantaityöaikaa koskevat kysymykset 10,11
Lausunnot, elintarvikekeskuksen lautakunnan antamat 370
" huoltolautakunnan antamat 135
" järjestelytoimiston antamat 87
" kaupunginarkiston antamat 97
" kiinteistölautakunnan antamat 27,57,62,64,65,66,76
" kirjastolautakunnan antamat 258
" lastensuojelulautakunnan antamat 176,177
" liikennelaitoksen lautakunnan antamat 318b
" museolautakunnan antamat 279
" musiikkilautakunnan antamat 284
" palkkalautakunnan antamat 21
" palolautakunnan antamat 122
" raittiuslautakunnan antamat 246
" satamalautakunnan antamat 335
" teurastamolautakunnan antamat 353
" tilastotoimiston antamat 94
" työnvälityslautakunnan antamat 200
" urheilu- ja retkeilylautakunnan antamat 224
" väestönsuojelulautakunnan antamat 239
" yleisten töiden lautakunnan antamat 298
Lauttasaaren uimaranta, jäätelönmyyntiluvan myöntäminen 222
Lauttasaari, huoneiston vuokraaminen uutta lastentarhaa varten . . . 68
" Koulumatkailutoimiston parakkialueen vuokrasopimus . . . 44
" Sauna-seuralle vuokrattu alue 50
" sivukirjasto 268
" urheilukentän vihkiäiskilpailut 227
Leikkikenttätoiminnan siirtäminen lastentarhain johtokunnan valvontaan 185
Lentonäytöksen ym. järjestämiseen myönnetty lupa 55
Leppävaaran pientenlastenkodin avustaminen 196
Leski- ja orpoeläkekassan toimintakertomus 105

Leskieläkkeiden, leski- ja orpoeläkekassan myöntämien, korottamiskysymys 21
Lihan hinnoittelu, teurastamon ilmoittama 358,367
Lihantarkastamot 356
Liikehuoneistotietojen keräys, tilastotoimiston suorittama 94
Liikennejärjestelyä koskevat asiat 319,323
Liikennelaitoksen hallit, korjauspajat ym. rakennukset 325
" henkilökunta 319
" lautakunnan kokoonpano, kokoukset ja päätökset . . 316
" liikkuva kalusto, raiteet, linja- ja johdinautovaunusto ym. 320,323
" löytötavaratoimisto 319
" matkalippujen hinnat eri liikennelinjoilla 326
" menot ja tulot, omaisuustase ym. 327,328
" tarkkailukioskin rakentaminen, tarkastuskojun siirtäminen 52,65
Liikennelaskennan suorittaminen kaupunkiliikenteen jakautumisen ym. selville saamiseksi 65
Liikennemaksut, satamalaitoksen 351
Liikennemaksutaksa, Satamaliiton hallituksen ehdotuksen tarkistaminen ja hyväksyminen 333
Linja-autoliikenne, liikennelaitoksen 322
Lomakkeiden suunnittelu, järjestelytoimiston suorittama 88
Lomanvietto- ja virkistysalueet, kiinteistölautakunnan vuokraamat . . 50
Luistinradat 226
Luistinseurojen apumaksut, urheilu- ja retkeilylautakunnan jakamat 221
Lumenkuljetusmaksut 16
Luontoisetukorvaukset, palkkalautakunnan vahvistamat 16
Lämpöteknikon, rakennustoimiston, toimintakertomus 312
Länsisatama, varastoalueiden vuokralleanto 336-338
Lääkäreiden, liitosalueen neuvolain, matkakorvaukset 12
Löytötavaratoimisto, liikennelaitoksen 319

Maanhankintalain mukaan myydyt tontit 29,34
" mukainen kerrostalorakennustoiminta 241,242
Maansaantihakemukset, asutuslautakunnan käsittelemät 240,242
Maatalousosaston, kiinteistötoimiston, toimistorakennus 58
Maataloustuotteiden, maatalousosaston, inventoimishinnat 62
Maataloustyöntekijöitä koskeva työehtosopimus 8
Maatilat, Albergan kartano, peltoalueen ja navetan vuokraaminen . .62,63
" Bredbacka, kaivon rakentaminen 72
" Haltialan saunan piirustusten hyväksyminen 62
" Kaarelan tilan vuokraaminen 58
" Pukinmäen kuivuri- ja lajittelurakennuksen laajentaminen. . 61
" Tuomarinkylän navettarakennuksen korjaaminen 61
" työläisasuntojen vuokrien korotus 62
Maidon tuonti Helsinkiin 235
Mainontaa koskevat asiat 73
Mainoslehtisen, Helsinkiä esittelevän, julkaiseminen 229
Maistraatti, järjestelytoimiston suorittamat työntutkimukset 86
Makasiinirannan rakennustyöt 348
Makkaranmyyntipaikkojen vuokraaminen 74
Maksuajan, kauppahinnan tms., pidennykset, kiinteistölautakunnan myöntämät 35
Malmi, Bensiinikuluttajain oy:lle vuokrattu alue 46
Malmin kunnallisten asuintalojen vuokrat 72
" lastenkoti 178,182
" lentokentän laajentamista varten valtiolle luovutettu alue . . 36
" piirin huoneenvuokralautakunnan sekä -toimiston toiminta 116,118
" sivukirjasto 268
" sähkölaitokselle muuntajien paikoiksi vuokratut alueet 59
" Työväennäyttämön ulkoilmanäytännöt 51

Malminseudun sosialidemokraattiselle yhdistykselle vuokrattu alue . . 38
Mannerheimin lastensuojeluliiton avustaminen 196
Marjaniemi, osuusliike Elannon myymäläalue 44
Matineat, kaupunginorkesterin 285,286
Matkailijakartan myynti 83
Matkailupalvelu, urheilu- ja retkeilytoimiston järjestämä 229
Matkalippujen hinnat, liikennelaitoksen 326
Matkustajaliikenne satamissa 344
Matkustajapaviljongin, uuden, rakentaminen 332
Matkustussäännön oikaisemisesta tehty esitys 5
Maunula, eräiden varastoalueiden vuokrasopimusten irtisanominen . . . 50
" väliaikaisen lasten lentopallokentän kunnostaminen 54
Maunulan kansanasunnot oy., rakennusohjelma ym. 81
" pienasunnot oy:n sekä ns. läpikulkutalojen vuokrat 72
" saha-alue, rakennustoimiston hallintaoikeuden jatkaminen . . 52
Meilahden huvila-alue n:o 26 C, asuinrakennuksen purkamisen lykkääminen 53
" varastoalueiden vuokraehtojen tarkistaminen 45
Merenkävijät, satamassa suoritettavia töitä varten myönnetty avustus 349
Merimelojat, Etel.Humalluodon ja vesialueen vuokraaminen 222
Merisatama, autohuutokauppatilaisuuksien järjestäminen 53
Messuhallin huoneistojen vuokralleanto 68,69
Messukentän luistinrata, virvokkeiden myyntiin ym. myönnetyt oikeudet 224
" luovuttaminen näyttely- ym. tarkoituksiin 55
Metsäkummun tarkkailukodin myyntitarjous 176
Metsänhakkuuilmoitus, kaupungin v:n 1950 hakkuista 64
Metsäsuunnitelma, kaupungin, metsätalousosaston laatima 63
Metsätalousosaston ulkotöissä noudatettava työaika 15
Mielisairaalat, niissä hoidetut köyhäinhoidolliset potilaat . . .144,146
Moottoripyörän, oman, käytöstä virkamatkoihin suoritettava korvaus . .12
Mullan, täytemaan ym. myynti kaupungin mailta 62
Munkkiniemen sivukirjasto 268
" tonttien rakentamisvelvollisuutta koskevat päätökset . . 35
" uimarannan luonnospiirustusten hyväksyminen 222
Munkkisaari, varastotilojen vuokralleanto 338
Museolautakunnan kokoonpano ja kokoukset 279
Musiikkilautakunnan edustajan valitseminen ns. taiderahastokomiteaan 285
" ja Oy. Suomen yleisradio ab:n välinen sopimus. . 283
" " Suomalaisen oopperan välinen sopimus 283
" " Teoston välinen sopimus 284
" kokoonpano, kokoukset ym. 283
Mustasaari, ravintolan, huvilarakennuksen ym. vuokraaminen 222
Mustikkamaan liikenne 223
" ravintolanpito-oikeuden indeksivuokran määrääminen . . 223
" uimarannan tarjoilukioskin vuokraaminen 223
Muuntamot, Malmin sähkölaitokselle niitä varten vuokratut alueet . . 59
" sähkölaitoksen, niitä varten luovutetut alueet 38
Muuttoliikkeestä, Helsinkiin v. 1880-1920 tapahtuneesta, tilastotoimiston keräämät tiedot 94
Myllypellon ladon palovakuutuskorvaus 61
Mäkelän kerhokeskuksen toiminta 249
" varastoalueiden vuokraehtojen tarkistaminen 45

Nikkilän puhdistuslaitos, käyttö- ym. kustannukset, tulot ja toiminta 305
Nobel-Standard, oy., ab., bensiininjakelulaitteiden pito-oikeudet. . 338
Nosturit, satamissa olevat 341,344
Nukarin lastenkoti 178,182
Nuohoustoimi 128
Nuorisojärjestöjen avustaminen 250
Nuorisotalokysymys 251

Nuorisotoimisto, järjestökortiston laatiminen, kurssitoiminta ym. 250
" opintomatkat ja vierailut 251
" virat ja viranhaltijat 248
Nuorisotutkimus, vapaa-ajan harrastuksia ja väkijuomien käyttöä valaiseva, tilastotoimiston suorittama 94,245
Nuorisotyölautakunnan kerhokeskusten toiminta 249
" kokoonpano ja kokoukset 248
" käyttöön Runeberginkatu 63:sta luovutettu huoneisto 67
" päätökset 252
" välinelainavaraston käyttö, uudishankinnat ym. 248
Nyländska jaktklubben, satamissa suoritettavia töitä varten myönnetty avustus 349

Oikeusapulautakunnan kokoonpano ja kokoukset 197
Oikeusaputoimiston käsittelemät asiat, viranhaltijat ym. 197,198
Olympia Helsinki 1952,XV, alueiden varaaminen harjoitus- ym. tarkoituksiin 63
" " " " kioski- ja ruokailupaikkojen luovuttaminen kisojen ajaksi 74
Olympiarakennustoimistolle vuokrattu varastoalue 42
Omakotirakennusten tyyppipiirustukset 54
Opintokerhotyö, kaupunginkirjaston järjestämä 275
Osapäivätyötä, viranhaltijain, koskevat järjestelyt 17,20
Ostokorttien ja -lupien jakelu 67,234,235,236
OTK, viljanimulaitteen ja laiturin rakentamisoikeus 52
Otso, jäänsärkijä, toiminta ym. 345
Ottolapsiksi toimitetut aviottomat lapset 190
Oulunkylän retkeilykeskus, kunnostustyöt ym. 250
" rivitalot, asunto-oy., rakennusohjelma ym. 82
" siirtolapuutarhan palstojen vuokrat 50
" sivukirjasto 268

Painatus- ja hankintatoimisto, järjestelytoimiston suorittamat työntutkimukset 86
" " " monistukset, sidontakustannukset ym. 83
Pakila, asuntojen järjestäminen kodinhoitajalle ja terveyssisarelle 69
" metsätyöntekijöiden yhteisasunnon järjestäminen 63
" omakotialueen tienhoito-osuuksien hyväksyminen 56
" sivukirjasto 269
Palkankorotuspäätösten soveltaminen 10
Palkkahinnoittelun soveltaminen 8
Palkkalautakunnan kokoonpano, kokoukset ym. 1
" lausunnot eläkekysymyksistä 20,21
" " eräistä nimityksistä, sopimuspalkoista ym. 14,16
" " virkojen perustamisesta, palkkaluokkien muuttamisesta ym. 12
" luontoisetukorvauksia koskevat päätökset 17
" matkustussäännön tulkitsemista koskeva esitys . . . 5
" toimiston viranhaltijat, talousarvioehdotus 1
Palkkojen korotukset, kuoppatasausten toimeenpano 5,6,7
Pallokenttä, aidan ja lipunmyyntikojujen piirustusten hyväksyminen 222
" huonetilojen ja kioskinpito-oikeuden vuokraaminen 222,223,224
" kunnostustyöt, kilpailutilaisuudet ym. 226,227
Paloilmoituslaitteet 124
Palokaivot, alueiden luovutus niitä varten 52
Palokunnan rahastot 128
" sivukirjasto 269
Palokunnat, vapaaehtoiset 127
Palolaitoksen henkilökunta 122
" huoneistot ja kalusto 124
" menot ja tulot 128

Palolaitos, järjestelytoimiston sitä koskevat työntutkimukset . . . 86
Palolautakunnan kokoonpano, kokoukset ja päätökset 120
Palopostit ja vedenottopaikat 125
Palotarkastukset 127
Palotoimi, tulipalojen sammutuksissa ym. sattuneet tapaturmat . . . 126
Palovahingot ja niiden korvaaminen 126
Palovartiointi teattereissa, näyttelyissä ym. 128
Parasta lapsille -nimisen yhdistyksen avustaminen 199
Pasila, alueen luovuttaminen rakennustoimistolle sepelinmurskaamoa varten 38
" nuorisoparakin kunnostustyöt ym. 250
" sivukirjasto 268
Pauligin teollisuusyhtiölle vuokratut alueet 58
Pelastusarmeijan avustaminen 196
" joulupatojen pystyttämislupa 76
Perheenasuntoavustus, sen saantiin liittyvistä asioista annettavat lausunnot 56
Perhelisät, lastensuojeluviraston jakamat 191
Perunapalstojen vuokrat 56
Pesukoneiden, kaupungin asuintalojen, käytöstä perittävä maksu . . . 72
Pienteollisuusalueiden vuokralleanto 40-42,48,49
Pihlajasaaren moottoriveneliikenne 224,228
" uimarannan pukusuojamaksut, ravintola- ym. rakennusten vuokralleanto 221,222
Piirustukset, julkisivupiirustusten tarkastustoimikunnan tarkastamat 111
" kiinteistölautakunnan hyväksymät 54
" omakotirakennustyyppien, käyttöoikeus ja myynti . . . 54
" rakennustarkastuskonttorin vahvistamat 110
" satamalautakunnan hyväksymät 339
Pikakirjoituslisät 16
Pirttimäen retkeilymajan käyttö, laajennus- ym. työt 229
Pohjoissatama, venelaiturien vuokralleanto 336
Poikkeuksellisten lasten sijoittaminen laitoksiin ja perheisiin . . 182
Poliisilaitokselle vuokratut huoneistot 68
Polttoainehankinta ja -jakelu, puutavara- ja polttoainetoimiston . . 375
Polttopuiden jakelun järjestäminen 63
Porolla-ajelutilaisuuksien järjestäminen puistoihin 55
Puhdistuslaitokset, viemäriveden 305
Puhelinmenot, kaupungin 83
Puhelinyhdistys, puhelinkioskien pystyttämisoikeudet ja vuokrasopimukset 70
Puhtaanapito-osasto, rakennustoimiston 307
Puisto-osasto, rakennustoimiston 313
Puistolan sivukirjasto 269
" vapaaehtoisen palokunnan vuokrasopimus 69
Pukinmäki, tanssilava-alueen vuokraaminen 51
Pukkisaari, Länt., erään maa-alueen vuokraoikeuden irtisanominen . . 49
Pullokerman tarkastusesitys, kansanhuoltolautakunnan käsittelemä . . 232
Puolustusministeriölle Taivaskalliolta vuokrattu alue 38
Puotinkylän-Marjaniemen työväentalo oy:n vuokra-ajan pidentäminen . . 43
Purjehdusseurojen avustaminen 349
Puutavara- ja polttoainejaoston kokoonpano, kokoukset ym. 375
" " polttoainetoimisto, suojapukujen ym. hankkiminen työntekijöille 12
" " " tontin ostaminen Heinolasta . . . 381
" " polttoainetoimiston perustaminen 375
" " " tilinpäätös 379-381
Puutavaran hankinta ja kuljetus, puutavara- ja polttoainetoimiston 377
" kaupungin metsistä hankittavan, hinnan määrääminen . . . 63
" toimitus ja myynti, Heinolan sahan 378
Pyysaari, Työväen pursiseuran vuokrasopimus 51

Rahatoimisto, järjestelytoimiston ehdotusten toteuttaminen 85
Raitiotiet, liikenne, kalusto, raiteet ym. 319
Raittiusavustusten käytön valvonta 246
Raittiushuolto, huoltolautakunnan valvoma 160
Raittiuslautakunnan kokoonpano, kokoukset, edustus toimikunnissa ym. 243,244,246
" toimisto, toiminta, rahavarojen käyttö . 69,243,246
Raittiustilannetutkimus, nuorisoa koskeva, tilastotoimiston suorittama 94,245
Raittiusvalistustyö, raittiuslautakunnan järjestämä kouluissa ym. 244,245
Raittiusviikon vietto, näyttely ym. 245
Rajasaaren puhdistuslaitos, käyttö- ym. kustannukset, tulot ja toiminta 305,306
Rakennuslaina-asiat, kiinteistölautakunnan käsittelemät 35
Rakennustarkastuskonttorin toimintakertomus 110
Rakennusten ym. kaupungin maalla pitämiseen myönnetyt oikeudet . . . 53
Rakennustoimisto, järjestelytoimiston ehdotusten toteuttaminen . . . 85
" räjähdysaineiden varastoksi vuokrattu kalliosuoja . 70
" sepelinmurskaamoa varten Pasilasta saatu alue . . . 38
" tarveaineiden valmistus, korjauspajatyöt ym. . 307,315
Rakennustoimiston katurakennusosasto 302-307
" lämpöteknikon toimintakertomus 312
" multatarhaksi puisto-osastolle luovutettu alue . . 39
" puhtaanapito-osasto 307
" puisto-osasto 313
" talorakennusosasto 310
" tilivirasto 315
" työaika pimeänä vuodenaikana 15
" töissä sattuneet tapaturmat 302
" varasto-osasto 314
" viranhaltijat ja työntekijät 300,301
Rakennustöiden valvonnasta ym. kaupungille kertyneet tulot 110
Rakentamisvelvollisuuden täyttämisestä annetut vakuudet 26,35
Rannikkoliikenne 341,342
Rastbölen tilan ostaminen 28
" " viljelyä ym. koskeva päätös 61
Rastilan kartanon siirtäminen retkeilyosaston hallintoon 229
Rationalisoimiskurssit, järjestelytoimiston 87,88
Rationalisoimistutkimukset, järjestelytoimiston suorittamat 85
Ratsastushalli, tallien, toimisto- ja pukuhuoneiden ym. vuokraus 223,224
Ravintolahintojen tutkiminen, kansanhuolllon taholta tehty esitys. . 232
Reijolan lastenkoti 178,182
Renlund oy., Agroksen alueen vuokrasopimuksen päättyminen 39
Retkeilytoiminta, urheilu- ja retkeilytoimiston järjestämä 229
Rikoksentekijäin, nuorten, valvonta 187
Rikosten, alaikäisiin kohdistuneitten, ilmoittaminen poliisiviranomaisille 176
Rinnekoti, hoitopaikkojen varaaminen sieltä vajaamielisille lapsille 176
Ruoanlaiton opetus, kotitalouslautakunnan järjestämät kurssit. . 255,256
Ruoholahti, varastoalueiden vuokralleanto 336
Ruskeasuo, telttamajoituksen järjestämiseen karjanjalostusyhdistykselle myönnetty lupa 63
Ryttylän koulukoti, henkilökunta, oppilaiden kuolemantapaukset ym. 177,178

Sairaalat, niissä hoidettavat köyhäinhoidolliset potilaat. .144,145,146,147
" rakennus- ja korjaustyöt 311
" sairaanhoitajien vuosilomasijaisten asunnot 69
Sairaalasivukirjasto 269
Sairaanhoitajien, eläkeiässä olevien, palkkaaminen vuosiloma- ja viransijaisiksi 20
" vuosilomasijaisia varten vuokratut asunnot 69

Sairaankuljetustoiminta, palokunnan 127
Sairaus- ja hautausapusäännön, työntekijäin, eräiden määräysten tulkinta 3
Sairauslomasijaisten, eri virastojen, palkkaamiseen käytetyt määrärahat 18
Sairauslomien myöntämistä, palkkaetuja niiden aikana ym. koskevat asiat 18,19
SAK:n vaalien pitämistä työpaikoilla koskeva Kaupunkiliiton kiertokirje 15
Sanoma- ja aikakauslehtien tilaaminen virastoihin ja laitoksiin . . . 83
Sanomalehtien myyntipaikat 75
Satamajäänsärkijä Turso, toiminta ym. 345
Satamalaitoksen ja sen osastojen päälliköt, edustus komiteoissa ym. 330
" taksojen ja maksujen muutokset ja korotukset 333
" tulot ja menot 350
" työntekijät, suojapukujen ym. hankkiminen 12
" virat ja viranhaltijat 339
Satamalautakunnan ja sen jaostojen kokoonpano ja kokoukset 330
" tekemät vuokrasopimukset 336
Satamaliikenne 341
Satamamaksut 351
Sataman mainostusta, vierailuja ja kiertokäyntejä satamissa ym. koskevat asiat 333
Satamarakennusosaston henkilökunta 346
" määrärahojen käyttö, menot ja tulot . . . 347,350
Satamarakennustoiminta 346
Satamat, korjaus- ja kunnossapitotyöt 347
" tavaroiden säilytysmaksut 334
" työturvallisuustarkastukset 332
" uudisrakennukset 332,347
" varastorakennukset, laituripituus ym. 340
Satamatyöntekijäin huoltorakennukset 331
Satamavesipostit 344
Sauna-seuran vuokraamat alueet ym. 50
Savilan pumppuaseman käyttö- ym. kustannukset, tulot ja toiminta 305,306
Sederholmin talon kunnostamista ja käyttöä koskeva kysymys 279
Seurasaaren kansanpuisto, pyöräilyn kieltäminen alueella 221
" ravintolan, kioskien ja uimalaitoksen vuokraaminen . 222,223
Sidonta- ja painatuskustannukset, kaupungin 83
Siirtolat, kesä- ym., niissä hoidetut köyhäinhoidolliset henkilöt 145,146
Siirtolapuutarhat, jäniksien ampumiseen niiden alueelta myönnetyt luvat 64
" majoja, alueita ym. koskevat asiat 50
Siivoustyö, virastojen ja laitosten, sitä koskevat tutkimukset . . . 86
Silakan kuivauspaikat, eräiltä luodoilta varatut alueet 63
Sinebrychoffin kalliosuojan siirtäminen Koulumatkailutoimiston hoitoon 72
Sinfoniakonsertit, kaupunginorkesterin 286
Sirkuksen pystyttämiseen myönnetyt luvat 55
Sivukirjastojen toiminta 262-270
Sivukirjastokeskuksen toiminta 261
Sivutoimen hoitaminen, palkkalautakunnan myöntämät oikeudet 17
Skanoil, oy. ab:lle myönnetty putkijohdon asettamisoikeus 42
Sofianlehdon pikkulastenkoti 178,182
" vastaanotto- ja ammattioppilaskoti 179
Soran ja hiekan ottoon myönnetyt luvat 64
Sosiaalihuollon hallinnon järjestely 175
Sotainvaliidien veljesliitto, jäätelönmyyntipaikkojen vuokraaminen. . 75
Sotaleskien ja -orpojen työhuolto 192
Sotilasavustukset, huoltolautakunnan maksamat 162
Soutustadion, huonetilan vuokraaminen, virvokkeiden ym. myyntioikeus 223
" katsomon alaosan uusiminen 227

Soveltuvuuden selvittäminen, työnvälitystoimiston suorittama . . 208,209
Stadion-säätiöltä ostokorttien jakelua varten vuokrattu huoneistotila 67
Sunnuntaityö 15
Suojelukasvatustoimisto, saapuneet ilmoitukset ja toimenpiteet niiden johdosta 185,187
Suojeluvalvonnan alaiset lapset ja nuoret henkilöt 184,186,187
Suomalaisen oopperan ja musiikkilautakunnan välinen sopimus 283
Suomen filmiteollisuus oy., vanhan myllyrakennuksen vuokraaminen yhtiölle Vartiokylästä 59
" ilmailuliitto, lentonäytöksen ym. järjestämislupa 55
" lastenhoitoyhdistyksen avustaminen 196
" osuuskauppojen keskuskunta, erään Herttoniemen alueen vuokrasopimuksen päättyminen 49
" partiopoikajärjestön Helsingin piiri, kokoushuoneen vuokraus 48
" siviili- ja asevelvollisuusinvalidien liitto, jäätelönmyyntipaikkojen vuokraaminen 75
" sokeri oy., luvan myöntäminen lipputangon pystyttämiseen . . . 55
" ulkomainonta oy:n ja kaupungin välinen vuokrasopimus 73
" yleisradio, oy., ab:n ja musiikkilautakunnan välinen sopimus 283
" väri- ja vernissatehdas oy:lle Uunisaaresta vuokrattu alue . . 45
Suomenlinnan liikenne, matkustajapaviljongin piirustukset, rakennustyöt ym. 331,332,348
" urheilukentän valmistuminen 227
Sähkölaitoksen muuntamorakennuksia varten luovutetut alueet 38

Taiderahastokomitea, musiikkilautakunnan edustajan valitseminen . . 285
Taivaskallio, alueen vuokraaminen puolustusministeriölle 38
" pujottelumäen valmistuminen 227
Taksoituslautakunta 100
Taksojen vahvistukset, muutokset ja korotukset 16,333
Tallskär, saaren kalastusmaja-alueiden vuokrien korotus 63
Talorakennusosasto, rakennustoimiston 310
Talviloman, pakollisen, myöntäminen eräille lääkäreille ja sairaanhoitajille 15
Tanssilava-alueiden vuokraus 51
Tapanilan sivukirjasto 269
Tapaturmat, kaupungin töissä, tilastotietojen saaminen niistä 94
" rakennustoimiston töissä sattuneet 302,303,313
" tulipalojen sammutuksissa sattuneet 126
Tattarinsuo, alueen luovuttaminen vesilaitokselle pumppuasemaa varten 38
Tavaraliikenne satamissa 342
Telttailu- ja ulkoilualueet, retkeilyosaston hallinnassa olevat . . 229
Teollisuusalueiden vuokralle annetut tontit 36,45
Teollisuuslaitokset, kaupungin, niissä suoritetut työntutkimukset . . 85
Teollisuustontit, uuden vuokrasopimuskaavakkeen hyväksyminen 26
Teoston ja musiikkilautakunnan välinen sopimus 284
Tervalammen työlaitos, hoidokkien ja huoltopäivien lukumäärä, laitoksen menot ja tulot 149
" " maatilan hoito, hoidokkien terveydenhoito, henkinen huolto ym. 149,150
" " rakennus- ja korjaustöitä koskevat esitykset 134
Terveen elämän edistämisyhdistykselle vuokratun alueen vuokrasopimuksen irtisanominen ym. 61
Terveydenhoitolautakuntaa varten vuokrattu huoneisto 67
Terveydenhoitotarkastukset lastenhuoltolaitoksissa 179,180
Teurastamolautakunta, kokoonpano, kokoukset ym. 353
Teurastamon jäähdyttämö ja syväjäädyttämö 356,366
" käyttöosasto, karjatallien ja rehujen käyttö, suolipesimö ym. 355,360
" laboratorion toiminta, sairasosasto, tarkastuseläinlääkärien toteamat taudit 358,359,364
" teurastusosastot, juoksuratojen ym. laitteiden käyttö 354,357

Teurastamon tukkumyyntihalli 356,366
" tuotantokomitea, tulot ja menot 354,361
" veden- ja sähkönkulutus, rautatievaunupesimöt 360
" virat ja viranhaltijat 354
Tie- ja katutyöt, katurakennusosaston suorittamat 303
Tiedonantopalvelu, kaupungin laitoksia koskeva 86
Tilastotoimisto, asumisoloja koskeva tutkimus, liikehuoneistotietojen keräys 93,94
" nuorison väkijuomien käyttöä ym. valaisevan tutkimuksen suorittaminen 94,245
" tietojen ja selvitysten antaminen virastoille ym. . . .94
" virka-aika, huoneisto-olot, viranhaltijat, menot ja tulot ym. 90-92,95
" vv. 1880-1920 Helsinkiin tapahtuneen muuttoliikkeen selvittäminen 94
Toivolan koulukoti 178,182
Toivoniemen koulukoti 179
Tontit, kauppakirjoja koskevat päätökset, maksunlykkäykset ym. . . . 35
" kiinteistölautakunnan vuokralle antamat 35-51
" " myymät 28-35
" maansaantiin oikeutetuille myydyt 29,34
" niiden varaaminen asunto-, tehdas- ym. tarkoituksiin 35
" vuokra-alueen lunastukseen oikeutetuille myydyt 29
Tonttijakokartat 66
Tonttijaon muutosehdotukset, kiinteistölautakunnan puoltamat 64
Torikauppa, eräiden myyntipaikkojen vuokraaminen 74
Toukolan korjauspajan toiminta 289
Trustivapaa bensiini oy., putkijohtojen sijoittamisoikeuden myöntäminen 52
Tuberkuloosisairaala, sivukirjastotoiminnan aloittaminen 269
Tuberkuloositoimisto, talviloman, pakollisen, myöntäminen lääkäreille ja sairaanhoitajille 15
Tuberkuloottisten jälkihuolto 134
Tulipalot 125
Tullipakkahuoneen ulkopuolella toimivat vaakamestarit 334,346
Tulo- ja omaisuusverotuksen tulokset 102
Tuomarinkylä, huoneiston vuokraaminen äitiys- ja lastenneuvolaa varten 67
Turso, satamajäänsärkijä, toiminta ym. 345
Turvakodit, niissä hoidetut köyhäinhoidolliset henkilöt 144
Turvattomat lapset, lastensuojelulautakunnan huostaan otetut 179
Turvavartiointi, teattereiden, messujen ym., palokunnan suorittama 128
Tutkijalautakunnan, verotusvalmistelun, toimintakertomus 101
Tuulaakimaksut 351
Työaika eräissä rakennustoimiston ja metsätalousosaston töissä . . . 15
Työehtosopimukset 8
Työhuoltotoimiston toiminta 192
Työkodit, niissä hoidetut köyhäinhoidolliset henkilöt 145
Työmaajuópottelun torjuntatoiminta 246
Työmatkoihin käytetystä ajasta maksettava korvaus 11
Työntekijät, ks. myös Viranhaltijat. . . . . .
" eläkesääntöjen muuttaminen, eläkkeiden korottaminen . 4,20
" erikoisammattimiehen ym. lisän maksaminen 9,10
" sairaus- ja hautausapusäännön sekä vuosilomasäännön eräiden määräysten tulkinta 2,3
" työkalujen, omien, käytöstä maksettava korvaus 10
Työntutkimustoiminta, järjestelytoimiston 85
Työnvälityslautakunta, kokoonpano ja kokoukset 200
Työnvälitystoimisto, henkisen työn osasto 201,203,
" huoneistot, virat ja viranhaltijat, menot ja tulot 201,218
" maatalousosasto 201,211
" merimiesosasto 201,209

Työnvälitystoimisto, nuoriso-osasto 201,206
" ravintolaosasto 201,212
" työnhakemukset ja -hakijat, työpaikat ja työnvälitykset 201-220
" yleiset osastot. 201
" ylioppilasvälitys 203,205
Työsopimussuhteessa oleva henkilökunta 12
Työsääntöjen, kaupungin laitosten, uudistamisesitys 5
Työtapaturmat, tilastotietojen saaminen niistä 94
Työtehoneuvottelukunnan asettaminen, kokoukset ym. 85
Työtehoseura, tontin vuokrauksen peruutus 49
Työturvallisuutta satamissa koskevat tarkastukset 332
Työtuvat, huoltolautakunnan alaiset 151
Työväen pursiseura, Pyysaaren vuokrasopimus 51
Töölön sivukirjasto 266

Uimakoulujen apumaksut, urheilu- ja retkeilylautakunnan jakamat . . 221
Uimakoulutoiminta 227,228
Uimalaitokset, niiden luovuttaminen eri seurojen käyttöön 228
Uimarannat, niiden käyttö ja kunnostustyöt 228,349
Uimastadion, veden puhdistuslaitteiden kokeilun suorittaminen . . . 227
Ulkoilmajuhlat, -näytännöt ja -konsertit 51,56,229,284
Ulkoilualueet, retkeilyosaston hallinnassa olevat 229
Ulkomainen merenkulku, matkustaja- ja tavaraliikenne 341,342,344
Ulosottolaitos 106-108
Urakkatöiden hinnoittelu kaupungin laitoksissa 9,10
Urheilu- ja retkeilylautakunta, apurahojen jako 221
" " " eräiden kanoottivajojen vuokrasopimusten siirtäminen lautakunnalle . . 52
" " " kokoonpano, kokoukset ym. 221
" " retkeilytoiminnan menot ja tulot 230
" " retkeilytoimiston järjestämä loma- ja vapaa-ajan viettotoiminta 229
" " " " toiminta kotiseututuntemuksen lisäämiseksi 228
" " " viranhaltijat, huoneisto ym. 226
Urheilukenttien ja -laitteiden kunnostus-, rakennus- ja uudistyöt 227,307,
Urheilukilpailujen järjestämisluvat, kiinteistölautakunnan myöntämät 56
Urheiluseurojen avustaminen 221
Urheilutoiminta, urheilunneuvonta ja -ohjaus, urheilu- ja retkeilylautakunnan järjestämä 226,227
Uudenpellon varastoalueiden vuokraehtojen tarkistaminen 45
Uudenvuodentinan valantapaikkojen vuokraus 76
Uudisrakennukset ja korjaustyöt, kiinteistölautakunnan maatalousosaston 77
" kertomusvuoden aikana valmistuneet 110
Uudis- ja lisärakennustyöt, talorakennusosaston suorittamat 311
Uunisaari, Suomen väri- ja vernissatehtaan vuokra-alue 45
" uimalaitoksen uusien pukusuojien rakentaminen 227
Uusi suomi oy:lle vuokrattu varastoalue 45

Vaakamestarit, tullipakkahuoneen ulkopuolella toimivat 334,346
Vajaakykyisten lasten sijoittaminen eri laitoksiin 182
Vakuudet, tontinomistajille rakentamisvelvollisuuden täyttämisestä ym. määrätyt 26,
Vakuusasiakirjojen tarkastus . . . . .
Valkoinen hevonen,oy., Ratsastushallin ravintolahuoneiston vuokrasopimuksen jatkaminen 224
Valkosaaren veneveistämöalueiden vuokraus 44
Vallilan kerhokeskuksen avustaminen 76
" metsän varastoalueiden vuokraehtojen tarkistaminen 45

Vallilan puutavara oy., vuokrasopimuksen sekä raiteen pito-oikeuden jatkaminen 45
" siirtolapuutarhan palstojen vuokrat, vuokraoikeudet ym. 50,51
" sivukirjasto 267
Valokuvauspaikkojen, kansanpuistojen ym., vuokralleanto 75,222
Vanhainkodit, niissä hoidetut köyhäinhoidolliset henkilöt 144
Vanhankaupungin huvila-alue, K.A.Spaakin perikunnalle vuokrattu alue 51
Vanhusten asuntolan, Munkkiniemen, rakennuskustannuskysymys 137
" helsinkiläisten, oloja koskeva tutkimus 94
Vantaan Pikkukoski, kioskinpito-oikeuden myöntäminen 222
" rannalta vuokrattu kanoottivaja-alue 38
Vapaaehtoiset palokunnat 127
Vapaan alkoholistihuollon kannatusyhdistyksen avustaminen 134
Varapalokunnat 127
Varasto-osasto, rakennustoimiston 314
Varastoalueiden vuokraukset, vuokraoikeuden siirrot ym. 37,40-42,45,48,49,53,336-338
Varastoimis- ja laiturihuoltotoiminta, satamalaitoksen 345
Varastonhoitokurssit, varastonesimiehille pidetyt 87
Varastorakennukset ja -tilat, satamalaitoksen vuokralle antamat . . 338
Variksien ampumiseen myönnetyt luvat 64
Varsasaari, kansanpuiston kioskin vuokralleanto 222
Vartiokylä, Puotinkylän-Marjaniemen työväentalo oy:n vuokra-ajan pidentäminen 43
" urheilukentän valmistuminen 227
" vanhan myllyrakennuksen sekä Vanhan torpan rakennusten vuokraaminen 59
Vastaanotto- ja ammattioppilaskoti, Sofianlehdon 179
Velkakirjojen, kiinteistölautakunnan hallussa olevien, tarkastus . . 26
Velodrom, huonetilojen, tanssilava-alueen ym., vuokralleanto . . 51,223
" kilpailutilaisuudet 227
Venelaiturien vuokraaminen 336
Verojen ym. maksujen pakkoperintä 106-108
Verolautakunnan toimintakertomus 101
Verotusvalmisteluviraston asiamiesosaston toiminta 103
" huoneistot, viranhaltijat, menot ja tulot 67,102,104
" tarkastusosaston toiminta, tarkkailijan toimintakertomus 104
Vesilaitos, Tattarisuon pumppuasemaa varten luovutettu alue 38
" vesisäiliöalueen vuokraus 49
Vesilinnan kelkkamäen pohjatasaustyöt 227
Vesipostien ym. kunnossapitokustannukset 304
Viemäri-, vesijohto- ja katurakennussuunnitelman hyväksyminen 56
Viemärityöt 304,307
Viikin sotilasvirkatalon maalla olevan kalliosuojan vuokraaminen . . 70
Viikinmäki, rakennuksen ostaminen G.V.Reinin kuolinpesältä 67
" tonttien myynti vuokra-alueen lunastukseen oikeutetuille 29
Viljelys- ja syöttömaat, kiinteistölautakunnan vuokralle antamat 39,59-61
Viranhaltijat, alempipalkkaiseen virkaan siirtyneiden palkan järjestely 14
" eläkesääntöjen muuttaminen 4
" eläkkeelle siirtyneiden palkkaaminen viransijaisiksi 20
" eroamisiän saavuttaneiden oikeus virkaansa jäämiseen 17
" ikälisien myöntäminen 17,18
" kaupungin ulkopuolella asumiseen myönnetyt oikeudet 17
" kone- ja pikakirjoituslisän maksaminen 16
" luontoisetukorvaukset 16
" oman kulkuneuvon käytöstä virkamatkoilla suoritettu korvaus 12
" " viran ohella hoidetusta virasta maksettava palkkio 14

Viranhaltijat, palkkojen ja eläkkeiden korotukset, kuoppatasaukset ym. 5,6,7
" sairauslomat, virkavapaudet, viransijaisuuspalkkiot ym. 14,15,18,19,20
" sivutoimen hoitamiseen myönnetyt oikeudet, osapäivätyö 17,20
" tilapäiset, virkojen vakinaistamisen tarpeellisuudesta suoritettu tutkimus 86
" virka-asuntonormien tarkistamisesitys 17
" virkasäännön, uuden, tulkintaa ym. koskevat kysymykset 2,3
" vuosilomamääräysten tulkintakysymykset 3,4
" ylityökorvaukset 3,4,5
Viransijaisuuspalkkiot, viranhaltijain 15,19
Virastot ja laitokset, huoneistojen vuokraus ym. 67-70,72
Virka-asuntonormien, kaupungin viranhaltijain, tarkistamisesitys . . 17
Virkamiesliitto, ravintolarakennuksen ym. vuokraaminen sille Pihlajasaaresta 222
Virkasäännön, uuden, tulkintaa ym. koskevat asiat 2,3
Virkavapaudet, viranhaltijoille myönnetyt 20
Virkoja, sopimuspalkkaisia ym. koskevat palkkalautakunnan lausunnot 16
Virvoitusjuomakioskit, kiinteistölautakunnan vuokralle antamat . . . 74
Virvokepalvelu oy:lle myönnetyt jäätelön ym. myyntioikeudet 223
Voimistelu- ja urheiluseurojen avustaminen 221
Vuokralle annetut asunto- ja liiketalotontit 35-37
" " bensiininjakeluasemat 45
" " kioskit 222,223
" " tehdastontit 36
" " valokuvauspaikat 222
" " varastoalueet 37,40-42,45,49,53
" " viljelys- ja laidunmaat 39,59-61,62
Vuokraoikeuden menettäminen 49
" siirrot ja pidennykset 42-51
Vuokrasopimukset, satamalautakunnan tekemät 336-338
Vuokrasopimuskaavakkeen, uuden, teollisuustonttien vuokrauksessa käytettävän, hyväksyminen 26
Vuokrasopimukset, kiinteistölautakunnan tekemät, muutokset, peruutukset ym. 38,42,45,46-50,61
Vuokraveneet, satama-alueella liikennöimään hyväksytyt 345
Vuokrien, indeksi-, teollisuusalueiden ym., vahvistaminen 56
" korotus, kaupungin vuokraamien ja vuokralle antamien huoneistojen 72
" " kunnallisten työväenasuntojen 80
" maan-, indeksiehdon mukaiset korotukset 62
" satamalaitoksen vuokralle antamien alueiden, indeksikorotukset 336
Vuosikatselmukset, vuokra-alueilla toimitettavat 53
Vuosiliput, liikennelaitoksen myöntämät 326
Vuosilomamääräykset, palkkalautakunnan niitä koskevat tulkintapäätökset 2,3,4
Vuotien tarkastus, teurastamon suorittama 355
Väestönlaskennan keskustoimikunnan käyttöön luovutettu huoneisto . . 70
" menot, ennakkotietojen julkaiseminen ym. 93
Väestönsuojelulautakunnan toimintakertomus 239
Väkijuomaliikkeen voittovarojen, kaupungille myönnettyjen, käyttö . .244

Yksityishoitoon sijoitetut huoltolautakunnan hoidokit 150
" " lapset 183
Yleisen talletusmakasiinin maksujen korottaminen 333
Yleisten töiden lautakunta, kokoonpano, kokoukset ja päätökset 290-296
" " " sen antamat lausunnot 298-300
" " " " tekemät esitykset 296-298
" " " teknillisen jaoston asettaminen 300

Ylityökorvaukset, viranhaltijain ja työntekijäin 3,5

Äitiys- ja lastenneuvolat, huoneistojen vuokraaminen ym. . . . 67,69,70
" " " liitosalueen, lääkäreiden matkakorvaus . . 12
Äitiysavustus- ja perhelisätoimisto 190
Ätsärintien tontin n:o 8 vuokra-ajan jatkaminen 44

Julkaisujen luettelo

A. Helsingin kaupungin tilasto

Ilmestyi aluksi erillisinä suomen- ja ruotsinkielisinä painoksina, myöhemmin kaksikielisinä painoksina suomen- ja ruotsinkielisin rinnakkaistekstein. Vuonna 1933 ja myöhemmin ilmestyneissä julkaisuissa on yksinomaan suomenkielinen teksti, mutta taulukoissa on myös ruotsinkieliset sekä - sarjoissa I, II, III ja VI - vuoteen 1952 ranskankieliset ja siitä lähtien englanninkieliset otsakkeet; sarjasta VI on kuitenkin erillinen ruotsinkielinen painos, joka vuoteen 1936 saakka sisältää vain ruotsinkielisten opetuslaitosten toimintakertomukset, mutta lukuvuodesta 1936/37 lähtien kaikki kyseiset kertomukset.

I. Terveyden- ja sairaanhoito. Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema.
1 - 35. 1910 - 50.
36 - 39. Edellinen osa. 1951 - 54.

II. Ulkomaan kauppa. Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema.
1 - 11. 1916 - 26.

III. Merenkulku. Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema.
1 - 3. 1915 - 26.

II & III. Ulkomaan kauppa ja merenkulku. Uusi sarja. Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema.
1 - 16. 1927 - 54.

IV. Kaupungin teollisuuslaitokset. Helsingin kaupungin teollisuuslaitosten lautakunnan julkaisema.
1 - 39. 1916 - 54.

V. Kaupungin tilit ja tilinpäätös. Helsingin kaupungin rahatoimiston julkaisema.
1 - 40. 1916 - 55.

VI. Opetuslaitokset. Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema.
1 - 21. 1916/17 - 1952/53.

B. Helsingin kaupungin tilastollinen vuosikirja. Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema 5. vuosikerrasta lähtien.

Taulukoissa on suomen- ja ruotsinkieliset otsakkeet; sisällysluettelo on laadittu myös ranskankielellä vuoteen 1952 ja siitä lähtien englanninkielellä.

1 - 11. 1905 - 15.
12 - 45. 1919 - 56.

C. Kertomus Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta. Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema 21. vuosikerrasta lähtien.

Aikaisemmin julkaistu erillisinä suomen- ja ruotsinkielisinä painoksina, vuoden 1932 kertomuksesta alkaen ainoastaan suomenkielisenä painoksena.
1 - 64, 66 - 67. 1888 - 1951, 1953 - 54.

Vanhempi sarja. Kaupunginvaltuusto. 1 - 3. 1875 - 87.
Henkilöhakemisto 1875 - 1930.
Kiinteistöhakemisto 1875 - 1930.

D. Helsingin kaupungin kunnalliskalenteri. Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema.

Julkaistaan erillisinä suomen- ja ruotsinkielisinä painoksina; vuosina 1917 - 32 nämä ilmestyivät vuorottaisina vuosina.

1 - 9. 1911 - 32.
10 - 28. 1934 - 56.

E. Helsingin kaupungin kunnallinen asetuskokoelma. Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema.

Julkaistaan erillisinä suomen- ja ruotsinkielisinä painoksina.

1 - 32. 1923 - 54.

F. Helsingin kaupunkia koskevat asetukset. *Kunnallinen käsikirja*. Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema 1930.

Julkaistu erillisinä suomen- ja ruotsinkielisinä painoksina.

G. Tilastollisia kuukausitietoja Helsingistä. Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema.

Suomen- ja ruotsinkielisin rinnakkaistekstein.

1950 - 55.
1956/1 - 10.